

ఆంధ్రపత్రిక

అట్టవ నంబత్తరాది నంచిక.

1915

३५५

వి రో పా మ హా నం గ్రామ చ రి త్ర ము

విశేషాంశము

నల్లగొడ్డల గ్రామ విద్యా కులకు వాగ్దేవులముఖులచే వశోహాసనం కల్పించబడినది. దీక్షకర్తలు దీక్షచక్రిని సేవానాటకం, వైద్యవిశామలు, నటకం, మూల కథాంశాలు, గృహస్థశాలల శతముల ముచ్చట సమస్తము ప్రదర్శించబడినది. మూలం చిలిపి శతములను విశేషము కలవు.

ఉండుచేతికా ముద్రాలయమున నుద్రితము: ఉండుచేతికానిపట్టిచే ప్రసేదము

6 & 7, లింబుస్కెట్టి వీధి, జ్యోతిలపునూ, మడి రాసు

1915-6 సంవత్సరము జూలై నెల 14-న తేది

PRINTED AND PUBLISHED BY
K. NAGESWARA ROW, PROPRIETOR, ANDHRA PATRIKA
6 & 7 Thambu Chetty Street Georgetown, Madras

పంపాక్షము	1 28
చివరగానుక్రమణిక	29.53
యూరప్యఖండ భూరభండన భాస్వదత్వాచకము, మహామహాపాద్యాయకొక్కొండ వేంకటరత్నకృష్ణగారు	55.54
పాపి, ప్రసాది, కవితాండల సాంబవరావుగారు	55.60
హైందవసామ్రాజ్య కౌరవకళాపరిమళం, భోగరాజు వారాయణమూర్తిగారు	61.82
విగ్నంభద్రునికే సేవ, భోగరాజు పట్టాభి కీర్తారామయ్యగారు	68.67
భూవయోమ, కన్నేపల్లి సాంబశివ రఘురామస్వామిగారు	68
కృతనామము, కూనభరద్వాజ రామభాస్కరిలువారయ్యగారు, వి. ఎల్. సి.	69.78
కీ గోపాలకృష్ణ గోకుల విరాజితాద్వారీ, గో. రమణా తారామయ్యగారు	74.77
గజపతిరామచంద్రులు, చల్లూరి సూర్యనారాయణరావుగారు	78.68
రాజభక్తి, భవిష్యేతి అయ్యప్పకాశ్యపగారు	82
అష్టమయము, రాయలూరి సుబ్బారావుగారు	83.84
దేశచరిత్ర. నరలలు, తణికిళ్ల వీరభద్రయ్యగారు, గి. పి. ఆర్. య్య	85.87
అంధ్రోద్యమచరిత్రము, చల్లూరి శేషారావుగారు వి. పి.	88.89
మంగళవృక్షచరిత్రము గోలగిరియ సుపాయము, పి. సంజయప్రసాద్, వి. పి. వి. ఎల్. గారు	90.98
భయము, గాడేపల్లి మాన్యనారాయణశర్మగారు	94
కృతనామము. యుద్ధము, గుప్తూరి బాలకృష్ణమూర్తిగారు	95.96
సత్యము, కిరీట ఆంజనేయలుగారు	96
పరపతిరఘుమంతు, కలసిదేవపాత్రు హనుమంతిరావుగారు	97.98
యద్ధము, హైందవతలు, బలభద్రుని కొటయ్యగారు	99.101
కర్పూరక సంకీర్తనాద్వారీ, దువ్వూరి జగన్నాథకృష్ణగారు	102.108
హిందూదేశములో హామయప్రదేశము. దాక్షయ కి. పి. కుబ్జారావుగారు, ఎం. వి. హామయప్రదేశ	104
మానసగతిము, రిక్తా తెగడ సూర్యనారాయణరావుగారు	108.109
విగాహ మహాపద్యగారు	109.113
ప్రాశస్త్యదేశచరిత్రము	118.119
తెలియముదేశచరిత్రము	120.124
జగ్గతి సామ్రాజ్యచరిత్రము	125.122
బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము	128.125
సర్వయోచరిత్రము	136.140
విశాఖ మహాపద్యగారు చరిత్ర, ఎమ్. వెంకటరంగయ్య, ఎమ్. పి. గారు	141.172
అరాకాశములు, పాలపత్రి రామమూర్తిగారు	172.130
యద్ధసమాచారములు	181.282
కొటలు కంఠకములు మొదలై నవి	229.234
ప్రకటనలు	239.244
హేలంతు రాజ్యచరిత్రము	241.246
మూలసిగ్గోచరిత్రము	247.250
యమసామ్రాజ్యము	250
ఇటలీ సామ్రాజ్యచరిత్రము	251.252
చిత్రపటములు వివరణము	258.255
అంధ్రప్రదేశ్ రామమూర్తిగారు	257.272
టర్కీ రాజ్యము	278
ఇటలీ - యుద్ధరంగము	276
యమసామ్రాజ్యము	275.274
అంధ్రప్రదేశ్ రామమూర్తిగారు	277.280
అంధ్రప్రదేశ్ రామమూర్తిగారు	281.286
ప్రకటనలు	

2/ (28)

పేజీ (పక్క-

మహారాజా మేడర్ గౌరవ సరే ప్రతాప

శిందోక ముఘాళీ ఉపేతము, గంఠములు తీరిన

అక్షయము మాకులకుట, అంకాపండువేరి 14

అలాని వ్యవసా దురితాళం, గంభీరమైన

అధ్యక్షులు కొంత తేలికగా ఉంటుంది

శ్రీమద్ భగవద్ గీతా ప్రకాశిక

இந்தப் பகுதியில் பிழைப்பு நடைபெற்று வருவது தெரியவந்தது.

పుష్పవల్లభ గారు, ఆమెరికా విదేశం

శ్రీ లక్ష్మణులు శివైశ్వరభువు, ప్రధానమంత్రి

ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕ, ೧೯೪೬ ಸಂ. ೨ ಪುಟ.

9, శ్రీశైల విద్యాలయమున, శ్రీశైల ముఖ్య

అర్ధ శతాబ్దం, పరిశ్రమకాండ, పాఠశాల

ಜ್ಞಾನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯ, ಜ್ಞಾನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯ, ಜ್ಞಾನು

1815-1871 1916 నం. ౧౭౯౯ శతాబ్ద సేవము

ರಾಜ್ಯ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆ

గర్. ఎడ్యుకేషన్, బోర్డు, బోర్డు

అందుకే ప్రజలు, ఎదురు చూసేటప్పుడు,
 యుద్ధ కా కాలాలు ముగిసేందు కేగవారు. అందుకే

అలకును వాహావాహియుదము

యొద్ద నావలు, అలాగూ యొద్ద నావలలోని

పుటోడలలో నమస్కరించు శైవభిరంగులు, వాటి

అంశం లమర్చబడినట్లే, పేక పరంగి

జాతీయ స్వతంత్ర్యోద్యమములు—జాతీయ చరిత్ర

మ, స్త్రీని ఆఫ్ వేలు యువగాజు, మేరీ ర గా

శ్రీంచినారి 75 మల్లిమూటరు ఫిగంగిలో గుం

ఒక జగ్గుమఘీరిని అశ్వములను పైనికొలను

గాగించుట, పై ఫీగింగినుండు ప్రయోగింప దిను

ధృతిమదా, జనగలు రన్నెన్ కాంథ, క్రితము

లిసామర్మము	...	148	కోడమ్మపై నివసము	...	212
నాకాబలములు	...	156	అకాస్మికమాలయైన కోడమ్మపై నివసము	...	218
పైలాండ్రుపై నివసించి మాస్కోనిగిది ప్రయాగించుట	...	159	నిత్యసంభాసన పై నివసము జన్మమున బుద్ధిమగ్నో పాదుచుట	...	214
మామన బహిర్యాగమున (లిటిషు, ఫ్రెంచి జన్మము అక్రమేన	...	160	భారతీయపై నివసించి పైలాండ్రు పై నివసము నిత్యసంభాసనము	...	215
తెచ్చుకొనుట	...	160	కుపాకరమున పై ఇండియనుల కేర్పిన కందకము	...	216
భూకీవాన్ పై నివసము జన్మమున పారడోలుట	...	161	పిల్లలకలి జన్మము కందకములో దుముకుట కై పరగెట్టుట	...	216
ఫ్రెంచి జన్మమున మామముల ఆకాశమున	...	162	అంజ్జెర్పై నివసము	...	217
మోటారు కై, కెటె, కెట్టె (ఫ్రెంచియుద్ధకాలము పోరునలపుట	...	164	మాన్ మారు గుడిచాన్ యుద్ధనామల తగులబడుట...	...	217
ఉత్తరమున	...	165	జన్మము యుద్ధనామల ఫాల్గుణాండ్రులో మునిగిపోవుట	...	218
నన్నులొందు (కూయిజరు	...	166	నింగ్గాపై నివసము ముట్టడించుమున్న పానాపై నివసము	...	220
జలారకీగ్గాదు కిలరుము	...	178	(లిటిషుపై నివసము కందకములలో ఖయిదీలను బట్టుకొనుట	...	221
విమానములు మాగ్నాన్జెర్పై నివసము కేయుట	...	177	గాయపడిన పై నివసము పైలాండ్రును కలిగియున్న కోనిపోవుట	...	222
విమానములు గాలియోడ	...	178	రిమ్ముపట్టుకొనుమునందలి భవనము జన్మముల కాపాఠియగుట	...	223
(లిటిషుపై మానినల పానాపము	...	179	జన్మముల పట్టుకొన్న కోనిగుల నింగ్గాపై పానా పడిరించుకోవుట	...	224
ఫ్రెంచి పై మానినల పానాపమునందలి బాణములను వదలుట	...	181	గలిషియాలో కెట్టెపై నివస లాకరికొకరు నలుగురొక బాణము	...	224
నర్మయారాజు, నర్మయారాజునారాజు	...	182	లిటిషు	...	225
నర్మయారాజును అధికారికీ లేని సందించుట	...	183	కందకములనుండి ఇంటికి తిరుగున వ్రాయుట	...	226
అక్రమీయనుల నర్మయనుల బుద్ధిమగ్నో పాదుచుకొనుట	...	184	ఒక మైలిపై నివసము జన్మము కందకములో చేరిన వధు	...	228
లిటిషుగలను మాగ్నాన్జెర్పై	...	185	మధ్యన నామమున ప్రాంతీకము	...	228
లిటిషుగలను	...	186	జన్మము జలారకీగ్గాదు ముంచిన కాకతో బాటుమునిగిపోవుట	...	229
జురలో లిటిషు	...	187	యున్న నానినలపై జెప్పిన బాణములను చేయుట	...	230
పాపురములు	...	188	ఒక జన్మమునందు పై నివసమున పానాపము చేయుట	...	231
జన్మము అక్రమపై నివసము తెచ్చియుములో ప్రవేశించుట	...	190	కియోనాన్జెర్పై నివసము	...	232
తెచ్చియుము అక్రమపై నివసము జన్మముల నెమ్మొనుటకయి వనుట	...	191	అక్రమాగ్నాన్జెర్పై నివసము	...	233
ఫ్రెంచి జన్మము సహజము	...	191	కోలు	...	233
ఫ్రెంచిపాను జన్మములను బుద్ధిమగ్నో పాదుచుట	...	192	కందకములో వరుసగా కుపాతులను కేలుట, ఒక కందకము	...	234
ఫ్రెంచిపానుముల కేర్పియుటలను కేర్పియుటలను కేర్పియుట	...	193	నుండి యింకోక కందకమునకు మార్చుములు	...	235
పాపురమునదిలో కేర్పియుటలను జన్మము వ్యాపార నామల	...	194-195	కందకములో పిల్లగోడలు నెమలగునది	...	236
గనులు, మేనుల వర్ణములు	...	194-195	గ్రానాదులు	...	237
అక్రమీయనుల నెమ్మొనుటకయి వరుసగా కోడమ్మ అక్రమ	...	196	గుండ్లపై ముక్కలగుట	...	237
పై నివసము	...	197	గుండ్లవాన గురిపించు యంత్రము	...	238
నామాయకొలు	...	198	రమ్మగ్నాన్జెర్పై నివసము	...	238
అగ్గపై నివసము (ఫ్రెంచిపా రావోనించుట	...	199	ఇటలీగ్నాన్జెర్పై నివసము	...	239
అగ్గ (సిగ్) పై నివసము (ఫ్రెంచిగ్నాన్జెర్పై లావోనించుట	...	200	లిటిషు పై నివసమున చివ్వుములు	...	239
మామన కేర్పియుము పై నివసించుట (ఫ్రెంచిగ్నాన్జెర్పై నివసము	...	201	నూతనకాలమున గానామన్న మిత్రులందలి పై నివసము	...	240
ఇంగ్లీషు మోటారు కై కెట్టెలు	...	202	ఇటలీ కేకపటము	...	241
అగ్గపై నివసమున గుండ్లపై కేర్పియుటలను కేర్పియుటలను	...	203	కెట్టెలను పై నివసమున కేర్పియుటలను కేర్పియుటలను	...	242
ఫ్రాన్సు పటము	...	204	లేకనెట్టెలను పోవుట	...	243
అరవన్ ములబాబునిగో జన్మమున మానినలను కేర్పియుటలను	...	205	మాన్ మధ్యమున ఒక పిల్ల క్రాగుటకు నీరు పోయుట	...	244
అక్రమీయనులను బట్టుకొనుట కై జనుట	...	206	తూర్పు ఆఫ్రికాయుద్ధములో సిగ్నావానాములు	...	245
కేర్పియుటలను బట్టుకొనుట కై ఇంగ్లీషుపై నివసించుట	...	207	పై దృశ్యములో చికిత్సకున నయనుగుట	...	246
మాన్ మోటారు ఎన్ పగన కెట్టెయు కేర్పియుటలను	...	208	లిటిషుపై నివసము పైలాండ్రు పై నివసము నానిగొని పోవుట	...	247
ఏకపదిని బాటుచున్న పై నివసము జన్మముల కాలములు	...	209	రేడిక్రాన్ బాటు చురయు కేర్పియుటలను	...	248
కెట్టెలను కర్మాగారమున పై ప్రమానినలను బాణములను చేయుట	...	210	పై దృశ్యములోని గొంపోవుట	...	249
యుద్ధకేర్పియుటలను నామన్న బాణములను చేయుట కెగురుట	...	211	కేవలమున నయనుచేయుట	...	250
బాణములను కేర్పియుటలనుండి చేయు నూతనవద్దలి	...	212	అక్రమీయనాన్జెర్పై పటము	...	251
విమానము అందలి ఫిరంగి	...	213	బాటుగలరాష్ట్రములు	...	252
టాపురీమరు, టాపురీ, టాపురీ కేర్పియుటలను పరమిధము	...	214	తూర్పు ముద్దెలగలముల కేర్పియుటలను	...	253

ప్రస్తావన

ప్రొ. ఓ.వి. నరసింహ ప్రభాకరాచార్యులు శుద్ధజ్ఞానైకమార్గము | నిర్మలాను ప్రకాశాను డి.జి.కామారావు నరసింహ

చంద్రమానాబ్బాబి సంవత్సరాదిసంచిక ప్రచురించుట యాచార్యులైనది. సంవత్సర మారంభమైన నాలుగు మాసములు గడచినవి. ఆజ్ఞా సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురించుటయం దాలస్యమైనది. కారణ మనన్యరంపరలకు మూలమైన మహాస్సంగ్రామము. ఆనందనామసంవత్సరాంతము భయంకరము. గతసంవత్సరఫలములందు యుద్ధము ప్రముఖము. మహాస్సంగ్రామము విప్లవమయము, లోకవ్యాప్తము, అద్భుతపురస్కరము, ధర్మసంస్థాపననానుకూలము. ఆనందవత్సరారంభమునందీ ఘోరస్సంగ్రామ ముభూతము. ఏడాదిని లోకమునకు రానున్న విపత్సరంపరలు దురవగాహములు. మూడు మాసములు ముగిసినవి. న్యాయ మాసమునందు యుద్ధము దావరించినది; బడబాసలమునలె లోకము నావరించినది. సంక్షోభ మంకురించినది. విప్లవ మేర్పడినది. విపత్సరంపరలు మూడినవి. దండధర్మము విలాసాన్నిమే విహరించుట కుపక్రమించెను. కాలను కొక యేడు నిండినది. ఆనందవత్సర మంతము నొందినది. రాక్షస సంవత్సర మారంభమైనది. సంగ్రామదావానలము వ్యాపించినది; సకలరాజ్యములను చుట్టుకొనినది; లోకసంహారమున కుపక్రమించినది. ఆ యుపక్రమణము రాక్షసనామ సంవత్సరము నందు గోచరము.

కర్తవ్య సంగతిని ఫలము

రాక్షసనామ సంవత్సరమునకు రాజు కుజుడు: దానికి ఫలము రాజులకు యుద్ధములు, లోకదహనము; మంత్రి కుజుడు: ఫలము యుద్ధములు, మందవృత్తి, లోకదహనము; సేనాధిపతి కుజుడు: ఫలము ఘోరస్సంగ్రామము, ప్రజాదళము; గ్రామపాలకుడు కుజుడు: ఫలము గ్రామములందీ స్త్రీభయము, ఊదాహ్ని, శత్రువృత్తిసంహారమైనవీడి; దండనాయకుడు కుజుడు: ఫలము స్త్రీభయము, రోగవీడి; మేనాధిపతి కుజుడు: ఫలము మహానాయకులు, స్వల్పవృత్తి (మతాంతరమున చంద్రుడు: ఫలము మందివాసలు, పాడిపంటలు) సన్యాధిపతి

శుక్రుడు: ఫలము జలధాన్యసమృద్ధి, శిల్పభూముల పంటలు; నీరసాధిపతి శుక్రుడు: ఫలము కర్మాచారగురుగంధములు వృద్ధి, బుగారు మత్స్యములు బట్టలు వృద్ధి; పురోహితుడు శుక్రుడు: ఫలము క్షేమానోగ్యములు; పరిక్షితుడు శుక్రుడు: ఫలము పాడిపంటలు; ధాన్యాధిపతి బుధుడు: ఫలము మధ్యమవృత్తి, మందసస్యములు, రాజులకు వీడి; అగ్రాధిపతి చంద్రుడు: ఫలము సువృద్ధి, అభివృద్ధి; వైశ్యుడు చంద్రుడు: ఫలము మంచివాసలు, మంచి పంటలు; రసాధిపతి శుక్రుడు: ఫలము శిశున్యాయము, నూనె పంటలకు హని; గణకుడు శని: ఫలము గణకులకు మాంద్యము, నూనెవస్తువుల పంటలు; పశునాయకుడు గోపాలకృష్ణుడు: ఫలము పశువృద్ధి, సుభిక్షము.

రాక్షసనామసంవత్సరమునందు కుజుని బలము ప్రబలుటవలన సంగ్రామాది విప్లవంబులు కలుగు నని వైశ్యుల న్నియము. వర్తమాన సంగ్రామస్థితి యాన్నియంబుల కనుకూలుబుగ నున్నది.

సంగతిని సంచిక

ఆనందనామ సంవత్సరమునందారంభమైన మహాస్సంగ్రామము రాక్షసనామ సంవత్సరమునందు బలతరమైనది. సంగ్రామమువలన సకలవిషయములందును స్థితిగతులు మారిపోయి యూరపు రాజ్యములు యుద్ధమునందు మునిగిపోయి, పరిశ్రమలు చెడిపోయి, వ్యాపారము లెగినది. సంపదలు తేజిగినవి. యంత్రాలయములు యుద్ధపామగ్రులను పిన్దము చేయుటకై వినియోగించబడినవి. పాగయోధులు యుద్ధసన్నాహములకై యుపయోగించబడినవి. పాశ్చాత్యపరిశ్రమలపై నాధారపడియున్న హిందూదేశపు వ్యాపారపరిశ్రమలకు పనిపాటులకు భంగము కలిగినది. నియంతకార్యములందు వ్యత్యాస మేర్పడినది. సంవత్సరాదిసంచికను నియంతరించి ప్రచురించుట యసాధ్యమైనది. విదేశములనుండి మార్గశీర్ష మాసమునందు చేరవలసిన కాశితములు యంత్రాద్యుపకరణములు వైశ్రమాసమునందు

చేసినవి. చేసిన తరువాత నితర పెద్ద పుస్తకములు— అనేక దేశపటములను, యుద్ధపటములను, మహాజనుల పటములను, వ్యాసములను చేర్చి ప్రచురించుట యందు గల ప్రయోసము విచారణీయరకు విదితము.

ఆజీవ సంవత్సరాదిసంచికను ప్రచురించుట యందు కలిగిన కాలాతిశయమునకు యుక్తముగోరాలు దినపత్రిక కూడ కొంతవఱకు తోడ్పడినది. అచ్చు యంత్రములు దినపత్రిక పనిలో నిండినవి. సంగ్రా మమువలన సంచికయందు నూతనపద్ధతి ననలొందుట కూడ నవసరమైనది. ఈ సంచికయందు గతసంచిక లందునలె కేవలము మహాజనుల వ్యాసములేకా తోడ్ పట్టి నాకర్షించు యుద్ధపటములు యుద్ధమునకు సంబంధించిన విశేషాంశములు కూడ ప్రకటింపఁబడి నవి. తెలుగు భాషయందు యూరపురాజ్యముల పట ములను యుద్ధపటములను సిద్ధము చేయుటయందు గల సాధక బాధకములను స్వయంప్రయోసములను పాఠక మహాశయులు నిర్వారణ చేయవలెపురుగు. సంచికయొక్క ప్రతులను 10,000 ముద్రించుటయందు గల ప్రయోస మును కూడ కాన్యజ్ఞులు గ్రహింపఁ గలరు. మై కారణ ములచే సంవత్సరాదిసంచికను ప్రకటించుటయు దేర్పి డిన యాలస్యమును చందాదారులు మన్నించెదరుగాక!

దినపత్రిక

ఆనందసంవత్సరారంభమునం ద్రాక్షపత్రిక దినపత్రికగ నెలువడినది. దినపత్రికను నిర్వహించుట యందు గల సాధక బాధకము లాక్షప్రమాణములకు విదితములు. దేశబాధపుల సహాయపోషణములవల నను భగవదనుగ్రహమువలనను ప్రాచీనపత్రికానిర్వహణమునం దొక యేడు గడిచినది. ఆ కాలమునం ద్రాక్ష పత్రిక యభావ క్రింది దేశసేవ చేయుటకై పాటుపడినది. ఆ పరిశ్రమయందలి గుణదోషములను నిర్ణయించుటకు పత్రికాపాఠకులె యర్హులు. నూతనప్రయత్నములు సామాన్యముగ లోపభూయిష్టములు. ఆంధ్రప్రపంచ మునకు దినపత్రికాప్రచురణము నూతనము. పత్రికా నిర్వాహకులకు, పాఠకవర్గమునకు, లేఖకులకు, పోష కులకు, చందాదారులకు తెలుగు దినపత్రిక నూత నము. నూతనప్రయత్నములందును లోపములు సహజముగ నాంధ్రదినపత్రికయందును కలిగియుం

డును. కాని యాంధ్రప్రపంచమునం దుదయించిన గాఢముగు దేశభిమానభాషాభిమానములును మహా సంగ్రామమును పత్రికాభ్యుదయమునకై తోడ్పడినవి. పత్రికాభ్యుదయమునకై తోడ్పడిన దేశ బాధపులకు పత్రికానిర్వాహకులు కృతజ్ఞులు. దేశబాధపుల సహాయపోషణములవలన పత్రికావయోగమును వ్యా పింపఁజేయుట కవకాశము గలదు.

దేశభాషలందు దినపత్రికను ప్రచురించుటకు స్వయంప్రయోసములు మొగు. లెంతింతలకై సంవత్సరమునకు 12,000 రూపాయలను చెల్లించవలెను. కాగితములకు ముద్రణమునకు పనివాండ్రకు నిర్వాహకులకు సహదారులకు విశేషమైన ద్రవ్య మవసరము. ద్రవ్యమున్నను, నిర్వహణభారము చురారాద్యము. దేశభాషాపత్రికానిర్వాహకులపట్టు పాలకపాలితులకు గౌరవము లేకుంప, అధికార మధికము. నిర్వహణ భారము క్రమక్రమముగి తగ్గి పత్రిక నిర్విఘ్నముగ ప్రచురిత మగుచు నత్యంతమైన ప్రతిభతో దేశసేవ చేయు సామర్థ్యమును పొందునటులు సహకారు లగుటకు దేశబాధపులు ప్రార్థితులు.

పాఠకునిబంధము

పత్రికావ్యాపనమునకును సంవత్సరాదిసంచిక కును సన్నిహితసంబంధము గలదు. పత్రికాప్రచారము హెచ్చినకొలది లేఖకులు చందాదారులు వర్ధిలించి సంచికను బాగుగ ప్రచురించి జనోపయోగకరముగ చేయుటకు వీలుండును. పత్రికాప్రచారము తగ్గినపుడు సంచికను ప్రచురించుటకు కూడ నవకాశములు తగ్గును. పాఠకుల సంఖ్య హెచ్చినపుడు వ్యాసలేఖకులు గ్రాహకులు ప్రబలి సంచికకు స్వయంపోషణ మేర్పడి నుంచి వ్యాసములు గలిగిన చక్కని సంచిక ప్రచురిత మగును. పత్రికకునలె సంచికకును దేశబాధపుల సహాయ మత్యవసరము గాన, నుచితరీతిని రెంటిని పోషించి మెంచుటకు భాషాభిమానులు ప్రార్థితులు.

పాఠకులు

ఆజీవ సంచికయందు 15 వ్యాసములు ముద్రింపఁ బడినవి. అందు ప్రాచీనతమిది, నిర్బంధనైతిక సేవ, వ్యవసాయము, రజస్తాలాచివాహములు, దేశచరిత్ర, నవలలు, ఆంధ్రోద్యమము త్రవ్యము, మన గొప్ప దురవస్థ-దానిని

తొలగించు నుపాయము, న్యవసాయము, యుద్ధము, పర
పతిసంఘములు, యుద్ధము, హిందవులు, కష్టాఢిక
గానము, హోమపతి మొదలగు విషయములకు సం
బంధించిన వ్యాసములు గలవు. యుద్ధము, రాజధర్మ, గోపాలకృష్ణగోఖలే, భయము, సత్యము మొదలగు విషయములను వర్ణించు పద్యములు గలవు. ఈ యేడు యుద్ధవిషయములు సూతనంబు లగుట తేలి యుద్ధము నకు సంబంధించిన వ్యాసము లెక్కువగ చేర్చబడినవి. వ్యాసములందలి గుణగుణములను పాఠకమహాశయులు నిరూపింప నచ్చులు.

“వనోపామహాసంగ్రామచరిత్ర” అను వ్యాసము నందలి నాలుగు ప్రకరణములను వ్రాసిన ఎమ్. వేంకట రంగయ్యగారికి వ్యతిరేకాభిప్రాయములు కృతజ్ఞులు. వీరు చరిత్రయందు ఎమ్. పి. పరీక్ష నిచ్చి యుత్తీర్ణులై విజయనగరము మహారాజుగారి కళాశాలలో చరిత్రోపాధ్యాయపదవియందు నున్నారు. ఆ వ్యాసమునందు యుద్ధ కారణములు, యుద్ధమును చేయు రాజ్యముల బలాబలములు, వనోపాధ్యాయముల రాజసేవ మొదలగు విషయములు విపులముగ వివరింపబడినవి. ఆ నాలుగధ్యాయముల తరువాత, పర్వశాసన మూసములందును జరిగిన యుద్ధవ్యూహములు యుద్ధములు సంక్షేపముగ వర్ణింపబడినవి. యుద్ధమునందు మర్యాదాపరచుచున్నకోటలు, కందకములు, ఖిరంగులు, గుండ్లు, విమానములు, జలాంతర్యామినులు, నీటిగనులు మొదలుగాఁగల విషయములు చిత్రపటముల సమేతము ప్రచురింపబడినవి. యుద్ధము చేయుచున్న ప్రాచ్యు, జర్మను, జెలియను, రుష్యా, ఇంగ్లాండు మొదలగు రాజ్యముల సంక్షేపచరిత్రములు పటములతో కూడ ముద్రింపబడినవి. ఆకాశయానములను గుఱించి ప్రత్యేకవ్యాసము ప్రచురిత మైనది.

చిత్ర పటములు

గత సంచికలయందు హైందవ ప్రముఖుల యొక్కయు ఆంగ్ల ప్రముఖుల యొక్కయు చిత్ర పటములు విశేషించి ముద్రింపబడినవి. ఇంక ముద్రింపదగిన చిత్రపటములు విశేషముగ నున్నవని తోచెదను. ఒకవేళ నున్నను నవి సౌలభ్యములు గావు. గతసంవత్సరమునందును వర్తమానసంవత్సరమునందును పకజనుల నాక్రిందిన ముఖ్యవిషయము మహా

సంగ్రామము. ఆ సంగ్రామమునకు సంబంధించిన సూత నాశము లనేకములు గలవు. అందు దేశముల స్థితిని తెలుపు దేశపటములు ముఖ్యములు. పడమటి యుద్ధ రంగమును, హిందూదేశమును, యూరపుఖండమును, బ్రిటీషు జర్మను శ్రావించి సామ్రాజ్యములను తెలుపు రంగుల దేశపటములు ముద్రింపబడినవి. ప్రాచ్యు, జర్మను, రుష్యా, తుర్కీ, ఇటలీ, ఆస్ట్రీయా, ఆఫ్రిక మొనలగు దేశముల పటములు, లీజు, నామూరు, ఆంట్వర్పు మొదలగు స్థలముల పటములు, నూర్వన పడమటఁగల యుద్ధరంగముల పటములు మొదలైన వివిధపటములు చేర్చబడినవి. యూరపు చక్రవర్తుల, సేనాధ్యక్షుల, యోధుల, సైనికుల, యుద్ధరంగముల ప్రత్యేకమైన రంగుపటములు 160 గలవు. ఇవి గాక, యుద్ధమునకు సంబంధించి నల్ల సిరాతో ముద్రించిన పటములు 200 గలవు.

దేశభర్తులలో నగ్రగణ్యుఁడును, ప్రజ్ఞానసంపన్నుఁ డును, త్యాగశీలుఁడును, క్షీణిశేషుఁడును వైన గోపాల కృష్ణ నౌక రంగుల పటము చేర్చబడినది.

వైన వివరించిన పటములతోఁ జూటాంధ్రమహా జనుల చిత్రపటములు కొన్ని ప్రచురింపబడినవి. శేషించిన పటములు నలసంచికయందు ప్రచురింపబడును.

ముఖపటము

ముఖపటము క్రొత్త రీతిని ముద్రింపబడినది. చిత్ర కారుఁడు పంగదేశీయుఁడు గాన భావరూపవిలాసములు వంగీయసాంప్రదాయముల కనురూపముగ వర్ణింపబడి నవి. గోపాలకృష్ణనౌక రే నూల దేహమును విడిచినను, సూక్ష్మదేహముతో భరతవస్త్రాభ్యుదయమునకై తపం బాసరించుచున్నాఁడు. భారతమత రేన ప్రియసంతతికి గోపాలకృష్ణనౌక రే పవిత్రశివరమును నిదర్శనముగ చూపుచు క్రీయశాస్త్రితై పుష్పాంజలి సమర్పించుచు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్య విజయమును భారతజాతీయాభ్యుదయాదివర్తనప్రపంచములను దయచేయు వని సర్వేశ్వరు నారాధించుచున్నది.

లోకము త్రిగుణాత్మకము. సత్వరజస్తమోగుణ ములు స్పృశ్యశీలయములకు కారణములు. తామసావృతమైన రాజవభావము వర్తమాన మహాసంగ్రామము నకు మూలము. విజయసాధనంబులైన సైనికులు,

యుద్ధనాకలు, విమానములు, శత్రువులు, నిప్పు గుండ్లు, యుద్ధజీగలు, పార్శ్వములందు చిత్రములు. అయ్యది రాజసభావదిహ్నములు. అంగ హేందవమైన కుల సంయోగబలమువలనను రాజస సాధనసంపదల వలనను, బ్రిటిషు విజయవతాకిము స్ఫురసాపితము. రాజసభావము భౌతిక సుఖసంపదలకు సాధనభూతంజై నను, పార్శ్వభావమువలె ప్రశాంతృప్తి లోకకల్యాణం బునకు పరమసాధనంబు గాదు.

సుహృద్భాగములకు నిలయంజై నను, భరత ఖండబలం దవలె చివ సర్వసంపత్తులు నిరపాయం జైన శాస్త్రోపసఖాబునకు మూగదర్శకులు. వ్యాస వశిష్టాదిమహాగులు, శుకాదియోగీంద్రులు, బుద్ధదేవుడు, శంకరరామానుజాచార్యదార్యవరులు స్వామిగణసం పన్నులు. గోపాలకృష్ణగోత్ర, మోహనదాసకరుణా సాంద్రగాంధులు స్వామివిజయవిశ్వామయలు. భారత జనని రాజసదిహ్నములచే పరివృత యయ్యును, తన ముద్దవిడ్డలకు దేశాభ్యుదయములములును, పార్శ్వ భావసాజాతములును, చిరవర్ధితములును జైన సారస్వత కళాదార్యసంపదలను సుమనః పూర్వకముగ నిచ్చి వారిని భావిభాగ్యదయమునజై హెచ్చరించుచున్నది. భారత జనని షట్పాతములు పావనములు, రమ్యములు, గంభీరములు, ప్రశాంతములు పవిత్ర పవాలయములు, ఉన్నతగంభీరములు, మందరవనములు, నదీప్రవాహములు ప్రశాంతృప్తివృత్తకంబులు. జాతీయాభ్యుదయమున కవసరమైన గుణములు, పరిశ్రమలు, కళలు, విజ్ఞానము పుష్పాంజలిరూపమునను గాజసచిహ్నములు సార్వములందును వర్ణింపఁబడినవి. ఆయుధారభావము ల నాంధ్రులు గ్రహించి యాంధ్రప్రపంచాభ్యుదయ మునకును భరతవర్షాభ్యుదయమునకును పాటుపడుచు

గోపాలకృష్ణగోత్రవలె తమ జీవితములను దేశారాధనకై సమర్పించుచు భారతమాత మిన్నవలకును సర్వేశ్వరుని దయకును పాత్ర లగుదురగాత!

కందవములు

గతినంతర్వరంబులందువలె సేయఁదగు సంచిత కుపయోగకరములైన వ్యాసములను వ్రాసి సాహాయ్యము చేసిన దేశ బాంధవుల కనేకవందనములు. ప్రచురణకై చిత్రపటముల సంపాదనమునకును, చందాదారులకును, పోషకులకును, నితరవిధమున సహాయము చేసిన దేశ బాంధవులకును వందనశీలములు. శార్వాయమునకు చేసిన వ్యాసములలోను పటములలోను కొన్ని యనివార్యములైన యాంకములవలన ముద్రితములు కానందులకు వ్యతిరేకానివారహకులు చిత్రములు ప్రేషకుల మన్ననను వేఱుచున్నారు. శ్రేణిచిన వ్యాసములును పటములును రాంగల సంచితయందు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయఁబడును. పంపినవారు ముందీ విషయమును జ్ఞాపకము చేయుట యవసరము.

ఇన్ని పటములను ప్రశస్తమైన వ్యాసములను కలిగి మంచి కాగితములపై బాగుగ ముద్రితమైన యా సంచిత ఆంధ్రపత్రిక చందాదారుల కొక రూప్యము వెలకే యియ్యఁబడుచున్నది. సంచితను ప్రచురించుట యంపక గల వ్యయప్రయాసములను, లాభనష్టములను చందాదారులు గమనించెదరుగాత!

లోకసంక్షోభకరం బగు భీకరసంగ్రామములో నారంభమైన రాష్ట్రసంపత్తరము లోకచరిత్రమందు సుఖప్రదంజై కల్యాణకరంజై ప్రస్థి పడయుటకును, సకలజనులును సుఖులై యుండుటకును దయామయమైన సర్వేశ్వరుడనుగ్రహించుగాత!

గతనవత్సర వృత్తాంతములు

ప్రజాసభ్యులతో—జాతీయస్వాతంత్ర్యము

అనంతనామ సంవత్సరము ఖేరసగ్రామ సంకలితం దైనను, లోకచరిత్రమునకు కాలాంతరమున శాశ్వతంబైన ప్రశస్తిని కడయగలదు. ఐరోపామహా సంగ్రామము ప్రస్తుతము దారుణం దైనను, కాలక్రమ మున శాశ్వతము కాగలదు. పంచొప్పదివ శతాబ్దపు చరిత్రను కలిగిలిచ్చినవారల క్లిష్ట నిఘ విశ్వాసము తప్పక జనించును. పదుకెదిలిన శతాబ్ద ముతమిదా యూరపురాజ్యములలో ప్రజాసభ్యుల తేగ. చ్యుత్స్వా తంత్ర్యము ప్రాచీన పరివర్తనముతో పుట్టింది. లాతకు పూర్వము ప్రజాసామ్యము మతశాస్త్రమునకు, కులాభిమానమునకు, భవాంధత్వమునకు బలియగు చుండెను. ప్రాచీన పరివర్తనము, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రసాధనము ప్రజాసభ్యులను సులభముగా పోషించి నది రాజ్య విప్లవకారులైన కెపోలియరు 1815-వ సం. నకు జరగజేసిన దైన పిదప, ప్రజాసభ్యులకు జాతీయస్వాతంత్ర్యము జరపజేసింది. పంచొప్పదివ శతా బ్దమునందు ప్రజాసభ్యులభావము జాతీయస్వాతంత్ర్య భావము వర్ధిల్లినది. 1832-వ సం. నందు గ్రీసు, 1832-వ సం. నందు బెల్జియము, 1830-వ సం. నందు ఇటలీ, 1879-వ సం. నందు బర్మియా, రుమేలియా, సర్వీయా, మాంటెనెగ్రోటో స్వతంత్రరాజ్యములుగా సంగీకరింపఁబడి నవి. పంచొప్పదివ శతాబ్దమునందు యూరపురాజ్యము లలో ప్రజాసభ్యులతో పరివర్తనము చేర్చబడినది. ఇరువదవ శతాబ్దము ప్రారంభమున దేశభక్త్యధ్యయమున కున్న ప్రజాసభ్యులభావమునకు ప్రజాసభ్యులయొ జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును ముఖ్యసాధనము లని స్థిరపడినది.

సామ్యభావము, పశ్చాత్యుత్సాహము

మానవ ప్రకృతియందు లేని భావములు వ్యక్త ములు—స్వాతంత్ర్యము, పశ్చాత్యుత్సాహము, స్వాతంత్ర్య భావమునకు సంబంధించిన గొప్పభావము, కేవలము కలు గుచుండును. స్వాతంత్ర్యభావము స్వాతంత్ర్యమును పుట్టింపజేసినది. పశ్చాత్యుత్సాహము భార్యనుకూలము, స్వాతంత్ర్యభావము పశ్చాత్యుత్సాహమును పుట్టింపజేసినది. పశ్చాత్యుత్సాహము

భార్యనుకూలము. వ్యక్తులచువలె జాతులను గూడ నీ యుభయభావములు కర్మవర్తమాత్రులను చేయు చుండును. ఐరోపాములను సమైక్యము స్వలాభ మునకు గాని పరుల లాభమునకు గాని యేలుటకు వీలు గలదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు సకలదేశ ములను క్రమక్రమముగా స్వాతంత్ర్యమును పడెయు చు న్నవి. 19-వ శతాబ్దమునందు దారింధ్రుల ప్రజాసభ్యుల భావమును జాతీయస్వాతంత్ర్యభావమును ఇరువదవ శతాబ్దమునందు క్రిందపలయును. రాజ్యవిప్లవకారులైన కెపోలియరు 1815-వ సం. నందు సామోగజలముచే పూర్ణముగా నోడిగఁబడెను. ఆ క్రమమున కెముప్పకల్పి నూ రెండు గణించెడిది. జాతీయవిప్లవకారులైన విలియము కెంజరుకెను నీ కరవత్స 1915-వ సం.నందు సా భించుట చేపట్టెను కాబట్టిను. పంచొప్పదివ శతాబ్దమునందు పరివర్తనము ప్రజాసభ్యులయొ జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును ఇరువదవ శతాబ్దమునందు స్థిరపడి విజృంభించుటచే దైవ ప్రసాదమునకు ప్రామాణ్యమును సాధనముగా గైకొనియుండును.

ప్రజాసభ్యులు

ఇన్నుకొనగ్రామమునందు బ్రిటీషు సామ్రా జ్యము చేరుటవలన సామ్రాజ్యాంతర్యాగము లన్ని యు చేరి సామ్రాజ్యవిజయమునకై ధనమును ప్రాణము లను నర్పించుచున్నది. భరతఖండము కూడ నుచితరీతిని సంగ్రామమునందు పాల్గొని సారంభించినది. వివిధరక రంగములకు హిందూదేశమునుండి 20,000 మంది సై నికులు పంపఁబడిరి. హిందూదేశ సైనికులు పాఠశాలము, ఆ జన్మలక్రీడా, జ్యోతిషము, తుల్య, ప్రామాణ్యదేశములందు బ్రిటీషుసామ్రాజ్య సంరక్షణమునకై పోరాడుటకు ప్రాణ ములను సమర్పించిన విధము నుత్తరాఫ్రికాకు విడి తము. పర్షియనునందు కేసీ, ఖివాదాదు, గంగాసింగు మొదలగు పర్షియను, తమిళ, పాశ్చాత్యులనుకూలపలన దిక్కుదీయఁ జేయుటకు గడియించు యుద్ధమును పత్రికా పాఠకులకు తెలియజేయుచు యుద్ధమునకు పాల్గొని బ్రిటీషు సైన్యములకు లభించు బ్రతికొన్న వ్యయమును పరివర్తనమునకు పునాదులు లింగియను పునాదులు

యేమి కావలయును? వ గ్రహానకాలమునందు మధ్యమ పారశాలలో దేశభాషలందు విద్య గలవగుటకు వింతగా పోచినను, కాలాంతరమున దేశభాషలందు విద్య విద్యాలయములు స్థాపితము లగుట కూడ సంభవము. విజ్ఞాన వ్యాపనమునకు దేశభాషలు ముఖ్యసాధనము లని పాలక పాఠశాలలు నవ్యుపాలితములను దేశభాషలయందు కలగ వాగ్గ.

ఈ యోగము యేదైనను సమయంలో “ప్రభాక్షేమసూక్ష్మణాననము” యుద్ధింపింపగ నవసరమైనను, కష్టములకు కారణము గావచ్చును. యుద్ధము త్వరలో ముగిసి యీ కానము పాలకులచే నుచు నాహరింపఁబడట ప్రతిపక్షము.

గతి సావత్సరీయములగుట వాందూ విద్య విద్యాలయ శాసనము గలది పాలకులకును విద్యవిద్యాలయ కార్యవిరాహములకును సంయోజము కుడుట ప్రతిపాపాత్రము.

గంధిగారు

దేశభాషాగ్రామ్యత కోపలక్ష్మణ గోకలె యొక్క మరణము సేతు శీతల యధ్యక్ష వ్యూహ ప్రసభ తిథిము న్నెల్ల ముఖ్యసారిమునందు ముంచినది. హిందూదేశ సేవసంఘము లగు గోకలె ప్తినిమురు శ్రీనివాసరామిగారి లెంకలెంకుల నుండి ప్రవచించును. సత్వగుణసంపన్నులైన మోహనదాస కిరుణాపాండ్ర గాంధీగారి స్వయంకీర్తన సమయమున భారతీయపాద దిలు గాగది కతులకు హృదయంగి న స్వాగతంబు కాసాగి. ఆ ముఖ్యపురుషుడు హిందూదేశ సేవక సామములగు చేరుటలన దేశమునకు గొప్ప ప్రయోజన మేర్పరచును దివి విశ్వసీ కలఁబడుచున్నది.

బాతీయోద్ధయములు

శాతీయవచనం

ఇరువది తొమ్మిదవ బాతీయ మహాసభ సుప్రసిద్ధ నాయకావూహిత భూపేంద్రనాథబాసుగారి యధ్యక్షతనంద జయప్రదముగ జరిగినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు పో సుబ్బాస్వామయ్యగారు. ఉభయల ప్రసంగములను గొభీరభావభరితములై సభ్యుల సుత్సాహపరమలను చేసినది. ఆగ్రాసనాధిపతి యుప న్యాయములైన యీ క్రొది వాక్యములవలన స్వరాజ్య

దర్శమే బాతీయసభాదర్శి మని వ్యక్త మగుచున్నది. హిందూదేశసంకాశము క్రితీయసామ్రాజ్యమునందలి యితర రాజ్యవాసులకు గల క్రితీయ సామ్రాజ్యంతరంగం లైన కష్టపరి పాలపాతీని కలిగియుండుటయే బాతీయసభాధ్యక్షులు.

భారతవ్యవస్థాదేశమున ప్రకటించు సముద్రములోనికే ప్రపంచీంచుచున్న యీ వచనంబు గానముగ నా కిష్టములంబు నిరూపించును. పోదాప్రతినిగలరా! వ-ము పూర్వమునకే మన దెందియును పరిశుభ్రముగ నుండుకొనిము. ఆహ్వాదీ యీ సందేశము ఫలప్రక మగును మోక్షము కల్పించుకొనిం స్వలభ్యములను పఱచిపాపము. మన పక్ష తన కలిగి మిలఁగుదము. దుర్భాషన యన హక్కులందు అనిపాత్రాగ్రముగ తెచ్చివేటికొనిం యల్లి ప్రాంతావలంబుల గ్రామ్యులకు. భవవ్యతిరేకం గాదావాగ్మి వానంబు లభ్యుపార్జనముగో కల్పిత కేశము వాగాధింబులందము. అన యీ ప్రముఖవకు విద్వింబుల రిధ్యు. ప్రపంచ చరిత్రము క్రింద యింక, వ- సంకల్పము నెఱవేఱువాడ.

భూపేంద్రనాథబాసుగారి వాక్యములను మన నము చేయుచు భారతీయు లందఱు దేశభావబుద్ధిలై దేశాధానివరాయణులై దేశమాత నారాధించుచు భావప్రసాదమును పడయుమరు గాత!

అధికారుల సావధాని

అధికారుల సభ సమావేశమునందొక విశేషము గలదు. ఆదాప్రభావసమన్వితై శ్రీ పెంగ్లందు ప్రభుగారు, దేశభాషాసంఘము సంగ్రహనాథ బెనర్జి గారు ప్రసంగించుచుండగా, సభారంగము నధ్వనించి సభకు ను తనవిశాసమురు కలిగించి. ప్రము కార్య నిర్వాహక సభ్యులు సరి హెర్బర్ట్ వ్యవగారు దేశీయ మహాసభకు దియచేసి నావభూతిని లలిపిరి.

సంఘసంగ్రహం

ఇరువదియెనిండువ సంఘసంగ్రహసభకు ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారి రాహ్వనసభాధ్యక్షులు, మైసూరు యువరాజుగారు సభాధ్యక్షులు. శ్రీనివాసయ్యగారు గతవత్సరంబున సామకుల కలవరంబులకు కారణంలైన రజస్వలా వివాహ కానమును విపులముగ చర్చించి దాని యవశ్యమును స్థిరపఱచిరి. మైసూరు యువరాజుగారు సంస్కరణావైయు లందుకు వారి విశేష కగమునమే నిదర్శనము. వారి భావగర్భితోపన్యాసము నందలి యీ క్రొది వాక్యమువలన వారికి గల సంస్కరణభిమానము వ్యక్తము.

“అభ్యర్థిచేతను గాని క్షేత్రము గాని పొంపక నిలుకడ స్థితియందుండుట ప్రకృతిభృతము గాను, గలము సలక్ష్యముల ననుసరించి యేమో నుందిహర్షముల నవలంబించవలయును” అని -వలంబించుకొని క్రిందివలయు క్షేత్రమున నొకటి తుదివరకు గాతన చనునము”

యువరాజుగారి హిందవ దేశము సామ్రాజ్యము నులకు సంస్కరణయము.

పరిశ్రావకసభ

విరోహమునకొనగ్రామమువలన మన దేశము నందు పరిశ్రమలు లేని గొప్ప కొలత యాగాలలోపా లము విడితైనది. విదేశములందుకి రావలసిన యన్ని వస్తువులు ప్రియమైనవి. ఎత వెల పెట్టెను, కొన్ని వస్తువులు దొరకుట లేకు. ప్రతిదినమును కావలసిన కాకితములు, నిప్పు పుల్లులు, ముదలు తగిన ప్రియమైనవి. రంగుల పెల వికరీతముగా పెరిగింది. చక్కెర ధర పెచ్చినది. గాజు సామానుల ధర పెచ్చినది. జవానదేశపు పంట పండినది. పరిశ్రమలు పిరితము వైనచో, మనదేశమునకు నులభముగ చేయదగిన వస్తు సముదాయము విశేషముగ కలదు. పరిశ్రమలు పిరితము లగుటకు సాంకేతికవిధ్యయు ద్రవ్యసంచయమును సాధనము లని త్యాగరావునెట్లగును మనమోహనరాంజీ గారును చేసిన హిందవ దేశమును పాలకులు గమనింప వలసియుండును. మన దేశమునందు పరిశ్రామికయగ్రా గారము లుండియుండినచో, బ్రిటిషు సైన్యమునకు యుద్ధ రంగములందు మందుగుడు సామానులకు కొలత యుండునా? ఆర్థికస్వార్థంత్ర్యము లేని దేశమునకు బలము కలుగుట సంభవము గాను. ఆర్థికబలమునకు పరిశ్రమలు సాధనము లని జవాన దేశచరిత్రవలన స్పష్టముగ తెలియుచున్నది. పాలకులు పరిశ్రమల సావనమునకు తోడ్పడియు ప్రజలు స్వదేశవస్తువులను పోషించియు హిందూదేశమునందు పరిశ్రామికోన్నత్యమును స్థాపింప వలయు నని సభాధ్యక్షులు చేసిన హిందవ దేశము నాచరణమునకు తెచ్చుట పాలక పాలితుల నియతధర్మము.

ఇతరవర్ణన

ఆస్తికమహాసభ ప్రహృష్టానసభ మొదలగు ప్రియవార్తలవిషయకసభలును నూడినవి. సకలసభల కాత్మశ్రీమునును పరిభ్రామణములను నివర్తించినవార లకు పూర్వపరిశ్రమగర్వామునకై రాజ్యాంగము

లందును మిత్రసామికివ్యవసాయందును పరిశ్రామిక విషయములందును నూతనభావములును సూచించినవియు భావనగూర్చుముగ ప్రజలును పాలకులను తార్కికర త్యత్రులయిన గాని ప్రయోజనము కలుగ దయ్య వికేదమగుచున్నది.

చెన్నరాష్ట్రము

ప్రజలు

చెన్నరాష్ట్ర విస్తీర్ణము 1,41,075 చదరపు మైళ్లు, జనసాఖ్య 4,14,02,000. ప్రజలు ద్రావిడి బాలియులు. ముఖ్యభాషలు లింగనము, ఆంగ్లము, మల లళము, కన్నడము. ప్రతి 1000 మంది జనులందును 407 మంది యలవమును, 377 మంది యాంగ్లమును, 74 మంది మలళమును, 37 మంది కన్నడమును 28 మంది హిందూ ముస్లిములు. పుల్లలలో ముఖ్య మైనది వ్యవసాయము, 100 కి 68 మందికి వ్యవసా యము జీవనాధారము. పంటలలో వోడలు ముఖ్యము. కలెక్షనరేసు కలెక్టరులలో ముఖ్యము.

వాణిజ్యము

సముద్రవాణిజ్యము 1915-16-వ సంవత్సరము నందు రూ. 58,15,93,000 ల మొత్తమునకు జరిగినది, దిగుమతుల మొత్తము రూ. 16,97,78,951 లు; ఎగు మతుల మొత్తము రూ. 28,90,23,740 లు. ఎగుమతు లలో సూనెగింజలు రూ. 5,32,59,000 లవి, వోల్ల రూ. 3,47,72,000 లవి, దూది రూ. 3,08,96,000 లవి.

విద్యావ్యాపకము

చెన్నరాష్ట్రమునందు గల 414 లక్షల ప్రజల లోను 81,30,000 మంది మాత్రమే వ్రాయుచు చదు వను నేర్చినవారు. 1000 కి 188 మంది పురుషులును 13 రు స్త్రీలు మాత్రమే యక్షరజ్ఞులు. 1000 కి 8 రు వంతున పురుషులును 400 కి 1 రు వంతున స్త్రీలును అక్షరజ్ఞులు. 1918-19-వ సం. నందు పురుషు లకు 29 శాత్రుకళాశాలలు, 5 ప్రావ్యకళాశాలలు, 3 వృత్తికళాశాలలు, 364 మధ్యమపాఠశాలలు, 26,018 ప్రథమపాఠశాలలును, స్త్రీలకు 2 శాత్రుకళాశాలలు, 19 మధ్యమపాఠశాలలు, 1,443 ప్రథమపాఠశాలలును గలవు. పాలకపోషితవిద్యాలయములు గాక 720 ప్రభు పోషితవిద్యాలయములుగలవు. అందు ప్రథమపాఠశాల

లలో 12,00,249 మందియు, మధ్యను పారిశాలలలో 1,28,157 మందియు స్త్రీలతో శాలలగురించి 86 మందియు, ప్రాచ్యతాళాలలో 7094 మందియు, శాస్త్రశాలలలో 7094 మందియు, మొత్తము 14,69,045 మంది విద్యార్థులు గలది ప్రతిసేతుకు చెప్పుచు విశ్వవిద్యాలయమునగది 600 గుది యుపదాధ్యయితులు పెలుచుచున్నరు.

అకాదమ్యములు

రాష్ట్రాధ్యయము 1912-13 న సంవత్సరిమునకు రూ 740 లక్షల రూప్యములు. అంగు రమారము 350 లక్షల రూప్యములు భూమి సేవలకు 174 లక్షలు మధ్యమునగున వచ్చుచున్నవి వ్యయమునకు, పాలమునకు 147, విద్యకు 82, పోలీసుకు 98, కోర్టులకు 70, వైద్యసహాయమునకు 30 లక్షల రూప్యములు వ్యయమగుచున్నవి.

పాలనము

పాలనము సభాప్రయత్నాన్ని పాలకునిచే నిర్వహించబడుచున్నది. శ్రీ పేట్రాగ (ప్రభు) రాష్ట్రాధ్యయము, సర్. పి. ఎస్. శివశంకరయ్య, లి. హెచ్. పి. ప్రభు, పి. జి. శాస్త్రాగ్ని గాన రాధ్యనిర్వాహక సభ్యులు. శాసనసభయందు ప్రజానిర్వహక సభ్యులు 21 మందియు, పాలన నిర్వహక సభ్యులు 21 మందియు, శార్యదర్శులు 6 గుదియు గలరు.

రాష్ట్రీయశాసనసభ

గతసంవత్సరమునకు పాలకుల చేతిరుపటి జీవస్థానివిద్యాశాసనము, ఎట్టియ శాసనము, ఎట్టియ నామ ప్రభుశాసనము, అధికారివిభజనశాసనము ఆమోదింపబడినవి. ఎట్టి పాదుని శాసనము, శా. రామచంద్రరావుగా రుపచాదింపి సభి పంచాయతీ శాసనము, అవిభక్తకొండగూరులు బహుశాసనము, శా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగా రుపచాదింపి గజపల్లవివిహాశాసనము విహాశాసనము నిలుపుది చేయబడియున్నవి. రజనల్లవి విహాశాసనము విహాయమై తీర్ణవర్తలు జరగుటయు భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడుటయు ప్రతిశాపాతకులకు విధితము. నిటి పంచాయతీ శాసనము ముందు విహారాకు రానున్నది. శాసనములలోని దేరావులు ముఖ్యముగ కృష్ణా గోదావరీ గుంటూరు జిల్లాలలోని రయితుల

కన్యాయుని గాన, ప్రజలును ప్రజానాయకులును నిబంధనలకు లోబడి లెక్కపాటి ప్రాయములను పాలకులకు గానుచుద్రగావు పొందుటగాక శీయరశీయలు యత్నాతావశ్యము.

రాష్ట్రీయశాసన

చెన్నరాష్ట్రీయసభలు నేగారుపురియన మొలుసెల మొదటి వారిముగో గూడినది. రాజకీయసభి కావ్యసంసారాధ్యక్షులు శా. ఆమోది కృష్ణారావు గారు, అధ్యక్షులు శా. బయ్యారెరి పోవర్తరెర్తగారు. ఇగురీ వ్యాసములును భావగీతమున స్వరాజ్యాద్యయము నానాముఖముల ఘోషించుచున్నవి. స్వపరిపాలనాధాము గ్రాములు దారాధిరాష్ట్రములకు దేశములకు సంలరగములుగ నిర్మితముగావలయును. శిర్మిగా యదాదాద్యములను తెలుపుటకు వారి న్యాసములలో చివర భాగ మిటల వ్రాయబడుచున్నది:—

“నేనే ప్రజానిర్వాహక-అను సుపరివర్తకర్తకందలి సభ్యమును హింపు లంజము స్యాభవమునకు తెచ్చుకొనవలసియున్నది. రాలనూర్వయి యుచున్నది మందినది నీ జ్ఞానభావాదయమున పరిష్కారముల సాధ్యములు ఉత్తరభవభిన్న భావముల మున్నగున గుడ మూమైసోవును. అట్టి భావి గుప్తహింస దగును. వచనగ్రుద్గములు కేవలము ప్రజాప్రభుత్వమును, శ్రీప్రభు దేవ ప్రజాప్రభుత్వమున యి నేలుగ నుదయ. కి-అతడు. ఈ కితిగా ప్రజాప్రభుత్వ సమస్యను బోధించుటలో స్వయములు కలిగియున్నది. కీతిగతులనుబాలుగ నున్నది. సాగి క స్వపరివర్తకమునది సామ్రాజ్యాధిన సుగు సుపరివర్తకమునకు పడయుట దూర్భ మగు సర్వప్రభాంతి కాజాలదు, తన విలాసమున పున శాక్తింయను దరి పోకొలంది దూరమునకు పరివర్తకమునది గాదు. మిగుల ప్రాచీన మైనట్టియను, గతించిన పెక్కు శతాబ్దములనుండి మున్నటియను, అదిగ బాలయననే యుండ భూండలము నంటిని పరిశుద్ధా ప్రాంతమునకు కంఠభారమునకు నడుపుటకు ప్రతిహానవుడు తియించున్న దైవ త్వమును గ్రహించునట్టియు త్వప్రతికారంగులుగుట్లు చేయుటకును నక్షత్రంపం. దిక్షియను, భరతిభావమునకు శాస్త్రమునుగు సహాయము చేయుటకు తిగిన ప్రాంతముల భక్తిమందియు సాధ్యకర్తమునకు సభ్యులించిన యాంక్షయముల కలగునట్లు సర్వశ్రమమున దారియాత్మలుయందు దక్షిణించి వారి భుక్తికాము కలిగించుటగాక”

భగవదనుగ్రహమువలన బ్రతిషు పరిపాలకుల కును హైందవప్రజలకును నీ యువారసంకల్పంబులు హృదయస్థంబు లగునాత!

సంఘసంస్కరణసభ

సంఘసంస్కరణసభ కాన్వోకసంఘాధ్యక్షుడు ఎమ్. చెంగయ్యగారు, సభాధ్యక్షుడు మహాదేవశాస్త్రి గారు. చెంగయ్యగారు రిజిస్ట్రారాఫీవాహములను చర్చించుచు శాసనసభాయము భర్తసమృత్త మనియు దవసరమనియు సిద్ధాంతీకరించిరి. మహాదేవ శాస్త్రిగారు దేశాభ్యుదయమునకు బాల్యవివాహములను కులశేడములను సోపలయుననియు, సామాము వర్ణాశ్రమధర్మపక్షాత్తివనుసరించి నిర్మితము గావలయుననియు, ఇతరవర్ణముల వారి నుద్ధరించి బ్రాహ్మణులను చేసి దేశమునం దంతట నొక్కబ్రాహ్మణవర్ణము మాత్రమే యుండునట్లు చేయుట సమంజస మనియు వాదించిరి.

ఇతరవర్ణం

పండిత సుందరయ్యగారు యాధిపత్యముక్రింద సనాతనధర్మమునేసభయం నూడినది. పరిశ్రామిక సభకు నెవరి కట్టాకారమారావుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. దేశాభ్యుదయమునకును పరిశ్రామికాభ్యుదయమునకును గల సన్నిహిత సంబంధము వారి వ్యాసమునందు బాగుగ విమర్శింపబడినది.

ప్రజాశోధము

చెన్నరాష్ట్రమునందలి యన్ని మండలములలోను కడలిక యేర్పడినది. దేశాభ్యుదయమునందు ప్రజలకును వాయకులకును సభిమాన ముదయించినది. ఆ యభిమానము సకలవ్యవస్థలయందును గోచరము.

ఆంధ్రదేశము

ఆంధ్రదేశము కొంత చెన్నరాష్ట్రమునకు వెలుపల నున్నను, చెన్నరాష్ట్రములోని తెలుగుభాగము నందలి గతసంవత్సర పుస్తాంతములు మాత్రమే యంతట చేర్చొనబడుచున్నది. చెన్నరాష్ట్ర విస్తీర్ణము 141,075 చదరపు మైళ్ళు, ఆంధ్రదేశపు విస్తీర్ణము ను మాత్ర 70,000 చదరపు మైళ్ళు. జనసంఖ్య 16,000,000 అది విస్తీర్ణమునందు రాష్ట్రములోని సగము ప్రదేశము నాకమించుకొని యున్నది; ప్రజాబాహుళ్యమునందును సంపదలందును సగము భాగమునకు

తక్కువగ నున్నది. ఆంధ్రభాషా స్థితియు ఆంధ్ర ప్రజాస్థితియు ఆంధ్రదేశ స్పృశ్యతయులను కనుగొనుటకు సాధనములు. ఆంధ్రదేశమునందు సాంఘిక వైతిక రాజకీయాంశ తీవ్రము దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచున్నది. సంఘ స్థితియందు మార్పులు కలుగుచున్నవి. మతభావనలు మూలుచున్నవి. ఆర్థికస్థితి బాగుపడుచున్నది. భాషాభిమానము ప్రబలుచున్నది. రాజకీయ జీవనము నందు నూతనాదర్శములు ప్రజల హృదయముల నాకస్మించుచున్నవి. గతసంవత్సరమునం దాంధ్రదేశమున సమావేశమైన శాలాసభలగ్రంథియు ఆంధ్రనుగ సభిగ్రంథియు కార్యక్రమమున విమర్శించినపు డాంధ్రదేశమునం దుదయించిన నూతనోన్మేషము వ్యక్తము కాగలదు. ఆనందసంతోసరైతలమానాదిని అయిదవ సంచిక ప్రకటింపబడినది. రాజీవ సంవత్సరమునం దామాధి మాస మారంభమైనది. పృథ్వీదు నెలల పృథ్వాంతము నిచట సంతేజమగు కై నను చేర్పుల కలవి గాదు.

పుస్తకభాండాగారం

ఏప్రిలు 1-వ తేదిని మొదటి పుస్తకభాండాగార సభ జెజవాడయందు నూడినది. సనాతనసంఘాధ్యక్షులు నూరి నరసింహశాస్త్రిగారు, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందువలె సాంధ్రదేశమునందును పుస్తకభాండాగార వ్యాపనమును చేయుట దేశాభ్యుదయమునకు సాధన మనియును, ప్రస్తుతము 120 తెలుగుదేశము నందు గల వనియును తెలిపియుండిరి. సభాధ్యక్షులు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహనుగారు. అధ్యక్షులు సహజమైన యనగ్రళ వాగ్దారాభి శ్రోతల వీరులకు ఏడు గొలుపును పుస్తకభాండాగారంబుల ప్రయోజనంబును విపులముగ వివరించిరి.

కూడక యాంధ్రవహాన

ఏప్రిలు నెల 11-వతేది సాంధ్రుల నూతనోన్మేషమునకు కేంద్రస్థానముగ నెంచదగిన యాంధ్ర మహాసభ విజయవాడయందు నూడినది. సానాభాగములనుండియు 2000మంది ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. రావు బహదూరు పురాణము వేదకల్పవృక్ష చతులుగా రాజ్యసంఘాధ్యక్షులు. స్వామి సుబ్బారావు పంతులుగారు సభాధ్యక్షులు. వేదకల్పవృక్ష చతులుగారి కాంధ్రోద్యమ ప్రయోజనమునందు సకల్భాగ

విశ్వాసము గల దని వారి వ్యాసమునందలి యీ క్రింది వాక్యములు విశేషింపించుచున్నవి.

“ఈ ముద్రయు వ్యాసము లగు శిలీమణులకు నుద్భవించినది గాన, వ్యాధులయొక్క చరమే కాక యాంశ్చర్యములయొక్క గాన ప్రభుత్వమువారయొక్కయు సావకాశములయొక్క పాత్రనున్నది. ప్రముఖులందఱు గ్రంథములలో నీ యుద్ధముయొక్క యాశ్చర్యకర చక్రని హేతువులలో నిత్య యింపబడినందున నెంత మాత్రమున వివాదాస్పదము కా నని నిత్య యింపబడినది !

ఏకభాష మనునది మనుష్యుని మనుష్యునితోడను భవన్మున మనమునోడను శరీరమున సాదించు క్షిగ్గిరిని భవన్మున సానుభూతినిక వలయు చేయుటకు సహాయుని. ఏక భాషయ నుట లావలయు సాధ్యముగా నుమానరాగ్రము సమానాచారముల భృములకు పరిమిత అభిలాషలు మొనరింపవలె గలిగి భూమి వా వ్యాస సాధనముననే పురోన్మదిని సాధించుకొనుచును.

ప్రతి మనుష్యుడును స్వభావ సహాయము చేరినే గ్రహించును యోచించును; నాతనివేద నములను భావించును, కల్పించును; అర్థభాషయందొట్టు చేయఁజాలఁడు. కావున స్వభావముయందుకిద్యా పరిశ్రమ కలుగనిచో మనుష్యులకు సాధ్యమునగు ప్రతిభ యుద్ధ యుద్ధ యుద్ధము. అందువలన కర్మకేవల్యాత్మకపుణ్య కాశేరము. చేతమునకు ముఖ్యముగా కావలయు భూమిపరత్వ జనసామాన్య లంఛనము నిర్దిష్ట భాషామాలయుగ లక్షణముల కచ్చతము. ఆభాష ముల సాధ్యము గాదు. అందునకర్మములకంటె నెక్కువకాలమునందు ప్రభుత్వము నా రా విధియ వ్యాపించుచున్నందున, నిర్దిష్ట కది స్వలయుగ శ్రేయకాండ లభించును. సామాన్య జనమున కది యెప్పుడో లేదు. ఇతరులకు ప్రతిభ సహకారభాషావాదలయందు గూడ సర్వత్ర స్వభాష మాలయుగ విద్యనేర్చుటకు లెగునెప్పుడును చేయఁబడు నని నమ్మఁబడియున్నది. ఇట్టి కారణములచేత నాయా భాషలు మాటలాడఁబడు ప్రత్యేకములను వివాద పరిపాలన వ్యవహారమునకు లెగిన ప్రత్యేక ఖండిములగా నేర్పఁబడుట మిక్కిలి సహజమైన పద్ధతి గాని బహుభాషలు మాటలాడఁబడు శక ప్రదేశము పట్టి ఖండిముగా చేయుట లాభకారి కాదు. ఇతర కర్మసహకారములకును సట్టి ప్రదేశములే యోగ్యమయిన ఖండిములగా నెంచుట శ్రేయస్కరము ఈ కారణముననే యీ యుద్ధమును తెలఁగు జిల్లాల ప్రయత్నము లేక యాంధ్రోద్భవ మను రూపమున వివాదమును పొందిన దని తలచుచున్నాను.”

మేకలపుయ్య పంతులుగారు స్థూలాంధ్రప్రపంచ చాఖ్యుడయ్యునకు తమ సూక్ష్మదేవాముఖ సయితము తోడ్పడెదరుగాక!

సభాధ్యక్షుని పండితావధు
సభాధ్యక్షులైన న్యాది సుబ్బారావు పంతులు

గారు చిరకాలము తమ జీవితమును దేశారాధనకై వినియోగించిన ప్రసిద్ధపురుషులు. యోవనదశయందలి యుత్సాహము వాగ్దశకతయందు సామాన్యముగ కన్పట్టదు. ధీరవృత్తలను మార్పులయందు చుదారభావసంపన్నులు సలుతము వెనుకొనె వేయుచుందురు. విద్యారాసు స్వరాజ్యుద్ధమును వంగవిభజనసంహారమును తీవ్ర వివాదములకు గురియైనవి. సుబ్బారావు పంతులుగా రాంధ్రోద్భవముపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతిని కలిగి యుండియు, నాంధ్ర రాష్ట్రాధిపతియై పట్ల సంతోషము కలిగి యుండుటకు సులభమిదే గాదు. నీటికి కాగణాలులు పెర్చుల లెగుచును. పంతులుగారి యుత్సాహమునందలి కడపట్ల వాక్యములను చదువువారిలకు వారి కాంధ్రోద్భవముపట్ల సంపూర్ణ విశ్వాసము గల దని నమ్మకము గలుగుచున్నది.

“ఈ ముద్ర ఇండియాదేశములోని పరగణాల ముద్రలలో చేరినదిగానవును. భాషల ప్రకారము పరగణాల నేర్పఁబడినందు వలన లాభము కలుగు ననియు, అంధ్రరాష్ట్ర మేష్టదిన ప్రతి తెలఁగు జిల్లాలోని యాంధ్రులనుభివృద్ధి పొందున ననియు ప్రభాషిప్తాయము చేకరుఖముగా నెచ్చులై యాంధ్రరాష్ట్రము కోరుకా లెల్లరును ఒక సమాజముగా నేర్పడి పనిచేసినయెడల లాగుండు పని నా మధి ప్రాయము, నీ నాధిప్తాయములను తెల్లడిచేసి దుష్టుల ప్రవర్తనలన్నియు వలసినవృత్తు ఇట్టి సమాజము లేర్పడుట ముఖ్యము. అట్లు చేసినయెడల ప్రభుత్వమువారు గూడ పరగణాలయొక్కయు, సాధ్యమైనంతవరకు స్వనేత సంస్థానముల యొక్కయు మాన్యులను భాష సహకారిని సాధ్యమగునంతవరకు మాన్యుల యాశ్చర్యకర మని యెంచిగాని, తెలఁగు జిల్లాల యభివృద్ధిని పట్టి ప్రభుత్వ రాజధానికింద నుండుట రాజ్యపరిపాలనకు అనవసరము నని యెంచి గాని తెలఁగుభాష మాటలాడువారిని అందఱిని గాని పలువురు గాని ప్రత్యేకరాష్ట్ర విధానమును.

“అంధ్రోద్భవము అంధ్రులలో వికసితమైనది పురికొల్పిన న్యాయముగ భారతభారత గవ్యస్థానమును కాంచించుచున్నది. ఈ కార్యము కచ్చసాధ్యమైనది. అయినను ప్రతి మైదినయు, యశస్సు మైనదియు నగు కార్యమైయున్నది. ఈ దేశభారతయొద్దా ఇమన ఆంధ్రులు ముందరికే చేసి యిక్కడ సంస్థములవారికి ముద్దపర్చుట గా నుండుటకంటె శాశ్వతమైన యుత్సాహకార్యము మరొకటి కలదు? నీ రచ్యుటికి పోయినను పరిశ్రమలన్నియు, వీరు లేకనీకలై సాధ్యకార్యము చేయుటయందు మాన్యవర్తకు లనియు నీటికి చేరు పయ్యుటకంటె చేతు గారక చేది కలదు? భూస్వామియందు, అంధ్రసంఘమువారు భరతఖండములో అధికభాగమును పరిపాలించుచు దొన్నత్యమును పొందినారు. ఆ ప్రకారముగా వీరు విశిష్టత్యమును

గాంచి తమ బుద్ధివశంబు వికసించినప్పుడు ముందు కూడ ఇతర జాతులవారలకంటె అధికాస్పద్యమును పొందుట లేదు సంతయు! విహితామధ్యగతస్థలం అధిష్టతి చెందినప్పుడు వీరి చేరు పక్షము లయందు వ్యాపించి వీరు భాగవతులకు గౌరవమును తీసికొనిరావారే ఈ యుద్ధమును ధనవంతులు జయప్రదముగా చేయునుగాక!

హిందూ దేశమునందు బాలియజీవనాభ్యుదయ సౌకర్యమునకును స్వరాజ్యాదర్శప్రాప్తికిని భాషాప్రయక్తిరాష్ట్రములు సాధనము లనియు వాంఛదేశాభ్యుదయమున కాంధ్రరాష్ట్రవిరాగము సాధన మనియు నొక తీర్మానము, వాదప్రతివాదములు ప్రబలముగ జరగిన పిదప, సభ్యులచే నామోదంబుబడినది. కార్య సాధనమునకై యాంధ్రదేశ సేవకసంఘము స్థాపించబడినది. అందు దేశరముల భూమియు 6,000 చువ్వములును సహాయము మొనంగబడినవి.

కార్యదర్శి నితీతిక

ఆంధ్రోద్యమప్రాప్తికై సకలవిధముల పాటుపడుచు, కార్యదర్శిగ నున్న కొందఱ వేంకటప్పయ్యగారి నివేదికలోని చివర భాగము ఆంధ్రుల భావవీర్యమునందు స్ఫురముగ నిలువ నర్హము గాన నిచట పునర్ముద్రితము.

“కాని, ఆంధ్రవహోద్యమ కార్యకర్తయ అసంతము. కార్య సాధన సాధనముల మితరసాధ్యకములు. ద్రవ్యోపకర్తి స్వయము. కార్యకాండలముల అంతగా గానవించు. కావున కార్యధలముల చాల భాగము పుష్కలము. ఆంధ్రులు తమ పూర్వచారిత్రము ఇంకను చక్కగా నెఱుంగరు. పుష్కల సామగ్ధ్యములయందు విశ్వాసము ఇదవ సంతగా నుద్భవించలేదు. బాలియాస్పత్తి సాధనము లంతగా పట్టవకుట లేదు. లేదాదర్శములందు చివరకాస్పద్య ప్రమాదముల తప్ప త్రొత్తలొకటి త్రొక్కినట్లు. ప్రముఖులు గుంతులు నానాదర్శ క్రోధములేమున లేదని కాదు. రసము నాదు. తుష్టాద్యమునందు బుద్ధిని పరబుట్ట కియ్యకొనరు. కావున ఆంధ్రమాత్ర సేవకులు ఆంధ్రోద్యమముమొక్క నిష్కాయపమును ఉదూరునకు పట్టె పట్టెను జనుల హృదయంతరంగముల ప్రతిఫలించుటకు ఉద్దమించవలయును. బుద్ధివంతులు తమ బుద్ధియును, విద్యావంతులు తమ విద్యయును, ధనవంతులు తమ ధనమును దేశమంతట ఆంధ్రులందు గావించి ఆంధ్రజాతియోధాధానమున పద్మధ్వజ కావలయును. ఆంధ్రజాతులను ఆంధ్రజాతి సువాదనమునకు వెదియుగి ఆంధ్రోద్యమసర్వమును అధిలవించి గానవచ్చు దేశభక్తి మిత్రో కార్యకలయంబునకు దిగి, ఆంధ్రవహో దుష్కాపంబుగ తమకుం ముల బుద్ధివంతులు, విద్యావంతులు, ద్రవ్యవంతులు ఆంధ్రమాత్ర సేవకసాధనదర్శములకు సుదర్శనము గావించి, తమ జాత్యత్య హింస నిలుపుకొని, సార్వభౌమ దేశిక సేవ రని పద్మధ్వజ ఇంకల పుష్కలమునకు.”

ఆంధ్రమహిమోద

అందువల యాంధ్రమహిమోద కూడ బెజవాడలో ఏప్రిలు నెలయందు వాంధ్రమహోజనసభవలె నమోదినది. సన్మానసంఘాధ్యక్షులారాలు సూరి ధ్రువరాంబ గారు, సభాధ్యక్షులారాలు కొటికలపూడి సీతమ్మగారు, శ్రీవిద్యాభివృద్ధికి పాటుపడిన విశేషలింగము తొట్టెలు గారిని సులించి సీతమ్మగారు నుడివిన వాక్యము లివట పొందుపలుపబడినవి.

“కష్టములకు నెఱవక యాత్మనిగిని భాగ ముంచి తమ ప్రయత్నముమొక్క ఫలాలముల నీక్ష్యుని హస్తమందే యుంచి నాపిశోకో సత్కార్యముల వాచించినవారి నీక్ష్యుండు తోడుపడి కార్యసాధన మున్ను నని నున మీ ముఖవాసనలముగ్ధ చేర్చుకొని చునము నుంచి ననవచ్చుక సత్కార్యములకు వినునక కొనసాగించు కొనవలయును. నున కట్టి యుత్తున్ను తి కరిగించుట కి మహిమోదసభల తోడ్పడి పట్టుకుగాక!”

ఆంధ్రసవాతసభ్యసంఘసభ

ఈ సభ కిది మొదటి సమావేశము. బెజవాడ యందు మోదినది. తుంగ ప్రాణి శివాలము మంతులుగార గ్రాససాధనలరులు. వారి యుపన్యాసములలోని యీ క్రింది వాక్యములవలన సభోద్దేశములు గ్రాహ్యములు.

“ఆంధ్రుల దృష్టి యంతయు “ప్రస్తుతకాలమున రాజీమనిషయములందుండి ప్రపంచముమీది, సమాచారసభ్యసంఘముల దేశం మతయు ప్రపంచమునకుట కను తోచనీయును. కాబట్టి ను విషయములలో పాటుపడుట కి తర దేశముల మార్గనిర్వహ లయ్యు. పుష్కలములకును సమాచారసభ్యసంఘమున దేశముల కానిగ్ధముల నిచ్చు పడి భరతకర్మ గాని, మరయుక దేశము కాకెందు. ఇదియే మన పూర్వముల వాచియుండిన భవము. కావున సమాచారసభ్యమున కేమాత్రము గుంతులు కలగవలెంద, దేశాభివృద్ధి కలగుట యెట్లుగా మోచించుట మన యాంధ్రులకు ముఖ్యకర్తవ్యము.”

ఆంధ్రసాహిత్యవరదత్తు

ఇయ్యది కాకినాడపురంబున ఏప్రియులు 14-వ తేదీన మోదినది. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు సోలవరము జమిందారుగారు. సభాధ్యక్షులు కొంటి రామాను బాచార్యులుగారు. వారి యుపన్యాసమునందు వి వాక్యము లివట నుచువారింబుబునున్నవి.

“కొంతకాలము క్రిందిట నున్నక నమగించిన యాంధ్ర సారస్వత విజ్ఞాన కీర్తిని మన సభిష్టాధి కమృతము. ఇట్టి సమయమున విశేషమౌగములు కాని నిర్మంధములకే కాని సరికట్టుక వాక్యవాదసభ్యసంఘముల దేశముల ప్రాభువు మున్ను.”

ఏప్రిలు నెల 11, 12 తేదీలయందు ఆది వెలమ మహాసభయును బెజవాడలో గూడినది. సంఘాధి ప్త్యధికి అవసరములైన తీర్మానము లామోదింపబడినవి.

విశాఖపట్టణమునందలసభ

రాజకీయసభ మొయి 14వ తేదీని ఆనకాపల్లి యంత్రుల గూడినది. భూవతిరాజు వేంకటవతిరాజుగారగ్రాసనాధిపతులు. వారి కాంధ్రరాష్ట్ర ప్రయోజనము పట్ల సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. ఆంధ్రోద్యమ విషయమై రాజుగారు చేసిన ప్రసంగ మంతయు ముగింపఁ దగినది. అయినను కొన్ని వాక్యములు మాత్రమే యిచ్చట ముద్రింపబడుచున్నవి.

“దాదాపున నామ్రలలో నామకు లందరిగినకా నందమును, ఆంధ్రులను ప్రత్యేక రాష్ట్ర మేర్పడవలయు ననుట యుక్తి మని యు, ఇది పొందఁదగిన యొక యాద్యముగ నుండఁదగిన దనియు, ఏకాగ్నిపాయలై నున్నాను. మొన్న 23 యాంధ్రసభలో నిలచు నిటు వంటి మాటలు కనబడుట నాకు సంకోచకరముగ నున్నది. అదిగో మని యొకసారి యంగీకరించిన ఆంధ్రుల, నానికే యాంగ్లోలక మనస్సుల నెట్టికాగి నిలిపివేయుట కేలము పొంపాటు. తాము చేమఁ నున్న యా ప్రధానకార్యమును, దానివలన కలగఁజేసే ప్రయోజనములను, విశేషముగో గ్రహించుటకు జనసామాన్యమునకు బోధించుట యీ విషయమునందు శ్రద్ధగల ప్రతివానికి ఁధ్యయ్యయనకుట నిజము.”

ఎ. పి. పాత్రాగారి యాధిపత్యము క్రింద పరిత్రామికసభయు, అప్పసంపాతులుగారి యాధిపత్యము క్రింద సంస్కరణసభయు గూడినవి. అవసరములైన తీర్మానము లత్యుత్సాహముతో నామోదితములైనవి.

విదన యాగ్యతై శ్చనుచుసభ

ఈ సభ యేలూరునందుఁ గూడినది. చల్లూ గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగా రధ్యక్షులు. మోతే గంగరాజుగారు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు. వారి యుపన్యాసమునందు, తై శ్చుల పురోభివృద్ధికి సాధనాలులైన విద్యను వ్యాపారమును పరిశ్రమలను సభివృద్ధిచేయు సాధనాలులు పరిపూరించుట. అందుల కొన్ని వాక్యము లిచ్చట నున నారించబడుచున్నవి.

“తాగ్యతై శ్చులమను మన శిరాధానియం దాంధ్రులచేత్య భావగా నున్న యది, అభివృద్ధియగు లాంధ్రదేశమునకే యుండుట చేతను, మన సభలకుడ దానికడకేలయనకే జలపడుటచేతను నాంధ్రులకడ నున్న తదిభివృద్ధి క్రిన్నా నామోద్యమమును ముదలగ నానింపఁగల్గి ప్రశంసించక తలెను. అది హిందూదేశము మహాముల,

భావయందుఁ దప్ప తక్కినవానిలో, ననుసరించుచున్నది. అదియు నానాకులకాతి మతంలై యున్న యది. దానియందును తై శ్చభావము నూరింపఁబడుచున్నది. తదిభివృద్ధి పై నితరతరభావ గ్రాహ్యమున దును సామాన్యభావ యావ్యక్తం బనియు దానినే పరోపకారము కొఱవ నటుపడవల ననియు నొనఁబడుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రమున త్వ వాగ్భావ్యతలచేతను తదితరులచేతను వివాదింపబడినను, నిరాశపడియుండే.”

గుంటూరునందల రాజకీయసభ

జూనునెల 4వ తేదీని బంగోలునందు 23వ గుంటూరునుండలసభ కూడినది. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు బి. లక్ష్మీనారాయణరావుగారు. సభాధ్యక్షులు వింజమూరి భావనాచార్యులు గారు. ఉభయమును నాంధ్రరాష్ట్రాధిద్యమమును ప్రస్తుతించిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రాధినిర్మాణ మకవన మని మన గుంటూరు నుండలము వారు గడచిన మండలసభయొక్క 10వ తీర్మానమున నీ యుద్ధియమున ఆమోదిం చేయున్నాను. కవుల, కైత్ర మహాజనసభ నీ యుద్ధియమున కనుబాలులుగా నున్నవి. ఈ నడుమ మదన పల్లి డివిజనుల కాన్పు రత్నసంఘము ప్రత్యేక రాష్ట్రాధిపత్యము వంగీకరింపక పోయినను, ఆంధ్రోద్యమము నానానిందుమిది రాష్ట్రాధిపత్య పడెను. ఇట్టి యుద్ధియము కొలఁదికాలముగానే యాంధ్రదేశ జాగ్రత్తములించి జనాంగీకారము పొందియున్నది.”

“మన యభివృద్ధి నిమిత్తము పౌష్యము నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు చేయవలసిన విధు లనేకము లున్నను స్వయంకృషిచే ననము పూనవలసిన యభివృద్ధిమాన్యములను మాత్రమ సంఖ్యను మీతి యుండుటను మనము దుఃఖించిపోయెను. ప్రపంచమునం దేదేశము గాని ప్రజలయొక్క, అందును విద్యాధిపలయొక్క, స్వయంకృషియను స్వాంత్యమును లేకలే కేలము ప్రభువుల యాదార్యములననే యున్న తిట్టికి నధ్యయించిడిట్లు కానము. ప్రజలయొక్క యభివృద్ధికి దగిన మాన్యములను పూనుట ప్రభుత్వమువారి పనియే యయినను, వారు చేయ వలదు విద్యాధిపతుల కృషియు స్వాధ్యయినికలయి యు లేక కష్టములాలవు.”

కంభంపల్లి-రణసభ

మననేడను గుంటూరునుండల సంఘసంస్కరణసభ కూడ బంగోలునందు చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారి యధ్యక్షత్వక్రిందఁ గూడినది. సుప్రసిద్ధులైన లక్ష్మీనరసింహము గారి భావము లాంధ్ర ప్రపంచమునం దంతలను. వ్యాపించియున్నను, వా వ్యాసమునందలి కొన్ని వాక్యము లిచ్చట పాతక భావోన్నత్యమునకై చేర్చబడినవి.

"జనాను అమృతా మున్ను నీకేములనో" కులదూగకలె నన్ను వారికో. బాటు సంసారస్పృహను లేవదును, కార్యాచరణభావలగుండు, కొంతమంది కనుక నైర్వృత్యులైపో, ముందంజ వేయువారికి సాయము నేయిలునుకొనుదు. అపవైద్య సంస్కారము జను మొందును, ఆశ్రయిష్టి సంతరివార మని చెప్పవచ్చును మన సంస్కారమును ఇంత యింతగలిగి తెచ్చుట సమంజసము కాను. మన యాంక్షోద్యమముయొక్క పురోగత్యుత్తముఖముగా సంస్కారస్పృహను పై వాధారపడియున్న దని వ్యక్తముగా మున్నుండు. కాలానుగుణముగా మన ప్రవృత్తావసరములను బట్టి సంస్కారము తెప్పించి సంస్కరించు కొందుమా మన యాంక్షోద్యమము సమతే మవ్వడే యుద్ధవృత్తి కేవల మవ్వను

దత్తమండల సంఘసమావేశము

ఇయ్యది జూను నెల 6,7 తేములలో గుర్తయించు నూడిగది. గా. కేశవశిల్ప గారతిసలకు వ్యావయంగమునైన స్యాగరిం బొసగిరి. రావు బహుద్దరు సుబహ్యాణ్యము పంతులుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వారి వ్యాసము సంఘాభిమానమును దేశాభిమానమును సూచించు భావములతో నిండియున్నటు లీ క్రంది వాక్యములు తెలుపుచున్నవి.

"అందఱు నివృత్త భాంక్షోద్యమమును సూర్తి మాటలాడుచున్నాడు. ఈ విషయమును నిష్పక్షపాతముగ చాలావీచితుల మందిరి. ఈ జిల్లా ముఖ్యభాష యాంక్షము. మనకు తెలిసినంతవఱకు క్యాంక్షరాజుల పితరే యీ కేశము పరిపాలించుటచుండెను. ఇచ్చటి కన్నడ భాగమునందలి యాచారములు తెలుగువారి యాచారముల బోలియున్నవి. ఈ జిల్లాలలో నెచ్చటను కన్నడ భాష యందు సాహిత్య గ్రంథములు తెలుసుటలేదు. కన్నడతనంబుండును సాధారణముగా స్వతంత్ర కార్యముల వ్రాసెలను తెలుగు అక్షరములతోనే వ్రాసికొందురు. నిర్వేదపరిశిష్ట నీ జిల్లాల అంక్షములే కాని యాంక్షములు కావు. అట్టి యీ జిల్లాలలోని మన భాంక్షోద్యమమును సూర్తి యుంపేయి వహించరాదు. ఈ యుద్ధము కాదు. ప్రపంచము దేయుద్ధవ్యవసం జైనను మన మున్నామను తేనెతో మాండ్లము కలవారము."

"అంక్షోద్యమము మన కేశమునందలి విప్లవ పోట్లను వ్యాపించి యున్నా వా యని యుపాధియే గాని కేవల కాదు. తన పేద పరిస్థితిని నొందియున్నవలెనే కేశయులందు కక్షియ కావలెనే యిట్లు పరిణమించింది. తమ పూర్వ పరిస్థితి, ముందర సాంస్కృతికము, ఫలమంత మగు భూమి యొక నిట్టి స్వాభావి కైకర్వముల యాంక్షములతోగలిగియుండి తమ యుద్ధకార్యములను వినిపించి జమీనదారులతో మాడియున్న యుద్ధకార్యముల నివారణ కార్యములను చేయుట మార్చి, కామ అంక్షాముల కన్న కేవల యాంక్షయందు

తెనుకలుడియుండుటను గమనించి ద్వివ్రమండి కేవలవారిక ననేక దిశల వనేకవిధముల తొందరగా ప్రయత్నించుట చల్లమున్నాదు.

"ఈ విషయమును ఆంధ్రరాజులును ముఖ్యకార రహితులై తమ వ్యాసులబట్టి తెల్ల మనసొగించి యీ ప్రశ్నను విమర్శించుట తగును. ఉన్న దున్నట్లు తెప్పవారై కొన్ని విశేష విమర్శనలకు లెలుగక లెప్పుట, తెల్ల మనస్సుల వారొందిరి చర్చించువట్లు అధిక సంఖ్యాతల యుద్ధకేశము కే మనము సంగీకరింపకపోయినను బాధలేకు."

కర్నూలు మండలసభ

ఆగస్టు 22-న తేదీని కర్నూలునందు మొదటి కర్నూలు మండలసభ గూడెంది. ఇంతవఱకును 24 కృష్ణా మండల సభలు గూడుటయును, కర్నూలునందలి మొదటి సమావేశ మగుటయును కర్నూలు మండల మ్యాంక్షరేషనరునందు రాజకీయ సాంఘిక జీవనమునందు ముందరింజ వేయుట లేదని సూచించుచున్నవి. గతమునకు వగచుటలన ప్రయోజనము కలుగదు. దత్తమండల వాస్తవ్యులు మున్నగున తమ మండల భ్యుదయమునకై యధికతరగల్గినామముతో పాటుపడి తెనుకటి మూంక్షమునకు ప్రతీకారమును కల్పించుట ప్రత్యేకముగలదు.

మండలసభకు ఎస్. వి. నరసింహారావు పంతులు గారు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు, దివాన్ బహుద్దరు కరుణాకర మీనన్ గారు సభాధ్యక్షులు. సన్మానసంఘాధ్యక్షుల యువన్యాసమునందలి కొన్ని వాక్యము లివట చేర్చబడుచున్నవి. వానిని చదివినవారల కాంక్షోద్యమ లెత్త్యము బోధ్యమగును. నరసింహారావుగారు స్థానిక స్వపరిపాలమును గురించి చేసిన విమర్శనను బాగుగ నున్నది.

"ఆంధ్రదేశమున యొక జిల్లాలో జరిగిన దీప్తివర్ణిసభలో వ్యాంక్షోద్యమమును గురించి నేను ప్రస్తావించుట విధి. ఈ యుద్ధము ప్రతీకలలోను వేదికలపైగిడు భిన్నాభిప్రాయములతో జర్మితమగుచున్నది. ఈ యుద్ధమును గొందఱు లెన్నుకొనినాపక అస్మాము చేకరించిరి. కార్యసాధనమును గొందఱు వాధాములయందలిగి ముందరవచ్చున గాని, యీ యుద్ధము మింగిపోనేరదు. మహావ్యయంబు వహనమునకు పాదగోరమున్నది కాని యందులకు తగినది కాదు. ఇందయా కా గొన్న కేశ సాంక్షరములక, నీ యాంక్షోద్యమము, జనములనంద గాని స్థితివాదులనంద గాని యాంక్షరేషనరును స్వదేశముగ గలవారల వందల కొక్కటిగ లేర్పటకు గోరుచున్నది. ఇది భాషనుబట్టి యొక యుద్ధవ్యవసం. మన లోకవ్యవహారములకు సంబంధించిన దేశయమసంధియొక్క యుద్ధకేశము కే యుగపరిశిష్ట. ఈ యుద్ధముయొక్క అవగాహన చెప్ప

బడు నన్నింటిని గాని చేయఁబడు నన్నింటినిగాని యింకొకరించుట సాధ్యము కాకపోకలన్నియు గాని, మన మాతృదేశభిక్కునఁ గొరుఁడనఁ జూచుచుండఁ జేవఁగఁడు గాని యాయుద్యమజేతము నాతఁడెవఁ జోపఁడు. ఈ యుద్యమసందర్భమున వివాదమునకుఁ జోటివేయ నంతముల ప్రస్తావన నటించివచ్చి, యిందులో సంబంధించిన విద్యార్థి వియఁగి (ఈ విషయమున మాత్రం బభిప్రాయభేద ముండఁజాల వని తలఁచెదను.) ప్రస్తావనను గుఱించి మాత్రము కొన్ని మాటల నుదాహరణముగా నెదను. విద్యార్థి తేరివంతపట్టుకు యోచించినచో, నీ యుద్యమముయొక్క యుద్దేశ మాత్రదేశమున కొక విశ్వవిద్యాలయము చేర్చవలయు ననుటయే.

సామాన్యముగ నొక్క దేశభాషక యత్యుక్త ప్రచార మెంతకడను గలదో అంతకడ కొక భాగముగ గ్రహించి యంత కొక విశ్వవిద్యాలయము చేర్చవలెనో, తేలికపనియైనా విద్యార్థ్యాధ్యపనకుఁ బానుకొనుటకుఁ గడు సులభముగ నుండెను. దేశభాష యుపయోగము విద్యార్థుల విషయప్రవేశకై క్రింది, బద్ధి వికాసమునకును, పరిశోధనాకై క్రింది చాల తోడ్పడఁగలదు. అంద్ర విశ్వవిద్యాలయస్థాపన మాత్రదేశముల వివాదులందు గొప్ప మాన్యున కలిగియును. ఈ తీరున, ఇండియా దేశమునందలి సలభభాగములలో నభివృద్ధి సంపాదించి, దేశ మంతయు సమస్త విశ్వస్థితి గాంచి ప్రపంచమందు గౌరవనీయులు లగు గొప్ప దేశములలో నొక్కటి కాగలము. దేశభాషలందు, బసవనకులును గల విశ్వవిద్యాలయము మొదలంద్రదేశమునకుఁ ద్వరలో స్థాపించబడునని నెన్నుకొని కోరుచున్నాను.

కొర్నాలుమండల సంఘసంస్కారసభకు సి. వి. కృష్ణస్వామయ్యగారు సన్యాససంఘాధ్యక్షులు, దివాన్ బహద్దరు చారగూసి స్వబ్రహ్మణ్యముపంతులుగారు రాసనాధిపతులు.

బల్లారిమండలసభ

మొదటి బల్లారి మండలసభ సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులైన ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి యాధిపత్యము క్రింద ఆగస్టు 22-వ తేదీన బల్లారియందు గూడినది. ఆయ్యగారి యుపన్యాసము విద్యావ్యాపన కనుకూలములైన విమర్శనలతో నిండియున్నది. అన్ని ప్రయత్నములకును విద్యయే మూలము గాన, దేశసామ్రాజ్యపరాయణులు వారి హోదాదేశములను గమనించవలసి యుండును.

మూడవ కడప మండలసభ

మూడవ కడప మండలసభకు సన్యాససంఘాధ్యక్షులు టి. ఎఫ్. నరసింహాచార్యులుగారు. ఏ. ఎన్.

కృష్ణారావు పంతులుగారు రధ్యక్షులు. సన్యాససంఘాధ్యక్షులు మండలస్థితి న్యాయవిచారణ అట్టి వరిచాలనము నీటి పారుదల మొదలగు విషయములను గుఱించి విపులముగ చర్చించిరి. కృష్ణారావు పంతులుగారును విద్యావ్యాపనము ఆరోగ్యము పారిశుధ్యము భూమి సేస్తు మొదలగు మండలాధ్యక్షయమున కవసరమైన విషయములను తమ యుపన్యాసమునందు బాగుగ చర్చించిరి.

కృష్ణామండల రాజకీయసభ

ఇరువది మూడివ కృష్ణామండలసభ యేలూరు పంతు అచ్చోబరు 24-వ తేదీన గూడినది. సన్యాససంఘాధ్యక్షులు సుప్రసిద్ధులైన మోచెర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారు. వారి యుపన్యాసమునందలి నాకానై న్యాయశక్తిలేమని గుఱించిన వాక్యము లిచట నుదహరింపఁబడుచున్నవి.

ఇండియా సంఘటన కావలసిన నాకానై న్య విషయము ఇండియా ప్రభుత్వమువారును ప్రజలను కూడ ఆలోచింపవలసియున్నది. సమస్త స్వదేశోత్పత్తియును తమ సంరక్షణకొరకు ఇంగ్లండుదేశ సంఘటనకొరకు నాకానై న్యభివృద్ధిగారిని కట్టఁబడు నాకానై న్యకాలకుల కెచ్చిందు ప్రభుత్వములంగతి మీ రిచ్చియుండును. మన దేశమునకును విశ్వసనీయదశీరమును ఆలోచించి చూచినచేత, మన దేశసంఘటనకు నాకానై న్యస్థాపన మత్యావశ్యకమని మీకు తోచవలెను. మిగిలిన కష్టము లటుండ, ఇందుకుఁజేరి ప్రభుత్వమే యధికముగా నున్నది. ప్రజలపై నిధిలు కన్న పన్నులను అవిశ్రముగా పోచ్చింపకుండ నీ విషయమున సాధించగ మాగ్గుము త్వరలో కమిషనరీబడి ఏదో యొకయోగవకమున దేశసంఘటనకు నాకానై న్యమేర్పఱుపఁబడు నని నా వశ్యకము. ఇండియా సంతతివాఁకి నాకానై న్య పథవులు పొందు. కనకాళ విద్య నాకానై న్యస్థాపనవిషయమై ఇండియాదేశపు ప్రజలకుఁ జూపురి పట్టవలెను.

సభాధ్యక్షులు హేలవరము జమిందారుగారు. కొచ్చెర్లకొట వేంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు. నీటి తీరున, రివిషములు, భూమి సేస్తు, యులుగు కాలవలు, సెటిల్మెంటు, గ్రామసేతిములు మొదలగు కమిషనుకు పయస్త్రిములైన విషయములు వారి వాస్తవమునందు విమర్శించఁబడినవి.

కృష్ణామండల మాంప్రోద్ధముమునకు పుట్టింట్లు. గా. పంతులుగారి కుపురుసు నాంధ్రులు. అట్టియొక్కను

నుభయసభాధ్యక్షులును నాంధ్రోద్యమమును గుఱించి తమ యువన్యాసములందు ముచ్చటించుట విచిత్రము. అయినను నాంధ్రరాష్ట్రపు తీర్మానము సభ్యులచే సంగీకృత మైనది.

సభ్యసంస్కరణసభ

మండల సంఘసంస్కరణసభ పి. లక్ష్మీ నరసు నాయుడుగారి యాధిపత్యముక్రింద గూడినది. లక్ష్మీ నరసు నాయుడుగారు దేశాధ్యక్షయమునకు సర్వోత్తముఖమైన సంఘజీవనము సాధన మవియును వానిని పొందుటకై విద్యావ్యాప్తమగునకు మించిన సాధనానికను వేరవియును పట్టెయూగిరి.

నియోజకహాజరసభ

రాజమహేంద్రపురంబు గౌరమాతీరంబున అక్టోబరు 30, 31 తేదీలందును నవంబరు 1-వ తేదీని 12-వ నియోగిమహాజనసభ గూడినది. రావుబహద్దరు చిత్రపు వేంకటాచలమ్మ వంతులుగారు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు. ద్రోణరాజు వేంకటాచలమతి కర్పిగారు సభాధ్యక్షులు. సన్మాన సంఘాధ్యక్షుని యువన్యాసమునందలి చివర వాక్య మిచట నుదహరింపబడుచున్నది.

"కనలు బుచ్చును అందజేశ్య నుంకరింపజెట్టిము, అభిపామ శేవముల హాసము తేజ్జిము, పురోభివృద్ధికి సాధనభూత మై నట్టియు రాజకీయ విద్యాభివృద్ధిని గుఱించియు చుర విద్యాభివృద్ధిని గుఱించియు తదుపార్జనలకలముల సాంఘిక విమతములను గుఱించియు అత్యుత్సాహపూర్వకముగ నిచారిం ది స్వస్థంభమున కేంబెడనుగాక!"

ఆంధ్రదేశ సభలు

పేటలెనిన్ని సభ లెన్నియో తెలుగుమండలంబులందు గూడుచున్నవి. సభలు రెండు తెలుగుల నున్నవి—మహాజనసభలు, మహిళాసభలు. ఆంధ్రదేశమున కంతకును ఆంధ్రమహాజనసభ ఆంధ్రమహిళాసభ నిర్దేశ్యలములందు గూడుచున్నవి. మహాజనసభకంటె మహిళాసభయే పురాతనము, మహాజనమహిళాసభలందు జాతికులవివేక లేక దేశాధ్యక్షయమును గోరువారందఱును కూడగలరు. మహాజనసభకును మహిళాసభకును తాళాసభలవలె మండలసభలు గలవు. ఆంధ్రదేశమునందు చాలా కన్ని మండలంబులందును మండలసభలు గలవు. కొన్ని మండలములందు రాజకీయసభలు, సంఘసంస్కరణసభలు, కర్మశాసక

సభలు గూడుచున్నవి. వైస వివరించిన మండలసభలు గాక ప్రత్యేకశాఖాసభలును గూడుచున్నవి. శాఖాసభల ప్రయోజన మంతాభ్యాసభివృద్ధి, నియోగులు, శ్రేణులు, ఆర్థికశ్రేణులు, విశ్వవిద్యాలయాలు, కమ్యూనిస్టులు, తెలమనారు, ఈడిగనారు, మొదలగువా రందఱును తమ తమ శాఖల సభివృద్ధి చేయుటకై యేటేటను సభలు చేయుచు పాటుపడుచున్నారు. ఈ సభాసమావేశము లాంధ్రదేశమునకు ప్రవర్తమానా బగుచున్న నూతనోత్సాహంబునకు ప్రబలనిదర్శనంబులు.

కొందూదేశమునం దే నూతనభాగములందు నాంధ్రదేశమునందు గూడినట్లు సభలు గూడుట లేదు. ఆంధ్రదేశమునం దుదాహరించిన నూతనోత్సాహము సర్వోత్తముఖ మైనది. శ్రీమైలు పురుషలవలె సంఘాధ్యక్షయమునకై పాటుపడుచున్నారు. మండలసభలు రాజకీయాందోళనమునకు మాత్రమే మునుగక సంఘసంస్కరణసాధనములను ద్రవ్యాధిపాత్యోపాయములను నన్వేషించుచున్నవి. అంతశ్శాఖలవా కి సభలతో సంతృప్తి చెందక తమ కులమువారికై శాఖాసభలను చేయుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమునకు జాతీయజీవనము నూతనము గాదు. కృష్ణామండలసభకు 24 ఏండ్లు నిడినవి. చెన్నరాష్ట్రీయసభకు 21 ఏండ్లు మాత్రమే గడచినవి. కృష్ణా గుంటూరు మండలసభలు చెన్నరాష్ట్రీయ సభకంటె పురాతనంబులు.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

సమస్తసభాదర్శనంబులను నాంధ్రమహాజనసభయందు కేంద్రీకృతములు. మండలసభాదర్శనములు శాఖాసభాదర్శనములు మహాజనసభాదర్శనములం దిమిడి యున్నవి. ఆర్థికశ్రేణి కమ్యూనిస్టు మహాజనసభలందును, కృష్ణా గుంటూరు విశాఖపట్టణ మండలసభలందును నాంధ్రరాష్ట్రపు తీర్మాన మంగీకృత మైనది. కొన్ని సభలు దీ విషయము సంస్థాపించబడినది. ఇంకను కొండల శిఖాపము గ్రామ్యము గా లేదు, వారు కూడ బాగుగ యోచించినవో, ఆంధ్రరాష్ట్రాదర్శనమునందలి ప్రయోజనమును గ్రహించగలరు.

భావనా శాలిని లక్ష్మి రాక్షసము

సచివ్రాక్షములు, అన్యైక్యములు, యూరపులు దమునందు భావనలైన శాంతి భావన ముగియు.

యుద్ధము ముగిసిన పిదప భావను జాతిన బట్టి రాజ్యములు నేర్పటచుట సమంజస మని చెప్పిరి. ఈ నీతియే కొంతవఱకు పంచొమ్మిదవ శతాబ్దమునం దనలుబింపఁబడిన విధ మీ న్యాయమునకు మొదట తెలుపఁబడినది. చిన్న జాతుల స్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించుటకై యుద్ధమునందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము చేసిన విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఇరువదవ శతాబ్దమునా దనలుబింపఁబడఁదగిన రాజ్యనీతి ప్రజాసభ్యత్వ జాతీయస్వాతంత్ర్యములూ దిమిడినది. ప్రజాసభ్యత్వకు విజ్ఞానవ్యాపనము సాధనము. విజ్ఞానవ్యాపనమునకు దేశభాషలు శరణ్యములు. జాతీయభావమును బలపఱచుటకు మాతృభాష, మాతృభాష, సాంప్రదాయేతిహాసములు దృఢపాఠములు. ఆ పాఠములు రాష్ట్రాదర్శమునందు సులభములు. భావను జాతిన బట్టి రాష్ట్రమును నిర్మించుట యనడి అన్వేషిత్తుగారి రాజనీతి యభివృద్ధి చెందిన రాజ్యముల కనసరియే యుండగా, అభివృద్ధి లేక వెనుకఁబడియున్న యాంధ్రదేశమున కవసరము గాదా?

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమును గుఱించి యోచింపఁదగిన యంశములు రెండు గలవు. మొదటి సంజేహము—ఆంధ్రరాష్ట్రము హైందవజాతీయత కనుకూలమా, ప్రతికూలమా యనునది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి భిన్న రాజ్యములును హిందూదేశమునందలి భిన్న రాష్ట్రములును వలె నాంధ్రరాష్ట్రము కూడ హైందవజాతీయత కనుకూలపడును గాని ప్రతికూల

పడదు. రెండవ సంజేహము—ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము వలన నాంధ్రదేశ సామాన్యమున కుపకృతి కలుగునా, లేదా యనునది. రాష్ట్ర నిర్మాణమువలన నాంధ్రభాష వికాసము నొందును; ఆంధ్రుల భివృద్ధిని చెందుదురు; ఆంధ్రదేశము భాగుపడును. హిందూదేశమునందు రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనా పద్ధతి సాధ్య మగుటకును యూరపునందు జాతీయ స్వాతంత్ర్య సంరక్షణము సులభమగు స్థాపిత మగుటకును భావను జాతిన బట్టి యేర్పడెడి రాజ్యములే శరణ్యములు. అందుకు భిన్నములైన రాజ్యములు ప్రజావబోధమున కననుకూలములు.

ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేక ప్రాంతమునకుఁ గాని మండలమునకుఁగాని శాఖకుఁగాని లాభదాయకము గా వచ్చును గాని నష్టదాయకముకాఁబడదు. దేశ సామాన్య ప్రయోజనము నిర్ణయింపబడునపుడు ప్రత్యేక వ్యక్తుల యొక్కయు ప్రదేశములయొక్కయు లాభనష్టములు పాటించఁదగినవి గావు. వివరతాథిప్రాయములు గల జేత సాదరు లి యాదర్శపాఠమును గ్రహించెదరుగాత!

ఆంధ్రులును నాంధ్రదేశులును స్వలాభ మరథి మానములను మఱచి కవిత్వంబును మహాసాహసమును కామ్యాక్షప్రదంబును వైవమూల్యపూజయొడి తత్పరులై ఆంధ్రలోకాభ్యుదయమునకును భారతజాతీయ నిర్మాణమునకును బ్రిటిషుసామ్రాజ్య సంరక్షణమునకును లోక కల్పాణమునకును తమ కవిత్వంబులను వినియోగించి గవ్యకౌశలమును చేరునట్లు భగవంతుఁ డనుగ్రహించుఁగాత!

న. ధరణి జ్యోత్స్వపాలశేఖరసముద్ధాటిజవారీయచే
నరిసేనల్ కడు దూది పింజలుగ దవ్వై రవ్వరవ్వంత లై
సురమూగ్ధంబున కేరుగాత తిరుగఁ బాడంగదాకుండఁగఁ
నర గోమారు జహ్నునేకు కరుణాపాంగప్రభాదృష్టిచే.

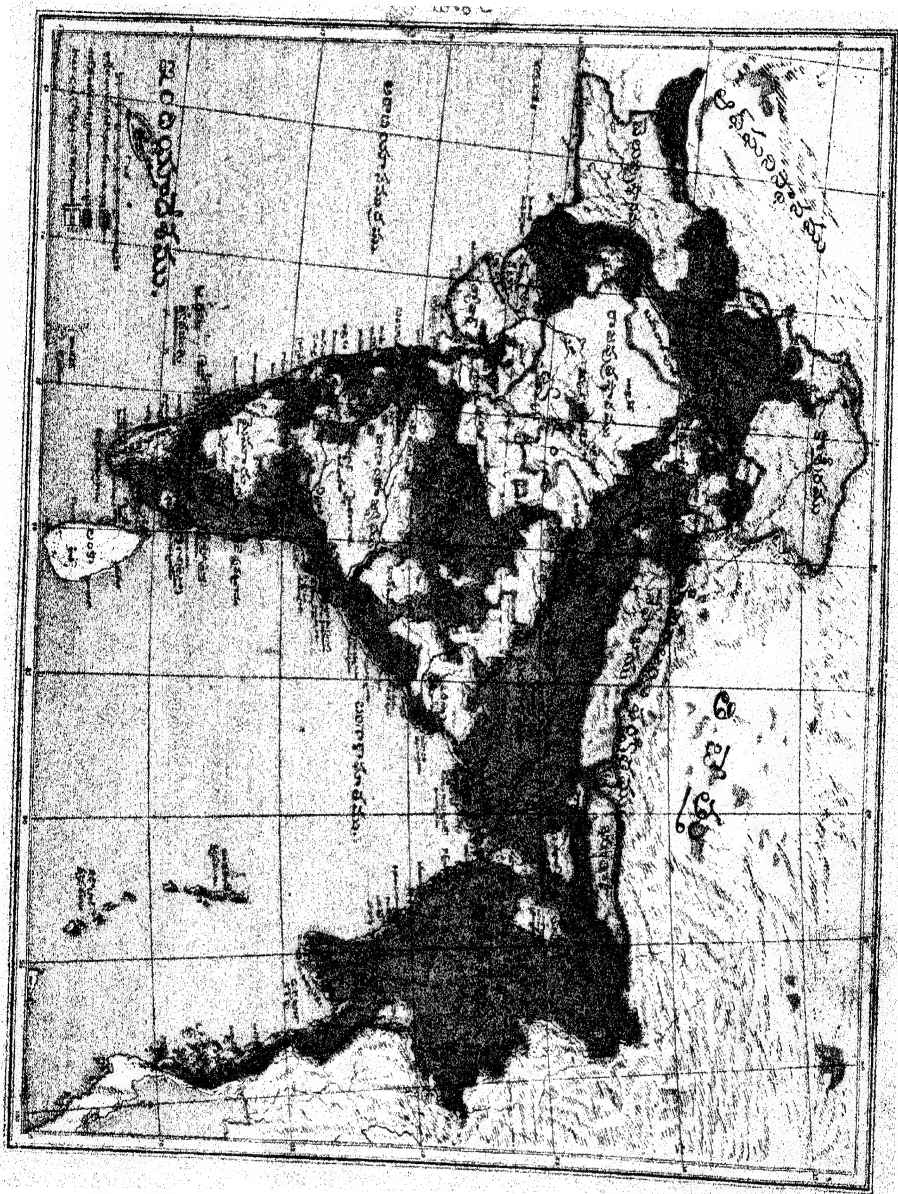
బ్రిటిషు సామ్రాజ్య విజయస్తోత్రం

ఒంగోలు వేంకటరంగస్వామయ్యజనా విరచితం

- శ్రీలసద్వేణుగోపాల జయం దేహి మను ప్రభోః
యుధ్యతే యత్ర యత్రాప్తేకింజార్జు చక్రవర్తిన్. ౧
- అన్యాయతస్తు బైన్యాం యే ప్రవిశ్యాదహన్ స్థలాన్.
వేణుగోపాల తాన్ జేతుం విక్రమం దేహి మత్ప్రభోః. ౨
- ప్రభానుదేశే జర్మపీఠి రథియుధ్యంతి మామకాః
అంగ్లేయపైనికై ర్యుక్తాః గోపాలవిజయం దిశ. 3
- విరోపాయుధ్యరంశేషు యుధ్యంతే మేస్వపైనికాః
తేషాంతు వేణుగోపాల విజయం దేహి సత్పరం. ౪
- యమడన్ క్రూరుభూత్ స్మాకం అభయంయోహి దత్తవాన్
వేణుగోపాల విజయం దేహ్యస్మచ్చక్రవర్తిన్. ౫
- కింగ్ జాన్ చక్రవర్తి యా భారతంచాభిరక్షతి
అనిశం తస్యవిజయం దేహి గోపాల ధీమతే. ౬
- గజేంద్రరక్షణం యేన కృతం పూర్వయుగే తదా
భోస్వామిన్ వేణుగోపాల త్వమైవాభయ మస్తునః. ౭
- జయతుజయతుజాడీన్ శ్రీబ్రిటిష్ చక్రవర్తి
భరతధరణిభాగ్యం చాస్తుతప్రేవ నూనం
బ్రిటిషు రషియ ప్రభాచీ మంతలే మైత్రి శోభా
దిశిజ విజయభాగ్యం శీఘ్రమేనా తనోతు. ౮
- అంగ్లేయదేశ జనబోషక పానిజాలం
అప్రీతియాధరత ఖండమఖండగాజ్యం
శ్రీరత్న లక్ష్మణ సాదరభావనూపం
గోపాలదేవ జయినం కురు చక్రవర్తిం. ౯

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధిపతులకు భారతమాతృ విజయసమర్పణము

యూరపుఖండఘోరభండనభాస్వద్రత్నావళిము

మహామహోపాధ్యాయ కొక్కాండ వేంబరత్న శర్మగారు

మానవు లందఱు మహిమరు లగుటకొ - మహినే యుద్ధ మొనర్తురుగా!

యూ నవాహవంబున నన జలచరు - లింక వియచ్చరు లై రహాహం!

పూనికి నందందే పోరుం బోరి - బానరితురు వేగులు, లింగెల్

గానలబడి మమి వే గాకన మిట - గాంచ మహాయుద్ధ మిడె కదా!

జయాపజయములు దైవికములె యై - సమకొను దుడ, నివృటియాహల్

ప్రయోజనము లేనివి యనుచుం జె - ప్పునా; నైన, నే నుడివెద సం

దియ మేటికి? శైజనున కిందఱుం - వెలియగ శత్రులు, మిత్రులుగా

నయమున వ్రాజి చక్రవర్తికి - జయము సిద్ధ మని యనగను గా!

సాయపడిరి యాస్త్రియావారి కని - జర్మను; లింగ్లిషువారన్న

దోయమువారగు ప్రాన్సువారికిని - దుర్బలు లగు బెర్సియనులకుకా;

న్యాయం బీయది యగుట నందఱు స - హాయు లైరి యీ ఘోరమునకా;

శ్రేయం బిదె కద నై నము దోడగు - సిద్ధము జయ మొంగ్లేయులకా.

హైందవు లొంగ్లేయులకా; నూడి మ - హాహవముం జేయుట జూడకా;

బొందగు గృష్ణాక్షులు నూహకొని - పోరికి దొడగినయట్లహాహం!

సందేహంబుం గలనై జయ మిట - సమకొనుటకు, ధర్మం బెండుం

బొందుపడుకొ యందే మేల్గెలు సగు; - బోలుగద కాంతియే మేల్.

బ్రాహ్మికు లయ్యును సమయజ్ఞులై - నాంగిలేయులకు సహాయులునై

దీప్రప్రవిదారణముం జలుపుట - దెలిసి వారలు కృతజ్ఞతతో

దీప్రముగనై తమతో సమానులుగ - జరించిరి సమస్తాత్రేయం

బే ప్రసిద్ధముగ నొసంగవలయుటకా - మీర మీది హైందవులకు నెందుకా.

తన దొరుకిది బలతారితమ్యమును - వలవక, వృషభము వ్యాఘ్రముతో

ననిసేసి వినాశముం గాంచె; నటుల - యక్కట! యెను గహం!

ఘన మగు భల్లూకంబు న్నాక్కొనె, - కనునె గెలుపు? గడు గాసిపమకా;

గనుగొన నశక్తిమృగంబుల సేహము - భ్యాతిగ గెల్చి జయముం గాంచకా.

ప్రైందవార లింగ్లిషువారలును - బ్రేముడి నూడుట జూడగ న

ప్రైందవారివందనకర్మ్యురంబులు - వెలనొప్పగం బొందినయట్ల;

గోంఠక ధర్మను లాస్త్రియనులు నే - ద్దం నూడుట రసమును బులుసు

కలసిన ట్లగడు నవరికి; - మెలగు రుహ్యవారై ద్రువుల.

నర్మవిధంబుల స్వతంత్ర శక్తిని - జనులు బ్రటిష్ ప్రభుత్వము సూక్ష్మము;
 దుష్ట బ్రహ్మభుతచేతఁ జండును - యోజం దోచును ప్రాన్తు; మహా
 గర్వోబుడఁ గ్రోర్మింబున జర్మను - ఖ్యాతిఁ వంగారకుఁ డననా;
 గుర్రాభిము రుమాసామాజ్యము; - గోతలు సర్వియా బుధుభంగి.

8

అలముచకు మూలం బగు నాస్త్రియ - యో శిని; జర్మనుపక్షమునం
 దాలోచింక చేరె గాన శు - ప్రాచార్యుం డిగుఁ డున్న; వే
 యేలా? యాగ్నేయప్రభుత్వ మను - నిర్దబలుండు జనార్దనుడే
 కేల దగ్ధి గొనె; జపాను రాజులు; - కేతువు జెల్లియ మనంగఁ జనుక.

9

నెపోలియనులఁ బ్రవచనము - నెడఁగి పిలి న క్లెగ్గె యుగంక;
 విపులబల లయి యాగిరేయరే - ప్రాచివారిలోఁ గలసిరి స
 త్కృపాంతరు గుణ గాఢు, మారలు - కరక చేనెగి మలక్;
 నిపుడు విపులము హిత మిది; కైకర - యెయనరె శోకులకాంతి.

10

భూమి గంతుక గలు కచ్చిన శ్రీ - పురుషార్థమునికె గెల్పొదవె;
 భీనుక శ్రీ శల్కూరిక జయ మయ్యెనె - క్షిమాగ్రజుల యుద్ధిరుడే
 శ్రీమతము విజయము హరికృష్ణ గనె; - జెదురు కైబరు గర్వితుఁ డ
 స్వాది హరికృష్ణ? ధర్మిండుగు - బాచక్రవర్తి విడియుఁ డా.

11

అయనయసంపన్నుండు స్మితి - న్యామధ్యపరిపాలకుండు
 దయావీరుఁ డయోధనవీరుఁడు - తృతావాపవిశారదుండు
 గ్రీయాప్రభావండు కైబరు లోగొని - కిర్కసయశాంతింజీత
 బయ్యనను డంట జయముఁ బ్రాణియె - బాజిచక్రవర్తి విడియుఁ డా.

12

తేటగీతి

శ్రీ మహామహిమాపాధ్యాయనామవిరుద - రత్నకొక్కొడ పేగటతర్కశర్మ
 సముదితు వినరత్నానళి మిది భీమ - భంజననివారకమే శాంతిప్రదంబు.

13

కవరకాంతి రత్న కర్పణా స్మృతితో భవంతు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకును లోక విఖ్యాతమైన మండు

వనమూలికలచే హిందూదేశమగు తయారుచేయబడు ముదియండు

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-8-0

అమృతాంజనం డిపో, 109, ఫ్రీహోడ్లు, బాకొబాయి, యే 6, తంబూకెట్టి వీధి, మద్రాసు

ప్రాచీన ప్రతీచి

కవికొండల సాంఘికవర్ణ గాథ

పూర్వము కూడా పూర్వఖండవాసులకును వచ్చిన
ఖండవాసులకును విశేషమైన బాధ ముండెడిది.
క్రీస్తు జ్యోతకపూర్వము బాగవద్ ముగగురు యోగి
లియాదేశమునకును వాశిష్ఠ్యులు ౧౪గురు కిషిమన
కీషాన తెలియవచ్చుచున్నది. ఇటీవల కూడా వీనా
దేశపు వస్తువులు వచ్చుచున్నాననియు నేమియు,
వరోపాఖ్యాతవాసులు గొర్రువద్ద పుత్రులుమలను పట్ట
వత్తువనిశేషములను గొర్రులయొద్ద వచ్చుచున్నాననియు
నాను నీతాగ్నిబలమున కూడా మానునానై యుండెడిది.
గ్రీసుదేశములు తెలువీరివలెములముల పూర్వము
మనదేశము నచ్చుచూచి వెళ్లిరి. క్రీ.శ. ౧౬వశతాబ్దము
వండు శిల్పములగు బ్రాహ్మణులు ఈ దేశమున దలి
అలెగ్జాండ్రయాపట్టణమున బ్రహ్మత్వమును గాంచు
బోధించుచుండిరి. అరిమాఖండవాసులగు గాత్రీయ
నులు వరోపాఖ్యాతమందిరి ఆత్మీయప్రాసాదములను
రించుచుండిరి. క్రీ.శ. ఆఠవశతాబ్దమున నెట్టగిరును
క్రైస్తవమతవనరీలు మన యంశియాఖండము దూతలను
వ్యాపించియుండిరి. ఇవిధముగ నాశోకతాగ్నిములనుండి
పూర్వపశ్చిమఖండవాసులకు అన్యోన్యసంబంధబాంధ
వ్యములుండెడివి. కాని గుర్తియత్వముగ నుండుట
చేతను, పూర్వపశ్చిమప్రాంతముల నుండియు గాట
సాకులసంఖ్య స్వల్పమగుటచేతను, వర్తకవ్యాపారము
లును మతబోధ కై నయత్నములును విరివిగ నుండి
కుండుటచేతను, ఈ సంబంధబాంధవ్యములు విశేషము
స్థిమితము గాక, కానగ నాటకము ప్రకాశింపలేక,
ప్రతీక మాత్రము తళితళలాడుచు, పూర్వపశ్చిమ
వృత్తాంతములు ఏయిట్లముగ్ధరకొ తెలిసినవై
యుండును.

కాని కాటకమున పూర్వఖండవాసులు బల
వ్రాత్యులై వివేకతాన్యులగుటచే, కవికు

దేశస్థులు ఆసియాపై దగ్గువెడలి చాల దేశమును
నాక్రమింపగోరిరి. ఇండియా పశ్చిమదేశములు
ఇగ్నాగు అధికారి మునకు లోబడియున్నవి,
పైబీయా దుమ్యకు లోపైనది. వీనా నామమాత్రము
స్వాతంత్ర్యము గల్గి యున్నను, సోములకు విరోపా
ఖ్యాతముగను ఉపాసకులకు లోగునా నున్నది.
ఆస్ట్రేలియా కూడా స్థిరవారిదే. ఇప్పుడువాసులు కే
కొల ౧౮౭౪ కు వచ్చి కర్మము చేసినందున;
౧౮౭౬ వ సంవత్సరము, ఉపాధ్యాయులగు
రున్నారు, కాగ్నగిచాగుల దిక్కుమీరిముల
నాగ్నరు మిగిలి యున్నారు. పూర్వఖండవాసులు
వచ్చినప్రాంతములను సోచుచున్నారు, అంటుండి
గలచుచున్నారు, వారిసాంఘికచారములు కొన్ని
లోనికిని వచ్చుచున్నారు, అధునికవాణిజ్యవ్యవస్థల
వచ్చుచున్నారు. ఈక్రకాముగా నేడును పూర్వ
పశ్చిమఖండవాసులు అన్యోన్యవిధమున గ్రహించు
చున్నారు. వీరివీరి యాచారవ్యవహారములలో గొన్ని
గొన్నియక్కడి వచ్చిడికిని, ఇక్కడి నక్కడికిని మారు
చున్నవి. ఇప్పుడుదేశస్థుల యధునిక వైశ్విక శాస్త్రములు
మనదేశములలో వ్యాపించుచున్నవి, మనదేశపు బుర్రా
తగతత్వశాస్త్రాదులు పశ్చిమమున పరిశీలన పొంద
యవీరిముల నభ్యసించుచున్నవి. కాని అనిపెడ
తెలియకయో మానవత్వ లెక్కకు తిమితిమి తత్వములు
మానిపోవుచున్నవి. అధునిక ధర్మమునకటాగత గ్రీసువా
హాములును త్రోత్రివాత్తలును త్రోత్రిశ్వాత్తలును
ఈ పూర్వపశ్చిమ సంబంధమును మరింత బలపఱచు
చున్నవి.

ఇక్కడ గాములచేతనే యీసంబంధము ముండు
ముందు మరింత దృఢమగును. కాని అది సుఖాభావ
ము గాక ధర్మభావమున నైన శోచనీయము ప్రభావము

ఇది విశేషముగ మొదట రోగి చికిత్సనలెను బాలకు నకు శిక్షణనలెను సుఖదాయకము గాకుండును. అంతయులు విశేషముగ వర్తకలాభమునకై మనదేశమున నివసించియున్నాడు గాని వానికిని మనకును నింకను సంపూర్ణముగ సాదరభావ మేర్పడలేదు. పాశ్చాత్యులు భారతీయుల నప్పుడప్పుడక్కడక్కడ సాదర సమాన ప్రతిపత్తితో బాడకుండుట తలపించుచున్నది. చీనాలో ఐరోపాఖండ వాసులు కొందఱు కత్తికొలది స్వలాభ ప్రాప్తికై పాటుపడుచున్నారు. కావున ఈ పూర్వపశ్చిమ సంబంధము మొదట కష్టదాయక మనుమాట నిక్కము. అట్టిని యాసంబంధమును వదలగొట్టుకొనఁజూచిన నది యసాధ్యము. అది గాక అట్లు చేయుట మానవజాతికి శ్రేయోదాయకము గాదు. గృహకణ్గలము లుండిన నట్టివానిని తొలగింపవలయునే గాని కుటుంబనాశన మును చేసికొనఁజూడకుదా! అట్టి మనకును పాశ్చాత్యులకును అన్యోన్యమరాగము లేకుండిన దానిని కలిగించుకొన వలయునే గాని, రెండుమూడవేల సంవత్సరములక్రింద “ఎవరికి వారే యనునాతిలే” యని యుండిన స్థితిపరులకు యత్నించుట మూఢత్వము. ఎవ్వరి కైనను మానవజాతి యొక్కటి కావలయును. అంతః కలహములు నశింపవలయును. బాతిస్పర్థలు చావవలయును. ప్రేమయే ప్రధానము కావలయును. పృథ్వి మీది క్లిష్టితని తెచ్చుటకు మనము పూర్వపాశ్చాత్య భండవాసుల ఆచారవ్యవహారములను వదిలివేడవలయును; కాని యిప్పుడు ఉభయలకున్న భేదములను కప్పి మూసిపుచ్చుట శ్రేయస్కరము గాదు. ఎవరు పూర్వ పశ్చిమభండవాసులకు స్నేహము కల్పింపఁజూతురో వారిరెండుభండముల నాగరకమును బాగుగ పరిశీలించి, రెంటియందును నుండు మంచిచెడుగులను చూచి, ఉభయ విధనాగరకతలను సమన్వయించి సమైక్యతనము చేయవలయును.

పాశ్చాత్యుల మతి సిద్ధాంత ప్రకారము పరిమేత్వమును స్పృహనీతియ కారణము. సకలము నాయన సాపించుచుండును. ఆయన సర్వమయును గాని, సర్వ

వ్యాపకుడు గాని, సర్వాధానము గాని కాదు; కేవలము ప్రభు. ఆయనకొక స్వర్ణలోకము కలదు. అది దాయన యొక యుచితాసనముపై కూర్చుండి ప్రపంచమును తన యిచ్ఛానుసారముగ నేలుచుండును. ఇది తప్ప మానవులకును ఆయనకును వేఱు సంబంధము లేదు. అందుచే తన్మతానులంబరులు అట్టి సిద్ధాంతమును విశ్వసించి, కార్యములలోనికి దిగినప్పుడు మాత్రము ఆల్పింద్రియుడగునట్టి భగవంతునితో సంబంధము నుంచుకొనఁజాలక తమ కనుకూలముగ తమకార్యములను చక్కఁజెట్టికొనిరి. నిజమునకు అట్టి భగవంతునకును తనను చరులకును ఎట్టి సంబంధము నుండుటకు ఏలులేదు. మతసిద్ధాంతములు వేఱును రాజ్యాంగపద్ధతులు వేఱును నయ్యెను. పరిమేత్వమును నిరంకుశ స్వామి యెనెను, వారల కది యంటక వారు సంఘమును సర్వజనసమ్మత పద్ధతుల ప్రకారము దిద్దుకొనిరి. పునర్జన్మ విషయమై గాని, మానవజన్మ పరమావధిని గూర్చి గాని విశేషముగ తర్కమునోనిక దిగక, నా దైహిక జీవనమునే స్వర్గీయముగ మార్పుటకు యత్నించుచుండిరి; సంఘ జీవనమును ఎల్లవకు సుఖకరముగ బాగుచేసిరి. గ్రుడ్డి కుంటి మొదలగు వికలాంగులకు జీవనాధారము నేర్పజుచిరి. మతాచార్యుల యమిత ప్రపదన నాచిరి. రాజ్యాంగమందు నిరంకుశత్వమును దీసివేసిరి. స్త్రీలకు పురుషులతోడి సమానాధికారమును విద్యను నిచ్చిరి. స్త్రీ పురుషులు గలసి మెలసి యానందింపగల యా మోదముల సనేకము నేర్పాటుచేసిరి. బాలికాబాలకులను చక్కఁగ పెంచి వారీయందు నిహితమైయుండు గుణములను వృద్ధిపొందింపగల్గిరి. వారలకు స్వేచ్ఛ నెక్కువ కలిగించి చుఱుకుండనమును పుట్టించిరి. యువ జనులకు తగునీతిని పేవిధములగు పరిశ్రామిక కళాశాలలను స్థాపించిరి. బాలురను చిన్నతనమునందే కర్మ యోగమున ప్రవేశపెట్టి వానాయంత్రములను త్రిప్పను నడుపను వారలకు తగు సామర్థ్యము కలిగించిరి. యువ జనుల మేధాశక్తియు బాహుబలమును శీఘ్రత చెందునట్లు పలు తెలింగులగు నాటపాటలను సృష్టించిరి. గ్రుడ్డితనము

చెప్పును. మూగరితము మొదలగు వైకిల్యములు గల విద్యాస్థులకు ఆయాదువస్థలందే నిపుణులుగ విద్యను నేర్పిరి. సంఘశీవనముచును ఐకమత్యాది గుణములు పెంపొందునట్లు చేసిరి. తమతమ దేశములలో నుండు వివిధహతులవారికి పరస్పరప్రేమను పుణికిల్పిరి. కూలి నాలిచేసికొని జీవించువారి విరోధాత్మము అనేక సమ. పాయములను చేయుచున్నారు. వారిని బాధించు యజ్ఞ సూనులను తిరస్కరించి, యాబాధలను తగ్గించి, కూలి నెక్కువ చేయించుచున్నారు. రోజునకు కూలివాండ్లు తొమ్మిది పది ఘంటలకంటె నెక్కువ పరిశ్రమచేయు నవసరము లేనట్లు అధికారులతో చెప్పి చట్టముల నేర్ప అడుచున్నారు. బీదకుటుంబములలోని బాలురు చదువు కొన విద్యాలయమునకు పోయినపుడు, వారి యాద్యన లోపముచే కుటుంబములకు ఇబ్బంది తేరుచునట్లు కొలదిధనము నాయాగృహస్థులకు ముట్టుకొని యుత్తిం చుచున్నారు. కూలివాండ్లు పెద్ద పెద్ద కర్మాగారములలో పనిచేయుచు వికలాంగు లయినపుడు, వారికి జీవనసదు పాయములను ఆయా కర్మాగారముల యజమానుల చేతనే చేయించుచున్నారు. చిన్నతనమునందు చదువు కొనకుండుటచే పెత్తనమునందు అజ్ఞానావస్థలో నున్న వారికి ప్రత్యేకముగ పాఠశాలలను పెట్టి ఆ వయస్సున కవసరమగు విద్యను గణపుచున్నారు. భాగ్యవంతులతో బీదలకు కూడ రాజ్యపరిపాలకులను, మంత్రులను, గవ ర్నరులను నెన్నికొను నధికారము నిచ్చుచున్నారు. సంఘమందు కొందఱు నిజుపేదలును కొందఱు జమీన్ భాగ్యవంతులు నుండిన హాది వాటిల్లు నని ధనమును భూమిని అందఱకు సమానముగ పంచజూచుచున్నారు. ఇంకను వర్ణింపరానట్టియు, వర్ణింపనాహుించినను తెగ నట్టియు అనేకానుకూల్యములను పాశ్చాత్యదేశములలో చేయుచున్నారు. ఇది చాలనిచో, భూమిని స్వర్గముగ మార్చు నింకేమి కావలయును? ఇ దంతయు పశ్చిమ ప్రాంతముల జరుగుచున్నందుకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములే నిదర్శనము. అచ్చట జరిగిన మోర్సెస్సో అచ్చట మానవుల సౌఖ్యముకొఱకై తలపెట్టిన కార్య

మై? ఓహో! అచ్చట మానవసంఘ పరిణామము నకై చింతింపని చింత మెట్టి?

కాని యీ సాహసకృత్యము లన్నియు ఈశ్వర సహవాసబలముచే గాక, తన్మహావాస మే డ మై తమకుఁ దాము తలపోయుటవలన కలిగినవి యని వైని సూచించియుంటిని. పాశ్చాత్య బృహస్పత్యమును వారి కుక్కగ్రబుద్ధికంటె, వారి యుధార హృదయము కంటె, వారి తీక్షణత యిచ్చాశక్తిచేతనే పొందుచు న్నారు. వారలకు బహుకాలము జీవించి హాయి నను భవింప నులను కోరిక గలదు. వారికి అమితమైన సాహసము గలదు. వారు కర్మయోగులు. వారి కుండు ఇచ్చాశక్తి ఆయుష్యాలమును వృద్ధిచేసి ఇహసౌఖ్య ముల నెక్కువచేయునట్టిది. కాని యిచ్చామోగము సాంఘికసౌఖ్యములకు శోడ్వడినచో ఆదియే పాశ్చాత్యుల సంఘమునకును మన దేశమునకును అపదలను గూర్చుచున్నది.

పాశ్చాత్యులు కర్మయోగు లని చెప్పితిని. ఈ కర్మయోగమునకు కారణము కొంతవఱకు ఆదేశపు శీతోష్ణస్థితి. ఇది కొంత అక్కడి పలుయుగములందలి స్థితిగతులు. మూడవకారణము ఆదేశములు సమద్రపు టొడ్డు వర్షకవ్యాపారమునకు అనుకూలముగ నుండుట. ఇ వన్నియు చేరి పాశ్చాత్యదేశస్థులను కర్మవీరులను చేసి నవి. ఈ కర్మకుశలత వారి యిచ్చాశక్తికి పడునుపెట్టి నది. ఈ యిచ్చాశక్తిచే వారు తిరిగి మరింత కర్మవీరు లైరి. వీరి కుండు సకల సుగుణగుర్ణములును ఈ యిచ్చాశక్తి కథినములు; దీనివలననే మొలక తలెత్తినవి; దాని సత్ప్రకమింపవు. వీరులకు మేధాశక్తి యున్నది. కాని యది యీ యిచ్చాశక్తి కథినము; ఈ శక్తిచేతనే జననమందినది, కాన దానియొనకు దాటి నడువదు. వీరికి దయాగి ను గాము లున్నవి. కాని యది కూడ ఈ యిచ్చాశక్తివలనే ప్రభూలేములు; దాని కథినమై యున్నవి గాని, అవ్వాని కనపై యిచ్చాశక్తి లేదు. ఈ రెండుకారణములే వీరి దూరదృష్టి పెక్కిలి మంద మైనది. పరమావధివిషయమై వీరు బాగుగ నాలోచిం

మను. అందుచే వీరి రాజ్యాంగపక్షములు స్వాధీనపరమైన స్వతంత్రసాధనమునకు నుకూలములు. వీరికి నప్రతి తర్కము; విధేయతయు తర్కము. వినయము నవ్యవహారు; అహంకార మధిగము. కావున వీరి సంఘము మన సంఘమునకు లేని యంతే లోకములను గలిగియున్నది. వీరికున్న హారత్వమునకు తగుగల్గు మానవాత్మమీంద ప్రేమయు దయయు నుండవలయును. న్యాపారలాభము రాజ్యవ్యాపనము సుఖసాధనము పాశ్చాత్యరాజ్యముల యాదర్శములు. ఆ యాదర్శప్రాప్తికి వర్తమాన మహా సంగ్రామము జరగుట లోకవినితము.

ఇక ప్రాచ్యభూతము లన్ననో దీనికి న్యతి రిక్తిము. వీరి యిచ్చాశక్తి యొకప్పుడు మేధాశక్తికిని ఇంకొకప్పుడు దయార్ద్రహృదయమునకును అన్వయము. దానికి స్వాధీనత లేదు. మనలో ప్రజ్ఞాగుణము విచిత్రముగ పెంపొందినది. ఏయభిప్రాయమునైనను ముక్కలు ముక్కలుగ విడదీసి భారతీయులు చలువిధములుగ నభిముఖులగుట, వీని మేధాశక్తి యత్యధునము. వీడు ప్రలోకములలోని గూఢ భావముల నన్నిటి నెఱుఁగును. వీని కందని యాత్మ తత్త్వము లేదు. వీడు రుచి చూడని భాగ్యమాన్యము లేదు. వీడు పరికింపని పరమా వధివిషయము లేదు. వీడు జోధింపని ధర్మము లేదు. తర్కము, తత్త్వము, అధ్యయనము వీనికి జన్మముతో పుట్టినవి. ఇందు వీరి దనఁబడయశూరులు. ఆహాహా! భారతీయునకు తెలియని భాగ్యమాన్యము గలదే!! వీని మేధాశక్తి నవ్వడు పొగడగలడు!!!

భారతీయుని హృదయము నన్నిటే. వీడు “పెద్దలఁ బొడగన్న భృత్యునిలై వడి” నడవదాడు; “తన కన్నుల కన్నకాంతి లక్ష్యంబైన మాతృభావము సేసి మరలు వాడు”. వీనికి పశ్చాదలమీంద కూడ ననితదయ, వీని హృదయ పెంపొడును దయారసముచే పొంగుచుండును. ఒక్కొక్కనో వీనికి ములుకువలె గ్రుచ్చుకొనును. వీడు కోపమును భయంకరముగ చూచును; నప్రతి భావము లేమిని రాక్షసత్వముతో సమానముగ నెంచును. తపహింస కిచ్చగించు; తన ప్రాణము

నైనఁ గోల్పోవునఁ గాని మరియొకని చంపుట కోప్ప కొనఁడు. ఇతనికి బంగారము మృత్యో సమానము. వీడు పొరుగువాని కాచుటకు ఆత్మహత్యకైన నొప్పుకొనును. వీనికి తల్లిదండ్రులు గురువులు, నైవ సమానులు. అంభోయని దూడను నెడకుకొనుచు తిరుగుచుండు పశువును చూచిన, సీతనిగంటె ఝుల్లుమనును. ఇతఁడు బాధను చూడఁజాలఁడు. వీని దయారస మిట్టిది.

కాని యేకమ్రలు ప్రాచ్యదేశములలో ప్రధానమై సంఘమునకు శిరోభూమిగాములై పెరియుచు, సంఘ జీవన శాశ్వత స్థితికి లోడ్డుచున్న ప్రా, అవియే వాని శార్యల్యమునకు కారణము లగుచున్నవి. ఈ ప్రాశక్తిము లందు ఇచ్చాశక్తికి స్వాధీనత లేదని నుడివెలిసి, అదొకప్పుడు కుశాగ్రబుద్ధికిని, ఇంకొకప్పుడు దయార్ద్ర హృదయమునకును అధిక్తులుండు నని కూడ నూహించి తిని. ఏ కార్యమును గాని మనము ఇచ్చాశక్తికి ప్రేరేపణమువలన చేయము. మన కుశాగ్రబుద్ధి ముందు వెనుక లాలోచనచేసి యెవ్వధముగ దాదీరియినో మన యిచ్చాశక్తి యాదారి ద్రోక్కును; లేదా మనదయార్ద్రహృదయము ఏవిషయమును చూచి అందు స్థిరమగునో మన కర్మము కూడ నట్లులే యుండును. మన మేకార్యమును గాని సాహసించి చేయము. మన కాలోచన తర్కము. ఒకకార్యము కర్మత్వాభావముచే చేడిపోవుచున్నను, దానిని మనము సకాలమందు చేయక అనవసరముగ నాలోచించి లేచిపోని కష్టములను కల్పించకొందుము; లేదేని దాని కర్మత్వాభావమునకు తలగోయుచు మితి మీఱిన దుఃఖములలో మునుగుడుము. మనయిచ్చాశక్తికి బలములేదు. దానికి చొరవ లేదు. ఇందుచేతనే మనము జ్ఞానయోగుల పైతిమి. మనకు జంకు హెచ్చు. కష్టసమయములలో కాలాని నెల్లుండలేము. మన వినయము కూడ హస్తదాటినది. దాని నపాత్రులయొడ చూపిన మనకే హాని వాటిల్లును. మూఁగునకు సుస్త లెందుకు? అంధునకు సౌందర్య మేల? బద్ధునకు సంగీత మేమి? కొందఱకు వినయమునకును పిఠికితనమునకును ప్రథ

దము తెలియదు. అది గాక, మన మెల్లప్పు డభివినయమునే చూపుచుండిన మన స్వభావమున కదయే యలవడును గాని, ఇది కేంద్రమును సాహసమును మనలకు గాములలో నుండవు. మనదేశపు ప్రస్తుతస్థితియే దీని కుదాహరణము. మనసంఘము దున్న ఆతిథ్యావహాములు, వివిధములగు సంఘవనశోపణము లగు నాచారములు, బాలవిరంతువులు, జన సాహస్యము యొక్క యుద్ధానస్థి మొదలైనవి దీనినే సోపించుచున్నవి. మనసంఘబలము నానాటికి ప్రీతిచుచున్నది. దేశమందు భవము లేదు; శరీరబలము తక్కువ; బుద్ధి పటుత్వము హీనము. ఇట్లొక కొలది శతాబ్దములు నడచిన, ప్రాచ్యదేశములలోని యనేకజాతులు నశించును; భారతవర్షము నట్లగును.

మన మిప్పుడు ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దేశములలో నుండు లోపాలోపములను స్పష్టముగా చూచితిమి. వీరి కున్న లోపములు వాటికి లేవు. వారి కున్న మెఱుగు వీటికి లేదు. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దేశీయ లోక-చోట కలసికొనినపుడు, ఇదియే సంఘర్షణను భావనా ప్రదేశమునకును కారణమగుచున్నది. పాశ్చాత్యులందు మనోబలమును, యోగపటుత్వమును పదిలివి. ప్రాచ్యులందు అవి అమగంటివి. పాశ్చాత్యులందు దయాద్రోహియము బలవత్తరము గాలేను. ప్రాచ్యులందు అది హస్త దానినైనది. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య ఖండములకు చెల్లిన పాపనగలదెన్ను, ఈ సంఘర్షణ మంతరింపవలెను. ఇది యున్నంతనఱకు ఒకకొకని సన్మానింపదు, విశ్వసించరు, ప్రేమింపరు; వారివారి జ్ఞానవిజ్ఞాన శాస్త్రములు ఒండొరుల కధము గావు; అన్యోన్య ప్రేమా శూన్యము టుండవు. ఎవ్వఁడైన ఈ యొండొరులకు సమభావము, సహనభావము కుదుర్పడలించినచో, ఈభేదమును తొలగించవలయు. వారిలో సుకోమలభావములను వీటిలో కర్మయోగ వాంఛనో ఎక్కువ చేయవలయును. “ఏవం త్వయి నాన్యథే తోఽపి.” ఇది గాక, మరియొక మార్గము లేదు.

అయిన, దీని నొనఁబుట్టు అట్లనే దీనికి సదు

పాయము లెవ్వ? ఇందులకు సాధన మేమి? ఇరు తెలుగులగు జాతీయాదర్శములందును ఇట్టి సంపూర్ణ మైన మార్పును కలుగఁజేయవలయు నన, దాని కగు నుపాయములు అందుకు తగునట్టి యుండవలయును గాని, తెప్పకొయ్యతో సముద్రమును దాట యత్నించినట్లుండఁగూడదు. ఈ భేదాభేదము లెప్పుడు అసలు జాలియబీజములతోనే యున్నవై, మనము చేయు యత్నము కూడ ఆయసలునే మార్గవలయును. వేఱు పురుగు పుట్టినపుడు నున్నవనున చెట్టు మొదటనే ప్రయోగింపదు. ఆత్మకు వ్యాధివచ్చినదిత చెడినపుడు ప్రైవేటువందలు పనికిరావు. పాశ్చాత్య లీద్యశాస్వభావులగుటకు వారి మతమే ముఖ్య కారణము. వారి మత మందు వివేచనాది సుకోమల భావములను పుట్టించు సాధన సంపత్తి హెచ్చనలయును. యేసు క్రీస్తు స్వభావమును ఈశ్వరాధ్యైతము చేసినవాడే. కాని యాయనయందు దంతికింబు ఆత్మపటుత్వము యోగబలము ఎక్కువ. ఈయన యూహియజాతివాఁడు, ఆజాతీయగు అన్యమతసహనము తక్కువ. ఎంతవఱకును ఇవాలోకనుఖమే గాని ఓరహావధివిషయమున యాలోచన లేదు. యూహియులు ఆత్మ నాశనరహితో మది నెప్పుడు. శరీరముతోనే యుత్తి కూడ చెల్లని వారి నమ్మకము. వాటికి తదనుసారముగనే భక్తిభావమువలన పుట్టిన మతత్వము పట్టునడలేదు. యేసు క్రీస్తు యూహియమతమును దాటిపోవుటకు యత్నించినను, తా నానలోనే పడెను. ఈయనకు శాంతిస్వభావము స్వతస్సిద్ధము గాదు, కేంద్రమును సాహసమును తిట్లము. కావన క్రైస్తవ మతము ద దన్నియు మీటిపోయివి. కాబట్టి క్రైస్తవమతమందు సాధనసంపత్తి ముఖ్యమైనది. సృజించుమీఁదికి దృష్టి యెక్కువవోవలెను. జంటు జాలముమీఁద దయ పుట్టవలెను. సుఖము మానవ సంఘమునకే యున్న చాలు నని యనరాదు, విశ్వజనీన దృష్టి రావలెను. కర్మయోగము తగ్గవలెను. ధ్యానయోగము, భక్తియోగము ఎక్కువ కావలయును. మానవజాతిలో ప్రభేదములు కల్పించరాదు. అందఱు

భగవత్పుత్రులని నమ్మవలెను. మోక్షము కేవలము త్రైలోయలకే కాదు, మానవ జాతికి గానలయును. అట్లే హిందూధర్మమువల్లము సాధనసంబధి మానవత్వము. ఎంతవఱకును మనలో "నా కేమి చేరగా" దనియే కాని, "నాకు చేరెను; నేను చేయు గలను; నేను చేసినకేదను" అను సాహసము తక్కువ. ఎంతవఱకును జీవించునది హాయిగ మృత్యుచెందుటకే గాని, మరింతకాలము మరియు జన్మములు హాయిగ బ్రతుకుటకు గాదు. మనకు కర్మయోగము లేదు. మన కుండు పితృత్వ మిట్టి కర్మములు శరీరకోషణము చేయునే గాని శరీరబోషణము చేయవు. మన కుండు సాధనసంబధి యాత్మ శౌరవమును నాశనముచేసి జీవన్మృతులనే చేయును. మన కున్న భక్తి యత్సాహమును పుట్టించుటకు మాత్రం ఆత్మకు నమస్కరించి సిద్ధిపెట్టించేయరున్నది. ఇహలోక సౌఖ్యమును పొందుట పాప మని యెంచరాదు. ఇహలోక సౌఖ్యము లేనిదే పరలోక విషయమును చింతించుటైన పిలువబడు. ఇహమును వదలుకొనినవారికి పరమము దక్కదు. మన జ్ఞానము గూడ మన యిచ్ఛా శక్తిని హింసముచేయరున్నది. అది హిందూమతములచే ఇహ పరములకు రెండికిని అక్కరలేనట్లు లేదు. మనకు ధ్యానయోగము, భక్తియోగము, జ్ఞానయోగము తగ్గి, కర్మయోగము, శౌర్యయోగము, ఇచ్ఛాయోగము, మనోబలము, ఆత్మశౌరవము ఎక్కువకావలయును.

ఈ ప్రకారముగా మధ్యదేశముల యాదర్శములలోను మాన్యు గలిగిన నిజ భయముండదు. ఆ ప్రకారము సాధన సంపత్తులు మాత్రం మానవ తత్వములు మాత్రమేవును. ఆ కారణముచేతనే ప్రాచీన ప్రతీచి సంయోగము లోక కల్యాణమునకై నిర్దిష్టమైన భగవత్సంకల్ప మని విశ్వసించవలయును. అటపిమ్మట హిందువుల విషయము పాశ్చాత్యులకు పిజ్జికరముగ గన్పట్టదు; పాశ్చాత్యుల సాహసము ప్రాచ్యులకు హర్షస్థముగ గాన్పించదు. ఒందురల శౌర్యవంతురు, ప్రేమవంతురు. ఒంటారుల జూచి నేకకొందరు. సామృద్ధశాన ముదయించును. సహనము హెచ్చును. ప్రేమ యుపొందును. ఆత్మ వికస్లియు. ప్రాశ్నాశ్చర్య ఖండముల వికమత్యము గల్గియుండును. మానవ సంఘము సౌఖ్యమున దేబల్లియు. మానవసంఘమున ఏకత హెచ్చును. దాక్షిణ్యములు బోవును. అవిద్య నశించును. స్త్రీలకు విద్య యుట్టును. రాక్షసు ప్రజా పరిపాలనమునకు లొంగుదురు. ప్రపంచ మంతట సంయుక్తరాష్ట్రము లేర్పడును. అంతర్జాతీయపరిపాలనము ఘన మగును. దుష్టులు మాయ మగుదురు. శిష్టులు ఎక్కువగ నుండురు. అప్పుడే భగవంతుడు కూడ మానవుల యత్నములకు సంతసించి యాకీర్ణింపనును! ఓహో!! ఆ కాల మెప్పుడు వచ్చును!!!

వెల స్వల్పము!
ధర తగ్గించబడినది.

తామర తైలము

ఫల మధికము!!
ధర తగ్గించబడినది.

రాజాచే వూర్యుల దట్టి 1-3 వల 0-4-0, డజన్ 1-3 రూ. 2-10-0, 100-3 20-0-0.
తామర, పిట్ట, ఏనుగుగడ్డ మొదలగునవి గలవారందరు ఈ తైలమును 2-3 సారి వాడెన నుభవదగలదు. అనేకవర్షములనుండి యున్న తామర నాలుగైదుసార్లు రాచినతోడనే పోయినదని తెలుసుకొని మారు ప్రాచీనులైనారు. దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు. పుండునడక.

అవ్యతాంజనరండిపో, 6 & 7, తంబు సెట్టినిధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు

హైందవ సామ్రాజ్య కూరశిఖామణులు

భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు

మందాచ ప్రతిమూనకీర్తనలు బ్రిటిష్ మ్యూజియం చాలమూర్తుల్ మహా

నందం బొందగ నీ కుమారు లనిలోనన్ భీమసంకాను తె

ముం దెందుం గనవట్టి యుద్ధపటిమమ్ముం జూపుమన్నా రదే

హిందూరాజ్యరమా! యదృష్ట మన నీదేవవృ ముమ్మాటికో.

ఉ. మెత్తిపాది గాంచి కప మెత్తిగ మొత్తుట వైజ మాటచే

మొత్తిరి నీ కుమారులను ము న్నలగ్నీర్ములు నింక నెందఱో ;

మెత్తిపాలె కాని చలమే గొని కోరిగ, వారు లోక మొ

శ్చైత్యునన్ భయంపడుదురే ప్రభుకోటిసహాయ ముండఁగా.

ఉ పత్రిక లెల్ల నీ సుతుల బాహుబలాభ్యుల విక్రమ మ్మదే

ప్రీతి మొనర్చుమండ నటు చూడగదవృ మొగమ్ము నెత్తి ; నీ

పుత్రులు జన్మసివపాభూరుపాపం క్తికి నగ్ని హోత్రు లై

మౌర్యము జూపఁజొచ్చి ; రదే చాలుగదా పదివేలయేండ్లకుఁ!

నా.మాల్కోలేరు సురాసురాదు లయినన్ మ మ్రాజ్యఱో నంచు జం

నారత్. వైజదేవగరిమం బొందెనాహానుపం

LORD KITCHENER SHAKING HANDS WITH A GALLANT INDIAN SOLDIER

కిచనర్ ప్రభువు హైందవయోధునితో హస్తస్పర్శము చేయుట

GANGA SINGH NEGLI V. C.

జిల్లాదియగు కామవ గడించిన భారతయోధుడు గంగాసింగు నేగి

(శ్రీ జాతి సామర్యమును యుద్ధరంగమునందు పైందవత్సరికల కలమునయనుట)

హైందవ సామ్రాజ్య శూరశిఖామణులు

భోగరాజు వారాయనమూర్తిగారు

హందాప్రతిమానకీర్తులు బ్రిటిష్ ట్యాపాలమూర్తులే మహా
 నందం బొందంగ నీ కుమారు లనిలోనన్ భీమసంకాశు లై
 ముం దెందు గననట్టి యుద్ధపటిమమ్ము జూపుచున్నా రదే
 హిందూరాజ్యరమా! యద్వష్ట మన సిద్దేనమ్మ ముమ్మాటికి.
 ౧. మెల్లనివారి గాంచి కడు మెల్లగ మొత్తట నైజ మౌటచే
 మొత్తిరి నీ కుమారులను ము న్మలగ్నీక్కులు నింక నెందఱో;
 మెల్లనివారె కాని చలమే గొని శోగిన, వారు లోక మొ
 క్కెల్లయినన్ భయంపడుదురే ప్రభుకోటిసహాయ ముండఁగా.
 ౨. పత్తిక తెల్ల నీ సుతుల నాహుబలాభ్యుల విక్రమ మ్ముదే
 స్తోత్ర మొనర్చుచుండె నటు చూడఁగదమ్ము మొగమ్ము నెత్తి; నీ
 పుత్రులు జర్మనీసహభూరుహపం క్తికి నగ్ని హెల్మాత్రు లై
 తోత్రముఁ జూపఁజొచ్చి; రివె చాలుఁగదా పదివేలయొద్దకు!
 ౩. తా.మార్కోలేరు సురాసురాదు లయినన్ మ మ్మాజిలో నంచుఁ జం
 దార్కా-కారత, నైజధైర్యగరిమం బాంక్షేయసాహాయ్యసం
 పర్కప్రాప్తి మరింతి గా, రిపువమూవర్గమ్ము నుగ్గాడకే
 ఘూర్కాటున్ రసపుత్రవిరులును నీక్కుల్ గూడ నుద్దండు లై?
 ౪. నీ యుద్ధనావను బాద ముంచనేలేరు, సంగర మెట్లొనర్తు రం చఱచినారు;
 మనవారలు తుపాకులను బట్టినేలేరు, సమరమా యని కూయసాగినారు;
 రణభూమియం దొక్క ఓణమైన నిలువంగఁగలరె నీ రని నవ్వంగడఁగినారు;
 ప్రభుత్విబ్బిని బోవనలసెఁగా, కంటికి పీరులా పీ రని శేరినారు;
 హిందువులె తొల్లఁ గొండఱు మందమతులు - హిందువులఁ దూలనాడినా రిందు నందు;
 జట్టి దేశాభిమానతాన్వయచనముల - బాటిపేయరు మోతల్లి! భరతమూరీ!
 ౫. భరతఖండన మున్నటి ద్రోణభీష్ముల కౌర్యవ్రతాపములే చానలేదు;
 భీమార్జునుల మహాభీష్మప్రతాపనలజ్జల లింకఁ జల్లనడలేదు;
 రకీ నభిమన్యువరప్ర్యాపాభేదనాకౌశలమును నేలఁ గలయలేదు;
 అచార్యపుత్రకృపాచార్యకౌర్యమహాదార్యధైర్యంబు లడఁగలేదు;
 ౬. అస్థికకోటమమ్మలె యడఁగుఁ గాని - వినుము కేవాత్మ కెప్పుడు నాశనము లేదు;
 తన్వహత్యైలఁ గాంచిన ధన్య వీవు; - కొఱుతె నీ కెందుఁ గలదమ్మ? భరతమూరీ!
 ౭. విదితపర్యాకముల్ సమరవేషములన్ ధరియించి నీ సుతుల్
 తమచిత్తిభోరాయుధశతంబులతో బొగయొడ నెక్కి పూ

న్నదని జేర, వారిలను జూచి పరాసు లనంతసంభ్రమం
బొడవగ నాల్పినార లాహోహో యనుచున్ జయనిశ్చితాత్ములై.

సీ. బాసువాబుగారుజల్తారుపగిడిల దట్టంపునుచ్చలు తగుకు లీన,
పట్టుపాయజమాలపై నొప్పు ముఖమలంగరఖాలరంగుల్ జిగాల్ మనంగ,
చలుతరభీకరవదనమండలములు చూపర కలిభీతి దోపఁజేయ,
నిమ్మపంపుల నిల్పు నీచైన మీసాలు తమ రాచకీవి నందఱకుఁ జూప,
ధవళనుదరదంతసంతానతరళ - ధాళిధళ్యంబు తమకుఁ జిత్రముగఁ దోప,
ఆ పరాసులు భారతీయా? నంత - యాదరించిరా యెఱుంగవే యాచ్యధాని!

ఉ. నిన్నును నీ కుమారుల గణింతురు పెద్దగ నన్యదేశవి
ద్యున్నతు లెల్ల, దైనను కృతఘ్నులు కొందఱు నిర్విచారులై
ని నిర్మిరసించుచును తది నిక్కమ; యైనను నింతమాత్రలో
వన్నఁ దొరంగెడే? పొరుగువారల కూరలై రుచ్యముల్ గదా!

సీ. ప్రకృతిశాస్త్రప్రభునవటిమమ్ము తోలువొల్లఁ దల్లిరో! నీ మూలధనము కాదె?
మొదల “నామయమ్ము” నీ ముద్దవిడ్డలు శేముషీప్రతిభన్ రచించినది కాదె?
ఈ విమానాన? హిందురాజ్యమ! నీకు వింతయే? కొన్నపిండి గాదె?
తగ నయోమాన్యయంత్రపు సృష్టి హైందవప్రజ్ఞాధురంధరత్వమ్ము గాదె?
సకలవిద్యలు నీయందె సంభవించె - ధర్మదేవత కీవె యాధారమమ్ము!
బల్లిదల నందఱి నొకన్న తల్లి పేపు - పూజ్యురాల పూహైందవరాజ్యలక్ష్మీ!
సీ. విజ్ఞానశాస్త్రకోవిదురాల వనుటకు “జగదీశచంద్రుండు” సాక్షి గాఁడె?
ఘనతరకవితానిపుణురాల వనుటకు జననీ! “రవింద్రుండు” సాక్షి గాఁడె?
బలవంతురాల వంబర! నీ వనగ “ప్రాఫెసరు రామమూర్తి” యు సాక్షి గాఁడె?
తతరాజకీయమంత్రజ్ఞ వంటకు యశశ్శాలి “ఘోష్” యొక్క సాక్షి గాఁడె?
ఆజిల్స నజేయ వీ వనుట కీపుమ - వినత “విక్టోరియా క్రాసు” బిరుదు గన్న
శౌర్యశాలి “గంగాసింగు” సాక్షి గాఁడె? - సరసగుంగఁబోవేర! యోధరతమాత!

ఉ. చండేశరెప్పి కానికరసంజనితానలకీలాగ్ర బ్ర
హ్మాండము నిండ, శత్రునివహమ్మునకున్ లయకాలమూర్తులై
భండనచాకచక్రవిధన మ్మరుదార భవత్కుమారకుల్
మెండుగ మిత్రమందలికి మెప్పు నుటొత్తురు దేశమాత్రో!

చ. కొడుకుల తేమమున్ మదిని గోరెదవేసి, “బ్రిటిష్ జగాన సూ
ర్యుఁ డెప్పుడు గ్రుంకిలేఁ డను బుభోక్తి యథార్థము గాఁగ నీశ్వరా!
కడువడి నాంగిలేయుల కఖండజయమ్ము ననుగ్రహించి నా
యిడుమలుఁ బాపు” మంచు స్ఫూరియింపు మనారత మార్కడేశమా!

నిర్బంధసైనిక సేవ

భాగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు

ఇప్పుడు జరగుచున్న యుద్ధమును గూర్చి ముచ్చటించుచు, “నిర్బంధసైనిక సేవాపద్యములను బ్రతిపద్యవారమువారు అవలంబింపవలసియుండును” అని ఇటీవల సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ ప్రభువు నుడివియున్నారు. ఈ యుద్ధము ఒకటి రెండు సంవత్సరములైనను పట్టునను నిశ్చయమును, యుద్ధమునందవలంబింపబడు నూతన విధులును ఇట్టి యాహూతు కారణములు, ఇట్టి సందర్భమున నిర్బంధ సైనిక సేవయొక్క చరిత్రయు, వివరమును, లాభనష్టములును, భౌతికతయు ఆలోచించుట ప్రస్తుతముగ నుండును.

సైనికులను దీసికొనుట మూడు పద్ధతుల ననుసరించి యున్నది:— 1. తమ యభిప్రాయమును బట్టి జనులు సైనికులుగ చేరుట. (ఉ. బ్రిటను.) 2. నిర్బంధముగ కొంతకాలము ప్రతిమనుష్యుడను సేనలో సేవచేయుట. (ఉ. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు.) 3. స్వీట్జర్లాండులో ఆచరణలో నున్న “మిలీషియా” అను మూడవ పద్ధతినిగూర్చి మనము ముచ్చటించవలెను. నిర్బంధ సైనిక సేవ ప్రళయమున 1793-వ సం. ఫ్రెంచిదేశపు మహావిప్లవములో ప్రారంభింపబడినది. అప్పుడే సైనికులు యుద్ధమధ్యమున రంగమున వదిలి పారిపోవుదురను భీతిచే వారిని గుఱారములగు దుని జాగ్రత్తపెట్టెడి యావశ్యకము తగ్గి, దేశభిమానపూరితులగు పౌరులు సేనలు యుద్ధరంగములకు క్రొత్తవారైన తేరిగెను. ఆ కాలములో ఈ నిర్బంధము క్రొత్తమాటై అయినను, దేశమునందు ప్రభువియున్న యరాజకీయ నడుమ ప్రజల ప్రాణములు, పట్టణములలోని న్యాయస్థానముల యెదుటకన్న, బహిష్కరణమునందలి యుద్ధరంగములలో ఎదిరికొని పారి పిరింగుల యెదుట ఎక్కువ భద్రముగ నుండెను. కావున ప్రజలు విశేషముగ సేనలో చేరిరి. 1798 లో నిర్బంధ సైనిక సేవ కానపర్యాపకముగ స్థాపింపబడినది. అప్పటి నిర్ణయకాలమున నీ సంవత్సరము అయినను, సామాన్యముగ సైనికులు గడువు వత్తికలించి సేవచేయవలసి వచ్చుటచే, అది సేవగ నే కాక ఉద్యోగముగ నూడ వరిగఁ జేంపబడుచుండెను. అందుచే సైనికులు తమకు ప్రత్యామ్నాయముగ నితరులను సేనలోనికి పూపు నాచారము ప్రబలెను. ఇట్టి ప్రతినిధులతోఁ గూడిన సేన పూర్వము డబ్బున కాపించిన సేనకన్న హీనమై రాను రాను నీచదశలోనికి వచ్చెను. సెనోలియనుచే పీడింపబడుచున్న జర్మనీదేశమున గూడ చీనాయుద్ధవి యుద్ధయమయిన పిమ్మట “క్రొవరు” పద్ధతి ననుసరించిన విధానముచే నొక విధముగ నిర్బంధ సైనిక సేవ అభివృద్ధిలోనికి వచ్చెను. ఇట్టి నిర్బంధము కొంతవఱకు సైనిక సేవను దుస్సీతికై చెచ్చెనును, అమెరికాలో 1861-1865 సం. త్వరములలో శాసనసభమును నిర్మాణము చేయుటకు ప్రజల నడుమ జరిగిన యుద్ధముతో దాని గౌరవము పునరుద్ధారణ సేయఁ బడెను. 1870-వ సంవత్సరములో ఫ్రెంచివారిపై జర్మనీకే గలిగిన సులభజయము ఈ పద్ధతియందు జర్మనులు చేయఁగలిగిన సంస్కారము వలననే లభించిన దని చెప్పుదురు. అప్పుడినుండియు, బ్రిటను తప్ప ఐరోపాఖండమునందలి దేశము లన్నియు ఈ పద్ధతి నవలంబించినవి. రెండు సంవత్సరములనుండి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో చేరిన ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజిలాండు లను వలసలు గూడ ఫ్రాన్సు జర్మనీదేశములలో నున్న నిర్బంధసైనిక పద్ధతులను విశేషముగ సంస్కరించి యాచరణలోనికి చెచ్చెను. ప్రపంచ క్రమమున కంతకును మార్గదర్శకులుగ నున్నవి. ఈ పద్ధతి యొక్క వివరము ముందు తెలుపబడును.

నిర్బంధసేవ మొదట అందు సంవత్సరముల కాలమువఱకు నిర్ణయింపబడిన కాని, దేశములోని సైనిక సేవకు తగిన యువకుల స్థైర్య నేటిట సేనలోనికి తీసికొనుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. కావున రాను రాను

నిర్బంధసేవ మొదట అందు సంవత్సరముల కాలమువఱకు నిర్ణయింపబడిన కాని, దేశములోని సైనిక సేవకు తగిన యువకుల స్థైర్య నేటిట సేనలోనికి తీసికొనుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. కావున రాను రాను

సేవాపరిమితి/ఇవ్వకుం జరగనీలో వలె) 2 సం.లకు తగ్గించు బడెను. అప్పటికిని ఒకసమయమునందు శిక్షనొందవలసిన నైనికులసంఖ్య అపరిమితముగ నుండుచుండెను. మతియు శిక్షాకాలము తక్కువగ నుండెను. ఇట్లు అందఱును చేర్చి శిక్షనొందుటకు సదుపాయము తక్కువగుటచే, జనసంఖ్య వృద్ధియయినకొలది నైనికులసంఖ్య వృద్ధి యగుటలేదు. 1905-సం.న జరగనీలో, వైద్యపరీక్షలో దుర్బలులని గాని ఇతరకారణములవలనఁ గాని నిర్బంధము నుండి మినహాయించు జనము గాక, నైనికులుగ నుండఁ దగిన జనుల సంఖ్యలో సగముమంది నైనికసేవనుండి రిప్పించబడిరి. ఈ పద్ధతిలో న్యయము బహు స్వల్పముగ నుండును. నిరంతరము నైనికులుగ తమజీవితమును సలుపవలసిన మొదటి పద్ధతిలో దీనికన్న మూడు రెండు ఎక్కువ న్యయమగు నని నిశ్చయించబడినది. మొదటిపద్ధతిలో లేని లోపములు కొన్ని నిర్బంధపు పద్ధతిలోఁ గలవని కొందఱ యభిప్రాయము. తమ యభిప్రాయమునుసరించి యాపజ్జీవము భటులుగ నుండఁదలంచిన నైనికులు మనస్ఫూర్తిగ శిక్షనొంది ఉత్సాహముగ పోరాడుదురు. నిర్బంధముగ తీసికొనబడినవారిలో కొందఱు తమసేవను బలవంతపు సేవగ నెంచుకొనెదరు. కాని దేశములోని యువకు లెల్లరు శిక్ష నొందియుండుటచే, పిఠికివందలును దేశాభిమానహీనులగువారును కడవఱకు యుద్ధములో చేరకపోయినను, మిగిలినవారే అసంఖ్యాకులుగ నుండును గావున రాజ్యాంగమున క్షౌర్య యాపత్తును గలుగఁజాలదు. అభీష్టము ననుసరించి సేనలో చేరు పద్ధతి ఇంగ్లాండులో నాచరణలో నుండి ఐరోపాఖండములో నుండకుండుటకు తగిన కారణములు గలవు. బ్రిటను గొప్పద్రోవ మును యున్నది. దానిపై దండయాత్రచేయుట కష్టము. ఒకవేళ చేసినను, మొదట సౌకాదశముతో పోరాడవలెను. ఈలోపుగ సివిల్ జనమును యుద్ధమునకు రయారుచేయుటకు తగిన యవకాశ ముండును. ఈపద్ధతి ననుసరించువారు కొద్దిసేనను మూత్రమే యుంచుకొనగలరు. అందువలననే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో 6 లక్షల సేన మూత్రమే గలదు. కాని

ప్రస్తుతపు యుద్ధమునంటి మహాయుద్ధము తటస్థించు డెదుల 20లక్షలపై న్యమునుగూడ నిధముచేసికొనుటకు అవకాశమున్నది. అట్లే ఇవ్వకు నిధము చేయఁబడు నుది. భూభాగము సరిహద్దుగాగల దేశముల కిది సాధ్యముగాదు. శత్రువు వచ్చి దేశముమీఁద పడుటకు విశేష కాలము పట్టదు. జర్మనీ ప్రెంచిదేశముపై పడుటకు ఎంతకాలము పట్టినది? ఆపత్తునయమునందు మీరు క్రొత్తగ మీటింగులు చేసి జనులను ఉత్సాహపఱచి వారిని సేనలో చేర్చికొని వారికి శిక్షను గఱపి వారిచే పోరాడించుటకు అవకాశము చాలదు. కావుననే ఐరోపాయందు డెల్ల నిర్బంధనైనికపద్ధతి ఆచరణలో నున్నది.

నిర్బంధనైనికసేవనుగూర్చి వివిధాభిప్రాయములు గలవు. దీనివలన నిర్బంధము బహుశక్తైన సేనల వలన యుద్ధములకన్న శాంతమే ఎక్కువగ ప్రబలు నని దానిని సమర్థించు కొందఱు వాదించుదురు. నిర్బంధ నైనిక సేవయును, ఆయుధములయొక్క మహాబలమును, వానిని వినియోగించుటయందు దుండెడి విశేషకష్టమును, పోరాటముల జయోపజయములను గూర్చి గల యనిశ్చయమును, మహాసంగ్రామములవలన పరిశ్రమలకు తప్పుక కలుగు సంక్షోభమును, అపజయమువలన సంతాప్త మగుపరిపూర్ణ నాశనమును, దేశముయొక్క మైశ్వర్యమునకు భంగము గలిగించు నను నిశ్చయము గలదు కనుక, యుద్ధములు తగ్గిపోవు నని కొందఱు తలంతురు. వృత్తి రీతిని పోరాడు యుద్ధభటులతోఁజూచు మానాభిమానములతో పారథులు పోరాడజాల రను కొందఱి యభిప్రాయము నిర్దిష్టవాదము గాదు.

నిర్బంధనైనికసేవవలన కొన్ని యితర ప్రయోజనము లుండును. అనేక కారణములవలన జాతీయాభిమానము తగ్గి, విక్రాంతియందును భాగ్యభాగములందును, మానవకోటియొక్క సర్వప్రాణాత్మత్వమునందును కొరికలను బలపఱచు సకాలమునందు, ఇట్టి నిరాశ్రయమువలన దేశాభిమానము హెచ్చి, పౌరధర్మము, స్వాధీనతాగము, ధైర్యము, దేశోద్ధరణమునకుగూడ ప్రజాసామాన్యము నకు వలయు సుత్సాహము వృద్ధియగును. ఆ దినపు

కలిమిలేములను, ఆయాగ్రామపు కష్టస్థులుములను మాత్రమే గమనించు జనభాషాశ్రయము కిది జాతీయభావమును నచ్చుజేయును. ఇటులిలో సభ్యులను వృద్ధిచేయుట యందును, రాజధానులకుఁ గల పరస్పర వైషమ్యములను మాన్చి జాతీయభావమును పురికొల్పుటయందును ఈనిర్బంధమువలన కలిగిన ప్రయోజనము విశేషముగ కనబడెను. మఱియు సైనికు లెల్లరు కొంతనలుకు విద్యాభ్యాసము చేయవలసినవారగుటచే వారిమనోవిశ్వాసము ఇట్లు హెచ్చుగను. ఇతియ కాశ్చి నమునకు మూలము శిక్షియను లోకోక్తి ననుసరించి సైనికులకు నిర్బంధసేవ ఒకవిధముగు విద్యను బుద్ధిబలము నొసంగును; శుభ్రత, సకాలకార్యాచరణము, విధేయత, అధికారమున కనుచర్య నము, క్రమమైన యలవాట్లు సైనిక సేవవలన వృద్ధిచొంది, ముక్తిత, మనస్థైర్యము ఏర్పడును; పశ్యత నొందిన జనుల కుండు అభిరుచులను, అభ్యాసములను కలిగించి, మూఢవిశ్వాసములను తొలగించి, పౌరులను దేశాభిమానులుగను, ధైర్యవంతులుగను, ఉత్సాహపూరితులుగను చేయును; నిరుద్యోగులను కుద్యోగము కల్పించియు, నిలుపేదితనమును తొలగించియు, సంఘములోని సోమరులను, అల్లరివాండ్రను బాగుచేయును. వీరిని బాగుపఱచుటకు, విద్యాభ్యాసము ధర్మబోధన దేవాలయముల కన్న, నిదియే మహత్తరమైన బలమని చెప్పవచ్చును.

కొండఱి యోర్పాటును గూర్చి ఇంకను శాసించిరి. దేశములోని యువజనుల నెల్ల సేనలోనికి తీసికొనుటవలన వ్యయము హెచ్చినట్లు కనుపించినను, వీరికి రొడుముూడు సంవత్సరముల సైనికశిక్షవలనఁ గలుగు శక్తి సామర్థ్యములు వీరినాటను ఎక్కువ ఫలవంతముగ చేయు నని జర్జిసేలోను, ఇంగ్లాండులోను అనేకులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇందులో కొంత సత్యముండవచ్చును గాని, ఏవయస్సులో జనులు విశేషము కష్టమున కోర్చి పరిశ్రమలయందు పాటుపడవలెనో, ఆవయస్సునందు రొడుముూడు సంవత్సరముల కాలము వారిని తమ సహజ వృత్తులనుండి తప్పించి సైనిక జీవితమునకు లోబఱచుట వలన, సైనికోర్పాహముల చేతను, సైనిక సామ్రాజా

యముల మూలమునను, ఏదూరముననో ఏవలెయందో ఏకేదసాదల మధ్యముననో తమ పూర్వపు వృత్తులను వీరు తిరిగి యవలంబించుట తమకు గౌరవ హీనముగ నుండు నని తలంపవచ్చును.

బహిరంగ శత్రువులను సంహరించుటకు నిర్బంధ సైనిక సేవయొక్క ప్రయోజన మెట్లున్నను, అంతరంగ కలహములను, కలవరమును మాత్రము నివారించుటకుఁ గాని సమచేయుటకుఁగాని ఇది తగు ప్రతికీయకాజాలదని కొండఱి యభిప్రాయము. అంగ్లేయభాషను మాట్లాడు ఇంగ్లాండు అమెరికా దేశము లీవిధాన మవలంబించలేదు. కాని ఐరోపాఖండ మంతయు కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగ నీవిధానము నవలంబించినది. అదేకములందే యరాజకము కూడ ఎక్కువగ ప్రబలియున్నది. ఒక ప్రక్క నిరుద్యోగులకును, సోమరులకును, దురాగతులకును పనిని గల్పించి వారి నెల్ల సంస్కరింపఁ బ్రయత్నించినను, మఱి యొక ప్రక్క దేశమునం దుండెడి యసంతృప్తిని బలపఱచి యట్టి యసంతృప్తి నొందినవారు ఎవ్వడైనను గలసి యంతఃకలహములను విప్లవములను గల్పించఁ బ్రయత్నించినవో వారి కదివల కుండిన సైనికశిక్షవలన వారిని రాజ్యాంగమునకు బలపద్విరోధులుగ చేయు నని ఇందు నొకలోపమొనఁబడినది. ఈయెన్ని కయందు కొంత అతిశయోక్తి గూడ ఉన్నట్లు తోచుచున్నది. పాశ్చాత్య దేశములలో ప్రజలెల్లరు సాయధులుగాని నిరాయధులు గారు. కావున తిరుగుబాటు సేయుటకు వారికి సైనికశిక్ష యనవశ్యకము. ఇద్దాంతలో నిర్బంధ సైనిక సేవ లేక పోయినను, ఇటీవల స్వరాజ్య మొసంగు శాసనము పార్లమెంటులో చర్చింపఁబడునపుడు అల్లెస్థరువారు లక్ష మంది తిరుగుబాటు చేసెద నని సాయుధులై రాజ్యాంగమునకు తొందర కలిగించిరి.

సైనికశిక్షవలనఁ గలుగు ప్రయోజనము లనేకములు గలవు. కాని దానివలనఁ గలుగు నష్టములు గూడ కొన్ని గలవు. సైనికాధికారమును మీఱక చేర్చినపనులను చేయుచుండు, అత్యవివక్షితులైన నిరంతరవిధేయతను నేర్చిడి యీశిక్షవలన, స్వతంత్రతాలోచనయు, ప్రత్యేక

వ్యక్తతయు సశించు నని కొందఱి యభిప్రాయము. బుద్ధి కాశలమును, చుట్టుకుండవమును గలిగిన యువజన శ్రేష్ఠుల బుద్ధిప్రసారమున కిది గొప్ప యంతరాయ ముందురు. ఇట్టిపురుషులలో నెందఱి మహాశక్తులు వ్యర్థ మగుచున్న ప్రా, యెందఱి మనస్సులు సంతాపము నొందుచున్న ప్రా యూహించుట నులభము.

కాని ప్రజాస్వామికమును గోరు దేశములలో ఈ నష్టములను నివారించుట కైన గమనింపక, నిరంతరము ప్రజలు సైనిక తీవ్రత మాహాత్మ్యమునందు నిమగ్నులై యుందురు. ఎల్లు ప్రతియువకునకును ప్రాటియ్యవలెనో, అట్టి ఈ దేశములలో ప్రతియువకుడును సైనికుడుగ నుండవలెను. నిర్బంధ సైనిక సేవ జాతి మత భేదములను నిర్మూలముచేసి, ప్రజల నందఱును కులము ధనము మున్నగువానివలనఁ గలుగు తారతమ్యములనుండి తొలఁ గించి, వానికి సర్వసమానత్వమును గలుగఁజేయును. కాని, నిర్బంధ సైనిక సేవకును ప్రాతినిధ్యపు పరి పాలనను గోరు ప్రజాస్వామికమునకును గొన్ని యసం దర్భములు గలవు. ప్రజాస్వామికమునందు అధికా రము, అనుమతము అను భావములు తిరస్కరింపఁ బడి, తెలివిగల వక్త నాయకత్వము వహించును. ప్రతి సమస్యయు జనబాహుళ్యముయొక్క యభిప్రాయము (ప్రాట్ల) ననుసరించి నిర్ణయింపఁబడును. మఱియు ప్రజా స్వాతంత్ర్య మను భావము పోను పోను అరాజకమునకు నవికాశించుచుండును. నిర్బంధ సైనిక సేవ యన్నో, నిరం కుశాధికారము, చర్చగాని విచారణగాని లేని విధియత. ఇందలి ఆదర్శములు అభ్యాసములు భావములు, ప్రజా స్వామికమునకు వర్తించువానికి అతిదూరములై యుండు ను. రానురాను సర్వత్ర ప్రజాస్వామికము వృద్ధియగు చున్న దేశములలో నిర్బంధ సైనిక సేవ ఎంతవఱకు వర్ధిల్లఁ గల దని మహానీయు లనేకులు సంతయుించుచున్నారు. ఎంతకాలము గడుత్తుంటేలు చిలుకలవలన పరిపాలింపఁ బడుదురు?— అని వీరు ప్రశ్నించుదురు.

ఈ తర్క-వాదము లెన్నునను, సభ్యత నొందిన ప్రపంచ మంతటను నిర్బంధ సైనిక సేవ అవలంబింపఁబడు

చున్నది. ఇంగ్లాండు ఆమెరికాలలో దీని యనావశ్యక తను కారణము లిదివఱకే నుడువఁబడినవి. లాభనష్టము లెన్నునను, ఇంగ్లాండులోని పద్ధతిలవలన సైనికవ్యయము విశేషముగ హెచ్చుచున్నది. ఈవ్యయము హెచ్చిన కాలిది దేశముయొక్క ఋణము వృద్ధియగును. ఇది యొక ఇంగ్లాండుదేశమున నేగాదు, కాలక్రమమున నకలదేశముల లోను రాజ్యాంగమువారి యప్పులు వృద్ధియగుచున్నవి. ఈ యప్పులు ఆయాదేశపు ప్రజలనుండియే గాక ఇతర దేశపు ప్రజలనుండి కూడ పుచ్చుకొనఁబడుచున్నవి. పేనికి ముఖ్యకారణము వత్సరవత్సరము సైనిక సంబంధ మగు వ్యయముయొక్క వృద్ధియే. ఇంగ్లాండు దేశముయొక్క యప్పు 1835-1868 సం.లనందును నూటికి 178 పెరిగి 278 అయినది. ఇటీవల నిరంతరము యుద్ధనాశయించుచును ఆయుధములందును జరగుచున్న మార్పులే ఈ వృద్ధిని ఇంకను హెచ్చించుచున్నవి. ఇంగ్లాండుయొక్క ఫిలిగతు లను గమనించువాడు ఆదేశముయొక్క భద్రతకు ఇట్టి వ్యయము ఆత్యవసరము గ్రహింపకమానరు. తన ప్రజల కైనను వలయు నాహార పదార్థముల నెల్ల పండింపఁ జాలనట్టియు, తన తీవ్రతమునకు పూర్వముగ వివిధమైన వాశిజ్యముపై నాధారపడవలసినట్టియు, తన రాజ్యపరిమి తినిబట్టి, తీటుచుగ నితరరాజ్యములతో కలహింపఁదగినట్టి యు, ఇతరుల దండయాత్రకు ఆతను గలిగించునట్టియు ఈద్వీపము మఱియుకరిగిని తనస్వాతంత్ర్యమును నిలుపు కొనఁజాలదను నంతము అంగ్లేయ ప్రజలును పాలకులను గ్రహింపఁగలిగియుండుట మిక్కిలి శ్రేయోదాయకము.

ఈ వ్యయమునందు వృద్ధి అన్ని దేశములయందుఁ గన్పించు, అన్ని రాజ్యములను గలవరపటుచున్నది. ఇది ఎల్లు అంత్యము గానున్నదో ఎవరును గ్రహింపఁజాల కున్నారు. కాని వ్యయమును గొంతవఱకు తగ్గించుటకు నిర్బంధ సైనిక సేవ యను నూతన ప్రవృత్తియు పర్చించు చున్నది.

ఇంగ్లాండుయొక్క ఫిలినిబ్టి నిర్బంధ సైనిక సేవ ఇంగ్లాండులో నావరణలోనికి రాకున్నను, ఆదేశమునకు చేరియున్న అస్ట్రేలియా న్యూజిలాండు దక్షిణాఫ్రికా

లను వలసలలో అది కొంతమార్పుతో రెండు సంవత్సరములనుండి అవలంబించబడుచున్నది. దీనికి 'సిటిజన్ ఆఫ్ ది' అనగా 'పౌరులసేన' యని యావలసలలో నామకరణము చేయబడినది. ఆఫ్ఫీసియూ న్యూజిలాండు దేశములు ఇంగ్లాండుకు ఎక్కువ దూరముగ నుండి, ఆసియా దేశముల దండయాత్ర ఫీలి గొందిన వగుటచేతను, దక్షిణాఫ్రికాలో వలసకువచ్చిన పాశ్చాత్యుని ప్రతిఘోషముకొనికని అయిదుగురు చొప్పున దేశీయుల సంఖ్య హెచ్చుగ నుండుటచేతను, ఈ మూడు వలసలలోను పౌరులసేన యను నిర్బింధ సైనిక పద్ధతి యవలంబించబడినది. ప్రతి పౌరులకు 12 సం.ల వయసు మొదలు 25 సం.ల వయసువరకును, అనగా 13 సం.ల కాలము సేన చేయవలెను. ప్రతిసంవత్సరమును మొత్తముమీద 16 రోజులు సేన చేయవలసియుండును.

కనుక

12-14 సంవత్సరమునకు 90 గంటలు శిక్ష.
14-18 ,, 4 రోజులు శిక్ష.

కనుక

14-16 సంవత్సరమునకు 12 అర్థదినములు శిక్ష.
16-18 ,, 14 రోజులు ,,

18-25 వయసు పౌరుల సేనలో

చేర్చుకొనబడి సం.కు 16 రోజులు శిక్ష.

,, 8 ,, పర్యటనము.

మొత్తము కాల్బలమునకు 6½ మాసములు శిక్ష.

శిక్ష కల్గే సేనలో 8½ ,, ,,

ఈ విధముగ ప్రస్తుత జగ్గిని దేశములలోని పద్ధతి సంగ్రహించబడినది. ఇది మొదలు, వాలంటీర్ల సంఖ్య తగినంతగా నుండనియెడల, తగిన వయస్సుగల వారిలో కావలసినవారిని లాటరీవలన తీసికొనెదరు. సేన చేయుకాలములో రోజునకు రు. 2-4-0 వా. వేతన మొసంగబడుటచే, వ్యయము విశేషము కాజాలదు. మన దేశములో గూడ బ్రిటిష్ రాజము అవలంబించబడునడల అనులేమగు సైనిక బల మెర్పడుట కవకాశము కల్పింపబడును.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి చెల రూ 0-2-0; 12-కి 1-2-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పగ్గు తోముటవలన చిగుల్లి గట్టపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవహింపకుండును. నోట దుగ్గందము లేకయుండును. పగ్గు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

సర్వ సామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది.

అమృతాంజనం డిపో, పోర్టు, బొంబాయి లేక మదరాసు

భాషాయాష

కన్నేపల్లి సాంబశివరఘురామస్వామిగారు

ధనికనరేణ్యులార! కవిత్వాక్షియులార! వనివమాగ్నసా
ధనపరులార! నా యనుగుండములు మీరలు, మచ్చులెరుముకా
వినుడు; ప్రపంచరంగమునకే లేరు ప్రతిష్ఠలు గాంచి వానికి
క్రింద నున యుల్లద్రవీమనకే గీర్తివహించినదాన; వొట్టి నకా
గనియెను భారతాంబు, తిదనంతగ నుండు మహాత్ము లెందఱో
నను గని డిచ్చి మాము! వనినా; రతిభాగ్యమునందు సోదరీ
మణులను దిట్టవారలను మన్ననమై చిలకించి వార గు
ర్జణముల ముద్దుమాటలను దొంచినట్లుటో నేర్చుకొంటి; నా
మనికరణ బాని కొందఱుభివానమునకా నను తేరదడినా
రని వినుదుము; నా యెఱిగినంతకు నన్నయ యాదిమాస్త్రి, యా
భునుడు ముదంబు మీఱ నను గాంచి యెఱిగెను! నీ విశేషములో
గనుగొనఁ జెప్పఁ మీతె నీను గాదిరి త్పుత్తికరీరే బెంచెదకా
బుత్తన రమ్యు; నీజితకు సంస్కృతభాషిని నాఁ జెలంగు నా
తనయను సర్వసమృద్ధిభిధానవిధానవఱోచిలాడె గూ
ర్త! ననున కొడుకొంచు బని తోడిన చీరలు కందుకాయలుకా
చినది ననంగ నిచ్చి ప్రకృతి బగు నందము హేమ్యురట్లు గ
న్న నయుముఁ బెంచె; సంస్కృతియు నాననబుద్ధిని గట్టు లోపములో
గనుగొని దిద్ది న స్తుతకలంబును సోదరీరీతి గన్నర
ల్లినియెత్తి ముద్దుచేసి యవలీలకు నకా దనలోనఁ నైక్యమొం
డునటులు చేత; నిట్లు పరితోషము జొంది ననించుచుండ నా
బనవఱుడు పంచమాగ్రము సమృద్ధిమీఱ నరణ్యవర్ణముకా
దనుకను తోడఱేసి తనవారిని వర్ణముఁ జేరె; నందరై
వనటను చూచి నాబ్రతు కపాపమఖంబు బని తోజాదుండఁ ది
క్కినకవి యొగుజెంది నను గాగిలఁ జేరగఁదీసి డెట్టి పా
యిన కవివర్ణుఁ డెప్పుడుఁ జెక్కరుఁ జాలకు; కాని నీ మన
మునకే గల తోర్పఁ దీర్చు నరపాపమే! భారతశేష మెట్టి నీ
దీక్షు నచియించి సంస్కృతకుఁ గూర్చునీరునకే గాంతిమద్దిధూ
మణినిరయము నీవును నొసంగెదా నంచును నూఁజిపెంచె; నా
తనినదు భారతమును దువదాక నెఱిగితి; బాటునుండియుకా
దినదినముకా గవేశ్యులను దివ్యపురాణములుకా బ్రబంధములో
గొనబగు పాటకంబు లనుకాలము లొ నవలరే రచించి; రిం
దనుకను దిట్టవీశ్వరుల నన్నును భూపతు లేరినాపు; పూ
ర్వనియతగగనలయనక గొఱుర యెకింపఁ జూచువరకాగ్రేమం
దునక గనయ్యె రాజుల యనుగ్రహ మంచుక దిట్టవీశ్వర

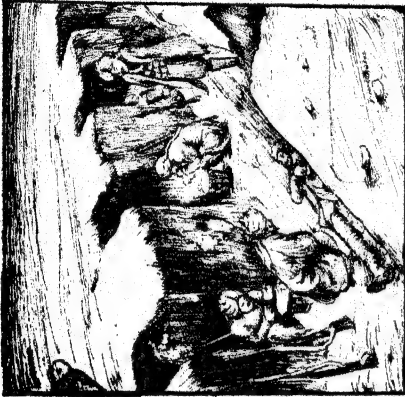
రణమున; నిట్లు గుండె యదురకా దిననయ్యె విశేష మెందు; నా
మనికరణ మాన్యమెందెరలు మామ్యులు గొందఱు; భూషణముల్లే
యనవసర మృదుండురలు యామ్యులు గొందఱు; బుద్ధిలేని ల
క్షణియనుమ్యుం బోవడిచి గ్రామ్యవచంబుల బు ప్రకంబులకా
దనుట; డటంచు గొందఱును భర్తములాడెనరలు నానుమా ?
యినతేతారకముగ నవీనముదమ్యుకు గాంకు నంచు నుం
డిన నను వీడఁజూడనగునే? నగలక గయనీయవన్నఁ బో
యెను, గలవాని డియందగునే ? యిది మీరలు దీసి పారఁ
చీవ నికఁ నేమి యాలో బ్రకృతినిద్దముగాఁ గలదూతు నాడె నా
తనమును తెంచె; నిప్పుడు నసహ్యము గొల్పించు నంగమందునకా
గనుతులు గానవచ్చు నధికమ్యుగ; నా వలు వాలకంపుడి
బనములు! పూర్వనీరుములఁ బండిన భాషయె కాదు, లోకమం
దునక గల నవ్యవస్థకుల వోషము జొందని దెద్ది? కట్టుచా
ట్టుచిర మంచు బలగ్రహనా? వ్యవహారభాష నందఱుకా
బనిదే త్పు ప్రకంబులను వ్రాయుఁ డటన్నకు ధర్మహో మతే
మనినను గ్రాంథికలు వ్యవహార మంచును రెండు రూపములో
గనియెను భాష; లోట్టడి గ్రంథములందును లేరు గాంచె ద
క్కినవందీ మాలవాడు నడఁ గీర్తిరి గాంచెను; రెండుఁ గూర్చినకా
భునరెఁ జెలంగు డెట్లు? లోకకాముకవర్ణుడు భాగ్యవీరుడఁ జే
త్యను నొకదాని దెచ్చుకొని ప్రాచీనముకా బనరంది దానితో
ననువుగ రాత్రియంబన లపారమఖంబులఁ జేటుమండినకా
బనములు లెక్కనెయ; రలసానియుఁ దానును మలరెల్లెయ
జ్ఞనియతకాగ్రులముల సమృద్ధిఁ జేసెద మన్న వోషహ
యను గలచే? నడిచిడియె రూపి తదంతములందు; నట్లులే
బనములు మాటలాడునది సానివిధమున నందు; గ్రాంథిక
మ్యునినను నన్ను క్రాంతిమును సాక్షిగఁ గైకొని పెండ్లియాడుకొ
న్న నరనశ్రీరీ! రెండు నొకపాటికి నావ్యయ గావు; మచ్చుర
మ్యుకు విడనాడుఁడందఱును! పూర్వమునుండియువచ్చుగ్రంథములో
చెనక పాతకావ్యులకుఁ జేయకుఁ దాపాలిగాగ; శేదముకా
గనుగొని లోచివట్టి యువకారము చేయుడు, శేవశేలు నం
దనములఁ జేయుదాన వ్యవధక్తము బానుడు రాజారెల్ల; మీ
ముణమును దీర్చుకొందుఁ దగిరిచ్చిని సోదరులార! మియ్యఁ జే
రిన నకు రెంటికిఁ దిడిన రెనదెఁ జేయుటదయ్యె! యలరరా
త్యకు గనుడయ్యె! నేతోకవిమ్యుకుఁ ద్రిపుటదయ్యె వచ్చు! నా
మనికరణ బానిఁ బాఠం గొజుమాలిన మామ్యులు నద్దు నా తేజకా

CARR. G. A. MACHINE GUN

ఇది ముఖ్యముగా కరిగిన ముందుగా వాడుతారు.

LIFE IN TRENCHES

ఇది ముఖ్యముగా వాడుతారు.

SAVING THE WOUNDED

ఇది ముఖ్యముగా కరిగిన ముందుగా వాడుతారు.

SAVING HER HONOUR

ఇది ముఖ్యముగా కరిగిన ముందుగా వాడుతారు.

GERMANS APPROACH THE INDIAN TRENCHES

భారతీయులైనవిరుగు కంకములద్రవవచ్చిన జర్మనుల హతులగుట

HOW SINGA SINGH NEGI EARNED THE VICTORIA CROSS

బ్రిటిష్ సైన్యమునందుండి ఖిందా పోరాడెడి సంగా సింగ్ నెగి పతకమును గెలుచుకొనినది

వ్యవసాయ విజ్ఞాన కళాశాల

కర్ణాటక రాష్ట్రం

కూకర్ల రైట్ రామకృష్ణులు

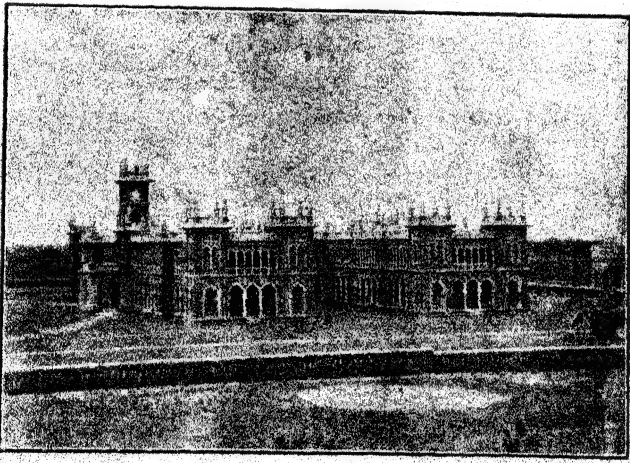
వ్యవసాయ మనగా "త్రవ్వట, పూర్వకము" అని సంగ్రహముగా చెప్పవచ్చును. భూమిని త్రవ్వించి వంటలు వండవు. వంటలు వండసినో పొట్ట పూర్వకము శిష్యము కాదు. మనుష్యులకు ఆహారము ముఖ్యము. వ్యవసాయులము ఆహారము కల్పింపి వ్యవసాయు కులము స్పృశ్య వృత్తిలో నెట్లు మొదటి వృత్తియని చెప్పవచ్చును. ఈ వృత్తిలోని వ్యవసాయు సాగనరదు.

వ్యవసాయులము ఆహారము కాదు, అది యాహార మును గోడ అనేక ఫలములను ఇచ్చుచున్నది; మనము భరించు వస్తువులను కావలసిన నామూనాలను, వరి, గింజన, కనకమణి, గింజనములు, గింజనములు

రామకృష్ణులు

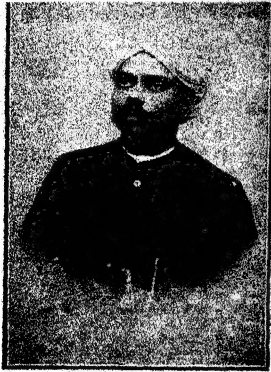
AGRICULTURAL COLLEGE, COIMBATORE

కోయంబూరులోని వ్యవసాయ కళాశాల

MR. G. LAKSHMANNA B.A. B.L.

THE INDIAN TRENCHES

గంటి లక్ష్మన్న గారు (రాజకర్త)

సంక్షేమవర్తి జగ్గమల మారుగారు

MR. M. KRISHNA RAO B.A.

RAO BAHADUR MOOPUR APPA GARU

ఎం. కృష్ణారావుగారు (రాజకర్త)

రాజమహారాజ్ మూపుర అప్పగారు (మదరాసు)

వ్యవసాయము

వ్యవసాయశాస్త్రము

కూనపురెడ్డి రామశాస్త్రిలు నాయుడుగారు, బి. ఎల్. ఓ.

వ్యవసాయము మనకు "తృప్త్యులు, పూర్ణతనులు" అని సంగ్రహముగా జెప్పవచ్చును. భూమిని తృప్త్యనిది పంటలు పండిస్తే, పంటలు పండినచో పూర్ణతను వచ్చును కాదు. మనుష్యులకు ఆహారము ముఖ్యము. వ్యవసాయఫలము ఆహారము కాబట్టి వ్యవసాయ మనకు వృద్ధి వృద్ధులలో నెల్ల మొదటి వృద్ధియని చెప్పవచ్చును. ఈ వృద్ధి లేనిచో ప్రపంచము సాగనరదు.

వ్యవసాయఫలము ఆహారమే కాదు, ఆది యాహారముకూడ అనేక ఫలములను ఇచ్చుచున్నది; మనము ధరించు వస్త్రములకు కావలసిన సామానులను, వసించుట కవసరమయిన గృహములను గట్టకొనుటకు మూలాధారము లగు కలప మొదలగు సామగ్రిలను, శరీరాలోగ్యముకొఱకు కావలసిన పనివిధములయిన మూలకీలను, వేళ్లను, రసములను, పరిశోములను, ఇంకను పెక్కు సస్తువులను ఇచ్చుచున్నది. అంహ సుఖాధ్యయన వస్తువులు ఏవని, మనుష్యులకు కావలసిన యన్ని వస్తువులును వ్యవసాయము మూలముగానే వచ్చుచున్నవి.

చదువు లేనిది బ్రతుకవచ్చును. శాస్త్రములను నవనదితో బ్రతుకవచ్చును. కాని వ్యవసాయము లేనిది ఓడనూరైతునను బ్రతుకలేదు. దీనిని విచారించు వాడు మమ్మడిన్న పాముడోలే అట్లానాధికారమున మునుగువానితో సమానము. వృత్తులలోని శెల్ల ఆది వృద్ధి వ్యవసాయ మని చెప్పేది. మనుష్యులు ఏరితిని మూఢత్వమునుండి క్రిమిక్రిమముగా నాగరికతను బొందుచున్నాడో అతీతిగానే వ్యవసాయము కూడ వృద్ధిపెంచవలసికె. ఇట్టి యభివృద్ధి అగ్రదేశములలో అగ్రముచున్నను, బాతులలో నెల్ల వాడినది యగు అభివృద్ధికికే బుద్ధిగ్గుని శరీరభింసమున అగ్రము

చున్నట్లు కావరాదు. ఇందుకు కారణములు చదువను లకు ముందుముందు తెలియును.

ఆదియందు మనుష్యులకు ఆహారము అభయలలో నూరు దుఃఖలు, వండ్ల, ఆగ్ని, జలము, బింతువులు మొదలగునవియే. ఇంకను మనులు కష్టపడకయే యొక యడవినుండి మరియొక యడవికి బోవుచు వేయొక కొనుచు దొరికిన యాహారములను భుజించుచు కాలము గడిపి రను సంగతి యూహించక తప్పదు. కాని, రానురాను జనసంఖ్య పెచ్చించుకొనినది అభయలలో నుండి యాహారము చాలవందున మనుష్యులు కను చింత నెడి తానే స్వయముగా కృషి చేసి తనకు గావలసిన యాహారములను వృద్ధిచేసికొనుటకు బ్రయత్నించె ననుకొనుటకు సందియము లేదు. ఇట్టి ప్రయత్నము పుట్టుటయే వ్యవసాయము పుట్టుట యని చెప్పవచ్చును. సృష్టిలో గల యాహారములు చాలక మనుష్యులకుం దనకు గావలసిన వస్తువులను తానే సృష్టించుకొనవలయు నను బుద్ధి కుకలత యెప్పుడు గల్గెనో, అప్పుడే సృష్టిని తిరస్కరించుచు "మనుష్యసృష్టి" యనెడు వ్యవసాయపులీజము భూమిలో బిడిను. అప్పుటి నుండి వ్యవసాయము రానురాను అభివృద్ధిని తెచ్చి మనుష్యునిముక్తి బుద్ధికుకలత ననుసరించి యనేకరూపములను దాల్చి ప్రపంచమునగుని వికసించుచున్నది.

చైనసృష్టిని తిరస్కరించుచున్నటు బుద్ధిబంధిత వ్యవసాయ మనకు మనుష్యసృష్టి యెట్టిదో దానికి కాలక్రిమమున వచ్చెను మార్పులకు కారణము లేవిదో కొంత మూహించెదము.

వ్యవసాయ మనకు మనుష్యులకు గావలసిన వృక్షబాతులను జంతుబాతులను పుట్టించుకొనుట ఇదియే గాక, వృక్షబాతులనుండియు జంతుబాతులనుగడియు వచ్చు వస్తువులను అనేకరూపములుగా మార్చుచున్నట్టి

వ్యవసాయముకి పరిశ్రమలు కూడ వ్యవసాయమునకు సంబంధించినవియే. గంజ తీయట, చక్కెర చేయట, సాదాను కాచట, జిగుళ్ళను తీయట, కిర్యానము తీయట, కరివెలైనవ్యవములను తీయట, ఆకులనుండియు మూలికలనుండియు మంచులను తీయట, చమురులను తీయట మొదలయ్యి వృక్షములకు సంబంధించిన వ్యవసాయపరిశ్రమలే యెయ్యవి. అట్లే వ్యాపారము, పెండ్లికల వ్యాపారము, మాంసము, క్రొవ్వ, గ్రుడ్లు మొదలయిన యనేకవ్యాపారములు కూడ జాతుసంబంధమైన వ్యవసాయపరిశ్రమలే యెయ్యవి.

వ్యవసాయవృత్తి వృద్ధిచేయుటకు అనేక శాస్త్రములు కారణములయ్యున్నవి. ఆకుభవము దారురాను మనుష్యునకు వృద్ధిచేందినకొలదిని శాస్త్రమేచితియు వృద్ధిచేదిను. శామిక శాస్త్రము, వాతావరణశాస్త్రము, బొత్తుశాస్త్రము, వృక్షశాస్త్రము, పురుగులశాస్త్రము, క్రిమీకటాచలశాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము, శాతక శాస్త్రము, ఇంకిను లోహసంబంధము లయిన శాస్త్రములు తప్ప, తక్కిన యన్ని శాస్త్రములును వ్యవసాయ వృద్ధికే దోహదము శాస్త్రములే. కాబట్టి వ్యవసాయ మనెడి వృద్ధి యొకవేళ మిక్రమశాస్త్ర మనియుఁ జెప్పవచ్చును. జైజెప్పిన శాస్త్రములను చక్కగా చదివి వ్యవసాయమును దిద్దికొనుట ఆత్మావశ్యక మగుచున్నది. ఇట్లు చేయవాఁడే సరికాదు గాని మరియొకడు రహితుగా నెగ్గనీరదు. రహితునకు తాను వ్యవసాయమునందుఁ జేయు ప్రతిక్రియలను శాస్త్రము లాధారములుగా నున్నవి. కాబట్టి శాస్త్రాధారము ననుసరించి వ్యవసాయమును నడిపించువాడు కలకాలమును వృద్ధిలోనే యుండును. ఇదియే కాక రహితు ఇతను ఫలించు వస్తువులకు ఏకాలమున ఏదేకములతో ఏసంతెలతో ఏ రీతిగా తా నెక్కువ క్రయమును బొందగలుగునో దానిని తెలిసియుండుటయు ముఖ్యమై యున్నది. కాబట్టి జైజెప్పిన శాస్త్రము లన్నియు బాగుగాఁ దెలిసిన గాని వ్యవసాయశాస్త్రము వృద్ధి చేసెదను. ముగదేశములో ఇట్టి శాస్త్రములగు పరిచయము లభాస్వల్యము గాన

వ్యవసాయము రానురాను అనుగంటుచున్నది. అన్యదేశములతో మనుజులు శాస్త్రములందు మునుగుచుఁ జేయు జయమును బొందుచు అభివృద్ధిని జెందుచున్నారు. అమెరికావారును, బ్రాంసువారును, జర్మనీ వారును, ఇంగ్లీషువారును, ఆస్ట్రేలియావారును వ్యవసాయమునందు కొలదిని పుటలను వెలిగించుచున్నారు. 12 అంగుళములు పెడల్పును 9 అంగుళముల లోతును గల చాల్లను లాగు ఇరువనాగిల్లను సృష్టించి గుడ్డములబలముతో నాగిల్లపై నెక్కి భూమిని దున్నుచున్నారు. ఇది చాలక అవియ్యంత్రముల మూలముగా 7 లేక 8 నాగిల్లను కలిపి ఒక్కసారిగా భూమిని పెల్లెగించుచున్నారు. దున్నునభూమిని సవరించేయుటకు అనేకవిధములయిన యంత్రములను కనిపెట్టియున్నారు. ఏలోతున కావలయునో అలోతున విత్తనము వేయుటకును, ఒత్తగా కావలసిన ఒత్తగా వేయుటకును, పలుచగా కావలసిన పలుచగా వేయుటకును యంత్రములను కనిపెట్టియున్నారు. మరియు ఒక్కగింజ వేయు యంత్రములను, రెండుగింజలను వేయు యంత్రములను గూడ కనిపెట్టియున్నారు. కోతలు కోయు యంత్రములను, కోతలన్న కోసి కట్టలను కట్టు యంత్రములను, నూర్చుచుయంత్రములను, మరియు పలువిధములయిన యంత్రములను కనిపెట్టియున్నారు.

దేశగతికిని శీతోష్ణభేదికిని భూభేదికిని తగిన వైదుల జాతులను వృద్ధిచేసి, వానివిత్తనములను దీసి, దానురాను వానిని వృద్ధిచేసి, వానినుండి అమిగఫలమును బొందుచున్నారు. ఆకాలములో కాయలుకును సాధారణకాలముకంటె తక్కువకాలములో ఫలించుటకును తగిన సమవాయములను కనిపెట్టియున్నారు. కొన్నికాలములలో మంచుయొక్క యుష్కద్రవము తగులకుండ ఫలవృక్షములకు బాగురూపతతో గానుకొనుటకు కర్మాబిరుదకును అలారము గడియారమునకును సంబంధము నేర్పజచి, తోటలలో పానుకొని ఉట్లలో ప్రేయోజగ్యయిన్న బొగ్గును ముట్టించి కాకిను బుట్టించి మంచును చెదరగొట్టుచున్నారు.

క్రొత్తజాతులను తమదేశములోనికి స్వీకరించు కొనుటకు అనేకశాస్త్రజ్ఞులను మరదేశములకుం బంపి కోట్లకొలది రూపాయలను కన్నపెట్టుచున్నారు. ఈ రీతిగ్గా అమెరికావారు తమదేశములోని యత్తివగును పెద్దదిగాను రసవంతముగాను తేయుటకు అత్తిపురుగును స్పర్శా దేశమునుండి తెచ్చి కోటలలో ఉంచుకొను చున్నారు. పంటలపైగుల్లను చీవలను తీసివేసి, వాని యుద్రవమును తప్పించి మేలు కలిగించు పురుగులను పెంచుచున్నారు.

ఈ పైఠెప్పివ గాన పోషకవిధములయిన యెర్పాటులను తేయుచు వినుగుచెందిక న్యవసాయమును వృద్ధి చేయుచు దేశసౌఖ్యమును గనిపెట్టుచున్నారు.

మనదేశములోనో “ఎక్కిడ నున్నావే గొంగలి అంటే వేసివోటనే యున్నావే కొబ్బరి” అన్నట్లో కొత్త గనసరించి ఉన్నట్టినుండి మార్పును చెందజాలక యున్నాము. కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట నేను మదరాసులో చదువుకొనుచున్నప్పుడు కృష్ణానదు యొక్క యిల్లు కూలి పడిపొందెడిలో గొంతవారికి క్రింద బడి రాళ్లతో గవ్వబడికి, అప్పుడు ఉరంతయునునుగూడి ‘రాళ్లను ఎత్తవలెను, పడివారిని రక్షించవలెను’ అను వారే తప్ప, ఒక్కచైనను ఒక్కరాయినైనను తేలితో నెత్తి ఆనలు బడవెదినవారు కారు. ఈరీతి నే మనదేశములో జనువుకొన్నవా రందఱును ప్లాట్ ఫారముల మీద బెకబెకలాడుట తప్ప క్రియలయందు హుర్దులు. న్యవసాయము మనదేశములో అభివృద్ధిచెందిక దేశము త్రవసుములకు లోనుగురు మూర్ఖునతనహించిన మన గవర్నమెంటువారు దేశోపకారముకొరకు న్యవసాయ శాఖను సృష్టించేసి పిలువినంతవఱకు ఉపకారము చేయుచున్నారు. కోయంబత్తూరులో న్యవసాయకళాశాలను నేర్పఱచి పిల్లలకుం జనువు నేర్పుచున్నారు. కోయంబత్తూరు, తొలిపరంచూ, పాలూరు, మంగనెలూరు, కోయలపల్లి, హగ్గి, నందియాల, సిరవల్లి, చామర్ల కోట, అనకాపల్లి మొదలగు గ్రామములలో పరిశోధన ఫలముల నేర్పఱచి రహితులకు ఉపకారమును సంగ

తులను నేర్పుచున్నారు. చెఱుకుజాతులలో శ్రేష్ఠమైన జాతులను దెచ్చి గోదావరి, కృష్ణా, దక్షిణాగ్రాటు జిల్లాలో పోషించి. మా గానులలో బంట్లెత్తి యూపును నేర్పుచున్నారు. రద్దావ్వము ఎడతెగని వరిసాగుచేత తీసికొనుచున్న భూములలో జేనము, వెంకలి, పేలుగు మొదలగు అకుపైరులను పెంచి దున్ను కొను మని చెప్పుచున్నారు. కావలసిన విత్తనములను కొన్నధరలకే రహితుల కిచ్చుచున్నారు. ప్రత్తిపైరులలో మంచివిత్తనములను ఎత్తి రహితులు భూములలో వేసి కొనుటకు పొందిపెట్టుచున్నారు. నక్షిణజిల్లాలో ఎ.కె. సి. సానుకీర్తనగారు కరంగల్లో ప్రత్తి, ఉత్తరజిల్లాలో జి.ఆర్. విల్సన్ వారగారు తెల్లప్రత్తిని వృద్ధిచేసి ప్రజల కిచ్చుచున్నారు. న్యవసాయశాఖవారి సహాయమునల్ల కంబోడియాప్రత్తి చెన్నాగ్రామ మంతలను వ్యాపించి పెక్కు బీదలను వారిముణములనుండి తప్పించింది. కాని, అక్షానముచేతను ధనాపేక్షచేతను ఈప్రత్తిని అన్ని భూములలోను వేయుటల్ల కొంత తీసికొని ఫలము తగ్గుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. ఇంకను కోయంబత్తూరు లో పరిశోధనలను మను నోకశాఖను పెట్టి అనేక రూప్యములను సెలవుచేయుచు పురుగులశాస్త్రములలోను, క్రిమికీటక శాస్త్రములలోను, వృక్షశాస్త్రములలోను, పైరులలోను పరిశోధనలు చేయుటకును కొత్త సంగతులను గనిపెట్టుటకును విద్యార్థులను నియమించియున్నారు. ఈరీతిని అనేకవిధముల ధనమును న్యయజడవి న్యవసాయశాఖ నేర్పఱచిన గవర్నమెంటు వారికి మన మందఱము కృతజ్ఞులము. వారికి దోడ్పడి సహాయముచేయుట మనయొక్క ముఖ్యకర్తవ్యము యున్నది.

రహితు బీదవాడు. ఇతఁడు పరిశోధనలను జేయ శక్తిగలవాఁడు కాఁడు ; శాస్త్రములను జనువుకొన్న వాడు గాఁడు ; చదువు లేనదను అతనివృత్తి యే విధముగా వృద్ధియగుచున్నదో దానిని పరిశోధించుట తును స్రుద్ధివాడుగా నున్నాఁడు. కాబట్టి యిట్టి బీద రహితులకు మన మహారాజులు, దేశముఖులు, లాయర్లు,

కీడ్లను, పట్టాదాన్లు, మిట్టాదాన్లు మొదలగువా రందఱును ఈ కీడ్లకి భవము కావలసినప్పుడు తక్కువ వడ్డీ కిప్పును, వ్యవసాయశాఖవారు పరిశోధించి తెచ్చిన సంగతులను రహితులకు గ్రామములలో నిదర్శనపూర్వకముగ తెలియజేయుచు, రహితులకు గావలసిన సహాయము చేయుచు వచ్చినచో, మనదేశ మభివృద్ధిలోనికి నచ్చును.

ప్రస్తుతిము మనదేశములో వ్యవసాయము ఏ యేవిధములుగా వృద్ధి పొందగలదో ఆయాంశములను సంగ్రహముగా నుడివేదను.

రహితులకు విద్యయనశ్యము. విద్యవలన శాస్త్రపరిచితి గలుగుదు. దీనిచే గ్రామీణులకు తెలిసికొనుటకు హెచ్చరిక పుట్టును. ఇందు యభివృద్ధికి కారణము.

గొప్పగొప్ప మిట్టాదాన్లును, మట్టాదాన్లును, జమీన్దార్లును పట్టణములను విడిచిపెట్టి తమతమ గ్రామములకుం బోయి మేడలను మిదెలను గట్టుకొని నివసించుచు తమరహితుల జేరదీసి వారికి కావలసిన సదుపాయములను జేయుచు వారు చేయు కృషిలమును ఆనందించుట యుక్తము. ప్రస్తుతము పట్టణములలో నుండి, గ్రామములలో మేనేజరులను జెల్లికార్యము నిర్వహించుకొను ప్రయత్నములవల్ల, పాలములు పొడగుచున్నవి; కలమును తగ్గుచున్నది. డబ్బుగలవా రగుటచేత, ఈ మిట్టాదాన్లును, మిట్టాదాన్లును వ్యవసాయశాస్త్రమును జదివి తా మనుష్ఠిచుట యత్యవశ్యము.

వ్యవసాయసంబంధమున పరిశోధనశలములు పెక్కులు కావలయును; జిల్లాజిల్లాకును ఒక్కటియును నుండవలయును. గవర్నరు మొటువారు వీలయినంతవఱకు స్థాపించిరి; ఇంకను మరికొన్నిటిని స్థాపించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

వ్యవసాయపుసంఘములను ప్రజలు స్థాపింపవలయును. ప్రస్తుత మక్కడక్కడ మూడవవ్యవసాయసంఘములు నెలకొలుపబడినవి. వీరికి డిక్షనరీలు

యును పాఠాంశముగా బాగ్రసనాధిపతులుగా నున్నారు. ఆశేకములగు నితరకార్యముల తొందరలవల్ల వీరు వ్యవసాయమున రహితులకు తగిన సహాయము చేయుట కవకాశము దొరకుట లేదు. ఈ సంఘముల మొదలైనవో లాయర్లు, హింసపుచ్చుకొన్న పెద్ద పెద్ద యువోగ్యుగలు. వీరి జీతలపాగాలు వీరి దుస్తులు వీరి యాకారములు వీరిమాటలు రహితును బెదరగొల్పినవి యేగాని రహితులకు హింసదేశము నిదర్శనవి కావు. వీరికి దానివ్యంగ్యండ్లకు ఎరువులు కావలయును; పుష్పజాతులకుచికిత్సలుకావలయును. ఇట్టియుపయోగకరము కానిజిల్లా వ్యవసాయ సంఘములను నెలకొలుపుటకన్న గ్రామవ్యవసాయసంఘములను స్థాపించి సహకారపద్ధతుల ననుసరించి బాగుగా చెలిసిన రహితులను మొదలగుటకు హెచ్చరించుట దేశక్షేమమునకు ముఖ్యమయినది. ఇట్టి సంఘములలో శ్రద్ధవహించి విద్యగల వారు గూడ రహితులతో సహానముగఁ గూర్చుండి ఈ దిగువ నుదహరించు వ్యవసాయాంశములకు కొన్నిటిని రహితులకుఁ జెప్పినచో వ్యవసాయ మభివృద్ధి పొందగలదు:—

1. చప్రపథాములను బాగుచేసికొనుట, వ్యవసాయశాఖవారు 1912-వ సంవత్సరమున ప్రకటించిన నెం 1 రు కరపత్రమును జదివినచో, చెలియును.
2. కశువుల యెరువులను కాల్యుకుడ బాగ్రత్త చేసి దానితో ఆకు అలము చొప్ప మర్చు మొదలగు నవి చేర్చి పూడ్చిపెట్టి కొంచెము నీరుపెట్టి మంచి యెరువుగా మన్నిచ్చు చేసికొనవలె, దేశములోని యెరువులను వృద్ధిచేయవచ్చును.
3. కొన్నికొన్ని మ్యునిసిపాలిటీలలో ఊరికుప్ప వ్యర్థముగా పోవుచున్నది. దీనిని బాగ్రత్తచేసి మంచి యెరువుగాఁ జేసికొనవచ్చును. బాపట్లలో రిపరెండం జి. ఎన్. తామ్మన్ దొరవారు కుప్ప నంతయు బాగ్రత్త చేసి గోతులలో పాతిపెట్టి తగిన మర్చు చెల్లి మొదలగువానిని జెల్లి అడ్డుకట్టు పొడకుండ నీరుపెట్టుచు మంచియెరువు నగుచున్న మరొకటి తొయరువలచట నుచితము.

వల్ల పుభాములను బాగుచేసి వానిని మంచి మార్గానికి తీసిపోనికే చెప్పినారు.

4. గ్రామములలో జన్మ పశువులయెముకలన్నియును మండిగలమూలముగా తురకలచేతిలో బడి పరదేశములకుఁ బోవుచున్నవి. వీనిని గ్రామములే స్వాధీనపఱచుకొనుట అతిసులభము. కొన్నికొన్ని గ్రామములను సంఘములుగాఁ జేర్చి, చిన్నయైత్రములతో వానిని బాడిచేరికొని ఆపాడినే యెరుపుగా నుపయోగింపవచ్చును.

5. రహితు బీదవాఁ డగుటవల్ల గొప్పగొప్ప వ్యవసాయపుఁ బనిముట్లను కొనుటకు శక్తి గలవాఁడు గాదు. సాధ్యమనియనంతవఱకు తక్కువ శ్రమమునకు నచ్చెడినునవాగల్గవలెను. ఇట్టివారిపైత్రయైత్రములను చొప్ప నరకు యైత్రములను మనదేశములోనే చేరికొనవచ్చును. పెద్దపెద్దయువకిరణములు కావలయు నన్నచో, అయిదారు గ్రామములవారు చేరి తెప్పించుకొని గాని, ఏదోయొక సంఘముమూలముగా తెప్పించి రహితున కిచ్చి గాని యుపయోగింపవచ్చును.

6. మనదేశములోని విత్తరములు గారురారు క్షీణించుచున్నవి. ముంచివత్తిరముల నెత్తి రహితున కిచ్చు సంఘములు కొన్ని యేర్పడినఁ గాని వ్యవసాయ ఫలము వృద్ధిచెదదను. వ్యవసాయశాఖవారు దీనిలో

నీలయినంతవఱకు పనిచేయుచున్నారు. శ్రద్ధవహించిన కొన్ని సంఘములు తీర్చిదిద్దినఁ గాని త్వరగా వృద్ధిలోనికి రావరకు.

ఇంకను అనేకవిషయములలో శ్రద్ధవహించిన వారు వ్యవసాయమును వృద్ధిచేయవచ్చును. వాని నన్నిటిని ఇచ్చటఁ జెప్పుట కవకాశ ముండదు.

తుదవఱకు దీనిని బదిలీవారికి వ్యవసాయము వృత్తులలోని కెల్ల ఆదివృత్తి యనియు, ఇది లేనిది ప్రపంచము సాగదనియు, దీనిని సాధించినఁ గాని ప్రజలకు తేనుము గలుగదనియు పలియును. భూమిని జీర్చి ప్రపంచమును పోషించుచున్న రహితును నుపమోదము కావవలయును. ప్రస్తుతము చక్కగాఁ జనుపు కొన్నవారు, వ్యవసాయమునందు తప్ప, ఇతరవృత్తులైనెల్ల ప్రవేశించుచున్నారు. ఇట్లు ప్రవేశించి రహితు యొక్క పైకిమును ముఖ్యముగా తమసామ్యముకొఱకుపయోగించు పెద్దమనుష్యులు, దేశతేనుముకొఱకును వృద్ధికొఱకును పాలుపడుచున్న అనేక సంఘములలో బాటుపడుచున్నప్పటికిని, రహితువృద్ధికొఱకు ఏ మాత్రమును శ్రద్ధపుచ్చుకొన్నట్లు కనపడదు. ఇది చూడ, అందఱికి నాధారమనియ రహితుయొక్క యభివృద్ధిని గమనింపకుండుట మిక్కిలి వ్యవసాగరము.

వ జ్ఞ గు లి క లు

భాతువునీకీ, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తిపుష్టియు నరచుటత్వమును కారణమును.

వ్యభిచారము, సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు అగోగ్యమునకు హానిని చేయును. వైజయ్యలతో వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమువంటివి.

20 మాత్రలు గల డబ్బీ పెల 1-0-0

అమృతాంజనం డిపో, ఫోర్టు, బొంబయి లేక మదరాసు

శ్రీ గోపాలకృష్ణగోకులనిర్యాణతారావళి

గో. రమాంశాచార్యులుగారు

కడుపున గంటి పెండ్లినొ కారణజన్మల లోకమాన్యులొ

కొడుకుల; నందు నెవ్వరును గోకులకృష్ణున కీడువట్టితే ?

కడుపున జన్మవెట్టి చినె, గంటికి గుండెను గాగ నేడ్చితో

బడయగిలావె శ్రమ్యరను భారతమాతరో! యింక నాతిని ?

1

చ. వయసున జన్మ యయ్యెను భవత్పుత్రత్వములందు సన్మహా

దయుఁ డెను సర్వభారతహితత్వము నై భవదంఘ్రివద్యునే

వ యనఁ దలకొ ధరించి తన ప్రాణము లర్పణచేసె భక్తి న

ట్టి యదితమాతృవత్సలుఁ గడింతుమె యెన్నటికైన ? నమ్మకో !

2

ఉ. ఎదఁకొ నాకలోకమున కేగి నితనయల్ ఘరంధరుల్,

హింసువు లేతదగ్ధములు యెట్టికి; గోకులకృష్ణుఁ డేగ, నే

ముందును? జక్రవర్తిమొన లంత్యజుడాడ సమప్రమానపుల్

కుందుచున్నవా రతినికోసము; తప్పహిమం బ యెట్టికో ?

3

ఉ. పిల్లలకోడి వీ; పైరులపిల్లల కోడి, భవత్పుత్రుల్ సిరుల్

కొల్లంగ నున్న విశ్వధనకోశమునం జొరలేనివేళ, భీ

త్తిల్లకుఁ డందు వారి కొక జెన్నుచు జూపిన ధీరుఁ డేగ; ని

పిల్లల కింకె ఏ క్కెవరు ? వేఱుగ నెవ్వరు దేవుఁ డొక్కఁడే.

4

ఉ. లేరె సుశ్రద్ధనైభవులు లేరె సునీతిలకుల్ జగన్మహా

హరిసరస్వతీరసవిహారులు లేరె వివేకమండితుల్

లేరె సర్వద్రవ్యద్రులును లెక్కకు నొక్కఁడె గాన శ్రేయహా

భారతగోష్ఠి గృష్ణవలె బ్రాహ్మణుఁ గోకులకృష్ణుఁ డమ్మకో !

5

ఉ. సొదియ మేల కృష్ణుఁ డగు సర్వబిధాబుల నొది చూడ నా

యందము చందముం గలిగ నాతఁడె జ్ఞప్తికి వచ్చుఁ గాని శ్రీ

నందసుతుండు చాలుడు గుణాబుల నేకసత్త్వతంబునక

నందసుతుండుగాడు రఘునందనుఁ డాతని కీడు తల్లిరో !

6

శా.గీతాశాస్త్రవయోధిపీఠిలలోఁ గ్రీడించివా రెండఱో

ఖ్యాతికొ దన్నవనీత మొక్కరికిఁ జక్కఁక లేదుశ్రీకృష్ణగీ

తాతాత్పర్యము కర్మయోగ మని స్వాభత్యాగి యై దేశక

వారలంఠిజ్ఞాను, గోకులుగ డలరెయ్యుటకర్మముఁ డే.

7

ఉ. కర్మము జ్ఞానగర్భ మగు జ్ఞానము భిక్షుని ప్రసంగర్భ, మో
మర్మ మెఱుంగి కున్న ఋణమార్గమునం జన దాత్మ; కర్మమున
నిర్మలమై తీరెను మనఃఖలు లోకహితాభిలాషు; లీ
ధర్మము స్పృహ చెందక యధర్మ మునంగ దడంగ దమ్మరో!

8

శా. హిందూసాత్మ యుగోదమూర్తి సుషమాదృప్యస్సహజేవగో
విందశ్రీరణదేవదేశికపదస్త్రికారలభాళలా
స్పందజ్ఞానధనులకు గోకులుడు, తత్త్వజ్ఞులు సామాన్యమే ?
మందప్రజ్ఞుల కందరావు తదసామాన్యాలరార్థధ్వనుల్.

9

మ. ఘనగంగాలహారీతరంగవిలుతిన్ గింభిరవాన్సుభజృం
భణ దేశీయసభాగ్రతీతపతి యై భాషింప, సామాన్యశా
సననిర్దానసభాంతరాళిమున శస్త్రాశ్రయి బోరాడ గాం
చినవా రెవ్వరు విస్మరింపరునుమో శ్రీకృష్ణగోపాలునిక.

10

ఉ. పాలకపాల్వబుధపరిపాలనముత్రవిరుండు నీర్లనృ
క్కాలి వరాంగిరాజ్యహితకాంక్షి స్వదేశజనోపకారకీ
ఘాలితాంతరంగుడని చూడరి ముప్పూరు హేందవప్రభుల్
చాలచ సీ తనూజుడయి జన్మము నేరైనదాని? కమ్మరో!

11

మ. అతికారుణ్యము నిమ్మతాళిపంపు, విద్యాసీనులైన బగు
ప్రతీతి బోలుదు రెండు రాట్నభలం దత్తుకుండు వాకింది యీ
ప్రతీతాశేతుహిమాద్రిమధ్యప్రజకుఁ బ్రారంభవిద్యానుహేమా
న్నతి నర్పించెరు జక్రవర్తివలనక, సాధించె దత్తమ్మతిక.

12

మ. తరమే యెవ్వరికే నెఱుంగ భగవత్సత్తిల్లుముల్? గోకులుక
హరియించె సుకృతీ గతాయు నను వాక్యంబే ఫలింపక; జగ
ద్భరణం బెట్టగా ధీరు లుదటి హరింపక? మరెవ్వో యదృఢా
కుటిశ్రేష్ఠ యటన్న స్వాక్షిని? జగత్సామ్రాజ్యమే యెట్లుచో?

13

ఉ. వేలకువే ల్లకేంపగల విద్యలు కేర్చినవాడు, చాలియక
జాలని వేలంబునను సత్తెను తనవయాత్ర వేదవి
ద్యాలయమందు; బేద యన నాక్షిభాగము గాని దానినిక
బోలున యేకికానిలయముల్ ప్రతిభానవక క్తిసంపదక?

14

మ. తులసీదాసును రామదాసు నను భర్తల్ పుట్టి రెవ్వరట, వి
శ్వభక్తిక దరియించి రెన్నుట నఖండజ్ఞాన వైరాగ్యని
శ్శేలులై, యట్టి పవిత్రదేశమున దా జన్మించె గోపాలకృ
ష్ణుడు; వైరాగ్యపయోధి యైన నందు తుష్టిప్రపన్నాత్మకై ?

15

జా.ముందూ! వెన్నయిం జూడకుండగను నెప్పుడో జేయఁ జెక్కార్చి మే
మందూ! దత్తపుత్రుల కీ భారతయ; నిత్యమే మిఁకలెట న
బృహదేశంబున కిందు సర్వవిషయంబుల నిర్వహించుంగ శ్రీ
హిందూ సేవక సంఘమున నిలిపె దానే నాకుండే దానికి.

16

జి. ఎన్ని లుక్క గణించి ధరియించెను కాలభరణం! యాదల
భిన్న భాసమ ప్రపంచమీకుల నుజ్జ్వలతవరత్నముల్ ?
తన్న వకాంతిపూరములు దక్కిన భౌతికలోక మే మగున్ ?
గన్నులూ పినులో కొలుత గల్గకయుండిన నిల్లు చేయుడే ?

17

మ. జనని! లోకమునక బ్రవృత్తులు జరాభాష్యంబులం జక్కి యీ
తనవుం బాసి ముకుందపాదములం తెండక నిద్రిల్లె యుండ, వా
రిని గా దంచు జగన్ధితాచరణాపూర్తి శీయనకుండ జ
వ్వనముం దుండిన యట్టి కృష్ణుం గొనిపోవ న్యాయమే మిట్టికే ?

18

జా. అవత్కాలము తల్లి! మా కిది మహాయాసంబు ప్రాప్తించె మా
గోపాలుగ భగవంతుం డేతలపుణ్యం గొంపోయెనో గాని తా
మాపడుంబును బూని దేవసభలో మోక్షాడి సామ్రాజ్యమున్
గాపాదంగలవాం డెంతంబు పరలోకంబును స్వాధార్యులక.

19

జి. ఏమి హానిపగల్గితి? నిద్ర! వదిలియపు మకాలమృత్యువా!
యా మహానియు దేహమున నెఱుఁగు చర్మము రక్తమాంసముల్
సాముకొనంగ వచ్చెనే నలంబు ? తదాత్మపవిత్రసారభ
స్తోమము సోకెనే నతనిజోలిక లోరున నాల్క లూర్పుచున్ ?

20

మ. అదియుం దక్కిన నీకు ; నశ్చికిలు గంగాతల్లలంబుదు శి
వ్యవరుల్ కల్పం బ్రయాగ వెల్లిగిదా! చర్మంబు రక్తంబు మా
నవనాదల్ పునహపురంబునను భస్మం బయ్యె; దిహ్యతియే
నవహిందూజనధీనిభూతికి ననంతర్వృద్ధం బయ్యెడిక !

21

జి. భీము నాస్తికాగ్రుణులు భీతిని బొందెద రోసిమృత్యువా!
నారకలోక మేగెడు జనంబులు నీ యధికారభాటిక ;
భీము కర్మయోగులు నభీనులు గా, రలనిదుమూఁపుపై
స్వారి యెన్న పోవుదురు శాశ్వతలోకము ముక్తిసంకులై.

జా. గంగాదేవిరొ! నీ జలంబులను గ్రుక్కక బుద్ధు ను న్నాటకు
పొంగున్ నామది ; యెండతెండలు మహాత్ముల్ నీదుగర్భంబులో
నంగం బెఱుఁగు దాచి పెట్టి, తనీయానానసంగంబునక
మాంగళ్యం బగు నీశరీరమును నన్నదేహ నైత్యముల్.

22

మ. అయితే ఇట్లు నాదెన్ని పిల్లలు కు? బోవా పేర్లు చెప్పారు ని
ర్మలనా ప్రాజ్ఞానభాసదుల్ ప్రతిమిమాంసాసభాసభ్యులు? 21

చ. అశ్రులై భవత్పులిలు హా యని యేడ్చుచున్న నాను; నీ
విశదవచస్సుధావిహృతి వీనల కెక్కడి దిగక నగుచు ని
యశము దలచి శిష్యుడను లక్కట! కుగదూచున్న వారు; నా
మతనకు మారినాన ప్రజ లందఱు; అల్లంగరాదె? నోకులూ 25

సోదరులారా! తెలుసు మన శాసనము నా విన నేము గాని యీ
రోదసి వానిపట్టు లకు రూపము చేరిన పీఠలక;
వాదల మాని ని శతవి పాదముల బట్టి చరింతి మోపియు
భేదియు; అట్టియను నుమి మది క్క గు శ్రీనివాసుడే. 26

చ. శ్రీ కరస్సగ్గార్థిపుర డ శేషబగద్భక్తశైలి కుండ
ప్రాకృతదివ్యమంగళ విరాట్పురుషగుం విశుద్ధిమూర్తియ
గోకవిలాసబుద్ధిమహాత్ముడు కృపారితకారతంగుండ
నోకులకృష్ణ నాత్మకురు గూర్పు బ్రహ్మతరసానుభూతిని. 27

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నా పులి కు ను లోక విఖ్యాత మైన మందు

రజస్వలా వివాహములు

పల్లె 8 నూ ర్య నా కా య ని రా పు గా రు

ద్రీనిని శాస్త్రములు నిషేధించినను, నిషేధించినచోను నను, ఇవి జరగించుటవలన గొప్ప పాదత్యము వచ్చుననిగాని, దేశమునకు అభిప్రాయ వచ్చుననిగాని నా యభిప్రాయము కాదు. పూర్వము మన శాస్త్రములు నిజముగా వీధిని నిషేధించినను, సాధుముతో సాబు ధించిన వగుటచేత, సంఘాభివృద్ధి కినుకూలముగ నున్న యెడల, వీనిలో మార్పులు చేసికొనవలసినదే. కాబట్టి ముందుగా మన మాలోచించుకొనవలసిన విషయము : ఈ సంస్కరణమును హిందూ సభ్యులలో గొప్పించుట అవసరమా? ఇది మన కిచ్చివచ్చునయెడల, వాస్తవిక లకు మార్గ మెన్ని? ఈవిషయములలో వాదనలు రెండు తరగతులుగ భాగింపవచ్చును— (1) హేతువాదము (2) కులక్రమాగత మైన భావనవాదము.

హేతువాదము

(ఎ) చిన్నపిల్లలకు పెండ్లిండ్లు చేసినయెడల వారి లో గొడములు మొంపు గనుక వారికి వైధవ్యము రా నచ్చును. కాబట్టి పురుషులకు ఇరువదిమైదు సంవత్సరములకు పై, పూర్వకాలములోన లేనే, పెండ్లిచేసిన యెడల, బాలవీతింతువులు లేగుదురు. వధూవరులకు వయస్సులో మిగుల వ్యత్యాస ముండగూడదు గనుక, ఆడపిల్లలకు నూడ 18 సంవత్సరములు దాటిన తరువాతనే వివాహము చేయుట న్యాయము.

(బి) ఆడపిల్లలకు 18 సంవత్సరముల తరువాతనే గర్భిణిత్వ త్రి కలుగుట మంచి వనియు, ఈ లోపుగ వారికి పురుషులతో సంసర్గము కలిగినయెడల వారి శరీరకాలవమునకు మిక్కిలి నష్ట మనియు, బలశాలులుగు పిల్లల కలుగ రనియు మన శాస్త్రరక్ష శాస్త్రములు కూడ ఘోషింపవచ్చును. కనుక ఆడపిల్లలు మేల్బిడ్డలు లేరు వారితో వివాహమాడవలెను.

(సి) సంఘాభివృద్ధికి శ్రీవిద్య మూలము గనుక

మగపిల్లలవలె, శ్రీలకు కూడ కనీసము 18 సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చునట్లైనను విద్య నేర్పనియెడల, వారు నిజముగా సంఘాభివృద్ధికి ఉపయోగింపరు. ఈలోపుగ వివాహముచేసినయెడల, వారి విద్యకు భంగము కలుగును. ఇప్పటి మిడిమిడి జ్ఞానమువలన శ్రీల కెంతమాత్రము లాభము లేదు.

(డి) ఆడపిల్లలను బాగుగ చదివించి జ్ఞానవతులుగ చేసి వయసు వచ్చిన తరువాత పెండ్లిచేసినయెడల కన్యాధరశుల్కములు మొదలగు దురాచారము లుండు గలవును.

(ఇ) వివాహ సంబంధము మిక్కిలి పవిత్రమైనది, వహువదులు యావత్తీవము క్రొవగూడనిది గనుకనే, వారియధ్యయల యిష్టమునుబట్టి వివాహము చేయవలయును. ఇట్టి వివాహమునకు ఉధయలు మేజరులై యుండవలెను. స్వయంవరమే నిజమైన వివాహము. ఉధయలకు బండ్లులుయందు అత్యంత ప్రేమ జనించుటకు వారు వివాహమునకు ముందు సమావేశమగుచుండు దినములే వారికి సుదినములు, ఎప్పటికిని మరలపురానివి.

(ఎఫ్) పురుషుడగు, శ్రీయును సమాన స్వార్థంత్రము అన్ని విషయములలోను కలిగియుండవలసిగది. ఉధయలలో నుండు ఆత్మ జన్మ-లే. ఉధయలు సమానముగ జ్ఞానవంతులగుట యాకస్మిరోద్భవము. పురుషుడుగాని శ్రీగాని తనయిష్టము వచ్చినపుడు వివాహము చేసికొనవచ్చును; లేదా బాత్తిగ మూనివేసి బ్రహ్మచర్యమును నుండవచ్చును. వివాహము జరిగినతరువాత ఉధయలకు ఏకారణమువలన నైనను, ఒకరియందొకరికి అన్యమైన జనించినయెడల వారు తమవివాహసంబంధమును ప్రతిపేద్యవచ్చును. అట్లు వారి కథికారము లేనియెడల వారు యావత్తీవము దూఱసముద్రము వారుగు

దురు. కాబట్టి కిథయుల ముందుగా కొంతకాలము దీర్ఘాగా చువచేసి, ఒకరిమంచిచెట్టలు ఒకరు తెలిసికొని, విక్కిలిస్తే హము కలిసిపెరిరువారన వివాహమానుట కంగీకరించవలయును. ఇదియే స్వభావనిర్ణయము.

కలకలకాకరమైన భావకావము

పైను చెప్పిన హేతువాదము సంతయు అంగీకరించినను, అట్టి వివాహములు చేయటకు జనసామాన్యము వారు మన సాక్షుకున్నది. యుగతీ వివాహములు అచరణలో నున్న సాశ్వాత్యజేకములవారి వర్గ గమనంబంగా, అవి మనకు పనికిరా వని విధి యభిప్రాయము. దీనిని గుఱించి కొంత వివరించెదను.

ఆచారపిల్లలను పెద్దవాండ్రుచేసి వివాహములు జరిగించినయెడల, వారియిష్టప్రకారము భర్తలను సుపాదించుకొనుటకు వారిని వదలివేయవలెను; లేదా ఓత్రియలలోవలె వారికి ఘోషామౌనమును ఏర్పింపవలెను. ఈ రెండుమార్గములును సంఘమునకు అనువదాయకములే. సాశ్వాత్యులలో శ్రీస్తాత్యైత్ర్యమునలన ఎండలు వివాహమునకు ముందు లేను ప్రేయలచేత మోసపుచ్చబడితో, వివాహమైన తరువాత వివాహ బంధమును ఎండలు త్రొవవలసినవచ్చుచున్నచో, ఎంతమంది తల్లిదండ్రులను అక్కడెల్లెండను దుఃఖనాగరములో మునుచున్నారో, ఆదేశములను చూచినవచ్చినవారే గాక, వారి వార్తావత్రికలను స్వభావ వర్ణనలతో నిండిన వాదనలలను చదువుచున్న వారు కూడ గ్రహింపవలయు.

మన సంఘములో కొన్ని చెడుగు లుండవచ్చును గాని, సాశ్వాత్యసంఘములలో కూడ అనేకములున్నవి. కాబట్టి మన యాచారములకు తగ్గించి వారి యాచారములను మన కాదర్శములుగ పెట్టుకొనవలెనని వధూవరుల కనిష్టము కలిగినంతమాత్రముననే వివాహబంధమును త్రొవవచ్చు నని కొన్ని సాశ్వాత్య జేకములలో చట్టములు తెలువబడుచున్నవి. వివాహసమయములో, పెనుమిటిని ప్రేమించెదయనిగా అనువదించిగా నుండెడనని ప్రమాణముచేయనని నివాకరించు శ్రీలు బయలుదేలుచున్నారు. శ్రీలు తమ పిల్లలకు సాలిచ్చుటలేదు; పురు

షులతో సమానమగు హక్కులకు హేతువునూదు; తమరు నాటకములు విందులు మొదలగువానికి స్వేచ్ఛగా పూర్తియగుటకు హేతుండు అటంకము కలుగు ననియు, లేదు యావనమునకు భంగము కలుగు ననియు, తమకు పిల్లలు కలుగకుండు ననేకోసాయమలను కనిపెట్టుచున్నారు. అక్కడ మగవారు, తమ భార్యలను వరపురుషులు ముట్టుకొన్నను వారిని వాఙ్మూలక తమతో తీసికొనిపోవుచున్నను, వారియందు ఏవిధమైన దుర్భిప్రాయమును కలిగియుండనూడదు. భార్య వరపురుషులతో మాటలాడుచున్నపుడు భర్త సమయ వచ్చి వారి వివాహ్య పుమాలులను వివరణచేయు. భార్య భర్తలలో ఎవరికి ఎక్కిడినుండి సయ్యుత్తరము వచ్చినను, ఒకరిని ఒకరు విప్పి చదువనూడదు. ఇంటికి శ్రీయే యజమానిని, శ్రీని పైకయినను విక్కిలి శారమింక తప్పదు. శ్రీని ముందుగ బండ్రిలో నెక్కించుటయు, కూర్చుండఁజెట్టుటయు తరువాతనే పురుషులు కూర్చుండఁజెట్టుటయు న్యాయము. తమభార్యలు వరపురుషులతోనే నాట్యము సేయవలయును. ఇట్టి ఘనము సామాన్యముగ జరిగెనున్నను శ్రీల సాత్వికత్వమునకు ఏ విధమైన భంగము కలుగుచుండలే దని సాశ్వాత్యులు నొక్కి చెప్పవలయు. దీనిలో సంత సత్యమున్నచో మనము చెప్పలేము గాని, మన మనస్సులకు ఆయవస్థలలో సాత్వికత్వము నిలుపుకొనుట స్వభావవిరుద్ధమనితోచుచున్నది. సాత్వికత్వమునకు భంగముకలిగినపుడు తాము వివాహబంధమును శ్రోపివేయవలయుననివారు చెప్పెదమకాని, భార్యభర్తలు కోర్కల కెక్కి, ఒకరిమీద నొకరు నిండల సారోపించి, భుదకు ఒకానొకప్పుడు వానిని ఋణపువటచుకొనలేక, ఓహూహూచేసికొనుటయెలా లేక యావక్ష్యము తిరిగి వివాహము చేసికొనకుండు వేటుసేయగ నుండుటయెలా తటస్థించుచుండును. ఏది కన్పిటికిని ఒప్పకొనువాడు యవధి వివాహముల సావరణలోనికి తప్పకొనుట కెంతమాత్రము మనము అభ్యంతరము పెట్టనూడదు, తక్కినవారి విషయమై ఆలోచింతుము.

యవధి వివాహములు చేసినంత మాత్రమున

మనలో పైన పేర్కొనబడిన రాజకీయ వ్యవస్థలు, మన కన్నకు దూరముగ వచ్చుచున్న బాహ్య భావనలనుబట్టి మన స్త్రీలు సడదుకొనెదరియను కొందఱు చెప్పెదరు. ఇది కేవలము వాగ్వివాదము. మరెక్కొందఱు ఈ యాహవాని నేరీతిని పరక వివాహవిధియనుటలో కొంత సర్దుబాటు గానే క్రమక్రమముగ వచ్చియు వసరకములు వాటిల్లునను అభిప్రాయపడుచున్నారు. హేతువాదము చేయుచు మన సంఘములో ఇప్పుడున్న కొన్ని నిబంధనలన్నియు తొలగించి, మరె కొన్ని భాదలను కలిగించుచున్నారని ప్రతిసంఘములో కొన్ని యాచారములను కొన్ని కట్టెములు బుంతులు లేవనెత్తుట కనుక ఆ యాచారములన్నియు మార్పునపుడు, నూతనాచారములను నెక్కువ భాదలు కలుగ వని చూపించుటకు హేతువాదులమీదట నే యుజ్జ్వల ప్రారము పడవలసియున్నది.

పంచాయతీ సంవత్సరముల పిల్లను ఇరువది సంవత్సరముల వయసుగల పిల్లవాడకీ వివాహము చేయునది యున్నది. నిశేధము మరె వారును సంతకర్తృత్వముల నడుపు అనేకులెవరినె, ఎన్ని నిబంధనలు కట్టె పట్టెవచ్చు, ఈవాలుగు సంవత్సరములలో ఉద్దయలు పడెద గలకు వచ్చును చోవుచుండుటచేత, ఒకరియెడల దొకరికి క్రేమ వృద్ధియుగదు, గిర్వాధాన సమయమునకు వారు చిరకాలముగా నుండుదుగాని, ఘోషాలోచన మన క్షేత్రములు మొదలగువాలో వరకు ముక్కు తెలుగ మొఱుగనివారుగ నుండుదు. మనము వివాహము చేసి కొన్ని వారిన మించిన తరువాతముడి ప్రేమించుటకు వచ్చు కొనెదము. పాశ్చాత్యులలో తమను ప్రేమించువానినే వివాహము చేసికొనెదరు. ఈరెండు ఆచారములను బాగుగ గమనించు నివేదిత యను పాశ్చాత్య స్త్రీ వ్రాసిన (Web of Indian Life) " భారతీయ జీవిత చిత్రము" యందు పుస్తకమును ప్రచురించున చదువలయును. దానిలో మన యాచారమే యత్యంత ప్రబలమని సహేతుకముగ ప్రాయోగముగి. కాబట్టి మనలో వియ్యంతులు బుద్ధిమంతులైనయెడల రిజన్యులయెను. కాకిపోనెను 12 సంవత్సరములు వచ్చిన తరువాత పెండ్లియైతమ

పిల్లకు మూడునాలుగు సంవత్సరములవఱకు నిశేధము వాడునయెడల బాల్యవివాహములను కలిగిడి నిబంధనలు పాలభాగము తగ్గిపోవును. 12-వ సంవత్సరము మొదలు 16-వ సంవత్సరమువఱకు భార్యార్థిత్వము చేయుగ నుంచుట యేకాగ్రమువలననైనను అనుచితమని తోచింపును. గిర్వాధానము జరిగింపవచ్చును. ఇది ఆమోక్షములనుబట్టి. స్త్రీలవంగ సమును బట్టియు ఇంటిలో భయభక్తులను బట్టియు ఇంటికి వచ్చు సహవాసగర్హితమని బట్టియు ఉండును.

ఈ ప్రేరేపించువాదములను ఆలోచించుటకు మనలో ప్రతిభావనను సభలు చేసి తీర్మానములు చేసికొనవలసియుండును. తుదకు, బ్రాహ్మణులందఱు అంతిశ్చా భావేదమును పాటింపక సభ కూడి చర్చించుట యత్యంత సక్రమము. అట్లు చేయక వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యముమీదనే యీసంఘసంస్కరణము నాధారపఱచినయెడల, తుదకు వ్యక్తులైత పిల్లను కుట్రలములు లేక వీధిలో పోవు నేర్కుట్టవానికొ కట్టిపెట్టవలసివచ్చును. తిగవ మార్గద గల సంబాధములు దొరకవు. "కుల మేమి? మార్గాద యేమి?" యనువాటికి ఈవాదములో సంబంధమేలేదు. కట్టివారు తమ యాచారపిల్లలను పొంది పెట్టవానిచేసి బాగుగ చనువుకొన్న బ్రాహ్మణ తరులకు వచ్చుటకుఁగూడ సిద్ధపడవచ్చును. "కుల మేమి? కొంతని తెచ్చుకొనవలయు" ననుపాతంత్ర ప్రకారము పడచుకొనుట మంచిది కాని, హిమ్ము ఎత్తుకోలు దగ్ధా మొదలగునవి యెంత మూత్రము పాటించఁగూడదు. మూసభ్యులలో సంబాధము చేసికొనుట హేయము. బ్రాహ్మణులలో నుండి నెలిగొకుండ చేసికొనుట ముఖ్యము. ఒక వేళవలెను మూర్ఖులనుబట్టి వేళకాని నొక దానిని ఎప్పుడును కొనవచ్చును. కాని, తండ్రిమధ్యానాది తనయు బాధా భ్యంప—అనుసాసెద. ప్రకారము జరిగించినయెడల ఎంతవఱకు అట్టి వివాహములు పొల్పి పడవలెనా నుండునో మనము ఆలోచించుకొనవలెను.

హేతువాదముమీదను వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము మీదను ఆధారపడి వివాహములు జరిగించవలెనని

ఎక్కువ పాదిత్యము రావని నా యభిప్రాయమేగాని, కులక్రమాగతమైన భావనల వింకను సుపుకొనలేని నావంటి వారు సాంఘిక నితిసూత్రములను గమనించి, వివాహ విషయములలో సుస్మరణము ప్రారంభించెదరు. సంఘాచారములు చరిమిడి ముద్దులవలె మన యిష్టప్రకారము మార్పుబడవు గనుక బ్రాహ్మణుల మనిగర్వవడడలఁచు కొన్నవారు అందఱు కూడి, ఎరివఱకు కాలవశమున మార్పులు కావలసియున్న పూతలో చిరుకొనుట ముఖ్యము. చట్టములు చేసికొన్నంత మాత్రముచేత ప్రయోజనము లేదు. మనలో కూడ క్రిమక్రమముగ కులక్రమాగత భావనలు మాత్రాకొలది మార్పులు చేసికొనవచ్చును. చట్టాధిపతికి అద్వైత సిద్ధాంతము ననుసరించి, వర్ణాశ్రమభేదమును తొలగించి, విశ్వమానవకోటిలో భేదరాహిత్యమును గ్రహించి, ఆనందవదార్థములలోను వివాహములలోను ఇచ్చుకొని వచ్చినట్లు నడచుకొనుట కూడ తలపడవలెమో!

రాజకీయ కల్పితానికి విషయములలో సాంఘిక భావ ముండవలసి యున్నదగునని, సాంఘిక విషయములలో సమాకార మానకృత్తియు కాదా! అడవిజాతుల నుండి సంఘము లేర్పడినవి. అవి క్రిమముగా వెలగినవి. నాగరికత ప్రబలికొలది మరిసూత్రములు నితిసూత్రములు, వ్యాయ సూత్రములు నృధియగుచు వచ్చినవి. ఏసంఘమున కా సంఘము లేనట్లు మనస్సంగతి సందర్భముల ననుసరించి కల్పవృక్ష రే వహించినది. కాని ప్రతిసంఘములోను చలనమున్నది. అది మనకు తెలియకుండ మార్పులు చెందుచునే యున్నవి. ధూరము నుండి మనము వడచుచున్న ఒక పటాలమును చూచుచున్నయెడల, అది కొంత సేపటికిగాని చలించుచున్నట్లు కనఁబడుదు; కాని దానిలోని ప్రతివదాతుఁడు నడచుచునే యున్నాఁడు. మన సంఘాచారములు మరిముతో సంబంధించినవగుటచేత, క్రిమముగ మన మనకొన్న మార్పులు రావలెవు. అట్లుని మనము తొందరపడి ప్రయోజనము లేదు. ఏమిచేయఁ యూరకుండుట కూడ ప్రయోజన కాది గాదు. మన బోవుచుండగా, కొందఱు సినియారు

ముందుగానే బోయి శత్రువులు నమ్ముచున్నా రేమో యని యెట్లు తెలిసికొనుచున్నారో, అవిధముగనే మన సంఘములో కూడ దౌర్భాగములు నూతనమార్గములను త్రొక్కుచుందురు. వారలంబించిన మార్గము సరియైనదిని సంఘము గ్రహించియెడల, అది వాని రకలో చేర్చు కొనును, లేదా త్రొక్కివేయుదు. అట్టి సంఘ సంస్కృత్యవలన మనము కొన్ని అపాయములను తప్పించుకొనెదము.

మన మెంత వేదాంతలక్ష్యము కులక్రమాగతమైన భావనల నతిసులభముగ స్వీకరింపలేము. చని బోయిన భార్యవల్లెలని వివాహము చేసికొనుట రక్తపు కాదని శాసన మేర్పడుచుటకు ఎన్ని సవత్సరములు ఇంగ్లాండులో తగవులాడిరి? మన కిదిషయము ఎంత యాశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది! పాశ్చాత్యులలోను మహమ్మదీయులలోను పితృప్రతి పౌత్రప్రతి బిడ్డలను వివాహము చేసికొనెదరు. ఇది మన కెంతకోరిక కలిగించును! ఇట్టి వివాహములు మనలో వ్యాపించియుండుటకు మనవారు శాసన నిర్వాహకభారీ ఒక బిల్లును ప్రచేత వెల్లడియెడల మనలో నెంత శోల పుట్టును! హేతువాదమునుబట్టి నీసలో రి క్షేమమున్నది? ఇష్టము వచ్చినవారు అట్టివివాహములు చేసికొనెదరు. అందఱును చేసికొమ్మని చెప్పినామా యని వా కేల వాదించఁ గూడదు? రిటస్వలా వివాహములు శాస్త్ర సమ్మతి ములు కా నని నమ్మువారికి ఈ ప్రస్తుతపు బిల్లును గుఱించి అంత యనిష్టము కనఁబడుచును ఒకవిధ కాదు. కాల్బియాలియనుకొనువారు కూడ హేతువాదులందఱి పూర్ణముగ నేకీభవింపక, సంఘసంస్కరణములో కొంత నటకే వల్లెదమందురుకాని, పాశ్చాత్యాచారములకూడ నని వాదించదు. మతములోగాని, హిందూధర్మశాస్త్రములోగాని మార్పులు చేయవలెదు; వర్ణాశ్రమ భేదములుండవలెనందురు; మనవాదినరులు మాఱఁగూడదందురు; మతమును త్యజింపలేదు; సంఘానందనము కూడ చేయకబోయినను, యత్నపఁపితము స్వీకరింపలేదు; ఇంత మేల, కులక్రమాగతమైన భావనలను దుర్భాగ

తమ; కాని, సామమువారు స్వప్నముగ ఆమోహించి పోయినను, తూర్ణభావమున నైనను మాదిగ నేగాని, యేసంస్కరణమునైనను తామూచరణానికే చెప్పుటకు సిగ్గుముగ లేదుచువారిని గోళినాచకులని నవ్వచుచును; తమకు నమ్మకములేని మాచారముల నన్నిటికొక యేయి చుచును. ఇట్టి సంగతి సందర్భములలో మన మందఱము ముందుగా మన శాఖలలో సభలు కావించి కొంతవఱకు విద్యాధితులలో నైనను బహుశా నాశనముచును లేని కొని సంఘములలో సామ్య రిణములను బంపించుటకు

ప్రయత్నించుచును. అట్లుచేటి ఆవి శీక్షకులములలో బహుభులలోకి రాగలవు. అన్నిచానియెడల వ్యక్తిత్వాన్ని లింగత్రివిధముల చేయుచు ఆ కొన్నిసంస్కరణములు ఒకప్పుడు ఒకప్పుడు శాస్త్రాధిభిక్షకులములలో తా నేరికి, కాల్పనాచారమునకు వదిలివేయబడుచుండును. బ్రాహ్మణ సభల శిష్యానముల వలననే గాని శాసన శిష్యానములగు డి నిట్టి సంస్కరణములను సంఘములలో బంపించుటకు ప్రయత్నించుట నిష్ఫల మని నా యుక్తిచేయుము.

రాజభక్తి

భవపాపి అమృతశాస్త్రీగారు

1. శ్రీ కృష్ణదేవరాయల సేవకు విష్ణుశాస్త్రీ బాధితములను
జన్మశాస్త్రంబున నాచుచు విలనశ్రేణిలో భాగంబు
శ్రీసర్వాధిపతింక నంకలకుల శ్రీమములకు మాన్యం ప్రభుం
కృష్ణానకుల నర్పణ ముగించు కృత్యంబుచేసినది.
2. మనము బంధనధర్మముగ నెరిగి యీ శ్రేయంబున దంతులకు
విజయం శ్రీవరీతిం బూని పండుకల చేసెనని గాని యీ
శ్రీమముల బంధనధర్మముల నాచుకొని వారపు బాధితములకు
శ్రీమము శ్రీయము నీకు క్రమముగ నున్నది! శ్రీమములకు!
3. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
4. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
5. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
6. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
7. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
8. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
9. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!
10. యీ రాజ్యలక్ష్మీ మన బంధుగ నొకటివలె నొకముపండుకల
కాదును నాచుటకు కిట్టికీర్తన రాజ్యలక్ష్మీ బాధితములకు
దీని గానంబు నాచుటయు యెంతయు నున్నది! శ్రీమములకు!

కాయప్రాలు ను బృహదానుగాను

ఉదయగిరిలు పాడు సదనతిమంతముల్ గవ్వ సుతుల మూర్తిగ నేల ?

కరలుకు బోక పల చాగుదులాను పయ్యర్ల వలక యెచ్చనో యొరుగ నేల?

సుప్రభాత మొప్పున కళానుచి దొరంగి

మొదలమునుగు గీలిం చిన ప్తయిన దేలు?

కలుగదాగద! దేశానిష్టకమ్ము? శృష్ట!

ఉ. భారతవీరపుత్రులు ప్రవాసమునందు, బ్రీటీషు రాజ్యసే

వారతి, దిక్క-రీంద్రములు భౌతిక సృష్టయకండు తిచ్చుచు

న్నారు; హాసింపనున్న తిరుణాంబున నేటి మృగము మానె నీ

ధానుశి? కయ్య! తల్లి సరదానై ప్రమాదియుఁ ద్రోసి మిచ్చుగన్.

ఉ. వచ్చని మండ్లతోటలను భాగ్యవదా బగు మైరువచ్చులన్

విచ్చిన భోగగర్భ మగు జలీయ ముక్కలు! పాతకరీతి

నెచ్చని నెత్తులు దక్కి బీడయిపోయె; నగూల్ మహాశదల్

హెచ్చువుగా మఱుపుట నిశ్చయము ! రచన వివాహాపరీక్ష.

మ. * అనుచు భావన వని భావన దురూహిత కేచి యేచక, విను

తనకాభూహాసితాశ్రీమద్రమణసమృద్ధిచ్చాయలం బోయితిన్;

వినిచే గోకులమర్రియోగి హరినిర్భిన్నాత్మహాళకుల

సరసముల్ గాంధీకుమారవర్ణములపజ్జుంబున్ యంతక విధి !

(3)

సీ. జనియించినావు! పాపవంశరాష్ట్ర ఖండమునందు శీచందనమువిధాన,

చవిచూచినావు! శ్రీశైవమూర్తి దేశ సేవానందరుచి జనుఁగూలలీల,

సహించినావు! మామగదూమనలు ఏకాదినములు కాలవ తిరుప్పిరితి,

ప్రకటించినావు ! పాలిపాలితాదర్శములు మాలయుధ మౌగములకు జోతె,

ధన్యమునకుఁబడితిని జీవితము : శ్రీకృష్ణ !

కీ రికన్వర్ట్ యింక మొలగింపఁగలదు

భూ-భూపనవీణ నిశూనములను చాడ,

పురుషులుగనాడ ! గోత్రవృక్షచంద్ర :

సీ. విట్టి చెట్టిటివి పెట్టికమోహనుముందు భారతవర్షదుర్వ్యయధరాబు;
 సాహసించితివి కర్ణనుగంతవానితో రాజ్యభక్తముల బోగాట సలుకు;
 పాపించితివి త్రోవ్విజనజ్ఞుగాదానన్య మయిన భారతసేవ కాలయమ్ము
 కట్టించితివి మాతృగిర్భసంతానమ్ము బుచితవిద్యాభ్యాగ్య ముందునాస;
 మనసు నాకును గాయమ్ము ననవరతము
 చిరదురంతకర్తవ్యంబు జపిత చిదికి
 సీమనీరయిపో! తుది భారతప్రేసి
 నానె? కవ్యను 'అభిప్రాయాలు' కృష్ణ!

6

సీ. చొర లండగించిన నిదురుమోహనంబు నాయకధర్మము బయలేదు;
 ప్రభువుల విశ్వాసపడ మెక్కి, దున్నీతి ప్రజలపక్షము భంగపఱుపలేదు;
 స్వాధికారమున గివటనాటకము లాడి తల్లికడుపు చెడ నలంపలేదు;
 సమయసిరి దృశించి సంక్షోభ విండ, కలహకవాటముల కడపలేదు;
 నిలిచాతుర్యమును, స్తవనియ మును
 చేక సేవపడియు, దీర్ఘనాపు
 యోగి పూలెను ఫలనిస్తువాండ నగుదు
 మేలుకట్లు నహించి గోపాలకృష్ణ!

చ. తొలగిన యున్నతానన, మహాగతి బడ్డ శిరోవిభూషణ
 వలియు నుదాత్తదృష్టికళిపాకముచే గని, భస్మస్మృతవ
 హ్నిలతకమాద్ర మోహదీప యీ మహాదార్యకుమారచారి మే
 ల్కొలిపితి దేశపూజకొఱకు! జననాయక! గోకులగ్రాణి!

8

చ. మలినములేని వృత్తియు, బ్రహ్మాణముగాగను మూకుంబూ, య
 న్నిలితపు దేశధర్మలక్షిక మనసారంగ నాటిసాపు ని
 ర్మల మగు సుపచెర్చునడుమక నలినంబలె; గాని పూలజీ
 గల నలంబుగాని భాగ్యసంతోషినికడవోయి తక్కుట!

9

చ. కలగి కృశించియున్న లలితామణితాండ గడసారిపూల న
 ద్విలి పలకెక్కి కిచ్చియె శిమించువిధమ్మున, నాడి నాడి శో
 పిలిన శరీరబుద్ధిబలకనములం గడ కొక్కిబొక్కట
 నిలిపితివయ్య! దేశజననికడసన్నిధి బ్రాణపూజగో.

10

మృత్యుమే లాలన లొందు నాభరతమాత్మ పేమపూర్ణాంకిత్యం
 దరభాగమ్మున దావకాత్మ! నవనీలసిద్ధిముగ్ధాకృతిక
 చిలుతలే మెండుగం బల్లవించు జననిమామ పేదప్రతాప
 కుంఠము జూతువునా! గోకులవాడ! గోపాలకృష్ణగ్రాణి!

11

దేశచరిత్ర - నవలలు

తేజకల్ల వీరభద్రుడుగాను, పి. ఏ. (ఆగస్టు)

స్వదేశచరిత్రను సేర్పించుటకు ప్రతిపనుజానన నత్యావశ్యకము. అట్టి దేశచరిత్రావభిజ్ఞుడను దేశాధ్యక్షుడయినను మిక్కిలి సహకారి, పూర్వపరి దెట్టి వీరభద్రుడును మన మాతృదేశము నలలకరించి, ఏయే రాజ్యము లభివృద్ధి చెందెనో, వాని సెంతటి మహాపుత్రులు పాలించినో తెలిసియుండుట సంక్షోపకాయకము. అంతే కాక, అట్టి పుణ్యదేశమున కేల యిట్టి ఖీణదశ యిచ్చినవో గ్రహించుట మిక్కిలి యుపయోగకారి. మన ప్రాచీనుల భువరత్న గూర్చి వివరపృథుడు, హౌందవనరల పరాక్రమమును అర్థమిరల మానరత్నమును దేశభక్తుల హృదయభాగమున గుఱించి నదివరపృథుడు, ఒడలు తులకరించి మనయం దొక నూతనశక్తి జనియించు, ఇట్టి మహాపురుషుల సంకల్పవాద మని మదియుపాంగ, మన జాతీయాభివృద్ధి కరవాణము కల దని యాక పుట్టి ఆత్మకక్షియం దొక వింతవృక్షము కలుగును. ఆ యాత్మవిశ్వాసమునకు దేశాధ్యక్షుడయినను మన పరస్పరసంబంధము కలదు. అట్టి స్వజాతీయవిశ్వాస ముద్బందించుటచే మనకు మన ప్రాచీనుల సాధననవిరుదులందు మఱియే కొరతయినను కల్గుటయు, మనము సహజారి సాహచార్యణము సేయుచు హృదయములందు నూతన విజయలు నాటుటయు కలుగింపెను. అప్పుడొకదేశకీర్తిని గూర్చి యెందుకేపు నెఱాచనయింపాలికి 16. క కర్ణాటకండు ఇంగ్లాండు మేక పెట్టుండెనో జ్ఞప్తికి రాకమానదు. అప్పుడేశము పరరాష్ట్రములలో పోరు పల్లయు, స్వదేశరక్షణమునందు ప్రాణత్యాగమునకు దుర్బుధులయిన యాంగ్లభాషులు తమ దౌర్భాగమునగూర్చి సంరక్షించునట్లును, వారికి తమ పూర్వులకు చక్రతములు వివరత నని యాక కొడమటయు, కనీశ్వరులను నాటకకర్తలను సమయము చూచి గ్రంథములను ప్రాచీన దేశచరిత్రను సేర్పి, దేశభక్తిని హద్విండుటయు మనకు తెలివిన యంతేసే. అవిధమునకనే మన యాధిభద్రదేశ మందు గూడ సురక్షితదృఢము తెలిసికోవరత నని మిలిచిని యాడుకట జనించినది, ఇట్టి విచారమునకు చికిత్స యేమి యన, తన గ్రంథములు చదివెను, ప్రాచీనులను, మన ప్రాచీనుల పరాక్రమని పుణ్యరథములు దేశాధిభి సేవించుచుండుటలకు తప్ప, మేలు లేదు.

దేశచరిత్రను ప్రజల హృదయభాగమున తెలియజేయుట ప్రతిపను. ఏదో యొక సహకారుని సాహచార్యత్వము గాని, యాకాక యుద్ధము గాని వర్ధించి పవిత్రత్యాగము ప్రాయశ్చయము, అట్టి దానినను విన్నవించు వాల్చుర సాగలు అను దేశభక్తుల దోకకు ప్రాసన గాని మన భావయం ముక్కుపై గానింపినపు కనానమిది మహాభాగమునా. గాని, పద్మిమించి మహాభివ్రత

దెనుకె- గాని పరిచితచరిత్రము కనగాక గల తాత్పర్యము మౌనము మును రింజెంప, మన మనము పరిశుద్ధత నొంది యుకెరినేతు ప్రాపంచికవియముల నుజుదుటయు, మనయం దొకవిధమయిన భక్తి జనించుటయు, మన ప్రతివాకమందును పరిచితక్రమ ప్రవహించుటయు సహజము. చరిత్రను చిన్న కథలుగాక దీని తాత్పర్యముల గవించుటకు నాటకములను నవలలను నుచితములు. నాటకమునకును నవలలకునొక భేదము గనపడవలెను. నవలయందు గ్రంథకర్త రానే కనకు దెప్పను; పూర్వములను వర్ధించి తన యభిప్రాయమును వెల్లడిచేయుచుండును. నాటకము దివ్యసో గ్రంథకర్త మనకు గోచరము కాదు; అతని యభిప్రాయము గ్రహించవలసికే కాని తనంతట తాను తెలియజేయుడు. పూర్వము నేయు తార్థ్యములను అట్టియే వా రానె పల్కలను అట్టియు మనము పూర్వ సంపాదకాగ్రమును సేయంగలము. నాటకకర్త ప్రతిపినయమును ప్రత్యక్షముగా గ్రంథమున చూపును. నవలాకారు దయనవతీ నొకానొకపురుషుని గాని, పట్టణమును గాని వర్ధించినపుడు ప్రతిపినయమును వివరముగా దెప్పకలెను. ఇట్టి భేదములు గూర్చి యున్నను మనము నవలలను ప్రవృత్తులను ప్రవృత్తులందర్భమున సుబద్ధిస్తీరిత కాదవచ్చును. నవలయందయినను ఒకపురుషుని గాని యొకస్థితిని గాని వర్ధించునట్లు గ్రంథకర్త జూనిని జాగరూకతతో చిత్రించి, నాటకగ్రంథమున దిద్దుటకు దేలాని పూర్వమును గాని మఱి పట్టణమును గాని చూడంగలగునో యాచివముననే పాతకుడు తన మానకీకేత్రములో స్పష్టముగా చూడంగలగానున, వర్ధించునటెను. అట్టి పద్ధతమును నాటకాచిత నుని వాడవచ్చును ఈ సభము ప్రాటింపవలదీన 4 విజయనగర సామ్రాజ్యము లోని వర్ణము చిత్రియగాను సాగ్రభావితముగాను మున్నది. జగత్సృష్టిని విజానుసంగుల పరస్పరప్రేమమును జ్ఞప్తియం దుంచుకొని యాక్రంది వాక్యములను విలకింపుడు:-

“అంత గాని కన్నులనుండి వాగ్మయుల మోక్షావయవరక గ్రంథి యెదోపును, అదామకు విమరదలనులను గలిగెను. అతని సౌఖ్యము ఏ యము. అతని సుఖము నిలిచితిమి. అతని నేమి నేమి అయ్యింది నేమి కాని నీవికముగాక జీవితమామోగలదీన యాని కుంబులక తూ జగత్సృష్టి కము మనవలంబించెను. అదంత హృదయ సాగ్రభావనముగ్రంథి కనుకముల బడి తాజావయవరక గ్రంథినియెందు యాక పక్షమున సేవకేరకయిరితెలి ప్రాకారణదోపును, అతని సౌఖ్యము యులు మున్ను, అతని సుఖములను కర్త రియ. అది యెదోపునక వర్ధి యుకాదు, అని ముగించు యు. ప్రయత్నించె. కాని నాటక గ్రంథి, పుస్తక క్రమమున” [తెలుగు]

ఇట్టి పద్ధతినే నాటకాచితము, అది నుండవలయు మనకు ప్రాచీన కమలను మహాభాగో ముడుచుటయు వాను చూడదలచేక వచ్చును చిక్కి. పోవచ్చునది విలకలచుండుటయు రంగులచుండుటయు ప్రవృత్తులను వదిలి పుస్తకముగా గ్రంథములను కానించుచున్నది. ఈ తెలి వివరము

కథ లున్నది. చరిత్రభాగము ప్రధాన మయినది. పోట్లకొండను నిచ్చి రంగము లన్నియు రెండవ కథకు చెందినవి. కాని హిందీ యనరాజు రెండు కథలకును ముఖ్యుడగుటచే రెండింటికీని సంబంధము కలదు. క్రమముగా వీరికి పరస్పరసంబంధము వచ్చు. రెండవకథ మొదటిచారిత్రో వైకృంతగుటయు, చారిత్ర సహకారి యగుటయు మాడంగలము. వివిధరసము లున్నవో గాని గ్రంథము సంతకము నీవను. కనుక నొకటికంటె నెక్కువకుకథలను గలిపినను, అది యన్నియు నొకఫలము నే నూచించుచున్నదేయట, చాల భాగముగా కథలకును, అన్ని చారములు నొకచోట కలిపి ముడిపడవలెను. చదువ్రాసేయవలె వ్రాయవలెననటలను గాని నాటకమును గాని స్వంభములమీద మాత్రమేనడపవలెనని చోల్చునవచ్చును. చార్యకృష్ణము క్రింగుకుంటుంటు ప్రతి స్వంభము నెట్లవరకూ నాటకముం దన్ని యంశములు నకళ్యకములు యుండుట మంచిది.

చారిత్రసాహిత్యము నవలంబు ముఖ్య మయినది. మననలంకారాల నేరేఖల నవలంబును చారిత్రసాహిత్యములకు మన నెక్కినో యెఱుంగదు. అది కాక కథాభాగముం చెక్కిన కథలకు, చారిత్రములను గూర్చి యాచన చేయనే చేయదు. కథ యెప్పుడో కృష్ణములతో నిండియుండవలె నని కొందరి యభిప్రాయము. కథాభాగముం చెక్కిన చరిత్రకవి చదువరులకు గల్గించవలె నని యెంచి, చారిత్రసాహిత్యమును నేరించి క్రమపథము. చరిత్ర ననుసరింపలేదు. చరిత్రకవిని నిల్లర మార్పులను చేయవచ్చును. కథానామకమయియు భాగమందలి సమ్యక్తము లన్నియు మూర్ఖులచే నని వ్రాయు నాచారము కలదు. లేక చరిత్రముకలదు దుర్భాగము చాచునా ప్రపంచం దలికి సర్వసమ్యక్తములను సరియెందులకీ వాసముచేయుచున్న నని చెప్పవచ్చును. కథానామకం దెంత ఘనం దయినను మనస్సుగఁదేయని జ్ఞప్తిమం దుండుకొనవలెను. లేనిచో వింత సంఘటనలు జూచి యద్భుతపడి యిది కథయో నిజమా యని చదువరులు సంశయ మొందవచ్చును. వారెను మనకలెనే మనస్సు బనియు, నెట్టివారెమనచేయుకొని యిది రచియి నూచించియుమొదలు యుచుంటి. అన్యార్థములకును కథాభాగములకు నన్నియందు కన్పటింతు. చారిత్రములము జూచియుచోకేవలము వికలము నేయవలెను. అది యెల్లో జూచిచూచు ముగియును. మన కథలములకు వైకృంతముతో వ్రులింపవలెనన కామాటమునవలె మందెకలెను. ఈ విషయముననే కవి భాగములకు నేరింపవలెను. 4 వ పుటలో 2 వ గంభీరము నయినకాటని చారిత్ర సమ్యక్తమునను, మిక్కిలి కన్పటులను దని చెప్పనివారెవరు! చరిత్రకవయందు మోలిన సాగియులు వాడ కల్పించునవచ్చును. వివరములే! మనదలి యందలిని వీరికి వచ్చుటయే.

చరిత్రకృత్ నవల కలలకవిని ప్రయోజనము లేమి యని యెఱుంగవలెను ప్రకృతిపరమము. మన ప్రాకృతిక లేకడములచే ప్రేరేపితం దల్లివో చేరినవలెను. వికల చరిత్రకవము నుండిభాగములు మనము నొకటి మొదలుకొను నవలంబులము. అప్పుడే కా

దుముంబు చరిత్రకృత్ నేరేఖలు కల్గి యనియు మనకు నున్నవగును. ఇట్టి నీకులు చారిత్రక ముందునకు ముగ్ధ మేర్పడవచ్చును. ఈ సంభవమున నొకటి విషయము కొంచెము విచారమున కలుగలేదును మున్నది. వ్రాయవలెనన నవలంబు యేని యేని చాచుచున్నది. తునములలో సమ్యక్తము లగు చక్రవర్తుల చరిత్రలలోని భాగములను గూడ నవలంబుగా మార్చి పొందుతుంటుంటు ములములకు పరస్పరానుబంధమును నూచించు నవలంబు, మన మందఱము నిర్విమును ప్రాచీనము పొందుచున్నవచ్చునది సమ్యక్తమున మును నవలంబున దగును. చరిత్రకవలంబులని భలముల రెండు: కాద్యములను జరుపుటలనక గల్గు వానందము మొదటి భలము. రెండవది నేకవర్తనము తెలిపికోనుటయు, వానిలనక గలుగు లాభమును. మన భార్యవర్తన మనకు తెలిసిన గాని మనకు ముందు రావోవు సౌఖ్యమందు సమ్యక్తము కలుగదు. నేకవేన చేసిన గాని దేశాభ్యుదయమున కనకాశము లేదు. మనకు మన కల్గి తెలిసిన గాని మనము దీను మదియే యెంచుకొందుము. అప్పుడు మన యెప్పుడు నిమగ్నము లని నేరే తెలుదుము. మన చార్మ్యములకు విశ్వాసము కలిగిన గాని మన మేమని నెఱవేర్చుటయు. భాను మంతుడు మనకులకారి యయ్యు. దన సామ్యకృష్ణము రకయెందుట నన్నింపవలెనవలె వైకృత మూనుటయు, సర్వసమ్యక్తములను చాచుటయు సంబంధించినది. మన కల్గి తెలియవలె నన్ను సాహిత్యముల యాచరిత్రము మనకు తెలియవలెను. మానకకావిత్రీ కలగ్రామము లని నీ చిత్రాగ్రామముల పత్రిత్రాచరిత్రములను గూర్చి విదిరినవలె చేయవలెను. చరిత్రకవి ముందు మనస్సులముల గూర్చి ముగియునో నానందమును బొందుటచే కాక, మనకుండు చేకృత్త జనించును. గాభయన చేకృత్త ప్రతిమనుజానియం దున్ను గాని చేకము వాగునడ చేడగునా! ప్రపంచమందలి చేకము లన్నింటిలో మన చేకము ప్రాముఖ్యము కలించవలె నన్ను. ప్రపంచమున నెంత కాలము పొటుంటే యెన్ని కట్టముల కోర్కెయింత సాధ్యకావ్యము చేయవలెనా? రికార్డు గడ చేకమునకు సౌఖ్య మున్ను! 4 వ పుటలో: మన చైత్రం! మన ముగియును మనము నిర్విమును ముగియునవలెనా! ముగియునాచరిత్ర ప్రతిమ కేమియు గొఱవరలేకుండ సమ్యక్తములను నిచ్చి మన యాచరిత్రముల నెఱవేర్చు వాసుదేవయ, మనకు జన్మమిచ్చిన ప్రాచీనకావ్యములకు మనకు చేకవార గనా! ఇట్టి ప్రతిమ చేకమును కాన్మ ముంద నవలంబు ములలో: యెందులకు 4 వ పుటలో: నా జన్మగ్రామం! యని మది ముగియంగని మానవు: దెవడు! రిక్కిలిదలచి కన్పటులను సంతించినచోలంది పరస్పరానుబంధము పూర్తి చేకమునయు సాధ్యకావ్యము చేసినవలె మన కామయందలి వికల కేమియును గుర్తించును. అట్టి నిజయిన చేకవేన యెఱవేరవలె లంపన నలయు! 4 వ పుటలో: జన్మగ్రామం! ముగియునా! యని కామయందు ముగియవలెనని యెందులకు 4 వ పుటలో: నా జన్మగ్రామం! యని

ఆంధ్రోద్యమ తత్వము

రెల్లా శేషగిరిరావు, ఏ. ఏ. గారు

ఆంధ్రోద్యమము నాంధ్రులే గాక యాంధ్రేతరులు కూడ ఆమోదించుట సాగోచరమయ్యెను. ఆంధ్రవారిలో ముఖ్యులను విద్వాంసులు నగు శ్రీధర వేంకటేశ ట్యాగూరు, ఎమ్. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారు ఆంధ్రోద్యమమునకు చేయుచున్న సహాయ్య మమూల్యము. వీరు మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులు. వీరు గొప్ప సంస్కృతవిద్వాంసులు; అమెరికాదేశములో విద్య నభ్యసించి సాంఘిక శాస్త్రమునందు డాక్టరు బిరుదును సంపాదించి ఘనత చెందినవారు. ఆంధ్రోద్యమ మేనూ త్రమువలన హైందవజాతీయతకు తోడ్పడునో యా సూత్రము నాంధ్రదేశమంద చోటను బోధించుచున్నారు. వారి సిద్ధాంతములోని వివరము లన్నిటిలోను మన మేకీభవించవలసిన వని లేదు. మూల సూత్రములు మాత్ర మిక్కడ వ్రాసెదను.

హిందూదేశములోని జనసామాన్య మంతయు దేశభాషల నుపయోగించుచున్నారు. వారు రెండవ భాష నభ్యసించరు. హిందీ గాని యాంగ్లేయభాష గాని జనసామాన్యమునకు సామాన్యభాష కానేరదు. విద్యార్థులు మాత్రమే రెండు మూడు భాషల నభ్యసించెదరు. జనసామాన్యమునకు జ్ఞాననాభివృద్ధి గావలయు నని, దేశ భాషలలోనే విద్యను బోధింపవలయును. సాక్షాత్కృత్యమునందు భాషాంతరీకరణము ద్వారా జనసామాన్యమున కంతుఁబాటు చేయవలయును. అటులే సంస్కృతములో నున్న మన పూర్వుల జ్ఞాన మంతయు దేశీయలకు తెలియవట్లు చేయవలయును. విద్యను దేశభాషలలోనే కలపినచో, అన్య భాష నభ్యసించుటకు వలయు దీర్ఘకాల మంతయు జ్ఞానసమర్పణనవిమర్తముపయోగించవచ్చును. జపాను దేశ మటులే వృద్ధిబొందినది. దేశభాషల నభ్యసించి యేకజాతీయతను పెంపొందింపఁజేయఁగలుగుదు మను మహావా కివలయు భ్రమ. పెక్కుచేరి నర్హులముల నుండి దేశభాషలు పెంపొంది, యనేకమైన యజ్ఞగోత్రము లాభాషలలో వ్రాయఁబడి, యవాజ్ఞయజ్ఞాన మంతయు దేశీయల మనఁబులలో తీర్చుమున కాతము

నందు, భాషలను నిర్మూలించఁజేసి యేకభాషను దేశమందంతటను వ్యాపింపఁజేయఁగలుగుదు మనుటకంటె పెట్టి తలంపు కలుగనేరదు. దేశభాషల యభివృద్ధి మూలము ననే దేశీయులు జ్ఞానాభివృద్ధి గాంచుట సాధ్యము. ఎన్ని దినములు దేశభాషలను నిరసించి యాంగ్లేయభాష మీఁదనే మన దృష్టిని నిలిపెదమో యంతటివలకును దేశీయ లజ్జానాంధకారములో మునిగియుండుట నిశ్చయము. ఇదివలకు మనము చేసిన లోప మదియో. కాంగ్రెసులు, కాన్యరెస్సులు, విశ్వవిద్యాలయములు, ఏవీ యు దేశీయలను నిడనుడి మేలుకొలిపియుండలేదు. దేశభాష లభివృద్ధి బొందవలయు ననిన, విశ్వవిద్యాలయములలో దేశభాష ప్రముఖత పరిపవలయును. అపుడు ప్రముఖ మగు ప్రతి దేశభాషకును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెను. హిందూదేశములోని ముఖ్యమగు దేశభాషలను మదింపుచేయఁగా, పదునూ రని తేలి నది. ముప్పది కొట్ల జనము గల దేశమందు పదునూరు విశ్వవిద్యాలయము లుండుట యాశ్చర్యకరము గాదు. కాననే యాంధ్రభాషను బోషించుటకై యాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మావశ్యకము.

ప్రజలకును దొరలనువారికిని వికమత్య మభివృద్ధి గావలె ననిన, సర్కారుద్యోగులు దేశభాషలను నేర్పుకొనవలయును. పరిపాలన మంతయు దేశభాషలలోనే జరగవలయును. దొరలన నుత్తర దేశీయుల యంగీకారముపై నాధారపడియుండును ప్రజలు రాజ్య తంత్రమును గ్రహించెదరు. వారి రాజభిక్షినిస్తా తుకముగాక, సహేతుక మగును. జనులు లేముగ్ధునిధురములు దొరలననువారికి శామి నివేదిండుకొన నవసరత గలిగియుండెదరు. ఎవరో యాంగ్లేయ విద్యార్థులు తమ స్వలాభము నిమిత్తము రాజకీయాంధకారము జరుగించుచున్నారనడి యపవాదమున కేడ ముండదు. కొద్దిలోని వ్యాప్తిముల గ్రంథ మంతయు దేశభాషలోనే జరగవలయును. సర్కారు తర్రీఫు లన్నియు దేశభాషలలోనే ప్రచురింపఁబడవలయును. జనసామాన్య మంతయు పరిపాలనమందు శ్రద్ధ వీడికోమటకు రాక

కీయవ్యవహార మంతయు దేశభాషలలో జరగుటకులు మార్గము వేతే లేదు.

పరిపాలన దేశభాషలో జరగవలయు ననిన పరిపాలనాధికారి మంతటిలో ఏకభాష మాటలాడు ప్రజలుండవలెను. అనగా దేశ మంతయు భాషలను బట్టి విభజింపవలెను. ఆ కారణమును బట్టియే యాంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రముండవలెను. ప్రత్యేక రాష్ట్రము పాలకులకును పాలితులకును గూడ నవసరమే. పాలకుల సేవ దేశభాషల సభ్యునించుట దుష్కరము. పాలితులు దేశభాషలోనే తమ వ్యవహారములు జరపుకొనుటకు ఏలేర్పడును.

భాషలను బట్టి రాష్ట్రములను విభజించుటవలననే హర్షింజ ప్రభువు సూచించిన స్థానికస్వపరిపాలనా స్వార్థకర్తృత్వము సర్వము కాగలదు. అట్టి విభజన లేనిచో ప్రతిరాష్ట్రము నేకలక్షణముగల యొక యంగము కానేరదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాగమువలన హైందవజాతి సంయుక్తజాతి యగు నను సూచన కనబడుచున్నది. భిన్నజాతులు బలపడినచో, అవి యన్నియుగలసి బలమైన సంయుక్తజాతి యగుటకు మార్గ మేర్పడును. హైందవజాతీయత యపుడే నాధ్యపడును. హైందవజాతి యెన్నడును నేకలక్షణముగల జాతి కానేరదు. ఆంధ్రాభివృద్ధికి ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రధానము. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లభించుటకును పరిపాలన దేశభాషలో జరగుటకును ప్రత్యేక రాష్ట్ర మవశ్యకము. మతశేదములు, మహమ్మదీయ సమస్య—వీని నెట్లు చాలవచ్చునను ప్రశ్నకు జవాబుసంగబడుచున్నది. భాషాభిమానము మతమువలన కలిగిడియ్యవలెను. చోళుగొప్పవలెను. మత మభిప్రాయముక్రింద మూలపలెను. జాతీయతకు భంగము రాకుండ మతవిశ్వాసములను కాపాడవలెను. హిందూమత మను ప్రత్యేక మతము లేదు. మొదటినుండి 'హిందూ' యను శబ్దము రాజకీయసంబంధ మైనది. అందువలన హిందువు లన్న మహాసభ్యులకు కోప మకట్టలేదు. దేశభాషా ప్రాముఖ్యమువలన మహమ్మదీయులు గూడ దేశభాష సభ్యునియగును. ఏ రాష్ట్రములోనినా రాష్ట్రాభిమాన మేర్పరచుకొనవలెను. వారికి క్రమముగా రాష్ట్రాభిమాన మేర్పడును. మతదేశ మనుట కిట్లు యెడ వారి యభిమానము తగ్గును. స్వదేశాభిమానము వృద్ధియగును. ఇది గాక

యీ దేశములోని జనులే విశేషముగ మహమ్మదీయ మతము స్వీకరించివారు. కాన వారికి దేశభాష సభ్యునించుటకు కష్ట మేమియు కలుగజూచును. భాషాభిమానము వారికి కలిగినచో, హైందవజాతిలో వారును మిగత మగుదురు, ఆంధ్రమహమ్మదీయులకు ఆంధ్రభాష యొక భిమాన మెక్కువగ కలుగును. వంగమహమ్మదీయులు వంగభాషాభిమానము చూపుదురు. క్రైస్తవులు దేశభాషలనే యుపయోగించుదురు. ఆంధ్రకైస్తవులకు ఆంధ్రభాషనే యుపయోగించుచున్నారు. వారికి భాషాభిమానము హెచ్చినవెంటనే యాంధ్రజాతికి బలము గూర్చెదరు. వారికి గూడ హిందూ శబ్దార్థము తెలిపి యాంధ్రాభిమానమును వారిలో కలిగించవలెను. ఆంధ్రదేశములోనివా రందఱు నాంధ్రుల మని పిలుచుకొనుటకు గర్వపడవలెను. "నేను ఆంధ్రుడను, నాది ఆంధ్ర దేశము" అని ప్రతియాంధ్రుడును స్పందించుచు తనదేశము సభివృద్ధి చేసికొనవలెను.

ఆంధ్రోద్యమమునకు పునాది యాంధ్రరాష్ట్రము. ఆంధ్రరాష్ట్ర మాంధ్రుల యొకమత్యమనకును శీఘ్రాభివృద్ధికిని తీవ్రము చేయాలి యుపలెను. ద్వితీయాంధ్రమహాజనసభలో ఆంధ్రరాష్ట్రము వాంఛనీయమని తీర్మానింపబడినది. తృతీయాంధ్రమహాజనసభలో ఆంధ్రరాష్ట్ర మవశ్యకమనియు యుక్తమనియు తీర్మానింపబడినది. ఆంధ్రనాయకు లందఱు, శాసనీయులగు శాసనసభ సభ్యులతో గూడ, ఈ తీర్మానము నైకకంఠ్యముగ నామోదించి, ఇది యంతయు శుభ్రపూర్వము, ఉత్పాదనము. శాసన యాంధ్రు లింకను గట్టి యత్నములు చేయవలయును. ఆంధ్రోద్యమముయొక్క ముఖ్యసూత్రములు గ్రహింపవలయును. దానిని తేల్చుచుగారు వెలవిచ్చిన ప్రకార మవి మూడు:—

- (1) భాషలనుబట్టి దేశమును విభజించుట, ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడుట.
- (2) దేశభాషలలో విద్య గలుగుట. అందుకై భాషలను బట్టి విశ్వవిద్యాలయము లేర్పఱుట. ఆ సూత్రమును బట్టియే యాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పఱుటకు యశవలెను.
- (3) పరిపాలన పరియే దేశభాషలలోనే జరపుట.

ఆంధ్రోద్యమ మూ మూలసూత్రములమీద నాధారపడియున్నది. ఈ తల్లియును దేయ బందఱు గ్రహించెదరుగాక!

మన గొప్ప దురవస్థ - దానిని తొలగించు సుపాయము

ఏ. సంజందప్ప, బి.ఏ., బి.ఎల్. గారు

శ్రీశ్రీకృష్ణుని లోకమున దేశిక విషయములలో మామ్రులు గలగ సారంబిండున్నవి. కాశ్రుష్ణులకే శ్రీశ్రీశ్రీ త్త పద్ధతులు కనిపెట్టబడుచున్నవి. ప్రజలకు ప్రయోజనకరములగు విధ విధయంబులములు, సాధనములు కల్పించుచున్నవి. వ్యవసాయము, వస్తువశోధన, శరీరాలోగ్యము, విద్యాభ్యాసము, భావవృద్ధి మొదలగు విషయములందు శ్రీశ్రీ మార్గములు కనిపెట్టబడుచున్నవి.

ఇట్టి సుయమున మానవులు తమ జన్మయొక్క యుద్దేశమును కనుగొని యది సాధక మగునట్లు కర్మవలయును. ఈశ్వరార్థ నమనరించి శ్రీశ్రీమహా తేజో యొక దేశమందును, జాతి యందును, కుటుంబమందును జన్మించెదరు. అట్లు జన్మించినపుడు వారు తమందు దురు లోచములను దుష్టవృత్తులను కనుగొని వానిని కలిపించేసి పరిశుద్ధులై, భావమును సంపాదించి తమజాతి యందును కుటుంబమందును దేశమందును గల దురాచారములను తేలికొని వారిని తొలగించుటకు యత్నింపవలయును. తమ కుటుంబములలో పుట్టు బిడ్డలకు శరీరాలోగ్యమును గలగజేయుచు, మంచినదేతను విద్యను భావమును నేర్పుచు, వారిని చక్కగా పెంచుటలేను.

మనము శరీరాలోగ్యమును పొంది పరిశుద్ధుల మైచో, మన దేశ మంతయు చాగుపడును. మనవలె మనబాలకులను చాలికిల కుటు మనము దేశాలోగ్యము నిచ్చి వారిని మంచి మార్గమందు పెంచి నచో, ముందు కూడ మన దేశము మంచి స్థితిలో మండవచ్చును. మనము గలించినవిదన మన బాలకులను చాలికిలును మన స్థానము నకు వచ్చుచున్నారకా! వారిని మన మిప్పటిమండెయు మంచి స్థితిలో నుంచి, వారు పెద్దవా రై నవడవ మంచిలో నే నడచుచు దేశమునకు నేల చేయగలముదరు. వారి బిడ్డలకును పట్టి మంచి శిక్ష నే యిచ్చుచు వారు దేశోప-లేము నొనరింపగలరు. ఇట్లు వలె కాగవలయునగా మంచి నడచెయే మనదేశమందు వర్ధిల్లి మనము పుట్టెమునకు పాత్రుల మగుచుందుము.

మన మంచినము వలయు. ఉన్నత శిక్ష సూల నూత్న కారణము లను శిక్షింపఁబడుచున్నది. భూలోకమున మనము పని చేయుట కుపయోగించు స్థూలదేహము మృత మందటికీ నొనరించుచున్నది. తదిదృష్ట్యా నీటివలె నూత్నదేహము స్థూలశరీరమున ప్యాటించి యున్నది. కామక్రోధాలను కిదియే స్థానము. దీనికిం దెను నూత్నమై యుత్తమగుణముల కాశ్రయమైన కాణిశరీరము స్థూలనూత్నశరీర ముల కెంతటి ప్యాటించియున్నది. దిగ్భవృద్ధి గల యోగులకు మృతమే నూత్నకారణదేహము లగువరును.

ఉత్తమ మగు మనము భూలోకమున పుట్టి ధర్మాధర్మస్వరూపమును తెలిసికొని, ధర్మమందే కర్మించుచు దేహములయందును దుర్వ్యాసలను పోగొట్టుకొని, పరిశుద్ధులమై సర్వభూతముల నేల నకుఁగాను పాటుపడుచు భూప్రభుము కాశలయు నని యాలోచనని సంకల్పము.

మేడకు ప్రవాహి బలిమైనదిగా నుండుట యెట్లు ముఖ్యమో అట్లే పునఃసాధనమునకు స్థూలదేహాలోగ్య మవశ్యము. స్థూల దేహ మాలోగ్యముగా లేకున్న నింద్రియములను మనస్సును సాధనమునకు లేచుకొనుట కష్టము. వానియందులి దుష్టవాసలను పోగొట్టుట యంతకంటె కష్టము. స్థూలదేహాలోగ్యము మోక్షమునకు ప్రథమసోపాన మని పాత్రులులూ రావలెచ్చియున్నారు. ఈశ్వర మాద్యం ఖల ధర్మసాధనం". అఁగా ధర్మసాధనములలో మొట్ట మొదటిది శరీరము కదా! శరీర మాలోగ్యముగా లేకున్న తీక్షణ శక్తి తక్కి, బాధ్యము ప్రబలమై, మెదడు నరములు మెదహీనములై, శరీర మనోబాధ్యములు లేకపోవును. ఏమని చేయుటకును శక్తిలేక యిచ్చ లేక స్థూలము తప్పి చావల్యి మధికమగును. అచరపోషణమునకుఁ గాను చేయవలసిన వేతనములు నేర్వము మొదలగు. కార్యములను చేయుటకు మాడ ప్రాణ లేకపోవును. దీనివలన దాద్ర్యము మోచును; విద్యను భావమును పభివృద్ధి చేసికొనుటకు వీలు లేక ధర్మస్వరూపమును గ్రహించఁజాలకపోచును.

స్థూలదేహము అన్నయొ ప్రాణయొ లోకము లను రెండు భాగములుగా నున్నది. ఆవాలోగ్యస్థితిలో నీ రెంటికిని బలము తగ్గును. మాత్యండు ప్రాణశక్తిని సదా భూమిపై క్రమస్థిరమై నున్నాఁడనియు, ప్రతిమనుష్యుని ప్రాణవయోకోశమును ప్రాణ శక్తిని స్వీకరించి అన్నయొకోశమునకు ప్యాటించఁజేయుచున్నాడనియు, ప్రాణయొకోశమునకు శక్తి తగ్గినప్పుడైనచో, అత్యంత మైనచో ప్రాణశక్తిని అది యన్నయొకోశమున కయ్యంతల దనియు యోగిలకు కాశ్రుష్ణులను చెప్పుచున్నారు. ప్రాణశక్తి తగ్గున యైనచో, దేహమునకు బాధ్యము తప్పి బలవిధము లగు బాధ్య ములు కలుగును.

కాలముందు పాత్రయొక్క నేడివి పాత్రలోని నీటికి ప్యాటించుచును స్థూలదేహముయొక్క యవాలోగ్యము నూత్న దేహమునకును ప్యాటించును గదా, దానిందు కామక్రోధాదు లధికమై మనశ్చాంచల్యము గలుగును.

పాత్రలో పోయఁబడిన నీటిని నేడిగా నుంచెద, అ నేడివి పాత్రకు ప్యాటించుటకును నూత్నదేహముయొక్క యవాలోగ్యము

స్థూలజీవానుజాత వ్యాధిమందును, ఇవృద్ధి దాక్ష్ణ్యమునకే విషయముగా చేయవలయును. ఇట్లు మొదలగు దుష్టవంశములను స్థూలజీవానుజాత కారితో సామగ్ధ్యమున నశింపజేసి గర్భమును వివేచనములను పుట్టిని బాధ్యమున కలుగజేయును. కాంతిని సంకోచమున వృద్ధి చేసికొనుటతో ఆరోగ్యము వృద్ధి చేసి యిటువలె రక్షణము చేయవలయు. ఈ సంగతులను పాశ్చాత్యవైద్యులు క్రమముగా పరిశోధించి నిరూపించినారు.

మంచి గాలి, సూర్యుని వెలుగు, వస్త్రము, యిట్లు నుడుగడ్డి కలుపు తీసివేయుట, మంచి నీరు కట్టుట మొదలగునవి చెట్టుయొక్క యారోగ్యమునకు అత్యవశ్యకము గదా? అట్లే శరీరాలోగ్యమునకు మంచి గాలి, మంచి నీళ్లు, మంచి రూపాంగము, ఆయా శరీరములకు తగిన పాము, ఇంటి యట్లుచక్కల మంచి స్థలము, ఇంటిలోపల చక్కలగ మంచి గాలియు సూర్యుని వెలుగును ప్రవేశించు శోపాటము ముఖ్యము. మరియు పానాద్యులతో జీవమున పరిశుద్ధముగ నుండుకొని శుభ్రమయిన క్రమములను ధరించుటయు, సాత్వికాహారములను భుజించుటయు మిక్కిలి యావశ్యకము. భోగి సారాము మొదలగు పశుభ్యవృత్తులను తీసికొనరాదను. అది నూలకేరమును చెవి నూనీళ్లుకేరమును గూడ చెపును. వైద్యశాస్త్రములు వదిలుట, యొక్కచేష్టలు, మితివిద్ర, కాంతియు, ఇంద్రియ నిగ్రహము, భాగ్యము, భూతదయ, శ్రేష్టము అనందస్వరూపుడగు గాన కష్టములు దుఃఖములు వచ్చినను చరించక కష్టముల తానప్రార్థనయందు చేసిన అపస్త (బుద్ధానుబంధములు) తీసికొని కష్టమున తీసికొని కష్టములను దుఃఖములను సైనికములో అనంద విందులు, సహా కారితీయించుదురుట, సంకోచముగా నుండుట, సద్భావమును ఇటు యిట్లు నుండు గూడ స్థూలకేర పాశ్చాత్యమునకు అత్యవశ్యకములు.

ఒకచెట్టు మంచిఫల మియ్యలై వస్త్రతో, మొదట ఆచెట్టు మొలము భూమి సారవంతమై వస్త్రగలదిగ మందరెను. చెట్టు కూడ అంగము లేనిదిగను బలము గలదిగను ఉండవలెను. చచ్చితగ్రామి యందు విత్తము చేసిన మొలకకాపును; మొలచినను బలహీనముగ పుట్టి యెంత పోషించినను చక్కగ పెరుగక జాడ్యములు పెండ్లై చచ్చిపోవును; ఒకచోట బ్రదికినను మంచిఫలము లియ్యక పోవును. ఇట్టి చెట్టునందు పుట్టు విత్తములు పరగల విత్త మిక్కిలి బలహీనమగు చెట్టు పుట్టి మరల పోషకున ఫలముల నిచ్చి పోవున విత్తము లేకయే నశించి చెట్టు రూపము లేక పోవును. అట్లే మన స్థూలకేర మనది చెట్టు ఆరోగ్యము బలము గలదిగ జన్మించి చక్కగ పెరుగరై వస్త్ర, స్థూలకేరముయొక్క ధర్మవృత్తి తల్లి కండ్లముల ఆదికారము గాను, తల్లి భూమిగను రెండై విత్తముగను నుండును. చెట్టు వృద్ధికి పాము ముఖ్యకారణము నుండునట్లు శరీరాలోగ్యమునకు తల్లివృద్ధికి పాము ముఖ్యకారణము. స్థూలకేరము తల్లిగర్భమున మొదట ఏర్పడిన మన జాతులు అచ్చట పెరుగును గదా? ఆ సమయములలో అద

యమములు అన్నియు క్రమముగ శేర్పడి వృద్ధియై భూమిని ప్రతీతింతును. గర్భమునందు కేరము ఏర్పడి వృద్ధిచేయుటగాను తల్లి రెనయొక్క గర్భమున బలమును పరిశుద్ధగ్యమును సమహములందు నిమిష నిమిషము పిండమున కయ్యుండును. తల్లియొక్క గర్భము బలము లేకున్నచో గర్భమునందు పిండము పరిశుద్ధము పెరుగుచుండును.

ఒక చెట్టునకు నిమిష నిమిషము వ్యాపించు భూసాగము నలె పిండవృద్ధికి ప్రతినిమిషము తల్లి గర్భము బలము లేకున్నచో వ్యాపించుచుండును. ఇది రత్నము దైవముతో నల్లియందు పిండమునకు చాలివలె గర్భము లేక పిండముయొక్క యగ్రయమును చక్కగ పెరుగక పిండమునకు సామగ్ధ్యము లేక విద్రులహీనమై అంగపడితిమగు జన్మించును కాన, తల్లికి రగు గర్భవృద్ధి శరీరాలోగ్యము ఉండవలెను.

గర్భధారణకాలమందు సాత్వికాహారములతో వృద్ధింపచుండవలెను. సులభముగ తీర్చును కాదనిన రూపాంగమును విలక్షణ భావము చేయవలయును. ఎవ్వడుక కలకల పనిచేయక సూర్యునిదారి మంచిది కాదు. మితముగ పనిచేయుట పరిశుద్ధమగు గాలి గల స్థలములందు నడుచుట మిక్కిలి శ్రేయస్కరము, దుఃఖము కోపము భయము మొదలగునవి గర్భవృద్ధిలకు కుండనూడవు. తల్లి సహాచారము గలదై కారణముగను సంకోచమున నుండవలెను. మన ములా దుఃఖము కోపము చింత ప్రసాదించుట మొదలగునవి పోకములు పొత్తిగ లేక యుండవలయును. తల్లియొక్క ప్రతి దుష్టవంశమును సరిపోకారమును బాణములతో కేళువులతో రెసిరి గర్భమునందు కేళువు పాదపడును. పరిమయ తల్లి మనమునకు పుట్టు దుఃఖము కోపము చింత మొదలగునవి తల్లి గర్భమున చెటుక విషము గలదానినిగ చేయును. ఇట్లు చెడుగర్భము పిండమునకు వ్యాపించును. పిండము బలహీనమై యాహారోగ్యము గల దగును. తల్లిని చిన్న పుట్టినింది శరీరములు గలదిగను కారణములు భిక్షురాలుగను పెంచినచో గర్భధారణకాలమున గూడ ఆ సుఖముల గలిగియుండును గాన పిండమునకు మేలు కలుగును. గర్భధారణకాలమున తల్లికి దుఃఖము కోపము కలుగకలేదుగాను ఇది మనకు దుండరాదు. తల్లియింటిందు చుట్టు నుండువారు అతి దయ గలవారై కారణముగను భిక్షులగున నర్పించవలెను. ఇట్లు చేసినచో తల్లి కారణముగను సంకోచము కలదును. తల్లియొక్క కారణమున ఆరోగ్యమును మరియు నిరంతరముగ కారణమును భక్తియును గర్భమునందుండు కేళువులతో వ్యాపించి యా కేళువు చక్కగ ఏర్పడును; లేదో కేళువు పరిశుద్ధముల చెడును. నీమలో ఒక గర్భవృద్ధి గాట్టెలను కోపము కలకల యగ్రయమునకు పిండము పోయి గాట్టెల నడుచుట మనది యాహారమునందును ఆ మె కొడుకునుగ నెను. వాడను పెరిగిన మనక ఇందులను చంపవలెనను బుద్ధిగలవారై కర్తవ్యముగా పోయి యిరులను నిమగ్నమున చంపవలెననుచుండును. దాక్షిణ్య దీనిని పరిశీలించి కారణము యా

దీనివల్ల గర్భధారణకాలమందు వానిల్ని కడికవారు చేయు హక్కు యందు సందేహించుచున్న కాళిదాసు ఆ సంగతిని దివంగమగు గర్భమున నుండునపుడు వానికీ వ్యాధివలన దుష్టిగలవారై బల్యుని పట్టు కనిపెట్టిరి. కాన గర్భధారణ కాలమున తల్లి శరీరాలోగ్నము కాలము భూతదయ భక్తి గలిగి, సద్గుణముల వృద్ధిచేయు కార్యములు చేయుచుండవలయును; మరియు పిండమును వృద్ధిచేయుటకు వలయు రక్తమును సామర్థ్యమును కలిగియుండవలయును.

పెట్టు పెరిగెడి కాలముందు అది గ్రహించెడి యాహార సంతయు వారి పెంతుటకే వినియోగింపబడును. అట్టి కాలమందు పెట్టుకకు లోగము పేద గలిగిన, ఆ పెట్టు ఆహారమును గ్రహించు శక్తి లేక చక్కగా పెనుగక బలహీనము గిటకవారి నుంచి ఫల మియ్యదు. ఫలించినను నచ్చుఫలము లిచ్చును. ఇట్లు వాయు వారిలకు ప్రత్యేకపదన కొన్ని సంస్కారములనుజేసి పెంతుచుండును. అనగా ఆహారములచే కొన్నిండ్లకాక రేచుండు వృద్ధియగు రక్తము తన శరీరమును పెంచుటకే వినియోగింపబడును. ఇది శరీరధర్మము, దేవుని యేర్పాటు. వారిలకు కనిపెను 16, 18 సంవత్సరములనుజేసి పెంతుచుండు రుచి దాక్షిణ్య కనిపెట్టెనువ్నారు. ఒక వారిక ప్రథమరజస్వల (మొదటిసంక్ర) యగుట ఆ వారిక పెంతుగుట ప్రారంభించి పని నూచించుచున్నది. పెట్టు పుట్టిన లొంతికాలమునకు భూమి నండియండి పిదప త్వరగా పెంతునట్లు వారిక ప్రథమ రజస్వల యందునది పెంచు రెండు సంవత్సరములనుజేసి వేగమున శరీరము పెంతుగుచు వృద్ధియగుచుండు నని దాక్షిణ్య కనిపెట్టెనువ్నారు. ఇట్లు పెంతుగు కాలములో మనము వారిలకును చక్కగా పోషించినచో, వారు రక్తవృద్ధి పొంది వాగుక శరీరభౌతికవృద్ధి గలిగినాగుదురు. అట్లు చేయక ఈ రెండు సంవత్సరములలోపలనే నిశేకము చేసి మగవతో సంసారము చేయుటకు పంపి భావ్యాధిగ్రస్త సంబంధము కలవ వారికయొక్క శరీరమందు ఉడుకు పుట్టి వరములు ముండుపు కందిలు పెంతుట మాని వృద్ధి కాక పెడపోయి శరీరము బల హీనమై పెడము, చక్కగా పెంతుచుండు నట్లయినచో తెగులు లగిరినయెడల పైను రిక్తి వృద్ధిని ఫలము నికయిక పెను లగును. వారిక పెంపు రిక్తి మలహీనరాగై నికయిక శరీరము ఎముకలు పెండుకు కూడ బలహీనము లగును. గర్భస్థానము కూడ కృశించును. ప్లేకత్తి దిగును. ప్లేకత్తి లేదుచే ఆహారము రిక్తి శరీరమువలన బలము రక్తము రిక్తిపోవును. ఇట్లు హీనమైన రక్తము ఆహారిక శరీరమును పెంచుటకే చాలకయిండును. ఈ అట్టి సమయమున గర్భధారణము కూడ లెట్లనిపించునోడల, ఒక 35 నాడ వారిని యిప్పుడు నిరుత్పత్తి పండిపెట్టినచో నికరీని చాలక యిరువురముల కృశించులాగును. రిక్తి శరీరమునం దుండు స్వల్ప రక్తము రిక్తికిని గర్భమునం దుండు పిండమునకును ఈ యిరువురికిని చాలక పడుటోపదలినవచ్చును. కాన ఈ యిరువురు బలహీనమై కృశించును. వారికను బడినచో వాంఛితముచే గల రిక్త బలహీనత అనారోగ్యము గర్భధారణముచే పొందును. దీనిదే ఆహారిక గర్భధారణకాలమందు

ఆశేకబాధ్యములు వాగుట గలదై ఆహారమునం దనవ్యవస్థకలిగి అన్నము చక్కగా పోషక రక్తహీనత సరింత పొందును. ఇందుచేతనిం హీనత మరింత అధికమగును. ఇట్టి బలహీనత అనారోగ్యము మున్నగు బాధలచే రిక్తిక దుఃఖము లోపము అధికమగును. దీనిచే పిండము విశేషింది బాధపొంది చెడిపోవును. రక్తము లేదుచే రిక్తి శరీరము చెడి వివిధములగు బాధ్యములు పుట్టును. రిక్తి శరీరము గిటకపారి గర్భసంబంధమగు నరములు మాంసపుకండలు ఎముకలు బలహీనములగును. సమస్త యివ్వుటకు చాలిగంత రక్తము లేదుచేతనే రిక్తియొక్క దుఃఖము పెంచుటకు మనోబాధలచేతను, విషపునున్న గుం చదివీభూమియందు పెట్టుములచినను పెంతునట్లులాగున, పిండముల కొగ్గమువలనను పెంతుగక నరమును. ఒకచో పిండము చురికి బల్యునిచే ఎలక పిట్టలచే బలహీనమగు శిశువు పుట్టును. వైకారణములచే రిక్తి గర్భస్థానము రక్తహీనమై బలహీనముగ నుండుటచే ప్రసవకాలమందు తల్లిక బిడ్డను గనుటకు సామర్థ్యము లేకపోవును. ఒకచో కనుకు మూత్రము సామర్థ్యముండినను మైతలు భక్తిగ బయటఁ ద్రోయఁజాలకపోవును. అది శరీరమందు నిలిచి పలువిధముల లగు వారెంటి బాధ్యములు గలిగి ఆశేతులు వచ్చుచుండును. ఇట్లు కృత్రికాలసిన కుటుంబముల లోకములు నాశనమగుచున్నచో, రిక్తి ప్రతికేసన బిడ్డను గవిన పిమ్మట బలహీనురై, బిడ్డకు చాలిగిచ్చి చాలు లేకపోవును. ఒకచో పొలుండినను సాచులకే పిక్లర నుండి బిడ్డకు అనారోగ్యము సామర్థ్యమునని నివ్వఁజాలకయిండును. ఇట్టి శ్రీ ప్రతి కానపునకును చచ్చుఁబాటుచుండును. కొన్ని కాన్పులకే ముదిమిపాలును. అల్పయస్కునతో యోనముల పొయి ముండ్లచే యును. ఇట్టి వారిక యగు తెగికి పుట్టిన శిశువు పుట్టుకలోనే బలహీనమగు పుట్టి చక్కగా పెంతుఁజాలక అనారోగ్యము లేక పోవును. ఇట్టి శిశువులు పెరిగిన బలహీను లగుదురు. ఇట్లు దేశమందు శ్రీ పురుషు లనేమిలు బలహీనులై బాధ్య గ్రస్తులైన, దేశముయొక్క భూభ్యము దిగును. క్రమముగ దేశము మీది దిశకు వచ్చును.

ఈ విషయములన్నియు మనశాస్త్రములు బోధించుచున్నవి. ఇది మన కనుభవవిధియైనది. బలహీనుగ శరీరధర్మములు కొంది కనిపెట్టిన గర్భిణి దాక్షిణ్య చెప్పునదియు ఇదియే. వారికను ప్రథమ రజస్వల యెడల పెంతులు రెండు సంవత్సరములు దేహసంబంధహీనముగ మార్పులకలిగి ముఖ్యముగ పెంతు కాలము. ఇట్టి కాలమందు నిశేక కార్యము కాచించిన వారిలకు బలహీనమై వారి శరీరము నుజుననియును, ఇందుచే ఆశేక కుటుంబములు నశించి దేశము హీనపరకు వచ్చు ననియును, ఈ యన్ని కారణములను బట్టి వారికను ప్రథమరజస్వల యందు రెండు సంవత్సరములలోపల నిశేక కార్యము బాగుగ చేయఁగూడ ననియును గొప్ప దాక్షిణ్య బోధించుచు ఖండితముగ నిష్పదించుచున్నాడు.

వారికలకు వాల్యమున గర్భధారణముచేయుటకును గలగు డింబులు, వాయు ప్రాప్తయనములు వారములపు గర్భాభావ కార్యము చేసిన, బాధనకును గలగును. దేశము కాని సమిత్తాదు

నుండి విత్తము పెట్టి విత్తానికి నుండితెచ్చు మొలనునా? నుండి నకు ఆతెచ్చు జుట్టుగ తెగుననా? అందు భరితము పండ్లు పాననంతములుగ నుంచునా? ఏలయు బాగుగ నుండవలయు నని భూమి నుండినదిగ పాననంతముగను నుండినదెను. విత్తము నుండినదగు పక్కమొకటిగను నుండవలెను, అట్లు చేయిచాలగ్గడకయందు శ్రీలకు గాని పురుషులకు గాని నిషేధకార్యము చేయుట నొప్పకీడు. ఇంతే గాక బాలుకు మొట్టమొదట ప్రహ్వకార్యమును విద్య కేర్చు కొను కాలముగదా? నరువు పూర్తియై నరువువాడై పొందిన పితృకుల గదా వివాహము చేసికొనవలసివెడ. అట్లు చేయక చదువు కొనుచుండు కాలములోనే బాలుకు నిషేధ కార్యము చేసినను చేసికొనుట కనకార్యములు కలుగజేసినను వాని నుగము విద్యయందు నిలయుట బాలుకు చేయివచ్చును.

గో. యాదవకన్యాలు మహాత్ముల పరివరణిం
యద్యాది శ్రీపురుషాగ్నిం కుశీర్ధ్వకపవనశ్రీ
బానోవాదించింశే శ్రీమద్వాద్యుల్లెడియః
ప్రహ్వ వర్ణించిబాలయోగరూపధారణకారయేత్.

అంతఃక.

అనగా పదునారు సంవత్సరములనుండి శ్రీయం దనుకడను సంవత్సరములు నిండిన పురుషులకు గర్భాధానము చేసివచ్చును ఆ గర్భము కనుపూరింపి ఆపవనశ్రీ ప్రసించును. ఒకటి గర్భము నిడి కేళవు నిండినను, పరబాలము కలించును. కలించినను ఇచ్చినవచ్చులయు లేక మిగుల బలహీనులుగా నుండును. కనుక అతి బాల్యదశలో గర్భాధానము చేయవలెనని బాధ్యతగర్హము.

గో. పూర్వదేశకన్యా శ్రీ పూర్వంశేన సంకా
కుర్తే గర్భాధాయే మాతే రక్షత్యుక్తిరే వ్యూరి
వీర్యంబం నుతిం మాతే లోకే వ్యావ్యావ్యానా పునః
ర్యోగ్యల్పా మహాభవోగ్ధా గర్భాధవలెత్తినచా.

అంతఃక.

అనగా, పదునారు సంవత్సరముల నిండిన శ్రీ యిరువది సంవత్సరములు నిండిన పురుషులకు గలనినయడల గర్భాధాయే మాత్యు, రక్షయ, కుక్రయ, వాయువు—ఇవన్నియు కన్పించై నుండి బలము గల మమయెడు పుట్టును. అట్లుగాక తిక్కున మయగలవా యై నుండెడు రోగము అజ్ఞాయవపు గల కేళవుగాని పొడియైన కేళవు గాని పుట్టు నని యర్థపూర్వము.

గో. కుమార్తెకును పుట్టికీ కన్యాకామనీరీ
శ్రీభాగ్యోద్వేగ్యులవలెంబరేక్షల్యం.

అంతఃకర్మాదుక.

అనగా యిరువదియైన మూడు సంవత్సరములకు గర్భాధానము చేయవలయును.

ఇటులేక పొట్టునునకు అతిదానము తగ్గినందుచే బాలికా గర్భాధానములకు అనేకబాలకులు బాలంత బాధ్యులుచే నుండు లేదా? కేళవు లనకుటకు పుట్టిపొందలేదా? ఇట్టి శ్రీపూర్వ కళు బాధ్యుల నడుమ నుండు తిట్టయెందున గదా? ఇట్లు విన్నవ నయగ్గున చేయు నిషేధములకులగ గలగు కీడులు కొన్నిటిని వివరింపెదము.

1. బాల్యదశయందు కేళవులు అనేకసంఖ్యములు కలబాస్తై,

వారిల్ల తల్లినిల్లకులకును మిగుల కష్టములు కలుగును.

2. బాల్యదశయందు చక్కగ చదివి భాగ్యవృద్ధి చేసికొనుటకు లేకనుకా బాధ్యములు లేనిచే బాధ్యులైనపుడును బాధ్యులైన వారై కలుంబువృద్ధిని చేకూర్చుటకు పాటుపడుటకు పాధ్యులము లేనివా గగుదురు. అనేక కుటుంబములకును చేకూరుకును కష్టము బాధ్యులము గలుగును.

3. మనోహాగ్యము లేమిచే గర్భ విద్యయు కాశ్రయము నకు కోధన శ్రీత్రివిషయములు కనిపెట్టుట—పీడిత శక్తి లేక ప్రపంచము నకు మేలు చేయుటకు పీలు లేకపోవును.

4. చిల్లకార్యదశ లేమిచే మనస్సు దుర్భాగముల గలట్ల దుష్ట బాధ్యులకు దు మహాగర్భములు కావించి నాను చడి అనేకులును చేజవును. మనస్సుపీడినను లేనిచే భక్తి భాగ్య కైకార్యములు పొందెనుట కకార్యము లేకపోవును.

5. దీనిచే చేకము చేడి ఇట్టివాని సంఖ్య వృద్ధి కాను కాను లేకము దివిదము హింసెట్టిని చెందు, మన చేకప్రజ లుండును హిం దళుల చెందుదురు. నుంచి కుటుంబములు లేనపోవును.

6. భక్తులను పరికరలయందు ప్రహ్వపురుషులను సంఖ్య తగ్గును. మహాత్ములు జన్మ మొట్టమొదట లేనిది తెలియలను కృపాగుణుల నుండు దంపతులు లేమిచే గాగు మనచేకపండు జన్మమెల్ల కైకపోదురు. ఈ కారణముచే పరికర్య చేకవృద్ధి తగ్గి మనచేకము ముక్త చేకవృద్ధి చే నిండిన దిగును.

7. ఇందుచే చేక మంతయు చేడి గుప్తగాద్యములు లంఘన, లోగములు మోములు పలువిధము లగు గొప్ప కష్టములు చేకముల వృద్ధియగును.

8. ఈ పాపముచే మహ్యులును మెరులును కూడ చెడును. ఇన్ని కష్టముల కష్టము కలుగజేసిన పాపమును బాలుకును బాలకులను గర్భాధానము చేసి బాల్యదశయందు గర్భాధానమున కనకార్యమిచ్చిన మన కల్లరతును గలుగును. దీనిచే ఇట్టి మన మనకే నకరబాధ లుండునని నుండు జన్మములందు దగ్గిక కష్టములును బాధ్యులములు చేసిపడియును గలవా యై మితిలేని బాధలు పొందుదును. నానావిధములగు హింసజన్ములు లేల్లిక కష్టములందును, ఇట్లు బాధపడక పద్యుల్లియందు కర్మించుటకు చేకయె మనకు భాగమును పొందిం ద్ర్యము నిచ్చియున్నాడు. పొందనిపొందినవా లా? మన పరికరులను కలములను చేకమును భక్తి భాగ్యములను నాశనముచేసి ఇట్టి చేమితి పాపము పొందుట మేల. లేక మన చేకము గర్భ విద్యముల నాశనము చేయు బాలికాగర్భాధాన నుడికి ప్రహ్వరాక్షసిని నంచి మనలను మనచేకయందు రాయేవు ప్రహ్వశక్తిని పొట్టునీలికేయిది పరికరులను చేసి కానాడి యిరువదుగు పుట్టుమును పొందుట మేల? ఇట్లు ప్రసి శ్రీయము పురుషులను బాలికాగర్భాధానము నాశకులకు లగు ప్రయత్నములు చేయవలయును. దీనికి లెకే బాల్యము చేసి మోర్నాడు చేసి యట్లు ప్రతిపాడును వచ్చింది యిరువలను కర్మయ ఇట్లు చేయవలయును, మన విద్యల కరకార్యమును గానాడి వృద్ధి చేయవలయును. ఇట్లు చేయుటకు కలయు భాగము, బాధ్యులు, దేశ భిక్షామును, శ్రీధ, వీరీ, భూదేశము బాధ్యులందు మన మహ్యులనా?

భయము

గాడేలి సూర్యనారాయణశర్మగారు

భయమును బ్రహ్మకామసి కృపాగహితాత్మ జగంబు తెల్ల వి
స్మయగతి నాశ్రమించుకొని మానవుని దన కీలుకొమ్మ గాఁ
గియు భరియించి త్రిప్పుచు వికాసము మాసి కళావిహీనుడై
నయ మరయంగరాని పశునైపుత నొంది కలచివై పడిన.

1

తే. భూన మెచ్చినకొలదిని గ్రాణికోటి-సకలవిధముల భయము నొంచగదలంచు;
ముందువెనుకలు దెలియని ముద్దులిష్ట-వమితసాతుమితాత్మలై యాడుకొనును.

2

పే. తెలివితేటల నరుకంటె నలతయైన-జంతువులకె యెక్కువ సంతసంబు గలుగు;
నన్ని యుండిన మనుజున కెప్పుడైన-నిర్భయముగా మెలంగుట దుర్భరంబు.

3

క. నిత్యాచరమండై యయ్యను-మృత్యుంజయ మందగల్గు మేధయు నున్న
గత్యంతరమే లేదని-యాత్యావిధయంబు లొంది యేవ్వగ నేలా?

4

క. ఎక్కిడ కక్క-వన తా-నొక్క మృతి విమలసౌఖ్య మొందగలనై
దిక్కే మాలితి నంచుకొనకు-ల్లన కయ్యె నంచు తేడ్క నేలా?

5

శా. ఆరూపంబుగ సర్వజంతువుల కాహ! మృత్యు వస్త్ర భయం
బై రాజ్యం గతం బ జేయియె కదా? యద్రాని దాటా మనో
ధీరత్వం బూకడ నన్న మానవులకు సందీపించి యెల్లప్పుడు
సారం నీ జగ మం చెటింగి ఘనసంచారంబు గావించడే?

6

సీ. తాన చు వ్వా సచ్చిదానంద మను మాట త్రికరణంబుగ నేర్పరించుకొఱకు
యగ మెల్లఁ దనరూపముగఁ జూచు విజ్ఞానమును లొంగి ముదముతోఁ దనరుకొఱకు
సర్వశక్తులతోడ శాశ్వతుడై యెప్పి తనతోడి జనులను దనువుకొఱకు
పాపమాస్వత్వత్రభోవంబు జోనాడి నో మాం బ్రహ్మ మంచుఁ జూ వరయకొఱకు
ఆతినికృష్ణంబు లైన భయంబు లెల్ల-దూరమై యవిచ్చిన్న సంతోష మొంద
మనసు స్థిరసంకల్పమునఁ జెలంగఁదవలి మృత్యుంజయతఁ గాంచి తనరూ దెప్పుడు.

7

చ. ధరణి సమ సతీవములఁ దద్దయుఁ దా నధికారి శక్తి
త్వయంబు నరంబు, కాన వికదంబుగ దైర్ఘ్యముతోఁ దనంతద
న్నరసెడి యాతిబాధల మహాద్భుతిఁ బాసి విభాసితాంగుడై
చిరమఖ మొందగల్గుటకుఁ జీయఁదగు దగు యత్నము బ్రవి.

8

సీ. ప్రతికార్యమున కొక్క ప్రబలకారణ మొడఁ బూర్వజన్మ మని వాపోవ నేల?
సకలజీవములందు శక్తిమంతుడై తాను పరులకై చెయి సాపగ నేల?
పాంచభౌతిక మైన పరిమాణుతతిదేహ మై యుండ తుడికమం చదల నేల?
కార్యకారణముల కారణంబు యో తాను జయ మొందలే నంచు భయ ముదేల?
జగమున కొకింత సుబంధసరణి లేని-పాపపుణ్యంబు లంచు సుప్రథమ ముదేల?
భగను పదవికిఁ దానె కారణము గాన-స్థిరతదానంద మొంద యత్నించు డేల?

9

వ్యవసాయము — యుద్ధము

సుప్రసిద్ధ బాలకృష్ణముత్తిగాడు

కృషి: క్రిష్టావృష్టా—అను నాలోక్తికి ననుసరించి వ్యవసాయము చేయుటకు బలవృద్ధి యనా వృద్ధి దోషములచే కష్టముగా నున్నప్పుడు, గోరుచుట్టు మీదని గోడిటిప్రాంతవృద్ధి ప్రస్తుతము జరిగిచున్న మహా ఘోర యుద్ధమువలన మన వ్యవసాయమునకు కలిగిన నష్ట మింతతే యని వక్కాణించుటకు ఏలు లేదు. మూ దాలోచన లేక మన వ్యవసాయకులన లంబించు వధతులు కూడ “ఆయురకు పెండ్లియన దన్ను సంకోచము కాని అమృత సవతి వచ్చు నన్న పిచారము లే” నన్నట్లున్నది. భోజనోపయోగ క్రమ భాగ్యాదులు మండు భూములలో కేవలము వ్యాపారపథాన మైన పైగున పండించుటవల్ల మన దేశమును ఇదివఱకే తొపులేని కళిపులో ముంచియున్నాడు. అందు మఱి మొక విశేషము. ఇదివఱలో అట్టి వ్యాపారయోగ్య క్రమ పైగు దిగునులకు విశేషముగ వల వచ్చుటవల్ల ఆ హెచ్చు డబ్బుతో భాగ్యాదులను కొనుక్కొనడి నాగు; ఇప్పుడో, యుద్ధారంభమునకు ముందు గరిసె దు 70 లకు పైగా అమ్ముచూడిన పేలుసెనగలు రు 80 లకును, పుట్టి రు 75 లకు అమ్మిన గోగునార రు 25 ల కును కూడ కొనువారు లేరు. ఈవలలను పట్టి పూర్తిగా ఛలిచిన చేరిలో కూడ వంట కూలివలల కైనను చాలదు. ఇది సిమ్మి లెక్క-డ? వన్ను లెక్క-డ? హెచ్చు నడ్డీలకు పెట్టుబడి పెట్టిన సాహుకార్తకు ఇప్పు వాకిట్టు భూములు తొలగా పెట్టవలసివచ్చినది. దీనికి తోడు కాలవ్యత్యాసము కూడ అలాగుననే తీర్చబడి నది. భాగ్యాదికముల క్రింద నున్న భూములు కూడ సరిగా పండుటకు వీళ్ళు పోయినవి. సైన్యెంబరునెలలో కురిసిన అతివర్షములవల్ల జలాధారములకు గర్జనవడి ఉన్నదిను పోయినది. అలాపిమ్మట పొలుకున్న చిరుకు పడకపోవుటవల్ల చెరువులు, నాసిక్రింది సస్యములు

పొట్టకునచ్చినపుడు, పూర్తిగా ఎండిపోయివి. నితీకతవలన డ్రైగాభూములలోని నీటిచేల పాల్గు వజదలవల్ల ఏలా గరువపూ చదువరులకే యెరుక. ఇది ముందు కాల మెట్లుండునో ఊహించుటకు శక్యము కాకుండు నున్నది.

వంశీనవస్థకు అమ్ముద మన్నను, ధర లేదు; కొనువారు కనుపించరు. వంటల దినుములలో అయిదు రూపాయలకు పైగా అమ్మి ఛాన్సుపు బస్తా ఇప్పుడు మూడు రూపాయలకు దిగిపోయినది. వంశీన సరికు లకు ఎనుమతులు లేక ధరిలు పడిపోవుటవల్లను, జీవ భాధార మైన బట్టలు మొదలగువానికి దినుమతులు లేక ఖరీదలు హెచ్చగుటవల్లను, రహతుల పాల్గు చెప్పు నలవికాకున్నది. శత్రురాజ్యములలో తియారగు కొన్ని కొన్ని వస్తువులను వండించి లాభము పొందుటకా తరుణము మీటిపోయినది. తిరిగి తరుణము వచ్చేసరికి కాల మెట్లుండునో ఎవరు చెప్పగలరు? ఇందు కుదా హరణముగా నొక విషయము వివరించెద. పూర్వము మన దేశములో విశేషముగా నీలిమందు తియారగు చుండెడిది. జర్మనీదేశమాదు కృత్రిమపు నీలిమందు వర్తకగా తియారుచేయుబడుటవల్ల దానితో మనదేశ ములో తియారగు మందు తూగలేక, ఆ వ్యాపారము పూర్తిగా నశించినది. దీనికి చిదర్శనముగా ప్రతిజిల్లా లోను పాదై పోయిన నీలిమందు తొట్టలు వేనవేలున్నవి. ఇప్పుడు జరిగిచున్న ఘోరస్వరూపుము కారణముగా జర్మనీనుండి మందు రాకపోవుటవల్ల దీనికి గిరాకీ హెచ్చు యినది. కావలసిన మందు నిలువలేదు. స్వల్పముగా నిలువచేసిన సాహుకార్తకు నూటికి మొదలకు పైగా లాభము వచ్చుచున్నట్లు కనిపించుచున్నది. ప్రస్తు తము ఇంత లాభము నచ్చుచున్న దని యత్యాహుడే హెచ్చుగా నీలిమందు వ్యాపారము చేయుద మన్నుం

ఏమి గతి వాట్లొకరితో ఎవరు చెప్పగలరు? నీలిచేటు వేసినది, దీని లాభము ముందుగా రక్తము కరలకు చేసి కాలము ఇతను మూడున్నది. కానలసిన విధి నములు దొరకుట దుర్బలము. విధి నములు ఖరీదు ఇప్పుటికి పొచ్చునునది. ఏలాగునో చేయి చట్టి కొట్టెయారు చేసినను, దానిని కొని ముందు చేయు సామాన్యము కావలయును. ఈ వ్యాపారము స్థిరముగా నుండునన్న నమ్మక ముండిన నే కాని, తొట్టలను తిరిగి మర న్ముతుచేసి కనిచేయు స్థితిలోనికి వికేషవ్యయము చేసి తీసికొనివచ్చుటకు ఎవరును సాహసించరు. రహితులకు సామాన్యము కుడువిన నే కాని నీలిమందు వ్యాపారము పడవదు. లాభము నమ్మ నన్న యాత ముందునకును, ఈ వ్యాపారము పూర్తిగా కొనసాగున నన్న ధైర్యము లేకపోవుటవల్ల భయము వెనుకకును లాగుచుండగా, ఇట్టి యందచాని పరును మన రహితుల కెల్ల దొరకును? చక్కెర వ్యాపారము కూడ ఇదేరీతిగ నున్నది. దిగువతులు లేక వంచదార ఖరీదు పొచ్చునునది. దానిని పట్టి బెట్టుదు ఖరీదు కూడ కొంతమ్మనకు

వేచినది. దీని లాభము ముందుగా రక్తము కరలకు కొని నిలువచేసిగ సామాన్యముగా కొని రుక్మమునది కాదు. కాని బెల్లము తక్కువ ధరకు దొరకిన నే కాని మంచి లాభము దొరకే దని వంచదార పూర్తికీలవారు బెల్లపు ఖరీదును తేనెనీయకున్నారు. ఇతరచేకములకు ఎగుమతి యుడిననే తక్కువ బెల్లమునకు ఖరీదు పొచ్చదు. ఈవిధముగా మనము ముడిమి ద్రుతి సరకునకును ధర పడిపోవుటవల్లను, మనకు కావలసిన వస్తువులకు ధరలు పొచ్చుటవల్లను మన రహితుల యవస్థ వర్ధించుట కలవికాదు. కాబట్టి యీ మహాసంగ్రామము అచిర కాలములో సమాప్తిగొని దేశము స్వపరిత్రాణికి రావలయు నని వ్యవసాయదారు లందఱు ఏకగ్రీవముగా సదా భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

జే. పుష్పకీ ప్రభాకృతి పరిపాలయకాం
వ్యాయేన మాత్రేణ చరీం చరీకా
గోప్రపాత్యనేకేణ కృర చక్ర నిర్వం
లోకా పునస్తా మధికే నరకు.

సత్యము

కిరీకి లంజనేయులుగారు

ప్రతిదము “పశ్యేన లోకాన్ అయతో యవనః

అమెం వేదానోవాక్యంబు ననుసరింప,

బైబిల్ పుస్తక లోకాన్ కిరీకికి

గలచే నిజము కంటే పొట్టుండు మనః!

జే. అదివేదాగమలరును వేదములను

“అలకా శ్రువురాశేచామలరు

మనవిమర్శలమన నర్థి మారకొల

చరిత వాదామన నిర్వచనమయన!

జే. వినుడు “పశ్యేన ధాతే పృథివీ” యవన

వెలము “పశ్యేన రిపురే రవి” యవన

కొడవు “పశ్యేన వాచి వాయువ్య” యవన

నిర్వచనము నిర్వచనము నెందు మనః!

జే. యవన “పశ్యేన పృథివీ” కల పృథివీ యవన

ప్రభా “పశ్యేన పృథివీ” యవన

దనకు “పశ్యేన లోకాన్ కిరీకి” మన

నిర్వచనము నిర్వచనము నెందు మనః!

జే. ఇదియ భగవంతునిపై మనఃగురుకు

నాదివధ్యులరీతిమై అలరుమందు

భువి నదాలవై నరకం బొలమమందు

నిర్వచనము కంటే మే లెక్కి వలెను!

జే. రిభ్యముకన్న నెలలందర్థ మేద!

చర్చియకు మించి వేలయే నెట్లును నెట్టి!

అభిలమున వాని యాన నర్థియ నెట్లు!

చర్చియకన్న పృథివీ మనః!

జే. భక్తిమానము ప్రాచీన మనకు దిన

యన్త నిజము నిర్వచన మెదటి మెట్టు

చేయని చేయని కాదిపోవన విధి

కనుక పశ్యేన పృథివీ నే కాము మనః!

జే. చర్చియలయ దొరకును నెట్లును నెట్టి!

పాపులు కలయ ప్రాచీన మెట్లును నెట్టి!

వారిచే యాన నిర్వచనము వాస్తవము

గాన నిర్వచనము నిర్వచనము మనః!

THE FOURTH TELUGU ACADEMY

సంపత్కరాది పరిచి

TRUSTEES, BHOOTAMA EDUCATIONAL FUND

సంపత్కరాది పరిచి

THE LATE RAO BAHADUR
P.V. KRISHNAIAH NAIDU B.A.

శ్రీశ్రీమలయిన రావుబహదూర్ పనపులేటి
వెంకట కృష్ణయ్య నాయుడుగారు
మునిసిపల్ ట్రైబ్యూన్ (గుంటూరు)

Mr. K. KRISHNA RAO B.A. L.T.

కె. కృష్ణారావుగారు (అవంతిపురం)

Mr. R. SRINIVASA RAO B.A.

రాజునాథుడు శ్రీనివాసరావుగారు

Mr. R. PRASANNA VENKATESWARA
RAO

అర్. ప్రసన్న వేంకటేశ్వరరావుగారు
(శిరసాపూర్)

వరపతి సంఘములు

భలభక్తపాత్రుని హనుమంతరావుగారు

మద్రాసు రాజధానియందు 1913-వ సంవత్సరము జూన్ మాసములో సంకల్పించి కోవాహాటికి సంవత్సరమువరకు 1,078 వరపతిసంఘములు గలవు. ఆ రాజధానిదేశమునందు 300 సంఘములు మాత్రమే గలవు. ఆ 300 సంఘములు నీక్రింద వివరించిన మండలములందు గలవు:— గంజాము జిల్లా 4; విభాఖ పట్టాము జిల్లా 7; గోవావరి జిల్లా 12; కన్నడ జిల్లా 34; గంటూరు జిల్లా 21; కర్నూలు జిల్లా 22; బళ్లారి జిల్లా 8; అనంతపురము జిల్లా 148; చిత్తూరు జిల్లా 17; నెల్లూరు జిల్లా 11. పై మండలాలందు మండలములలో అనంతపురమునందు 148 సంఘములును మిగిలిన 10 మండలములలో 152 సంఘములు నూత్రమును కలవు. ఆంధ్రదేశమునందలి 300 సంఘములు గాక, యారాజధానియందలి మిగిలిన 14 జిల్లాలలో 1778 సంఘములు కలవు. ఇట్టి సంఘముల వరులు నెఱవేర్చుటకు రాజధానియందు గల 25 జిల్లాలును నాలుగు భాగములుగా విభజింపబడి ప్రత్యేకాధికారులచేరినానల క్రింద నుంచబడినవి. అందు 1 జిల్లారు కేవలను దాని యధికారము క్రింద వచ్చే గ్రామములు, చెంగల్లు, మదరాసు జిల్లాలు గలవు; 2 తిరుచునాపల్లి అసిస్టెంటు డిజిట్రారు కేవలను దాని యధికారము క్రింద తిరుచునాపల్లి, తిరువూరు, దక్షిణార్కాటు, ముగూర, రామనాథము, తిరునల్వేలి జిల్లాలు గలవు. 3 నెల్లూరు అసిస్టెంటు డిజిట్రారు కేవలను దాని యధికారము క్రింద, సేలము కోయిలబుక్కూరు, నీలగిరి, ఉద్గిరరాట్నము, చిత్తూరు, కడప, బళ్లారిను అనంతపురముజిల్లాలలో కదిరి తాలూకాయును గలవు; 4 బెజవాడ అసిస్టెంటు డిజిట్రారు కేవలను దాని యధికారము క్రింద గంజాము, విశాఖకట్టకము, గోదావరి, కన్నడ, గంటూరు, నెల్లూరు, బళ్లారి, అనంతపురము, కర్నూలు జిల్లాలు కలవు. బెజవాడ స్వేచ్ఛ క్రిందనే కడప చిత్తూరు జిల్లాలు తప్ప తక్కిన ఆంధ్రమండలములన్నియు కలవు. 1913-వ సంవత్సరము జూన్ మాసం దమువరకు మొదటి మూడు స్వేచ్ఛలనుండి స్థాపన

సంఘములకొరకు వచ్చిన దరఖాస్తులు సంఖ్య 550; అందులో 1 జిల్లారు చేయబడిన సంఘముల సంఖ్య 95. నాగన స్వేచ్ఛ అనగా బెజవాడ స్వేచ్ఛనుండి వచ్చిన క్రొత్త దరఖాస్తుల సంఖ్య 327; అందులో 1 జిల్లారు చేయబడిన సంఘముల సంఖ్య 11. ఆంధ్రదేశమునందు కదిరినాకు వసలేయరున్న సంఘముల సంఖ్యయు నూతనముగా 1 జిల్లారుచేయబడిన సంఘముల సంఖ్యయు రాజధానియందు గల తక్కిన మండలములందుగల సంఖ్యలనంటి విగల సల్పబడును. ఆంధ్రదేశమునందు సంఘములు నచ్చి పొందకుండుటకు కారణములు మూడు:—(1) అధికారులు శ్రేష్ఠమౌనకుండుట (2) అతిన దేశమునందు దీయద్యమమును వృద్ధిపఱచుటకు కారణము వచ్చుచున్నవారలు గలరు. (3) అతిన వా రాంధ్రదేశమునందు పొక్కదురు లేదు. (3) అతిన వా త్రికయును స్వదేశ నిగ్రహ సంఘములను వృద్ధిపఱచుటకు తోడ్పడినది; ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నొకటియేను సంవత్సరమునకు 3 ది వ్యాసములు ప్రకటించినది లేదు. 1914-వ సంవత్సరము జూలై మాసమునందు బెజవాడ అసిస్టెంటు డిజిట్రారు గారు అక్టోబరు మాసమువరకు ఉత్తర శర్కాటులలో 18 నూతన సంఘములను 1 జిల్లారుచేసిరి. ఇతను 1 జిల్లారుచేయబడిన గలవు. ఇట్టి సంఘములు పట్టూరి చేరినవలసినను, వ్యవసాయమునకును ఎంతవఱకు రుపయోగించునో యొకటి ప్రాసెదను. హిందూ దేశమునందు చేదల యువయోగము నిమిత్తమే యీ సంఘము లేర్పఱుపబడుచున్నవి. వఱకుట ముఖ్యముగా గల జిల్లాలలో ఊపల్లెలు పర్యంతము అనగా జూలై ఆగస్టు మాసములవరకు విక్రీయి పీదలగు పంచములు మొదలైనవారికి కూలి దొరకులు గుండును. ఊపల్లె లునగలేరువార పంటలు కోయు వఱకు విక్రీ కూలి దొరకులు దర్బారుము. ఇట్టి పీదలందఱు రెండు కూలి విక్రీని కాలములో 1 జిల్లారు కావలసిన యాహారకదాక్షిణ్యమును, భాష్యము మొదలగువానిని సామాకారులయొద్దకు వెళ్లి తెచ్చుకొను

చుండును. వడ్డీ సంపాదించుటయే ప్రధానముగా గల సాహుకారులు తా మప్పించు కాలమునం దాధాన్యము పుట్టిన 60 ల కప్పుచున్నవని రు 65, 70 లు ధర చేసి నూటికి నెలకు రూపాయి చొప్పున వడ్డీతో నిచ్చు నట్లు నోటు వ్రాయించుకొందురు. తరువాత ఆ పేద వాంఛ కూలివనులు చేసి సంపాదించుకొనిన ద్రవ్య ము తయి అప్పునకు సరిపోకపోవుటవలన తమ పెద్దలు సంపాదించిన స్థిరాస్తిని సయితము సాహుకార్లు కొప్పుగింప వలసివచ్చును. ఇట్టి బీదలను అప్పులచాలు కాకుండ చేయవలయు నన్నచో, చేతివనల సంఘములు స్థాపించి వారికి జీవనాధారము కల్పింపనలెను. మన దేశము నందు మూలము నూలు వస్త్రములను, మాడిగల పాద రక్షలు మొదలగు తోలుసామానులను మిక్కిలి యుండ ముగా చేయుచుండురు. ఇట్టివారు చేయ వస్త్రపులకు తగిన వెలలను మన మియ్యకపోవుటచేతను చేయు వారికి పెట్టుబడి పెట్టువారు లేకపోవుటచేతను పై వృత్తులు క్రమముగా క్షీణించుచున్నవి.

హిందూ దేశమునందు నూటిలో ముప్పాతిక మందికి వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా నున్నది. నవం బుద మాసము వచ్చినతోడనే జనుపది శతములు కొన నలసియుండును. ఒక గ్రామమునందు 1,000 ఎకరముల భూమి యున్నచో, రు 1,000 ల వి శ్తనములు కొనవలసి యుండును. ప్రత్యేకించి యొక్కొక్క మనుష్యుండును వెల్లి తనకు కావలసిన వి శ్తనములు తెచ్చుకొనుట కంకిత వ్యవసాయకుల బండ్లు నొక సంఘము నేర్పజచు కొని తమకు కావలసిన వి శ్తనముల నొక్కసారే తీసి కొనినయెడల, వి శ్తనములు చచ్చుకొని దొరకుటయే గాక మేల్లైన రకము కూడ లభ్యము కావచ్చును. నే యేల, ప్రతికార్యము నిట్టి సంఘములవలన నెంతవేర్పు కొనవచ్చును. సర్కారు స్థిర సమయములో రయితుల పాలిటి కిది కల్పవృక్షములు. సాహుకారులు తమయొద్ద నున్న ధనము నిట్టి సంఘములలో దాచుకొనినచో, వారు వ్యాయ సామములకు తలచుగా పోవుట తగ్గను. మన దేశమందు కూలీలును, తదితరులను బీదలును తాము సంపాదించుకొనిన చిన్న మొత్తములను వృథా వ్యయము చేసి కల్లు సారాయి త్రాగుచుండురు. అట్టివారందరిని తాము సంపాదించుకొన్న చిన్న మొత్తముల నిట్టి సంఘములలో దాచుకొనునట్లు చేసి వారి కలనాటుగా

నున్న త్రాగుబోతులనమును మాన్పింపవచ్చును.

దొరతనముగా సంఘములు స్థాపించు బోయి నప్పుడు కొన్ని చిక్కులు కలుగుచున్నవి. అవి యెవ్వి యన:- (1) మితి లేని యుద్ధరవాచిత్యము (2) ఆస్తిపట్టి (3) సాహుకార్లు సలహాలు. గ్రామసంఘము లన్నియు వరిమితి లేని పూచీసంఘములుగా నేర్పబడుట బడుచున్నవి. వరిమితి లేని పూచీ యనగా అట్టి సంఘము చేయ యావస్త్ర ఋణములకును సంఘములో చేరినవా రందఱును జవాబుదారి వహించుట. ఇట్టి పూచీమీద పనిచేయుచున్న సంఘము లేవీయు నప్తము పొందియుండలేదు. ఇట్టి పూచీ యుండిననే గాని యెకమత్త మేర్పడజాలదు. మరొకరైన గలవారి నే సంఘములో చేర్చుకొనుచుండుటవలన నప్త మేమియు రా దనియే దృఢముగా చెప్పవచ్చును. సంఘము ప్రారంభించుటకు పూర్వము సంఘములో చేరదలచు కొన్నవారియొక్క స్థిరచరార్థుల వివరము వ్రాయ వలసియుండును. ఇట్టి పట్టి తయారుచేయుచున్నప్పుడు దొరతనమువారు తమ యాస్తి నెల్ల తాకట్టు పెట్టు కొనుచున్నారనియు సంఘము వడ్డీ సాహుకారు వడ్డీ యొక్కటియే యనియు సాహుకార్లు సలహా నిచ్చు చుండురు. ఆస్తిపట్టి వ్రాయబడెడి యుద్దేశ మేమనిన, సంఘము మెంట్ల యాస్తి నంతటిని లెక్కచూచు కొన్న తరువాత మొత్త మాస్తిలో 8-వ వంతు సంఘ మునకు ఋణ మియ్యవచ్చునని నిర్ణయించుకొనుటయే గాని ఆస్తిని తాకట్టు పెట్టుకొనుట గాదు. దొరతనమువారికి సంఘమువారి యాస్తితో పనిలేదు. దొరతనమువారి సహాయమువల్లనే మనదేశమందు సంఘములు వృద్ధి పొందుచున్నవి. చెన్నరాజధానియందొట్టి సంఘముల పరిపాలన నిమిత్తమే దొరతనమువారు తమయొద్దగగ్గలకు సంవత్సరమునకు లక్ష రూపాయలు జీతములుగా నిచ్చి వారిచే పని చేయించుచున్నారని గాని యొక్కట తృణ మైనను సంఘములనుండి పుచ్చుకొనుట లేదు. సాహుకారు వడ్డీయు సంఘమువడ్డీయు ఏమట్టికి నొకటి కావలెదు.

కనుక, ఆంధ్రులారా! మనదేశమందు గల ప్రతి గ్రామమునకు నొక సంఘమును ప్రతి మండలమునకు గ్రామ సంఘములకు ఋణము లిచ్చుటకై యొక్కొక్క డిప్యీట్లు బ్యాంకును స్థాపించునట్లుగా నొకటి కావలెదు రని వచ్చుచున్నాము.

యుద్ధము - హైందవులు

బలసద్గురి కొటయ్యగారు

స్వచ్ఛమోగుణములతో నొక్కొక్క నొక్కొక్క కాలమున ప్రకాశించును. కేవలము సత్త్వగుణ ప్రధానముగా గలది కృతయుగము. ఆ కాలమునందలి ప్రజలు మిగుల సాత్వికులు. వారు భజించునది సాత్వికావశరము. అప్పటి వాతావరణాంతి కూడ భేదమే. గడుపు దప్పక నెలకు మూడు వర్షములు కురియు చుండుటవలన సస్యములు బాగుగా ఫలించి మనుజులకును మృగములకును సుఖదాయకముగా నుండెడిది. మృగములు కూడ కృతయుగమున సాత్వికవృత్తితో నుండుట కిదియే కారణము. ఆ కాలమునందలి మనుజులకు శోకము, కోపము, భయము, ద్వేషము, మోసము మున్నగువాటితో పని లేదు. కావున, ఆ ప్రజలను పాలించుటకు ప్రభు వనశ్యము లేదు. ఆ కాలమునందలి ప్రజలు సేవించుటయు నెఱుగరు. ఆ పని వారి కవశ్యము లేదు. ఆనశ్యకమును అలవాటును లేని కార్యములు సేవకార్యములుగా నెంచబడుట సుప్రసిద్ధము. దేశకాలాంతరముక్రమముగా మార్పులు చెందుట వలన రజోగుణము ప్రకాశించజొచ్చెను. రజోగుణ ప్రధానమువలన పరాక్రమము కొందఱియందును సాత్వికము కొందఱియందును ప్రకాశించుచుండెను. అది త్రేతాయుగము. ఆ కాలమున కోపము, భయము మున్నగువి ప్రకాశించుచుండెను. అప్పటికిని ప్రభువులు లేరు. చాలవఱకు సత్యమే ప్రకాశించుటచే ప్రజలు సమాజములను స్థాపించి తమతమ లోపములను పైరించుటకును, శిక్షించుటకును, జ్ఞానోపదేశము చేయుటకును నాయకుల నేర్పఱచిరి. వారి కాచార్యులనియు గురువులనియు పేరు. ఆచార్యులు కూడ సక్రమపద్ధతుల నవలంబించినప్రభు వారిని తీసివేసి మఱియొకరి నేర్పఱచుటకు సాంఘికల కధికారము గలదు. ప్రస్తుత దివా పద్ధతిని ఆమెరికా మున్నగునొక్క పరిచాలన జరుగు

చున్నది. రామరాను ప్రజలయందు సత్త్వగుణము చాల వఱకు తగ్గి రజోగుణ మధికమై యిండుక తమోగుణము ప్రకాశించజొచ్చెను. కోపము, ద్వేషము, భయము మున్నగువి అప్పటికి ప్రధానగుణము లయ్యెను. అది ద్వాయపరయుగము. రజోగుణ మధికమై ప్రతి నాయకును రెండవవానిని జయించుటవలనను, ధైర్యము లేమోగుణమై ప్రస్తుత యుండుటవలనను, నాయకులు రజోగుణప్రధాను లగుటవలనను ప్రజలను పాలించుటకు ప్రభువు లగత్య మయ్యెను. సాధువులను రక్షించుట, ద్రోగులను శిక్షించుట వీరి పని. తరువాత క్రమముగా సత్త్వగుణము నామమాత్రావశ్యమై, రజోగుణ మల్పమై, తమోగుణ మధికమైనది. ఇది కలియుగము. ఈ కాలమున ద్వేషము, మోసము ప్రధానము. కలియుగమున సత్త్వగుణ ప్రధానులును, నీతి పరులును, సత్సంతులును జీవయాత్ర సనాయాసముగ గడపజాలరు. వీరిని పోషించు ప్రభువులు లేరు. నాయకులు, గురువులు మున్నగువారు ధనాకర్షణయే ప్రధానముగా నెంచి సాంఘికనీతిని కాపాడుట తమ విధానక మను మాటను మఱచియుండుట వలన, ప్రజాపక్షమున నుండవలసిన యధికారము లన్నియు ప్రభుపక్షమున చేరినవి. సమస్త మను నేరములు ప్రభువులచేతనే పాలించబడుచున్నవి.

కలియుగమున సమస్త కార్యములు ధనముచేతనే నడపబడుచుండుటవలన ప్రభువులకును ప్రజలకును ధనాకర్షణము ప్రధాన మైనది. ప్రపంచ వివాదాలయముచే చుట్టబడియున్నది. భావోపదేశ పక్షిలయందును, పుత్రోపదేశ మృగములయందును, భోషణ మను జాలయందును గలదు. సమస్త ధర్మములు ధనము ననుసరించి నడచుచుండును. యుద్ధములు కూడ ధనాకర్షణ కొఱకుం దక్క వేరొందు ధర్మరక్షణకొఱకుం గాదు.

ఇది యుగధర్మము. ఏ యుగమున నా యుగధర్మము నడువనలెను గదా? ధర్మ సునేకవిధములుగా నుండును. అది దేశకాలస్థితుల ననుసరించి మారుచుండుట ను కఠి ధనగౌరవములను గాని ప్రాణమును గాని వేదకయ పారించుటవలన సంకల్పియుగరూపము దాన్ని న్యాయ స్థానమున నిలువజాలనవచ్చును రణరంగమున కేగును. బుక్కిప్రాకే హరింక్షంబుటకు నుర్వికర్తవచ్చును రణరంగ మందనకులు మృతి నొందుట సంరక్షనముననా? అట్లు నవచో, యుద్ధము చేయవచ్చునా? గయని మూలమున కృష్ణార్జునులకు యుద్ధము సంభవించెను. ఐహవముకే సంక్రామము దాదాపీ విధముగనే ప్రారంభమయ్యెను. ప్రజలకు రణోత్సాహ మేల కలుగవలయును? భూభార మును తగ్గించుటకై యుద్ధమును కల్పించితి నని కృష్ణభగ వానుడు నుడివియున్నాడు. యుద్ధమువలన జేయునది శత్రుసంహారమా? పాపసంహారమా? శత్రువులు పాపు లగుదురా? — అనువానిని విచారించుగలను. పాపులే లోకమునకు శత్రువులు. ధనగౌరవములను హరించుట, సత్కార్యములను కవిత్వరూపములను నాశనము చేయుట, స్త్రీలను వెటవెట్టుట మున్నగునవి పాపకార్య ములుగా నెన్నబడును. ఇట్టి కార్యములను చేయు వారు తమిగొగూర్చుధాను లనియు, పాపు లనియు, లోకమునకు శత్రువు లనియు చెప్పబడుదురు. ఏనిని సంహరింతుట లోకహితార్థము గాని వేలము గాదు. ఆపదకే రణోగూఢము లేన సహజధర్మములతో మూర్తి భవించి రణవిధిని బ్రేకొనును గావున సమర మొనరించుట సమంజసమే.

ప్రస్తుత సైన్యోపాఖండమున ప్రతిమనుషునకును సమరోత్సాహము కలదు. అది యితరభండములతో లేదు. ఆవశ్యముకు లేదు. భూవముగలభాధకే భయ ముండును. భయము గలవాడే పరాక్రమవంతుడుగా ముండుటకు ప్రయత్నించును. శరసిద్ధులకు భయము తోషని లేదు. ప్రస్తుత మాంగ్లికభుత్వము హిందవులను కలిసిద్ధులవలె నాకటించుచున్నది. అర్హముల పాదస్పృశ్యకలిగినది మొదలు నేటివరకును భారతమాత

కష్టము అనుమాట మెలచినది. దయగల బ్రిటీష్ ప్రభుత్వమువలన భారతీయులు చిరకాలమునుండి శాంతి భంగము లేక నుండును. తమపార్శ్వికవృద్ధిని సాగ్ధక పటచుకొనుచున్నారు. కాని వీరి కిచ్చును తోత్ర మవశ్య మని తోచుచున్నది. తల్లివలె ప్రభుత్వము పోషించుచున్నది ఆర్థికక్షోణితై క్రతిమునుజూడును పరాక్రమ వంతుడై యుండవలయును. ఎవడో చేసియున్న తుంటరి కృత్యములు సుద్రసిద్ధిములే గదా? మద రానుపై ఫిరంగులు విడువబడినప్పుడు వేదవేలు ప్రజలు తమకు కలిగిన యావదను నివారించుటకు దొరలెనము వానిని వేచుటకు మాకుగా రోదనము చేయుచు పాలి సోవజొచ్చిరి. అట్టివానిని ప్రభుత్వమువారెట్లు రక్షింపగలరు? అవధలు సంభవించినప్పుడు గాని వానిని నివారించుకొనుట కుచాయమును గ్రహించుట బ్రతుకొందించు సాత్వికవృద్ధి గల భారతీయులయెదుట రక్షింపజనునకు ప్రముఖర నిధి ప్రతిమనుజులను వీరుడెగిరి వలె ననుట యొకొక ధర్మవిరోధముగా నుండును గాని, దేశకాలస్థితుల ననుసరించి మొప్పుకొనవచ్చును.

ధర్మ మెట్లన్నను సమరముయొక్క ముఖ్య ద్వేషము సంహరించుట గావున బుద్ధిచాతుర్యముకొలది ననేకప్రయోగములు చేయబడుచున్నవి. ప్రస్తుతము జర్మనులు ఆక్సేయూత్త్రములు, విషప్రయోగములు, శత్రుములు మున్నగువానిని ప్రయోగించుచున్నారు. భూమిమీదను బలముమీదను ఆకంపముమీదను యుద్ధము చేయుచున్నారు. పాపురములుచేయుచున్నవల సంపుట, పోటోగ్రాఫులను కీడుచుట మున్నగు కార్యములు చేయుచున్నారు. ఇవి లోకోద్దేశ మగు కార్యములు. ఇట్టి కార్యములవలననే మహా అన్యధేశక్తి వంతు లనియు, విశ్వరాంజేభుగాయ లనియు చెప్పు బడుదురు. కాని వీరి కన్న అద్వితీయములు గావు. పూర్వకాలపు హిందూశిల్పము శిక్షాపాఠ స్ఫూర్తి పుడు! మయము మేధునానానానాదు. అటుగా నంతరిక్షమగు జోవువాడు. గంధిర్వులకు జక్క లుండు కదులవలన మన పూర్వులు మనుష్యుల

K. BRAHMAYYA LINGAM AYYAVARLU (Masulipatam)

క. బ్రహ్మయ్య లింగం అయ్యవారలు

B. PADMARAZU GARU

బి. పద్మా రాజు గారు (మల్కొంగల్, గోదావరి)

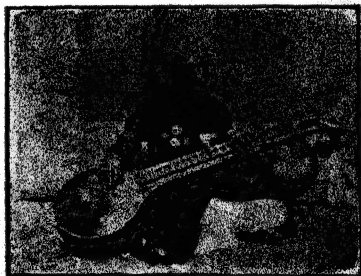
Mr. K. VENKANNA

శ్రీమంత్ కుప్పిలి వెంకన్న గారు. వివాహదీపాలు (విశాఖపట్టణము)

h

Mr. V. SESHANNA

వి. శేషన్న గారు. వివాహదీపాలు (మైసూరు)

Mr. VALLURI JAGANNATHA RAO

వల్లూరి జగన్నాథరావు గారు

Mr. A. SRIRAMA SASTRI

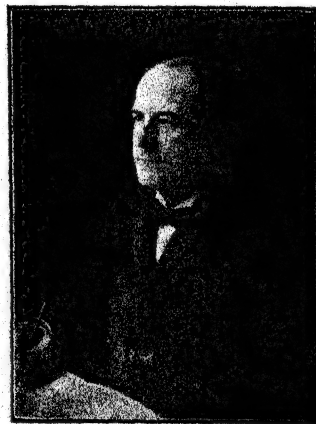
అయ్యప్ప అశ్వదత్త శాస్త్రిగారు
(రంగం, కృష్ణా జిల్లా)

PRESIDENT WOODROW WILSON

అమెరికా ప్రెసిడెంటు వుడ్రో విల్సన్ గారు

Mr. W. J. BRYAN

అమెరికా విదేశాంగమంత్రిగా ఉన్న వుడ్డో బ్రయన్ గారు

కొక్క విమానము తొప్పున తయారుచేసి యుద్ధిని తెలియచున్నది. మరియుచే పాగులల కొనగొలిపిన సభను స్వరించినచో ప్రస్తుతము జర్మనులు చేయు మోసకృత్యము లద్వితీయములు గా వని తెలుపబడు. విమానాధికరణము అగమశాస్త్రము మున్నగు శాస్త్రములయొక్క ప్రజ్ఞను చిరకాలమునుండి మఱచియున్న ప్రపంచమున జర్మకాన్తామానికుఁ డగు జర్మలిక నయూరి యొక్క యపరావతార మని చెప్పవచ్చును. శిముని పుత్రుఁ డగు ఘటోత్కచుఁ డంతఃకీమమునుండి యుద్ధము చేసియున్నాఁడు. పూర్వకాలమున వేడముల నవహరించి సముద్రవస్థమున దాగియున్న సోమకాసురుని వధించుటకై శ్రీకృష్ణుఁడు మతాస్యవతారము నెత్తినను ద్రములో యుద్ధము చేసియున్నాఁడు. ప్రస్తుతయుద్ధ మిట్టి సామర్థ్యములతోనే జరుగుచున్నది. ఇట్టి మహారోర మగు ప్రజ్ఞలు కృతయుగమున దూరమై వనియు, కలియుగమునందలి చివర పాదమున కృతయుగ ధర్మము ప్రథమ వనియు కాలజ్ఞానము చెప్పబడుచున్నది.

కృషిచేయుట విధ్యుక్తధర్మము. జయోపజయము లీశ్వరాధీనములు. విరాట్పురుషుని కన్యకులముందు పుట్టిన రాక్షసునకును నాథికులమునందు పుట్టిన బ్రహ్మకును అరువది తేల సంవత్సరములు యుద్ధము జరిగెను.

రామరావణయుద్ధమును చిరకాలము జరిగెను. భారత యుద్ధము పదునెనిమిది దశాబ్దముల బలము మడిచుగా వసునెనిమిది దినములలో ముగిసినది. సరాక్రమము ను దద్దితీయులగు భారతీయులు నిర్వీర్యులై అందఱు భారతమాత నష్టకష్టములనుండి కడతేల్చిన బ్రిటిష్ దొరతనమువారి కీ యుద్ధసందర్భమున లోభ్యవైసల జాలరేకుంటు జోచనియ్యము. భారతీయుల భక్తి ప్రపంచమునందద్వితీయము. వీరికి వైవర్తకి మండు. వీరి రక్షణమెలయుచు భక్తితో పాటు బీరుషమును తీర్చిదియిచ్చును. కాని సరాక్రమమునందు విముఖులై యున్నారు. ఆయుధశాసన మచేసి చట్టాత్మకంద సాగి పడియున్నారు. రాజశాసన మెట్టి వైసను చర్చించుట కుఁ గాని తీర్చుకొనుటకుఁ గాని పూనుకొనక దాని నిశ్చయార్థముగా నెంచికొనినా వహింతురు. పేరు కట్టి గాని కట్టరు గాని అపకాశి గాని యుగ యోగింపఁజాలకుండుటచే ప్రస్తుతపు ఐరోపామహాసర్వగ్రామమున నాంగ్ల ప్రభుత్వమువారికి బాగుగా నోచుపడఁ జాలనందులకు మిగుల విచారించుచున్నారు. ఇదియైన దొరతనమునా రాయుధశాసనమును తొలగింపకున్న, భారతీయుల రాజభక్తిచలన తాముపొందవలసిన ఫలమును ప్రభుత్వమువారు పొందఁజాలరని నిస్సంశయముగఁ జెప్పవచ్చును.

సీ. దుష్టశాపాని నునుమాడి శిష్టులఁ గారుణ్యమునఁ బ్రోచు కలితయనుఁడు
తనవారు పెరవారు లనకు భేదము లేక సమదృష్టితోఁ జూచు సన్నతుండు
న్యాయైకదృష్టితో నన్ని దేశంబులఁ బాలించునట్టి భూపాలవరుఁడు
ఒరులతోనుతఁ బగ నొల్ల కెవ్వరిని నాధుత్వమునఁ బురపఁ సత్తనుండు

అట్టి శ్రీబాద్రి ప్రభువ కిప్పునందు
నిన్నె జర్మనురాజుతో కైర మిప్పును
గాన సర్వోత్తముండును గరుణతోడ
విజయ మునుగాత శ్రీబాద్రివిభవ కవుని

కర్నాటక సంగీత విద్యాభివృద్ధి

కుప్రూరి జగన్నాథకర్కూరు

స్వ జగన్మోహనమైన ప్రధానవిద్యాలలో సంగీతమే యే క్రమ
 కన్య. అందుకు శ్రోతృత్వము మే కను స్వమైన మన
 తెలుసుకొనానో విద్యనుండి యాంధ్రదేశముం జేరెవలదు విశేషించి
 కర్నాటక రావి హాదిదేశములందు గూడ తగు వ్యాప్తిమంది వీనులను
 విందు గొల్పు నుల్లొప్ప మను మన కర్నాటక సంగీతభక్తి జగన్మోహన్
 హానమూర్తి మైనదియే కాదు. ఇందలి గుణభక్త్యులు అన్నియు 'వానందో
 బ్రహ్మ'యను ప్రాచీనపుస్తకే యువాచారణములు. తే యేల
 ప్రయాసరహితముగా మోక్షమార్గముకొందఁగోరు ప్రతియవజాతును
 గుణగంపల్లి వినుక మన సంగీతమే యధ్యక్షించితిరకలెను. "వీణా
 వాదనరత్నము. (శ్రుతిబాలివిహారం). తాలజ్ఞాన్యప్రయోగ సేవ
 మార్గంప గవ్యులీ. అనువాక్యార్థమును మృగమునీరముగా జేసి
 కొనవలెను. 4 దేశస్య మోహనో గానం వాన్యం స్వగతంబితి. 5
 తుక్కు ద్విష్టంబ్రహ్మదాధ్య మితి కాస్త్రప్రకీర్తితం. అనుచనమును
 నమిల్లించెను.

వాదనీయమగునట్టి మనుట నిట్టి సంగీతవిద్యను ప్రాజ్ఞులు
 మోక్షవిద్యగా జరిగజేయుచుండగా, మఱి కొందఱు ఆముష్మికా
 వాక్తి నేతయఁగొనవారు సంగీతము వినుట తమ ముగ్ధమునకు భంగ
 కరమని ప్రాయము దొరు భగ్యమైవచ్చును ను జెల్లించుకొనుచు
 న్నారు. కాని యీ ప్రాచీనము మన వాదమునకు బలమే! ఆముష్మికా
 వాక్తికై యచారముం బ్రవర్తించు భావధనులనేని ఆత్మకృష్టిమలు
 నేని మైనుటించుగలంబిట్టి సహ్యాభావకీర్తి యీ విద్యకుం గలదు
 గనుక నే వారెట్లు గర్వాణించియున్నారు. భృష్టమను, రింబియకారు,
 ఇంద్రియములను గూర్చి యేమి చెప్పినో యానుడు! "మూత్రా
 న్మూత్రా మూత్రా వా నవివృత్తానో భవేత్ బలవా రింద్రియగ్రాహ
 విద్యాసంపత్తి కర్మ తి" ఇంద్రియగ్రాహములు భావస్వత్తిని గల్గింజ్జి
 గ్రాహ్యులతో భావములను గావునదిలి చెందు మేలఁజేసిగ్రాహ్య
 దు హృదయంబుల తగను. వివి యర్థ మేమిఁ తల్లి వాఁతురు ఇట్టివారి
 చెంగుట నెవ్వఁడెం తోమరుండు మోన మనియో! కాదు. ఇంద్రియ
 మ్మూర్తి భవకర్మములనుభూత మంత బలకర్మమైన దని మనము
 గుర్తుంచుటకు గదా వాంట్లు ప్రాసేరి. దుష్టగుణభూత ముంటిది
 గనుక మనకు శరీరకాగ్ని దర్శన కృత్యమో! గుణగుణభవమో! అట్టి
 గుణభవము చెందెందైన గంబు. దోషము నర్హము. గుణము
 గ్రాహ్యము ఇంద్రియకేయభూట రితభూట ప్రపంచమున జెల్ల
 తునుట జెల్లకడల చేర్చిడియొందెది. కావట్టి సంగీతముయొక్క
 స్వాభావికగుణకర్మము సహ్యాభావకీర్తి యనుట నిశ్చయమే
 మైదును. వానిబట్టి ప్రాకృతిక హృదయంబుల నుత్తమ నుభూతము

గ్రహించి, విజ్ఞానకృత్తిత అమవృద్ధులను జయించియు వినుట
 మైన యాకృత్యుల ప్రకృత్యందస్థితిఁ జేయవచ్చును కావ్యసహ్యావా
 త్తి దేరు బోధము. ఈమధ్యము నుజుదించి కర్మములు వాటిల్లును.
 అట్లు మఱువకుండుటయే ప్రాజ్ఞు లగువాంకి ధ్యము కగా!

- మఱియు:
1. అన్ని హోత్రం ముఖాకాశ్యం గానం కాశ్యం రిజ్జెనహీ
 జేకోక్షత్వా గ్నృత్తినికోక్షా కర్మకత్వా గ్నృగ్నీధి.
 2. సంగీతం వైదికై ర్వాన్యైః భోధితం బ్రాహ్మణో స్మరా
 కృత్వైస్సంకం రథా మోక్షం ప్రాప్ను సంభిష్టాన్విహా.
 3. వ్యాకీర్తనా మోహనీ మామ యాయా సంకృతాన్వే
 ప్రాప్నుమనుచేకామ్యుః సంగీతోద్భవమన్వహా.
 4. విహితాముష్మికం త్యక్త్వా జేర్షి ర్నానమ స్మరా
 ప్రకృత్యందస్థం విజానాం వాచ నే నిరతో భవేత్.
 5. అతివోవాగిభూతం బ్రహ్మజ్ఞో గతికీర్తియః
 భరతోమి ముగ్ధకీర్తియః సంగీతే నిరతో భవేత్.
 6. సంగీత నిరతో విశ్వం వేదా వ్యాకందహుహిణః
 రథా మగ్నోతి కేదా వాచ నే నిరతో భవేత్.
 7. దోహయాం కామతో వాదో యదవ్వాన్వే ముగా క్వదిత్
 తథా గేతామృతం సీత్యా వాన్వోర్హన్యం ప్రవర్త్యతే.
 8. మృగస్థాన్తి త్యహాహా విచరన్య టింహింసదా
 ఒభకాచనీ సంగీతం త్రాప్ను ప్రాణం ప్రమచ్చతే.
 మహాత్ములచే రచించబడిన యీ సంగీతగ్నోకావ్యము జెల్ల
 తును బతింతుకగా!

ఇట్టి యీ సంగీతవిద్య మన దేశీయమ అనగా కర్నాట
 కీమధ్యలోని మునమైన యాంధ్రదేశీయమందు వాల్మీకిగీ
 దకును వచ్చియుండె ననుట నిశ్చయము. దీని భావ్యుద్ధికి హేతు
 భూతమైన కావ్యక్రమము నిర్ణయించుగల రని కొన్ని సంగతు
 లిప్పుడు ముచ్చటించుచున్నాము.

భారతీయగానముకంటె నాల సవనమనదగ్గి యాంగ్లేయగా
 నము నాద బహువీధిం దాగరితర నెనసి వెల్లి. విషయములలో
 కర్ణిచ్చి కొంచుచుండగా, మన భారతీయగాన మేల యభివృద్ధి
 నెనమవచ్చునో యూహించు ప్రార్థకులు. ఈ లక్షణమున వాం
 గ్లేయగానము గూర్చి కొన్ని సంగతులు మన వ్యాప్తమున కలంకాన
 భూతముగా ముచ్చటించుకొందము.

1. ఆంగ్లేయగాన మనుకొనకు మనము భావించుకొనుచున్న
 హావాత్మకల సంగీతము ఇట్లు, (హృష్టి, జ్యోతి, ఇంద్రియ, యజ్ఞ,

మానసగీతము

తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావుగారు

క్రలమును గదల్చు మేధావి కాన మూన్దుఁ
బనులఁ గల్గింపఁ గవులకుఁ దనరుదాని
నరయ మనసయ్యె; మనసయ్యె నరయ నదియె;
అది యయ్యెను జగమున కంత కదియె.
దానిఁ బట్టి బయల్ వెట్టఁ దలపు గలిగె;
బాహిరంబున కాంతరప్రకృతి కదియె
మూలకారణమై చెల్లు మూర్తి యయ్యె.
అశులమతములవారు తదాస్తికతను
నొప్పుదురు; దీనికిని గూడ నొకటి గల్గు
మూలప్రకృతి యటంచును జాల నదసి
పల్కు మతములు ననుచి; పట్టి చూడ
నాదిభేదముల నటుంచి యుండ జైక
మర్త్యముగ నొప్పికొనెనని మతమునకును
మూలపై నెట్టి మనసును లీలలకును
జాత్రముగఁ జేసి నెలఁ జూప బ్రహ్మ వశమ?
ఎవని గుట్టు బయల్ వెట్టి నెవని కనుచు;
బలుకుఁ బలికింప నూహ యుద్భవము సేయఁ
దానె కర్తయుఁ గారయితయును నగుచు
నెలయు మన సది, తన చిత్తవృత్తిపగిది.
బయలుపడినను లోలోనఁ బ్రబలియున్న
మెలఁగునదె కాని యెరుచితే మెలగునదియె?
చిద్విలాసంబుగను నాడు జిహ్వాయుండి
తన విలాసంబు నొకయింత గనుపఱుపఁగ
నాంతరప్రకృతుల తత్త్వ మనయుగోరు
వారలగును గా దన నిచ్చవడియె యేమొ
యిట్టి సంకల్ప మొదవించె నిచ్చ నొకటి;
కరము భంపల మగు దీని గనులఁ గనినఁ
జంపలత తామరాకున నెలమునకు
మనతమం బని చాంచల్యగడిమ తెచ్చును

నుపమగాఁగ గణించిరి నిపుణమతులు;
నాది పల్కులు మృషలు గావలయు దీని
గతులఁ జాంచల్యమును సరిగాఁ గనంగ; 32
4 నెంతలో బుద్ధి మాటునో యెఱుంగరాను;
తలపు లిప్పుడు తనుఁగూర్చి నిలిపె మదిని;
పురికొలుపుచుండె నడి వెలిబుచ్చు మనుచు;
గాలచైలంబు మొకయింత గాక యుండ 36
8 వెడలబుచ్చుంగవలె మనోవేగమునను;
కల మల మనోగతిని బోపఁగలదె యెంత
వడిగ వ్రాసెడి లేఖకు వ్రాతక్షన?
కలము కొలపాత్ర, జలధులు తలపు తెన్న; 40
12 నెంత వశమనానో దానికి నంతవట్లు
సాతకివిమర్శనకుఁ దెచ్చి చాలుపఱుకు;
సాతకమహాశయలు మీరు పట్టు విడక
మీ మనోనధివంబులమీద దృష్టి 44
16 నిలిపి వినూడయ్యె మాపల్కు నిజము నెలియు;
గన మనోదృష్టి సమభావమునఁ జెలంగ
జేసి చిత్రమొ! తెలియరా దెవ్వరికిని;
ఇంద్రియంబుల నరికట్టి యిహమఖిముల 48
20 యాతే దిగఁద్రోసి యుత్పత్తిన యయ్యెలెన
మనమును జయింప లేకైరి హానదయ్యె
విషయపర్యాకులత బ్రహ్మవేత్తలకును;
విషయము లనంగ నెయ్యది వీని జన్మ 52
24 సీమ యెయ్యది? యనుచుఁ బ్రశ్నించువారె?
మనను నడుగద మవి పుట్టి మనికఁ గన్న
తాచు తా నొనో వేహక్కుతాన మగునో?
ఉభయపక్షంబులందుఁ బ్రశ్ని తైరముల 56
28 కన్నిటికి నన్న కర్తగా నరయువారె?
మనన! యొక్కంతసేపు నా మాట వినము

నీ రహస్యంబు లొకకొన్ని జారవిడము;
 నిన్ను చూచిన గీత మానించు నెడల
 లోటు వచ్చిన నదియు నీ లోటు గాదె?
 యెటును భాయాపటముఁ దీయ నడ నొకింత
 ప్రకృతిహాపంబు పెడరినఁ బరులవాని
 నెరుపు కొఱమైన ఫలము గణించ నొకట
 పటము నైరూప్యమును బొంది పాడుపడుట,
 ని న్నెఱుంగనివారు నిందిత్రు నిన్ను;
 నెఱుంగఁ గలవార లంద్రు న ప్నే మనినను;
 వా రెఱుంగరే నేను నీ వశత సుంటి?
 కాన లో క్కై నాదిగాఁ గాన రెవరు;
 శేవభస్మత్రైత మటుంది భావఁ జూచి
 యక్షరభ్రాంతి గనువారి యండ గనుము;
 అన్నియును నూడఁ జక్కనై యలను నపుడు;
 భారతీదేవి సాయంబుఁ బడయరాదె?
 తోడఁ బనిసేయుచుండు నీ మాడ నుండి,
 యవయవంబులు మునస! నీ కళలవివయ
 పంచయంబును; నీవెగా జన్మభూమి
 యింద్రియంబుల కన్నింటి కెటులు గనినఁ;
 దత్తనాయమున జగ మంతయు జయింతు;
 తెలుపలను గల్గు నఖిలముఁ దెలిసికొనుచు
 బట్టి లోపలి కీడ్చుచు బలిమినో చను
 పుననో యెప్పుగించెమలోనె పనులు సేయు
 వాదినీ గొన్ని యదియె గా బాహిరములు;
 అంతరంగములోఁ గొన్ని యనుమియుండి
 చక్కఁజేసెడు పను లెన్ని జగతీయందు;
 లోన నెఱు పల నవి యెమి లోఁగొనినను
 నెంత యవ్యగ్రముగ నవి యెఱుగుచున్న
 నీకుఁ జిత్తంబు రానిదే నిలువ దెదియు;
 నేది గనుచున్న వినుచున్న నెవట నీకుఁ
 జలపు పుట్టుచునో యది తక్కు నొకటి
 బుద్ధి కెక్కుచు; నీ భావమును గ్రహించి
 యంతరంగముచునుటలు, భావ్యానుచురు
 న్నూడిగము సేయవలయు నీ కొప్పడముగ

- అండఱును నీకు వశవర్తు లై కులంగు
 60 చుదురే గాని లోనుగా వైకరి శీప్ర;
 పర్వతంత్రస్వతంత్రు లేజగతి నైనఁ
 గలరె నీవంటివార లొక్కఁడును గానె? 96
- శ్వేచ్ఛ నినుఁ జెప్పి మఱి యన్యః శ్చెప్పవలయు;
 64 యతులు సామాన్యవట్టభద్రాయతులును
 గడు స్వతంత్రు లటంచుఁ బేర్పడినవారు;
 వారిపై నాధిపత్యంబు వఱులు నీకు; 100
- నింతకంటెను స్వాతంత్ర్య మెటును గల్గు?
 68 పాక్షిపులు ప్రకృతిచేఁ దుట్టిపడనివారు
 వారివైన నీ వధికారపథము గనుట,
 వింత గా దననగు నొక విధము గాఁగ;
 104 నీదు పరివారమును గెల్చి నిను జయింప
- నేకదీక్షగఁ బనిసేయ నెసగువారు
 72 అదియె నియతిగఁ గలవారు యతు లనంగ;
 శ్రమదమాచలఁ బరివారసరః గాంచి
 108 శాంతిసాధనములను దుగ్ధాంత లగుచుఁ
- బట్టి బంధించి నీ పరివారములను
 76 ముట్టించితురు వా రరికట్టి నిన్ను
 నిను నచిది లోకక్షా నన్యని వచింప
 112 వలెను శత్రుఁడు పైఁజేయి గలిగియున్న
- నొదిగియుండుపు సమయంబు పొడలుదనుక;
 80 పట్టియూచిన కొమ్ము చేపట్టు సడల
 రివ్వనను దొగ్గిటికి నూరు రెట్ల వడిచి
 116 మింటి కెగసెడు క్రియ వాఁబూచ మరల
- నీదు నధికారవిధనంబు నెఱపుచుండు.
 84 అనువు నీ రూప మూకాశమంత యాశ
 యాశలకు న్నెఱఁ గూట్టురాల వీవ
 120 యశలయోజనలకు మూల మగుదు వీవ
- పాపపుణ్యంబులకు నున్మిట్టపు వీవ
 88 మూడు లోకంబులును గాలములును నూడ
 నెఱుంగఁగలదాన వీవ; ఏ న్నెఱుంగనగునె? 124
- గతము దెలిపెడి తపే నిన్ను స్మృతి యటండు;
 92 మఱి యటందరు భావిసంగతుల నున్న

బుద్ధి వాడు తాత్కాలికముగ మెలంగి ;
 వంద లామడలను దూరమందు నున్న
 గనని వినవట్టి వస్తులఁ గాంతు వీవ;
 కాలజలనిధి నడుగంటి బ్రాలుచున్న
 యర్థములఁ దెచ్చి యెదుటఁ బ్రత్యక్షముగను
 వజులఁజేయుదు; పెనుటఁ గన్నచునున్న
 వారిఁ గనకుండఁజేతువు; దూరభార
 మనెడి మాటలు లేవు; చా పనుచు లేదు;
 మిత్రుఁ డని లేదు; లేను బల శత్రుఁ డనుచు
 సర్వసముదాల నిను నమ్మి నవగరాదు
 నీదు సాంగత్యమును నమ్మి నెగమవారి
 మనసువచ్చిన రీతిని మనెనువారి
 వర్తనము బోధపడునె యెవ్వరికి వైన ?
 ఒకని వృత్తంబు నొకరితి నుంచినపు
 మిత్రులను శత్రులుగఁ జేసి మెలపుచుందు
 మిత్రులుగఁ జేతు తృటిలోన శాస్త్రులను;
 ముచ్చి జెడ్డగఁ బెనుగుల ముచ్చివిగను
 గుంఁగొనగఁజేతు భ్రమ యనుకొనకయుండఁ
 దిరుగులేనట్టి మం దిచ్చి త్రిప్పుచుందు;
 మందు తల కెక్కెనా, లవమూత్ర మైనఁ
 దిరుగు మఱుంగగు మఱుంగగుఁ దిరుగు జగతి
 సాధుసాంగత్యమునఁ ద్రోవఁ జనెనువారి
 చారి దప్పించి మెలవంగఁ దప్పిత్రోవ
 నదుగువారల నడుగంటి నణగఁబ్రొక్కి-
 బయలుఁబడకుండఁజేయు బాల్కుచునుందు
 వ్యసనములలోఁ దగుల్కొనువారిఁ గనుడి.
 దినదినంబును వృద్ధిగాఁ దనరుఁ గాని
 తిరుగు గనరాదు; సుపిబడి తిరుగుచుండ్రు;
 స్నేహ మని నిముసము నమ్మి చెలఁగలేదు
 సైరభావంబువలన లాభమును లేదు
 ప్రకృతి యగు నీకు దుష్కృతవర్తనంబు
 సుత్రవర్తనకును నీకుఁ జాల వచ్చు
 అడుగు పడ దేలోకో నీకు నవలగతుల
 నొక్కపట్టునఁ; జప్పునఁ జక్కఁబాదు

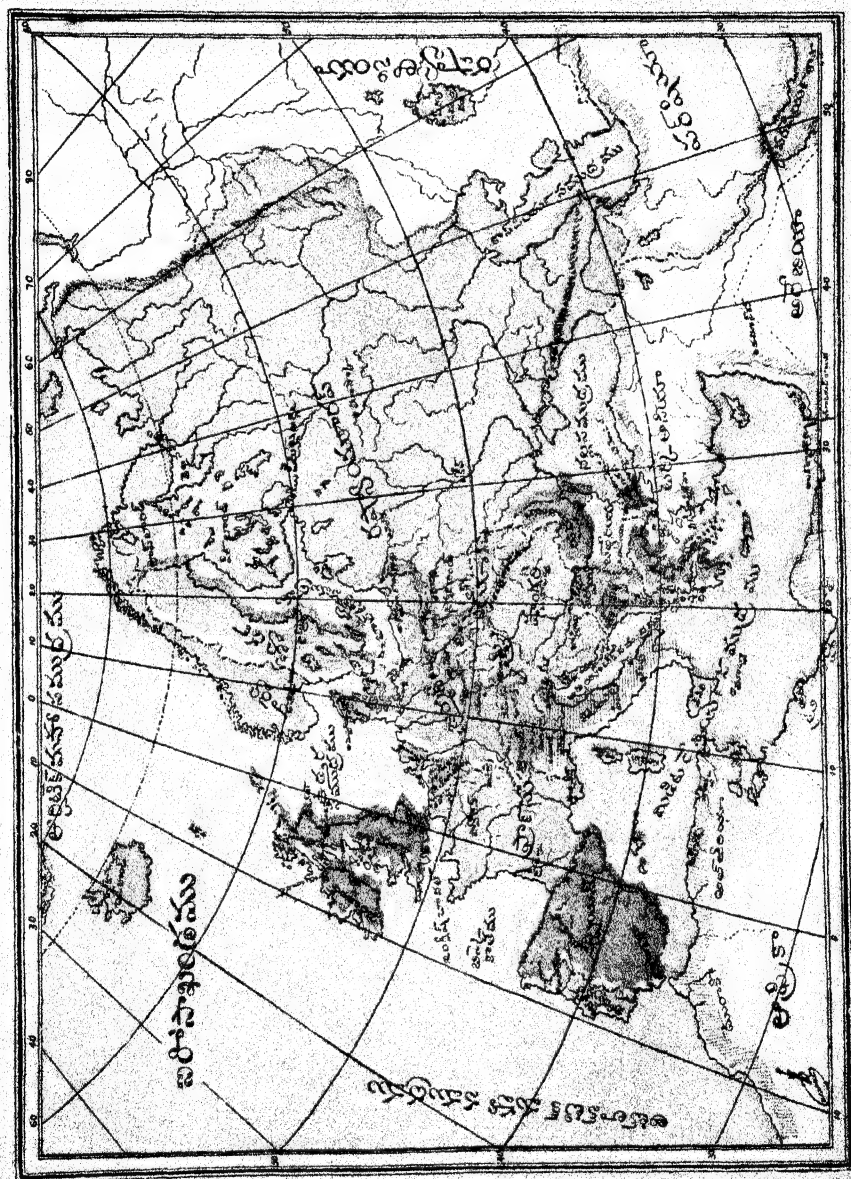
వెనుబుజంబున కాపఱ మగవడఁగ నె
 128 నీదు పల్లమునకు నేగు వీరు గాఁగ
 అందుననె నిన్ను మాయకు నాత్మజ వని
 యాస్తికమతాలంబులై యలరువారు 164
 పరమమతఁ జూచి సిద్ధాంతపతినివారు;
 182 జడ మటందురు తాత్త్వికజ్ఞానమతులు
 నిన్నుఁ గొందఱు; లే దండ్రు నీకు స్వప్ర
 కాశతమె కొంద; తిందలి కల్ల నిజము 168
 లరయ శక్తు లెవ్వరు? స్వయంవ్యక్తి వగువా
 186 ఛాయ వయ్యెదమై చెప్పఁజాల మమ్మ!
 ప్రకృతిచాంచల్యము భవత్స్విభావ మరయ
 దాని యనుభవమునుబట్టి నీ నడవడు 172
 లరసి చూచిన ఛాయవే యనుచుఁ దోయ;
 140 లేకయుండిన ఛైర్యంబు లేద జెల్లు?
 అందుచే స్వయంవ్యక్తి గా వంద్రు నిన్ను
 మూల మున్నది నిన్ను ద్రిష్టఁజాలునట్టి; 176
 అదియె యాస్తికు లెల్లరు నాత్మ యంద్రు
 144 నీకుఁ గూడను మూలమై నెగను దాని
 హస్తవలఁదేసి యూడింతు వనవరతము;
 వింత యగుఁగాదె లుకి మాయవిధముగాదె? 180
 ఆత్మ యర్థ మగును మెఱుఁ గగును వీవు.
 148 నీకు సంగతిచే నాత్మ నిశ్చయంపు
 సీతిని నేమఱుచుండ, నీ గతియె గలిగ
 నలరుచున్నది, కల్ల యధార్థ మనుచు 184
 భ్రమను బడి దిరుగుచున్నది విమత మగుచు;
 152 చటులసాంగత్యదోష మెంతటికీఁ గాదు?
 అద్దమున మెఱుఁ గెటు లుండు నలులు గాదె
 మొగము గన్నుకు? నొకవంక మొగము పెద్ద 188
 యొకటఁ జిన్న యొకటఁ గోల యొకట గుండ
 156 యొకట బుంగగ నుండెను నొకటఁ బక్కి-
 శల్మముగఁ గానఁబడు గాని సహజరూప
 మెప్పుడో గాని కన్నద దేర్పడంగ; 192
 ఒకని మనమును బోలి తేజోగాని చిత్త
 160 మలర దేలోకా బుద్ధి తీర్పులకుఁ గల్గు

మనము లన్నిటికిని లోన మనము గలదు;
 స్నేహభావమున నొకటి జేరుజాతి
 వాదరంబుగఁ గను వాని వారే దపుడు;
 వైరభావంబునను బొమ్ము వానికడకు;
 జన్మకయె దాని వారకు చెప్పికొందురు;
 త్రాగుజాతులు గను మొక్కతావునందె
 గానలుచుదురు; జూదరైత కల్లుదులును
 స్వచ్ఛమతులును కేకొక్కొక్క స్థలమునందె
 చూడనయ్యెద రెవ్వఁడు గూడ గూడ
 వారికిని వీరికిని తెల్లి నెఱుఁ దెపుడు;
 మంచికిని జెడ్డకును తెల్లి మనలనగునె?
 భావ చెల్లియు దేశంబు బాంధవంబు
 లేనివారలు గూడ లోలోనఁ బాలు
 వాస్తభావంబు గల్గి యున్నోన్యమైన
 మైత్రి మెలంగుచుండురు తత్పరమామమును
 వానుచుగికి మే యగు నెరి మాడ;
 మనసు లాకర్షణము లేక తనరునేని
 నొకవిధంబైన వన్నియు నొకటఁ జేరఁ
 గారణం తెట్లు చూచిపఁ గావరాదు
 నిన్ను పురుషునిగాఁ గిగింపినారు
 తాత్త్వికులు దానిని యథార్థతగ వచింపఁ
 జన దనుచుఁ దోచు; హేతు వే మనుచు వేము216
 తనకు చిహ్నమవృత్తి నందటను ద్రిపు
 నభ్యుత్పత్తి క్త యొక్క స్త్రీయంత్రముననె
 గాని యొ క్త గన మజ్జకడను లేదు;
 లుండుననె మూకు మూర్ఖుల శాదివీరి

మయున క్త మొకం బుండు నాదికనిది.
 198 అట్టి కేక్తులు నీయందు నవరియుంట
 స్త్రీత్వ మారోపణముచేసి చెప్పినాము
 స్త్రీత్వపు స్వరూపు లేర్పడఁ జేయ నవరి
 కనునో దోచిన క్రియఁ జెప్పనగుదు గాని;
 200 ప్రకృతిని నపునవకతి గల్గి ప్రభవమంది
 పుంస్తవమురు బొంది విజ్ఞానపుష్కలకడ
 స్త్రీత్వ మందితి విచట నీ చేస్తేతముల
 స్త్రీత్వపు స్వరూపు స్వముల చేరి యొకట
 201 నుండు నెచట జగత్కర్తయెందఁ దక్క?
 నందుననె నిన్ను జగమున కాది గాఁగఁ
 నెప్పియున్నాదు; జగతియుఁ తెలుగు నటులె.
 208 స్త్రీ లొకొక్కపుడు లేమంత హేల గాఁగ
 నెందుమను గానివానిపై నెచట లేని
 కూర్చి గలిగి మెలుంగుట కూడఁ గలదు;
 లట్లు యెప్పుడైన నీకు దయాన్యభావ
 మొనర్చుటయు నుండు నెవ్వరో యెక్కడైన
 212 నపుడు నవ్వల్లితివానికే నమరుచుండు
 వారి వశం ద్రివివిగాఁగ వఱలుచుండి
 ముక్తికాంతకు వానిపై మోహ మలరఁ
 జేసి నిర్వాణబదయున్ను జేతు వరని;
 నట్టి జయఁ జూపుచున్ను మాయుచు నెపుడొ;
 నికుఁ గృప వచ్చినప్పు డబ్బదాక మూత్ర
 విలువనటను ద్రిప్పి దుగ్గతి కీడ్వకమ్మ!
 214 లక్షరఖ్యాతి జగతి ని కెమరునమ్మ!

220

శా. మా జాతీయ పర్యాకమ్యాసీతి యుక్త్యంతరకాళ్యుని
 యజ్ఞానిల వివాదులుడగ రిపుకర్తృత్వంబు దంతరీక
 జ్ఞానై కలభాగ్యునిక బడసి భస్మిభూమి లోపలుగా
 జే నేయద భవి శ్రివవార్తను నిను విజ్ఞా భవతుర మది.

ఐరోపా మహాసంగ్రామము

12 18 22

[illegible]

మధ్యమైతే వివాహం పూర్తయింది - నిమిషాంతం భరణం పూర్తయింది.

A-70-33.

మహాసంగ్రామము బడబానలమువలె నాగిరకప్రళయం

చము నానగించినది. యుద్ధము సకలార్థములకు మూలము. ద్రవ్యసంపత్తియు, సుఖనాశనము, జనసంతోషము, ప్రజాశాంతియు, సర్వసంహారము యుద్ధఫలములు. యుద్ధప్రకటనము రాజులకు భయమును, మంత్రులకు కంపమును, యోధుల కుత్సాహమును, శాంతికాములకు నిరాశను, ఆశ్చర్యయాత్రు, విర్యావలంకారవంశమును, లోభుల కాశావేశమును గలిగించెను. జనులు గుంపులు గుంపులు గూడి నుసగుసలాడె గడచిరి. చండితులు సామరులు కలహకారణంబులను చర్చింప నుచు క్షిప్రించిరి, కలహకారకులను నిందించుచుండిరి. కొందఱు ఆశ్చర్యాయనరాజును యువరాజుని చంపిన సర్వయా యువకుని నిందించిరి. కొందఱు చిన్న కాలముగ సర్వాయువులను ద్రావ్యవ్యయముచాలు సేయుచున్న ఆశ్చర్యయునులు మూలకారకు లని నిందించిరి. మఱి కొందఱు సజాతీయులైన సర్వాయువులకు వేయూరి నొసంగిన రుద్రాక్ష కారణ మనిరి. మఱి కొందఱు ఆశ్చర్యకథయహస్తము విచ్చి స్వలాభమునై కయ్యమునకు పురికొలిపిన దర్పిని దూషించిరి. మఱి కొందఱు పెగన సాధిండులకై వేదీయున్న ప్రాస్తు కారణ మనిరి. ఇతరులు చిన్ని రాజ్యములను లోకసామ్రాజ్యమును గావించుటకై ఇంగ్లాండ్వలంబించిన ధర్మమార్గమనిరి. కారకులైన నై నను దాజుని కివమూనకదించిన యుద్ధము ప్రాసంగికది.

పూర్వం పవిత్రం చెను. ఏలయమున కేర్పడిన
యాయాధములను ధరించెను. లయభారమును వహిం
చెను. అయదూపంబు లైన ఝంఝూపింబులకున్న,

బడి గొనలగుబులకును, జలప్రవాహగుబులకును, భూకంపగుబులకును, మహావ్యాధులకును కారణభూతులైన నీరుమీడు సంగ్రామరూపం వైన లయమునకును కారకుండు. ఇతరకారములు నీమీద తమూ, తమూలు.

[illegible]

3. சாயல் | மெயல் கா. க. நா. பி.

నాయం భూత్య భవిత నా భూయః

అంతా వెళ్ళి వచ్చింది తండ్రికి

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

151-152

స్వప్న లయము ననుగొనిచియుండును. ప్రాచీన భావ ప్రపంచమును రూపుమాపి నూతనభావ ప్రపంచమును నిర్మించుటకు వచ్చినాన మహాస్వరామమును సాధనముగ గైకొనుట భగవద్వ్యక్తిలయ గావచ్చును. కార్యకారణ సంఘటనను దృష్ట్యైవను జీవాత్మగరి గామమునకు లయమును స్వప్నవలె మూల మనినవచ్చు వలసియున్నది.

ఈ సంచికయందు కళహాకారకము లైన ప్రాముఖ్యము

తెల్లమును, జర్మను, రుష్యా మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు సంక్షేపముగ వ్రాయబడినవి. ఆ చరిత్రలను చదివించినపుడు శిష్యురాజ్యముల శ్రేయఃప్రాప్తికి, రాజ్యాభివృద్ధికి, వ్యాపారాభివృద్ధికి ఫలము లైన యుద్ధములు తక్షణమే జరిగినట్లు తెలియచున్నది. యుద్ధానంతరము భావప్రపంచమునకు మార్పులును వర్తించుచుండును.

యుద్ధములకు మొదటియుగమునందు దేశస్వాతంత్ర్యము, మధ్యయుగమునందు మత స్వాతంత్ర్యము, తుది యుగమునందు ప్రజాస్వాతంత్ర్యము కారణములు. రాజ్యస్వాతంత్ర్యయుగమునందు దా కారణము పరిస్థులు ముగిసిన తర్వాత భావము లంతర్గతములు, ఇట్టి నిర్ధారణము మూడు యుగములకును సంబంధించుచున్నది.

గ్రీకులు మొదట యూరపుఖండమునందు నాగరికాంతురములను నాటిరి. గ్రీకులకు విశ్వాత్మ సుందరాకారము. అయ్యది ప్రకృతియందు దృష్టము. గ్రీకులు నాగరికులు. తదితరు లనాగరికులు. రక్షిభాధవ్యమే దేశ బాంధవ్యము, బాతి బాంధవ్యము. రోమనులకు విశ్వాత్మ ధర్మమూర్తి. అయ్యది సామ్రాజ్య స్వభావరములగు పరిస్థులుము. రోమక సామ్రాజ్య వాసులు నాగరికులు. తదితరు లనాగరికులు. సామ్రాజ్య భావము బాతిబాంధవ్యము, దేశ బాంధవ్యము. కాన్స్టెంటిను చక్రవర్తి క్రైస్తవమతమును స్వీకరించిన పిదప మతబాంధవ్యము సామ్రాజ్యవాదబాంధవ్యమును బలపఱచెను. క్రైస్తవులు నాగరికులు, సభాతీయులు. తదితరు లనాగరికులు, విభాతీయులు. ఏక దేశవాసము, ఏకభాషప్రచారము, ఏకమతావలంబనము మొదలగు విషయము లేకజాతీయతకు నిదర్శనములుగ నుండును. పదునాఠవ శతాబ్దమునందు మతభేద మేర్పడి మతవిభాములు ప్రబలిసవి. దేశములు సంక్షోభవశ మైనవి. పదునేడవ శతాబ్ద మంతయు నందు మతస్వాతంత్ర్య మేర్పడినది. యూరపు రాజ్యములు స్వీకరితూపములను దాల్చినవి. పదునెనిమిదవ శతాబ్ద మంతయునందు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునై పరి

వర్తన మేర్పడినది. పంచొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు యూరపురాజ్యములలోని ప్రజ లధికారదాస్యము నుండియు ఆచారదాస్యమునుండియు మతదాస్యము నుండియు విముక్తు లై, మానవసమత్వమును సాధించి, తృప్త్యమును స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించిరి. కాని, సిద్ధాంతమనకు దీక్షాపము లంగీకృతములైనను నామకయందు వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమునకును జాతీయ స్వాతంత్ర్యమునకును బల సంపదలు మార్చలేవి గారణములుగ నున్నవి. సాత్త్వత్య రాజ్యములు మణాభిమానమును నాగరికాభిమానమును బూని మహా సామ్రాజ్యములను నిర్మించి శాంతిని స్థాపించి లోకప్రభుత్వని గడించినవి. యూరపియునులు నివాసయోగ్యము లైన ప్రదేశములను విజయమునలననో నివాసమునలననో ప్రతిగ్రహకారణముననో యుక్రమించుకొనిరి. ఇప్పుడు ఇంగ్లాండు 1,31,53,712, రుష్యా 84,00,000, ఫ్రాన్సు 53, 66,400, జర్మనీ 13,37,020, ఆమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములు 37,48,100 చదురపు మైళ్ళ భూభాగము నాక్రమించుకొనియున్నవి.

మతయు పంచొమ్మిదవ శతాబ్దమున యూరపు ఖండమునందు జనసంఖ్య హెచ్చినది; యంత్రసాధనములవలన పరిశ్రమలు విపరీతముగ వృద్ధిపొందినవి. యూరపునందు పరిశ్రమయుగ మేర్పడినది. ధనాశక్తి ప్రబలిసవి. వ్యాపారవైరము హెచ్చినది. విషయ లోలత్వము వ్యాపించినది. టాల్స్టాయి ప్రభువు వాసి నట్లు యూరపురాజ్యములందు ధనదేవత యుద్ధదేవతలై వెలసినవి. ధనదేవతను గొలుచువారలకు సంతృప్తి దుర్లభము. యూరపురాజ్యములందు రాజ్యవైరము లకు వ్యాపారవైరము జరిపడ, ప్రబలవైరము హెచ్చుట కారంభమయ్యెను. భావప్రపంచమును శౌతికప్రపంచము వశపఱచుకొనినను. భావప్రపంచము నీలించినపుడు జీవార్థపరిణామము వెనుకబడును. యూరపియును జాతులు శౌతికావధింబరములగు చిక్కుకొని భాషాభివృద్ధి నిలిపించినవి. యూరపుజాతులందు వ్యక్తిభావార్థత్య మంగీకరిత మైనది కాని జాతీయసాత్త్వత్య

త్యే మంగీకృతము గా లేదు. చిన్న జేశములను పీటనంత
వజరు పెద్దరాజ్యములందు బలివిని చేర్చుకొనుటయే
యూరపురాజ్యముల రాజనీతి. సింహాసనమునైన వ్యక్తిని
గాపాడుట మానవధర్మము; నిస్సహాయత్వము. మన్న
బాటిని రక్షించుట ధర్మవిరుద్ధము. బాటిస్తాత్మత్వమును
స్థిరపఱచి రక్షించుట కీ మహాసంగ్రామ మవసరమై
నది. మరొకప్పుడవ శతాబ్దమునందు వ్యక్తిస్తాత్మత్వ
భావము వ్యాపించి, ధర్మపరిపాలనమునకు ప్రాతినిధ్యవి
ర్యామయిన, ప్రబాల్పిత్రిమును సాధనము అని యం
గీకృత మైనది. ఆ భావములు మానవసాదరత్వమునకు
సోపానములైనను బాటియమత్సరంబును మాన్య లే
కుండెను. వ్యక్తులకు ప్రాతి బాతులకు నైరము పం
దొమ్మిదవ శతాబ్దమునందలి భావములు. బాటియసాద
రత్వమును గ్రహించి మానవసాదరత్వము నిరుపయో
గము, అసంభవము. మానవుని సాదర లనియు దేవుని
విడ్డ లనియు బోధించుచు, నుత్తమబాతు లని నిచ
బాతు లని దురభిమానము పూనుట సమంజసమా, వి
వేగమా, ధర్మమా? పునాది లేని నిర్మాణము సాధ్య
మా? బాటియసాదరత్వము స్థాపిత మగుటకు వర్తమాన
భావములు మాఱవలయును. ప్రాతే భావములు పో
యి క్రొత్త భావములు గలుగుటకు లభ్యము సాధనము.
బాటియసాదరత్వభావము పుట్టి పెరిగి స్థిరపడుట కెన్ని
మాన్యములు, యుద్ధములు, ప్రశయములు గావలయునో
దేవుని కేతుక. వర్తమానసంగ్రామమున భిన్నరాజ్య
ములకును భిన్నబాతులకును చరంగమునందు సమా
వేశము గలిగినది. మహాపాపపాపకాయంబు దురభి
మానప్రకరణమున కవకాశము లేదు, ప్రశాంతిని
యందును లేదు, సామాన్యస్థితియందు మాత్రము
గలదు. దండధరునకు అంగు హైందవ జర్మను జపాను
రాజ్యభేదములు లేవు; తెల్ల వల్ల వచ్చు బాతిభేదములు
లేవు; భాగ్య దరిద్ర స్థితిభేదములు లేవు; హిందూ
మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతభేదములు లేవు; ధర్మా
ధర్మభేదము మాత్రము గలదు. లోకకళ్యాణమునకును
ఉపాత్మపరిణామమునకును భేదభావము సమస్తి సాదర

భావము స్థిరపడుటకు సృష్టిస్థితియములు సమాన
సాధనములు.

బాటియభిమానము జర్మనులకు విశేషము.
గతించిన యెరుదొండలోను జర్మనుబాత్మభిమానము
స్థిరముగ స్థాపిత మైనది. జర్మను లతిశులభముగ
తెన్నాదొంగునుండి తెలుపవలెను అట్టియొకడుగి
గలిపియోను ప్రాస్తునుండి ఆత్మను తొలగింప
జయించి. విజయమువలన దిగ్విజయాభిలాష గలిగినది.
తొలగింపవలెను విజృంభించినది. ప్రపంచవ్యాప్తసామా
జ్యనిర్మాణమునకై సకల సుపదలు వివిధంగావలె
నవి. నిర్బంధమైనవ్యక్తిత్వము విధానంబడినది. బలవత్తర
మైన యుద్ధసౌకర్యము నిర్బంధంబడినది. యుద్ధోపకర
ణములను నిర్మించుటకై శాస్త్రజ్ఞుల ముఖయోగింప
బడినది. సుపదల వృద్ధికై పరిశ్రమలు బలపఱచుట
నవి. విస్తారము మొదలగు మృత్యువ్యయ పరిష్కారము
జర్మను ప్రతిధను విస్తరింపఁజేయుటకై వినియోగపడి
నది. క్రీష్టు మొదలగు తాత్త్వికులు జర్మను ప్రతిభ
నున్నవించిరి. వారి మతమునందు లోక ముత్తమపురుష
పరిణామమునకై సృష్టించఁబడినది. ఉత్తమపురుషులు
వర్ధిలుట తిదితెలుగు నశించుట సృష్టినిర్ణయము. జర్మను
లు ఉత్తమపురుషులు, జర్మనుబాతి యుత్తమబాతి. అట్లే
యులు మాయకులు, పరాములు నిర్వీర్యులు, దుష్టములు
ప్రాకృతులు. లోకము జర్మనుల తత్త్వికులు వ్యాపింపఁ
జేయుటకై పుట్టినది. జర్మను తత్త్వికులు వ్యాపింపఁ
జేయుట జర్మనుల విధి. అర్ధహస్తీ యుద్ధము ధర్మము
లలో నుత్తమధర్మ మని బోధించెను. ఆయన మతము
నందు జగత్తున ధర్మము బలమూలము; బలవంతులు
బలహీనులను నిర్బంధించుట సమంజసము; జర్మనులు లోక
సామాజ్యమును పంచవలయును, తేడా చెప్పివల
యును; జర్మను లవక్రమరక్షకులు, అంగు హైంద
దుష్టను బలములను నిర్బంధించుట సమంజసము; అర్ధహస్తీ
మును జర్మనులు కష్టపరంపరలకు పాత్ర సాధించవల
యును. మోల్ ట్టి మొదలగు పూర్వపరిరాలకు జర్మ
నుల విజయమునందు విశ్వాసము గలిగియుండిరి. వైవి

కులు విజయగిరింబులను పొందుచుండిరి. విద్యాలయము లందు విజయోత్సాహము బోధింపఁబడుచుండెను.

జర్మను సామ్రాజ్య పరిపాలనవిజ్ఞు యూహలను పోషించుటకు తగిన స్థితియు దున్నది. జర్మను సామ్రాజ్యము సంయుక్త సామ్రాజ్యము. సంయుక్తరాజ్యము లందు ప్రత్యేక ప్రభావరాజ్యము. ప్రత్యేకరాజులు జర్మను సామ్రాజ్యమును నిర్మించి ముఖ్యాధికారమును తమ యధీనమునఁ బొందుకొనిన విధ మొ సంచితయందలి జర్మనుదేశ చరిత్రమునందు తెలుపఁబడినది. హెర్బా హెర్బా జెల్లర్ని పంశేష్టు లాశాపరాయణులు. ప్రెజిడెంటు మహా మహం డా హెర్బాపరాయణు డైనను నిరికొండ; సమ యూహకులముగ సామ్రాజ్యమును పెంచి బలపఱచెను. ఇట్లు చక్రవర్తి కట్టి సహనము లేదు; ప్రజ్ఞ లేదు; అత్యాశాదురభిమానములు గలవు.

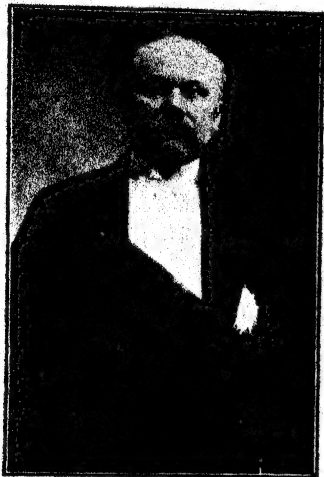
జర్మనుల యత్యాశ కలుజరు విలియము నందు మూర్ఖింపఁచినది. జర్మను రాజ్యాంగ నిర్మాణమునందు చక్రవర్తి శాసకుఁడు, మంత్రి, కోశాధ్యక్షుఁడు, సేనాధిపతి, నౌకాదళాధ్యక్షుఁడు, పాలనము నియమింపాలన మైనను చక్రవర్తి సర్వాధికారి, సర్వ స్వతంత్రుఁడు. విలియముచక్రవర్తి సర్వజ్ఞాభిమాని. విలియము కవులకు కవి, గాయకులకు గాయకుఁడు, సేనాధ్యక్షులకు సేనాధ్యక్షుఁడు, మతబోధకులకు బోధకుఁడు, పండితులకు పండితుఁడు. ఇంతి యెల?— సర్వజ్ఞత్యామాశి. ప్రజలు, అధికారులు, చక్రవర్తి— అందఱు లేను బలవిజయములందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలిగియుండు, సమయ మాపక్ష మైనపుడు యుద్ధము లేకమా? జర్మనుల మతమునందు “జర్మని

దేశదేశము, జర్మనులు దేవతలు, చక్రవర్తి దేవేంద్రుఁడు, సురాసుర సమరమునందు సురలకు విజయము ప్రసవము.” సమరోత్సాహము జర్మనులందు మూర్ఖింపఁచినది. ఇతరభావము లన్నియు రాజసభావముచే నావరింపఁబడినవి. దేశాధాయములో మూడవ వంతు యుద్ధసన్నాహములకై వినియోగపడుచుండెను. ప్రజలు వ్యయభారమున క్రుంగుచుండెరి.

జర్మనీయుష్మత్ప్రయత్నములను చూచి ప్రాన్సు దువ్యై థింగ్లాండు మొదలగు రాజ్యము లన్నియును తదేకవిజ్ఞుతో యుష్మత్ప్రయత్నములు చేయుచుండెను. సకలరాజ్యములును లేను యాదాయమును, ప్రజాసాఖ్యమునకుఁ గాక, యుద్ధసన్నాహములకై వినియోగించుచుండెను. సమరోత్సాహము మితిమీరి సకలదేశము లందును న్యాయించినపు డెన్నట్లుకారణము సమరాన్నిని ప్రజ్వలించేయుట సహజము. మహాసంగ్రామమునకు సర్వయూ నిమిత్తమాత్రము. సంగ్రామాంకురములు చిరవర్తిములు గాని యాశ్రితములు గావు. యూరపురాజ్యముల ప్రబలకైరము జర్మనుల దురభిమానము జర్మను చక్రవర్తి విరంకుశాధికారము సంగ్రామమునకు మూలాంకురము లని యూరపుదేశచరిత్ర నలన విచిత్ర మగుచున్నది. భావప్రపంచమును మాన్వి జాతీయసమస్యను విప్పి మానవవాదరత్నమును జాతీయసమత్వమును స్థిరముగ స్థాపించుటకై వర్తమాన సంగ్రామమును నిమిత్తమాత్రముగ నుపయోగించుట భగవత్సోక్తియై యుండును. ధర్మసూత్రావగాహము సంహార మనసరి మని శ్రీకృష్ణుఁడు చెప్పిన తత్వోపదేశము విశ్వసనియగును.

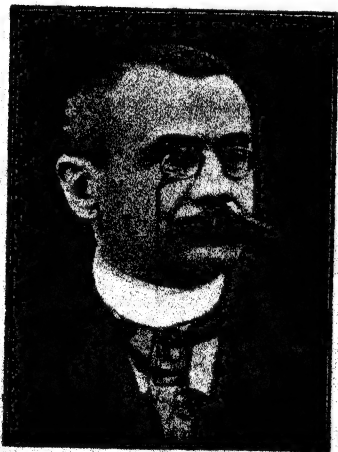
జి. బొట్ల సహాయకర్తాదులు చలం
మొదటివత్సవమునందు గలది కాదు
మొదటివత్సవమునందు గలది కాదు
గవీర బొట్లమూల ముద్రాపకము

PRESIDENT POINCARÉ

ਪੰਜੀ ਫ਼ੈਰਲੂ ਫ਼ੀਲਿਪ ਫ਼ੀਰ

[M. DELCASSE.

ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಿಶೇಷಾಂಗಭೂತಿ ಎಂ. ಜಿಲ್ಲೆ

రితము

యను గలిగియుండును. వచ్చు క్షులము నుజుండులును మాచనంతులును, పంతులు గలను. దేశములందు పలంకంతులును, దువ్వీశుండులును, పంకంతులును నైవ దేశములు గలవు. దేశస్థిగియును ప్రవాస్థిగియును నీవీధిపండువును గలిగియుండును. దేశములు సమానసౌందర్యపుటను నుండువలయును నిలయును తెచ్చువును పలుకుభాగ్యకారయలును. నిర్మలము అనునమును, సామాన్యస్థితియందు గన్పడువును ప్రవాస సామాన్యస్థితియందు గన్పడువును సామాన్యముగ నుండునుదురుగు.

ప్రాచ్యుడేశమునకు పడమట వాంస్యసముద్రమునకు; విశేష

మన పితృసేవపట్ల
మొదలైనప్పుడు న
మ (నమః) కృత్యం
అర్చనా, పూజ, వా
స్తవ్యము, మంత్రములు,
తామ్రంబు; ఈ కృత
యన పితృసేవ—అర్చ
(సత్కృతి) దేవుడు దైవ
సరిహద్దులు. ఆ సరి
హద్దులను చేరుకు

M. VIVIANI

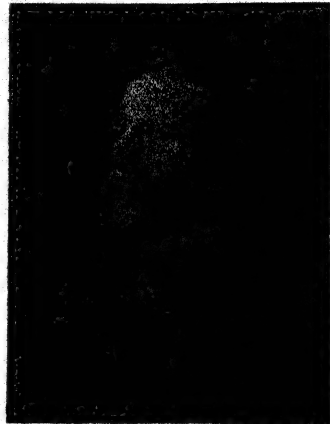
ప్రశించి ముఖ్యమంత్రి ఎం. టి. డి. గౌడ్

మలు విజయగిరింటులను పొడుచుచేరి. విద్యాలయ
లుందు విజయోత్సాహము బోధింపఁబడుచుండెను.

జర్మను సామ్రాజ్య పరిపాలనమిట్టి యూహా
దోషములకు తగిన స్థితియగు చున్నది. జర్మను సామ్రా
జ్యము సంయుక్త సామ్రాజ్యము. సంయుక్తరాజ్య
లందు ప్రహ్వ ప్రధానరాజ్యము. ప్రహ్వరాజులు జరి
సామ్రాజ్యమును నిర్మించి ముఖ్యధికారమును
యధీనమునం దుంచుకొనిన విధ మొ సంచితము.
జర్మనుదేశ చరిత్రమునందు జేరుకలెనది. హెన్రీ
జెన్రీక్ పరిశ్రమ లాశాపరాయణులు. ప్రెజిడెంట్
మహుఁ డాశాపరాయణుఁ డైనను వింగిత్వము;
యానుకూలముగ సామ్రాజ్యమును పెంచి బలపఱ
కెట్లు చిత్రవర్తి కట్టి సహనము లేదు; ప్రజల
అత్యాశాదురభిమానములు గలవు.

జర్మనుల యత్యాశ కలుజరు విలియ
సాను మూర్ఖులవలెనది. జర్మను రాజ్యాంగ ని
యమందు చుకవ రి శాసనములు ముగిలి, కోశ

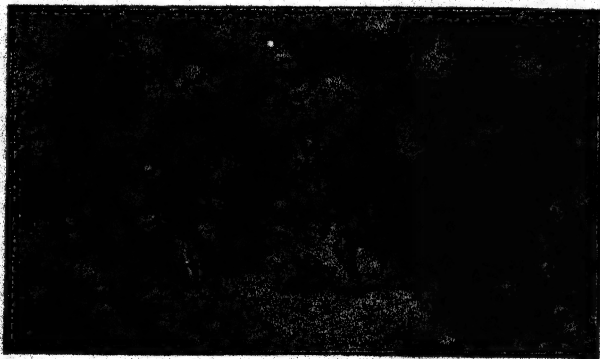
GENERAL D'AMADE

జనరల్ డి అమాదే. గుస్క్యూమినిఁ బంపబడిన

(ఫ్రెంచి సేనాధ్యక్షుడు)

THE END OF A TERRIFIC ENCOUNTER

(ఫ్రెంచివారులును, ప్రవర్తన గాఢమున దుండెడివారు ధాటికొరకలు పాలగుపర్యాయములు)

దోరాడినవీర్లును, తుట్టుకువడు (ఫ్రెంచి సైనికులు బానిసలను శిక్షించుట)

ప్రాన్య దేశ చరిత్రము

భగవద్గీర్వాణసంఘము విచిత్రములు, దుష్టాచారములు.

అఖండములైన బ్రహ్మాండములు, విష్ణుయజుర్మాతకంటె లైన సూర్యమండలంతా కాగణములు, అపరమైన జీవజాలములు భగవద్గీర్వాణసంఘములు. పృథ్వీ స్థితి లయములు జీవజాతామయమగు మోక్షములు, పృథ్వీ నిలమును, లయమును పృథ్వీయు అనవధి మను గడుంచును. పృథ్వీయములు ప్రకృతివర్ణములు. సుచోపురుషులు పుట్టి యంతరిందినను వైశంపదకై వైశ వారి సవ్యావన లాచరగ్రాహ్యము నిలిచియుండును. సుచోపాచారాశ్చయము ప్రతిరక్షింపబడినను సామ్రాజ్యములు పచ్చగిరియులు లోకాధ్యక్షియంబునకు దోహదములుగురుడును.

శౌలికస్థితి యన్య క్షేత్రైకము భావావధు కృష్ణలయగు నంతును. క్షేత్రలోకుక సామ్రాజ్యములు నామరక్షింపబడునై నను వాని మూల శక్తియులు దిగంత వ్యాప్తులుగాను నున్నవి. సాంధ్యార్థ్యల ప్రతిభ క్షీణించునని విజ్ఞానము లోక వ్యాప్తి చెందియున్నది. పృథ్వీకై ప్రకృత్యనును, కాంతి కలై సంజీర్ణమును

జీవవర్ణామయమగు కారణములుగు నుండుట భగవద్గీర్వాణముగ నుండును. దేశచరిత్రము లిట్టి సందిగ్ధమధ్యస్థలతో నిండి యున్నది. జాతులు సామ్రాజ్యములు పుట్టియగునంబును కాపాడు కొనుటకై వివర్తనంపరలసా లగుచున్నది. ఈ భావము ప్రాన్య దేశపు చరిత్రములకు విశద మగుచున్నది.

ఆధునికరాజ్యములలో ప్రాన్య రాజ్య మొక యు గ్రేవరాజ్యముగ పరిగణించబడుచున్నది. కర్ణాటక ప్రాంతములకు మూలాంకు రములు నెలంగుట కా దేశపు పరిశీలనచరిత్రము నెలంగుట యవసరము. లోకమునందు వ్యక్తైది బోధింపకర్మకై జాతిని బోధింప జాతి, దేశమును బోధింప దేశమును సామన్యముగ గన్పెట్టుట, గణింపబడులందు కర్మక్షేత్రలకై కాకారపరిశీలనలందు దేశములును ప్రత్యేకములకై లక్షణ

ములను గల్గింపునకును, కర్మక్షేత్రలందు గణింపబడు సూచకములు, బలనంబులు గలవు. దేశములందు ఫలనశతములు, నదీజీవులులు, సాగరనదీయులు వైన దేశములు గలవు. దేశస్థితియును ప్రజాస్థితియును పన్ను హింసలంబులందు గల్గినవియుండును. దేశములు సమాఖండకర్మములకును సంపదనకును నిలయును కైవపుడు ప్రజలు భోగవరాయణలు కై విన్నపము లగుటయును, సామన్యస్థితియందు గుర్తులు ప్రజలు కర్మసామన్యవరాయణలకై నిబ్బంధించుటయును సామన్యముగ సంభవించుచున్నది.

ప్రాన్య దేశమునకు పదమూడు వాంగ్మయములకాళ్ళు దక్షిణ

మున పీఠనిధులైన ములు, దక్షిణపుగాను ముద్రముగ తూర్పున ఆర్యపుష్కరావాహనము ద్వారములు, కైనునది; ఉత్తరమున పెల్లంబడి—ఇది ప్రకృతిచేర్చునై న సంహారము. ఆ సరి పొద్దులను చేరుటకును, పేదలపును చిరదేశకర్మములును చేయుటకును ప్రాన్య దేశపు కర్మకాల్పములు యుద్ధమునందు మునిగియుండు దినది. ఆ యుద్ధ

పైపెత్తెనకులు యుద్ధమునకు బోతున్న సరిహద్దులనుగూడు నెలగుచున్నది

ములఫలము నేటికిని ప్రాన్యదేశమునందు గానవచ్చును. కర్ణాటక ప్రాంతమునకు కొద నిధియే మూలకాగణము.

ప్రాచీన ప్రాన్యదేశచరిత్రమును గమనించుట కర్ణాటకముల కేపు. ఆ దేశపు ప్రధమవాస్తవ్యులను విస్త్రీయములు కన్పియు. దేశము నాక్రిమించుకొనిన రెండవ దేశవాసు ఆర్యవీరియనులు, లింగాయ నులు, ఆ రెండును కార్యసంతతికి చెందినవే. కల్పరెగ అయిదీరియను లనుగెల్గి దేశము నాక్రిమించుకొనినది. కల్లులు కల్లములు దేవులుండి బ్రాహ్మణులనుట దాగినది దక్షిణయువారపును నేటికి. కల్లులును నాక్రిమించుకొనిన చెందినవాని, గ్రీకులు క్రీ.పూ. 800 సంవత్సరములందు పరిస్థిలాంబు దిద్దవచేయును స్థాపించెను. ప్రాన్యదేశంలో కల్లులు దేశమును, ను గ్రేవమునందే కల్లులు దక్షిణమునందే ఆర్యవీరియనులు

శ్రీకామేశ్వరము, ఆ సంవత్సరమున ౧౪౩౬వ సంవత్సరమునందు వర్షమునొద్ద
 గోళ మొదలయిచేత బుధగ్రహుడు ఆ సంవత్సరమున ప్రాశస్త్యచేతము వాల్మీకి
 భాషాద్వంద్యునకును, బుధగ్రహిణియే లూయందకునకును వచ్చెను.
 అతఁ డేమందున బుధుని కెందుచు గోళములు సమకములవెను కానిది
 రాశ్యములు సమకములకు వచ్చెనా నిర్ణయములు కానీయదు. అప్పుడు
 ప్రాశస్త్య జన్మము చేయుచు పుటాదు సమస్త ప్రభునిది. అపుడు లోభరం
 యా యనబడిన భాగమును కలహమునకు ముగ్ధుకాఁతము. సు
 హృదు చేతముల వాల్మీకియచే నుటలో మొదలు రాశ్యములును నేటి
 కిది మహాసమగ్రాహమునందును బడి విహారము నొందుచున్నవి
 కావ్యవిధమునందు రాశ్యములు ౧౯౭౫వ సంవత్సరమున నెరఁపెరిగినవి
 జ. రాశ్యుల కాలమునందు వాల్మీ
 కుని ప్రాశస్త్యచేతములొ నెలవుల
 నేర్పెనుచుగోని సమకప్రకారములు
 నందిరి. వాల్మీకుల రాశ్యము
 కందిరి సమకప్రకారములు నేర్పెను
 నందిరి. ఆ సమకప్రకారము
 నొకట నొకట చేసిరి ప్రాశస్త్య
 చేతములకు రాశ్యములు. ఆ సంక
 తము ౧౦౦ మొదలు ప్రాశస్త్య
 చేతము నొకటముగ పొందిరి
 ప్రాశస్త్యమునందును ప్రాశస్త్యమున
 కును రాశ్యములు.

సామ్రాజ్య నిర్మాణమునకు
మూలస్థానియు, కేంద్రస్థితాని
కాగము. ముఖ్యాధికార సమయము
నీతి యధికారమునకు దురుప
యమగును. సామంతరాజులు ముఖ
నిర్మాణాధికారమునకు బద్ధులై
యుండవలయును. ఈ విధాన
మనలంపింపవలదనవును సామ్రాజ్య
నిర్మాణ సమర్థకము. సామ్రా
జ్య కేటలు సామంత దేయపును
పరమము కనుగొనినను
వానిలో సమవాదకారము కలిగియున్న రాజులు 150 మంది గలవని,
జాతి దోష్ట్యము నుండి సకల రాజ్యాధికారమును కేంద్రీకరింప
జేసినది. కేటలు కలితము. సామంతుల యధికారంహారమును
జేయుట కేయను కలితములు పట్టెడి. కేటలు రాజులు నిరంత
కాకతాని లైనను, పరామలందు గాఢమైన దేశభక్తివాదులు నగు
ముందు కేయనులకు కాగములను, కేయ దేశస్థ కేటలునును లోక
ముందు పరామలను మించివారు నేరముల యధికరణ గాదు.

పదవోక్తవర కేటాబ్జమునకు ఆదన లాము దానాన
నందేను. ఆదన సామంతాధికారమును కేదెందులకై పతాది
పరచుట సామంతులకు చేయను; పట్టణవిద్యాభివృద్ధిను వ్యాపీలకు

శిశువు; తనకు యభివృద్ధికి తోడ్పడిన. ఆ కాలమునందే వాడు
నుని ఇంగ్లాండును జయించిరి. ఈ విజయములకు సంస్థాపించుకును
ప్రాప్తమగున కార్యరీతిని చైతన్య సంస్థాపన మొనరి. ఆ కాలము
భాగము వ్యవహారమునకు గానుమిది సంస్థాపించిరి.

పదవలూని ఎలవవరుని పెండ్లివాడని రాజ్యవాసిని పొందెను
తాని ఆపిన విధానానుసారము ఆ మి యింట్లాంటివనకు రాజైన
తండ్రిని పూర్తిగా పోకిరి పెండ్లిగా చేసె. తానీ ప్రావీణ్యదేయునిగాని
సగముభాగమునకు సామర్థిగా జుట్టెను. పదునూడవ శతాబ్దమునకును
రాజుగ నుండి ఆంగ్లము నీచితి ఆంగ్లరాజైన బాబరు 1519 న
నరసింహరాయని పోకిరి చేసెను భాగమునకును పోకిరి చేసెను. పోకిరి

వారములు తక్కువైతే నీవ ము పదిదమగు క్రియ్యదేహాగారము

జేసెను. ఆ రాజు రాజయినందు నున్న వానిని పరాక్రమికులముల
రాజాధీశము లను నిర్బంధింపి మేల్పడెను. ఈ కిడుదు నిర్మించునపుడే
రాజులకును పరమపులిమకును మైర మేల్పడెను. ఆ నున్ననకు
విష్కలమై రాజు ప్రభావధను యుగాజేరిపడెను. కాని, బానిసి
కొల్లందులను వి హ్వ మెంచునపుడే ఓ మేల్పడెను మేల్పుడును
కలంకలేదు.

మనునాల్గున కథాబ్రహ్మచరము శ్రీమంతు శాస్త్రవేదవిద్యుఁడైన
యారన కీర్తిల్ల రాజ్యము నేలిన, ౧౩ రాజు నాటమునందు పూజపెట్టు
బద్ధులై ద్రెలుగు స్త్రీలతో భాగములు తప్ప, తక్కువ దేశ నుపయోగము
పట్టుకొనున రాజాధికారములకు లోబల డెను. ౧౪ కాటమునందు

అవకాశాలకై పదువారక బాయి భార్యభర్తలైనవీరముగ వరి చేయించెను.

పదువారక బాయితో ప్రాన్సునందు రాజుల రాజ్యము కుదరముచేసిరి. ప్రజల పాలన మారంభమైనది. కాచిపల కొలము నందు ప్రజల పని పూటపడుటకు, పండించుట, పన్నులను చెల్లించుట; రాజుల పని యుద్ధము చేయుట, కట్టయము చేయుట, కుభవధుట. రాజు కానుకుడు, నిర్మాతాకుడు, నందధుడు; ప్రజలకు స్వార్థం ద్ర్యము లేదు, ప్రాతినిధ్యము లేదు, అధికారము లేదు. ఆదాయ క్షయములను నిర్ణయించుటకును, నిరూపించుటకును, పరిచించుట కను ప్రజలకు స్వార్థార్థిగ్యము లేదు. ప్రజలు తిరుగుబాటు చేసిరి, రాజ్యవిప్లవ మేర్పడినది. దేశము హక్ష్మలకును దౌర్జన్యమునకును నిల యముగ నుండెను. ఆయాస క్షిపయమునందు సెపోలి యను రాజ్యరంగమునందు ప్రవేశించెను.

సెపోలియను కూర్కా క్రేవరడ దేశ కర్మగురికి నూ రిప్పుతుడు; యుద్ధ ప్రాణివా నులను నిర్బంధించుటయందు ఆసక్తిలేయుడు. సహజమైన ప్రహరంకుక. ప్రజాత్మిలే యుడు; రాజునితిజుడు; అత్యధికారకుడు; లోకకం ఠకుడు. ఆతాను దేవ్ర తిమాన మైన పాదము తో యూరపు రాజ్యముల నోడించి కలరాజ్యములందును సంబోధము పుట్టించెను. ప్రజలు పాలకులు పూరవాహిత్రి లెరి. ఎల్ల దరాజ్యమునందు జయపరా కమును స్థాపించునో నెరియకుండెను. ఇటరీ, స్పెయిను, జర్మనీ, అస్ట్రీయా, రుస్సు రాజుల నోడించి తనవారికి కొన్ని రాజ్య ములందు పట్టము గట్టెను. రాజ్యాంగములందు వీరాశక్తియుడుగ నెరి ప్రాన్సుదేశమునకు ప్రకృతి కాటాతెను. అతనపాదలేదు. సెపో లియనునకు సంస్కృతీ కలగలేదు. తన సాధనలన్నియు కింద యూరపు భుండునునకు కోనుక సామ్రాజ్యమునకై సహకృతసామ్రాజ్యమును స్థాపించునెంచెను. అతడభుండుమున జయించు పటకట్టెను. ఆకా వీరాశక్తియునకు బాంధవిగా నెనరినది.

యూరపురాజ్యములు సేలూగినినవి. కర్మమును గను నిందినవి. ప్రజలరాజ్యరంగమునీ కలపబడినవి. ఇంగ్లాండు నామకర్మము నేర్పించెను. సెపోలియను, జర్మనులు కర్మమున

పల్లగామునందున కర్మమున్ను కేరిది, అంగ్లవాళ్లవారలమీమొద మును ప్రకటించెను. ఆ నీతికలన పరాసుల వ్యాపారము పడి పోయినది. యూరపు రాజ్యములకు పట్టము గలిగినది. అంగ్ల యులు వ్యాపారమునకు కలగము కలగలేదు. క్రెంచి ప్రజలకు సంకుము సెపోలియనుపట్ల సహాయ గలిగినది. సెపోలియను రాజ్యభాగమును పరిశ్రమించెను. ఎల్బున్సిపమునందు నిగనించుట కంగీకరించెను. లోలోపరాకుడై తిరిగి రాజ్యభాగమును పూని పట్టుకు 1815వ సంవత్సరమునందు సంయుక్త రాజ్యములమీ పాటు యూరపు నోడించుటయెను. క్రియావెరెనాసిగ చేయబడిన పెయింటు పారివాయం దుండుటయెను.

పల్లకులకున జర్మింది జుగత వీరముడై చక్రవర్తియై పెయింటు

పారి వాయందు బలా త్పుర ప్రవాసియ సాయా క్షమాకపురినకై కాలధర్మ ము నొందిన సెపోలియను చక్ర కౌత్తికండుచిలయన్ ప్పి కళిను చాటుచున్నది.

తిరిగి ప్రాన్సునందు రాజుల పాలనను స్థాపింపఁ బడినది. కాని రాజుల బలము తగ్గి ప్రజాత్మిత్రియు స్థాపిం మైనది. రాజుల పాలనము చికకాలము నిలుక లేదు. 1830-1848 వంద త్సరములందు పరివర్తము లేర్పడి ప్రజాస్వామిక పాల నము స్థాపితమైది. భగల 1871-72వందను రాజాధికారము స్థాపితమైనది. బాయి సెపోలియను రాజ్యము నే లేదు. ఆ రాజానకు సెపోలి యనుకుంక గల సామ్రాజ్యము లేదు. కాని, అత మృతియు గలదు. ప్రాన్సుదేశమున కన్న దేశములందును మానభంగము గలిగెను. ఆసమయమునందు స్పెయిను దేశమునకు రాజు గాకలసియం డెను. జర్మనులు లేను రాజనోమిందని నియమించు పురుకట్టిరి. పరా నులు పుచ్చుతింపలేదు. జర్మనీ ఇచ్చుటకై న పచ్చుటను యుద్ధమునకు సిద్ధముగ నుండెను. జర్మనీ ప్రాన్సులకు యుద్ధము పూజగెను. మూడు మాసములలో ప్రాన్సు సంపూర్ణముగ నోడింపబడినది. ప్రాన్సు దేశము అర్మీనుమందిలమును, లారయునందును కొంత భాగమును, 850,00,00,000రూ-ప్రములకు జర్మనులకు సమర్పించి నుండిదేసి కొనెను.

1870వ సంవంద తిరిగి ప్రజాస్వామిక పాలనము స్థాపించు

బడెను. ఆవృత్తినుండి నేటివఱు కాపాలనము కిందనే ప్రాప్త జేత మున్నది. ప్రజాస్వామ్యము వ్యాపింపి; జాతియాధి మానము ప్రబలి, ప్రాంతీ సామ్రాజ్యము కట్టిల్లి ప్రభాస్థిరమైన సామ్రాజ్యములలో కొకటిగ పరిగణింపబడుతున్నది.

జర్మనీ జేతమునకును ప్రాప్త జేతమునకును ఎలక వ్రేలమైన తేడ మేర్పడినది. యుద్ధానంతరము జర్మను లూహించినట్లు ప్రాప్త జేతము చెడలేదు. ప్రాప్త జేతము కొకమునుచే దానిని నిష్పన్నముగా వ్రికిలి పూనినెయవలయు నని జర్మనులు చిలచెట్టిది. కాని వారి కంకల్పము ఫలించలేదు. జర్మను లోయద్వంద్వహములను చూచి పరామలు భయకంపితై లైరి. ఆం గ్లేయులకును పరామలకును లొకలాగరింతైన సహజశత్రుత్వము గలదు. ఆంగ్లేయులకును జర్మనులకును చిరకాలపందర్భరం చేసిన సహజవిశ్రేయము గలదు. ఈ రెండు మానవులుండి నెప్పించుకొనుటకు ప్రాప్త జేతమైన రాజ్యములకుండి యేర్పడినది. జర్మనీ ప్రాప్త జేతములను పదునెనిమిది శాతము ప్రతిపాతముగ జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, ఇటలీ రాజ్యముల కొక యొడంబడిక జరిగెనది. ఏడవ యుద్ధవ్యకాలమునం దింగ్లాండు ప్రాప్తంల కొక సంధి యేర్పడినది. మై సంఘటనల కొక సమాధున జర్మనీ ఆస్ట్రీయా ఇటలీయులు కిందక వక్రమున ప్రాప్త జేతమైన ఐంగ్లాండును చేరినది. ఏడవ మానవ మానసగ్రామమునం దివక్రముల బలాబలములు తేలవలసియున్నది. ఇటలీ జేతము మిక్రొనెండలిలో

చేరి జర్మనులకు కలుగజేసెది.

ప్రాప్త జేత చరిత్రము వివరముగా వివరించునపుడు, పరత కలహములతోను, సామంతుల దౌర్జన్యముతోను వానంధ మైనది. రాజాలు పర్వతగిరిలకులై యేరిరి. రాజ్యపరికర మేర్పడి ప్రజాపక్షాపాలనము స్థాపించబడినది. మానవుల నధికార దాస్యముండియు, ఆనాడ

ప్రాచీనమైన పరిపాలనా కలెక్టరేట్ యుద్ధమున గురువైన బోధకు

దాస్యముండినూ, బలగదాస్యముండియు కలెక్టరేట్ ప్రాప్త జేత పరికరమే. పరామ లుత్సాహములన్నులు, స్నేహపూరులు, కదలచూచుములు, సాంకేతిక ప్రయము. వారి శత్రుత్వ జాతి యాభిమానము జ్ఞాపూర్వములు. ప్రాప్త జేతము చిత్రకలకు వాగరికమునకు నన్ను కట్టినది. ఆ పరిపాలన వివాదము లోకాభివృద్ధికి కిందకముగ నుండగా?

ప్రాప్త జేత ధీమము 2,07,170
యదురపు మైట్లు; జననలక్ష్మి 4,00,00,000; మానవ సంకు ప్రచలన వ్యవసాయము జేత నాధారము; సంవత్సరాదాయము 19,00,00,000; వ్యయము 19,00,00,000; పాలనము ప్రభావతాపము; కష్టనష్టమునది 300; పశుపరిరక్షి నభయంతరి సభ్యులు 580; రాజ్యపాలనకు ప్రజానిష్ఠియును; మైట్లములు అన్ని నరగులు చేరి 34,00,000; వాకాలము అన్ని రికగులు కలిపి 60; అధిపతీలకు విధిమము 51,59,230 చదురుమైట్లు; జన సంఖ్య 91,37,00,009.

జే. “గురుస్థులం ధీమ రణము దుర్భరము కాగ”
సంచు ధర్మజా దొకపరి యువ్వరవాక్కుఁ
బలికినందున దుఃఖరూపమున దాను
దురితమును బొందఁడే నొలువొల్ల మనస!

దెబ్బయము దేశ చరిత్రము

దేశచరిత్రములు

దేశ చరిత్రములు అశాస్త్రములు, కొన్ని దేశముల కష్టపరం
చును, కాలాంతరమునందు గాత్రవశ బోయి నీరసక కలుచును,
కొన్ని సమయములందు, దేశములను గుర్తించుటకు వీలలేని మరగన
యోగ్యమును, కొన్ని వేళల వేరేములే మామనగనం, అస్థిరముగా భావి
యాపాపాత్రములు సంప్రదించుకొనుచు ముందు ముందు
నిట్టి మానవులచేతములు జాగ్రత్తయించును, మానవులకు కావలసిన
నిశ్చయములు, పాత్రము గాదు, అస్థిరము మైచునాగ మని నది
కెట్లు కొనగలమును, కష్టతాగులు కష్టముల మని యుగావించ

వచ్చును వారి కాత్ర
కావలసిన ధర్మములను
నిర్వహించుట యాపా
ద్యము.

దెబ్బయము దేశము
కష్ట పరంబు చూ
లగుటచే గల కావ
లములను నిర్వహించు
టకు మునాద్యము
గాదు, అదేకావశ్య
కం గాదుములను
కలగ మైనది; అదేక
వగాత్రములను గ్రక్క
జిక్కి మైచి, ఇప్పుడు
జుగుచున్న యుద్ధ
మునందు జగ్గుల
వలె పూర్వము

పైయును దేశస్థులు పరామలు అంగైయులు దెబ్బయమును నిను
భూభయములనులకు గంగులముగ చేసి దేశమును కష్టపరంబులను
చూచుచేరిరి. ఆ యుద్ధములందు దెబ్బయము స్వేచ్ఛగ చేరినది.
ఇప్పుడు నిర్బంధముగ చేవలపించుచున్న దెబ్బయము భయమును
కాట్టుకు తలచినపుడు కలనవ్యాధములపై వరు తీర్రమైన చిరారము
కలనకమావదు.

దేశము చురుల యాక్రమణమునకు దున్నది, వట్టిజాతియు
భూదైవది, వలెనేను కండుకయులగ మాత్రమిది, ఇందు నిరసకావ
గ్రీతి వేరేమును నిలుపుములు నశించిరి. శ్రీయ భ్రమములు
వీడ్చుట భూభయములను గురియైరి. భ్రమములు నిర్బంధవేదకాట్టుచి
మును, నిరసకావలించిరి. శ్రీయ మైచియిందే, వీడ్చుల చరిత్ర
లందు, లులుములకు తల్లిదండ్రులను ఎదెదా దేర్చినది, కొన్ని

రయు లైన గృహములు ముఖవిలయములై చక్కదృశ్యములను వాన
గలయు లైవరి, గాత్రములను దేశవాసునును కైకొనిరి.
శ్రీయందు లైన ప్రజలు భిక్షులనును లేరుచున్నాడు. దెబ్బయము
దేశ మావర్ణనపరంబు చూ దేశది.

ఇట్లాపనిల చూలగుటకు దెబ్బయము చేసిన యపరాధము
నికారణలేములు సాధ్యము! ప్రాచీనయునందు విశ్వమును గల హిందు
వులు దెబ్బయము కష్టములు పూర్వార్థి కర్మలము లని నమ్ముచును.
శిక్షపరంబు కష్టమును కష్టమందు కృత్రిమములను మానగనో, తోచ
వచ్చును. కాని దెబ్బయము దేశచరిత్రమును చదివి చదువరులు వీడ్చి

పరమేశ్వరుని దేవాలయములనులకు తీర్చిదిద్దిన దేవాలయము

తాగునీరును నిర్వ
యించగలవీరయగ్గుది
దెబ్బయము 1881 న
నందగ్గురు నందు
ప్రశ్నక రాజ్యముగ
నిర్మించగలదినను
అందు పూర్వము
దేశచరిత్రమును
లెందు దేశచరిత్రము
నం నిమగ్నముకృతి,
నెదగ్గులదన్న అను
దేశమునందు చా
లందు దెబ్బయము
చేరియుండెను. నెద
గ్గులదన్న దేశచరిత్ర
ము జూలియును
నీతుని దిగ్విజయముల

నో నాగంబి వీరియన్నది, భూమి పట్టును గాన దేశమున కా
పేరు వచ్చిరి. దేశమునకు దీక్షిణమునందు ప్రాన్య, తూర్పున జగ్గురి,
పడమట నుత్తరమునందు గలవు, దేశము సముద్రమునైత్రయమున
కనుకొలముగ నుండెను, కాని ప్రజలు పరిశ్రమనలను దేశ మా యాపద
నుండి నివారించుచునది.

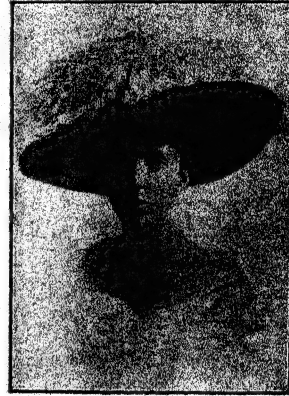
వీరు కాలమునందు నెదగ్గులదన్న జగ్గులను కెల్లెలు
నిననించుచుండిరి, తల్లియునందు సామగ్గివర్తియైయు లైన శ్రీతియును
లందెది. ఆ దేశము నిలిచి యుండు నంతకును గారి నిత
యందు పరిశ్రమలను శ్రీతియును స్వేచ్ఛను గలిగియుండును. అను
కావోత్త పాత్రములను పరిపాటిగ నుండెను. కావో దీక్షిణమునందు
లవీరునును అనుటూర్చును జాలిగా నుండిరి. కావోను స్వేచ్ఛ
యెములు, శ్రీతియును పడియెనును నుయోగములను వచ్చియి

THE KING OF BELGIUM

అల్బర్టు రాజు

THE QUEEN OF BELGIUM

అల్బర్టు రాజు

THE HERO OF THE ARMoured MOTOR CAR LIEU. HENKART IN HIS CAR

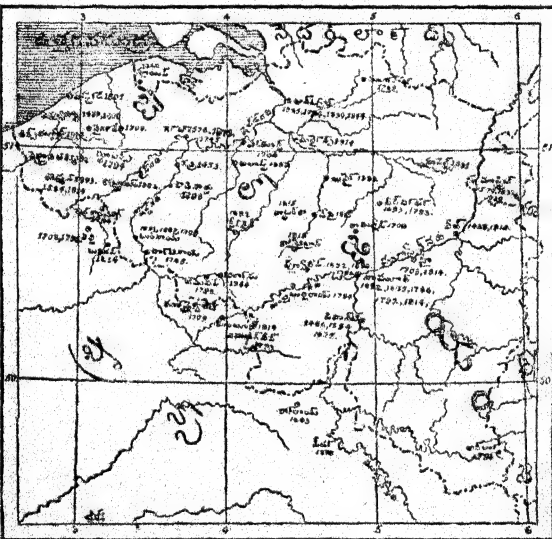
అల్బర్టు రాజు కార్య క్షేత్రంలో సమర్థుడైన తన హేతుబద్ధ ప్రతియోధకులను పెట్టి, బర్మన్ అర్థవేదికులు ఉత్తమలను కలిగించి మొత్తముగా 70 మందిని చంపెను. అయ్యవగుచి భయముగా లేకను, 7 వందలకి గానుములు కలిగించెను. బర్మన్ లి హేతుబద్ధులు వర్మచక్ర పుడొ భయకవీరులగుచుండెరి.

BELGIAN REFUGEES IN LONDON

[illegible]

యొద్దటిలోనుక సామ్రాజ్యమునకు పడమటిగ్రములుగ నుండెను. నీజురు
బడియో దేశమున గుడిదేశముగ నీరొంగినెను. దక్షిణాగ్రితా
నివాసస్థులైన బోజుగ్గులు బడియనుల సంబంధివారై కావలె వాగులకు
కుడ వేర్పాటుచేయవలయును శాస్త్రసాహసములును నలవడినవి.
దక్షిణభాగమునందు నీరసించెడి ప్రజలు కెల్లకానికి చేరియుండిరి.
వారును స్థైరీదేశములను నీరకరించు పెరియించెడి. ప్రాంతలకు
కెల్లలకు బడియనులకు కలిగిన సంబంధబాంధవ్యమునకు నలవా
లను జాలివా లేర్పడిరి. వారు 27,89,919 మంది కలరు; స్థైరీ
భాషను సంబంధించిన భాషను వాడుదురు. మిగిలిన ప్రజలు
46,79,866 మంది స్థైరీయన్ని అనలుచుదురు. వారు జన్మనభాషను
సంబంధించిన భాషను

వాడుదురు. దేశమునందు
రెండు భాషలు వాడుక
యందున్న రాజకీయ
వ్యవహారములందు
స్థైరీభాషయొక్కదేవు
వాడబడుచున్నది.
దేశము భాషాభేదమును
గర్హియున్నది. రోమను
కాపురకును మరెవరికీయును
దీక్షగమున గలదియంద
నది. భూభాగములందు మాన
వాధిరమైన దేశ మెది
యైదు గలదేయది. ఇది
స్థానము దేశమును బడుదగ్గి
నలదిచ్చి వారు నము
ద్రమునుండి దేశమున
నిలువఁజెట్టికాగరాక్షకు
నియునుండి కాపాడినట్లు
పరాక్రమము నుండి
నూరు కాపాడుటకు
పాటుపడుచు నున్నది.
దేశాధ్యక్షులయనకు నరాజ్యస్థితియు ఎడలెగని యుద్ధములను ప్రతి
హరించును. దైవము, దైవములు నుండి క్లిరిని పెంచుట యాశ్చర్య
జనకము. ప్రజలు పాటుపడు స్వభావమును, పొరుగుదేశమును,
సేవ్యదేశమును, యుద్ధమునయనులందు సంబంధము దేశముయొక్క
గుట్టస్థితికి కారణములు. సమాజసంపదలు గల దేశములందు మాంద్య
మును రిద్దవ్యతీరికము లైన దేశములందు చుటువదినమును ప్రజ
లకు సమాజము కలుగుచున్నది. ఈ పరిస్థితిను హిందువుల యలన
విశ్వాసమునకు సాశాస్త్రముల నిగతిరేపకమున పరాధానికమున కార
ణము. ఈవిధానియు పెద్దగాంధీ దేశములపట్ల సంపూర్ణముగ గట్టించి
బడి యునున్నది.

అయిదవ కేటాబ్రమునందు నోవకసామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్న
మైనపుడు, నెదర్లాండులలోని దక్షిణభాగము ప్రాంతలపర మైనది.
కాని క్రైస్తవములు ముగ్గులు స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకొనిరి.
కాగ్ర దేశము నంతటిని బయింది కన సామ్రాజ్యమునందు
చేర్చెను. వారి యంతరంగము దేశమునందు స్వతంత్రరాజు లనేకు
లేర్పడిరి. పదవ కేటాబ్రమునందు పరామని సామంతాధికారులు
పొయి జన్మకుల సామంతాధికారులు స్థానికులు జను. పేరుకు దేశము
పరిక్రమకామ్రాజ్యంరెక్కాగ మైనను, క్రీస్తుకు స్వతంత్ర
లైన ప్రభువులచేతను మరాఠీమలచేతను పాలించుచుండెను.
పరిక్రమక కేటాబ్రమునందు దేశము ప్రధానాధికారులయొద్దను స్వతం

త్రులైన ప్రభువులచే
యనం దుండెను. ప్రభు
వులొందెరులనొకరి
సొంపుచు దేశంబుధి
యనకు కావలె తెలిసి.
ప్రభువులయొద్దను పాటు
పడుచున్నందులకు
యెదురుటవలన భోగ
ములకు కొంతరిచేర్చెడి
ను. ప్రభువులు స్వరాధి
కార్యములపై ప్రజల
పక్షమేవాల్సించును. పా
డియందుండిరి. ప్రజలు
ప్రభువుల యనవలయును
గ్రహించి సహాయము చే
యుచు స్వాతంత్ర్యము
లకు పడయుచుండిరి.
ఇట్టి సందర్భములందు
నాగరకసాహిత్యము
యను స్వతంత్రమాల
నలయును గలిగిన పట్టణం
లులు విచ్ఛిన్నమటకు
కావలెను లేర్పడినది. పట్టణములలోని ధనవంతులైన వక్రము
నాగరకప్రభుత్వాధికారులను గలిగియుండిరి. ప్రజలవ్యతిరేకములను
స్థానిక స్వాతంత్ర్యమును పొందుచుండిరి. స్వాతంత్ర్యములైన
వక్రములను ప్రజలను చేరి ప్రభువులనుండి స్వాతంత్ర్యములను పడ
యెను, స్వతంత్రమాలనందును నిలువలయులగు పట్టణములను చేయ
గలిగెరి. స్వతంత్రపట్టణములు పేరు నాడు ల్లియమటకును పంపులను
చేసికొనుటకును రాజులకు గల పరాధికారములను గలిగియుండెను.
పరిక్రమక కేటాబ్రము ముగియకమును పే పెంబు, బ్రాహ్మణ, అగ్రా
ను, కుంబియర్లు, బ్రాహ్మణ్య, కార్యుల మొదలును నలవడి పట్టణం
లులు స్వతంత్రమాలనలను గలిగియుండెను.

అల్లివెంకటేశ్వరప్రభులు చక్రవర్తలన పార్శ్వేష్వర ప్రతిభ గృహము రాగలను. అల్లివెంకటేశ్వర పురవాసి, ఆ పురమున కధిపతి, సేనాధ్యక్షుడు; అంబలరాజునకు మిత్రుడు; ఎవ్వరినైనను నే దేండ్ల పరామలతో యుద్ధము చేసిన పురము శ్రేష్ఠుడు. అట్టి ప్రతి భావమునకు నూడ ప్రభావిత్రాయములను పొందింపవలెనని బలవంతులను పాలించెను.

పానుగులు యుక్త యుక్త పిదపము లేక లేచుకై నవ్వయిన భారవోషిన వాయుకు లు పథయించుట లోక విశ్రమముందు స్పందియిమిద్ది.

స్థానికముందు పార్శ్వేష్వరమును ప దవిన పురంబులు నలునది యున్న ను వానికి వైరభాగ ముండెను గాని మి ప్రవ్వము లేకుండె ను. ప్రభావుననం దుగల కృత్తి అమ లకును మిత్రత్వము లేక కర్మత్వము ప్ర బలకు. ఆ పట్టణం బులు మిత్రత్వము గలిగి మెలగిన యువ లు, దెల్లియము దేశి చక్రవర్తిమహావీరముం దును.

పట్టణంబులు ప్ర భువుల యధికరము ను నిర్దేశించు గలిగి నను, ఆరామరక్షక రాజులు యధికార మును నిర్దేశించలేక పోయినది. పడువార్త కన ముకురుయూర పట్టణములో న్వ కంత్రి సామంతులరాజులను మంత్రించి నిరంకుశ రాజపరిపాలనము పోవెరి మైంది. పడువైదవకతాబ్బ మంగంధమున స్థాపనమునకు బద్ధుడయిన మంత్రి లేక లేక బద్ధుడయిన రాజులు చక్రవర్తలను పోషించి చక్రవర్తరాజులమును వృద్ధిచేరి. కాని పానుగు బద్ధుడయిన పరి

పాలనమున గులభుముగ నంగీకరింపలేదు. ఆ రాజుల పరిపాలనమును నిరోధించిన పానుగు రా. బాగ్రహమునకు గుఱియొచ్చెను.

బద్ధుడయిన రాకొమరి మేరీయన నామె 1477.వ సంవత్సరమునందు మేగ్గిమిలియనను నెండ్ల కూడిన, ఆయన పిన్నులు బిల్గును చక్రవర్తి మైమంతున నెవ న్నాంవన్ జేరము పోవుబద్ధునకంయనకు,

చేరను. ఆయన పను గిండు అయినది వా న్నెను. వాని కాలము నందు జేరములో చుట్ట కలహములు పుట్టెను. అప్పుటికి దేశమునందు కార్మికులకు పని పొందవలెదదెది. ఆ యిదివర చాల్లెను కాల్మికుల సర్వమునకు శి ప్రాప్తి ప్రవ్యాపేషి గలవాడె. ఆయన పొందు పొందులనా ముక్తై వాధలను పా చేరెను. పానుగు మెదల కర్మకాని గిరించి పోయి క్కాం గులను చేరి పోరన నుచేసి కలచించెను. పట్టణస్వామి క్విరా నకులముల కద్దులేసె ను. పానుగుల కండ్ల చేను. ఈ పోయకృ గ్యములతో తనవం దిక నిరంకుశములుగ ప్రభావార్షిగ్ర్యము నకు చిహ్నము గను మిత్రముగను సం భా వింపబడుచున్న నెడ్ల గుంటును నూడదీ యించి వాగలేగల

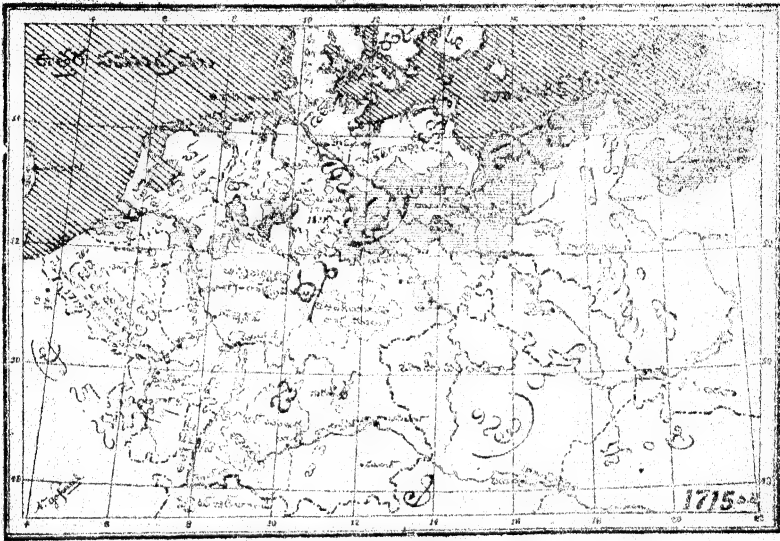
రైమమంతులది బాగ్రాం నగరపుట పోయల కనులెల్లి

క. మును కంకలెల్లిక రామయ్య

తో పనులకొట్టించెను. అంతయు పూర్తిమైనపుకు ప్రభులును మన్నించెను.

పిన్నులు లేండవ ఫిలిపు రా బామెన. ఆయన నెడ్లగూర్జిని జేరమును పెంపొన చేరముగ మార్చినదనికలెను. లేండు చేరములం దును మరములు లేలు, భావలు చేలు, జాగులు చేలు, పాప్రదాము

యోధవేంకటాచలీ విక్టోరియన్ బాకామం, అగ్రముచిత్రపత్తి కొమార్తె

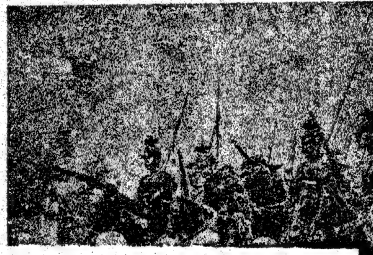
యోధవేంకటాచలీ అగ్రముచిత్రపత్తి

మును పొందవలయునని భావించి, రాజాను దృష్టిపరచుచు నుద్ధేశము.

1890.వ సంవత్సరమునందు రాజ్యపరివర్తన చేర్చబడినది. దీనివల్ల 1891.వ సంవత్సరమునందు తెల్లియతులకు రాజాగ నెన్ని కోడలులను, ఆ యేర్పాటును 1891.వ సంవత్సరమునందు జరిగిన లండునుండి స్థిరపఱచెను. ఆ సంధికి ప్రాప్త్య గ్రేటు బ్రతును ఆక్రియా ప్రహర్య రుహ్య మొనరించినది. ఆ సంధికిన తెల్లి యము కిట్టపైవేర్పరకరిం ద్ర రాజ్యముగ నుండవల యునని నిర్ణయించెను. ఆ యుద్ధమునకు పలుక తెల్లియము రా జ్యము పరదేశాక్షణమును చేయజరుగునని వాడగొన్నది. దీనియ రాజ్యమును తెల్లియ ము స్వాధీనంధ్రమును కాపాడవలయునని తెల్లి యమునకు పిన స్వాధీన

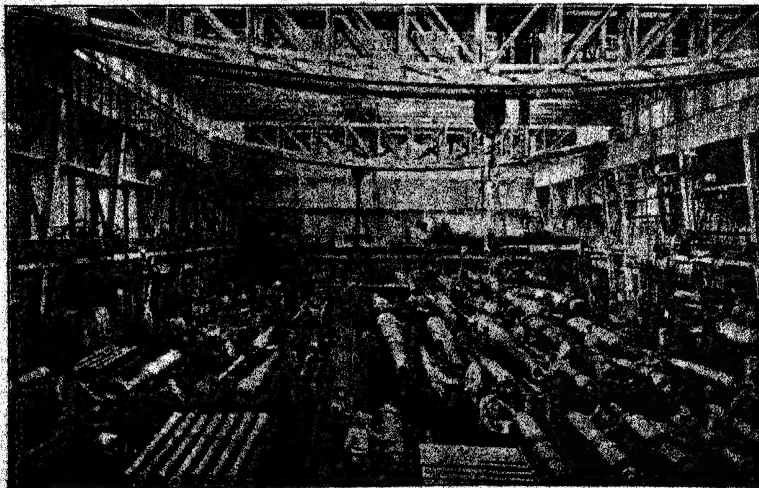
వేయమునకును, వైదికల పౌర్ణమునకును ప్రవాసుల సంరక్షణమున కును పరిచి పాటు పర్యవేక్షించితిమి.

తెల్లియములు స్వాధీనంధ్రములు; కృషివరాయణలు; మిరి శ్రయము చేయవలెను; దేశాధిపతులు; పరాక్రమ సంపన్నులు. స్వాధీనంధ్రమును రక్షించుకొనుటకై సంపదలను గృహములను ప్రాణ ములను సమర్పించుటకు వారు జరిగెనది వారి దేశభక్తికినలన సంపన్న మగుచున్నది. పరాక్రమమునండి దేశమును రక్షించుటకు నుత్తే

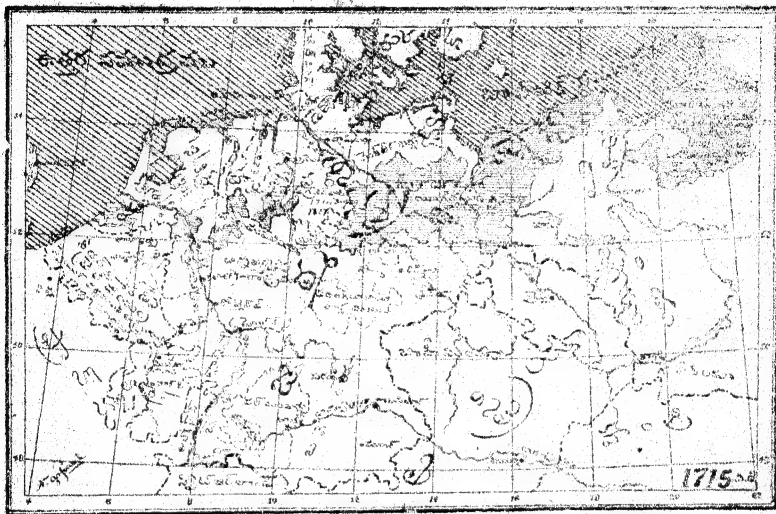

THE FAMOUS KRUPP GUN FACTORY

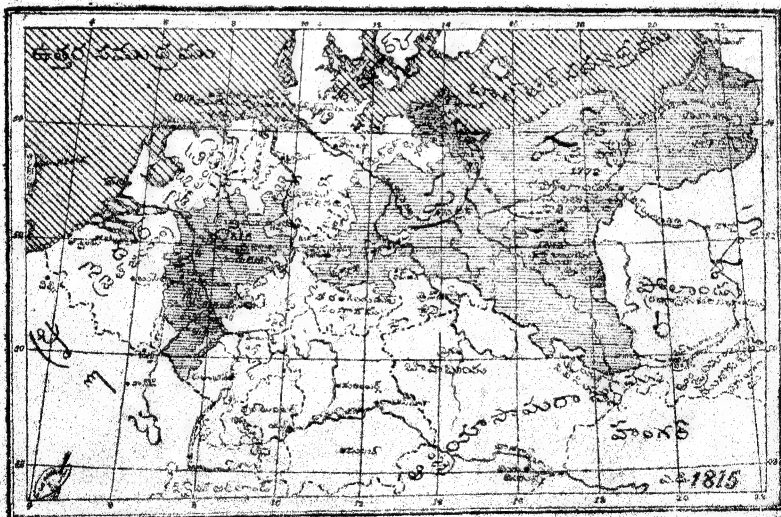
గ్రములను జలరయము చేసినదీనలు తెల్లియను లు. వీరి పూర్వీకులైన క్రిజయనలనల తెల్లియ నులను "లొక్క ముండు సంవత్సరము గాని వీరు సంరక్షణకును స్వేచ్ఛను గలిగియుండును". అను ప్రమాణమును విలువు చున్నా కనుట యతిశయోక్తి కాఁబోలును.

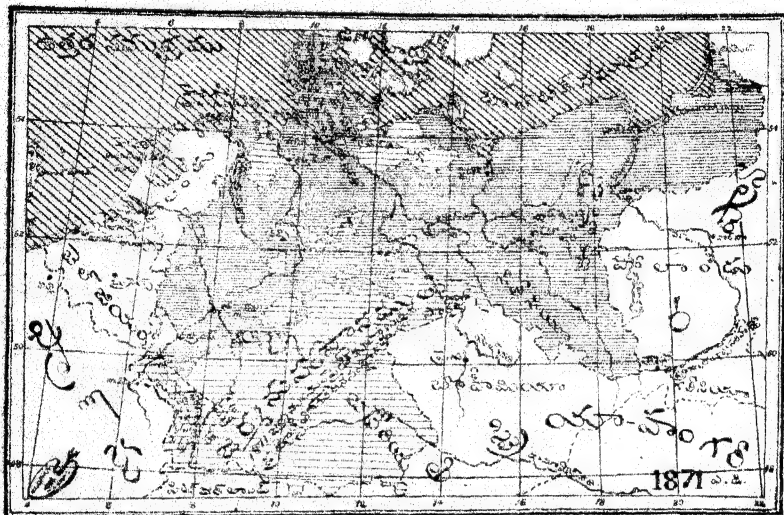
ముద్రాపత్రమున ప్రకటించిన కర్మాగారములలోని అంతర్భాగము

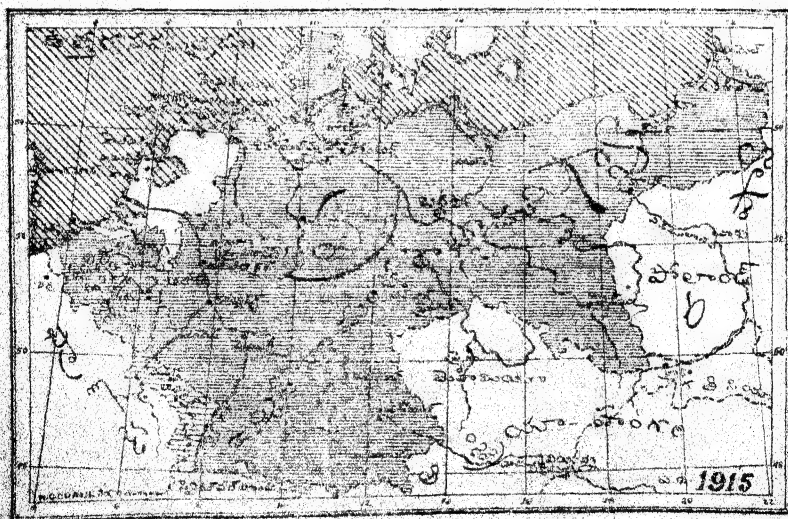
1715 లో జరిగిన సరికము

1815 లో జరిగిన సరికము

1871 లో నీజాం యా-హంగర్

1915 లో నీజాం యా-హంగర్

జర్నీ సామ్రాజ్య చరిత్రము

2. వా ప్రావీణ్యమును జూచి వా ధర్మమును

అస్మాదేవతీకృతం పాదం యథాచిత్రం కృతం శ్రీమదాచార్యం.

R. 32.

క్రొత్తపంత్రి ముసేందు దివాన్ శ్రీమంతుల శ్రీ మధుసూదనాచార్యులు, పద్మి
 నీయములు, జనన శాఖములు, భూమిపద్మములు తప్పని
 పని వదిలివేస్తూ వీక్ష నియంత్రణిని శక్తి పనిముడును. కాని
 దివాన్ శ్రీమంతుల గల నియంత్రము మధుసూదనులను శక్తి పనిముడు.

కృత్యమేకమే తేతి నమః. దేవతానాం కృత్యమి
ద్దమేకం తస్మయైవ నమః. సుఖము పో
దు. పాపమున తస్మయైవ మేధ్యమే పోయి
యెక్కో పాపము ప్రసాదమగుదును. తానె
చును యజ్ఞకర్తయను. ఇంతియే కాక, భగ్వా
న్గోపాల నామోక్తమున ప్రసాదించుట మంత
సాధ్యముగాదు. అభ్యసమునకు భగవంతుడు,
కర్మములకు వశ్యమును పరిమార్చునా. వానవ
కర్మములకు భగవంతుడు వశ్యుడనై జాతులకు నీచ
రించుచుండును.

శ్రీకృష్ణుడు మోక్షము పుష్కలమున
 మోక్షమును పొందుటకును వని
 విజయము నుపదేశించెను. ఇతడును కాయము
 వలదు పుష్కలమున మోక్షమును పొందును.
 ఇతడును ప్రాచీన విష్ణుమూర్తియను విష్ణు
 కృష్ణుడును వచ్చుకాయమును పొందును తెలుగు
 మందును. ఇతడును పుష్కలమున మోక్షమును
 పొందును. ఇతడును పుష్కలమును పొందును.

బట్టి లోకమునందు ధర్మాధర్మములు కూడ మారుచుండును.

భూగర్భయందునును భ్రష్టమును విజయతాంకు చేసేందుకై
మును తెలుపు వాక్యమును సువ్యవస్థియవలెను వ్రాసెను
దేవుడు. వర్తమానపు గామమును నాయాదర్శము జెడికి మాన్
వలయును. క్రైస్తవమతమునకై జర్మనులు పట్టించివచ్చిన సకల
మానూషికతయెల్లను మన్నియవచ్చును.

విశాఖపట్నమునకు గ్రామము మూరలము గాక పూర్వము జరుగుచు
విజ్ఞానము, శాస్త్రము, సాహిత్యము, తత్వజ్ఞానము, కొంతయైనది ఉన్నది.
గ్రామము మూరలకు మెరుగునాదు వాడు. పాశ్చాత్యుల విధించినట్లు
చున్నది. జాతీయులు విద్యార్థులైనవారు. గణనీయక లేదు. పూర్వ
మున శాస్త్రమునందు సరిగ్గా శాస్త్రమునందు గుర్తులు పాశ్చాత్యుల
మున నొప్పునందును. శాస్త్రమున గుర్తులు గల ముద్రలను గుర్తులు

నేలబోండ్లవాని బిడ్డను సాక్షింపడ మహాత్మ్యం ప్రతి ప్రతిభ లాభం
 కల్గుచుండు చింతకాయ మండలము.

అందుచేతను మన సేవకకాపాటు అర్హతముచేయున
కంటేలెవరముల కాటకము; మరలెవరులును నిరసము; పండ్లకాను
మనకుగలదు; స్వర్గప్రసాదమునకు నవసరము. నిలకడగానెవరులు
నవనవసరమునీ పోషించును లేకప్రసాదము లేనీ జన్మమునకాదు
మును నవసరముగలవలెను బ్రాచీనులు చేసిన జీవితము ను మన
నీరుము. జీవితమును మన మితి పోలివుండే దేవతలకాదుములే
నవసరముగలవలె కాదుల నవసరము బాగున నెవరుబాగుచేయు
నిదిగలదు

[illegible]

అన్న దేశమునందు శ్రీ. జి. పి.కె.ల కళాభివృద్ధికి పీఠికము లగు రెండువేల వేలవరకు ప్రలుల నిరంతరము కలచామునకు కాలము వచ్చుచుండెడి సుఖోద్భవములు, సూర్యవిభవము, బుద్ధిసము, శాస్త్రము, సాహిత్యము, వర్ణములు మొదలగు సౌఖ్యము నిరంతరము కలిగించుచుండెడి కరుణయు మొదటి కళాభివృద్ధియందును మొదలు ముగియు వరకును కలచుచు కరుణయు వచ్చెడి కాలమును పిటికల ప్రాసంగికముగాను చూచుచు కళాభివృద్ధియందును దీనిమునకు బుద్ధిసమునకు మొదలు పిటికల 100 వేలవరకును వచ్చెడి కళాభివృద్ధి కలచుచును

ఈ దేవుని కృపలను మెచ్చితిమి అందుచేత దేవుని కృపలను గురించి
చర్చి కావచ్చు. దేవుని కృపలను మెచ్చితిమి. కావున అట్లే
దేవుని కృపలను మెచ్చితిమి. అట్లే దేవుని కృపలను మెచ్చితిమి.

గోపికలను ముగ్ధులను కీర్తి పుష్ప మైనను లోక వ్యాప్తికి
 ప్రతిబంధక మైనది. గోమూ (గర్భ మేనపుడు) లోక విజ్ఞాన తీర్మాన

చట్టానికి. అతేజము దిగి ప్రజ్వరణము కనేక కళాబ్రతులు పట్టినది. వర్తమాన చురకనామ ఫలితమును నిర్దిష్ట నుండవచ్చు నని భావము కలుగుచున్నది.

ఆకళాబ్రతునందే సాక్షులు ప్రాంతము పశ్చిమమునదిర యుండు పొదనాపిరి. ప్రాంతమునకు, సాక్షులునకు, గాక్షులకు, జర్మనులేము జర్మకుమి. వాల్మన కళాబ్రతునందు గాక్షుల బలము మోర్చి వారి రాజు పాగానకునకు నల్ల నముద్రమునందే వశోక్త స్త్రీను నుట గల దేశము నేలెను. వాని పురణానంతరము మాన్యులు దుష్టాను తూర్పు జర్మనీని వాక్రమించుకొనినది. స్థావులు పదమిట్టి దిశను వ్యాపించిరి. మాన్యు వాచనము అట్టి అయదవ కళాబ్రతు నందు జర్మనుల నోడించెను.

అను ఏను కళాబ్రతులందు పదపట సాక్షులు, తూర్పున స్థావులు, దక్షిణ మున లోంబాద్దులు పోలీసులు, ఉత్తర మున ఓనులు ప్రవృత్తులు లిస్సునులులు మొదలగు జారులు జర్మరియందు నివ రించుచుండిరి. ఏదవ కళాబ్రతునందు రాష్ట్రము యను వాంగ్ నవ్యాసి తురియవలను బవేరునులను క్రైస్తవ చరితమునందు చేచ్చెను కాలక్రమమున నుతాభిమానము జర్మనియందు పెరిగినది. ఎనిమిదవ కళాబ్రతునందు ఛార్ల మేను సాక్షులు నోడించి టూట్టలనుల యాక్ర మణమునందు జర్మను దేశమును రెన సామ్రాజ్యమునందు చేర్చుకొనెను.

అయదవ కళాబ్రతునందు జర్మని దేశము సాక్షుని, తురిగియు, స్వామిని, ప్రాంతానిను, బవేరును యను నైదు భాగములగు విభజింపబడి యుండెను. ప్రాంతముల బలవంతులగు నుండిరి ప్రాంతముల రాజై నట్లొను రోనుల నోడించెను; జర్మనులేమునందలి కొంత భాగమును రెన రాజ్యమునందు చేర్చుకొనెను. కాని సాక్షుల నోడించఁజూపించినను ప్రాంతముల రాజ్యము రెండు భాగములై కాల క్రమమున జర్మని ప్రాప్త్య దేశము చేర్చుచుండెను.

తొమ్మిదవ కళాబ్రతు మొదట జర్మను జాతీయంతరములు కలయెత్తినది. సాక్షులను ఛార్ల మేను గలిపెను. దేశ మంతయు జాతీ రాజ్యమునందు చేచ్చెను. సాక్షులులు క్రైస్తవచరితమున చరి త్రహించిరి. సర్వరిపాలకము సాధింపబడినది. ధర్మశాస్త్రము నిర్దిష్ట పడబడినది. భిన్న జాతులకుగల స్వాతంత్ర్యస్థితియత్యవస కాటం కములు కల్పించబడినవి. ఛార్ల మేను నునువలెనైన బూముజర్మను అనునది కాలమునందు జర్మనుదేశమునకు రోమక సామ్రాజ్యమునందు

ప్రశ్నేకవ్యక్తత యేర్పడినది. నవ్వును పుచ్చున సంధులనవ పర్య యగమునందు జర్మనుదేశములో చేరియున్న దేశగురియును బూయ యొక్క రాజ్యమునందు చేరియుండెను.

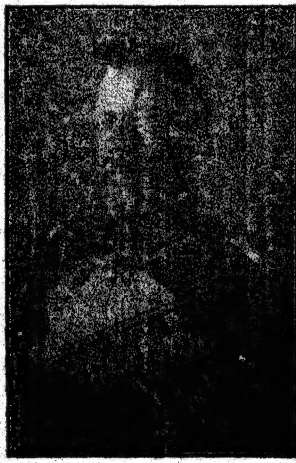
ఒకటవ మార్చి 919వ సంవత్సరమునందు రాజుగ మెన్సు కొనబడినది. వాని కాలమున దేశమునందు కాలి స్థాపితమై యింట్రి కలహములు పోయి, రోట్టుల పట్టించి దైన్యములు నిర్మితములై ప్రజలు సుఖపడిరి. ఆయన స్థావులను మానవరులను నోడించి దేశము నున్నదవమునందే కాపాడినది. ఆయన సుతుడు ఓటోమహాను మాను 936వ సంవత్సరమునందు రాజుగ మెన్సు కొనబడినది. ఓటోమహానునకు, రాజకర్తలరాజునకు, కీర్తికామునకు.

961వ సంవత్సరమునందు రోమక సామ్రాజ్యమునకు చక్ర వర్తిగ పోత్రి ఓటోను పింహనవాసీనుని నేరెను. జువ్వడినుండియు అయిలూను మొదలగు సింహనవాసీను లై న గాజులు రోమక సామ్రాజ్యమునకు చక్రవర్తియగు పరిగణించబడుచుండిరి. చక్రవర్తియై బుచ్చునరాజులు మేనునకు మైద్ర మొదలు క్రియకుండు కష్టములకు కాణముగ నుండెను.

చక్రవర్తులు దక్షిణభాగమునకు పోయినపుడు జర్మను సానుల ప్రభువులు స్వతంత్రరాజ్యమును మొదలుకొను చుండిరి. జర్మనుల బలవంతుల న్వదే కళాభ్యుదయముకై రాక ఓడిదేశజనులము లకై వినియోగించవలసి యుండెను. చక్ర వర్తుల ఓడిదేశందే యాత్రిలు న్వదేశము నందు దుర్బలస్థితికి కారణములు. పోత్రి లకు చక్రవర్తులకు మైద్రాణ మేరపై నపును పోత్రిల కి కేకీపాన్యవ్యములు పర రాజ్యములందే కాక స్వరాజ్యమునందు

సయితము భేదభావమును పుట్టించుటకు వినియోగించబడినవి. జర్మనురాజులు రోమక చక్రవర్తియై దేశాభ్యుదయమున కాలంక మొదలి ప్రవాహివేషు కారణమైనది, పరికలహములకుమూల మైనది. ఇంతయెకాక, ఓటో మహాధిపతులకు భూముల నిచ్చి రాజులను చేసెను. ఇది రాజ్యాధిపతులకు బలయును కలిగించెను.

ఓటో 978వ సంవత్సరమునందు మృతి కించెను. రెండవ ఓటో 988వ సం. మొదలు మూడవఓటో 1002వ సం. మొదలు నేరిది మూడవ ఓటోతో నా రాజులకేము నశించినపుడు రెండవ మార్చి రాజుగ మెన్సు కొనబడినది. రెండవ మార్చి కాలమున లా రెయనునందు స్థాండవ్యవధు లిడుగు రాజులు బుగెను; సానులలో మూడు యు ద్ధములు సంధించిని. వాని క్రిమిపాత్ రెండవ కళాబ్రతు 1029వ

చక్రవర్తిలగల సానులను క్రైస్తవ రాజు. రాజులలో అధిగమం అయినది.

నంది, నటనకు పాల్గొనెను. కాగ్రాదు కాలమునందు బర్మిడి బర్మిసు లకు సంక్రమించినది. ఆయన యింటికి పోయినపుడు గారవింపఁ బడితేను. కాగ్రాదు 1087వ సం. నందు చేసిన ప్రకటనములన నానుత రాజుల యానందపుత్రుహద్దు కొడుకులకు స్థిరపడినది.

మూడవ హెన్రీ 1039-1066వ సం. నకును పాల్గొనెను. ఆయన కాలమునందు రాజ్యాధికారమునకును రాజాధీన మయినది. సానుత రాజుల కిది సరిపడక వారు కలవరములు కలిగింపఁ బ్రయత్నించిరి. కాని హెన్రీవారల కుతర్కముల వాడుకలిగెను. క్లియెంటు మొదలగు నలుగురు పోతులు హెన్రీవలన నియమింపఁబడిరి. హెన్రీ యొక్క శోభక సామ్రాజ్యాధిపత్యము వ్యవహారమునందును నుపయోగ పడినది. కాని వాల్టన హెన్రీ కాలమునందు చీకటి ప్రస్థావాయ మొనగడినది.

హిల్రీ బ్రాండు ఏడవ గ్రంథ పేరున 1075వ సం. నందు, పోతుగ నుండిను. ఆయన సుతాధిపతులు బ్రహ్మరాషట్రులగు నుండవలె క్రిందము లోకకాధికారులు సుతాధిపతుల సేవ్యులమగుటకు లెగిరియును ప్రకటించెను. హెన్రీ హిల్రీ బ్రాండు స్థాన గ్రహుః ధని చూటించెను. హిల్రీ బ్రాండు హెన్రీ బుగిర్రస్టు ధని ప్రకటించెను. అతఁ లోకకాధికార విషయములందు రాజులకును సుతాధిపతులకును మూడు శతాబ్దముల నకును నిరంతరకలహములు గలిగినవి. ఇటలీ లివాకనమునకును బర్మిసి దుగ్బలగ్రమునకును నీ యధికారమైరము కావణమైరది. బర్మిసియను కొందఱు పోతుపక్షమును కొందఱు రాజాపక్ష మును చేరిరి. ఇది బర్మిసి యంతరికలహములకు కారణము.

హెన్రీ యనంతరము పొలింపిన రాజులలో బార్న్ ఫోల్డా యను నానుతరముగల మొదటి ఫ్రెంచుకు మిక్సెలి లిసరుట్టించెను. ఆయన 1152-1189వ సం. లవఱి కరక్ర సరాక్రముతో పాల్గొనెను. ఆయన కాలమునందు పోపుల ధికారమునకు నెట్టి యుద్ధములకు రంగమై కష్టములు పొందినది. ఆయన డెన్మార్కు, పోలాండు సాగ్విని, బర్మిడి చేతుల రాజులను సానుత ప్రభువులుగా చేసెను. ఆ రాజులవలన విజయములు వ్రోయు, పశ్చిమ యస్పహనము బర్మిసుల వ్యాపకములు యందు చేకరమైనవి యుంపడలేదు.

రెండవ ఫ్రెంచుకు హౌడ ఫీయదు. ఆ రాజుడు సానులు పట్టాభిషిక్తు డయ్యెను. ఆయన యావంతునకులకు చేతమునకు బాధము గలుగలేదు. ఆయన 1218-50 వ సం. ల నకును పాల్గొనెను.

ఫ్రెంచుకు కాలమునందు ప్రవృత్తములు క్రొవ్వు తైలి, మరియు సానుంతుల యుద్ధము లక్రమము లని విస్తరింపఁబడినవి. హో హెనువ్టా ఫె నుల కాలమునందు బర్మిసి రాష్ట్రాధిపతి స్థిరపడినది. పట్టణములు పెరిగినవి. ప్రజలయందు దుశ్చింతాసము పుట్టింది. హో హెనువ్టాములు వ్యాపించినది. ధర్మాల్లిలాను వర్ధిల్లినది. పట్టణములందు నుడుకు లేగ్విడి ప్రజలకు సంఘముల మొగ్గడినది. ప్రజలకు సమర్థులైన మలపడినది. దుగ్బుచి శబ్దప్రయోగము వాడుకకు వచ్చినది. కాని సానుత ప్రభువులు కాథోలికరాజులగు చీలి చేత సంక్షోభమునకు గానకు లైరి.

బర్మిసి లేక కల్మరెమునందు 1250-1278 సం. ల కాలము వాడుకయు లేని రాజులు. బర్మిసు రాజ్యాధికారమును వంశసారం బూర్వముగ నిలుపుటకు రాజులు యత్నించిరి. కాని పోతుల కంక్రము

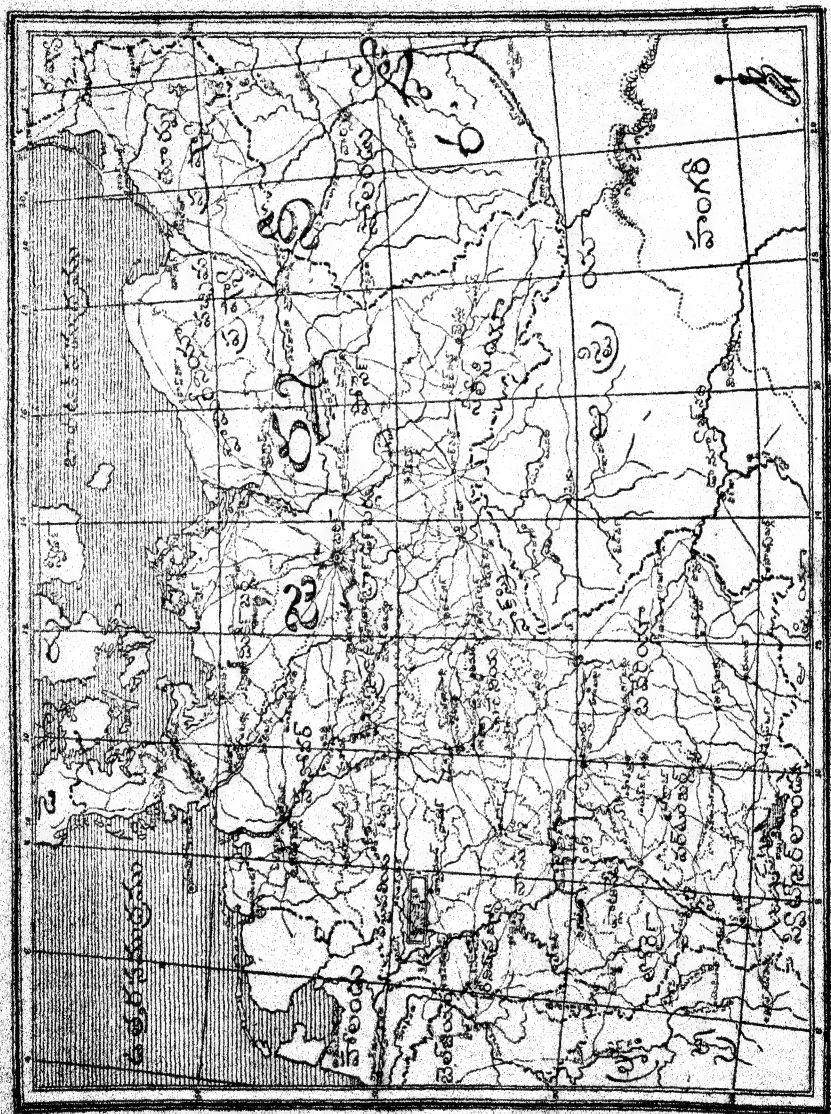
సానుంతుల బలము ప్రబలింపక నుండెను. సానుమాడవ శతాబ్దమునందు రాజ్యవనిము నియోజక సభాధీన పని స్థిరపడినది. నియోజకసభయందు కేంద్రముండిరి. హెన్రీ, లోలాంగు, బ్రాయుని స్థానముల సుతాధిపతిలు సాగ్విని, బిజేకును ప్రభువులు బ్రాయుని కేంద్ర, బిజేకును రాజులు పేరి రాజులు సెన్సు కొనిడి పాక్కును గలిగియుండిరి. ఈ నియోజకసభ్యము బర్మిసు రాజ్యమునకు పోర్టులమును కలిగించెను. సానుత ప్రభువులకు ప్రతి ప్రభువును రాజుగావలయు నని వట్టలు వచ్చుచు నొండొరులలో కలహించుచుండిరి. నియోజకసభ దుగ్బలము రాజులగు సోబాగునుండెను.

సదుమాడవ శతాబ్ద మంతయునందు హోబ్బుబర్గు వంశజుడైన బుడోల్బు రాజుగ నెమ్మ కొనఁబడినది. బుడోల్బు లేన పుత్రులకు ఆస్త్రియన్ క్రియ, కెరి

నోల కలిపియి వంక్రమించునటులు చేసి, హోబ్బుబర్గు రాజు వంశమున స్థాపించెను. హోబ్బుబర్గు రాజుల ముఖ్యోద్దేశము నకు నకటలమును వృద్ధిచేయుట గాని దేశాధిపతయము చేయుట గాదు. నేటికిని హోబ్బుబర్గు రాజులు ఆస్త్రియా దేశమును సాలించుచు దేశమును సంరక్షించుటకు నుత్సాహము గావించుచు హోబ్బుబర్గు వంశజు లెమ్మటికి 600 మందిగ్గు యూరపుణింపఁబడు రాజులగు నున్నారు. ఆ వంశజులు 1282 వ సం. నుండి ఆస్త్రియాకు ప్రభువులు. 1536వ సం. నుండి హొగ్గి లోపిమియాలకు హొలము. 1804వ సం. నుండి ఆస్త్రియాకు వంక్రవర్తులు; 1438-1806 సం. నకును బర్మిసి రాజులు, రోమక చక్రవర్తులు; 1516-1700 సం. లు స్పెయినుకు కలికం, ఈ కాలమునందు దిండుకు వశే సానుతభూముల విధిమలు.

బ్రోక్ వర్మిసికి ఉపయోగించి పో వాన్ లెక్స్ వర్మిసి.

విజ్ఞాన ప్రదంబులై బాళియపరిచామయినదను, మానవస్వాతంత్ర్యమునకును సాధనంబులుగ నేర్పడినవి.

(ప్రతిదినము) నారంద్రమైన జగ్గునశానియిన ప్రాచీ
 పరత గ్రహము చెంది బలవంతమిది. వరుసనిమిషము కేరాల ముగియు
 గలదు యూరపురావలములో (ప్రభు సామంతల డొంగువమునకు
 బలి యగుచుండి. (శ్రీశివు ద్వీపములందు మూర్తియు ప్రభు
 స్వార్థపుగ్రహము గలిగియుండిరి. (ప్రాచీనపరత గ్రహము యూరపురావల
 ములకు విడువవలయు ఘట్టిందిచిది. (ప్రతివార ప్రాచీనరాజునకు
 యుద్ధానంతరమువలదును నమఃకరుముకేరము. తాని చెనేసినవలయు (కాలం
 గమునందు చేరి రాజ్యనిధిగ్రహము చేసెనుపుడు బ్రహ్మను బాంధవ్యములకు
 పేరి కహోరియను కోడిచిది యితివశమును సుమనస్థియు. ఆ సమయ
 గ్గునకుం దాక్షిణ్యముగ్రహము రుద్ర (ప్రేయస్సు నున్నవరాహవద
 మునందు గల హమ్మను నులలకొనెను. అపుడు బ్రాహ్మణి అక్షిణ్యము
 రాజ్యములకు చివరాలంద్రమైన హమ్మగర్భకలకొనబందము విడిచి
 తంకు సామ్రాజ్యము లేర్పడినది. టూర్కలమునాటి రుద్ర భాగము
 లుగ విడిచిబంబడినది. వర్తమాన కల్పరాహులమునకు దీక్షాక్షి
 టము తిరిగి యొక రాక్షసియుగ నిర్మిరి ముగిసి భగవత్సంకల్పము
 తానయ్యెను.

ప్రేమించుచు నున్నను నానీన నీయులు తెలిసి గూఁపుకొని
ముందు ముక్తియు లైదును. నేనోడియను సంక్షోభము చూచి జగము
వలయును. దేశాధిపాదు ముదయించుచును అప్పుడూహించు
నిర్మాణము సాధ్యమైనది. జాతీయనిర్మాణమునకు రాజధాన్యము
కంటె బలతరమైనది సాధ్యమగు లేదు. జగములేమనంద సామంత
రాజులు స్వర్ణతలమున నుండి వచ్చును. కీర్తికృతాధికారులు
కనకాశ్రమ లేక, బలము నీటి ప్రవాహమువలెను లేక సమయమున
నడుచు ననునెనెగురుముగ నున్నది. సామంతరాజ్యమును స్వర్ణతల
రాజధానిరాలముగ నీయుండెను. రాజ్యములకు సంయోగ మేర్పడి
సంయోగసరిపాలనుడు స్థాపించుచుండెను. ముప్పది కోట్లది సామంత
రాజ్యములును నీటి సంయుక్త బ్రహ్మకరాజ్యమును స్థాపించెను.
సంయుక్త రాజ్యపు రాజ్యతలము ప్రాచీనభృత్యులను ముడిచి
సభలో నిర్ణయించుచుండెను. అట్టిచోన ప్రతినిధి ఆ సభ
కన్యకుండు. ఇది జగమురాజ్యముగ నిర్మాణమునకు మూలబియ్యముగ
నుండెను. జగముయందు నుడువించిన ప్రవాహక్షోభమును చూచి
యిట్లు మాడెను ప్రేమించి బలియును రాష్ట్రీయవాసన సఫలము
నిగుండెను. రాజా వాని జగమునామాజ్యపాశున దృఢమున
బానిశక కేటించెను.

1885వ సం. నందు నిర్మితమైన (కోల్లపెరెన్ Zollperein) పాల్వూ-పాళిమంధమునకు సంయుక్తపాలనము ద్వారకరమైనది. ఆ సం. యోగమునంద జాతీయో శక్తిని లెక్కించు అర్హులరాజ్యములు చేసెను. పాల్వూ ప్రభువని నిలియును 1840-51 సం.ను ప్రవేశము పొందించెను. 1848వ సం. నుండి 1851వ వరకు గవర్నరు ప్రభులు రాజ్యం గ నడుపుచు

సమయ సేకరమున కొరికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంధమును నుపయోగించి
జేయుట ప్రాచీనమగు స్థాపించెను. ఆ సభకుం నాస్తియు దక్క
లేకై, రాష్ట్రముల ప్రతినిధులు గలరు, పులికేరున స్వాధీనత్ర్య
మేర్పడిన, ప్రాచీనమగు న్నియుంపబడిన, స్వాధీనమైన
నందు నంపానతి సభను పరిమార్పబడినను, నిర్మించుట కిష్టం
నగుములు స్థాపించుచున్నది. విద్యాభ్యాసమున నుచుండుములు
కల్పించబడినది. పుత్రముల కున్నది వారంబిం, ని.

అష్టానాశ్రమమున జన్మియీ ప్రవింధ్యమన వలదలెను ;
 వారలెంత బలము గలవలెనా ; ప్రహ్యానాశ్రమ మెహ్యానాశ్రమమున
 కేలెనిష్ఠామము కావెను. ప్రాచీనము బలియమునకు గలిగిన చిత్తక
 ల్యములన వాని యునుజుడఁ జెందుట నెరియము ప్రహ్యాన
 కామయెను. ఆ గాఢము ప్రత్యక్షమున జీవాత్మకు నేలెగిన

పంచాంగపుత్రక శాస్త్రముయందు యొకపుణ్యదినముక నిస్సా
న్యమము మొదలుగా రావలెడిది. ఇది దేవతల యాతిశయము క్రి గారు.
నవరత్నపుత్రక వాణిశ్యకలె కినియమును నిస్సాన్యము రాత్రి
ప్రాత్యక్షి కోవ్వయెను. కొనాన్యము ప్రభాతమునకు, పుష్కలమైనది,
కలిసాన్యము, రావసేవాన గాదుగాదు, జేగవలెను. ఆ సమయ
కర్తవ్యము నుచుకొనిచియుగ సామగ్గాభ్యుదయించి పూయముల నుప
యోగించుచు దినాగ్ర, ప్రాహ్నిక, జాత్యియ, ఇదియ, ఇంద్రాంకు
మువలన గాల్గయముల లావియ నెరుచును. కోవయెను
జువ్వనా సామగ్గాయముల వాల్గయించి నెరుచునలవలెను.

యజ్ఞియా యిక్ష్వా యదీకాగమన, సామంత రాజ్యముల నానాధ్యమున జన్మకరాజ్యములపల్లెమునకు గాఢములు. క్రమేణ 1886వ సం. వరకు యజ్ఞియాను కోసిగ్రాట్టుకొనెదో వేరెంచి పోని జేయబడినవల మెప్పుచును చలోన్వేషి నదేమునను దీక్ష రాజ్యము నందు చేర్చుకొనెను. ఈ పక్షవలన జన్మదీ యజ్ఞియాలుకు గల సంబంధము సంతర్హముగ జేసికొనునది. జన్మకరాజ్యముల నేక భూభాగ్యముగ చేయుటకు 1870వ సం. నందు ప్రాస్తువును బట్టి కనియ్యదును పయిపాస్త్ర 1871వ సం. యుద్ధకాలము లిస్సాన్యగ్ని నిర్మలము లని ప్రతీతి. 1871వ సం. నందు ప్రాస్తువు సంతర్హముగ నొడవబడినను, మూడవ శతాబ్దియను 18వ శతాబ్ది పైనిలెనునై ధైర్యం విక్సి-రి. 820 కొట్ల నూప్యములను తిప్పుకు న్నారెను దేశ ములకు నిచ్చి ప్రాస్తు సంగి చేసికొనెను. పరియును నుపాస్త్రకముతో సామంత రాజులది చేసియుండై ప్రాస్తుదేశమునందు చచ్చెలు పట్టణమున సంయుక్త జన్మకు సామ్రాజ్యమునకు సుకళగ్నిగ పట్టాభిషిక్తుం దయ్యెను. లిస్సాన్యగ్ని లంధవ సంక్లిష్ట మీదొనది. చలోనాకా కొరెయ్లా వంశముల జన్మకు సామ్రాజ్యధిక్తులై నైద. జన్మకు సామ్రాజ్యము నకు యోగవంతక సయోగి దీక్షునది.

విస్వయ్య - నిరుపమానమైన బుద్ధివైభవముతో సర్వము
సామాజ్యసంపదలను ప్రతిభను నభివృద్ధి చేయుచుండును. కఠినాత్మ

NIETZSCHE

ఫ్రీడ్రీచ్ హెన్రిచ్ నిట్జ్చె, జర్మను తత్వశాస్త్రజ్ఞుడు

TREITSCHKE

హెన్రిచ్ వీట్టెన్బెర్గ్ ట్రైట్స్కే, జర్మను చరిత్రకారుడు

VON MOLTKE

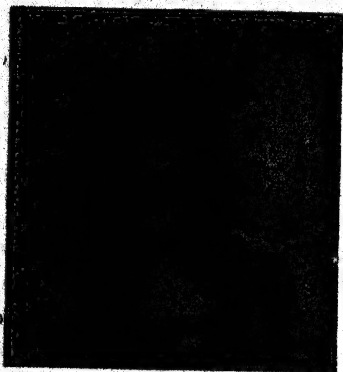
హెల్ముట్ వాన్ మోల్ట్కే, జర్మను మైద్రనియ్యకర్త

HERR VON JAGOW

సెర్గి వాన్ జాగోవ్, ప్రఖ్యాత జర్మను విదేశాంగమంత్రి

CROWN PRINCE OF GERMANY

జర్మనీ యువరాజు

VICE ADMIRAL INGENOHL

వైస్ అడ్మిరల్ ఇంగెనోల్. జర్మను యుద్ధనౌకా సేనాధిపతి

ADMIRAL VON TIRPITZ

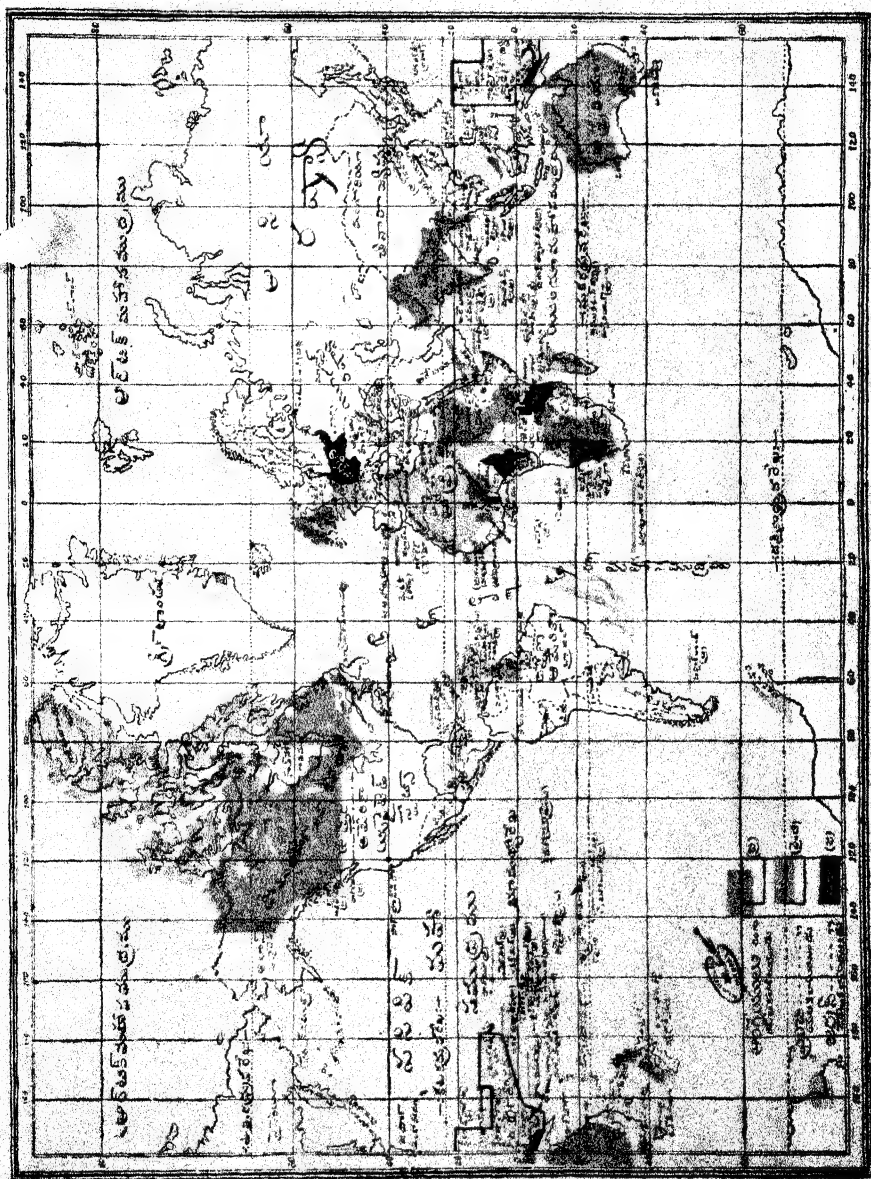

వాన్ టిర్పిట్. జర్మను యుద్ధనౌకాధిపతి

CAPTAIN VON MULLER

ఎడ్మిర్ (కాయిబునకు కెప్టను) వాన్ మ్యూల్లర్

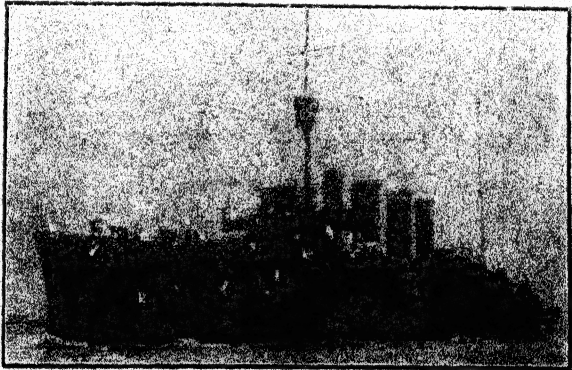
బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము

సుఖములు జయములు కలిపి లేములు కర్మఫలసంజాతములు నైవాధీనములు. లోకము నందు వ్యక్తులకు జాతులకు దళభేదము లనంతములు. ఇంగ్లాండును తెమూరియా సామ్రాజ్యము లాతరించినవి. అస్పీయనులు గ్రీకులు రోమ నులు దిగ్విజయము చేసి మహా సామ్రాజ్యము లను స్థాపించిరి. కాని లోకచరిత్రమున దింత వజరును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమును బోలిన మహా సామ్రాజ్యము గానరాదు. ఇత్యాలము నందును, నైఘవము నందును, పరిపాలనము నందును, ప్రతిభ యందును, ధర్మసంరక్షణము నందును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము భూత వర్తమాన సామ్రాజ్యములందు సాటిలేనిది. సామ్రాజ్యము భూతలమునం వంతటను నాల్గవభాగము నాక్రమించి వ్యాపించి యుండుటవలన దానియందు సూర్యుడస్తమింపడు. సామ్రాజ్యపరిపదలకు మితిలేదు. ఇది ప్రజాపతి

పాలనా నిర్మాణములకు మాతృస్థానము; శాసనస్థానములకు ప్రమాణముగ నెన్నదగినది. ఈ సామ్రాజ్య చరిత్రమును సంక్షేపముగ నైనను నీ సంచికయందు ప్రకటింపట యలవిగాని పని. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య చరిత్రమును న్యాయవలయు ననిన మూడు నాలుగు వందల యేండ్ల లోక చరిత్రమును న్యాయబూనుట మైయుండును. మజియ్యుబ్రిటీషు సామ్రాజ్య చరిత్రముకొంతమైనను విద్యావంతులకు తెలిసియున్నది. ఇచ్చట బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము లోని ఖిన్నభాగములపై శాల్యాది విశేషాంశములు మాత్రము తెలుపబడును.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్య దైవ్యము

బ్రిటీషు శిక్షణ

సామ్రాజ్యములందు సాటిలేనిది. సామ్రాజ్యము భూతలమునం వంతటను నాల్గవభాగము నాక్రమించి వ్యాపించి యుండుటవలన దానియందు సూర్యుడస్తమింపడు. సామ్రాజ్యపరిపదలకు మితిలేదు. ఇది ప్రజాపతి

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు మాతృస్థానము బ్రిటీషుద్వీపములు. దానియందు ఇంగ్లాండు స్కాట్లాండు ఇర్లాండు చేయున్నది కాని సంక్షేపచరిత్ర యాంధ్రభాషయందు ప్రకటింపబడియున్నది.

సామాన్య భాగములయొక్క విస్తీర్ణమును జనసంఖ్యయు వ్యాపారమును

దేశము	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య	దేశము	విస్తీర్ణము	జనసంఖ్య
బ్రిటీషు ద్వీపములు	1,21,377	4,64,07,087	మధ్య ఆఫ్రికా	8,600	50,000
యూరపు	121,512	458,78,500	పశ్చిమ ఇండియా	12,800	1,730,000
ఆసియా	2,187,550	823,158,000	దక్షిణ ఆఫ్రికా	97,800	3,14,000
ఆఫ్రికా	3,618,245	49,458,150	ఆస్ట్రేలియా	8,214,685	6,240,000
ఉత్తర అమెరికా	3,893,020	7,458,000			
			మొత్తము	1,31,15,685	43,42,86,650

భండములలోని రాష్ట్రములు	ఎట్లు లభించినది	సంవత్సరం	చెరువు	జన సంఖ్య	మొత్తము	దిగు
యూరపు			మైళ్లు			
సంయుక్త రాష్ట్రము	మాపు దేశము	—	121,090	45,500,000	744,650,000	599,000,000
మాపు ద్వీపము	"	—	280	50,000	—	—
చానలు ద్వీపములు	"	—	70	97,000	—	—
మాపు గోదా	సమాధానమును దిద్దిన ద్వారా	1814	120	211,000	2,620,000	980,000
ఆఫ్రికా	"	1718	2	23,000	826,000	24,000
ఆసియా						
హిందూ కోటము	అనుబంధముల ద్వారా	1757-1897	1,90,000	315,000,000	152,000,000	171,000,000
సింధు	సమాధానమును దిద్దిన ద్వారా	1871	25,50	4,100,000	12,500,000	13,500,000
ప్రెసిడెన్సీ కలెక్టరేట్లములు	"	1785-1909	1,660	700,000	45,000,000	38,000,000
సంయుక్త ఆఫ్రికా రాష్ట్రములు	"	1874-1888	21,700	1,000,000	12,000,000	22,000,000
ఇండో-అఫ్రికా రాష్ట్రములు	"	1909	14,200	800,000	—	—
చానలు	"	1812-1906	390	440,000	—	—
బీహార్	"	1893	300	160,000	—	—
ఉత్తర ఆఫ్రికా	విచ్చి చేయబడినది	1877	81,100	201,000	1,100,000	1,300,000
బ్రూకెయి	సంధానమును దిద్దిన ద్వారా	1888	4,000	30,000	—	—
నల్ వాల్	అనుబంధముల ద్వారా	1883	50,300	650,000	800,000	1,000,000
చైనా	సమాధానమును దిద్దిన ద్వారా	1914-1915	1878	2,800	275,000	790,000
ఆఫ్రికా	సమాధానమును దిద్దిన ద్వారా	1814	277,000	—	—	—
కేపు రాష్ట్రము	కలుపుకొనబడినది	1843	85,400	5,100,000	—	—
సెయిల్	"	1900	110,400	—	—	—
అరబ్ ద్వీపము	"	1900	50,100	—	—	—
బసున్ లాండు	"	—	10,300	350,000	39,000,000	63,000,000
దెన్ బ్రాంకు	"	1895	275,000	126,000	—	—
హామియ	"	1889	450,000	1,750,000	—	—
గోల్డ్ కోస్టు	సమాధానమును దిద్దిన ద్వారా	1807	4,000	148,000	758,000	785,000
సింగపూరు	"	1612	80,000	1,400,000	4,025,000	4,607,000
ఉత్తర ఆఫ్రికా	"	1787	34,000	1,100,000	1,400,000	1,500,000
దక్షిణ ఆఫ్రికా	"	1891	255,700	18,000,000	6,500,000	6,100,000
హామిలండు	"	1891	73,000	7,000,000	—	—
కూర్మి ఆఫ్రికా	"	1884	68,000	800,000	250,000	215,000
హామి	"	1888	182,000	4,000,000	1,850,000	1,200,000
హామి	"	1894	228,500	2,500,000	630,000	400,000
హామి	"	1890	1,020	200,000	1,000,000	1,100,000
హామి	"	1891	800,000	1,000,000	280,000	175,000

సర్వీయా చరిత్రము

ప్రాచీనగాథ

ప స్తుత మెకోపామహానామముగ ముఖ్యకారకులుగ నెన్నబడుచున్న సర్వీయను లీ రాష్ట్రమువాడే. బాల్కను ప్రజలందఱిలోను సర్వీయనులు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములు గలవాడు. సర్వ లని పిలువబడుచు వీ సర్వీయా రాష్ట్రమునందే గాక తక్కిన బాల్కను రాష్ట్రములలో నూడ వశేషస్థలములందు గలరు. వీ రతిశూచులు. రణ మున్న

నత్యుత్సాహము. క్రొవ్వకము గొంతు మూకు కళాబ్రాలులుందు వీరు కాన్సేరి యక పన్నెండు ప్రాంతములనుండి వచ్చి బాల్కనదగ్గరకువలయునందలెట సక్కుడక్కుడ ప్రవేశించిరి. వీరు క్రమక్రమముగ వృద్ధిమై మూడవ కళాబ్రాలు మధ్య మున విశిష్టముగావు నందగు కోయ కోవ మొదలుపెట్టిరి. క్రీ. శ. 120.వ సంవత్సరమునందు హెరాక్లియ నను గ్రీసు చక్రవర్తి సర్వలను దావ్యాబునది దాటికుడిగట్టున నున్న కేశము నాక మించుకొననట్లు ప్రోత్సాహపఱచెను. వా రట్లే దీర్ఘకల్పమునందలి పన్ను భాగము నాకమించుకొని క్రమక్రమముగ నిప్పుటి మాంటిన్ గ్రూ నూడ

చెప్పుకొనిరి; ఈ విధముగ క్రీ. శ. 850.వ సం. నాటికి బాల్కను రాష్ట్రములో చాలభాగమును చక్రవర్తియొనిరి; అప్పటి గ్రీకు చక్రవర్తి కప్పుము కట్టుదు, ఆయనకు వామమూత్రమున బొగబడియుండిన స్వర్ణంజ్రపద్మస్వమును గలిగియుండిరి. అప్పటి సర్వల రాజుల పేర్లందఱి కలియరాకున్నది. 880.వ సం. లో వానస్థా వసునరెడు రాజ్యము చేయుచుండిన. సర్వ లతిస్వాతంత్ర్య స్వేచ్ఛ గలవారగుటచే వారి యంత్రాకృతుల వా రొకనాఁడుననిచే నడువబడ చేరక, వారి రాజ్య వంతక ప్రబలిరగ గాదు.

కశము 1148.వ సం. లో వ్రోసెన్ నిమ్మా యనునతని ప్రథమ కృషుకులకును తన బాలియలగునామనకు తగిన దీర్ఘ పద్మస్వమునే కలిగియుండిరి. తూర్పుదేశములలో రాజకీయజీవనముతో బాటు యరణముల నూడ మిగిలముయు యుండును గావున సర్వలకు మతాభివృద్ధి మోతము హెచ్చుగ నుండెడిది. కాన్స్టాంటైన్ మెటోడియస్ అను మరణోదకులు వీరికి ప్రభావకు లైరి. తొమ్మిదవ కళాబ్రాలు నడుమ సర్వల కష్టములందు రథో

స్థాన్ అనునతఁడు క్రైస్తవమతమును స్వీకరించెను. అనిని రథవారి రాజును క్రైస్తవమునే స్వీకరించుటచే, క్రమక్రమముగ ప్రజలందఱు క్రైస్తవు లయిరి. క్రైస్తవమతప్రచారమునో బాటు నాగరకత గూడ వ్యాపించి, సర్వలకు సహజమై యుండిన క్రూరులక్షణము లనేకము లంతరించెను గాని, యదృష్టవశాత్తూ మాత్రము వీరిని విడువమిచే, తన ప్రాంతములం దున్న కల్లేకమా రాష్ట్రమునోను కుర్క్కులొడకు వీరు లెఱచుగ పోరాడుచుండిరి. వీరి యంతరికలహములలో, గ్రీకు చక్రవర్తి యిదిగఱ దండిన యాటోనుస్ రాష్ట్రము నందలి నాక్ర మించుకొనఁగలిగెను. తొమ్మిదవ కళాబ్రాలు చివర భాగములో నీ రెండు దేశములకు లెఱచుగ పోరు సుదీర్ఘమయిందెను. ఒక్కొక్కసా రొక్కొక్కసా రెండవారిని జయించుచుండిరి. ఈ రీతి సుదీర్ఘము దున్నుల లగుటచే తుమ్ములు వీరిని లోయలుచుగోనుట తలపెట్టెను

పిమ్మిదవ బల్గేయా రాజుగ నుండివుడు సర్వలకు లోయచి చాల కష్టములు కలిగెను. సర్వలకులు బల్గేయావారికి నాటబడి యుండవలసివచ్చెను. బల్గేయా రాజ్యమునుక్కు ప్రభువనరలో సర్వయా పేయినను లేవందెను. పిచ్చుల బల్గేయా రాజు పిమ్మియన్ చనిపోయెను. బల్గేయాస్థితి కష్టమయిందెను. కెన్నావు, బల్గేయాలో ఖయిన్ గ నుండిన పాగ్ బ్రాగోవిక్ అను సర్వయా రాజు పురుఁడు. ఈతఁడు ఖయనచుండి తప్పించుకొని గ్రీకుచక్రవర్తిని సమీపించి, బల్గేయానై దండెత్తుటకు తనకు సహాయము చేయ చేడెను. మొదటినుండియు బాల్కను రాష్ట్రములలో నొకదానినై కొకదానిని పురికొల్పి తాను బాధను నొందుట గ్రీకువకు సహజమే కావున తల్లిలామే చక్రవర్తి యంగీకరించెను. వెంటనే కెన్నావు సర్వయా ప్రవేశించి చెదరియున్న సర్వల నందఱను సమకూర్చుకొని గ్రీకుచక్రవర్తి సాయముతో సర్వలలో నుండిన కల్లేకములను పోయివేరెను. క్రీ.శ. 905.వ సం. మొదలు 11.వ కళాబ్రాలు ప్రారంభమునకును సర్వయా స్వేచ్ఛకు నుండి తిరిగి 1011వ సం. లో బల్గేయాకు లోయచి పోయెను. మరల 1040.వ సం. లో స్వార్థంజ్రము దొంది వ్రెస్సెన్ నిమాన్ వా రాజు కాలమున, అతఁడు 1143-1149.వ.లలో సర్వయా యధిపతి యై మెదిరిడెను. ఈయన 1169.వ సం. లో హాస్తియాను గూడ సర్వయాకు చేర్చెను; పామంత రాజులకు చక్రవర్తియై కొనిను. కాని నామమాత్రమునై నను తనకు నున్న గ్రీకుచక్రవర్తి యధికారమును తప్పించుకొనలేక పోయెను.

పిమ్మట కాన్స్టాంటిన్ పోలులో మాన్యుయల్ కొమ్మెనస్ అను రాజును దర్శించి తన విధేయతను మూట పెడిపియనలనై తాను సహాయము చేసిందలకై, సర్వయాకును మాంటిన్ గ్రీకుకు

సేతుకు నువ్వు, యవ్వకు నో హావాని నిది నిలువఁబడుట, రాష్ట్రీయ జిల్లము ప్రతిఫలముగ నంపించుటయే. 1180వ సం. లో మాన్యువల్ రాజు చరిత్రయి వాని స్థాపిణికిఁబలు బలహీనముగ నుండెనుట నొనర్చు కన రాజ్యమును వృద్ధిపఱచుకొనుటకు మంచి పనులు నున్న కొని నిచ్చిరి తన గాజులునుకడ చేర్చిరి గ్రెగ్గి రాజున కడకు వచ్చు పట్టామును చేరినాడు. ఇచ్చటికిని రాజ్యము మునుపటికిఁ గాఢియి లామును. ఇంతటితో వృద్ధి కొనక 1185వ సం. లో గ్రీకురాజు నకు కప్పము కట్టుటకు నిరాకరించి నిమాష్టా కడ స్వాతంత్ర్యమును ప్రతిపదిచెను. ఈసమి ప్రధమ నిర్ణయములై గ్రీకురాజు చేతు లయ్యెను. ముని విఫలము లగుటచే అతఁ డతనితోఁ నధి చేరినావలసినవాఁ డనెను. నిమాష్టా గ్రీకునకడ స్థిరి నుమానులెగ చూచెను. అతని చూచునకుల క్రకవచ్చి కూలెను నిచ్చి నాహము చేయుటకు వచ్చెను. యా స్వాతంత్ర్యము గడికఁగించెను జూచెను. నిమాష్టా లంబికిని మాడ వృద్ధి కొనక అప్పటి జిల్లమునకువచ్చిరిగ నుండెను గ్రెగ్గికి బాష్టాగ్జానితో వైవాహము చేయవలసివచ్చెను. అతఁడు భరియింపజ్ఞము నిమిత్తము చేయనందున ప్రయోగాయతోనిని దేశమునుండెమ్మాయును అ సభయమున విక్రమించుటకు మంచి కట్టెమునుకొని సంపాదించి రాజునకు నంపెను. నెల్లకాని యిక్కడనే నుండినను బెరియని యెక్కా లునున నీ వా ర్థ మున్ను బుద్ధిగొని విచ్చిరి యెచ్చునకు నుండెను. నిమాష్టా బెల్లకొని ప్రకారము బాష్టాగ్జా నెచ్చునకు ముఖ్యులట్లె ముగి డెట్లె కులలో వచ్చి దిగెను. ఇంతయు రాజునకు వచ్చి సాధారణమును చెప్పియ్యుకొని. వివర్తము నిమాష్టా ప్రభువనమును ములకు విముఖుడై 1195వ సం. లో తన చతురమనకు నింపిననును కదవి అతానవచ్చులముయొడ వలయు నొకచాని కేర్పొనుకొని మునుము నుండుకర్తములకు విచ్చిట్లు బయలుదేరి అను చేతుతో నదనీంపెను—చతురమన రామును.

అతని బిడ్డ కుమారుడు సావాజీ చిన్నమని మీదనే పది
క్రత సొంత నుటగురు వాయెను. బిడ్డకు తన యిష్టయను వైఫవ
యొక్క సంగతాధ్యక్షత కాలమునందు తన పేరిటనే పని నిమిత్త
కేరీలు పెట్టెను. అప్పుడినుండి కూర్పు రాష్ట్రములలో చిన్నయ
యొక్క మతాధ్యక్షత పోయెను. మొట్టమొదట వైఫవ తాను
కావలయు చేసి 25 వేలకు కాలములో సోకాల్మివన యుద్ధమున
దిక్ కాయుని స్థాపించి 5 వేలకు దండనకు విద్యార్థులను దేవాల
యములను పెరిగి పోయెను. మొట్టమొదట వాడెమిలరని కాలములో నే
మునింపబడినె. బల్లేయూరించు గ్రీకు ప్రకరత్తితము సగ్గుము
చేసికొని చిన్నయగారి సమము పొచ్చుచును. గ్రీకు ప్రకరత్తి కావ
స్తాంటివేటిని కింగవనమునకు వచ్చియున్నది. సగ్గున కాలటియ
వాష్టియాలకును సమాపుతలబలకు వైఫవ రానియలిగిపోవు
నొకము, కాని దేవుడును తెలియకాంతి యున్నది కాలటియ
వాష్టియాలను చేర్చుకొను మార్గమున రా జగు యదవ కలద్రు
వాష్టియొక విశేషమునకు కారణ మయ్యెను. సగ్గున నెచ్చి యందరా

ములు కలిగినను, అనవచ్చునట్లే కాలములో సర్వవిధ ప్రభ హాస్యము
యుండెను.

పరుశాద్లో కళాక్షేత్రము నడుపుచున్న పున్నపూర్ణ ప్రబలియుండుటచే (గ్రీకురాష్ట్ర)వ్యాపకమున కాలించును కలిగెను. అందుచే (గ్రీకురాజు) దైవశక్తి నై ముందు అను తన నూనగు నిధి వివాహము చేసి యందును ఎల్లరంగున చేసికొనెను. ఇందువలన 1803వ సం. లో వర్షముకాలాచే ను మారున పునమున పున్నపూర్ణులెక్కి నందు తెలిసికొని పరిశ్రమ చేసెను. పర్రం బేరెడ్డును పున్నపూర్ణులెక్కి నల్ల నులులు ప్రభులుగా ప్రవేశించి పున్నపూర్ణులను నమస్త్రమున పర్యవేక్షించు లేమండ చేసిరి. ఈ సందర్భమున పర్రం నులు ఎల్లయ్యానై కవియ నొడి పొందు నల్ల నులు ప్రధమ పరిశ్రమ చేయించిరి. పున్నపూర్ణులు 1890వ సం. లో పర్రం నులు కలిసి గోయి యొక చరితమునకును నల్ల నులు యిది తామును కలిసికొనెను. పది పునకొనెను కళాక్షేత్రమున పర్రం నులు పున్నపూర్ణుల కలిసి గోయి యొక చరితమునకును నల్ల నులు యిది తామును కలిసి గోయి యొక చరితమునకును పర్రం నులు కలిసి గోయి యొక చరితమునకును కలిగెను.

సర్వసూక్ష్మమైన దుష్టానందో కాలమున నుగ్రహిస్తున్నతనము
 నుండెను. దుష్టానంద పేర కలదిగముఃకమును పోషించుచుం
 డెను. 1885 న సం. 1885 కింద మిలన్ అను పుస్తకము రాజు బల్లి
 రెడ్డునైన దండెత్తివ్రుతు నూత సర్వసూక్ష్మమైపులం దుష్టానంద
 దుష్టానంద అను సంగోపద్యాయములలో చెల్లెడును. ఇదేది.
 దుష్టానంద రాజ్యమునకు వచ్చుచున్నది కిరన దేవదేవాండీ యందుండి
 దుష్టానంద నిర్దేశమునకు వచ్చుచున్నాడు. వాను సర్వసూక్ష్మమైన కోత పేనును,
 సదవి బల్లిరెడ్డురాజ్యమును భర్తవము చేసెను. బల్లిరెడ్డురాజ్యము
 సర్వసూక్ష్మమో నుండెను. దుష్టానందతో పోలుటకు శక్తి సామర్థ్య
 ములం దొక పెహోరియను మూర్ఖును పరిచుచును. పుస్తకరాజ్యమునకు
 దుష్టానంద వచ్చుద్రులుగోని కాల యందుకుల దుష్టానందను కనపరచును
 గోచెను పుచ్చుట బల్లిరెడ్డువారిని గ్రహించుగోని కలిగిన కలవములలో
 దీని నిరంతు నాధించెను. ఈ కలవములలో నిరంతు చాల చేతములు
 చేసెను. ఇందుచే గాక బల్లిరెడ్డు సయిత మిరని యధికారముక్రిందికి
 వచ్చెను. చేయేది, యందుమించు బాల్కను రాష్ట్ర మంతయు నిరని
 క్రిందనే యుండెను.

దేశమునందు కాంటి స్థాపించిన కోడల్ దూర్వనా వర్ణములు
నామురుట మొదలు పెట్టెను; వర్తకులు ప్రబలబడి యనుకూల
మయిన చట్టములను కల్పించెను. ఏవర్తకులైనను ప్రాచ్య గ్రంథి
యొక యూరు చేరినపు డతని కావారెనొకకర్తయ మున్నును పనుతులు
కలంగడే మేట గ్రామాధికారికి విధిగ నే సెను.

ఇది యొక్క ఉత్పత్తి కు సంబంధించిన యొక్క ప్రతిబింబం. వాటిని
మొత్తం ప్రతిబింబం 80,000 వైవిధ్యాలతో మ్యాప్ చేయబడింది.
కాకాస్టాటిస్ పిల ప్రతిబింబం విజయనా సిద్ధుల సందర్భం, అర్ధము
చది 1886-కు సం. దీనిని 18 వ శతాబ్దం చరిత్రగా ఉన్నది.

ఇతనితో నితని రాజ్యము కూడ క్షీణింపకు దిగ

కోవ్వకు. దూర్వము ఒక్కొక్కటిగ జయించిన దేశముల వన్నిటి నిక్కపూరిగ నెవరిని చూచు తీసికొనిరి. తురుష్కరాజు ఆమురాల్ అనకరెడకు 1860 వ సం. ఏడైయ్యోమియను పక్షపటముకొని తన మంత్రిపక్షమునకు చేరికొనెను. సర్వకూరాష్ట్రాధికారులు తన రాజు యొక్క యశక్తము చూచి తన తన యధికారములను మృగము బలపఱచుకొన నెంచుటకెట్టిది. అందఱును సామంతులరాజు లైరి. దూర్వకొరవరాయన పది సంవత్సరములలోనే యతని రాజ్య మంతయు పెట్టాచున నెంచుకొనినను.

తురుష్కలు శ్రేష్ఠశ్రమముగ సర్వకూడాకేకల్పిరి. సర్వకూరాజ్యమునం దైకకర్తవ్యము లేకుంటుచే చూచి నెదిరింపలేక, కొంతయు మాటిగిగ్రోతు న్న కొందఱు హంగ్ రీజున పరికిన నులికొని జుప్పటి కింకను తురుష్కులచే వాక్రమింపఁబడని హాస్తియాతు లేరిరి. కరవటికనావా యుద్ధములో జయము నొందినచింతామణి తురుష్కులకు తూడ చాల కష్టము. పండ్లించి యుండుటచే చా నంతట దండె యాక్రలు చూసి సర్వకూరాజు తనకు తొంగివచ్చాడని యింకొనిన యూరకుండిరి.

పిచ్చుకు 1419 వ సం. లో మూసా యను తురుష్కరాజు సర్వకూడాకేక దండెత్తి ప్రత్యేకములయందును సర్వయవల నోడించి మరికొంత దేశము స్వాక్రమింపుకొనెను. 1440 వ సం. లో సర్వకూరాజులయందు తురుష్కుల స్వాధీనమునకు వారి ప్రతినిధి పరిపాలనము క్రింద నుండెను. పిచ్చుకు హాస్తియారాజు చనిపోవుటచే నది నూడే తురుష్క స్వాధీనములో చేర్చుకొనబడినది. ముంబీగ్రోలో నుండినవారును మౌగెరికి పారిపోయినవారును తప్పక రేక్కిన పన్ను పరిపాలన తురుష్కులకు కలయ్యుకొనగా నెంచె.

ఈ విధముగ మహాస్థైర్యవంతి కొందిన సర్వకూర్వంశము ఘోషమున రాజకూర్వములచే కాక మరెవరియనుమలయూ నూడ

కలిగిన యభిప్రాయశ్రేయములే, నైకమర్త్యము చేడి యుగోగతిహాలమయ్యన, పన్నులు గ్రీకువర్త్యులకట్టుల, హంగ్రిలోనినారు కాలో లిక్కులు. ఉధర్వలకును గల మరీ శ్రేయము వీరినిరీకటకు తెచ్చెను. తురుష్కుల సరిపాలనము

1459 వ సం. లో పర్వకూ తురుష్కుల స్వాధీనమై తురుష్కుల నిరంతరకాళికాగములో నుండెను. హంగ్రియగ వచ్చు చున్న సర్వకూర్వ ప్రముఖుల భూములు తీసికొనబడి, విచ్చలబడిన పంలికెట్టులదెను. ఏ సర్వకూరియో వుండును ఆయుధము ధరింపరాదు. ఎట్లవును సామంతులరాజులై యుండెడివారి కి దెలిక కష్ట

ముగ నుండును ! విహా హిను లై న దంపతులు పన్ను పంపవలయును. ఇదియుట్లుండ, గొన్ని గ్రామములు స్వయముగ నున్నా గాన యాక్కిన పరిపాలన పడెను. కూలి యేమియును నీచకము ఆ గ్రామములచే గొన్ని దినములు పని చేయించుకొను హక్కు నుల్లంఘన కుండెను. సర్వకూరాజు సోద్య కొనుచు వారుకుకతా బ్రుముల నెఱుగు తురుష్కుల యధీనములో నుండిరి. ఎన్ని దినములుండినను స్వాగ్రాన్త్యము లభించు ననెడి యాక రేక 87,000 కుటుంబములూ రాక్కియా దేశమునకు

అట్టిరీతియందు వర్త్యులయందు సర్వకూర్వ యుద్ధములో పోరక కథనము

పోయి యుక్కడ నివాస మేర్పఱచుకొనిరి. 1740 వ సం. లో 100,000 వందల రుపాయితో చెల్లి నీడకని ప్రాంతముల నుండిరి. చూచు స్వదేశమునందు గల యభిమానముచే తన పట్టుబడుల చేస్తే తా ముండు గ్రామములకు నెట్టుకొనిరి.

ప్రాదేశిక అను సర్వకూర్వ మహాకవి అట్టియా రా జున రెండవ కోకాధ్వన సర్వయవల ప్రజల గౌరవమున విరిసి, సర్వకూర్వ సర్వయవలకు వచ్చుట్లు సహాయముచేయవలయునని యాకేకధ్వనుల ప్రోత్సము చేసెను. అట్టియా చక్రవర్తి యానకునై సర్వకూర్వను గలిగి తురుష్కులను హాల్కూరాష్ట్రములలోనుండి తీసి

వేయవలయు నని రహస్యచక్రవర్తి యగు కాంగ్రెస్ నోటీసును 1788 వ సం.లో తురుష్కులపై తొందరయు ప్రకటించెను. మూల కొనియ నుండిన పర్షియను లంబణము నుపయోగించి. 1789 వ సం. లో పోర్చుగీసును పట్టుకొనిరి. బాస్కియా ఆస్ట్రీయావారి యధిక మాదము. ఆస్ట్రీనియా మాసికో వింగులు నూడ సంవత్సరము నుండెను. పిమ్మట పర్షియాకు వచ్చిరి. తురుష్కులు పలాయనమైరి. పర్షియా దళ తైలంబడినట్లే యుండెను. కాని యింట్లో ఆస్ట్రీయావారి నుగించెను. కావున పర్షియా తురుష్కులపై యధికమాదమును.

పిమ్మట కరాఖార్జి యను పర్షియా దొంగుడు 1806 వ సం. ఆగష్టు 4 వ తేదీని తురుష్కులను నోడించి స్వాగ్రహమును పొందెను. తురుష్కులు సంధి చేసికొనిరి. పర్షియా స్వాగ్రహము నోవ్వు కొనిరి. ఇతరత్రా స్పృహతో యుద్ధమునక కరాఖార్జి తన రాజ్యవర్ధనములను చక్కపఱచున మొదలుపెట్టెను. తనమునం దంతయు సాతకాలము స్థాపించెను. పర్షియాకు పరావర్తనము లుండుననియు. అంతకలహములు ప్రబలెను. తనమునందు రెండు తెగలవా రుండిరి. ఒకతెగవాడు పర్షియా పక్షసాధుడు. మరొకతెగవాడు ఆస్ట్రీయను పక్షసాధుడు. వీరి రెండుమట్ల కరాఖార్జి పుణ్యలో యుద్ధము చేయ మొదలిడెను. ఈ సంవత్సరమున మారు కొని తురుష్కులు తిరిగి దండెత్తిరి. కరాఖార్జి తన భూమును సాతి పెట్టి యాస్ట్రీయాకు పోయెను. నాలుగునెలల దానిని తిరిగివచ్చెనె యుండెను. కాని యిదివరే తెలియు ముగింపుకొనెనాక అనునదియు ముగ్రము పర్షియాలోనే పర్షియాంతరములలో దాగియుండెను. ఇతడు తురుష్కులను ముఖముఖు నెదింపుటకల నాతికి కోపము పెంచున ననియు ఇచ్చకముకలన ప్రకటించున కల ననియు ప్రకటించి అమాన్మున వలంబించెను. వెంటనే తురుష్కులలో సంధి చేసికొనెను; తురుష్కుల పక్షపాతికల నడించెను. బాష్పియాలోను అను పర్షియా దొంగుడు 1814 వ సం.లో తుర్కీ రాష్ట్రపై నెరువరిగివచ్చి దండెడినాడెను. కాని తురుష్కులవలన ఆరాముడు గాను దండెడుగ్రహము చేసెను. ప్రాచీనదైన తుర్కీ ముఖములవలన తన రాజ్యములమున చేసెను. తన పరిధినికొని రా నవ్వు లెత్తెనున నవరి తిరిగి యాఫ్రికాను చూర్చి కొంత వైశ్యము ప్రోగఁపెను. 1815 వ సం. న నెపోలి యను యుద్ధములలో రహస్య పర్షియాకు నూడ జోక్యము కలిగెనందు కొను నను భయముతో బర్షియా ముల్తాను పర్షియాకులో సంధి చేసి కొనున. కాని మిలోన్ కాలమున తిరిగి పర్షియాను లాముగ్రముల ధంతు నాకుటకు పొందిరి. పిమ్మట తురుష్కులకు కలిగిన యుద్ధ జయము లాస్ట్రీయాలోనికి వెల్లిపొయిన కరాఖార్జికి తెలిసి యతని కాళ కలిగెను. అతడు 1817 వ సం. లో తన రావు కడపి పర్షియాకు పోయెను. కాని పర్షియాలో నిద్రలు నాయకుల లియవల కష్టము కావున మిలోన్ ఎటులైనను జార్జిని కధించుటకయ నొందించి, జార్జి తిరిగి పర్షియాకు చేరు ననియు అతడు తుర్కీ ప్రభుత్వముపై కుట్రలు చేయుచున్నాడనియు బర్షియా ముల్తానులో చెప్పెను.

ముల్తాను జార్జి నెటులయిన నంపింతుడని యాభావించెను. మిలోన్ అటులే జార్జిని నిధించుచుండగ నంపించెను. 1818 వ సం. లో మిలోన్ పర్షియా రాజుగముల్తానుచే నొప్పకొనడమొనె. కాని యిందుకు తాన ప్రజలను తురుష్కులకుంబై నెప్పుడును ప్రాణమును నానుటచే ప్రజలు కయిష్టలే దయ్యెను. ఇతని బిమారుని మరణమునకై ప్రజలు క్రొవ పెట్టిరి. అందులన మిలోన్ ప్రజానామాయమునకై ప్రజా స్వాతంత్ర్యప్రభుత్వము నిర్మించెను. కాని ప్రజలు దీనిని స్వాధీనుని కొనుకంటి కై తక్కి గలనాడు కాకుండుటచేతను మిలోన్కు తన నిందితకాళకము నొకకొనాంగ విడువ లేనిపుటచేయు పరిపాలన కట్టుకట్టుముగ లేవదెడెను.

ఈ దినము చూచి యుండినై ముల్తానుకును నిరసికి ముగ్గురు దిగ నుండిన జానుకొనున ద్వయము పుట్టెను. జాను పర్షియా తురుష్కులను జోలదనకొనుకట్టుకు రెండు పక్షములు లేనినై స్వాధీనుని కొనుట కిహస్యమునకైయు స్వాగ్రహము పర్షియాలోని యంత కాపులవారికి కలహకట్టుకు చేసెను.

మిలోన్కు వివాహము వరక పురుషుడు యూడవ విశేషములతో అగ్రవాదక గాల్గుమునకు వచ్చెను. తలెందు సాహస్యమునకట్టుకు మిలోన్ కష్టమున నుండియుండటచే మిలోన్పై స్వేచ్ఛాదర్శములు గలిగి ప్రజాభిమానమును గొనవలసిగానె. బ్రిటిషు పరిపాలనాధికారులు స్థానికుల యిందు వినియు నాదిని పర్షియాకువలనను భవించుటకై గెద నడిచి కా లే దనియు నదిని అధిపతిగాను. ఇతరత్రా వందన పను చేపడుటకు వచ్చింక గల నెనెయును సహజ చేరుటకు ముల్తాను నుగ్రహపు కావలసియుండుటచే దానిలోనికి సోక, ముల్తాను నొగ్రహపుకొని జాళిస్తుల తీర్పునకు నెనెను జోలదనకట్టు చేసెను.

రెండు ములపండి పర్షియాని కొందరువారికి కలిగివిగ జాగ్రహమున కలమున్నన, ఆదాయమును బట్టి యిచ్చుట యాదానపు మున్నన ముగ్గును. ముల్తాను వల దినున్నను ముఖాసాదాయము చేరు, అందులో దినుములలో ప్రభుత్వమున 2 లక్షల తురానీలను చేతములొనికై దినుములలో ప్రభుత్వమునకు ప్రజలు కల్పిచేసెను. ఈ విధమున పర్షియాకాలములలో గెద చేతములలో కేటములైన తెలివల నకేటల నెప్పులుండగలిగెను. తన ప్రజల తెప్పిలకు స్వాధీనిము కాంతి నని ముల్తాను నీరణి చేసిరిచిరపును. ఈ నైని కలవలని ప్రయోగమును కష్టము మామను. ఇతని కాలములో పర్షియా చేతములొనికొంటలలో నొక తురుష్కుల యైనను లేవందు నట్లు చేయగలిగెను. పర్షియా పర్షియాకులవలననే నంపించు బడుచుండెను. ఈతని చిత్ర మెరుగుచుండెను. ఈతడు బాస్నియాను చేర్చుకొనినవి, ప్రాచ్య ఆస్ట్రీయా తిరిగికి సహాయము చేయుటకు సిద్ధముగ నుండెను. కాని కాలకతమున 1819 వ సం. ల నిరతు చందలండెను. ఇతనికి పిమ్మట నిధి పురుగుడు 14 సం. ల కలుసున. ముగ్గురు కిరీట్లు సహాయముతో ప్రభుత్వమునకు వచ్చెను. సహాయులు కొండెను ముల్తానులో వెనుకటి పద్ధతికై ప్రభుత్వము

[illegible]

మిలక్ యువరాజు 1872 కే సం. లో యుక్తయగు నచ్చి రాజ్యభారమును వహించెను. వీరిట్లు పరిపాలనలో సర్వసాధికారంబున కొక ప్రభుత్వమును కింద నుండఁచి నేననే యధిపత్యమును ప్రజలకు భాగం కలిగెను. నచ్చియే లోని తుర్కీపై ముద్దము ప్రకటించెను. 1,48,000 సర్వయను నైసవల తుర్కీపైకి కట్టిరి. కాని సర్వల తుర్కీనైసవలకంటె తక్కువ చాక చక్కయు గలవా రగుట చే తుర్కీపైను సర్వయను కేవలకంటె తక్కువ నచ్చియే ప్రకటించిరి. 1877 కే సం. లో సర్వయను టర్కీలో నుండి పోరాడెను. కాని మాంటిసిగ్రో టర్కీలో పోరాడుమున నేయించెను. ఇంతలో రష్యా కూడ టర్కీపై ముద్దము ప్రకటించెను. కామీనియా కూడ చేరెను. అయినను సర్వయే మాత్రము కొంత కాలమునకును సెలవుగాని నూరకుండి తుదకు కమానునానికి దిగెను. ఈ సమయమున ప్రభావము కొంచెము హెచ్చున నేయించెను. విశేషమగ్గును గలిగినను సర్వయను సేనలో కొక భాగమునకు సైరన్ వద్ద నుండి జమాము కలిగెను. ఇంతలో భాగము సర్వయే క్షా. జను మిలక్ చే జమాముడి యెవ్వరికి కుం 00 ను. నుండి యేకటియగు చువేలిలో నుండి నచ్చి యను పురాతనపు సర్వయను పటమును పట్టుకొనెను.

తొమ్మిది దినములకు పిమ్మట వ్రాంగాయుద్ధ కలిగిన నూడవ
 జయము సర్వయును ప్రజల కంతయు నుత్సాహము కలిగించి
 సాక్షి వైసానోయై దుబిగిన పండ్ల కనుబంధముగ 1878 వ సం. లో
 బరిగి నిర్మిల్ల పండ్లకలన సర్వయు పిరాయి జిల్లాను వ్రాంగాను
 నిర్మిని చేర్చుకొనఁబడినది. సర్వయు రాజ్యము మనపరికరి
 నొకపాటిగ మామయి. ఇదియును పాపివైసోయై దుద్ద నుర్మిచే
 పరిగింపఁబడిన సర్వయు స్వాతంత్ర్య మిచ్చు యుగము
 రాజులకు గూడ నొక పద్ధతిఁబడినది. 1882 వ సం. లో యువ
 రాజు జిగిరి మిలక్ అను పేరిన సింహాసనము పెక్కన. సర్వయు
 కూడ సర్వలలితరాజ్య మయినది.

అభినవసక్రియా

కాశ్మీర మన కాంచిన. నెలకొల్పబడిన యేకమైన బర్లిన్ నగర సర్వయామకును బర్లిన్ యామకును అనంతస్థిగ నేయించెను. దిశ గ్రహించిన కేవలమును మరయుక రాజకీయజాతియైరి. ఈ రెండు దేశములకును సరిహద్దుగ నన్ను టిబెట్ దేశగి బర్లిన్ యామకులను కొంత దేరిరావచ్చును యుండెను. కాని మా జేమమును బర్లిన్ నగరలో నెక్కడనుండలేదు. సర్వయామకు నవని వాటి వచ్చి వాని సేవకలకు వచ్చెను మొదటిది. 1884 వ సం. లో బర్లిన్ లో భూమలను నీటిని రేటిమిజేసెను. ఈ భూమిని బర్లిన్ యనునది వీరమును వన్ను విచ్చించిరి.

ఇది సర్వయామకుల కన్నును నుండి వారు యుద్ధమునకు దిగిరి. ఈ రెండు మామ బర్లిన్ యనునది రెండువందలది. కాని యాదేశము బర్లిన్ యామా కాశ్మీరముననుట యాస్తియారావారి కిచ్చెను లేక వాగద్దు వది సర్వయామకు దిచ్చించిరి; సర్వయామకు దేశకన్నును గాని యుద్ధపు కన్నున కన్నును గాని శత్రువునకుంట్లు చేసిరి. ఈ యుద్ధమునందు ప్రజలు అనంతస్థిగ కాంచెను లేకయును కక్ష నేర్పించిరి. అంతకులవా ములు ప్రచురించె గృహకలహములు గూడ దీనికి నోడై, మలక నై కాశ్మీరములో 1885 వ సం. క కాశ్మీరమును లేక నుమాంబ దేశను అరెస్టాంచెనది కిచ్చి ముగ్గురు సహాయకులు నేర్పబడినెను. ఇదియు కను సమర్థుడు. ఇదిని కాలములో దూర్చునది ప్రభుత్వమునందలంబోలే సర్వయామకు లందలంబోలే కేకచుట్టెను క్రింద నుండు కని యస్తిహామ నుండెను.

మూడిండ్ల సేవను సరైన బాలకన యుద్ధమువలన సమర్థముగా
గొర్రెమోము తురుమున సామ్రాజ్యమును నాపిది సంగమించెను. సమర్థ
యగుట కిందుకలము నబలములై ఆస్తియు సేవకలము ప్రయత్నము
లను చేయుచుండెను. బాలకన యుద్ధమునకు సమర్థముగాకు సంగ్రాహ
విజయము కలిగినను సాస్త్రియు కట్టకలను కలన ప్రయత్నముచేర్చి
పండ్లను మీను మెక్కి లింగియు మార్చుకొనియెడుటకు సాస్త్రియు
తన కాళ్ళనుమనుచు నెక్కిన. ఆస్తియు బలములైన కాళ్ళను
సమర్థముగా వ్యవహరించెను. ఆస్తియు సమర్థముగా వ్యవహరించున కన్న
దిక్కిందురు కాటించుటలను గన్పించుచు ప్రాంతమునకు వెళ్ళుచు
బలములైనను. సమర్థములు సాస్త్రిగ్రామములు, కలనలు, సేవ
మునలు. సమర్థములను పరమము సంగ్రాహమునకు పాఠశాలైన
సేవకలము ప్రయత్నముచేసి. సేవకలము 34,000, పరమమునకు, సన
సంఖ్య 50,00,000, ఆహారము సనసంఖ్య 48,08,262, సమర్థము
సనసంఖ్య 5,2,80,688, సేవకలము 220,000. పాఠశాల సనసంఖ్య
సనసంఖ్య.

ఉ. ఎవ్వ డనంతలో కమ్మ సృజించుచు జెంచుచు సంతోషించుచు
అ ధీర్వం డీశ్వరుం డను జిహ్వాన రేవుడు బాణిధి సదా
ఇ వ్యను వాలింబునను హిందుజనానికి సార్వభౌముగా
దివ్య నరాచివ్వజయ్యేలునిగా దయఁ బ్రాచుగావ్రతం.

SIR EDWARD GREY

MR. BONAR LAW

సర్ ఎడ్వర్డ్ గ్రే వచనములు

బోనార్ లా : అధినివేశాంగము

MR. WINSTON CHURCHILL

శనివారమునాడు అక్టోబరు నాటికి ప్రఖ్యాతమైన పరిషత్తును
నాగార్ పరిషత్తులలో ఏర్పడినట్లు కంగ్రెసుకు తెలియదు, ఎక్కిన

ప్రతిపక్షములు: (1) ఈ కేసుల పరిషత్తును ముగియజేయు
ప్రతిపక్షములు: (2) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (3) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (4) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (5) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (6) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (7) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (8) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (9) హామీలు కాదుగా ముగియును
ప్రతిపక్షములు: (10) హామీలు కాదుగా ముగియును

FIELD MARSHAL EARL ROBERTS

ఫీల్డ్ మారియస్ రాబర్ట్స్ పోర్ట్రెట్

PRINCE MAURICE OF BATTENBURG

బాటెన్ బర్గ్ రాజ్ మురుదు మౌరీస్ (యుంగ్ ముల్) ప్యూలిస్ టెంజెన్

MAJOR GENERAL PULTNEY

మేజర్ జనరల్ పల్టనీ

మేజర్ జనరల్ పల్టనీ సామ్రాజ్యములోనిది సర్వక్రియ చెను. సర్వ
స్థానముల నుండియు ఆస్త్రియా నిరంకితము ప్రయత్నించు
యిందుడను. బాల్కనుయద్ధమువలన సర్వమును సంపూర్ణ
ము కలిగినది. ఆస్త్రియా దక్షిణవలన ఉగ్ర ప్రతిఘటన దక్క
మీరు మిక్కిలి బోధనగా చూడగోరువయ్యెను. ఆస్త్రియా
జయమునందు లేవును. ఆస్త్రియా బలవంతమైన రాజ్యము.
స్వేచ్ఛా రాజ్యము. ఆస్త్రియా సర్వము వ్యాపకమున కన్ని
యను వాటిని ములము గల్గించుచు పోవుచున్నది. మైమును
చేను. సర్వమును సామ్రాజ్యములు, కూతులు, జేతాని
సర్వమును వర్తమాన సర్వమును వాటిగా చేయెను
ప్రతికూలము. జేతానిగ్లము 34,000 చదరపు మైళ్లు, జన
20,00,000, జాతాయము సదనములు 48,03,262, వ్యయము
లు 2,80,688, మైలుబలము 250,000. పాలము నియమిత
ము.

చు బెంచుచు సంతోషించునో
న దేవుడు జూరెన్ బిక్ సదా
జనానికి సార్వభౌముగా
యై ప్రాచుర్యముగావుత్తర.

బరోపా మహాసంగ్రామ చరిత్ర

ఎమ్. వెంటరంగయ్య, ఎమ్. ఏ., గారు

1-వ ప్రకరణము

యుద్ధ మేలాగు నచ్చినది ?

ప్రతీసంవత్సరములనుండి ఆస్త్రియాకును సర్వయాకును

పరస్పర వైరము కలదు. సర్వయాకు ఎట్లయిన నశింపఁడు కొనసరే నది ఆస్త్రియావారును, ఆస్త్రియావారు ప్రాప్తమున చిరుగఁ గొట్టెలయు నది సర్వయావారును ప్రయత్నములు చేయుచు వ్చారు.

ఈ రెండు దేశములకును గల సంబంధ మిట్లై యుండే, ప్రతీ యేట మిష యుద్ధంబున జేసి కాని, యుద్ధము సంభవించుటలో ఆస్త్రియ మేమును లేదు. ఇట్లయి ఆస్త్రియావారికి 1914 వ సంవత్సరము జూలై-మేలలో దొంగదొంగి, అందువారే ఈ సంఘాతములకును యుద్ధము ప్రారంభమై, క్రమక్రమముగ వివిధాభివృద్ధి నుండినది, ఆ వియ ఆస్త్రియా యుద్ధములలోని కొన్ని దేశము లకును ప్రాప్తముగ వ్యాపించినది.

ఆస్త్రియా దేశమునకు బాష్నియా యను భిక్షా యొకటి కలదు. దీనిలోని ప్రజలు చాలాకాలము సర్వయాకువారివారు గనక, వీరికిని సర్వయా రాజ్యములోని ప్రజలకును విశేష సంబంధము కలదు. ఈ విధమున సర్వయాకు యనునది ముఖ్య పట్టణము. ఈ పట్టణమునకు 1914 వ సంవత్సరము జూలై-మేల 28 వ తేదీని ఆస్త్రియా దేశపు యువరాజును ఆయన

లండను దీనిని సమితి హరికటల నిధులను కీశించుటకంటె సర్వయాకు ప్రభుత్వమువారిని కీశించుటలో ఆస్త్రియ మనయు యుద్ధ మునందు అభిప్రాయపడినది.

ఈ యభిప్రాయము ననుసరించి ఆస్త్రియా ప్రభుత్వమువారు జూలై-మేల 28 కే తేదీని సర్వయాకు ప్రభుత్వమువారి కోరిక యుద్ధమును పంపిరి. ఇందులో * పది మనసులు ప్రాయశఃపడియున్నది, వారి సం దర్శనమునందు సర్వయావారు నిగు నలకలకు ననుకరించి నదయలో నలకలకు దీనియు, అట్లు నదయకలకుల కంకితమయి ఆయనకి శాసనము 48 గంటలలోపల తెలుపవలసివలెననియు, అట్లు చేయని ప్రత్యయన యుద్ధము సంభవించు ననియు ఆస్త్రియావారు రా యుద్ధము ద్వారా తెలియఁజేరిరి. సాధము! ఆస్త్రియావారు రాజయ్యెట్లు సర్వయాకులతోను సర్వయావారు కేసుయు తెలియజే తెలియదు. నిజముగ దానియందు వా రెమునకుఁ జొరకయును కలగఁ జేపకలేదు. ఇది గాక, వారు రాజ్యము మిక్కిలి బిడ్డని; గంధి సంవత్సరములకు క్రిందను లగు నుగంధి* పోలి పోలి వారు మిక్కిలి యలవీయుండిరి. ఇట్లనెట్లలో బలంకను లగు ఆస్త్రియావారికి యుద్ధ మునకు దిగుట యుక్తము కా దని జూలై-మేల 28 వ తేదీని 48 గంటలలోపలనే వారు ఆస్త్రియావారికి క్రమక్రమ ముండిరి. ఆస్త్రియావారు పది నలహంబు* ఎనిమిదింటి కంకితమయి, మిగిలిన

* ప్రధానమైన మనకులు: (1) ఈవేలము సర్వయాకు ముఖ్యపట్టణ మునందొక్కటలో పన్నులడిగిరి. (2) హరికటల కా యుద్ధమునకు వాకోద్దా ఒకే బాటా పటాలమునకు నెలకును సర్వయాకు మిగిలిన గులు క్రాగకేక ఆయుధాగారమునందు తీవ్ర యల్పిని. (3) సర్వయాకు సరిహద్దులలోని యుద్ధగతుల విమర్శనలపై హరికటలు, ఆయుధ ములతో బోక్సియాకు సంబంధమునవచ్చారు. (4) సర్వయాకు హరికటల దగు మిలీటరీ కన్నీ ఒకే ఆనువాదము హరికటలకు బాంబు చేయుటను, విస్తృత కాబుటను చేయును. (5) అనేక నవాసగతుల సమాజములను బోస్నియ హాగ్నోనినాలలో చేర్చుటను, ప్రజలలోని ప్రభుత్వ కేక సర్వయాకు ధర్మమునయెరుపబడి. (6) విశ్వమును ఆస్త్రియా స్వాధీన జయమై దేవుడుమున కల్గులకో బట్టి వ్యాపకమునకు వ్రాయుచు, సర్వ యుద్ధానికి ఆరాకటమును వృద్ధి చేయుచున్నది. ఈ దుర్భాగము సంకయన సర్వయాకు ఆవిష్కరణమునకు. ఆవిష్కరణయను ఆస్త్రియా హరిగిరి ప్రతినిధుల సహాయమును తీసికొనవలయును. హరికటలను ప్రోత్సహించిన యధుర గులను, సర్వయాకులో నన్ను హరికట విస్తార విస్తారమునవచ్చును ఆస్త్రియా ప్రతినిధు లుండవలయును.

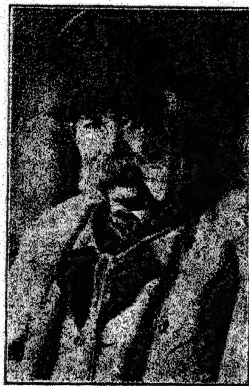

భార్యయు ఇల్లి భాగ్యమున పోయియుండగా, దుర్భాగ్యు లగు రాజద్రోహు లెవరో యట్లయి వారిని కుట్రాచీతో కాల్చి కంపిరి. ఈ కేకవచ్చు విన్నవోడనే దేశములోని ప్రజలకును చక్రవర్తికిని ఆయుధమైన విశ్వామును కోపమున కలిగినది. క్రోధ హింసలైక ఆస్త్రియావచ్చక ర్తియు సులభమున దుర్భాగ్యులను కీశించుటకై కాకలకల విచారమును చేయుచు, సర్వయాకు ప్రభుత్వ మువారి ఈ హింసకృత్తిమునకు కాకల లనియు వారి ప్రోత్సహా గహయముల లేవనెత్తి ఇది బుగిదేయించి వనియు నుదవతిర్యాపించిరి. ఈ విచారము సహితముగ నుండకపోయినను ప్రజ

రెండవినాడు మై కొన్ని సంకతులు అంతుకులవన శక్తి అమే 48 గంటలలో నాని సంకతులనుటకు వీలులేదే దనియు, అది వివాదాంశములగు నట్లయినా రాక్షస స్వాతంత్ర్యమునకు నష్టములుగను నందుటచే, నిష్పక్షిహానియు తీవ్రచేతులగు మద్దతుల యందుట నాని నంది వారి తీవ్రప్రకారము నడచుకొనుటకు నిర్ణయమే యున్నా దనియు, ఆరెక్కొద్దనందు ప్రాచీన, ఆలోచించి చూడ, ఇంకొకటి తృప్తికరముగా నామక పటిమకలి యుండఁ జాలమ; ఇంకొకటియు నర్హురగానా సంకతులగు నది ఒక్కటే నుండఁ అనుకొనలేక. ఆయనను ఆస్త్రియావారు ముద్దమునకే అభిలాష గలిగియుండిరి గనుక ఆ బాబునకు నమ్మితింపక, రత్నబామే యుద్ధ నన్నా నామక చేయియుట ప్రాకంభించిరి.

సర్వనానానకు రక్షితునానకు స్వాత్రు అకడి యొక బానిసో చేరినాను. ఇంకే కాక, యొకటి ప్రాచీనము నర్హురగా కనుకలేకపో నుండి స్వాత్రుత్వముకొన్నట్లే క్లితము అగునొకటికొత్త యుద్ధముచేయఁ జేసెనని దామక లాంఛనము రక్షితునానకు వీరి కలలో నహాయము చేసియుండిరి. ఇట్లును నూడఁ అక్షిపాతమునకు చేయఁగలగ నడియగనో, ఆస్త్రియానానాయుద్ధ నుండి 29 వ తేదీన ఉత్తరము రాగానా, సర్వయో ప్రభుత్వమునా రావడమునకు రక్షితు ప్రభుత్వమునాకి తెలియజేసిరి. రక్షితునానకు, ఎన్నిటివలె యుద్ధము నూడఁ సర్వయోనానికి ప్రకాయము చేసె నిశ్చయించి, 24 వ తేదీన తన నిర్దిష్టాగ్ర మంతులే తెలియునట్లు ప్రకటించి, రక్షితునాన కిటువంటి యుద్ధమునకు ప్రకటించిన యెండు వారకే సహాయముగ వారినో కలది ముద్దముచేతను పని గ్రహించివారు కొన్ని సంవత్సరము లకు పూర్వము విప్లవకొనియుంటిరి గాన, వారు నూడఁ తెలుగు ముద్దమునకు నిర్ణయై మిశ్ర అక్షిపాతములన చుటిరి లభము సంపాదించివచ్చా నను, రక్షితు నానకు రత్నబామే యుద్ధమునకు బయలుదేరినను, యుద్ధమునకు ఉత్తయవార్తములవారికిని కృష్ణమున నిశ్చక్తమున కలుగు ననియుచి, ఆస్త్రియావారిని సర్వయోనానకిని 90 వివాదమును తీర్చి ఆ యుద్ధముకేతులవారు సమాధానమునట్లు చేయటకు రక్షితు నానకు నూడఁ దివముల ప్రయత్నించిన. కాని, వీరుటల దినక ఆస్త్రియావారు 29 వ తేదీన సర్వయోనానకో యుద్ధమునకు పూరిరి. తేలవ రక్షితునానకు నూడఁ కొన్ని ప్రైక్తములను నిర్ణయించుకొని, 30.31 వ తేదీలలో యుద్ధ మునట్లుట చుర కొన్ని ప్రయత్నములు గాచించిరి. తుదకు ఈ ప్రయత్నములలో కొన్ని ఫలము లై, ఆస్త్రియావారికి ముద్దము మన్న యుద్ధము తనకు కొంతమేర నిర్ణయించి వారిని కొంతమేర సమాధానమునకు నడిగెను.

ప్రతి లంగణు యుద్ధ ముగిసావు నది కుర్రాపాలకుడు ముండిరి. అందును ముంగునిమమున లేమి గాంగులో వడకు తెలియకునా? ఇంకొకడు యుద్ధము నిర్ణయ చేట్లు కలియ నున్న జగ్గవీరవారు 31 వ తేదీన ఈ వివాదమును ప్రశంించిరి. ఆదివారినో వీరు రక్షితునానకు తెలియించు వారి కొకముత్తరమును ప్రాచీన. రక్షితునానా రక్షితుల గానియెదున్న యుద్ధ నన్నా నామకను నింపుట కలిగించి ఆ యుద్ధమునకు 12 గంటల లోపల తెలుపవలెనన దనియు, అట్లు తెలుపనియెడల తాము ఆస్త్రియావారికో కలది ఆస్త్రియావారికి క్లితమునకు రక్షితునానకు మొదలగు చేతులవారికో యుద్ధమునకు పూర్వమనియు జగ్గవీర వా యుద్ధములో చేరిరి. రక్షితునానా రక్షి తెలిపఁగలమునకు గ్రహపదమున కాను; గనుక ముద్దనన్నా నామకు నుక కేసు నిర్ణయకర్తయై ప్రశ్నించుచుండిరి. 12 గంటల లోపల యెవరొకరు ప్రతియిద్దరూ ప్రశ్నించుచుండిరి. ప్రతియిద్దరూ. ప్రశ్నయి: మేమియు కాదేను. కనుక ఆగ్గమును 1 వ తేదీన ముగిసినారు రక్షితు నానకో మై వారికియు లగు ప్రశ్నించు వారికో న యుద్ధము ప్రారంభించిరి.

అక్షిపాతము ప్రభుత్వము

ఆస్త్రియావారికి యుద్ధమునకు ప్రతియిద్దరూ మునకు ఇంకి ముగిసెననియు ముద్దము సంప్రదించు నని నుక చుకత్తిగాను కాని వామ ప్రభుత్వము కాని కలలో నూడఁ అనుకొనలేదనుక ఈ పార్శ్వమునలించి ఆస్త్రియావారు చేయు ముందేదనా? అందు అలోచనలను సర్వయోనానకుండుకులకు వివిధ యూహించుటకును ఇతరుల కవకాయ తెలిపెనుటకు, అందుకు 29 వ తేదీన ఆస్త్రియావారు సర్వయోనానకి ఉత్తరము సంప్రది తెలిసిన తరువాతనుండియు ముక చుకత్తిగాను ముగిసెనని అలోచన గాన గ్రాప్రభుత్వమున అందు ముగిసెనని విమర్శ చేకముల బయలుదేలు ననియు యుద్ధము కాదనెడి ఆగ్గలయ అంతులే డేవరకన మనియు జాహించి, అందుకొన్న ఆగ్గముల 3 వ తేదీనకు మన్ని యో ప్రయత్నములగాలించి, జగ్గవీరవారుడే వీరితో విప్రీయించి పనిచేసియుండినయెడల వీరి ప్రయత్నము అన్నియు కొనసాగియు యుండును; కాని మొదటిసారియైనా జగ్గవీర వాట్లు చేయకు నిర్ణయకరమయిరి. గ్రాప్రభుత్వము గానియు జాహించలేన. గ్రాప్రభుత్వమున ఉత్తరములోని యుద్ధముల సన్నిధిని ఆలోచించి గ్రాప్రభుత్వ ముమట్లుట 48 గంటల యుద్ధము వారును గనుక మరకొని యుద్ధము సర్వయోనాన కియ్యలది నని గ్రాప్రభుత్వమున ఆస్త్రియావారికి ప్రాయము, ఉత్తరములోని పని నుచుటకు సాధ్యమైనందులకును సమర్థులగుననిన దని సర్వయోనానకి తెలియజేసిరి; తా ముక్కిరే ప్రయత్నము చేసినయెడల వార్తము సఫల మగునో కాదో యుద్ధ ముచేసెనని, ఇట్టియు అర్హుల జరుగు

శ్రీనిధి ప్రభుత్వములవా రందఱు కలసి, వివాదపడుచుండు చోట ములను సమాధాన కల్పింపజేయుచుండు వారుగ నుండు నని ఆ ప్రభుత్వముల వారికి బోధించెను. దీనికి అందఱును అంగీకరించిరి గాని జ్యోతిబాబు మాత్రం ఏ ప్రతిపదలేదు. ఈ విషయప్రయత్నములతో నందు దినములు గడిచిపోయెను.

29వ తేదీన సర్వయావాసు ప్రభుత్వ ప్రధాను పండి రెనియు వారితో న్న సమాదాన ఆస్త్రియావాసు యుద్ధమునా వాసు జేయుచున్నా రనియు శ్రీ ప్రభుత్వ వారికి బోధించెను. జ్యోతిబాబు సహాయము లేకుండు ఏక వాలంటరు బంటుగ ఆస్త్రియావాసు యుద్ధయాత్రియా శ్రావసు జేకములవారితో యుద్ధము చేయఁజూచు ననియు, జ్యోతిబాబుకి యుద్ధధనం బిచ్చేను చేయుచుండు ఆస్త్రియావాసు బాడ యుద్ధమును మానుననియు, నీ సూచించి, 30వ తేదీ నుండి 28వ తేదీవఱకు జ్యోతిబాబు ప్రాంత్యావహులుటకు ప్రయత్నియగా

రాష్ట్రమును కొన్నిటిని స్వాధీనపఱచుకొన్న యెడల, మీ వా యుద్ధములో వారికి సహాయము చేయక తిట్లనుండు జరుగుట నిష్పాదకముగా? దీనికి మీ కంగీకరించియుండెను. యుద్ధము ముగిసిన తర్వాత మీరు మీలో కలసి మీకు విశ్రాంతిని ప్రసక్తింపజేయును. ఇది యందఱుమీరకు పంపియింపబడినది? అని వీరి కొక బింగి పంపి కేయను పంపిరి. దీనికి వివరణ జే శ్రీ ప్రభుత్వ వారు జ్యోతిబాబు జెండు, యుద్ధ ముండుటకు బంధుల యుద్ధముతో అట్లుండు ప్రయత్నము చేయుచున్నా రని యుద్ధముకి సుప్రధానమును ఇట్టి కృత్రిముద్ధముతో వారు పంపిన సందేశమున కంగీకరించుటకున్న సీత మైన పని చేసె యొకటి యుండ వని భావించి జ్యోతిబాబు శ్రీనిధివారునై యుద్ధము ఎట్ల భూమియందుండల ఇంగ్లీషువా రెన్నటికిని తిట్లపఱచుగ నుండఁజూచు చని శ్రీ ప్రభుత్వ వారు ఇందుకే మొదటివాఁడు నుండి. మరొకటి యొకటిగా పొందుటచేసి వీరందఱుకు విచ్చుకడి తన యాభిప్రాయమును గు

శ్రీనిధి

శ్రీనిధి వధు

చేసిరి. అందఱునందఱి జన్మగతి ఇట్టి శ్రాంతి గాఢవాసములను కామున కలసి నిర్ణయించి, అందఱికి సమర్పించి యగు శ్రీ గాఢవాసు కొక దానిని గాఢింపజేయును నని నీ వా రాయవాసముల కొరకు. దీనికి జన్మగతి గాఢవాసు లెప్పు మీగిరిన వారందఱు కొత్తకొనిరి. ఇట్టి నిర్ణయముల యుద్ధము కానియెడల మరలమైన మాన్యుము నూచించి యుద్ధము వాఁడుటకు ప్రయత్నింపజేయును నని మీర జన్మగతి గాఢవాసుని కొరకు గాని దీనికి ప్రయత్నము మాడ రాజేదు.

యుద్ధము రాకుండుటకై శ్రీ ప్రభుత్వ వారికి వాగము దినములకు ఎన్నియో ప్రయత్నియించి జేయుచుండ, జ్యోతి ప్రభుత్వము వారు మీరి విడిచిపెట్టకపోవుటయే గాక 29వ తేదీ రాత్రి "మీరు శ్రాంతివారో" యుద్ధమునకు దిగి, వారి కోడలిని వాం

ప్రతినిధిని అందఱునందఱి మరలమీరకు పొందుచున్నందుకు కల్పింపజేసి దోచుకొని పోయెను. నీవు చూచుచు ఈనటించినవా? కావల సినయెడల నీకు మాడ కొంచె ముచ్చెదను." అని జ్యోతి ప్రధాను బుల పంతుల దనువాడు దీని కంగీకరించినయెడల ఎంత గౌరవపూరితయో ఎంత యభిమాన, జన్మగతివారి సలహా కలగకరించినయెడల అంద గౌరవహానియు అంత యుద్ధస్థమును అని ఇంగ్లీషువా రందఱు నేక గ్రీకులుగ చెప్పబడినది. వారెట్టి ప్రాంతము నెఱుంగని శ్రాంతి వారతో జన్మగతివారు యుద్ధమునకు ప్రాంతముడల తాము శ్రాంతి వారికి సహాయము చేయుట జగ్గయని యంగ్లీషువారిని నిర్ణయించిరి.

జన్మగతిని శ్రాంతివారికి యుద్ధము నందఱునందఱునందఱు శ్రాంతివారి ప్రధానపక్షమును స్వాధీనము చేసికొను

టకు జ్యోతులు వెలుగుచుండుట ప్రయత్నము చేయవలసియును. ఈ పని యొక్క త్వరలో బరిగెన జగ్గవీరవారి కంఠి లాభము నెఱుగు నని యున్న ప్రభువుగారు గ్రహించిరి. జ్యోతిసు బాధలను పట్టణము నకు పోవుటకు మార్గాంతరము లక్షకములుండెను నారు తెల్లయము ముగ్గుమున నే పోయెదనని యనుకోవటకు కాళియు లక్షనము లగుచును. పరిశాలలు వైద్యము లేకయున తెల్లయములో ప్రవేశించి యా తోకమును స్వాధీనమునకు నుటకు పూనినయెడల, తా ము వైద్యముల నోడించి యాతోకమును గంగమీంపెన నని యెనునది గంధర్వనములనాడు ఇంగ్లీషువారు వాద్యము చేసియుండిరి. ఆ వాద్యమును ప్రకారము ఈ 80 సంవత్సరములకు ఇంగ్లీషువారు నడచు కొనుచునే యుండిరి. తెల్లయము మిక్కిలి చిన్న వాణ్యము. దానికి విశేషించిత్రవర్ణము గాని నాకాలము గాని లేదు. దానికి ఇరుగువారునుగ నుండువారు మిక్కిలి బలవంతులు. వా కల్లుపట్టు వీనిని స్వాధీనమునకివోనుటకు ప్రయత్నము చేయవలసివచ్చును. ఇందులకు నన్ను చూ యుద్ధములు గంధర్వములనుండిన. ఇట్టి యుద్ధములు రామయ్యకు 1899 వ సంవత్సరములో ఇంగ్లీషువారినుండి వివాహము జ్యోతిసువారు తెల్లయమువారును నుండు యుద్ధములకు చేరినవారినిః (1) తెల్లయమువారిలో పరశరాస్థునియును బయ్యంతులకు యుద్ధ మెన్ను బిరిగి నుండునాడను; పరశరాస్థునియును క్రీస్తులైన నెఱుంగున నెంచినయెడల, ఆ పక్షము మృతిచే యుద్ధము చేయ నలసివచ్చు; పరశరాస్థునికేవలము నెన్నుటికి పరశరాస్థునియొకరి కానియగునాడను. (2) ఈ యుద్ధములలోనే లేన యింగ్లీషువారిను జ్యోతులకును ప్రైవివారును తెల్లయమును స్వాధీనమునకునుగొనుటకు ప్రయత్నము చేయవలసివచ్చును. ఇరువు లెన్ను ఆట్టి ప్రయత్నము చేసినయెడల, బడలెడిదివారు లంఘనము నొక్కటకు చేసి క్రీస్తువు నోడించి తెల్లయము తోకమును గ్రహింపవలయును—ఈరంటు మిగిలుచును అట్టిదే యుద్ధములలోని ప్రధానాంశములు. ఆవి మెండును వీరవంతులు వాద్యకా మే నడచుకొనుచుండిరి.

జ్యోతి సైన్యములు తెల్లయమును స్వాధీనమునకునుగొనుట ప్రయత్నించినయెడల, ఆట్టి ప్రయత్నమును విఫలము గావించి తెల్లయమును కానుటకు యింగ్లీషువారికి విధి యగుటవలన గ్రే ప్రభుత్వము తేదీ 11 ఇచ్చి దేశీయ యుద్ధము గంధర్వవంతులయెడల, 80 సంవత్సరములనాడు పక్ష బంధమును చేసి తెల్లయమును గుఱించి దేశీయవీర వాక్యమును ప్రకారము మీ దండలు నడచుకొనుటకు సమర్థులందెవరొ? ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమునా నా తీర్మానము ననుసరించి ప్రవర్తించుటకు సిద్ధుడనువాడను? అని తెల్లయము ప్రాప్తు జగ్గవీర ప్రభుత్వములవారు కొక యుద్ధమును ప్రారంభించి ప్రాప్తువారు అట్లే నడచుకొనెద నని యాశించి ప్రభుత్వము నుండిన; తెల్లయమువారు అట్లే మది పలుకవచ్చు అది వినిపిరి. జ్యోతి వాక్య మృత్యును అనియ నుండ నియ్యక, ఆగష్టు నెల నీర తేదీని ఆదా వైద్యములు దేశీయమున పోలించి యనగము నుట

కలిగెను. ఇట్లు పోవుట 80 సంవత్సరములవారి తీర్మానమునకు విరుద్ధ నని మారు తెలియదు. కాని యాతీర్మానమునకు విరుద్ధముగ నడచుకొనవలసిన సమయ మిప్పుడు తలపించినది. మువైద్యములు దేశీయమునకు పోవుటకు మీ రంకితమవలెను. ఇట్లు చేసినయెడల, యుద్ధము యుగిసరివార్తల మీ దేశమున కేమియు లోకము కలుగ లేదుకా దని తిరిగి మీ కిచ్చిచేసెనును. ఆట్లుచేసినపనియును మిమ్ము క్రీస్తువులకు భూమిని మీ దేశమును బంధించును. స్వాధీనమునకునొకరినొకరు" అని తెల్లయము ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసి, తన రాజ్యమును క్రీస్తువాదముడి నుండిన నది ప్రతిష్ఠ చేసిన జగ్గవీర యా ప్రభుత్వము గంగములను ఆపద్ధుని లెను క్రీస్తువులై ప్రవర్తించుచుండుట కాన్వీర్యమే, అమెము కష్టనెలలో నన్ను మునుముగ్రహించెద నని ప్రతిష్ఠ చేసినవారలొ మీ రొకరినొకరు నున్నారు. కనుక జగ్గవీరవలన మారు కలుగదును వాద్యముడి మీని మిమ్ము రక్షింపవలయును." అని తెల్లయమువారు జగ్గవీర వర్తిక ప్రాసించి.

ఇట్టి పక్షయమున ఇంగ్లీషువారు దానినొకరి యుద్ధములయెడల, ప్రపంచమునకు వారలక గల ప్రతిష్ఠయు నర్యవయో కల్గి మీరైన నెరిచియుండునా కిదిగి కష్టకష్టములు గన్వీయవలసివచ్చును. పరశరాస్థునియును నడచుకొనుటకంటె పరశరాస్థుని వాక్యమును విని యుద్ధము కిదిగి కష్టకష్టము 4 తెల్లయములలోని వివాదములను రాగముడను. ఆ దేశమునైకి వివాదములను నడచు నని మారు నొకరినొకరు మృత్యుకలవలయును. అటు లొప్పుకొనెదయెడల తక్షణము యుద్ధకష్టములై తెల్లయమువారికి సహనమును వివాదములను నోడించి తెల్లయము రాజ్యమును కానుకటకు ప్రయత్నించు నన్ను మీ ఆంగ్లీషువారు జగ్గవీరవారికి చేసినది. దీనికి జగ్గవీర వారు ప్రభుత్వము విధానము మీరే వినిపింపవలసివచ్చి తెల్లయమున ప్రవేశించిరి. ఆ దినమే యింగ్లీషువారు యుద్ధములకు మొదలిడిరి.

ఇంగ్లీషువారు యుద్ధము ప్రారంభించిన యనినది కనముకు జనావాసుని కిదిగి కలసి జగ్గవీరవారు యుద్ధమునకు పూనిన నొప్పు దేశములలో నెల్ల దామునై ప్రభుత్వము గావించి నెల్లను నుండుకొను లేదు. అనాటివారును ఇంగ్లీషువారును యుద్ధములకు దేశీయవీర వారిద్దరులయల నని పరిచయవర్తియులనా జేర్చుట చేసినవారి యుండిరి. కనుక ఇంగ్లీషువారికి సహాయముగ వా పన్నును యుద్ధము ప్రారంభించి ప్రాసాదేశములో జగ్గవీర యుద్ధమును గుర్తు జైతొ యను రాష్ట్రమును ముట్టడించి స్వాధీనమునకునొని.

యుద్ధము ప్రారంభమై 11 నెల లాదును, మొదటి మారు నెలలలో టిప్పు ప్రభుత్వమువారు రను మరలక పోవలయును జగ్గవీర వారు సహాయము చేయవలసివచ్చి. జగ్గవీర యుద్ధములకు లం దేశో యుద్ధములకు లెప్పించుకొని టిప్పురాజ్యమును వేరగా, ఆ కంటిని టిప్పువారు రక్షించుచుండిరి. టిప్పురాజ్యములో వాక్యమును గావించుచున్న యుద్ధము జగ్గవీర యింగ్లీషు వారిలకు మీరు విశేషమును కలిగించెను. ఇది గాక, జగ్గవీర మెందగు నుకా కాన్వీరములను గుర్తు యింగ్లీషువారిని నానావాద్యల వెల్లయము

లకును అన్యోన్యము రాగము కొంచెము మోడ లేదు. ఈ ప్రజలలో ఒక్కొక్కరూను ఆస్త్రియావారి దాస్యమును ఎప్పుడెప్పుడు వదల్చుకొని స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవచ్చునా యని యెదురుచూచుచున్నారు. ప్రజలకును ప్రభువులకును ఇట్టి సంబంధమునుదుటవలననే ఇరుగుసొంపులగు యుద్ధము జేయుటవారితో ఆస్త్రియావారికి కష్టధము కలుగుచున్నది.

1875.వ సంవత్సరము నెండులు ఒడిశావాదిలో చేరవలయునని యనునది వారి కాంక్షమునకు ఆస్త్రియావారి సలహాలతో నుండి, వారు వెల్లుమరికి బాధలు నెరుపుటయు వ్యక్తలేక ఆ శక్త పర్యాధములు వారితో కలసిపోయి, గురుకు తమ సోమగులై వ ప్రాచివారి సహాయమును పొంది 1870.వ సంవత్సరమునాటికి ఆస్త్రియావలన పరిష్కారముగ జోడించి, స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి యిటలీరాజ్యమును స్థాపించుకొనవలసింది. వారి యుద్ధము కూడ కొంతసేపు ఇటలీయులు ఒడ్డున యుద్ధము చేయుచును వారివారి సలహాను మంజూరుచున్నారు.

ఇస్త్రియ ముఖ్యులగు లెంకల సర్వకు ముఖ్యుల ఆధికారుల సర్వకులు.

ఇప్పుడును ఇటలీయులకు తమవలన ఇటలీవా లొక శక్త పేరునెదల వారు ఇంగ్లీషువారిచేతనే తమకు తాని ఆస్త్రియావారిపక్కన కని యుటచింతలబడిన యుద్ధము కడచిన మేరల జరిగ లేదని వాస్తవముగ పరిణమించెను.

అందు దాని వలనం సంవత్సరములనుండి వేరొకరు ఆస్త్రియావారిని జెందితో స్థాపు లున్నారు. వీరి సౌఖ్యముకొలెకై బర్లూనువాదిలో చేర పరిపాలకులుగ నుండు ఆస్త్రియనులు కొంచెము కూడ శక్తితో పనిచేయుట లేదు. వివక్షముంచును చిక్కనముంచును అధికారిజుండును వీరు మిక్కిలి హీనస్థితియందున్నారై కనుక వీరు కూడ ఇటలీయులను ప్రోత్సహ ప్రోదన ప్రోత్సహములు జోగింపబడెదల ఆస్త్రియనులై కలసింది స్వతంత్రరాజ్యములను స్థాపించుకొనవలసింది.

మలకు స్థాపించుకొనవలసింది నవ్వే ముందేగమును కలిగియున్నారు. అయినను ఇతరులపహాయము లేనందే తమలెట్ల రామే యాయుధ్ధోగము ను నెలవేర్చు కొనుటకు వీలుండదని తెలిచి, శ్రేయివారి సహాయమును ఇటలీవా లెలాగు స్వతంత్రులైతో ఆస్త్రి యిటలీయులకు హాయమున వామను స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలెననివీలుండదనియున్నాను.

స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండు స్థాపు రాజ్యములలో నెల్లె శత్రుత్వము మొదటి విషయం కాజ్ఞును. వారియందలి ప్రజలందఱు స్థాపులే. వీరు ఆస్త్రియాలోని స్థాపులకు సహాయము చేసి వారికి స్వాతంత్ర్యమును కలిగించి వారిని యిది స్థితికి చేరవలయునని చిక్కయుంచుచున్నాను. సంరాజ్యములలో వలన లోలుచేయుండు స్థాపులను గల పరిపాలనలోనుండి వేలువలసియిటలీ రషియావారు కోరుచున్నాను గదా మది ఆస్త్రియావారికి వీరి హావంబుడల

విశోధము సహించియున్నాడు. విషయమును గురించి సోమగులై ఆస్త్రియాలోని స్థాపుల నాగుకొలెకై ప్రభుత్వములకు భర్తవేకనా!

విషయవారికిని ఆస్త్రియావారినిగూడ విశోధమునకు బర్లూనురాజ్యము సహాయము కాజ్ఞును మున్నగు ఆస్త్రియాకు దిక్షిణము ఇటలీ వలనకు బర్లూనును గొప్ప రాజ్యముకలయును. బర్లూనుయొక్క గా తుకల వేళకుది మోయు ఇప్పుడే రాజ్యము మిక్కిలి

చిన్నదిగ నామమాత్రాకమై మై ఆస్త్రియావారి వారు దుండును దున్నది. ఇది గొప్పవై ఆస్త్రియాకు పొరుగున నుండినవలన ఆస్త్రియావారికి వారు లాభకరముగ నుండెను. ఇప్పుడా లాభములేదు. తగ్గిపోయినది. బర్లూరాజ్యము ఇటలీ హీనస్థితికి వచ్చుటకును ఆస్త్రియావారు వస్తును పొందుటకును రషియావారే ప్రధానకారణము. కనుకనే బర్లూనియి కైము మోడ ఆస్త్రియాకును రషియాకును విశోధము సంపాదించెదది.

బర్లూ గొప్ప రాజ్యముగ నుండేనకములలో నానినాని ప్రజలలో విశేషభాగము కైక్రతులగు నుండెరి, ప్రభువులు ముగ్గురే ముఖ్యులు. ఇట్టి సంబంధమున కైక్రతు లగు ప్రజలవై అపమితరమైన పన్నులు విధించుచు వారి వల్లలను ఇండ్లను ఇష్టమునానుగ జోరు

[illegible]

టెక్సాస్ నుండి క్రైస్తవతను అందుకున్నామని ప్రావీణులైనారు. దీని
 వల్ల చాలామందికి క్రీస్తుని ప్రకటించు అవకాశం కలిగింది. కనుక వీరు టెక్సాస్
 మొత్తాన్ని కేరళాంచేయవలెనని కోరికను వ్యక్తం చేసిరి. ఇంతకుముందు
 కేరళానుంచేయవలెనని కోరికను వ్యక్తం చేసి టెక్సాస్ నుండి వచ్చిన
 సాధులను మరొక పక్షం చేసినారు. కనుక వీరిమధ్య సంగతి నెదురుపడింది.
 అందు టెక్సాస్ లో క్రైస్తవతను ప్రార్థనార్థమున వచ్చినవారిని
 గూడు. ఇందువలన టెక్సాస్ నుండి వచ్చిన వారు ఇప్పుడు ప్రార్థనార్థము
 గూడు (1) నవరత్నం (2) మేరీయో (3) గ్రీసు (4) బల్గేరియా
 (5) రోమేనియాలు క్రైస్తవరాజ్యములయ్యెను.

[illegible]

ఇది గాఢ, టిప్. షీటింగునుండి నల్లని అక్షరాలు రాశా
పిచ్చుకు కురిచియున్నందున బాష్పాలు మాత్రము గలవా యును రాష్ట్ర
ములకు రెండింటి పరిధినిచ్చిరి. ఈ రాష్ట్రములలోని ప్రజలు మౌర్యమునకు
సరియైన తిరుగులేని వారు. కనుక వారు మౌర్యమునకు పోయిరి.

[illegible]

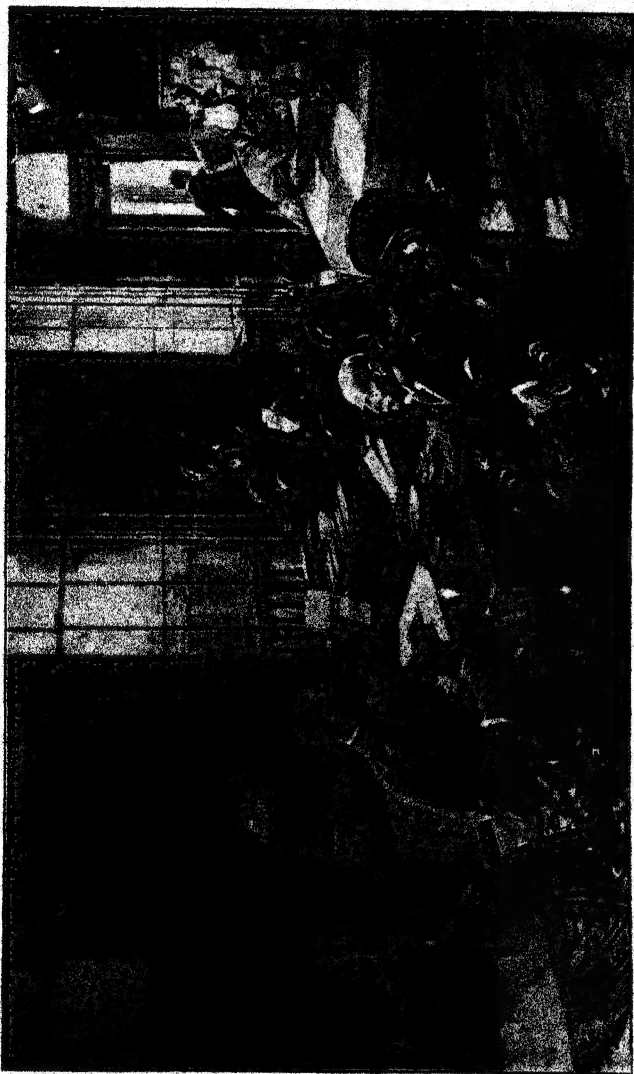
ఈ యాశ్రమమునకుండు ఆశ్రమికులవారును టిక్కెలువారును ఒక
పక్షముం దెంచుకునే వేదములనువలయును పుస్తకములమున్నవి. ఆశ్రమికు
వారి సహాయములముననే పక్షములనును మొదలుగా నున్న ఆశ్రమి పుష్ట
బంతులు దెంచుకొనబ్రయును. అట్లే వేదములనును వలయును పుస్తకములము
యను నులవలయును నట్టి టిక్కెలువారు ఆశ్రమికులవారును ఒకపక్షము భూమి
చేయునారు. ఆశ్రమికులవారు సహాయములము లే ముగియకను జూకు
పోయిన పక్షములమునును చుట్టినచో నావచ్చి వచ్చి టిక్కెలు దెంచిన
సలహానువలయును నట్లే టిక్కెలువారును టిక్కెలువారును ఒక

ಜಯನಿ | ಸಾ.ಸ

వచ్చినదేమిటను ఈ సమస్యను పరిశీలించి చూడవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను. ఈ సమస్యను పరిశీలించి చూడవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను. ఈ సమస్యను పరిశీలించి చూడవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను.

1971 క సంవత్సరమున భూమియు నాకృత్యముల మిక్కిలి పెరిగినట్లు యొందుచు ప్రభుత్వం దైకవనస్థలము కలపామునందు గాన, దేశం లంపమును ఒక ప్రక్కన ప్రభుత్వమునకు లాభపడెడి అనేకములను విక్రయించి వాగుమునకు విక్రయిస్తే మేము చేసేము. ఈ కారణములవలన ఎక్కువగా ఒకరితో ఒకరు కలసియును, కలసియును నున్నవలన దోయబోవను, మనకేకములు తమ కేకలను కలగొల్పితిరవ్వను నునది ఈ కలహముల నునది కాని మేము చేయుచున్నది. దీనిని దేశ ముద్దిగిస్తామియనుచును, కానగివలెనట్లు ప్రపంచమున వికలము. వికలమునకు ఒకరి కి ప్రపంచస్థలములు నలు గానల వికలమునకు నుండును. ఈ ప్రపంచమునా మృత్యులు గలపామున నునది, కానిది జనాంశము నుండునది కానిది యొక్కయు నున్న మునునది కేక. నుదిన ప్రపంచ ప్రకృతియగు నెవరియెకా కాని మునజనిన కేక బలమును ప్రభుత్వవిభాగమునకు నుండును. ఇందు విలాస గానిభేదమునకు అర్హమున ప్రభుత్వవిభాగము కలిసి కైరము ప్రపంచ గానల నునది అర్హమున గానలను.

1815 క నవంబరునాటి ఇంగ్లీషు వాచనము జన్మనామము కలది
 ప్రాంతియ కనుక ద్వి యైన నెవరియిందు. నావేయంగవలెను అది మొదలు
 జన్మములు లేరు దుష్టాచరియి మాదిరి మోచునవలె. నీయ జన్మములునావే
 ప్రాంతివా రింతకాలములు లేరులేకయున్నాడెవరను నావేయంగవలెని కను
 గను చేయించు అలాగములులు అట్లొక్కొక్క వేరుగా కావలెనని మనస్సును
 లను చేయించు మొదలు నేటికి ప్రభుల యున్నామనములు ఉన్నామనములు
 ఇట్లుంట కాలుమున నాగు యదన్యమునవలె అనుచున్నామనములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు కీర్తనార్చనమునకు వచ్చిన ప్రభుత్వ పాఠశాల పిల్లలతో సంగమము.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు కీర్తనార్చనమునకు వచ్చిన ప్రభుత్వ పాఠశాల పిల్లలతో సంగమము. కీర్తనార్చనమునకు వచ్చిన ప్రభుత్వ పాఠశాల పిల్లలతో సంగమము. కీర్తనార్చనమునకు వచ్చిన ప్రభుత్వ పాఠశాల పిల్లలతో సంగమము.

ములకును శిష్టాచార్యుల మిగిలినవారు నేటికే యుద్ధములకును కల
 లేకయును. ఎవరిసాఖ్యుడనుటచే తేలికయిన నమోదములయే వసూ
 డుగాక తేలికపడెదల, ఇంగ్లీషువారియు యుద్ధముల నొందుకే చేయవలె
 కని చదువకు లభ్యమగును. దీనికి లెండు జవాబు లున్నవి: (1) రెండు
 దేశమున కేర్పరులనంది కావలసికొనుటకోసకే వీ రిద్ద యుద్ధముల
 చేసిరి. ఇదియే వీరి ప్రధానోద్దేశము. 1550వ సంవత్సరము మొదల
 1600ల సంవత్సరములకును ఐరోపాఖండమున వర్తకముగలవకు పొంది
 ఖరీదాదొంగములం దుండే దేశములను వ్యాధిగ్రహముకొన్న స్థాయిను
 దేశపురాజులు ఇంగ్లండును బయలుపరిచుటగా, వారిలో ఇంగ్లీషువారు
 స్థానికయుద్ధమును చేయుటచేసెదవలె. త. ర. వారి 1790వ సంవత్సరము
 మొదల 1815వ సంవత్సరములకును ఐరోపా శిష్ట స్వాధీనములను
 కొని, అసహనమున రాజ్యములు కలవాడై ప్రెంచి చక్రవర్తియగు
 నెపోలియనును ఇట్టి యుద్ధము చేసిరి. ద్వితీయముగా, స్వదేశమును
 కాపాడుకొనుటకై ఇంగ్లీషువారు వారిలో ఇరుగు సంవత్సరములు
 పట్టుదలతో ఎడతెగక యుద్ధము చేసిరి. (2) ఐరోపాఖండములో
 బలవంతులగు రాజులెన్నడును సుభాగమునై బలహీను లగు
 వారిని బయలుపరిచుటకు ప్రయత్నించు దేశములచేల సాధ్యమైనంత
 వఱకు అట్టి ప్రయత్నములకు దిగ్గుము కలిగించి బలహీనులను దీను
 లను చేయుటలేదు ఇంగ్లీషువారు లేదనెడ యుద్ధము. 1550వ సం
 వత్సరము మొదల స్వాధీనత్రయము నిమిత్తమై స్థాయిసరాజులలో
 పోరించుచును యుద్ధము గాదుయందు, వారికి స్వాధీనత్రయమును
 సంపాదించుటకై ఇంగ్లీషువారు స్థాయిసరాజులతో యుద్ధముచేసిరి.
 ఇందులకునే సోలెండువారికి సాధ్యంబైనది యొకట. అమెరికాలో
 1700 సంవత్సరమున ప్రాంతములను 1790వ సంవత్సరము రిపబ్లికను
 ప్రెంచిరాజులు పోరించు తెల్లయును మొదలగు దిగ్గుదిగ్గు దేశము
 లను బయలుపరి స్వాధీనములొనరించుటకు ప్రయత్నించు చేయగా,
 ఇంగ్లీషువారు రాజ్యములన్నియును పట్టుచు గాదునది యీ చిన్నదేశ
 ములను కాపాడిరి. పరాజుల వాస్తవోద్ధారక స్వదేశములలోను
 స్థాయిసరాజులందొక ఐరోపాలోని దేశములలో ఇంగ్లీషువారు సహాయ
 మును పొందిరి దేశ మొక్కటి మాత్రం లేదు. 1766వ సంవత్సరము
 మొదల 1760వ సంవత్సరములకును రిపబ్లిక 1815వ సంవత్సరము
 లాను జన్మమును కూడ ఇట్టి సహాయమును పొందిరి. ఇంగ్లీషువారు
 తేలిక యుద్ధముల కన్న దీనికిని ఇవేమి ప్రధానకారణములు.

తెల్లయుము హతలెండుల కీర్తి

ఐరోపాఖండమును బలవంతులగు నందఱు వా లెనకును
 పోరించు తెల్లయును దేశములను బయలుపరి స్వాధీనములొనరించుట
 ఇంగ్లీషువారి కీర్తము లేదు. ఈ రెండు దేశములను ఇంగ్లండునకు
 పైకొని సహాయమునకున్న వీరి సమైక్యతతోనున విజయవైభవము
 అత్యంతమునకును నిలుచుటకు వీరి ప్రజ్ఞతనయే కారణముగల పట్టుబడు
 లతోనును బుట్టెను. ఈ పట్టుబడులలో యుద్ధనీతికలను లేదు వానిలో
 ఇంగ్లండునకు నందొక రైతుమొట్టల పైకొని కులభ్యమైన వరు. పోరా
 దేశమును మైత్ర్యములను యుద్ధాలోచనలను పనుచున్నది కనుక ప్రము

ఖాటి యంగ్లండునకు కన్నులు సాధ్యమైన వని కాదు. ప్రాంత
 దేశము ఇంగ్లండునకు పైకొని సహాయము నున్నను, వాని యుద్ధ
 తీగవలెను విజయవైభవ లేవుపట్టు మొకటి కుడనే తేలికాపులకలగా,
 ప్రెంచివా రిట్టియులో ఇంగ్లండునకు వాటి వేయలకై చేసిన ప్రయ
 త్నము లన్నియు విఫలము లయినవి. స్థాయిను దేశము ఇంగ్లండున
 వకు చాల దూరమం దుండఁబడలన ఇంగ్లండును బయలుపరిచి నిమిత్తమై
 స్థాయిను రాజులు చేసిన ప్రయత్నములు కూడ సఫలము లయినవి.
 పోరించు తెల్లయును దేశములను స్వాధీనములొనరించ గాని
 ఎవరికిని ఇంగ్లండునకు కన్నులుట వీ రుండదు. కనుకనే వీరిని
 స్వాధీనములొనరించుట కెన్ను ప్రయత్నము చేసినను, అసహనము
 కను దిగ్గును కలిగించుట ఇంగ్లీషువారి కకర్హమై యున్నది. ఇందు
 కలననే ఇంగ్లీషువారు రిపబ్లికలో అనేకపర్యాయము వీ రందు దేశ
 ములను సహజము నిమిత్తము ప్రెంచివారిలోను స్థాయిసరాజు
 లోను యుద్ధము గానించుననెదవైను. ఇందునిమిత్తముననే తిరి
 సంవత్సరములవారు తెల్లయునును స్వాధీనములొనరించుటకు
 చకిరించె వని ఇంగ్లీషువారు కంఠము కట్టుకొనిరి. జన్మివా
 రెన్నకు తెల్లయుమును స్వాధీనములొనర్చుచి కులభ్యము ఇంగ్లండున
 కైకి రెండు స్వాధీనములను పంపుటలే. తిరు దేశమును గొందుకొనుటకు
 పూర్వము పోరించు తెల్లయును దేశములను గొందుట ఇంగ్లీషు
 వారికి విధి యొక మున్నది.

జన్మివా రెండు ఇంగ్లీషువారు కిరణుల కట్టి కేనుకెల్లయును
 పహించియుండ లేదు. జన్మివా రెన్నదేశలో నన్ను వున్నను, ఇంగ్లీషు
 వారు వారి కెల్లమున్నో సహాయము చేసిరి. ప్రెంచి చక్రవర్తియగు
 నెపోలియనును వాని దేశములందీ చేరిమిడి నుటలలో జన్మివలకు
 ఇంగ్లీషువారు గానినన సహాయము ఇంగ్లీషు వారు, ఇంగ్లీషువారి
 సహాయము లేనియెడల జన్మివలకు ఇంక రింగ్లలో స్వాధీనత్రయము
 లభించియుండఁజాలదు. 1871వ సంవత్సరపు యుద్ధములో కేను
 కుల వోడిరి. అంగ్లేకలవాములను పోరాట్టుకొని, జన్మివల కిరు
 దేశము కంఠకి నొక చక్రవర్తి పరిచాలనలోనికి తీసికొనిరాగలిగి
 రని జన్మివోడనే, ఇంగ్లీషువారు పొందిన యుగంధమునకు మితి
 లేకయుండెను. 1871వ సంవత్సరమున పూర్వ అనేకసంవత్సరముల
 కంటక జన్మివలకు కేనుకలకు పోరాటమున పోరాటమున పోరాటమున
 వారిలో గాని ఇంగ్లీషువారు స్నేహము చేసియుండలేదు. జన్మి
 వారికిని ఇరులకును వివాదములు కలిగినప్పు డనేకపర్యాయము
 లింగ్లీషు వారు జన్మివలకు పరమంబోయుండెడి. అట్టిరా మొదలగు
 ఖరీదాదొంగములయందు దేశములను సులూచించుటకై జన్మివల
 ప్రయత్నములు చేయుచుండ, ఇంగ్లీషువారు వీరి కలగి మార్గమును
 అడ్డుపడక ఎంతయో సహాయము గుడనే చేసిరి. ఇంగ్లీషువారు యుద్ధ
 పనులనుండినదెంతయో జన్మివలకు కిరణులతోయునుండి పిల్ల రాజ్యము
 లభించియే యుండఁజాలదు. జన్మివలకు సమయ లభియు, తామును
 వారును కలకల చేసిరి మైత్ర్యముకల్గెనంత సందర్భములందు అందఱిరి
 కేళకరముగ నందఱు జన్మివలకు సమైక్యవారిలో స్నేహము

సంపాదించుటకై యెన్నియో ప్రయత్నములు చేయుచుండిరి. ఇట్లున్నప్పుడు ముందరివలెను జన్మనలు కూడ ఇంగ్లీషువారునున్న స్నేహభావము కలిగిరి ప్రకృతియందుండిరి. అటులేగూర్చి ఇప్పటి ప్రకృతియగు రెండవ విధమును గూర్చివాడును కనీసంగననే ఇది యంతయు మాటిపోయెను. ఇంగ్లండు జన్మింపకంటే చాల చిన్న కేర ప్రాంతపుటికిని జన్మనల సంఖ్యకంటే ఇంగ్లీషువారి సంఖ్య చాల తక్కువ. యువజన్మనలకిని, ఇంగ్లీషువారు ప్రపంచమునా పాతక భాగమునను ప్రభుత్వరెయించుటయు, కలిగి యున్న కల్లవారు వీరి పరిపాలనలో నుండుటయు మాది, జన్మనల గమాయదనానికి, ఈ యనూరుయే ప్రవృత్తులుగ కలిగియున్న మాటి యిప్పటి నూతనజన్మనలకు ప్రభుత్వకారణమైంది. ఈ యనూరు ఖచ్చిదని మొదలు ఇంగ్లీషువారి నోడించి దేశాంతములలో వారి పరిపాలనయందున్న రాష్ట్రములను స్వాధీనముచేయుటకై జన్మనల ప్రయత్నములు చేయసాగిరి. ఎంతయో సామ్యుత్పన్నమైనై నైకమలను వృద్ధిచేయుమందినను, ఇంగ్లండు నముద్రయధ్యుండుకొక ద్వీపమునునువలనను, ఇంగ్లీషు పరిపాలనను లోబడిన దేశములు నముద్రమున కావల నుండునలనను, సాకా నలము లేవనడ వీనిని బయిందులు యుధావృత్తి నుని జన్మనల గ్రహించిరి. అది మొదల లేటిను కొట్టకొలది రూపాయలు వ్యయము చేసి యుద్ధనాకండు కట్టుటకు మొదలిడిరి. కడవడ పని సులభమైన పరివర్తనములనుండియు జన్మనలు యుద్ధనాకండుగాను 450 కొట్ట రూపాయలు కర్మమైనది.

అంగ్లేయులు జన్మనలను శంకించుట

ఇంగ్లీషువారు జన్మనల నాకాలం నుద్దేశ్యముననుండుటను గూర్చి "జన్మనివారి కింత నాకాలం మొదలుకొని జన్మనలకిత్రమవులమున విడిచిగానానను ప్రాంతములలో నైకమలలో గ్రూపు విడుదల యుద్ధము చేయువారే కాని నముద్రమునుడ యుద్ధము చేయువారు కాదు. వారిని బయిందులు కింత నాకాలం నుక తగ్గకము కాదు గదా! ఏ యుద్ధమునో జన్మనలు యుద్ధనాకండు గిను కైత్రై యింత ప్రకృతి కర్మమైనదనియున్నానో? అని యాలించిందుటకు ప్రాంతం. జన్మనలయొడ ఇంగ్లీషువారు స్నేహభావమును నొకవలము కలిగించుదువారు గనక జన్మనలకు ఇంగ్లీషు దేశము కనకనాంతపరతి నను దునుదేశే మున్న దని వారు మొట్టమొదట ననుకొనలేదు. కాని ప్రవృత్తులముగ నావృత్తులు బయలుపడకొచ్చెను. జన్మనల ప్రకృతి మొక్క మాటలవలనను పురుషల నను అంగ్లేయుదేశే మేదియో స్పష్టమాయెను. దక్షిణాఫ్రికాలో ఇంగ్లీషువారిని బోయగ వును యుద్ధము సంభవించినపుడు, జన్మనల ఇంగ్లీషువారికి మిగిలుకర నుండినను, బోయగ జయమునే కోరుచు నానినాకై యురించెనా సాటవడిరి; ఇంగ్లీషువారు నైకమలలాయుద్ధమును అక్కడకొట్టి దొడ్డి యుజయములను దెగవారు. అ నైకమలలు నాకావలయు మొదలిడిరి. ఇట్టి సంభవమున జన్మనలను గుర్చి ఇంగ్లీషువారు కనుభూనము కలిగెను. ఈ యనుభవమే వారి

క్రమమున విశోధ మాయెను. (చేసి వెంటు క్రూరుత కళిందించును దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధము జరుగుచున్న పురుషుల కెయిజుగా కొక రెండ్ర వాన్లకు ఇంగ్లీషువారికి మిక్కిలి యాగ్రహము కలిగింది. జన్మనల యుద్ధము లిట్టి కని తెలిసికొనినప్పుడుండి ఇంగ్లీషువారు తమ నాకాలమును వృద్ధిపఱచుకొనుటకై గాక, ఇంగ్లీషువారిలో తమ కలిగియున్న గల వైరమును మానివారిలో స్నేహము సంపాదించునానిరి. తమను కంటల సంవత్సరములగ ప్రాంతివారోను, కంద సంవత్సరములనుండి రక్షియవారిలోను ఇంగ్లీషువారికి విశోధ ముండినది. రక్షియవారు టిల్లి పర్షియా అఫ్ఘాన్ స్థానము మొదలగు దేశములను బయిదికి తులనక ఇండియాలోని వృద్ధు, ఈ దేశమునుండి ఇంగ్లీషువారిని రక్షియచేయు నుద్దేశించుచున్నా రని ఇంగ్లీషువారి కింద సంవత్సరములనుండియు అభిప్రాయపడి, రక్షియవారిలో తమ మూడు మాత్ర యుద్ధము కూడ చేసియుండిరి. 1700 సంవత్సరము మొదలు 120 సంవత్సరములకును ఇంగ్లీషువారు ప్రాంతివారిలో యుద్ధము చేసి వారియొద్దనుండి కనకా మొదలగు దేశములను సంపాదించి, 1750వ సంవత్సరము ప్రాంతమున వారిని మన దేశమునుండి రక్షియచేసి వారి ప్రకృతి యగు నెహాయుల యొక్క యాకం కర్మటికి 1815 వ సంవత్సరమునాటికి భృంగము కావించిరి. 1880వ సంవత్సరముమొదలు ఈజిప్టు విమమమై కూడ ఇంగ్లీషువారికిని ప్రాంతివారికిని వివాదములు జరుగుచుండెను. తమ యాధీనములో ఈజిప్టు నుండుకొనవలయు నని ఇంగ్లీషువారును, తమ యాధీనములో నుండుకొనవలయు నని ప్రాంతివారును వివాదపడుచు, ఇంగ్లీషువారి నా దేశమును కలిపఱచుకొనిన తివాన్ల కొద్ది సంవత్సరములకు వారిలో ప్రాంతివారు (1898వ సంవత్సరములో) యుద్ధము కూడ తలచెట్టిరి. 1899వ సంవత్సరముమొదలు 1902వ సంవత్సరములకును ఇంగ్లీషువారు బోయగలో యుద్ధము చేయుచున్న పురుషు, వారి కవలయును రాకర నని కోరినట్టి విశోధులే కాని జయము కలుగవరే నని కోరిన మిక్కిలి రైహాఫిందనువరి బలవంతులలో నొకరు కూడ లేయుండిరి. ఇంగ్లీషువారి యుద్ధమున దళజయము పొందినయెడల, ఇండియానైకి దండి దివచ్చుట కులభ్యమగు నని రక్షియవారును, ఈజిప్టు స్వాధీనపఱచుకొనుట కులభ్యమగు నని ప్రాంతివారును, అలాగించుచుండిరి. కాని, యా యుద్ధము ముగిసిన తర్వాత, ప్రాంతివారిలోను రక్షియవారిలోను విశోధము కనిపించుచుండుటల లాభము లేదనియు, జన్మనివారు గంధటికిని విశోధముగ నుండుటలకు వారిమండి యెలాటి భయమును లేవనడుటకై మిగిలినవారు రెండఱు కొకరితో కొకరు తలపియుండుట యుత్తరుషునియు, ఇంగ్లీషువారు నిశ్చయించుకొనిరి. ఈ నిశ్చయము ననుసరించి 1904వ సంవత్సరములో ఇంగ్లీషువారును ప్రాంతివారును అప్పటికి నకుతు తమ తుండిక పరస్పరవివాదముల నన్నిటిని పరిష్కరించుకొని జన్మనిలో యుద్ధము సంభవించుటకు పరస్పరము సహాయము చేసికొనవలయు నని యుడొందబడిన దానియగుకొనిరి. ఇట్టి 1904వ సంవత్సరములో రక్షియవారికిని తమకును గల వివాదముల నన్నిటిని

ఇంగ్లీషువాని పరిష్కారమునకై; బర్మీనితో రెండు యుద్ధముల వంధులైనందున కూర్చునేకములను బట్టియు లేకుండుటకై 1905 వ సంవత్సరములో బహుమతితో కూడ నొక సమాధానము పంపింపబడినది. తనకే 1902 వ సంవత్సరములో స్వీడినుల చేరవలయునని ఇంగ్లీషు వాడు 1907 వ సంవత్సరమువారికి గీచియు, ప్రాచ్య, బహుమతి కలవారి స్వీడనును సంపాదించుగలిగెను. ఆ కాలమున కాంగ్ల

మండ్రులలో నొకరైన బేంబ్లీ నగా కాంగ్లసామ్రాజ్యస్థితిని గుఱించి ముచ్చటించుచు ముగిసినట్లే మైన ముల్లస్థితియందు సామ్రాజ్యమున్న దని గగ్గయుతో పలికిరి. శ్రీ దేవదత్త బుద్ధులైన ప్రాచ్యవాని గాబునీతలను కాంగ్లసామ్రాజ్యమునకు ముగిసిన ముగిసిన బలవత్తన మయ్యెను.

III-వ ప్రకరణము

ఇరుపక్షములవారి బలాబలములు

ఇంగ్లండు ప్రాచ్య స్వయంగా రషియా నుండినట్లే తెలియము బహుమతి ఇటరీ చేకములవా నొక పక్షము నను, బర్మీని ఆస్ట్రీయా టిట్లీ చేకములవాని పక్షమునకు

పక్షమునకు చేరి, యందున బంగారు ఇవ్వబడి యుద్ధమున ప్రాచ్యతో మొదటికి మొదటికి రెండు ప్రతినిధులుగా నొకరినొకరిని విడుదలయినట్టి పక్షములవారికి పక్షముల చేరియున్నది. పరస్పర చేకములయందును పరస్పర కాలములయందును ఇదిగో కన్నకొని యుద్ధములు జరిగినవి కాని, వానిలో రెక్కటిలో కూడ ఇప్పటి యుద్ధముతో సంబంధము లేదని విస్మయముగా చెప్పవచ్చును. బలవంతులను ప్రవర్తిగాంచి నట్టి ఇన్ని చేకములవారు ఇదిగో కాలముందు యుద్ధమున ప్రవేశించినది లేదు. ఇదిగో కన్నకొని గాని ఇప్పటికే లక్షల కొలది మనుష్యులు పందలకొలది యుద్ధవాళలను సంపాదించుట తీసికొని వచ్చినవా రెవరను లేరు. ఇదిగో కే యుద్ధమున గాని ఇంకొకటి చిక్కినదిగో లయి యుద్ధము ఇంకొకటి ప్రాచ్య ప్రవేశము లయినట్టియు, ఇంకొకటి మోరసు లేను కెక్కిని కాగ్లియోలేయనట్టియు నిమిషములను,

బలయంత్రములను, క్షిరములను క్షిరవాళములతో కలయగు నుపయోగపడవలసి లేదు. ఏ యుద్ధములమును మాననగోటి యంతయు ఇంకొక యాతురతతో నీటిమీదనుండి లేదు. ఇప్పటి యుద్ధములను బాధనా కన్నకొని పొందని చేకముల ప్రపంచమున కొక్కటి మాత్రమే బాధయ్యెను గాని కెక్కి మాత్రము సర్వచేకములందును వ్యాపించి సర్వప్రాణమును ఆకళించుచున్నది. ఆరే యుద్ధమున దెనుగు గలిగిన వా లేమో ఎవరు జరిగిన వా లేమో అని యెత్తుకొని యుద్ధమునకు సుమారు కొంతయు కూడ లేకుండా! అలా

నింది చూచుకుంటే, ఈ యుద్ధము ప్రగాఢములలో నున్నవని చూపు లేదామర యుద్ధముతోను, గామనాగని నునహించిన యుద్ధములతోను సరిపోయినట్లు కనిపిస్తున్నది కాని పరిణామకాళి కాదు. ధన్యుల కోరికను సర్వముగోలుచు ఒకపక్షమువారు పొలుకుచుండుటయు, వానిని వాళనము గానించి వారి ప్రాణమున అపహరించుట ఆధర్మమున నానుటకు పరిణామకాళి పక్షమువారు ప్రయత్నించుచుండుటయు చూడ, ఇది ప్రగాఢయుద్ధములందరికీ యని తోచుచున్నది. ఆ యుద్ధములలో ఇదిగో సంవత్సరముల పర్యంతము జరిగినవి జరిగినవచ్చును కాని నుదయ పర్యంతముగోలై పోరాడుచున్న ఇంగ్లీషువారును వారిమండ్రులను బహుమతి పొందినట్లు కనుట సమస్యతోచును. ఆధర్మము బహుమతి వారిలో అపర్యంతమున్నది!

యుద్ధమునందు ఘోరమును ఎరిగి క్రోధమును ఉన్నది ధన్యులవలన యైనవి ఆధర్మములవలన యైనవి నీవహించి నిప్పుడు గదా కెల్లెవులు యుద్ధములమునకు తీసికొనవచ్చు మైత్రములు నెల్ల అతెగ్గ! పొయి! అనక వాళనము చేయుచును కదా ఇరుపక్షములవారి మధ్య యుద్ధములను ఎరిగి ప్రాణధన్యుల కలగుచున్నది! నీకు మొక నిమిష మూలించి చూచుకుంటే యుద్ధము చేయుటకంటే పాపవ్యర్థము ప్రపంచమున పరిణామకాళి లేదని తోచును. కాని రెండు చేకములకు సంధించిన పరస్పరవాదములు మంచిమాటలు తీర్పులేకపోయినప్పుడు యుద్ధము జరుగుచుగదా ధన్యులు ముగిసినట్లు కనిపించు చున్నందున తీసికొనుటకు అనాదగ యుద్ధము ప్రధానమైన యుద్ధము.

ఇప్పటి ఘోరయుద్ధములను బర్మీనివాళే ప్రధానకారకులని యు కెడివారే తెలిసియున్నది. బలవంతులను బహుమతి బహుమతి వారి చేకములను సాగ్గనము చేసికొనవలయు ననెడి మరొక కేరి చేకములందు పట్టి కెడివారెవరో ఆశ్చర్యమునందీయే ఈ యుద్ధము ప్రాచ్యులమైనది గాని, ఇది ఆంగ్లముల 4 వ లేదని ప్రాచ్యులమైనది కాదు. ఆశ్చర్యమునందీయే నీరు యుగయుగ ప్రాచ్యులైన యింగ్లీషు వారును ప్రాచ్యులవారును రషియావారును యుద్ధమున్న వాము లేరు నలవినవారైరి. తదవధి వది మున్నెడు పరస్పరములనుండియు గొంతు పక్షములవారికిని ప్రాచ్యులవారికిని పరస్పరవాదములు జరుగుచుండు మామములవారి యుద్ధములమున పరిణామకాళి. ఈ యుద్ధము అక స్యాత్రిగ వచ్చినది కాదు. అకేతనపరస్పరములనుండి ఇరుపక్షముల

జాతీయ విప్లవము వచ్చుననియే తీర్మానించుకొని పోయినది. దీని యధ్యక్షుడు నడిచియున్నది. 1900వ కొంత మార్గము నెరిగించుచుండెను. ఇదివఱకు దీని యధ్యక్షుడు మండలము మొదలు దీని ప్రాంతములకొంతను యధ్యక్షులకొంతను బాటు నిమిత్తమై పోయియుండెను ప్రయత్నములను భవిష్యత్తును కల్పకల్పించుచు సామ్యు ఇంటికి రాదు.

సంవత్సరము	కొట్ట రూపాయల వ్యయము						
	జూలై	ఆగష్టు	సెప్టెంబరు	అక్టోబరు	నవంబరు	డిసెంబరు	మొత్తము
1900	80	28	68	67	195	21	434
1901	65	80	64	69	225	16	469
1902	65	80	62	70	150	13	390
1903	65	31	60	75	108	12	351
1904	64	32	57	78	99	5	335
1905	69	39	54	79	93	6	350
1906	74	38	70	76	88	21	368
1907	82	38	68	79	87	31	385
1908	87	40	70	82	88	33	400
1909	96	39	72	93	94	25	419
1910	96	33	75	96	102	25	427
1911	95	41	78	96	105	28	443
1912	112	42	80	106	108	28	476
మొత్తము	1,089	451	688	1,066	1,542	264	5,286

తెలియను సర్వయో మొదలగు చిన్నచిన్న రాజ్యములు వైద్యములను నిమిత్తము కల్పకల్పమున సామ్యును ఈ కి.పి.కొట్ట రూపాయలలో చేర్చినందుల, 18 సంవత్సరములలో సుమారు అయితే కొట్ట రూపాయలను పేరు యధ్యక్షాధ్యక్షులలో కల్పకల్పి రని మనకు స్పష్టమగుచున్నది.

యధ్యక్షాధ్యక్షులలో కల్పకల్పములను పదులు కొట్ట అన్న ప్రాంతములలో కాలములలో పోతలలో మొదలగువానికొకటి ఇంత పొన్ను వాతములవారు కల్పకల్పమునడిచుచుండెను వారి కెంత లాభమును పోయినను కలిగినందుకొక యాలోచించి చూచుచు! ఇన్ని కొట్ట రూపాయల పన్నులు దొరతనములలో తెల్లించుటలో ఆ దేశములలోని ప్రజలన్ని కష్టపన్నులను పొందిక? మన మేలకు తెచ్చుకొని పన్నులు తెల్లించుచున్న మన దొరతనము వారికి నూట ముప్పది కొట్టకంటే ఎక్కువ యాదాయము వచ్చుట లేదు. ఆ దేశములను చూచి చూచుకంటే తెలియని చిన్నది; వాని లోని అవసరములను కూడ పని చేయులోనిదానికంటే చాల తక్కువ; అయినప్పటికి వారు మనకంటే తెచ్చుకల్ప అధికముగ పన్నులు తెల్లించుటయున్నాలోకా? కాదు! ప్రజలను విధ్వంసముచేసి ఇంత ప్రద్యమును పోయినచేతే ఆ దేశముల దొరతనములవారు అధ్యక్షమును ఏదియుగా కల్పకల్పి? కల్పకల్పములను తీసికొనివచ్చు సంవత్సరముల కలిపివచ్చుచున్నా? కల్యాణాధ్యక్షులలో పంపుటకు

తన మార్గములను కనిపెట్టి నాని తన మార్గములను చేయుచున్నది, వైద్యములను నిమిత్తము చేయించుచున్నది. కా ఇంత ప్రద్యమును వారు కల్పకల్పి! వైద్య మనగా నేమి? మనకలి సామ్యునిద్యము చేర్చుకొని తీసికొని పనులలో కొడికట్టిది కాదు. వైద్యములోనివారు చేర్చుకొని విద్యలు లేకుండు విద్యములను నున్నది. మొదటిది మొదటిని నుండు; రెండవది తాము చేయుట. దీనిని చేయుటలో పేరు వచ్చుచున్నది. విద్య పోషించుటయందే ఈ యాన చేరి కొట్ట రూపాయలలో చాల భాగము కల్పకల్పమున. గ్రామములను వాతావరణము పరిమిప్పుటలో నెలల పన్నులతో మన కల్పకల్పమును పోషించుకల్పి సంవత్సరముల పన్నులను వైద్యము లోనివారిని పోషించి తుదకు కలెక్షన్ మన పరిభ్రామికి వారిని తీసికొనిపోయి, ఆ సమయములను చంపుడు; లేదా, విద్యలు వాతావరణము, అని వారి కల్పకల్పములను తుదాదించుచే ప్రపంచము వాతావరణము నున్నది. ఈ యాచారమును నుండుచుండినది వింత ప్రద్యమును వ్యయము చేసి, దీనినిబట్టి యిది యంతయు దుర్వ్యయము అని చెప్పుటకు నీలు లేదు. యధ్యక్షుడు సామ్యులకు, యాద్యక్షములు, రెండు విధములగు నున్నది: (1) ఆ కల్పకల్పమును నిరంతరములకు చేర్చి వారిని బంపించి సామ్యునిద్యములలోకొనుట చేయించి యాద్యక్షము. ఇది విక్రీతి నిరంతరమున. దీనిని నెలకొల్పి నుండు. ప్రయత్నము లేయుచు రెండును చేసికొనికల్ప. ఈ ప్రయత్నములలో వ్యయముగా సామ్యునిద్యము చేర్చుకల్పము. (2) ఇన్ని మార్గములతో ప్రపంచమును

శిశువుల వాదనలపై సర్వేశ్వరుని కక్షించునో గొప్పట యుద్ధ సన్నాహముచేసిరి. ఇంద్రుని యాజ్ఞలను, ఇది ప్రశసించుచుండి. దీనిని సర్వమును విజయంతోను సమర్థమును ఇంద్రుని సైన్యములో చేరి తన కీర్తికీర్తనములతోను చూపించుట మనముగొరకంటె మరే ముందుకు మరేమునుకంటె లేదు. ఇట్టి కూటములను తోడ్కొనినటులుకు సైన్యేశ్వరుడు గుండ్రుగా ఆదేశము లిచ్చుకొని క్రొత్తగాంచును.

జయోపజయములు

బలాలములు

ఇట్టి సైన్యములలో జయ మెక్కడ కలుగును? అపవిత్ర మెక్కడ కలుగును? — అను విషయమై మన మిప్పుడు జూచుచున్నాము. ఏమనగా ఏమనగా ఏమనగా వారి బల మెక్కువో వారి జయము లభించుటయు, ఎవరి బలము తక్కువో వారి కలహములు లభించుటయు, సులభమై యున్నది కదా! యుద్ధసాధనములను సర్వస్వము కలిపియుంచుటకు బలము. ఈ యుద్ధసాధనములలో ప్రధానము లయినవి (1) సైన్యములు (2) ఆయుధములు (3) విమానములు, మోటారులు, ట్రెక్కు, గుర్రములు మొదలగు వనకలములు (4) సైన్యముల పోషణలకును కావలసిన యాహారము, దుస్తులు మొదలగునవి (5) భవనము (6) యుద్ధము చేయుచున్న ప్రభుత్వములమొదల వారి ప్రభుత్వ కార్యములపై యగు రాగము, భక్తి వస్తువులను మొదలయినవి. ఈ యాజనములను ఏమనగా వారు సర్వస్వము కలిపియుంచునో వారికి బలము కలుగు నునుటలో సందేహ మేమియు లేదు.

1. సైన్యములు

తంతు మనుషులవారను ఇదికలగొని యొ సంగర్షములనుండి యుద్ధసన్నాహము చేయుమింటి దివి కుడి కిడికలతో తెలిసియున్నది. శిశు సైన్యములకంటె తన సైన్యములు సర్వస్వము నుండికలయును నను తిన్నామునో, ఒక ఇంగ్లీషువాని తప్పు మిగిలినవారందఱు మిక్కిలి శ్రద్ధతోను చేయుచుండిరి. ఇంగ్లీషువారు మౌరీయు వారి సైన్యముల నెదురుకు వచ్చిపోయిన తేదీకి క్రొత్తవారమున మనకు తెలియగలదు. రషీయా ప్రాన్సు జూర్నీ మొదలగు దేశముల ప్రభుత్వములవారు ఇందుమిగిలి మై ఆఫ్రికనుమధ్యమున ఇరుదవి సంగర్షములు నడుపుచు గానానే సైన్యములో చేరి యుద్ధము చేయు విధమున చేర్చుకొనగల దిని దనియును (అట్లుగొని సంగర్షములు చేర్చుకొనిరి) ద్వారా ప్రభుత్వమువా తప్పుకు తోడన వచ్చుచు యుద్ధమునకు వెళ్లుటకు రియాలై యుండవలసిగా దనియు చట్టములు చేసిరి. ఈ చట్ట ముములలోనికి వచ్చినది మొదలు ప్రాన్సు జూర్నీ మొదలగు దేశములలోని మన వారి ప్రదేహము యుద్ధము చేయుటకు చేర్చుకొనిరి. కనుకనే యాదేశ ములలో తప్పుకు చేయు చేర్చు లేనివారి సంగర్ష చాల తక్కువ. ఇట్లు వారిని సంగర్షముకు వెళ్లుటకు కేరసవిన మనముగిరి దేశములలో లెట్లలోనిది యుద్ధము. ఇంగ్లీషువారు ముగ్గరి మిట్టి నిర్బంధమును పెట్టి యుద్ధమునకుగొని సైన్యములో చేరవచ్చు దనియు ఇప్పుడు లేనిదేలు. దేశములందఱు మనము నియంతునిని. ఇందువలననే యుద్ధము ప్రారంభమై

వచ్చును ఇంగ్లీషువారి సైన్యములకంటె జర్మనుల సైన్యము లధికముగ నుండినది. కాని యింగ్లీషువారి సైన్యము రషీయా దివి యుంచుటకున విక సైన్యము లన్నియు చేరి జర్మనుల సైన్యములకంటె పెరిగిపోయి యధికముగ నున్నది.

ఇంగ్లీషువారి వత్తుము

1. ఇంగ్లీషు సైన్యములు	612,988
2. ఫ్రెంచి సైన్యములు	8,878,000
3. రషీయా సైన్యములు	5,902,000
4. సర్వము సైన్యములు	250,000
5. జర్మను సైన్యములు	150,000
6. ఇటలీ సైన్యములు	7,50,000
మొత్తము. (116 లక్షలు.)	11,622,989

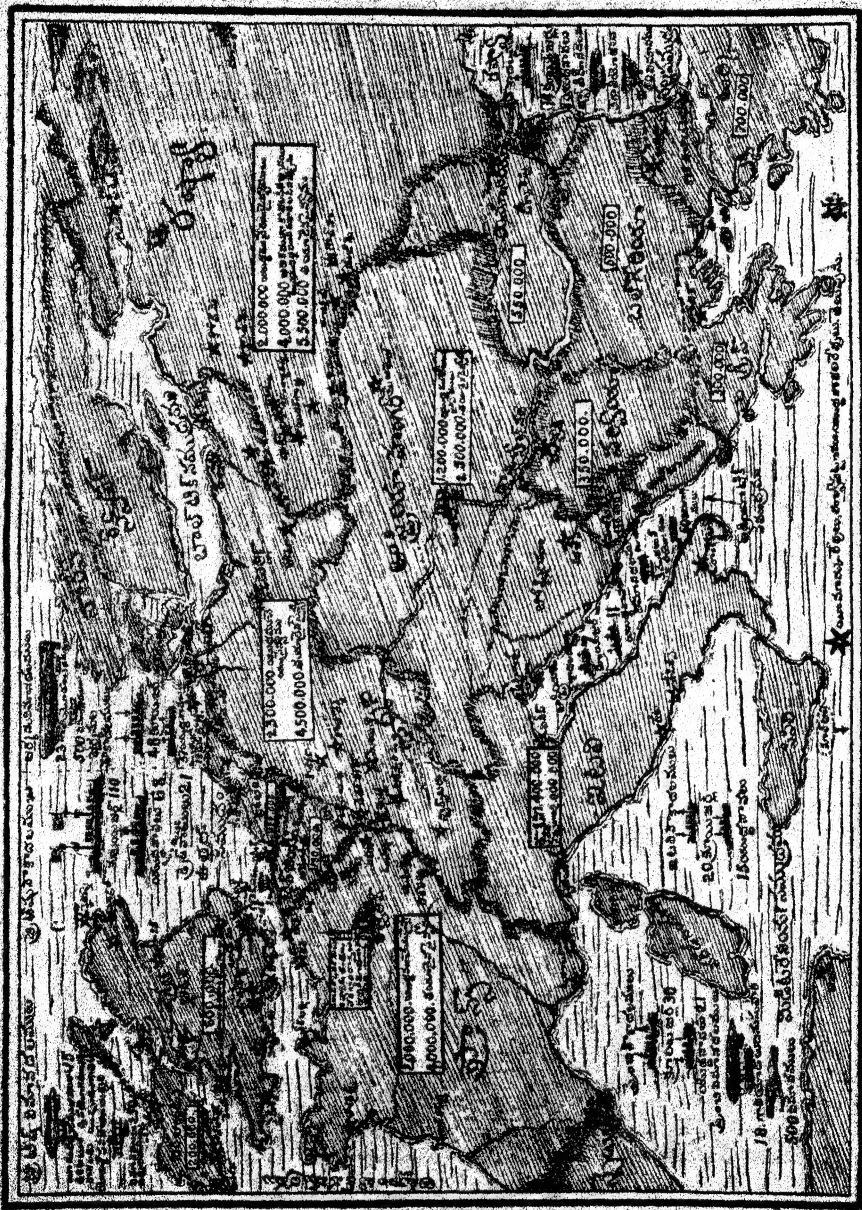
జర్మనీవారి వత్తుము

1. జర్మనీ సైన్యములు	4,000,000
2. ఆస్ట్రీయావారి సైన్యములు	1,520,000
3. టర్కీవారి సైన్యములు	500,000
మొత్తము. (63 లక్షలు.)	6,320,000

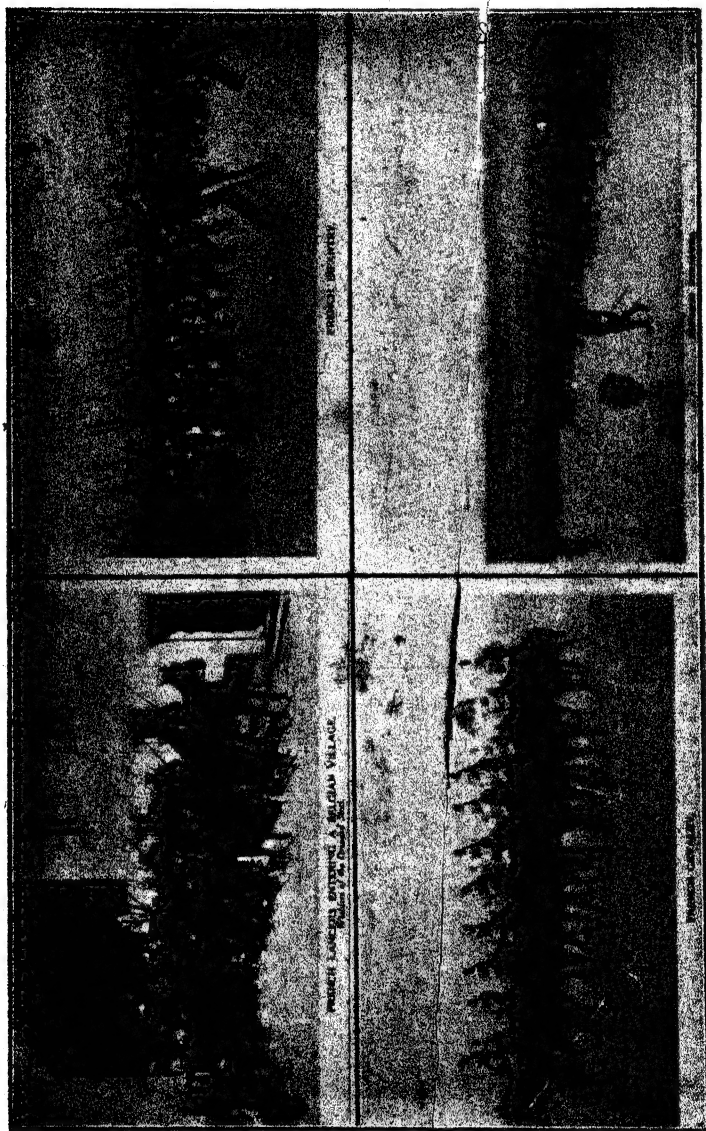
దీనిపట్టి యింగ్లీషువారి వత్తుము జర్మనీవారి వత్తుములలోని వానకంటె యుద్ధము చేయుచునవారి 45 లక్షలవరకు మిక్కిలినక నున్నది తేలుచున్నది.

ఇకగా, యుద్ధము ప్రారంభమైన తర్వాత తంతు మనుషుల వారను మరీగొని సైన్యములను విభజించుటకు మొదలిడి. తంతు సోకకుం జేయుగ యుద్ధము జూరమిచ్చునది; మరీమిచ్చునదిలో జర్మనలకు. దీనిలో తప్పు చేసినవారున్న సైన్యములను, గానవచ్చినవారును ఎంతవో యుంచును. ఇట్లు చేయు విధమున వీరి స్థానమున క్రొత్తవారిని వేయించుచే యుంచుట రెండింటి మనుషులవారికి కష్టమై యున్నది. కనుక వీరికివలన యుద్ధము చేయుటకు చేర్చుచున్నాను. కాని యింగ్లీషువారు వారిని రియాలై చేసుకొనినది గురించి జర్మనీమనుషుల వాస్తవతీరి రియాలై చేసిన లేదు. సాధారణముగ 18 సంవత్సరముల వయస్సునకు లోబడిన వారును 45 సంవత్సరముల వయస్సునకు మించినవారును యుద్ధము చేయుటకు కావలసినది బలముగా కలిగియుండరు. కనుక వీరికి యుద్ధము చేయుటకున విశేషమార్గ ముండదు. 18 సంవత్సరములకు పైబడినవారు, 45 సంవత్సరములకు లోబడినవారు మించి వయస్సులో నుండి పురుషులు

జర్మనులకు	8,000,000	మొదలు
ఆస్ట్రీయాకు	2,700,000	"
మొత్తము.	5,700,000	"
ఇంగ్లీషుకు	8,500,000	"
ఫ్రాన్సుకు	1,622,000	"
రషీయాకు	5,500,000	"
ఇటలీకు	8,000,000	"
మొత్తము.	13,622,000	"

THE FRENCH ARMY IN: BELGIUM

సంపత్ సాహిత్యం

TAKING THE ENEMIES GUNS

మిత్రవంశ శక్తిని దీక్షింపజేయుట

కలకు. కనుక జ్యోతిషము సాధ్యమైయుండదు. 51 లక్షల వరకు, ఇంగ్లీషుపత్రమువారు 106 లక్షలవరకు, ఇతరులకు 50 లక్షలవరకు యుద్ధభూమికి సంబంధము. 51 లక్షలవలె మంచి జ్యోతిషవా ర్థాన్నిటికిని రియూన చేయలేరు. ఇంగ్లీషుపత్రమువారు మౌక్తికము అనగా ముగిసినవలె 106 లక్షల వాక వానికంటె క్షేత్రము మూడు రెట్టికలవైన వైశ్యములకు కూడ పట్టణముగలదు. ఏ లక్షగా, ఇంగ్లీషువారు ప్రపంచమున దెబ్బియ్యే కేశములను పరిపాలించుచున్నారని, వందల వందల ఇంగ్లీషుల స్వాస్థ్యము, యుద్ధము చేయుటకు సిగ్గులేదు. పురుషుల కేశములను వెంచటో యుచ్చారు. 52 కోట్ల జనసంఖ్య గల మన కేశం సంపత్తివారి కంటె లేదు! ఇట్లే యంగ్లీషువారు యుద్ధవంతులను కలదా, ఆఫ్రికాలోనూ, న్యూజిలాండు, దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు దేశములయందు నిట్టివారు లక్షల కోలలకి యుచ్చారు. దీని కాక, యుక్లెం, యుక్లెం లో మును వారు మౌక్తికే 5,500,000 మంది కలరు. ఇట్లే గిన్నీయావారు క్రైస్తవియారు దేశం కలదు లనేకములైన రాజ్యాధిపత్యము చేయుచున్నారు. కావలసిన దుండల ఆశక్తిములలోనుండి కూడ విశేషము చేసి పట్టణము యుద్ధభూమికి తీసికొని రాగలరు. జ్యోతిషానికి క్లిష్టతేజములు లేవు. కనుక 51 లక్షలకంటె తక్కువవరకు కిగ్లీ జ్యోతిషం లభించగలదు.

వైశ్యముల కేశమును నన్ను చేయగలముననే యుక్లెం కిచ్చుకు గలదును రాజకీయమున, వైశ్యమును సేవకును లేని వైశ్యము లన్ని యుక్లెం లోను లేదు. కిచ్చి వియములలో రెండు పత్రములవారి వైశ్యములను కనుక కిచ్చి కలిగి కిచ్చి కిచ్చి కిచ్చి పరికొన్ని పత్రములలో ఇంగ్లీషువారి వైశ్యములు జ్యోతిష వైశ్యముల సరికొందించుచును: (1) గిచ్చి. — క్రైస్తవి జ్యోతిష వైశ్యములలోనివారు ఇంగ్లీషు వైశ్యములలోనా గంటికి కిచ్చు పొందుట లేదు. ప్రతి యంగ్లీషు వైశ్యులకును లక్షకొద్దీనో నేరు సంబంధముల కాలము యుద్ధము చేయుటకు సేయుచునున్నాడు. జ్యోతిషము దీనిని క్లిష్ట మూడు సంవత్సరములు మౌక్తిక వివిధములను చూపును. (2) దీ త్వానామ. — జ్యోతిష వైశ్యములకును ఇంగ్లీషు వైశ్యములకును ఈ విషయము దెబ్బి కేశ మున్నది. ప్రతి పురుషుడను వైశ్యములో చేరి యుద్ధము సేయుకొనలయు ననుచును జ్యోతిషానికి సుంతులవలన జ్యోతిష వైశ్యములలోనివా రనేకులు నిర్బంధమునకు దాగిపో చేయున్నారు. ఇట్టి కల్పమును నిర్బంధమును ఇంగ్లీషువారిలో లేనికానికాదు యుద్ధము చేయుటకుం దెనకి ఇష్టమును ఉత్సాహమును సుంతుల అట్టివారే యంగ్లీషు వైశ్యములయిన్నారు. ఇట్టి యుత్సాహము లేక, ఇది వాగ్యము. సమైక్య యుద్ధము చేయు నని లక్షకొద్దీనయిచ్చుచున్నాడు. వా క్లిష్టతేజము, వ్యాపారము మొదలగువానికి కలదుకొని దీని లోనికి కాలంకలదు. ఏమి వా క్లిష్టతలో? అని వినుటకొన వారు జ్యోతిష వైశ్యములలో పశువులు గలరు. ఇంగ్లీషు వైశ్యములలో ఇట్టి వివిధములలో పనిచేయుచు రోగకు కూడ లేదు.

(3) వైశ్యము. — ఎన్ని కల్పములు వచ్చినను జంకక లేల సైన్య వనిని చేయుటకు వైశ్యము. దీనికే ముగిసిన నని చెప్పుదురు. కేశములను లేకపోయినను ముగిసిన ముంజియవలె మన మునుకొన కావ్యము లన్నియు ననుచు చేతగలిగి యుండును. ఈ ముగిసలము మన కల్పి పరిశుంతులవలెను ముందేకాలము. ననుచు చేయబూనిన పనిమంచి వని ముగిసినోచివుట్టి వనకే బల మందును. ఆపన్నతే మన కల్పి యుద్ధముల కలిగిన వానిని గుంపించు ననుచు పరిశుంతుల బానిశము. ముక్తిక వైశ్యము చేయబుచ్చుచున్న వరులు నిండియు నకు యుక్లెం ప్రక్రియను, పాపరాజ్యము చేయుచున్నాను గనా యను కేవల ముక్తిక ప్రక్రియను ననుచు బట్టి వానించుచునే యుండుటకలన మున్ను కలదు మును చేయవలె చిన పనియొక నిలపుట మిచ్చినవైశ్యము ననుచును. కాదు నుండు పని పాపరాజ్య మని జ్యోతిషము కలిగియును. కల్పాధ్యక్షము చేయు వారి కుండల పశువులము వానికుం ది క్లిష్టమునో కాదు చేయునది భౌగోళికాధ్యక్షునియును, దీనిలకు కల్పి యునువారిని గుంపించుట యనియు, పశువాక్యమును పరిపాలించుట యనియు తెలిసి, యంగ్లీషువారు యుద్ధము చేయుచున్నారు. రాక్షసులకల రెండు కేశమును దొంగిలించి రెండు పార్శ్వలక్ష్యమును వాకనము చేసి, రెండు మాకమునకు భంగము కలిగించుటకై జ్యోతిషము వచ్చి గనియు; ఎన్నడో యుక్లెం వైశ్యము వాడనెడిరే గనుక కేశములకొక్కొక్క వైశ్యము చేసి కిచ్చినవలెను పొందుట చేయు క్లిష్టముననుకొనియు; జ్యోతిషములకు నేక కల్పి యుండుటకల వైశ్యము చేయుటకు లియు; ఏంకి క్రైస్తవి వారును కల్పియునువారును పట్టులలో యుద్ధము చేయుచున్నాడు. ఇట్టి సంవత్సరమున దీని కల్పింగి ముగిసలము జ్యోతిష కల్పింగింగలరు! రీక, ఆంగ్లీషులు, జ్యోతిషము చేసిన కల్పియును ముగిసలములకు పూజించినాడొకొకరి కలదా?

(4) వైశ్యము. — కల్పి పుట్టి కల్ప మునుకలించుచుండినను పానిలక్ష్యము చేయక యుక్లెం కలుసు నదిని పానిలక్ష్య యుండుటచే వైశ్యము. ఈ గణ వింగ్లీషువారిలో నున్నట్లు పనిచేయవలయును లేదు. ఈ యుద్ధమునో కాదు; ఇది ఆజ్యోతిష పానిలక్ష్యం దింగ్లీషువారు చేసిన యుద్ధము లన్నిటిలోనూ, ఇందుకే వారు ప్రకాశించి గాంచి యున్నారు. 1815వ సంవత్సరములో వాల్మీర యుద్ధమును సెపాటికనునకు వివరమును. కేశములతోనా గలిగిన యాస్థ్యమే. ఇందులకునే యుద్ధికి యుద్ధములను కూడ కల్పి వైశ్యములకంటె రెండు వైశ్యము వాల చిన్న క్లిష్టము భంగ మున్నది లేక కల్పి పుల సరికొందించి యంగ్లీషువారు యుద్ధము చేయగలిగి యున్నారు.

(5) అనుభవము. — 1871వ సంవత్సరము లోనూ జ్యోతిష వైశ్యముల యుద్ధము చేసినది లేదు. అంతే గాక, ఇంగ్లీషువారును కేశములను ఇట్టిలె చెప్పి యుద్ధములు చేసిరి. 1877, 1898 సంవత్సరములలో ముగిసలను, 1904 మొదలు 1906 వరకు కల్పము

ఫిరంగులు కాగుగా పనిచేయుటకై వానియందు కందులను లక్షలు యడపవలయును. వాని ముఖ్యమందుండి బయలుదేలు గుండ్లు చాల మారము పెళ్లెగలిగియుండుట మొదటి లక్షణము. ఈ కల్ల క్రియండినదేయడ చాల మారమున నుండి క్రమశీలము ద్వందము చేయవచ్చును. ఫిరంగులు తేలికగా నుండుటయే రెండవ లక్షణము. ఏమి తుగ నున్నయెడల ఒక ప్రతేకమునుండి మరొక ప్రతేకమునకు వీనిని తీసికొనిపోవుట కష్టము. ఈ రెండు లక్షణములును గల ఫిరంగు లేవనీయున సేవకై వగ నుండిన, ఆపకమువారి కెక్కువ లాభము కలుగును. యుద్ధము ప్రారంభ మైనప్పుడు

జ్వలములమొత్తం
9000 ఫిరంగులు
ఆస్త్రియావారిమొత్తం
8000 ఫిరంగులు

12000

ఫ్రెంచివారిమొత్తం
4000 ఫిరంగులు
రషియావారిమొత్తం
6000 ఫిరంగులు
ఇంగ్లీషువారిమొత్తం
700 ఫిరంగులు

10750

ఉండినది. ఈ పదునొకండు శేలములయందు ఇంగ్లీషు సైన్యము వారు జర్మనుల ఫిరంగులతో కలిపి సములయ్యెట్టియు కొన్ని విషయములలో వారి సరికొనియియున్నట్టియు ఫిరంగులను వియోగ చేయుచున్నారు. కనుక సంఖ్య యందు కూడ ఇప్పటికి సమాచార ఫిరంగులై యెక్కువగ నున్న వని భావించవచ్చును. ఆయుధములను గురించి సైన్యములోగ కాల్పు చేయు వైద్యులయందు దుండవనై కాని, వీని వలన ప్రయోజనము కలుగదు. ఇంగ్లీషు సైన్యము లెక్కువ రెక్కెదను పొంది యెక్కువ యనుభవము కలిగినవచ్చునని గనుక వీరి దెబ్బ లెప్పుడును గురితెచ్చి యుటవలె బోవుట లేదు. ఈ యంశములో జర్మనుల కంటే తేల్పు రేఖలు నెలగియుచున్నది.

ఇది గాక, ఫిరంగులను తుపాకులను నుపయోగించుటకు తుపాకీయందు దోటాను మొదలగు వస్తుసామగ్రి విశేషముగ కావలసియున్నది. ఈవస్తుసామగ్రిలో వశేషములు జూపినయందు దుర్బుధి యగునని భావు. కాబట్టి యింక వశేషమునుండియే జూపముల వీనిని సంపాదించుకోవలయును. యుద్ధమునకు పూర్వ మితరతేజములలో

వీనిని కొని లభ్య చేశమునకు తెచ్చుకొని జూపములు యడపసామగ్రిని వియోగ చేసికొనుచుండిరి. యుద్ధము ప్రారంభము కాకగానే యింగ్లీషువారి సొంత ప్రభావమువలన జర్మనుల వాగ్దానము నందరయు వినిపిపొయినది. కనుక వీరి కిప్పుడీ సామగ్రిలు దొరకిరి. ఇచ్చి యిచ్చము. వీరు భవము నిర్మించు కలి కలి లభించుచున్నావు. వీరి సంవత్సరమునకు కావలసిన నందు దోటాను మొదలగువానిని వీరు యుద్ధమునకు ముందు కూడ తెచ్చియుండిరి. ఇది యందయు కొలది కావలములోనే వినియోగపడెదబోవును. అటువిగ్వాది జర్మనీవారి ఫిరంగులు వినియోగము లై పోవు నని కూడ సమాచారముచున్నది.

ఇంగ్లీషువారికి గాని వారి మిగ్లరు లకుగ గాని యిట్టి కష్టము లేదుము లేదు. యుద్ధకాలమునకు కూడ వారివ్యాపారము యథాప్రకారము గాననే జరిగియున్నది. సేకారియగు ముందుండి వారి కి పన్నాళ్లుగా కావలసియున్నాను అది ముఖ్యముగ దొరకుచున్నది. వారి ఫిరంగులను సేవకైయు లగు నను భయము కొలచును కూడ లేదు.

3. విమానములు ముందుగనునవి

యుద్ధము చేయుచుండు వైద్యములకు ఆయుధములే కాక మరొకప్పు సాధనములు కూడ కావలసియున్నవి. వీనిలో ప్రధానము లయినవి: (1) గట్టపురములు (2) విమానములు (3) మోటారు బండ్లు. ప్రతిదేవులయందు గట్టపుర విగ్మము లనేకము లుండినవి. మన దొర్మముల వీనిని చురంగులయము దోర్మములనుండి. ఇవి చేయవల

పైలాంతులను దోహతుకొని ఫిరంగుల క్రమమున ప్రయోగము

సిన పను లనేకము లున్నవి. 1. దీక్షిత నొక ప్రతేకమును యుద్ధము చేయబూనుటకు పూర్వము క్రమపుల స్థితిగకు లెట్లున్న దో, వారిచల పెంబో, వారి దేర్పాటు లెట్టిదో, అప్పుడు వారిలో యుద్ధము చేయుటవలన జయము కలుగునో యవజయము కలుగునో మొదలగు విషయములను తెలిసికొనుట యత్యావశ్యకము. వీనిని తెలిసికొనక యుద్ధము ప్రారంభించుటవలన సెక్కువ ప్రయోజనము కలుగవచ్చును. కనుక ప్రతి వైద్యునికవలయునై వైద్యము నెట్లు దూరమున నుండి గట్టపురములను మార్చుట క్రమమైన వర్గావయముల మొట్టమొదట పంపును. గట్టపురములను విగ్మముగ ముగియించుటకు, గట్టపురములను కేకెక్కువైద్యములను సమీపించి వానిని పరిక్షించి కావల

సిన సమాచారము నంతయు సేవాధిపతికి తీసికొనివచ్చి పెట్టెదను. అటులార్థము చేయుట లాభకరముగా నోచినందులకు, యుద్ధమునకు పూనుటయు లేనియెడల నూనుటయు సంభవించును. శత్రువుల బలము తన బలముకంటె పెక్కువగా నున్నట్లు తెలిసిన నుడల సేవాధిపతి యా ప్రవేశమును విడిచి పాటిపోవుటకు ప్రయత్నించును. సేవాధిపతియుక్తాంక్షావమున పోరాట్టి, స్వపక్ష సైన్యమును రక్షించుటకు గుఱువు దశముల మొదటివది. 2. ఇట్లే యొక ప్రవేశముందు లేచిన సైన్యములును చేరి యుద్ధము చేయుచు న్నప్పుడు శత్రువుల బాము తిన్న దిగ్భూతి మొదలున్నంత వారు సైన్యముతో యుద్ధము చేయుచున్నా లేక ధియపడి పాటిపోవుటకు ప్రయత్నించు చేయుచున్నానో మొదలగు విషయములను

వట్టుకొనవలసియుండును. అనగా వారు చేసిన పనినే తిరిగి చేయవలసిన ట్లుండును. ఇట్టి సందర్భములలో పాటిపోవుమందు శత్రు సైన్యములను పాటిపోవడం చేయుట మిక్కిలి యవశ్యము. అతివేగముగ పరుగెత్తించిపోవడము, శత్రువులను పాటిపోవుచున్నారని తెలియగనే వారి సర్వసిద్ధులనుకై సైన్యాధిపతి వివేకముతోను లంపును. గుఱువు దౌతులు పెక్కు శత్రువులను బలిమిబట్టిమి తునకు వారిని పట్టించెదన చేసినా లేక వారి సుదృఢమున ప్రవేశించి వారి బలమును పుష్కలముగ వాశము చేసియో మొదలగు మనశ్చిన్తు.

కనుక శత్రువుల స్థితిగతులను గుఱించి సమాచారము కావలసినప్పుడును, శత్రువాశనము మొదలగు పనులు సహజేగముగ చేయవలసిన దిగ్భూతిగను, గుఱువు విషయాలకంటి యుద్ధరంగము గల

మాన్యుల హింసించున ద్రివిధ, ప్రాంత, కర్తవ్య అర్హత కర్మములు

పొన్నదేవుడు అయిననుకూడ తమ యజనుడు భూమిపై వైదియు ఇచ్చెనుగలవల మాన్యులకు పాదపాదములు

తెలిసికొని గుఱువు దౌతు లన్నవివృతం సేవాధిపతికి వ ప్రమానము తీసికొని వచ్చుచుండును. 3. ఇది గాక, యుద్ధసందర్భమున శత్రు సైన్యములపై బడి వారిలో కలదశము కలిగించి వారి కేమి చేయుట వీను నోచునందున గావించుటయందు కూడ ఈ గుఱువు దశము బుద్ధిమోగించును. 4. యుద్ధము ముగిసిన తర్వాత, విడిపోయిన పక్షములలోనివారు శత్రుబాధను తప్పించుకొనుటకై మరెముక దూర ప్రవేశమునకు గాని, ఒక కోటలోనికి గాని పురశీతముగ నుండును. అందుకు నులమునకు గాని, అతితీవ్రముగ పాటిపోవుట కారంభించును. ఇట్లు వీరు పరుగెత్తి యొక కోటలో ప్రవేశించుటకై, యుద్ధములో అయ్యే సందఘటించినందునకు తనకు ఫల మేమియు నుండదు. అందును పొందినవారు తిరిగి యీ కోటను ముట్టడించి

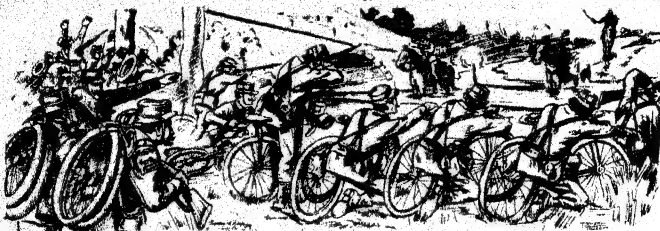
పాదములు కలిపేటలు లేవు. ఇట్టిసమయము ఇంత వేగమునకు ఇంత జరుపుదముగ వ కాల్పు మొట్టటిని చేయవలయు. యుద్ధము ప్రారంభ మైనప్పుడు

ఇంగ్లీషువారియెద్ద	50,000	గుఱువు దౌతులు,	
ఫ్రెంచి	50,000	"	300,000
రషియా	100,000	"	
జర్మనీ	70,000	"	120,000
ఆస్ట్రీయా	50,000	"	

ఉంది.

మోక్షార్థము..... పిని యుపయోగమును గురించి
విశేషముగ చెప్పవలసివచ్చి లేదు. నెవ్వములను గాని పుష్కలముగ

మొలమ తాని యొ
క ప్రదేశమునుండి
వెళ్ళియొక ప్రదేశ
మునకు వెళ్ళి...లి
వేగముగ తీసికొని
పోవలసి నప్పుడు
ఈ బండ్లు చాల
సహాయము చేయ
ను. రైలు మార్గ
ముండి న యొ కల.

మొదటి పాఠశాల నెలకు రూ. 1000 వరకు ఉంటుంది. ద్వితీయ పాఠశాల నెలకు రూ. 1500 వరకు ఉంటుంది. తృతీయ పాఠశాల నెలకు రూ. 2000 వరకు ఉంటుంది. చివరి పాఠశాల నెలకు రూ. 2500 వరకు ఉంటుంది.

ఈ పని యింకే కంటే ముగింపు వచ్చినను కానీ, పతి గ్రామము చుట్టు తిరియుచున్నది.

IV-వ ప్రాసంగ్యము

సాక్షాత్కారము

అక్షయమ స్వాధ్యాయమునందు ప్రకాశించు శక్తులు
తెల్లవచ్చును సముద్రమును పారించును, నిలవని మార్గమును వారు

పాదురు. శత్రువుల కట్టి సముద్ర
 మను దాటి యెగ్గుడు పై దండెత్తి
 సమృద్ధి ను పడవు మృశుల కెవరని
 సాధ్యము నని కాను. అట్టి
 కొలది ధైర్యములు విమానముల
 ముందునుండి గూతా కా మాన్
 మున ప్రయాణము చేయింపుదు
 నైత సమృద్ధి సామర్థ్య మిదిగా
 కనుగొని లేడు. ఇంత కాపు విమా
 నముల సేవను విత్త్యంతులగు ?
 కాదుటై యానమిరమైన శా కా
 బలము గలవారు యిండ్లందు
 నోడించుగలిగినవారు కాని, అట్టి
 ౭లము లేనివారు మిగిలిన కేమగు
 యున్నను. ఇంత గూఢగ్రస్తుల కలి
 పడుచుకొనకాలదు. ఇంకి వివాదాని
 రక్షించునుచు కుట్రచేత సము

ప్రశ్న: ఇట్టి సముద్రపు స్వర్గసముద్రాన దగినది వాకాబలము గాక మరియేదైనది?

కోగము నచ్చినచో నందు పుష్పకోమలకన్న కోగము
కావలెనని దేహమును కాపాడుకోమల మంచి పద్ధతి కదా! అట్లే

శ్రీశ్రీవులను సమర్థయించు నాటి యింగ్లండులో నకుం గెడ్డెట్ల
దేవార్లు వారిని పిమ్మట వైకృతములచే నోడించి లేచిను నేయలకు
పరులు శ్రీశ్రీవులను పట్టుదును నాటనియకునకులయు, నాటకులకు
ప్రవర్తించుచుండు శ్రీమదైకమలను నాశనము చేసి పట్టుదుని
పాలు కాంచుటయును ముత్తనముగ నుం యనాదిగ గ్రహించి, కష్ట
మైన కొనసాగుటకుండుటయు యుద్ధనకలలు కల్పి నేటి యుపకరణ
మును లేనని తిమ్మ నాకాలమును నెట్లు మొనరునకలలు కల్పి
నాకు పుట్టికలలుకొనమనే యున్నాను. గండు మాకు చేకముల
నా కొనకలలు చేసి తన వైకి యుద్ధము చేయవచ్చునను నా రెండు
యుద్ధనకలలకుండు నెట్లును యుద్ధనకలల నిర్దేశనా రెల్లప్పుడు
నిద్దును చేసికొని యుండును. శ్రీశ్రీవుల తమచేయునై నేటిపు
నకలలైన నాకలలను ఇచ్చి పానాను తన యుద్ధనకలల నాలుగు
శ్రీవుల సమర్థయించునకు నుండును. కావల్సియున్నది
నాకలలకు నెట్లును యుద్ధనకలల కలిగియుండునా రెయ్యిచ్చిపానా
నీడికలలను గాని, ఈ సాధనము లేననా కల్పి యపావయము
కలుగజేయు లేను. శ్రీశ్రీవు లేండుగో యెన్ని మాన్య ప్రాప్తు, బుద్ధి
లేనను మొదలును నమ సురకలలను విూరించి దండెల్ల ఆకరముల
లేను భాగములను చేకచేయకొనగలిగి కాని కొన్నికలలందల
సంకల్పనములకుండి యింగ్లండుకు దండెల్లగలిగి కలలు వోడెను
నాకు లేదు. మీ కంతమును ఇచ్చి పానాని నాకాలమును శ్రీశ్రీవుల
నాకాలమునీననము ముక్తమే కాకాదును. ఇంది చక్రవర్తి
యగు నెవోరియను పునాహానిగ సమర్థ చేకములను జయించి,
సమర్థ ప్రజలను లోలులమకొనెను గాని ఈ నాకాలములను ముక్త
చేసి యెన్ని నా ప్రయత్నముల చేసియు ఎన్ని మాన్య దండరియను
ఇంగ్లండుకు దండెల్ల యిచ్చిపానాని ముక్తము నొప్పగినను చేసి
కొనలేకపోయెను.

ఇంగ్లండు గాక ఇంగ్లీషువారి పరిపాలనకు లోబడిన దేశములు ప్రపంచము దేశములు అన్నిటి. వానిలో (1) సుదానూ దేశము (2) కనడా (3) ఆస్ట్రేలియా (4) న్యూజీలాండు (5) దక్షిణ దాల్సియా (6) శాశ్వతముఖ్యములైనవి. ఇది యన్నియు సముద్రమున పోయి ఐరోపాకును ఇంగ్లండునకును చాల దూరము దూరము. ఐరోపాలోని శ్రీశ్రీపుర లోకమున ఈ దేశముల పర్యవ్రాసము కలుగునదియుంటుంది గాని వానిని బయలుపరచునది ప్రయత్నించుచు, అనేక సముద్రములను వారు దాటి రావలసియున్నది. యాదృశ సౌకల్యమును బట్టి గాని యిది సాధ్యమగు పని కాదు. ఈ దేశములు శ్రీశ్రీపురపాలకుల గాక, కాపాడుకొనుటకు నూడ ఇంగ్లీషువారి కంతగానూ సౌకల్యముండదు. శ్రీశ్రీపురకలకన్న ఇంగ్లీషువారికాక లభింపగలదు. శ్రీశ్రీపుర సముద్రమును దాటి యీ దేశములపైకి వచ్చుటకు సాగునీరుండదు. వైశ్యములున్న సుదేశాదులను పోకలదు లేకుండు ఇంగ్లీషువారి దేశములను బయలుపరచు సాధ్యమనియు, శ్రీశ్రీపుర పోకలదుకన్న అధికము మింగి పోవారయొద్ద యుండినందులనే ఇంగ్లీషువారు ఇంగ్లీషువారి యితర రాష్ట్రములను శ్రీశ్రీపుర కిచ్చి పనియు, ఇందువలన సుప్రసిద్ధమగుచున్నది. ఈ కాపాడుకలకే, ఇది దేశములవారు ప్రతిభువులను యాదృశముచేయుటకు నేర్పుకొనవలయునని యేర్పాటు చేసికొని లెవరియైనా సమయముల పుట్టిపడ

నుకొనవచ్చును. ఇంగ్లీషువారి కట్టి యేర్పాటు చేసికొనక సమయములలోనే కృత్రిమమును యాదృశమును సృష్టి సమయము చేసికొనవచ్చును. ఇంగ్లీషువారిని కాపాడుచుండవలసి వారి పోకలకు; కాని వారి సైన్యములు కావు. బ్రిటిషువారు దీని తెలిసికొని, కడమిది పని పనులను సంవత్సరములనుండియు ఇంగ్లీషువారి పోకలములలో సమావేశము పోకలములను గూడ సలహాదించునది చేయటము చేర్చుకొట్టి పోకలముల కన్నకట్టి యాదృశములను కట్టుటకు చేయవలసి. ఈ పనులను సంవత్సరములుగా ఇంగ్లీషువారి యాదృశములను చేయవల, ఇప్పటికి బ్రిటిషువారి కింగ్లీషువారి సమావేశములను సలహాదించి యున్నది. అట్లు గాక, ఇంగ్లీషువారును బ్రిటిషుల కంటే నేర్పుకొన క్రైస్తవ లెవరియైనా సమయముల పుట్టి పడవలను యాదృశము ప్రాంతముననున్న కింగ్లీషువారియొద్ద బ్రాహ్మములయొద్ద కంటే రెండింటిలో నొక యింటికి.

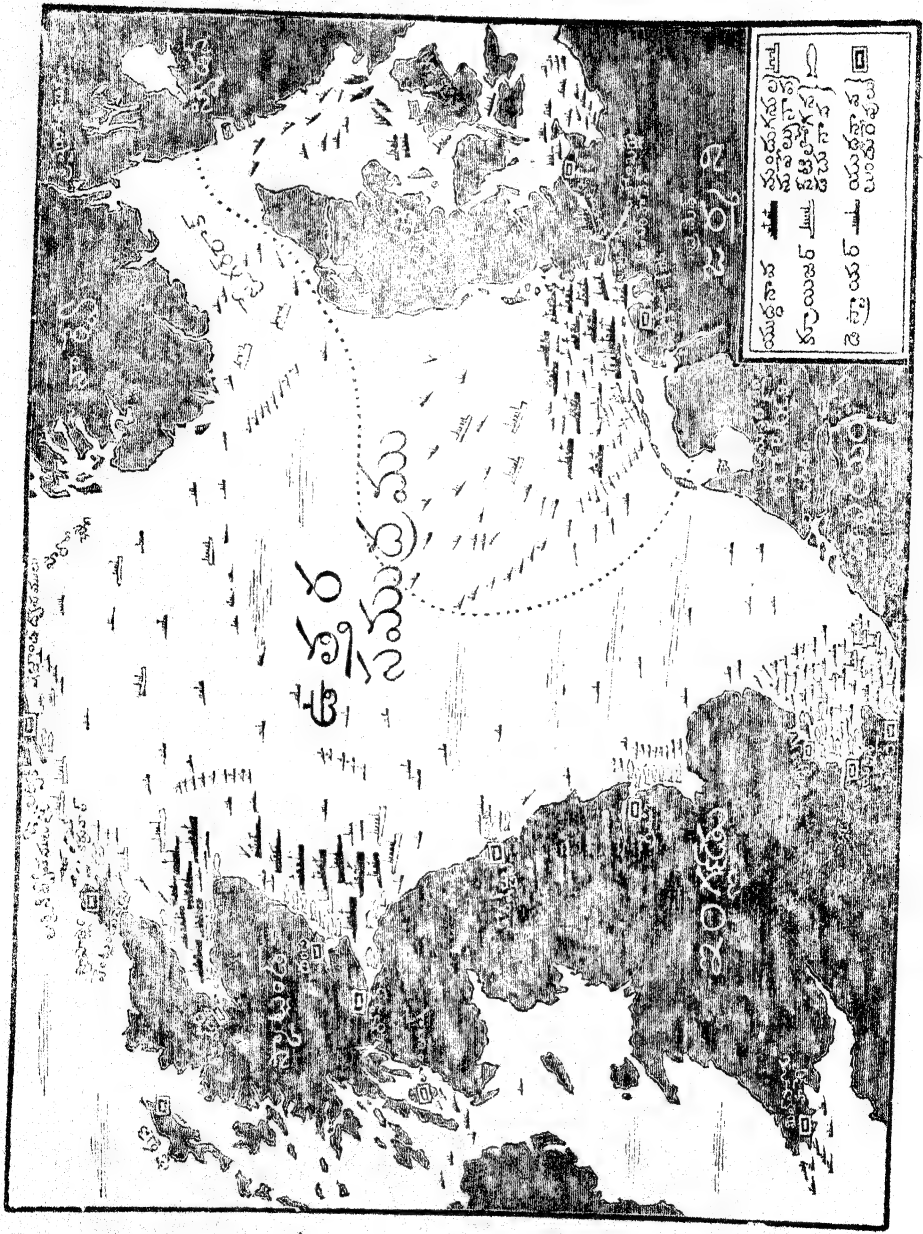
యాదృశము దిగువములవారును వినియోగించుచున్న పోకల అనేక సమయముల నున్నవి. యాదృశము ప్రాంతములలో పుట్టి పడవలను వినియోగించునది పోకలములను సృష్టి పడవలను పోకలను, ప్రాంతములలో వారి వాడలనున్న యీ క్రింది విధముగా నుండెను:—

వివరము	ఇంగ్లండు		ప్రాము		కె.సి.నూ		ఇటలీ		బర్మిని		ఆస్ట్రేలియా		టర్కీ	
	కట్టిపని	గో	కట్టిపని	గో	కట్టిపని	గో	కట్టిపని	గో	కట్టిపని	గో	కట్టిపని	గో	కట్టిపని	గో
యాదృశములు	58	14	21	10	8	7	9	5	35	6	14	2		
బ్రిటిషు ప్రాంతము	9	1				4			4	3				3
క్రియాశీలము	47		21		12		9		9		2			4
లైట్ (క్రియాశీలము)	65	20	8		2	8	14	4	43	6	9	3		
టూర్పుడో పోకల	25	1	3				3				11			
టూర్పుడో పోకల డెల్టాయిడము	201	36	80	7	95	45	80	16	183	12	15	3	8	
టూర్పుడో పోకల	106		153		25		94	1	80		58	27	3	
సమయములు	69	27	50	26	25	18	18	2	24	14	6	5		

దీనినిబట్టి ఇంగ్లీషుపక్షమువారియొద్ద బర్మినిపక్షము వారియొద్ద కంటే రెండు మూడు కట్టిపనియు యాదృశము అన్ని పని సమయములనున్నది.

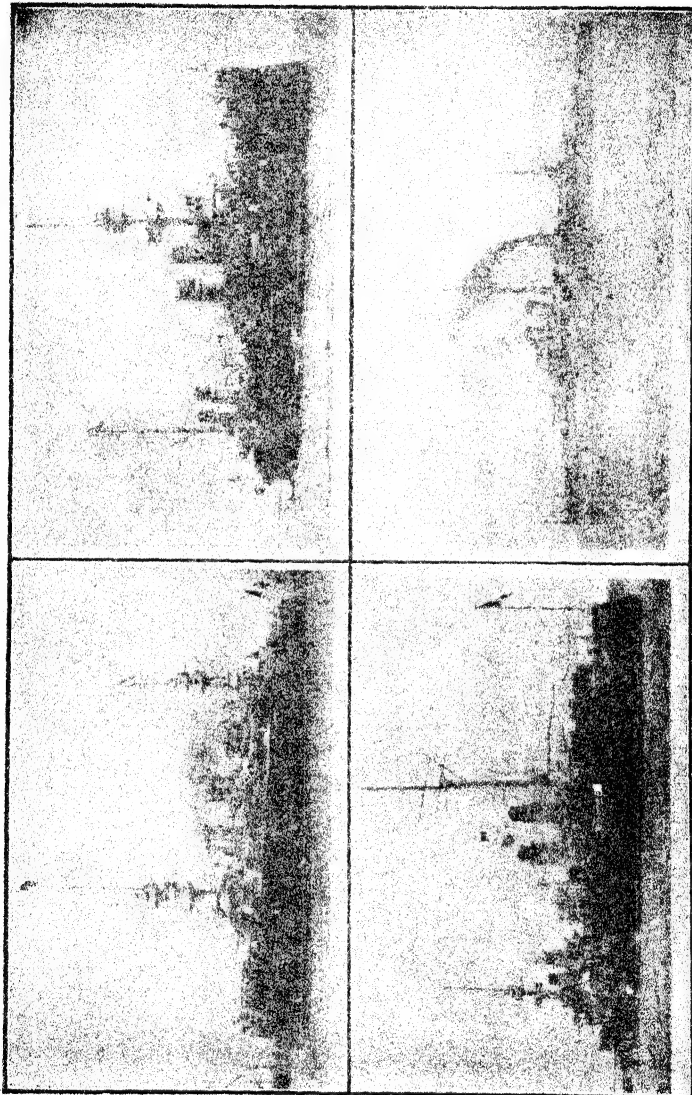
ఇది దేశములవారి పోకలముల తారతమ్యమును మరలొక విధముగా చూచునది కట్టిపనియు, అన్ని వాడలను పోకల వైశ్యము

కలిగియుండవు. కొన్ని చెప్పవలసివచ్చునది విన్న పనిగా నుండును. ఎక్కువ వైశ్యములు గల యాదృశముల కట్టి పని వైశ్యములు గల యాదృశముల కంటే చెప్పవలసివచ్చునది సమయములు. దీని చెప్పవలసియుండవలెను, దానియందు చెప్పవలసివచ్చునది యాదృశములు. ఎక్కువ పోకలగు అందును, కనుక చెప్పవలసివచ్చునది సమయములయిన

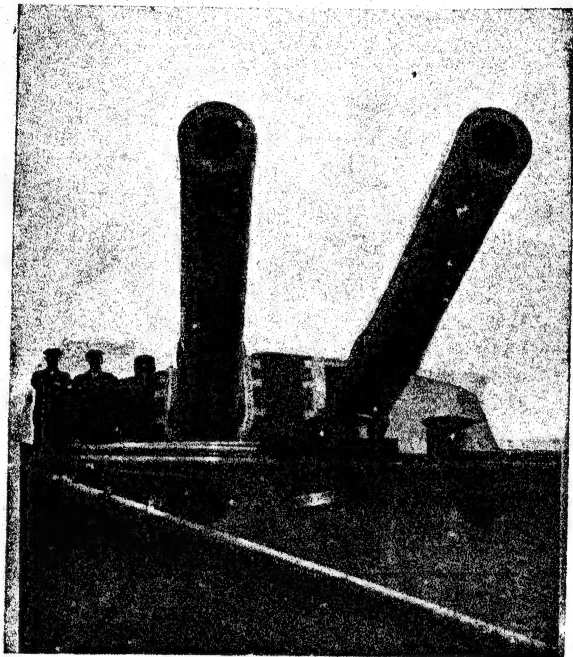
యుద్ధనావక
 కర్ణాటక
 తెలంగాణ
 మధ్య ప్రదేశ్
 రాజస్థాన్
 గుజరాత్
 తమిళనాడు
 కేరళ
 ఆంధ్రప్రదేశ్

BATTLESHIPS

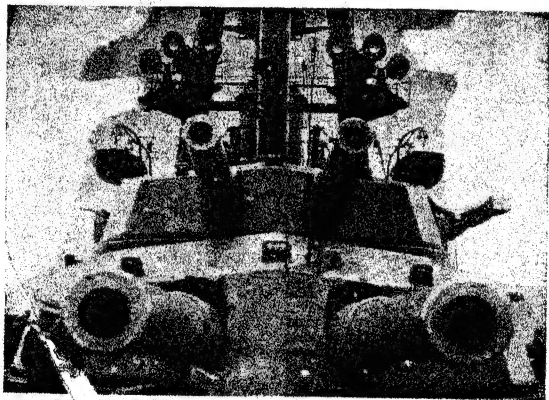
సంపత్కరాది

THE 13.5 INCH GUNS OF THE FORE TURRET OF H. M. S. AJAX

THE 13.5 INCH GUNS OF THE FORE TURRET OF H. M. S. AJAX

THE GREAT GUNS IN THE BOWS OF H. M. S. NEPTUNE

THE GREAT GUNS IN THE BOWS OF H. M. S. NEPTUNE

యంత్రవౌక శైకాల్యము క్రిందివిధమున నున్నదని తెలిసికొనుట యుపయోగకరము.

	ఇంగ్లీషు పక్షము	బ్రిటీషు పక్షము
డ్రైడ్ వాట్ల శైకాల్యము	1,704,828 టన్ను	728,962 టన్ను
క్రూయింగ్లు	1,153,779 "	372,287 "
డిస్ట్రోయింగ్లు	290,214 "	99,222 "

మొదలము 3,148,681 1,100,471
(సుమారు 32 లక్షల టన్ను) (11 లక్షల టన్ను)

ఇంగ్లీషు పక్షమున జర్మనుల పక్షముకంటె నూడింకల అధిక శైకాల్యము గల వాడ అన్నది.

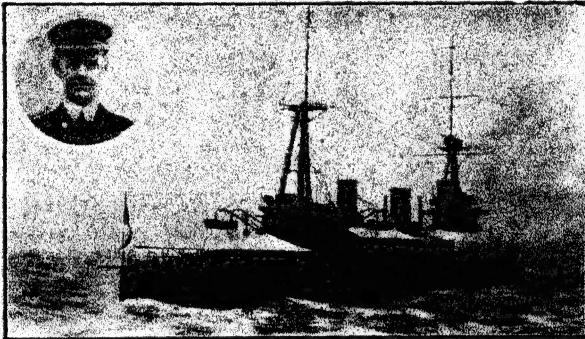
ఈ యంత్రవౌక

లలో ఒక్కొక్కదాని కలన నొక్కొక్క విధ మైనయంత్రము కలదు నున్నది. వీని యన్నిటిలో "డ్రైడ్ వాట్లు" మిక్కిలి గొప్పవి. వీని పొడుగు 390 అడుగుల మొదలు 580 అడుగులవరకు నుండును. వీని శైకాల్యము 15,000 టన్ను మొదలు 27,500 టన్నులవరకు నుండును.

వీనిలో కొక్కొక్క హెన్రీలాండ్ యంత్రము అన్నదిగానీ దీనిని అందు వర్తక యంత్రములకు భిన్నముగానీ పేర్కొనినవి. వీనిలోని కట్టుబడిన 150 లక్షల రూపాయల మొదలు 350 లక్షల రూపాయలవరకు వట్టును. ప్రతి "డ్రైడ్ వాట్" నందును 10 మొదలు 25 మైళ్ల దూరమువరకు నుండును పంపెడి కేరెటరు లనేకము లుండును. ఈవేళకు గంటకు 20 మొదలు 24 మైళ్లవరకు ప్రయాణము చేయగలవు. వీనిలో కొక్కొక్కదానియందు 750 మొదలు 1000 మంది మనుషులు లుండును. క్రీస్తులయొక్క "డ్రైడ్ వాట్లను" వెదక వానిని వాశీకము చేయుటయే వీనియొక్క ప్రధానమైన పని. సముద్రయంత్రమందు ఇయోనజయములను నిర్ణయించు యంత్రవౌక లివియే.

"క్రూయింగ్లు" ఇవి గొడవ అగతి యంత్రవౌకలు. యంత్ర కాలములో ఇవి చేయుపని సైన్యములలోని నిజులు దేశముల పని కలెక్టి యుండును. ఇవి "డ్రైడ్ వాట్లకంటె చిన్నవిగాను తెలివకను నుండుటయే గాక, వారికంటె పెక్కువ వేగముగ ప్రయాణము కూడ చేయగలవు గనుక, క్రీస్తుల యంత్రవౌక లెక్కింప వచ్చుకా,

వాని బల పెంపొందుకొనె శక్తున కొద్దివరకు యంత్రము లెక్కినా ఈ మొదలగు క్రీస్తుల క్లితిగతులను తెలిసికొనుట యం దివి ముఖ్యముగా నుపయోగపడుచున్నది. ఇది యతి వేగముగ ప్రయాణము చేయగలిగినది కావున, వా కొద్దివర కేదైన సమూహము క్రీస్తుముగ తెల్లదులనియుండు వెదల చుక క్రూయింగుల పంపి కావలసిన సమూహ మారించు తెలిసికొనును. ఇది యాయంత్రవౌకలు చేయు ముఖ్యమైన పని. వీని పొడుగు 400 మొదలు 500 అడుగులవరకును, శైకాల్యము 2000 టన్ను మొదలు 15000 టన్నులవరకు నుండును. ఇవి గొప్పవై 25 మొదలు 30 మైళ్లవరకు ప్రయాణము చేయగలవు. సమూహములను తీసికొని వచ్చుటయే గాక, ఇవి చుట్టికొన్ని పనులను కూడ చేయుచుండును. క్రీస్తుల క్రూయింగ్లు

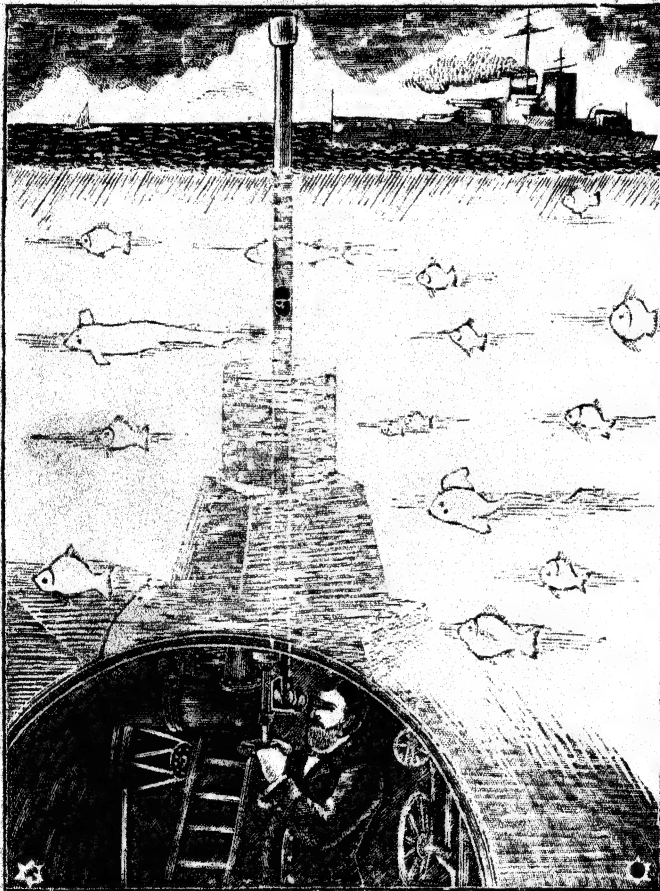
హ్యూలాండ్ క్రూయింగ్

విక్రమవైద్యుల కని విడిచియువల, వాని కోరికను మొదలుపెడి వానిని వాశీకము గావించుట య, వ్యాపారము చేయుచుండు క్రీస్తుల వాశీకము చక్కటి కొని తెనుదేశమునకు తీసికొనివచ్చుటయు ఇవిచేయుటటి ఇతర శాస్త్రములు. ఇవి "డ్రైడ్ వాట్ల"తో యుద్ధమున కేవలము సాహసించవు. వీనిలోని వీరంను లంద గొప్పవి కావు. "డ్రైడ్ వాట్లకంటె చిన్నవి వేగము కలిగి యున్నవి గనుకనే ఆ యంత్రవౌక యొక్క కనువీరంనకు ఇవి పని గల్గిపోవును.

"డిస్ట్రోయర్లు".—ఇవి యావద్ దిశగతి యంత్రవౌకలు. "డిస్ట్రోయింగ్" అనగా వాశీకము గావించునది యని యర్థము. వీనిలో చివరను లెగని యున్నది. కొన్ని జలముపై నుండియే క్రీస్తువౌకలను వాశీకము చేయును; భుగొన్ని జలయొగ్గల దానినుండి సముద్రము కచ్చివచ్చుచు వైకీ వచ్చుచు క్రీస్తువౌకలను వచ్చుము కలిగించును. ఇవి యన్నియు చిన్న వాలు. వీనిలో కొక్కొక్కదానియందును కొన్ని చిడిగట్టము లుండును. ఇదియే టార్పెడో బలంబును ఈ గట్టములలో పడుచు నొగిండు మొదలగువాని నుండి క్రీస్తువౌక కనుబడివచ్చుచు దహనముగ యెల్ల సమయామున ఆ గట్టములదానివైకీ వచ్చుదురు. క్రీస్తువౌకను తాళగనే యీ గట్టములందున్న నుండు కుండులొని నుండును.

వానపైకి వచ్చును. ఈ గుండు తిగులగానే శత్రువారి పగులుటయొ
మునుగులయొక శత్రు మతియేభక్షింప వచ్చును నొందుటయొ సంత
పించును. ఇట్టి దీప్తా)యట్లు కలకు పక్షములవారయొద్దకు ఆ శత్రువు
లున్నది.

దీనికి శత్రు
నొక కలను వాళ
శత్రువు చేయుకొ
య్యును, ఈ
యొద్దకును దీని
కలకు శత్రువులాగ
మించు కలంగ
లేదు. దీనికికలకు
మాను కాళి
ములున్నది. ఇది
మగుల పెట్టెగా
ప్రయోజము చే
యవను. కనుక
శత్రువుగ నదేమ
ద్రోహిస్తాడు
గాని ప్రయో
నగ్గునుగాని పం
డించి పోవుటకు
దీనికి శత్రు లేదు.
నిలాంతి ర్థములు
నిర్మిల్లా పలుకుండి
పని చేయును.
దీప్తా)యట్లు ఎల్ల
వ్యధులు బలముగా
పల నుండలేవు.
అవ్యధుల వ్యధు
గాని నీలపుకొమ
టపుమైరావలసి
యుండును. ఇది
మైకవచ్చినప్పుడు
శత్రు నొక కల
మాచిన యెవల

జలాంతరము శిథిలము

తద్దంతి అది కానియండి దీనిని వాళవము చేయగలిగియుండును.
పొరుగుముతో బహిరంగముగా. యుద్ధము చేయుటకలను కలుగు
నంతటికి. లాగము ఇట్టి రహస్యపు పనులకలను ఎన్నటికిని కలుగ
జాలదు. ఇది వాళి. ఈ దీప్తా)యట్లు లాగి నట్టుములు చాల వృథు

కైకవి. ఎంతయూర్తి. మహాయము కలిగినను, ఇది నిగుపయోగము
లైపోవును. ఈ వ్యవస్థయుకలను ఇది సాధారణమైన దిన్నదిన్న
యొడలను వాళవము చేయగలిగియుండును. కాని గొప్పగొప్ప
యొద్దనొకల నెన్నటికిని ముట్టుకొనలేవు. కనుకనే యెదికలకు దీని

లంక దెడ్డవాకల
శీలాటియసాయ
మును కలంగ లేదు.
ఈ వైవిధ్యము
ములనుండి నము
ద్రము మీద ని
నంతరించుచును
శత్రువుల యుద్ధ
నొకలను వాళ
నము చేయుట
ఇరుగు పక్షముల
వారినిపెన్నియో
సాధనములున్న
దని స్పష్టమగు
యన్నది. ద్రోహ
వాట్లు ద్రోహ
వాట్లును, క్రూరు
నగు క్రూరు
నగును, దీప్తా)
యట్లు అన్ని నక
ముల వాళలను,
వాళవము చేయు
ట కై యు ప
యోగించుటకు
యొద్దు.

సముద్రయొద్ద
ములో సమాప
జయములను నిష్ట
యించుట యందు
యొద్ద నొక కల
కంటే ఎక్కువ
ప్రధాన మైన
పాత్రువు మది

యొకటి యున్నది. వాటికలయొక్క శత్రు యీ పాత్రువు
సముద్రముమీద యుద్ధము చేయు శత్రువు కులగముగ లభించునట్టిది
కాదు. ఇది యనుభవముకలను కలుగకదే గాని దీనిని నంపించు
టకు వేలు మోగియు లేదు. ఇట్టి యనుభవముకు ఇట్టి పాత్రు

వీధులలో యాకాశము విశాఖాశాని మరలయే జేశకులవలన లేదు. ఇంట్లందు దీప్త మగుకులవలన దానిలోని ప్రజలందఱు సముద్రము యొక్క- మందిరేష్టల వాగుగ నుల్లసి యున్నారు. అవానిమండి సముద్రమువారిక ప్రయాణము చేయుట కింక సహజమై యున్నది. ఈ దేశమున కొండలేవు లనేకము లుండిటవలన ఇది వ్యాపారమున కర్హులైన మనుషులముగ నున్నది; అందుచేత ఇంగ్లీషువారు చాల కాలమునుండి దేశదేశములలో వ్యాపారము చేసి వానికొలలో నెల్ల సుగ్రామ్య లని ప్రసిద్ధి గాంచియున్నారు. సముద్రము వారిద యుద్ధము చేయుటకు మీ నిష్ప శేదు సేయికోర్కవారు కాదు. మీ పుట్టిదని మొదలు మీ కిదియే పుట్టియై యున్నది. ఇది యమ ధము మర యెవరికిని లేదు. జన్మముల కింకలేవలన యుద్ధవశలే లేవు. మీ దేశముయొక్క- సముద్ర తీరము చాల చిన్నది. భూయధమం దున్నంత శేషు మీకి సముద్రయధమం దు లేదు. ఇది గాక, పొలమున యొండలేవు మీ దేశముందు లేవు. ఈకాణములే సముద్రము వారిక ప్రయాణము చేయుటకు మోడ జన్మముల కెక్కిన యాకాశము లేదు. వందలకొలది సుందర్మనులనుండి సముద్రయధములలో ఆరితేరి యింగ్లీషువారి కిది పది పదునైదు సంకల్పములగు దీనిని శేషుకోనుటకు ప్రయత్నియి చేయుచున్న జన్మకులకు ఎంత మౌర్యు సాటి లేదు. జన్మముల యెల్లయును జనులని స్వాధీనపఱచుకొనుటకు ప్రయత్నించుటలో ఈ విషయమై దేవు డిదియే వాగుపలమకొనుటయే వారి ప్రధానోద్దేశము. యెల్లయును దేవులలోనాను మిక్కిలి శేషు గల వానివలన. ఈ దేశపు సముద్రతీరమున అంత్యైర్పు మీదలగు కాలమైన యొండలేవు లనేకము లున్నవి. కనుక యెల్లయును స్వాధీనమైన యెడల, ఈదేశపు ప్రజలను వానివలన నుపయోగించుటకును, ఈ యొండలేవులలో గొప్ప యుద్ధకోపము లియారు చేయుటకును ఎవ్వరూ యశకాశము కలుగను. ఇది గాక, సోలెడు మై నుండ జన్మవీచారు చాల కాలమునుండి కన్ను చేసియుండుటకు మోడ, ఇదియే కాక ఇమై యున్నది. ఈ విషయములను బట్టి ప్రస్తుత కాలమును ఇంగ్లీషువారి కున్నంత శేషు సముద్రయధమం దు జన్మకులకు లేదని పుష్టమగుచున్నది.

యెదల వారి కాలము జగదులో యంతవజ్రము యుద్ధము చేయుచుండి నైగిలవలన వానివలనను సమస్తగి అన్న పానములు దుష్టులు మొదలగు పోషణసామగ్రి యొండలేవలమును. కనుక నింద తినుట కాహారమును, ఎండ గాలి వడ్డును శత్రువుల యాయుధములు మొదలగువానివలన కలుగు పాపములందీ నిష్పించుకొనుటకు కావలసిన బట్టలను లేనియెడల, వైనివలన బలహీనులై యుద్ధము చేయలేక శత్రువుల వశము కావలసినవా రగుదురు. యుద్ధరంగముం దిప్పుడు మహావ రంశ కోట్ల జను లున్నారు. మీ కందఱికి కావలసినద యాహారసామగ్రిని కొందు పక్షములవారును నిద్దముగ నుండుకొని యొండలేవలమును. ఇది గాక యుద్ధము

సాగుటకు మరగొన్ని పదార్థములు మన కావలసియున్నవి. వీనిలో ముఖ్యము లైదు (1) కుహారీ నుదు; (2) కైలో లను తమును (3) రబ్బరు; (4) గుడ్డుములు. వీనియొక్క- పన్నులు యెప్పుడే పేనుమవారికి నిర్దిష్టావుతో అప్పుడే యా పక్షమువారు యుద్ధమును మావలసియుండును.

అహారము:— యుద్ధము లేవప్పుడే మామూలుగ ఈ రెండు పక్షముల దేశములలోనివారును తమకు కావలసిన యాహారపదార్థములను ఏర్పఱుమగ సంపాదించుచున్నా రో గమము తెలిసికొనవలయును. వీరిలో ఏమీచూచారు మౌర్యుల వ్యవసాయము ప్రధాన పుష్టిగా గలవాడై తమకు కావలసిన సోధులను మొదలగువాని తమ దేశమువారికి నిర్దిష్టమై పోసి తమకు కావలసినవలన దేశమందనుంచుకొని మిగిలిన పదార్థములను ఇతరదేశములకు కమ్ లాభము పొందుచున్నాడు. కనుక మీకి కావలసిన పదార్థములందు మీ దేశములలోనే పండును. జన్మవీచారి కట్టి పదుసామము విశేషముగ లేదు. మీరు మోడ వ్యవసాయము చేయుచున్నాను. ఇది మీ భూములలో పండు పదార్థము ప్రజలందఱికి చాలదు. ప్రజలకు కావలసిన పదార్థములలో మాకు కంటిలు మౌర్యమే జన్మవీచం దున్నట్టి యగుచున్నది. మిగిలిన యింకకంటిను మీ దేశదేశములనుండి వ్యాపారములమున శేషించుకొనుచున్నాడు. ఇంగ్లీషువారి కింతటి యశకాశము మోడ లేదు. కింక శేషుము ప్రధానపుష్టి కానే కాదు. వీరిలో ముఖ్యమైన భూములు బట్టలు చేయుట గమములందీ లోపములను తీయుట, ఇతము మొదలగువానిలో సామానముల యెల్లయులను చేయుట, సకారంగములలో వ్యాపారము చేయుట, మొదలగు వానివలన లేవనను కలపాదించుకొనెదరు. మీకి కావలసిన యాహారపదార్థములలో పరియత భంగముండ మీ దేశమున పండుట లేదు. ఇతర దేశములలో వ్యాపారము చేసి, పదార్థముల కొనెదముగ మండ్రి యుండియు, కనరా; మొదలగు దేశములనుండి మీరు తమకు కావలసిన యాహారపదార్థములను లేర్పకొనుచున్నాడు. ఈ దేశములయందొకకడలే యెనును సంభవించినయెడల, ఇంగ్లండులో యెనును సంభవించినట్లే. ప్రాప్తం అజ్జీయా దేశములలోనివారు మీరు తమకు కావలసిన యాహారపదార్థములలో కొన్నిటిని తమ భూములందునే మండించుకొనుచున్నను మరగొన్నిటి నితరదేశములనుండి కొనికెప్పించుకొనెదరు. కనుక వీనినిబట్టి యొక్క- ఏమీచూచారు తప్ప మిగిలిన వానికందరికి కావలసిన యాహారపదార్థము లితర దేశముల నుండి కావలసియున్నవని పుష్టమగుచున్నది.

యుద్ధము లేవప్పుడే మీ ఢిల్లీ యొను లున్నది. యుద్ధము సంభవించగనే మీకి విషయమై నదిలర కట్టము కలుగను. వ్యవసాయము చేసి గణా భూమినుండి పదార్థములను మత్తైలి చేయుట, యుద్ధము లేవప్పుడు కట్టపడి పనిలేయగలిగిట్టియు మంచి యావనమునం దున్నట్టియు లైకులు మాలివాండ్రు అనేవలన శేషుము చేయుచుండురు. యుద్ధము ప్రారంభించిన దిగనే ఇట్టి నగభూ

గంధలు తమ పోలములను విడిచి శేష్వమును మాని వైశ్యములో చేరి యుద్ధకర్మమునకు వెళ్ళకటనే యుండును. ఇందువలన యుద్ధమునం దుపయోగపడేవి యాడుకార్లు ములినాల్లారు పిల్లనాల్లారు మాత్రము శేష్వము చేసి ధాన్యము కుత్తిచ్చి చేయుచుండును. సాధారణము ప్రజలకు కావలసిన ధాన్యములో మామ భాగములు జన్మని యందే యుత్పత్తి యగుచున్నను, యుద్ధసమయములో ఇది సాధ్యము కాదు. పని చేయలేని యాడుకార్లు మొదలయినవారు శేష్వము చేయుటవలన భూములలో మామూలుగ పండుచున్నంత పంట కండువ కదా? కనుక వ్యవసాయము చేసి తమ జీవములోనే ధాన్యమును కొంతవఱకు పండించుకొనుచున్న జన్మనులు శ్రైంది వారును యుద్ధకాలమున దట్లు చేయలేక, ఇతర జీవములనుండి మామూలుకంటె శెక్కువ యాహారపదార్థములను తెచ్చుకొనవలయును. ఇదివఱకు తమ జీవవంతు మూడు కోట్ల పుట్టు పండుచున్న యెడల, శేష్వము చేయునట్లు చేయుటకు వీలులేని యుద్ధకాలముందు జన్మములు తమకు కోట్ల పుట్టు చే పండించగలరు. కనుక శిష్పటికన్న నిష్పటిక కోటి పుట్టు ధాన్యము శెక్కువగ వీరికవలెకలదులనుండి కొని తీసికొని కావలయును. ఇతర జీవముల స్థితి కూడ నిట్టిదే. యుద్ధము లేనప్పుడును యుద్ధము సంభవించినప్పుడును ఆహారపదార్థముల విషయమై యొకటే స్థితియందుండు జీవ మొక ఇంగ్లండు మూత్రము. యుద్ధము లేనప్పుడు కూడ వీరికిర జీవములనుండియే తమకు కావలసిన ధాన్యములను తెచ్చుకొనెదను. యుద్ధకాలముందు కూడ వీరిట్లే చేయుదును.

ఆహారపదార్థములను గురించి మరికొంత విషయములను మనము తెలిసికొనవలయును: (1) ఇల్లిమీవారు, జన్మములు, శ్రైంది వారు తమకు కావలసిన ధాన్యము నితర జీవములనుండి యేలాగు సంపాదించుచున్నారో? మామూలుగ వీరు చేయు పనియవిధముగ నుండును. ఇతర జీవముల శిష్పటికా సమీపము కావలసియున్నది. బట్టులు లోనూపు సామములు, యెర్రతములు మొదలగువాని నితర జీవముల విననలేనంత శబ్దమును పొకగాను చేయలేదు. వన జీవములో ప్రతి పండుచున్నది కువము వీచవంటి పిస్తాగముగ బట్టులను తెచ్చించుచున్నాము. అట్లే యితర జీవములవారు కూడ చేయుదును. కనుక ఇతర జీవములకు కావలసిన కావ్యమైన సమీప నిల్లిమీవారు చేసి వారి నితర జీవములకు పంట దానికి బదులూహారపదార్థములను తీసికొనెదను. వీ శిష్పటిక బట్టుల నిచ్చిన, ఇతర జీవములకు శిష్పటిక యాహారపదార్థముల నిచ్చెదను. వీరు శిష్పటిక నిచ్చిన ఇతరులు కూడ ఇట్లే చేయుదును.

యుద్ధము సంభవించిన తర్వాత వీరి ఆహారపదార్థములు యుద్ధముకంటె శెక్కువగ నితర జీవములనుండి రావలసియున్నది పని యిదివఱకు మనము తెలిసికొనియుంటిమి. దీనికిని వీరు మామూలుకంటె శెక్కువగా బట్టులు మొదలగు పండులను చేసి ధాన్యమునట్టి యగు. జీవముల కంపవలయును, ఇట్లు పండిన గాని

వీరికి కావలసినన్ని యాహారపదార్థములు దొరకజాలవు. యుద్ధ కాలముందు బట్టులు మొదలగువాని మామూలుకంటె శెక్కువగ చేయుట కష్టమైన పని. మామూలుగ చేయుచున్న సగవలను చేయుటకు పట్టులు, కున్నాధ్యము, విలగగా, నేత, గవలు శ్రేష్టముల యెర్రతములు చేయుట, మొదలగు పనులను చేయుచున్న మామూలందఱు యుద్ధము ప్రారంభము కాగానే, ఈపనులను విడిచి వైశ్యములో చేరుదురు. కనుక పిల్లనాల్లారు ములినాల్లారు మూలమే యాపములను చేయుచుండును. వీరివలన మామూలుకంటె తక్కువ పంటలు జన్మవి. మొదలగు జీవములయందు కుత్తిచ్చి యగును కాని యెక్కువ పంటలు జన్మించి కావాలవు. ఇతర జీవములనుండి యెక్కువ యాహారపదార్థము లిప్పుడు వీరికి కావలసియున్నది వీరిని సంపాదించుటకు వీరినే బట్టులు మొదలగువానిని వీ శిష్పటిక కంటె శెక్కువగ చేయలేదని మనకు తెలియదునున్నది.

(2) ఇల్లి స్థితిలో గలందు పండియవలసిన ఆహారసామగ్రిని సుపాదించుటకై యేమి చేయవలయును? వీరికి బదులుగ ఇతర పదార్థములను విశేషముగ నిత్యులేనప్పుడు, వీరు భవను నిచ్చి వీరిని కొనవలసియున్నది. ఇదివఱకు బట్టులు అద్దపుసామములు జీవములు మొదలగువాని నిచ్చి జన్మములు పనయొద్దనుండి గ్రహము మొదలగువానిని తీసికొనుచుండిరి. ఇప్పుడు వారి శెక్కువగ చేసి పంటలును వీలు లేదు. కావున వీరు మామూలు నిచ్చి యా యాహార పదార్థముల నితర జీవములనుండి కొనవలసియున్నాదు. ఇల్లి స్థితిలో వీరియొద్ద విస్తారము భవ ముండవలయును. యుద్ధకాలముందు భవము లేకుండి నే పదార్థమును దొరకదు. కనుక శిష్పటికపూ శిష్పటిక భవవంతులో వారితే జీవము లభించును; భవము లేనిపక్షమున కప బయము లభించును. మామూలుగ యుద్ధములు లేనప్పుడు ఇల్లిమీ వారును శ్రైందివారును విశేషవధము కూడలేదట్టి కావలసినవారి కప్పిచ్చుచు కష్టి సంపాదించుచుండువారు. వీరి వ్యాపార మవలెక మై యుండుటవలన వీ శిష్పటిక భవమును గడించగలిగెను. ఎట్టి కష్టమును లేక వీరి కెంత భవము కావలసియున్నది దొరకును. జన్మవీవా లిల్లి స్థితిలో లేరు. సాధారణముగ వీ రప్పు తియవలెక కాని యిరువుల కప్పిచ్చునంత మందినకలలో లేరు. కనుక తమకు కావలసిన పదార్థములను కొనుటకు విస్తారమైన ద్రవ్యము వీరియొద్ద లేదు. ఎంతయో కష్టముమీద గాని వీరి కప్పుడు అప్పు కొరకదు. యుద్ధమునకు ముందు కూడలేదైన భవముండుటవలన కావలసిన పదార్థములను కొనుచుండురు; కాని యిది యొకవేళనే వీరు యుద్ధమును నిలవవలసియుండును.

మందు, తోటాలు... ఇవి యుండిన గాని కిరంగులనుకుపాటలయొద్దనుండు పయోగించుటకు వీలులేదు. వీరిని చేయుటకు రాని యెట్టిది మొదలగు పదార్థముల చేకవలను కావలయును. ఈ పదార్థములు జన్మనియందు విశేషముగ దొరకవు. ఇతర జీవములనుండియే జన్మముల ఇల్లిమీవారును వీరిని కొనవలసి యున్నాదు.

పెట్రోగ్లిఫ్:—కిరీపనావారో గనలనుండి శివమండలికి
 యొకవిధమైన చయము. దీనిని విష్ణుగ్రముగా విమాచలమంటారు. ఇది
 మోటారుబల్లంతోను వానరుడు. ఒక ప్రత్యేకమునందే మరొక
 ప్రత్యేకమునకు విష్ణుగ్రములను విక్రీడి చేసినవగు వంశవలెనే చక్రము
 మోహించి బిడ్డలను మోయిపోయిరి. పెట్రోగ్లిఫ్ చయము శివమండలి
 విమాచలము గాని మోటారుబల్లము గాని ప్రయోజనము లేకులేదు.
 చక్రము కూడా వీనికొకటి విష్ణుగ్రముగా నున్నది. విమాచలమునందున్నది.
 ఈ రెండు విమాచలములను జూచినయందు కొరకుటలేకయున్నది.

గృహములు:—గృహము దళములు యాద్యములు జేవల
నిన పనులు చేక్కగ బడు గురుకు గృహములు కావలసియున్నవి. వీనిని
గృహ విధి దళములనుండియే యిరువదళములనాదును తెచ్చుకొన
వలయును.

యన్తనౌకలు చేయ వని

ఇంగ్లీషువారు బహుమతలకంటె పెక్కువఱ యుద్ధవాక్యములు వ్రాసి యున్నాఁ దని మన కిదియుఁజే తెలిసియున్నది. ఈ యుద్ధవాక్యముల నెం గ్లీషువారు తమభువనమున వ్రాసినారనియుఁజే తెలియదు. ఇది చేయును నను లెచునా నునకు మిచ్చునను తెలిసికొనవలయును. యుద్ధవాక్యములు చేయుటలనున పనులు మహా గుర్తువిని (1) శత్రువుల యుద్ధవాక్యములు యెవ్వమునకుఁ పురకొనిన వానిని వానియొక చేయుట చేయుట పని. (2) శత్రువుల వ్యాపారమును నిలిపివేయుట. శంఛన పని. (3) శత్రువులకుఁ బెను దేశభుల. వ్యాధివ్యామున కేలాటి కంగమును కలగఁజేయుట. చేయుట ముఁదన పని. (4) తమ దేశమునకును తమ ప్రభుత్వమునకు లాభఁబడేముందు నితర దేశములకును గల సంబంధము లేనిదొక ముందు పక్షము కావలయునను నానగన పని. ఈ పనులు చేసికొనియును శంఛన పనులు మహావలయును చేయుటలనున పనియని విచార్యము.

మొదటిపాస

శ్రీశువుల యుద్ధవాక్యములు యుద్ధమునకు పురికొల్పి వానితో యుద్ధము చేసి వానిని నాశనము చేయుటయే సమగ్రయుద్ధము యొక్క ప్రధానోద్దేశము. యుద్ధము ప్రారంభమైనప్పుడు ఇంగ్లీషు వారి భక్తునన జగ్గన్ భక్తులనుకొంటే వెన్నెన నాకాటలు ముడిపించి కఠోః ఇష్టి సందర్శనములూ జగ్గము నానలు పొడవైన నీముద్రమునకును వచ్చియుండవలె వారి నోడించుట యింగ్లీషువారి కంట కష్టమున వసి నది. జగ్గములు కింత సామాన్యము చేయుట కిష్టము లేకపోయినది. అందువలననే వారి నానలన్నియు సముద్రములోనికి రాక చొదల చేవుటయందే యింతకంతకు నాగియున్నది. వారలొనియుండు యుద్ధవాక్యాలతో యుద్ధము చేయుట చొట్టమొదలును వీరి విధమునగైత వీని నోడ చేవుట సలభమే. బంధులకే వర్తనమునా చేయవలయు ననియు, అట్లు వచ్చి వచ్చుచే సమయము చూచి ఇంగ్లీషువారిచేత ననియు, ఇంగ్లీషు యుద్ధవాక్య అన్నియు జగ్గనీగిని ఇంగ్లండువారును వరుస నున్న యుద్ధరసముద్రమునకం దలికాగనూకలతో సందర్శించుచున్నది.

శరీరము నానలతో యుద్ధము సుఖవిపలమునచే భావి యుద్ధి ముద్ధమునా శరీరము లెప్పుక జయముకలుగు నని యుద్ధిచేసెనని ధృవమున నమిర్చియున్నాగు. జ్యోతులవలె మీరు వియవము చేవులనా దానికి నక విప్పుటచేసిగా తిరుగుదు నెప్పుడెప్పుడు యుద్ధము నకునా మని కుతూహలపడుచున్నాగు.

జన్మల మూడే కేవులలోనికి వెళ్లి నాకే నాకల వేల నాకల
నము చేయకూడ దన నుదయము కొందరికి కలగవచ్చును. ఇట్లు
చేయుట మిట్టిని నాచార్యులకను. ఇది భువిలోనే చేయి పెట్టుటయే
గాని మరెముకటి కాదు. జన్మలల కేవుల మట్టును నొకటయ
లగు కాలే లనేకము లున్నవి. వీరిలో నొప్పునొప్పు వీరిలగు
లగుచేయియున్నవి. వీరిని కెప్పుడుచొని రేవులలోనికి ప్రవేశించుట
యలభ్యమైన మేర కాదు. ఇది గాక కేవుల రేవులకు నొకటయ
దంటెను పెట్టె డిప్టోమెట్టు. డిప్టోమెట్టు. ముగ్గురు
నీటియందు యెర్రరచుచున్న పెట్టెయందును లభ్యమగు
వేసేనున్నాను. ఈ డిప్టోమెట్టు ఈ ముగ్గురును ఎక్కడ
నున్నవో నగు తెలియదు. సాధ్యము కాదు. రేవులను
ప్రవేశించుట ప్రయత్నము చేసే డిప్టోమెట్టు ముగ్గురును లాక చేక
ఈ డిప్టోమెట్టు కలిగి మునిగిపోయినాను. కనుక రేవుల నుండు
పావుల నావలలో ముగ్గురు చేయుట అసంభవము. వీరిలకు
రేవులను నుండు సాధ్యము. కనుక డిప్టోమెట్టు నావల లోకేవులలోనికి
వెళ్ళక బయటకు పోవును. జన్మల నావల కేవులను నొకటి కనుక
యూరిని కేవుల నుండు నావల చేయియున్నది.

అనేకవలెయ్యవలయుననిది కోట్లలోనిది ప్రవృత్తయను కర్మ
చేసి యిట్టి పువారి నొడిచి ముక్తమునా నెన్నియో నుద్దేశకాళమున
జ్ఞానులు కర్మము, ఇష్టము చేల యుద్ధము చేయుటకు వీను భయపడు
దువారు? ఇంత భయపడువాంరి ప్రశ్నము నెఱచిన కర్మ
చేయునని? ఎప్పుడైతే నిర్విషాదాలతో యుద్ధము చేయ
వలయు ననిది యోగి వేదమైన మున్నా? కాదుకోనియుండు
అట్టి జన్మనిదాని ముక్తిప్రాము మేమిది? తెలియవచ్చుచి, ఇట్టి
వారి యుద్ధకాళము జన్మము నుపలంబి కలిగినను మందునకలదు
వారిలో యుద్ధము చేయుటవలన అపజయము నుపలంబు కలుగు భయము
జన్మము వచ్చుచి, కనక ఏరో యొక నిధమున కన్నె యిట్టి పు
వారలను వాడెము గావలెచి, నిర్వార్య దిగిదినవారిలో యుద్ధము
చేయునయు ననిదే వీరి ముక్తిప్రాముము, దీనికిజ్ఞ జన్మన లిండ్లందు
మహుళకర్మల నుండు మున్నప్రము లన్నిటిలోను క్షిప్రాయుధ నుంది
యవ్వారు, అన్ని భాగములయందును నుండునగుల పెదజల్లియు
వారు, ముగిసొట్టకకమున ఇట్టి పువర్తకాళు లీ గుఱును మొదలగు
సావిధ తాళి నున్న నున్న మునియోగియనుమెదలె చిరకాలమును
నిర్దిష్టాత్త వనియు అటుకర్తాత్త వేది, అటుకర్తాత్త వేది, అటుకర్తాత్త
వా రుండించుదువ్వారు. ఇట్టి గుఱులను తొరుకుటకు ఇట్టి ముగిసొట్ట
నిధముక కన్నె మునియోగియను? కాని ఇట్టి పువారు నుండ ఇట్టి

శత్రు పోరాడవలసినవా రగుదును. ఇట్టి దుష్ప్రేరి రావలెనుటకై ఇంగ్లీషు యుద్ధనౌకలు సముద్రములలో తిరుగుచు పోలినువారు దొంగలను వెతికవలెను జన్మనియుద్ధనౌకలను వెతికి పట్టుకొను యుండును. శత్రువుల యుద్ధనౌక లన్నియు ఇట్లు పట్టువదలవచ్చును నన్నయమగ ఇంగ్లీషు వర్తకనౌకలు దేశదేశములను వెళ్లి ప్రజలకును వైద్యములకును కావలసిన వస్తువస్తువులను తేగలిగియుండును. జన్మని యుద్ధనౌకలకంటె ఇంగ్లీషువారు యుద్ధనౌక బెక్కువగా నుండింట్ల నట్లును జన్మనుల యుద్ధనౌకలు దాగియుండుటవల్లన, ఇంగ్లీషువారి వర్తకనౌకలు యుద్ధనౌకలను దేశదేశములను వెళ్లి వ్యాపారము చేయుచున్నది.

నాలుగువ పని

యుద్ధము ప్రాచీనమైనప్పుడు ఇంగ్లీషువారి వైద్యములు జన్మనివారి వైద్యములకంటె చాల చిన్నదిగా నుండినను క్రమక్రమముగ కొంత కాలములో పెద్దది కాగల వనియు, ఇండియా కనడా ఆఫ్రికా లియా మొదలగు దేశములు ఇంగ్లీషువారి ప్రభుత్వమునకు లోబడి

యుండి యుండుటయు, వీనిని పురుషు లందఱు ఇంగ్లీషు వైద్యములలో చేరి యుద్ధము చేసి తమ రాజ్యక్షేత్ర రామభూతుల కొనుచుండుటయు ఈ వైద్యాభ్యుద్ధికి ప్రధానకారణ మనియు, మరచిన ప్రకరణములో నేలిమియుండి, ఇండియాలో లక్షల కొలది వైద్యము నిరంతరం కరుణై యున్నది; మరియు ఇంగ్లీషువారి వైద్యములను తియ్యరు చేయవచ్చును. ఇంగ్లీషువారి మొదలగు రాష్ట్రములయందును ఎన్నియో వైద్యములున్నవి. అయితము యుద్ధ గంగము ఈ దేశములలో లేదు; యుద్ధ మలభయము ఈ దేశములను నేలకొలిచి మైక్రీ మానవము సముద్రముల కాల విశాసాఖండములో జరుగుచున్నది. ఈ రాష్ట్రములయందుండిన వైద్యములు విశాసాఖాని యుద్ధభూమికి వెళ్లిగలిగియుండుట కదా, ఇంగ్లీషువారికి లాభము కలుగుటయు వారి వైద్యములు వృద్ధి చేసుగుటయు నుచిత వారికి నయము కలుగుటయు సంభవించును! ఇండియా మొదలగు దేశములను చదివి ఈ వైద్యము లంత దూరము ప్రయాణము చేయలేనియెడల వీనిలను ఇంగ్లీషువారి కేంద్రములై పుట్టుచున్నా

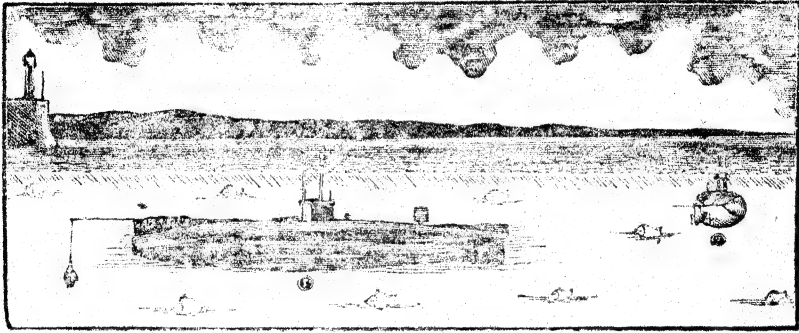
మును కలుగుగలదు. కనుక ఈ వైద్యముల వృద్ధిని దూర రాష్ట్రములందుండి యుద్ధంగమునకు తీసికొనిపోవుట కేరైన సాధన మొకటి యుండవలయును. ఇంగ్లీషువారి యుద్ధనౌక లే ఇట్టి సాధనముగ నున్నది.

ఇదియులే మన దేశందుండి గొప్ప వైద్యముకట్టి విశాసాకులై జన్మనులలో యుద్ధము చేయుచున్నది. ఇట్టి అస్తిలిలియా కనడా మొదలగు దేశములనుండి కూడ వెళ్ళివేల వైద్యము తియ్యై యుద్ధంగముగ నున్నది. ఇంతి దూరదేశములనుండి సముద్రముగొడ ప్రయాణము చేయుచున్నప్పుడు జన్మనుల యుద్ధనౌక లే వైద్యములు నెమర్చుకొని యుండిన, వీని గతి యేమై యుండును? యుద్ధనౌకల కిరంగల చెప్పవలె. ఈ వైద్యము లన్నియు సముద్రమున కాహారము కావలసినదే కదా? జన్మని యుద్ధనౌక లే వైద్యముల కట్టుబడ నియమ, వీనిని విశాసాకు నుగతీరియుగ చేర్చవది ఇంగ్లీషువారి నౌకాబలమే. ఇంగ్లీషువారి యుద్ధనౌక లనేకములు సముద్రములలో తిరుగుచుండునంతరకాలము జన్మనుల నానల శత్రులలో నుండి బయటికి చచ్చి ప్రయాణము చేయుచుండు వైద్యమును సముద్రనికాలు

చేయుట కట్లు సాహసించవలెను! ఇంతి గొప్ప యుద్ధము జన్మనుచున్న ను ఇంగ్లీషువారివాని తియ్య ప్రభుత్వములలో నున్న యిండియా, మొదలగు దేశములకును, ఈ దేశములలోనివారు. ఇంగ్లీషువారును, మామూలుగ యుద్ధము లేనప్పు డేలాగు రాకపోకలు చేయుచుండిన ఆలాగే యప్పుడు కూడ చేయుచున్నాను. జన్మనుల యుద్ధనౌకలు చూచుచుండిన ఈ ఇంగ్లీషువారి వైద్యములను మన వైద్యములను ప్రాము దేశమును ప్రవేశించి ప్రెంచివారి సహాయముగ యుద్ధము చేయుచున్నది. వీని సంగతి చూచుచు జన్మనుల నానలారబోయిండుననియుండును. ఇది యంగియు ఇంగ్లీషువారి న్నౌకాబలము యొక్క చుటకుయే.

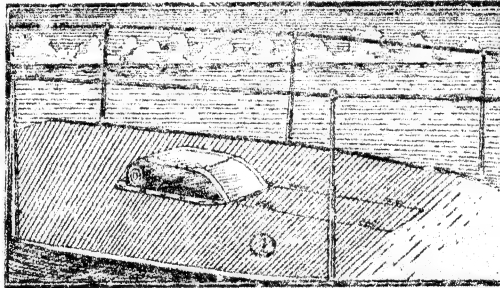
జన్మనివారి కింత నౌకాబలము లేని కారణముననే, ఆఫ్రికా ఏషియా మొదలగు దేశములలో తిగు ప్రభుత్వమునకు లోబడి యుండు దేశములకు తప్ప వైద్యములను పంపి వానిని గమించుకొనజేసంగలేది దుష్ప్రేరి. నువ్వును. ఇందువలననే యాదేశము లన్నియు నొకటి పెంబడి యొక్క ఇంగ్లీషువారియొక్కయు వారి మిత్రుల యొక్కయు పరిపాలనలోనికి కచ్చుచున్నది.

THE SUBMARINE

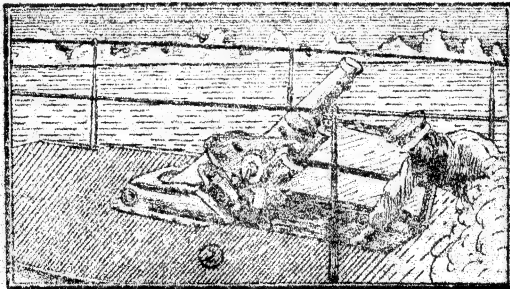
నీళ్లలో నుంచి వచ్చు జలాంతర్గామి

THE STEEL HATCH

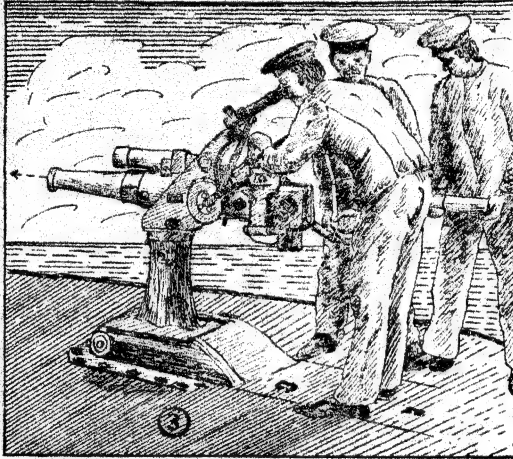
జలాంతర్గామిలో కంటికి దూరమైనది

GUN SWINGING UPWARDS

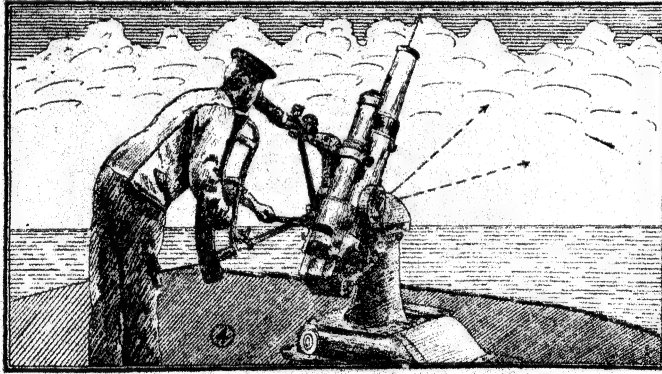
పైకి కేరగినది త్రొక్కుట

LOADING THE SUBMARINE GUN

జలాంతర్గతమునకు

IN POSITION FOR FIRING

జలాంతర్గతమునకు

జలాంతర్గతములు:—నర్తమాన పర్వగాతమున నీటియందు మునిగిపోవు యుద్ధనౌకలకు ప్రాముఖ్యత గలిగినది. వాటియందు క్రీత్రువుల నౌకలను పూర్వకాయుటకు బాధ్యులై నిర్మాణములందును, క్రీత్రువులవిమానములను నౌకనము జేయుటకై కిరంగులనున్న బడియు న్నవి. ఈపటము జలాంతర్గతమునై నమగ్నమైన 14 పౌండులను బెలుపుదున్నది. ఇది మొదటను పడవకెత్తిమీద నున్నబడియుండి త్వరలో లోపుల నమగ్నముటకు విలంబము. ఈకిరంగులకు ఖలోజము లున్నబడియుండునగాన కిరంగులను గాల్చువారు గుల భిముగ గలిగి పెట్టుటకు నీలుండును. దానికై వియమించిన ముగ్గులలో కొకకడు మందునిచ్చును, రెండవవాడునింపును, మూడవవాడు కాల్చును. కిరంగిని నన్నుకై త్రులకును, నడికెత్తికిని, త్రిప్పటకు తగినటు బురుగుబడినది. మొదటిపటమునందు నమముగనున్నటులను రెండవవాడునుండి నడికెత్తికి గరితెట్టినటులను ఈపటమిది.

ఆకాశయానములు

పాలవర్తి రామమూర్తిగారు

స్వప్నియందలి సకలతేజాల్ హస్తవైశ్రేణ్యం దని చెప్పకొప్పదు. మానవుడందలి విజ్ఞానము యీ శ్రేష్ఠశక్త్యమునకు ముఖ్యకారణము. ఈ జ్ఞానములైన మానవుడకు పంచభూతములను పరిశోధించి వాని భర్తృత్వమును గ్రహించి యవి మానవుని సౌఖ్యమునకు అక్రమము నుపయోగపడగల వని గ్రహించెను.

జ్ఞాన కథితమైన కొలది స్వప్నియందలి నూతన శక్త్యలను గ్రహించి మానవుడు దిగజవాభివృద్ధి గాంచుచున్నాడు. ప్రథమమున పాదచారి యగు మానవుడు చిన్న కళకును వేర్పాటు చేసి తిగుగుచుండెను. దానికన్న చేగముగ పోవలెనని యుద్దేశించి కైసి కల్లను మోటారు బండన, భూమి కళకుములను నిర్మించి ప్రయాణము చేయవలెనని యెంచి యెదిరినది.

అటులే జలమున దాటెను. తిండి చేయుట నీటిలో నీడలును చూచి మానవుడు చాస్తముల పాచోయ్యమున నీటిలో నీడ మొదలిడెను. తిరువాళి మహానదులను మోక్షపాచోయ్యమున నీడలు దువ్వరచునని యెంచి తిరువులు నీటి తేలుట గని కొన్ని కొయ్యలను చేర్చి తేవుగా నిర్మించి నదులను దాటగలిగెను. కాన రానుచిన్న పడవలను నిర్మించెను. తరువాత మహాసముద్రములను పయనముచూడ నుద్దేశించి యోడలను భూమినాకలనుగని చేట్టి నేవుచ్చగా జలరాశిని దాటగలగుననిచ్చెను.

చేపలు నీటిలో నీడలును చూచి మానవుడు నీటిని దాటగలిగెను. తే పక్షులకనున పెగురుటలుగని మానవుడు దండరితుడనుకొనవలెనని ప్రయత్నముల పలువలె మొదలిడెను. ఈ ప్రయత్నములయొక్క ఫలితముగా వాతావయవము చేయుటకు విమానములు కనిపెట్టబడినవి.

విమానములు... పురాణ నిదర్శనము

కన ప్రాచీనగ్రంథములలో నక్కడక్కడ విమానములుండినట్లును పురాణవీరులు వానిపై నెక్కి తమ యిష్ట వచ్చినచోటుల నెల్లి గ్రుమ్మరుచుండినట్లును చెప్పబడియున్నవి.

పురాణములను చదివినవారలకు పుష్పక పాంథకవిమానములు పేర్లు విశిష్టములు. అంతేకాక, యిందుమీద 2,500 గంధర్వములను పూర్వము బోధావహారినండి నిర్మించుకొని యానెనిగి

విమానముల మోక్షవృక్షముల కిముల

దానవిమానమును నిర్మించి వటుంబ నమీయు దానిపై నెక్కి యుగిల మోక్షవృక్షము నని యొక కథ నూడ కలదు. మనవలెనే గ్రీకులు కూడ తమ పూర్వీకులలాకాక మోక్షము చేసినట్లు చెప్పుచున్నారు.

మనునాటక శతాబ్దమున ఇటాలియాలో కేఫలూ డోకడను వివిధమును పక్షుల తెగలను చేర్చి కనపాచువుల కంటి గట్టుకొని యొక కోట గొడ్డవారుండి. ఇతగురుటల యెచ్చించెను. కాని యెచ్చింపు భూమిపై బడి కాల విశంగంకొట్టుకొనెను. పూర్వపుట్టి నిచ్చించుకొన్ను తన్నియొకరు గుంచుడెను. ప్రథమమున వాకాకయావయవమున ప్రోవ జూచిన వాడని తెలుపటం ఫాటివి యైన "లానా" యని చెప్పవచ్చును.

ఈయన 1670 వ సం. వ (వాసిక గ్రంథమందు ఆకాశయానమున కనుకూలించు కొన్ని యూహలను స్పష్టీకరించెను. అంగుళములో 235 వ కంటి మందము గల రాగి రేకునో 28 అడుగుల వ్యాసపు కొలత గల గుండ్రని వాలుకు గోళములను నిర్మించి యెందలి వాయువును దీసికేసి మూకులను నిగియించి యా వాలుకు గోళముల పొక చిన్న పడవ కంటిగట్టినచో, నది యాకాశమున తేలుట కని "లానా" తన పాత్రమనందు లిఖించెను.

వెను. పలువురి గోళములను నిర్మించుట దుస్సాధ్యమైనను, ఈయన యోహానలన వారోధణములలోని వాయువుకన్న లభ్యమగు పదార్థముయొక్క సాపోత్యమున వాతాకాయము సాధ్యమగు నని నిర్ణయపడెను. పురాణ పరిశ్ర, ప్రాచీనగాథల నటుంచి ప్రస్తుత విమానముల విషయమై యాలోచించిము.

ఆకాశయానము - ప్రశ్ననుప్రయత్నియు

ప్రాప్నుదేశములో "లతున్న" పట్టణము దగ్గల "అగ్ని శి" అను చిన్న పుణ్యము గలదు. అందు "మాటుగాల్పుయిరు" అను ధనాధ్యక్షుడైన వర్తకుడు గలడు. అతనికి శోశా, స్త్రీశా అని యిద్దరు పుత్రులు గలరు.

ఈ సోదరులొకనాడు ఆకాశమున కేలయ్యు మేఘములను జూచి తేలికయగు వాయువును విడదలచి పీల్చుట యుగము మేఘములవలె నాకాశమున కేలగల నని యూహించి కొన్ని శోధనలను చేసిరి.

గాలికన్న పొగ తేలికయగు పదార్థ మని కాగితపు గుమ్మటములలో పొగను నిండి వానిని పై కెగురుచేసిరి. అది పై కెగురక కేలవించితే పోలుచుండెను. ఈ శోధనలను జూచుచున్న యొక ముగ్ధునిపై గుమ్మటమున కొక చిన్న బట్టను కట్టి, అది పై కెగురు నని యుహించుట చెప్పెను.

మాటుగాల్పుయిరు సోదరులు తాము చేయుచున్న శోధనలను క్లిగిపజుమొకవంటకు పోయియునుకొని 1781వ సం. జూన్ 10వ తేదీన గడ్డికట్టలను తెగించిపైకి దానిలన వచ్చు పొగతో 105 అడుగుల చుట్టుకొలత గల గుమ్మటము నిండ్ నిండి వాని వాతాశమున విడిచిరి. అంత నా గుమ్మటము కిక్కిరిసి పిగిరి పడి నిడుమలులలో మైలున్న అచిత్తూరు కేలం బడెను. ఇంతి స్వల్పకాలములో గుమ్మటము కేలంబయిటకు గాఢము గుమ్మటములోని యష్టవాయువు కల్పపడటమే యని గ్రహించిరి.

మాటుగాల్పుయిరు సోదరులు చేయుచున్న శోధనలు ప్రాప్నుదేశమున దిరిగిటకు ప్యాపీసెను. ప్యాప్సునగరమున చార్లెసు రాబర్టు అను క్రెకటికాక్రూరలోహమాటుగాల్పుయిరు గుమ్మటము మోగి గుమ్మటమును కొన్ని మార్పులలో నిర్మించిరి. అందున్నవాయువునకు మాటుగా ఇనుకొలి పొడిపై గంధక ద్రావకమును పోసి దానిలన జనించుచే యుగదరివాయువును లిల్లిలో నిడిరి. కాగితపు గుమ్మటమునకు మాటుగా కచ్చునపురలో పూయంబడిన పట్టుగుడ్డ నుపయోగించిరి.

కొనీని యాకృతులను చిత్రపటముల ఎర పుటలో జూడవలెను.

ఈ గుమ్మటము కొక మైదానమునకు గొనిపోయి యాకాశమునకు విడిచిరి. అంతి గుమ్మటము అమతివేగముతో 3000 అడుగుల యధికం కెగిరినది. అది 45 నిమిషము లాకాశమున వండి, విడిచిన ప్రదేశమునకు 15 మైళ్ల దిక్కున కేలం బుడెను. అక్కడ కాపురిది యేదో యొక భూర మని ప్రయోగించి కట్టలతో దానిని కొట్టి

కునానుకలం గావించిరి.

తరువాత కొన్ని శోధనలు చేసి గుమ్మటము కేలవించునెయ్యునిగా నిశుటమను, మ్యాగ్నెట్ కు గుమ్మట ముడికనవచ్చునది, అది ప్రద్రలం కాకుండ్ దానిలోని యుగదరివాయువును కేలంబరి పోనియ్యటమను గుమ్మటముయొక్క యుగదరిభాగమున కొక కవాట (Valve) మార్పులు చేయవలెను.

ప్రథమమున నీ గుమ్మటముయొక్క కేరి భాగమున దేలాడగట్టబడిన లోట్టిలో కొక మేకను, కొడిని, చాతును నుంచి యాకాశమునకు విడిచిరి. గుమ్మటము భూమిక దిగవచ్చునది, అందుంచబడిన జంతువుల కేలిచ్చెనె యహాయమున, మార్పులు లేకుంటేనే భూగర్భములయిన జంతువులు నయి మాకాశమున సంచారము చేయుచున్న నను విషయము నిర్ధారణమయి యుండెను.

1783వ సం. జూలై 2వ తేదీన, మార్గెట్ నెడెర్ డేను, మిసెస్ సేజునాడే యంగ్లెసువారిచేటి. ఈ మువ్వల గుమ్మటములో కెక్కి యమిరిసాచుమునో ప్రథమమున వాతాకాయము పట్టిరి. ఒకనాడు కొడిను గుమ్మటములో కెక్కి యంగ్లెసు చానల నాటుమండగా గుమ్మటము కాలి ప్రద్రలం సమస్రములో బడి కురిచు చుట్టినొడెను. 1785వ సం. న బ్లాంకెట్టు అను వైమానికుడు గుమ్మటములో కెక్కి యంగ్లెసు చానలను విసాచుమున వాడెను.

టిలెనోల్లి బుగ్గిములను గనికెట్టి చాతాకాయమునకు దాం జూడెను సాప్నుదేశములే. అవి కల్లగాన సునములందును నుపయుక్తము లని నికెట్టిచి కూడ ప్రాప్నుదేశములే. 1791వ సం. న జ్యూనివారిని ప్రాప్నువారిని జరిగిన యుద్ధములో నీ గుమ్మటముల సాపోత్యమున ప్రాప్నువారు క్షిణివుల గట్టులట్టులను గనుగొనెను, శుక్రగ్రహుల ప్రచారమును నూడం కేడిగ; మరయు గుమ్మటములలో పావులములను గొనిపోయి తెరిగి వారిర్యారా లేఖలను బంపుచుండిరి. అప్పటికి ప్రాప్నువారి జనుమునకు ఈ గుమ్మటముల నుయిరిము కాణ్ణులు లని తెలుపబడినది.

గుమ్మటములలో కెక్కి చాతాకాయన నుండి నుచున్న క్షుణ్ణ భూమకకటము కూలంబు కెక్కిలనుటపుట మార్పును కొడిగా విడదలచి ననియు మనమ్యల క్షణముల విడదలచి ననియు, మనమ్యలం చిన్న చీలకలెను, రాజగ్రహుల కన్నని కెక్కిరిలగను, కగడంబు ననియు కొందఱు వైమానికులు నుడియువానిని.

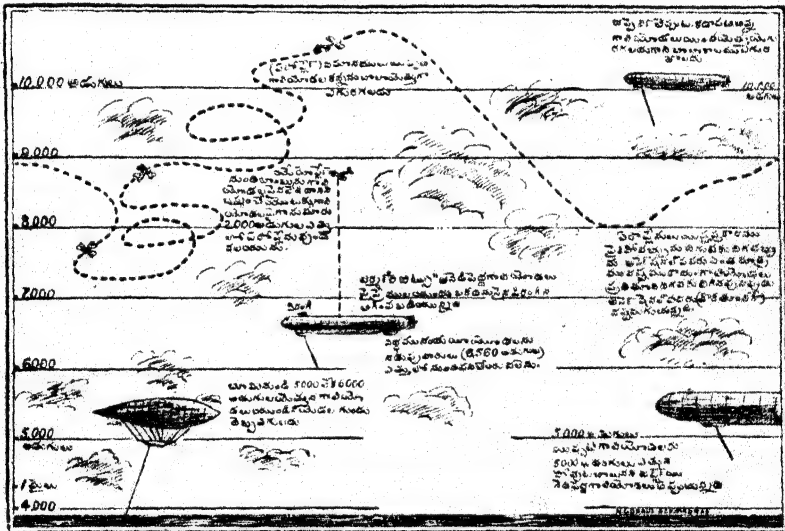
1806వ సం. నెలకు గుమ్మటముల విషయమై యెవరును క్షలించియుండలేదు. తరువాత బుద్ధిమంతులు కొందఱు కొన్ని నూతనములైన యేర్పాట్లు చేసి గుమ్మటములవారు కెక్కి యాకాశమున కెగురుకుో ప్పరిచెండిక, దాని నిచ్చుచున్నట్లు దిక్కులను నడచియు ప్రయత్నియును నూడ చేయు నుదలిడిరి.

గాలియోడలు

ఇచ్చనచ్చిన దిక్కునకు ద్రిప్పటకు కిలగునట్టి యోడలకు

దేశవిజ్ఞు అని పేరు. వీనినే గాలిచాడ అని పిలువెను. 1852 వ సం. కృ. నిఘాంతకరగాన నడుపుటకు వీలగునట్టి నిమానమును నిర్మించిరి. ఈవిమానము 114 అడుగుల పొడవున, 39 అడుగుల వ్యాసపు కొలతయు గలిగి పొగుట్టు యాకాగమన నుండెను. శుంఠముగా నుండక పొగుట్టు నూపుమన నుండుటలే శుభ్యుటయ కలకంఠగుట కవకాశ ముండదు. కాని పరికొన్ని యిక్కట్లులు సంభవించుచుండెను. గాలిచాడకు నూన్యకృత్తి సోతనప్పుడు దాని వాయుకోశము యొక్క మధ్యభాగ ములికి పెద్ద దగుటయు, కీలలవాయువు సోత నప్పుడును, మేఘముల చాటునకు నదినప్పుడును కోశములోని యుదవజనివాయువు తగ్గిపోయి శుభ్యుటయు ముఖ్యమైనవిగాని యాకాగమనమున మాన్య మెందుచుండెను ఈ మాన్యను నివారించుటకై

వాయుకోశముయొక్క మధ్యభాగమునం దొక త్రిత్రి శేష్కవిధి. శుభ్యుటయు ముఖ్యమైనవిగాని సోయనప్పుడు ఈ త్రిత్రిలోనికి వాయువును పోషించి వాయుకోశముయొక్క పరిమాణము యథాప్రకారముగ నుండుటకు చేయవలెను. వాయుకోశ ములికినప్పుడు కోశము పరిసరీతుండ వానిలోని కొంత వాయువు కవలయువ్యాగా వెలుపలికి పంపవలెనుండును. ఈ త్రిత్రి బాలు రాబలాడు కాలిపంత్రిలోని కల్పగుత్తిత్రితర నుండు నని గ్రహించవచ్చును, వై నుదవజనిచిన యేగ్నాటులకు కోడు మూడు గజలుల కత్తి గల యాపరియంత్ర విగ గాలిచాడ క్రిందిభాగమున కున్నది. ఈ యంత్రము నూరుపానుల వలన పుండును. ఈ యంత్రసాహాయ్యమున గాలిచాడ గంటకు 6 మైళ్లవలకు నడువగలిగినయుండును.

తరువాత కొంచెలు మా ప్రముఖులను నిద్రుత్తన్న క్షిణోను వడపు శుభ్యుటములను కొన్నిటిని గనిపెట్టిరి. ఇప్పుడు పెట్రోలు (కోశికి నూనెతో) విమానములను వడపు చేర్చుట గానివలెనుండినది. ఈ పెట్రోలు ఇంజను గనిపెట్టబడిన తరువాత, వాయువును స్వాధీన పఱచుకొనుట సాధ్య సయ్యోగని నిరాశాజనకములైనది.

తరువాత నిఘాంతకర నిర్మించిన శుభ్యుటముకన్న కొన్ని నూతనములైన యేగ్నాటులతో క్రమంగా లోకదానిని నిర్మించిరి. ఈ శుభ్యుటమునకు వాక్చీ ముఖ్యమైన వీక్షావట్టుగడనో నిర్మింపబడిన వాయుకోశమును, ప్రయాణికులు కూర్చుండుటకు వెనుకజల్లులతో గట్టి యొకతొట్టకు వలె చేర్చబడుచును; ఈ తొట్టకు వెనుక భాగమున కోశ నిలుపుచుక్కానిని, దానికి వెనక వైకి చేతులును,

క్రిందికి దిగుటకును పొగు తరొక యడ్డమక్కానిని నమర్చెను. ఆ శుభ్యుటమునకు 9 గజముల కత్తి గల విద్యుత్తుకై సాటారు ఇంజను నుంచెను. దీని సాహాయ్యమున శుభ్యుటము గంటకు 1. మైళ్ల వేగమున నడువగలిగినయుండెను.

ఈ శుభ్యుటముల ద్వారా కొలంబుండి యుంబిన్న తమ వైపులమును జాతుకుం దొన్ని ప్రవర్తనములను చేయుచుండిరి. ప్రాచ్యులోని ఎవయలో సోఫుమును ఖాట్టి వచ్చుటకు పంపెముచేసి కొని దూరమాంబుగా దొక యోటునుండి పయనమై తిరిగి బయలు దేలిన సానమునకు అలగంటులో భాగములో వచ్చి చేరెను. మట్టి నదిన దూరము 7 మైల్లుండును. ఈ సందేమును గెలిచినందుకు దూరమాంబుగాంకి 60 వేల రూప్యముల బహుమానము చేచ్చెను.

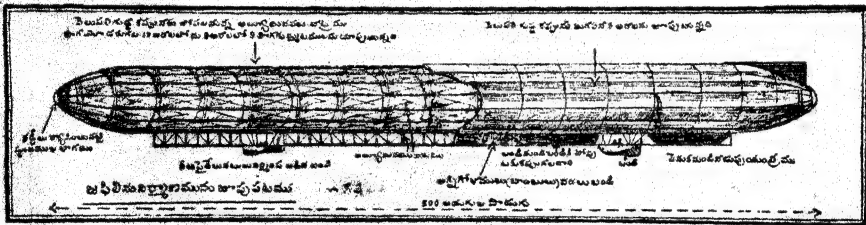
వీడియోడ నోడ తదిధముగా పదమవో యావిధముగా గుమ్మలములు వామువులో పడేయను. అందుచేత వీరికి గాలియోడ లని పేరు వచ్చెను. ఇవి కాక-రిజిడ్డు, పెమిరిజిడ్డు, రిజిడ్డు అని మూడు విధములు.

వాకోరిజిడ్డు గాలియోడలు:—ఇవి ముఖ్యము గాతము కోళము లోని వామువుపై వాధారపడియుండును. కోళములో వాయువు సంపూర్ణముగా నుండిన కోళము లిరువుగా నుండి యాకసమున నే విధపుగు వర్షంతరము లేక సంపరిపరగలవు. ఈ వాయుకోళము పొగచుట్టు యాకాశమున నుండును. అట్లుండుటచే గుమ్మలము గాలిని వేగవృద్ధిగా పెట్టుకొని పోగలుగును. ఇైకోళముకోలది కోళములోని వాయువు కొంతనడుండును. అప్పుడు గుమ్మలము భూమికి దిగ వారంభించును. అట్టి యిద్దరిని నివారించుటకై కోళము యొక్క పథ్యభాగమునందు కాలిబంధిలోని రబ్బరు రిబ్బింటి యొక చిత్తి యుపయోగపడెను. పెద్ద కోళములోని వాయువు క్లిగి కోళము మెత్తనయినప్పుడీ చిత్తి కోళమును వాయువుతో నింపి తగ్గులమున పెద్దకోళము గట్టిగాను, లిగువుగాను నుండుట్లు చేయబడును. ఈ

రకపు గాలియోడ లొక గంటకాలములో ముప్పిది నుంపుగాగ గొని పోవుటకు వీలుండును. ప్రథమమున నిర్మింపబడినవి గంటకు 25 మొదలు 35 మైళ్ళవఱకు పోగలిగియుండెను. ఇప్పుడు నిర్మింపబడు నవి గంటకు 40.50 మైళ్ళ వేగమున పోగలిగియున్నవి.

పెమిరిజిడ్డు గాలియోడలు:—దీని కోళము గట్టియైన తేలిక యగు లోహపు పలకపై నుండుచుండును. ఈ పలక వాధారముచేసి కొని ఇంజనున, ప్రయాణికులబండియు నిందిభాగమున (వేలాడఁ గట్టుబడియుండును. ఈ యేగ్గులకువలని గాలియోడ యిటువంటి వారగక పరుభారమున నుండును.

1902. క. సం. నొక యింజను 200 అడుగుల పొడవున 7 గుట్టముల క్లిగియుం గల యింజను గలిగిన యొక పెమిరిజిడ్డు గాలి యోడను నిర్మించెను. ఇది గంటకు 25 మైళ్ళ వలకున నడుచుగలిగి యుండెను. కాని 1906. క. సం. వీ గాలియోడ యొకచోట లగడ నేనుబడియుండఁగా, పెద్దగాలి పీచుటచే, నది ప్రక్షుల్లమగుచు నుచునా 1909. క. సం. 44-రిజిడ్డువృద్ధిగా అను పేరుతో నొక గాలియోడ నిర్మింపబడినది. ఇది పరాసువారి యుద్ధభూమినుండి

స్వస్థానమును మ్యాడక్ పట్టణమునకు వచ్చుచుండఁగా ప్రొఫెసరు (మూడవకు) గ్రోయు యంత్రము యొక్క పలకలలో నొకటి విలుగుటచేతను, వాయుకోళము వినిపిపోవుటచేతను 700 అడుగుల యెత్తునుండి క్రింద పడియెను. దానిమీద నున్న నలుగురు వైమానికులు కత్త బిమ్మ ద్వారానుండిరి.

వాకోరిజిడ్డు గాలియోడలకు పెమిరిజిడ్డు గాలియోడలు అదనపును స్థలములను గొనిపోవుటకు, భృతలో ముడుచుటకు విగుల నకువలయును నుండును. ముఖ్యముగ పుగ్రాగుమలుండి పనినివచ్చును.

రిజిడ్డు గాలియోడలు:—ఈ మాదిరి గాలియోడలు బియ్యం చేయుచుండెన కొంటు కెక్టికాగారిచే నిర్మింపబడినవి.

అది నువచాను గొట్టుటచేతను, వాయుకోళము నుండి పోవుట చేతను చెడిపోయెను. కాని యది చెడిపోవుటకు కాకలము లూరని కాని లోపములను సవరించి యతడు కొన్ని మాన్యువల్తో క్రొత్త గాలియోడలను నిర్మించెను. ఇవి నిర్మించుటకు లేకు కాక వైమన్కోర్డ్ పెద్దపెద్ద రేణుకలబల నిర్మించబడినది. ఇవి నై వ్యయింజనులుంటు కాలవడ నుండును. గాలియోడలు తేలిక లోహమును అల్యుమినువు

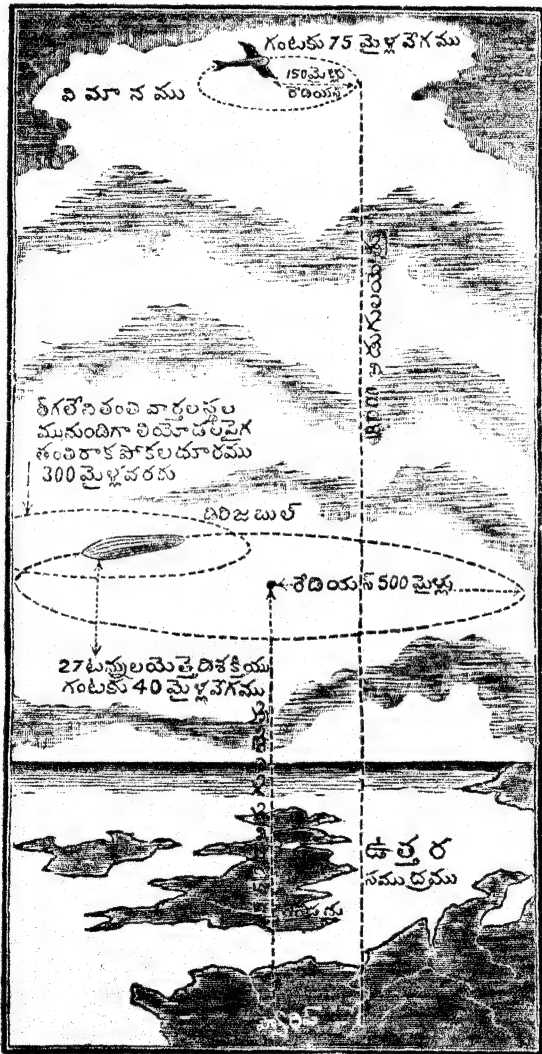
దూలములతో చల్లముగా నిర్మింపబడి కచ్చునపూత పూయబడిన వారగడ్డనో వైక మానుబడియుండును. కెక్టికా నిర్మించిన కడపటి గాలియోడ దానికి సంబంధించిన వైమానికులు గాక 80 నుండి ప్రయాణికులను సయనము తీసికొనిపోవుటకు వీలుగ నుండును. దీని పొడవు 410 అడుగులు, అడ్డకొలత 40 అడుగులు, ఇది 22 పలకలు గలిగి గుండ్లముగ నుండును. దీనిని నడుపుటకు 110 గుట్టముల క్లిగి గల రెండు ఇంజనులు ముందున నెనుకను నున్నవియుండును. ఈ గాలియోడ పొక పెద్ద రుపానుకల్ల కొట్టుకొనిపోయి కొండల మీద నున్న పెట్టెల గట్టుకొని పూర్తిగ పరినిపోయెను. దాని మీద నున్న ప్రయాణికు లేదో యొకవిధముగా వాపు కట్టించు కొనిరి. ఎన్ని రిజిడ్డులు సంబంధించిన కెక్టికా తన కట్టును విడుదల లోపములను దిద్దుకొనుచు హతపరచుటకులో గాలియోడలను నిర్మించుచుండెను.

కెక్టికా నిర్మించిన యాధునికపు గాలియోడలయొక్క వాయు కోళము 17 గదులుగ విభజింపబడి యొక్కొక్క గదియం దొక్కొక్క గాలి రిబ్బి యుపయోగపడియుండును. దీనిలో 6.6 రిబ్బుల వాయువు పూర్తిగా పోయినను గాలియోడ తేలికపైను యుచు

యము లేక యది యాకాశమున నుండవలయును. వాయుకోశమున నున్నట్లుబడియుండును.

జీవిధమైన ఈవాయువు గలుగుటచేత వాయువును రిభాగములుగా తీగలతో సంధించి బడిన యల్పమునపు శక్తులతో మా యంబడి యుండును. మాద్యుగశక్తి కిది, వర్షమునకును, మంచుకును శోశము లోని వాతవృత్తు మార్పు చెందవలెందే శోశము మైనపు గుడ్డతో మా యంబడియుండును. ఈ గాలియొడ 450 అడుగుల యడ్డవలెరిగిరి, 450 అడుగుల పొడవు గలిగియుండును.

గాలి యొడ లెలక్రిమి కాకుండ మండటకు చేరవలె యందు శుక్లకల్పలలి దీని కిను ప్రక్కలను పొడవగు పలకలు గలవు. ఇందు నిలువు పలకలు క్రింది యడ్డపలకమీద నున్న యుగిలలో నుంచబడి కిటికీ శుక్లకల్ప పలక వాడుచుండును. ఇదియు క్రింది పలక యొక్క సుద్యు భాగమం దొక దృష్టమకాని యుండును. ఈ చుక్కాని కల్లును చెందు నిలువు పలకల కల్లున గాలి యొడ యడ్డముగా వరుస గలిగియుండును. గాలియొడ నిలువుగా వైకి పోవుటకుయుండును వెనుకను వాలుగోనీ పలకలవలెను 8 పలకల ప్రక్కను, 8 పలకలు చెందవలెకల్లును సముద్రము దిగుటకు పిల్లనట్లు నిర్మించబడినవి. ఇట్టి గాలి యొడ

విమానములు - గాలియొడి

కొట్టి కొన్నింటిని యుద్ధపు గాలియొడలు మిగుల పరిష్కారములు యుద్ధమున కివ్వవలగు వలెను, నుండే పామాను లను, మూలను క్షీలించు మోక్షిని గంటకు 60-70 మైళ్ల వేగమున పోయి దీనియందును ఇది 10 చేలు ముదలకొని 11 చేలు యధిగలు నెలకు కుడు కెగిరిగలవు. ఈ గాలియొడలు 125 ముదలు 150 గడ్డముల కక్రింద వాలును కెక్రికోరి యుండునట్లు నిర్మించబడినవి.

పర్యాయ యుద్ధపు గాలి యొడ మూడేలెండ, మూడు క్షీలించును, పొలుండును క్రింద కిటికీ ముట్ట కలయు యెడల పొడవైనను, 136 ముగుల కుపాకి వలెండు, చుట్టు చెందవలె మైళ్లలో నుండి వార్తలను గొనుటకు పిల్ల గుడ్డతో తీగలేని వార్తా యెడల పొడవైనను నుండును. గాలి యొడ క్రింద వున్న కొట్టిలో నుండి పోతోగ్రాఫులను దీయుటకును చిట్టుప్రక్కల నున్న క్షీలనల గట్టులను గనకొనుటకును గొంతు అదొక్క గడ్డమీదనే గాలియొడ దేవించు నుండును. దీనిలో కొన్ని క్షీలించు

లను ఇంద్రునిలోని విక్రమము కలగించి నాకు నిర్మించి బ్రీటిషు వాకా కాళివారి కొనగలగించెను.

తెట్టికా రిజిస్ట్రు గారితోను ఏరోప్లేనెట్టు మిగుల ప్రేమమైన దని పలువుర యెఱిఁగించుచును. కాని యిది మిగుల భారవంతమైన దగుటచే ఆకాశమున విశ్రేణికాల ముండుటకును మిగుల ఎత్తునకు పోవుటకును పట్టించి లెదురు నిండుటలు గావలసివచ్చును. మరియు నీ తెట్టికా గారియొద్దను వెనెఘోరములకలె నున్నందున శత్రువుల గతిచూచి కొట్టుటకు వీలుగా నుండెను. అందుకల్ల నందఱి దృష్టియు ఏరోప్లేనెట్టులకలె పోవుచున్నది.

వై వికలించిన గారియొద్ద తెట్టు నడుచునో, వడి యెదురుల కల్లు తిరుగునో, వైకె, క్రెసి రెట్టు పోవునో మున్నగు విషయము లను గొంత తెలిసికొందను.

నీటివీణల నొక చుక్కాని సాహాయ్యమున కుడిచాడుకలకుం దిరుగుటకు గారియొద్దలు నడుచుటకు చుక్కాని సాహాయ్యమున త్రిప్పుచును. కాని గారియొద్ద యొక్క చుక్కాని నీటియొద్ద చుక్కానికన్న నాలుకొద్దటి. ఇది నొకచుక్కానికలె నొకటిగా కాదుగోరే కలెచుట్టక చుట్టును. కాక చుట్ట పోవుటచి యా చుట్టును వైవాగనుడు పుచ్చి గెనువుగా బంధించుట. ఇది గారియొద్ద వెనెఘోరమున నింపుగా నున్నందుకలెదును. గారియొద్ద కుడిచుక్కాని గురుగలె నన్న చుక్కానియు కుడిచుక్కాని త్రిప్పుచును. అట్లు త్రిప్పుటకున గారియొద్ద క్రొక్క నుండి నచ్చు బలమైన పాకుకులేత గారియొద్ద తిరుగును. నీటియొద్ద చుక్కానియు, గారియొద్ద చుక్కానియు చిక్కులకు త్రిప్పుటకే యుపయోగ పడును. కాని యొక ఛాన్సు ముగ్రము కలదు. నీటియొద్ద యొక్క చుక్కాని పడి కుడిచుక్కాని క్రొక్కన, పడి యెదురు చుక్కాని నడచును. గారియొద్ద యుగాక, అది కుడిచుక్కాని: గురుగలెనెవో దాని చుక్కాని నూచ కుడి చుక్కానికే త్రిప్పుకలెను.

ఇక వై కెగలదు. క్రొక్క చిగుట విషయమై వినుకొందను. ఈ పని రెండు విధములుగా బురుపుచును. మొదటి విధము, ప్రోవెల్లును ముందునకు ప్రోవెల్లు యెల్లము నొక మూలకు త్రిప్పుట చేయును. రెండవ విధము, అట్లుగా నున్న చుక్కానికల్లను పుచ్చుచును.

ఈ ప్రోవెల్లులు గొప్ప యుద్ధగోళుల బల్లలందు నుండును.

విద్యుచ్ఛక్తివనకల్లులకలె నుండును. ప్రోవెల్లును యొక్క చలకలు లేక యాకులు మిగుల బలము లును పొడవుగా నుండును.

గారియొద్ద నూటిగా ముందుకు పోకలసివో నింపుచలక విధమునను ప్రోవెల్లుయెల్లము గారియొద్ద నడచు చిక్కునకు లంబముగా (వెన్నుండివెల్లులుగా) నుండుటచును. గారియొద్ద వైకె గాని క్రెసికె గాని పోకలసివచ్చును ప్రోవెల్లుయెల్లము మొక మూలకు త్రిప్పుచును.

రెండవ విధమైన చలము అట్లయెక్కానిలకం గలుగును.

అది గారియొద్ద యొక్క ముందుభాగమునందు గాని, వెనకభాగము నందుగాని యుండుటకును. ఈ అట్లయెక్కానిని కొన్ని కేముల విమానములలోను పొట యని పిలుగుదు. ఈ అట్లయెక్కానిని క్రెసికె చుంచిన, గారియొద్ద యొక్క ముందుభాగము (ముఖము) క్రెసికె చుండును; వై కెక్కి ముఖము వైకె కేచును. ప్రోవెల్లును యెల్ల సాహాయ్యమునకు అట్లయెక్కాని సాహాయ్యమునకు గారియొద్ద కుడి యెదురులకు నడచు ననియు, అట్లయెక్కాని చలన వైకె క్రెసికె పోవుచుయు గనింప చలములు. ఈ అట్లయెక్కాని యెల్లము ప్రోవెల్లు (రోకెట్ నామ) ఇంజనుతో నడుపుచును.

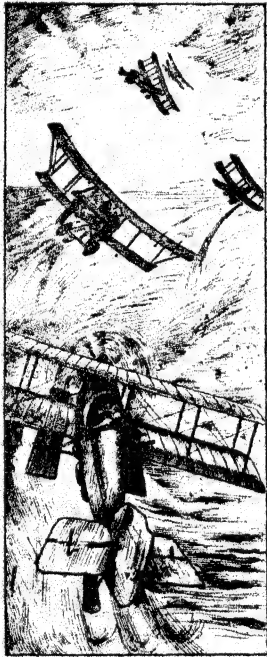
కల్లవనములోని వై మునుకుల కపాచుము గలగలకుండు ప్రోవెల్లు నింపుచుండు కొట్టి కల్లవన మూకు దూముక నుండుటచును. గారియొద్ద యెదురి నుండుచుయు గారియొద్దను నడుపు వై మునుకుని ప్యాన్లముతో నుండును.

వైరోప్లేనెలు

ఈ వైరోప్లేనెలకు గుచ్చుటయులు గారియొద్దలకు వలె వాయుకోశముయొక్క సాహాయ్య మగలదు లేదు. వీని యెల్లములు, పలకలు మున్నగు నున్న ప్రసామగ్రము గారికన్న బరువైన పనుటచే నీ వైరోప్లేనెలకు గారికన్న బరువైన యెల్లము లని పేరు వచ్చినది.

గుచ్చుటయులు గారియొద్దలు గారికన్న తేలికమైన యుద్ధవిని వాయువుతో నింపుచునె త్రి సాహాయ్యమున వాకమున నెగురును గతక వీనిని గారికన్న తేలికమైన యెల్లము లని పేరు.

ఏరోప్లేనె ఆకాశమున వెళుచున్నపుడు దాని కున్నట్లుచిన చలలవిధమైన త్రిక్కుముగా నీచుడి గారి కాకుండుచే గలిగిడి కలది. చలన నడి యాకాశమున నిలువగలిగిసింపదును. గారియొద్ద కగు వ్యయముకన్న ఏరోప్లేనెకు కగు వ్యయము మిగుల తక్కువయైనను, గారియొద్ద కుగిడి నడుచుటయులు, ఉపయోగములు ఏరోప్లేనె

ప్రోవెల్లు వైరోప్లేనెల విమానము

యందును. ముందు దున్ను విధిపలకలును, వెనుక నున్న చుక్కాని పలకలును విమానమున కంకిత పాధారముగా నున్నవి. ఈ మరలన్నియు వైమానికుని స్వాధీనములో నుండును.

మానోక్లేను

మానోక్లేను నిర్మాణమునకును, వైస్లేను నిర్మాణమునకును వ్యత్యాసము వున్నది. వైస్లేను క్రొందిపలకయొక్క వెనుకభాగము నిలువుచుక్కాని నుంచుటకు మాత్రమే యాధారముగా నుండును. మానోక్లేను క్రొందిపలకయొక్క వెనుకభాగమును భూభరణిలో యుండును. అనగా పిట్టయొక్క పిట్ట యేదిధముగా దానిరలకు, తెక్కలకు, లోకకు పాధారము అయితే మానోక్లేనుయొక్క వెనుకభాగము విమానమున కంకిత పాధారము యుండును. మానోక్లేనుయొక్క భూభరణిలో (పిట్ట) పిట్టయొక్క యాదారమును బోలి యుండును. ఇది భూత్రిగా మూడవబడియుండును. ఇది నిర్మాణమునకు వలెవుగా నుంచుటచేగాలి సువిధానము లిరుగుటకు నీ లుండదు. దీనియొక్క స్వరూపము చేదవలె నుండుభాగము లావుగా నుండి వెనుకకు పోవలెను నన్ను మరచి నుండును.

పిట్టయొక్క నిర్మాణము దాని కీలకముయొక్క ముందుభాగము నుండియు మానోక్లేను విమానముయొక్క ముందుభాగమునందు ప్రోజెల్లరువలె కలుగును. ఈ ప్రోజెల్లరు వెనుకను యింజను నుండును. దీని యిరువది ముందు దున్ను ప్రోజెల్లరు సంధిపలక యుండును. ఇంజను వెనుక వైమానికునిర ముండును. వైస్లేను పిట్టలు దీనిని వెనుకభాగమున బోలెనరె సోకపలకయుండును. దీనిని తెయిక్లేను అని పిలువదు. ఇది యెల్లర కంకిత పాధార భూభరణి యుండును.

మానోక్లేను యొక్క తెక్కలు క్రొంది మోడికి వాడించుట చేతనే విమానము లోకమున మెరుగగుచున్నది. ఈ కడలిక వైమానికునియొద్ద నున్న తీగలవ్యాధిగలగుచుండును. మానోక్లేను యొక్క తెక్కలును వైస్లేనుయొక్క పలకలును పొడవగు తేలిక యైన కట్టలలో గదులుగదులుగ సోక చట్టముగ నిర్మించబడి వానినై వాగున్నది లిగువుగ బంధింపబడియుండును.

వైకి క్రొందికి బోవువిధము

విమానము ప్రథమమున నుండునకు జరుపబడి ఎరిశేటరు (పొట) పాహార్యమున క్రొందికి దిగుచుండును. ఇట్టి యెరిశేటరు వైస్లేనులో ముందుభాగమున నుండును. మానోక్లేనులో వెనుక నుండును. వైస్లేనులో తెరిశేటరుయొక్క లోపలికొన లోకలలో నుండవలెను. తెరిశేటరు లోనలు వైకి క్రొందికి తేవుటకు పీలుగును. మానోక్లేనులో వస్తుభాగమునందు బందులలో కంధింపబడిన తీగలవల్ల క్రొందికి మోడికి తీరవలెను.

కునీ యొడమలకు నడచువిధము

నిలువుచుక్కానివల్ల విమానము కుడియొడమలకు త్రిప్పుటకును. ఈ చుక్కాని యొక్కరకముల విమానములలోను వెనుక భాగమునకే యుండును. కొన్ని విమానములలో చొక్క చుక్కాని

నియు చుక్కానివల్ల కేందు చుక్కానియును నుండును. ఈ రెండు చుక్కానిలు సోకచొచ్చుచున్న సోకటిగా గాని, యొకదానివై సోకటిగా గాని యుండును. నిలువుచుక్కాని కుడిచుక్కకు త్రిప్పిన విమానము కుడిచుక్కకు తిరుగును. ఎడమచుక్కకు త్రిప్పిన ఎడమ చుక్కకు తిరుగును. ఈ నిలువుచుక్కానికే తగిలెడి గాలి కాకుదలన విమానముయొక్క ముందు భాగము (ముఖము) దిక్కులకు తిరుగుచుండును.

సంచరించు విధము

వైస్లేను గాని మానోక్లేను గాని యొకటి రెండు ప్రోజెల్లరుల కల్ల నడుపవలెను. ఇది విమానముయొక్క ముందు భాగమున నుండును. ఈ ప్రోజెల్లరులకు విద్యుచ్ఛక్తి వివక్షణల కుండెడి యాకులవలె రెండు గాని మూడు గాని యాకు లుండును. ఈ యాకులు నివిషమునకు చేయిసాగ్ల కలకున ఇంజను పాహార్యమున తిరుగుచుండును. ఇట్లు తిరుగుటచేతనే విమానమునకు ముందుకు జరుగు కత్తి కలగుచున్నది. మూడుకు రలయొద్ద నున్న ప్రెస్టరులను మే కేంద్రముగా కొయ్యలొకటి చొప్పుకొనిపావుతో యాదిరిగా ప్రోజెల్లరు యెల్లప్పు పాహార్యమున విమానము గాలిలో ముగ్గును చేపకొని ముందుకు నెట్టుకొనిపోవును.

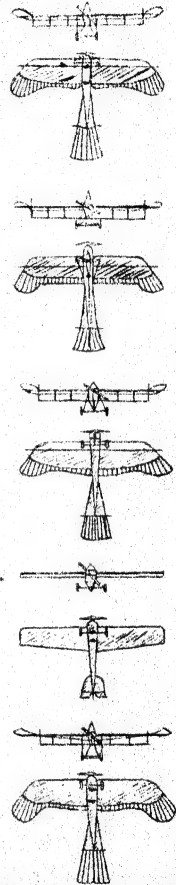
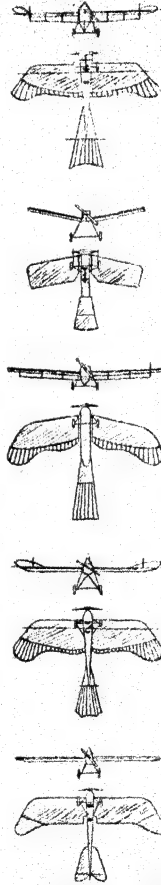
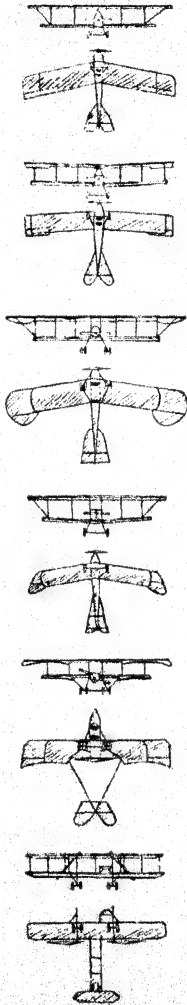
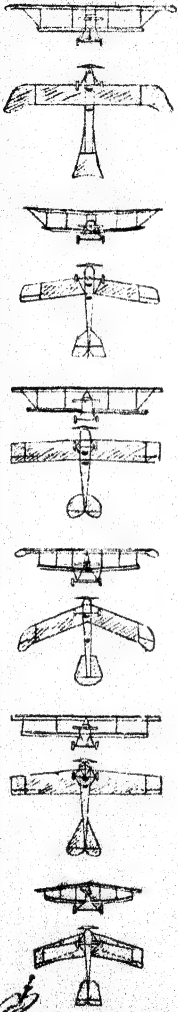
నీటిమోడ నడుచు విమానములు

కొన్ని విమానములు నీటిమోడ దిగువపునకు మునిగిపోకుండ విమానములయొక్క యాకులభాగము దొప్పకరె వలెవుగా చేయబడి యుండును. ఈ వలెవులన అంగుళముల కొలతు నున్నవలె నుండును. వైస్లేను యల లున్నపునకు గాని తొపాను గట్టున్నపునకు గాని విమానము నీటిమోడ దిగువలను. విమానముయొక్క భాగమునకు దిగుట్లు క్రొందిభాగము వలెవునకుండును. ఇట్టి విమానములు యొద్ద సమయములలో కేసువులయొక్క గట్టుట్టులకు కనుగొనుటకు ప్రతి యెడవకొమోదము నుండును.

విమానములనుగూర్చి కావ్యములు కొద్దలను చేసి దిగినాభి వృద్ధి గాంచుచున్నది. అందుకల్ల నీ కేమయై యిరికితో ముగియటకు పిలువడను. ప్రభువుమున గుత్తుటములు కనిపెట్టుబడిను. తనవార బుద్ధిగతము మెంబొదినకొలది కోడలను చేసినకొలది పీగుటలములో నెన్నియో ముప్పులు చేయబడి గాలిమోడలు విమానములు, నీటిమోడ దిగు విమానములు, యెడమున కువయోగ పడు విమానములు మొదలగునవి కనిపెట్టుబడిను. ఒక్కయొక్కముగిని కన్న నెక్కువనులది తీసికొనిపోవుటకు పిలువెడి విమానము లిప్పుడు పలువు రెక్కుచొప్పుటకు తిగుట్లు చేయబడిను. అంతయెగాక వేల కొలది కానుల బుచ్చ గల పేరంగులును, సాచుగులును తీసికొనిపోక గల కత్తిము గలిగింపబడిను. ఇంక నెన్ని యాకృత్యకరములైన గ్రాత్ర యేర్పట్టు గానింపబడనున్నచో యానించుట దుర్లభము. సర్వేశ్వరునిచే న్నకలయింపబడిన మనుష్య మృతుడే ఇట్టి మహా ద్యుత కావ్యములను చేయుచుండ, సోక చట్టకరమైన యా వరాత్తుకుని మహిమలు అగమ్యగోచరముల యని వర్ణనాతీతములుగ నుండును గదా!

జర్మను ద్విపక్షపాద సాధనములు

జర్మను ఏకపక్షపాద సాధనములు

జర్మను గాలి నౌకలు

జెప్పిన్

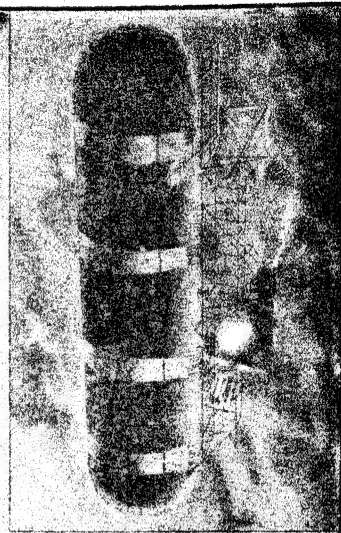
రెగిల్

హెల్ లాంట్

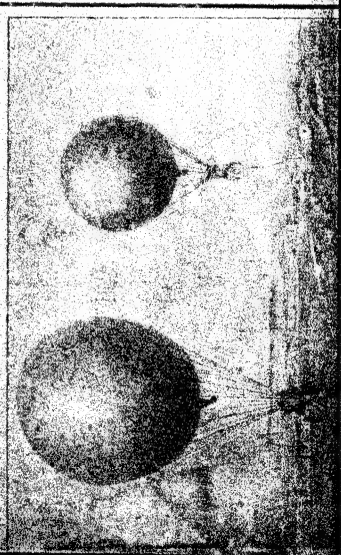
జర్మను ఏకపక్షపాద సాధనములను కెప్టెనులను గుర్తించుటకు ముగ్గురు మంది ఆకాశయానములకును జర్మను హాల్లిగల భేదమును జలుపుటకు (ఫెంబి) భుక్తముగా రిజిస్ట్రేషనును ముద్రించిరి. ముద్దరంగమునందు ముగ్గురు సాధనములను కీర్తునమునములను గుర్తించుటకై చురుకుపాదము

గాలియోట్లములు

గోల్డెన్ బెల్ గోల్డెన్ బెల్

కామోనములు

నాల్గవేల బాల్

ఆకాశయానముల వ్యావసాయము విమానములకు గాలియోట్లముగల భేదము తెలుపబడినది. ఇప్పుడు ఇంగ్లాండు దేశము మొత్తమున గాలియోట్లము వ్యావసాయము చేయబడుచున్నది. గాలియోట్లము నిర్మించుటకును వి.

యుద్ధ సమాచారములు

అస్మియా సర్వీయాల యుద్ధము

రెండవది. సంపదించుకొనలేక పదార్థ మైపోయిన దేశమును

490 లోని జన సంఖ్యయుగలకుచూసామ్రాజ్యమును ఆస్తియై 49,000 వందల మైళ్ల భూమిని, 50 లక్షల మంది జనమును ముగ్రహే గలిగి, బలహీన మయినదియు, విచ్ఛేదమాలికియు, వరు సర్వయును అణగిక్రొక్కెను. ఇది సామంత రాజ్యముగా తమ దుర్బలమైతే ఈ యుద్ధమునకు కారణమని వ్రాసిన వందలము లేదు గదా! ఆస్తియూ యుద్ధసంకేతములూని ముతల సన్నెలని సర్వయు యుగికిరంపిన వో సర్వయుప్రతి బాని గాకలిగిన తిరుగుతల పరిస్థితి యిందునను. అందులో సర్వయునకు సర్వయును లేక సర్వరాజ్య సర్వలక్ష్మి కనుబొగ్గయై నగలవలెనే వర్తనకు, సుస్వయంప్రభుయ నకు సర్వయు కిచ్చుచు యుద్ధ మునకు సంధి పించ వలసిన దుర్వృత్తు మెకటి పై పోయెను. సర్వ కేవాని యగు సోమనాథుని పట్టుకు రేమావిత్తాన్నమై ఆస్తి యాకు సర్వయుండగా నిదామిష్ట సగమున ఆస్తియనుల కలన పట్టుకొనక బడినను. తీర్చిని రూపుమాపి, బద్దేరియానపరాధపించి సర్వయు మైవ్యయనకు లోక విఖ్యాతిని గడించిన యతిగతుఁ డీయన.

సర్వయునా

యందు యంగీకారమును ప్రకటించుటచే నుండుట చేసిన పరిగ్రహము నందును నిగగమున నాయమును పైగ్రహము చేసిన ఆస్త్రియవలన పంపంబుచేసిన పిన్నపము లాలించుచున్నది ఈ పునఃసౌర్యధనున కదలికలన్నియు చూడెను. ఈవిధమున గురుశక్తియు శనిశక్తియు ప్రకటించు చుండునాకే యందున ఆస్త్రియచే ప్రకటించుటచేను. చిరునారా ఆస్త్రియమునకును యందును సమానము.

యూరప్ క కటనము

లోకమునలయు దశము చేయుచున్న ఈ మహాపెద్దాగ్రాహు
లో మొదటి శుభాది 29 వ జాలయ రాత్రి కల్పబడినను,
దశమగా కట్టబడిన తమ కోటయగు వెయిలమనుండియు,

५८५-५८६

५०२ मी. युक लायु

పాపములునదిలో నున్న తన చిన్న యుద్ధకాల (గన్ బోటుల) వంటివి సర్వత్రా ముఖ్యమంత్రులగు బెల్జేజీమియస్ కేసంగెలును కుట్రించి దానిని కాల్చివేయవలయునని ఆస్త్రియావారు యుద్ధేతనం. బెల్జేజీ కుట్రలనుగట్టించు లేని కేసంగెనుగట్టితే నానక కటానీ ప్రకారము దానినిగట్ట గొల్తున్నాడు. అందుచే సర్వత్రానులు రాజధానిని వదిలి క్రగియివాచ్, వివిజ్జియ్యములలో నున్న తన కోటలను పలవచిని కేసంగెమారు కట్టిరి. కాని బెల్జేజీ ప్రభుత్వినా ఆస్త్రియావారు కేసుల కాకుండు మార్గమున సర్వత్రానుల కొంత పేద నుంది. ఆస్త్రియానులు నానక క నియంత్రులు పలవచించి బెల్జేజీకి మీద కేసంగెలును నాన్చిరి. సర్వత్రానానక కేసులను లేని పట్టు

పున్న 9,00,000 కంట
 తక్కువగా, అందుకు
 మునుపే వేరే పొందుద
 దని తెలియజేయబడింది.
 అందుకు బహుముఖ సర్దు
 తోపుదల మొదలుగు ఆర్థిక
 పరిస్థితిని గురించి గాంధీజీని
 సమీక్షించడం. సర్దు
 తోపుదల కేసులనుపేరుకు
 పోలేరుకుమారు మధ్య
 మధ్య పడిపోయింది కంటే
 మునుపే కేసుకు కంటే. కానీ
 లాభము లేకపోయింది.
 పోలేరుకు కంటే మును
 పేదినుము ఆర్థికమునకు
 కేసుకు కంటే కాదు అని

యగుచుండెను. సర్వీయూషై వెలులటికయి ఆస్తియు 21 ప్రాప్తమై
కోరులను సిద్ధముచేసెను. సర్వీయూ యే రాష్ట్రములో కుపాకీ పట్టణం
పత్రియనుజాని రణరంగమున కాజావించెను.

అస్మిన్మహానామ సర్వయోగము నుమాను గిర్మిలమునందు సైన్యమును గురించిన విశ్లేషముంది. మొదటి సైన్యము శుభ్రుడైన మహానామను బట్టి విశాలమయిన మొరాఖా (పానీయగుడు) నడచుటకు, శుభ్రుడైన నోటబాహు గుండె పోయి పడమర ప్రక్కనున్న సర్వయోగ సైన్యము నోడించుటకు, మామడలి సైన్యవినియాలము కల్గి సర్వయోగమునుబట్టి అన్ని ప్రభులవందయు బాధిర్యమును మన్నింపవలయునని, నోటిబాహుగుండె చీరిన పోనిన్ని శేవకే కోంచునని సలహా,

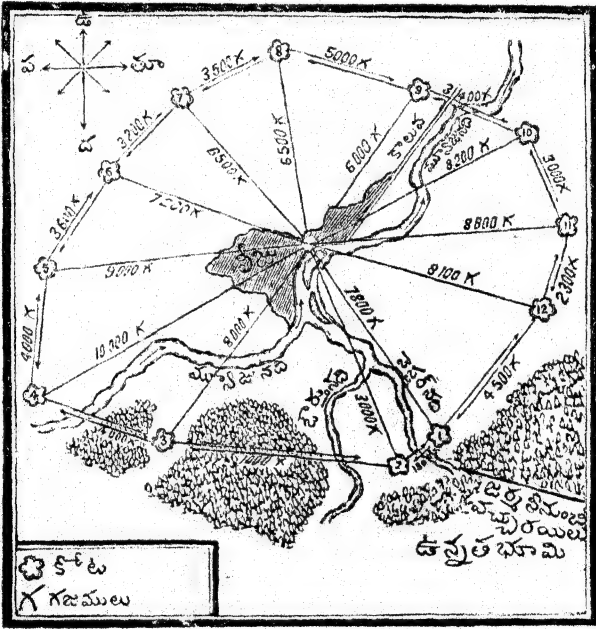
తెల్లియను నీ విద్యను నీ వేదమును జ్ఞానమునీ వాదపరి అను
కొనలేదు. 1 లక్ష 20 వేలమంది జన్మను వైదికలను మూడవ తెల్లి
యును వైద్యము 85,000 మంది తెలుగుకొనిరి. జన్మమును ప్రవేశిం
చిన ప్రతిఫలములాను 17,000 మంది జన్మములను 5000 మంది తెల్లి
యును ముట్టిన తాళి యొడిచిమచుండిరి. తెల్లియులకి జన్మములు
కొంటులాని కిరగులచే, కొవలకికో గడ్డికోవలకు, కొనచేను
బడుచుండిరి. ప్రభువులు సానికాప్రయుకు వచ్చివచ్చును బద్దెప్రభో
ట్లను తినుచుండిరి. ఆ నేకపర్యాయములు తెల్లియును నేనానాచతురు
తినుతై నెరల యనుచి

యుద్ధ సం రంధము
కలది నేను కలసి
కమ్మయండెను. జన్మ
నలను కొంటులకు
మేనానము నలకు
రానిచ్చి అన్యటాగిం
గులను కన్యపాతము
నలే తెల్లియును తరి
కించిధ్వంసముచేసిరి.
2వక్ర వాక్యానా
ట ప్రక్కన పేరిన
జన్మను కేవలములకు
నాలు గడుగు లయి
యుండెను. ఇచ్చట
ధంగపాటు నొందిన
జన్మను నేనాని ఎట్టి
గొణమునలేని నీకా
పురజను గృహముల
మీద పెట్టలను
లిడున ప్రారంభిం
చెను. కాంతిజను
చాల పురజనులందుచే
చాలమంది చేరు

బడిరి. కాని పురజనులు భవప్రాంగులు కా లే దనుటకు
నొక్క యుదాహరణము చాలును. బుధవామనాటికావ్రె కిరగి
ధ్వనులకో నగరమంతయు ప్రతిధ్వనించు మండగా నీవా విత్సవిద్యా
లయము నాను రేకుసాంతున్నెక తరికితులు కాంతముకో జలమండిరి.
మరునాడు జన్మను బలము వృద్ధి యొందిన నాను కుంపించిన
కిరగిగుండ్లకు మిలి మేరలేదు. తెల్లియును నీ వాదపరి జనము నీ మెన
గగరము ముట్టుముట్ట సంరేలవ వన్నింటిని గుపాకి పండు పెట్టింది
వృద్ధుడయ్యు చేసెను. తన వైద్యము కంటేయు మూర్ఖవానికి ఎదకు
భాగమునకు తీసికొని వెళ్లెను. ఇంట్లో కండ్లకు గంటలు కట్టుకొని

యొక జన్మను నీ వాదకారి జనము నీ మెన గాండ్లకు జనము ఎన్ను
కునారి సంజీవమును వీసికొని వచ్చెను. ఆ యుద్ధానికి కొంటులు
జన్మములకలను చేనుకలవివదనియు, అధిక వైద్యమును తెల్లియును
సాంకుటాలన బాధ నేమియు లేదనియు, అనకు నీ వాని కియున్నదీని
నగరమును కొంటులు కంటియు నుట్టిడించుట అనగలంలకు ప్రాకం
ధమగుచుయు జెప్పెను. జనము నీ మెన గాని అనిని స్వాస్థ్యగౌర
వమునకు చనిన జనా నొందును. “కొంటు నే నెన్నటికి నకము
చేయను. పట్టలను గలిపివా దాని ప్రో. దాని.” అంటు జన్మను

నేనాధికారి వచ్చి
పిదమున గలిగిరి
సో మును.
అంటు తునవా
నులయను కిరగిధా
నిల దుడచెను. వారి
కపములు కన్యపాత
లియు. ఆ కన్యకును మి
ద్రువవక్రవాకు ప్రతి
ధ్వనియును. అంత
వంశావళియును పిట్ట
జన్మలకో గురదచేతు.
అనియును నగరము
చిత్తుని చిత్తు. లేని
వాంతులే అదవులకు
పట్టిక నానుకు పి
యుల ప్రోమును
నేనము నీకిని గంట
కరికో ములులకో
మన్న ప్రతిధిమి
నిగాదాని లయిరి.
కమడియంగులు పిల
సిట్టుయ్యు నీకా నగ
కలమెరువలవలతో

(తెలంగాణ ప్రభుత్వమునందుండి యంగారాధికారి వారు)

నిండి శక్తికావాలివకక నోమచుండినను. కునవాంమునాడు
11 క్ష గంటలకు ఎరక పీఠులను వాకు సాతి కేటాటకము 24
గంటలు యుద్ధమాపలనివదని ఎత్తుకుగాను కోరిరి. ఇప్పుటికి
25,000 మంది జన్మములు వచ్చిరి. ప్రతి తెల్లియును వైదికలకి
మగ్గును జన్మమునెదియు వచ్చి పడియుండిరి. ఒక్కొక్క యుద్ధ
మాపలనివదని యడుగుటకు విజమగుకాలము జన్మనైదిక
కావాలము లేక కడుతు మందుచుండుటకు. జన్మనినంది కోవక
చేనలను పకాలమునకు రాలేదు. కాని ముట్టుచక్రమున్ను శ్లి
యను ప్రాకథులు శక్తిములకు అన్నను పెట్టి అడగి దీర్చిరి.

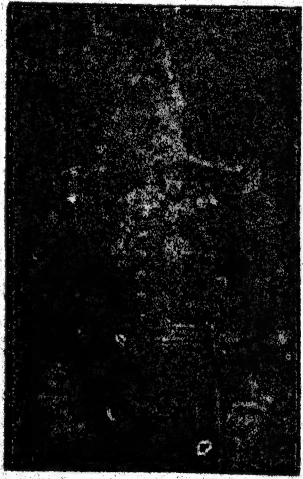
జనరలు లీమెన్ గారిని చంపుయత్నములు

ఇట్లు ప్రవృత్తును ఉద్యోగియులు అజ్ఞానము జన్మనుభోక్తులు అతిశ్రద్ధులుగా పెట్టి మోటుమంటి కత్తి జనరలు లీమెన్ గారిపై గణితము తెల్లీ వారిని హడలయడపిరి. వీరినగరము ఇంగ్లీషు వారిని ప్రాంతి పెండి లోకానికి పోనిచ్చిరి కాని మేజరు మర్సెన్ గారు ముందుగా వచ్చి హావగా జగ్జనులుగా మండిరి. ఆయన కేక చేసెను కాని పిస్తోలుతో సంబంధము గదిరిలుపు లోపలనుండి దిగింపఁ బడినది. జనరలు లీమెన్ గారు పిస్తోలు తీసికొని వారి పెదరొక్కను టను సాహసించిరి. కాని వారి యుద్ధగోష్ఠము లాలిని ప్రాంత మమాట్య మయినదగుటచే నివాసిని గోడ యొక్కించి క్రిందికి దివి చేపొక చోటికి పంపివేసి ఆయెనిమిది మంది జగ్జ నుల పెదరొక్కని అందరిని చంపివేసిరి. తెల్లీయులు లాగడిలో జగ్జనుల చేత చచ్చిరని వా దియింప మాత్ర మే.

ఒక కోటలో కాల్వోగలుగా నున్న లూకిన్ అను పదునెనిమిది వర్సముల బాలుడు ఒక్క పెసేను కిరగించి పా క్ష్యులనుచుండి ఒక పటాళమున వడపు యున్న యుద్ధోగిని క్రిందియుద్ధోగలను పిరంగులను కాల్పుయన్న జగ్జనుల నంది రిని నువ్వుజింపెను. బిదర కావడతము నుండి పారిపోవుచున్న జగ్జనుల నివన కడపటి నుపాకిని ప్రేమగా పాప మా లూకిన్ యొ ధా ద్రోహమును పుచ్చి నొందెను.

విదేశగరమును ముట్టడించుట

ఆగడ్డు రిక పేరి జగ్జను శేషలో గొంతభాగము సీరి 150 మోటుకు బందలో బండియొకటింటికి పదిమంది చొప్పున నూర్పుండి లీమెన్ కిందర మున పదిమంతులొకరిని పినినగరమును ముట్టడించబోయిరి. తెల్లీయులు మోచుగుంటల కరకును బోరాడి శత్రువులనాపిరి. అచ్చట మూర్ఖులకనిగాని సంకేతము వాకము చేయబడినవ రెల్లనులు పొంటూనునందెలను లెక్కలము పెట్టుచుండిరి. ఒకటి రెండు పర్యాయము లీసంకేతము క్రింగులతో నాకెముచేయఁ దెను. గుట్ట గుడకు జగ్జనుగొట్టెటదలము నీటిలో నీడి బిడ్డకు చేసెను. జగ్జ నులు పొంటూను సంకేతలను లిరికి కట్టి నదిని దాటిరి. కొంతమంది పురజయులు జగ్జనుల పోర్వమునకు తాళిబాలక యందెట్టి వానిమీద నుపాతులను గాల్చిరట. ఇది యొకమిదగా గల్పించుకొని జగ్జను లొచ్చుటకునందెయను లెనులెట్టిది. ఇంట్లను తొలగిరి. స్త్రీలు చెదచిరి. బోరికపేట్ల సారానిని యుద్ధమునగల్గుటకు ప్రాంతి ఇతర ప్రదేశుల కచ్చుచు లింపింతియని ప్రాంతి వనదగలులేదు. ఒకడుయంద కిస్తూ

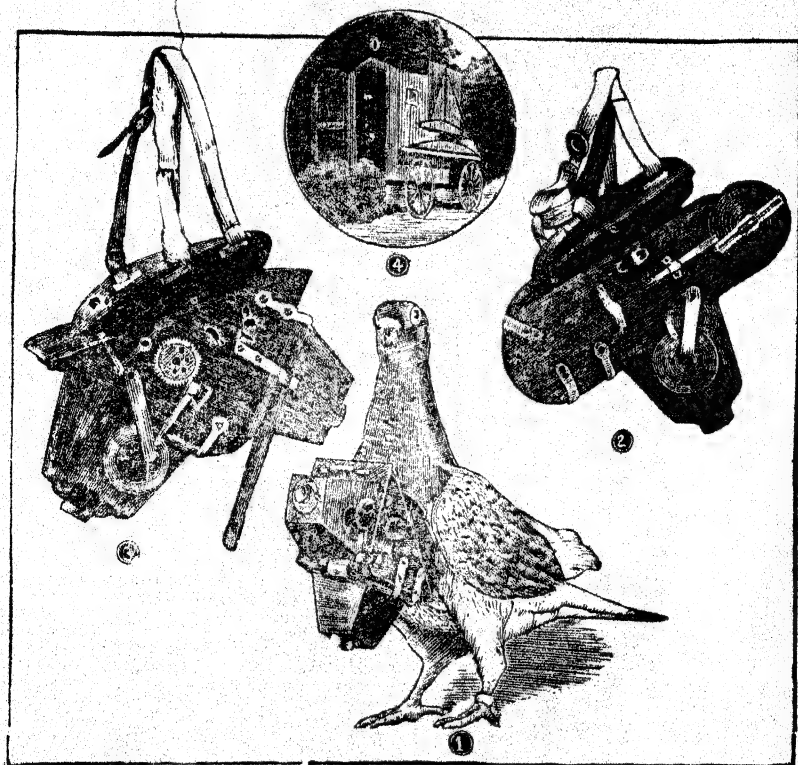
జనరలు లీమెన్

గలనని జగ్జను లొయెంటికి నిప్పుటింది ఆనుంటులలో నామెను కాల్చిచరిరి. ఉదయమున కల్లిన చూడబోయిన యొక మోటుగిరి లెన యెంటికి వచ్చివచ్చుచు ఇట్లు ప్రగధగమని నుండియందెను. ఆమె భవనవిధిలను బ్రతికెంచుకొనవని బిచ్చును పైనిమలను బ్రతి మాదెను కాని వారు మానసగ్యులయి ఆడిదలను బంలలలోనే కాల్చివేసిరి. ఆమెగ్గ గ్రును, 1 మంల మహునిని భయపెట్టుగాకాల్చిని యెచ్చటితో తీసికొని కేట్లది ఇటువంటి గుండెలు ప్రద్రలగు వివాదితర గృహాంతములు నందలలికిది నలవు. ఈ యువాచారములను పెట్టి జగ్జనులు కనుకశ్రువులనెట్లు చూచెదగా తెలిసికొన వచ్చును. కాని యీ జగ్జనులే భూభాగమున కలిగివచ్చిపరిలు తెదరినన తామె

యని కిట్టవెనుదురు. జనరలు లీమెన్ గారు లెన పొక్తమును మూసాగడికి పడవు కైపునకు తీసికొని పెట్టిన లెనవారి బిచ్చునులు మలగముగా లీమెన్ గమును ప్రవేశించిరి. అచ్చటికి వాలచుట్టుకు ఇచ్చి కాల్చిపోయినది. ఉచ్చ యెండ్ల లో జగ్జను పైనిమలు ఉద్యోగులు ప్రవేశించిరి. ఇంటి వారిని బోరి చేపి మాగాని నివరింప మొదలిడిరి. రాత్రిం గనగ్జను ఇంటి లిలు పులు తెలుగు యుంచుకొనినదిని ప్రజల కాల్చుకొం గిని కాల్చినన కష్టపులను తీసికొని వారి క్రియును నొకంగుండిరి. జనరలు ఎప్పుడు సహాయోద్ధోగలో గునావర మువాకు పుగమున ప్రవేశించెను. కుర్ర వారనువాడు పోగ కిభామలులు, వారిదేవు కైగి పట్టెము నకనుగుటచేత కానినిగద కాల్పులనని కేడిడి.

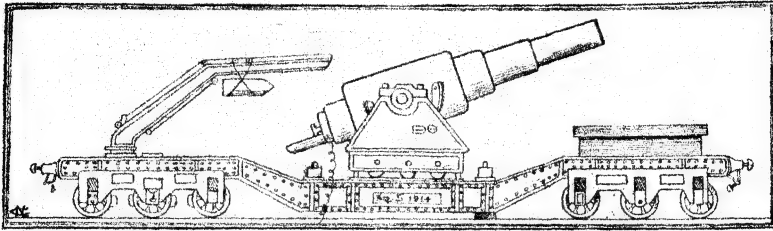
వారికి సరియయిన జవా పొనగలబడలేదు. కొంతకాలము వీరు ఖయిలీలుగా నుంచుడికి విడుదల చేయబడిరి. కాని లీమెన్ గారి జగ్జనుల కళము గానిని కొన్ని శత్రువులమీద కిరవరంపగ లను గురిమియరు పోరానముగో పోరుచునే యుండెను.

కొంతమంది తెల్లీయులులాండలలు శత్రు వేదిక్కునుండి వచ్చు యున్నదియని, వారి బలమెక్కిదియని కనుగొనుటకై ముందుగా వేసవారి కలె గాటుకొత్తగొవ ప్రాంతమున నున్న అదోరిలోనికి సంబంధిడి. వారు జగ్జను శత్రువుల కెదురుముడు కెలికికొనిన కంధాతులను గురించి యుద్ధరమును బ్రాంతి కనోగముల పెడెను కట్టిపంపుటయే కాక వచ్చుచున్న జగ్జను కేవలము ఎగురుటకును ఆ పాత్రలమును నవరిరి. ఈ పక్షల పెడలో భోజి గ్రావులను దీయయ్యగ్గి ముచ్చడి. ఆయనల శత్రువులను కంధానిందిన కాదుపలుకులు బావురము లెగురుచుండిగానే తీసివేయును. ఈవిషయ మొక్కరి వివరముకు వదిలి పోవవలెదగు.

యంత్రసమయములందు పెంపుకు సామర్థ్యములను వాగ్దల సంపుటకు శిశువుల గుట్టును కనుగొనుటకును బంపువాడుక గలదు. సామర్థ్యములను పెంపును తీసికొనిపోయి ముందు నాలుగు వందల కైలల దూరమున వానిమెడలో చీట్లను కట్టి వదలిన నవి స్వస్థలమును జేరును. ఆయుత్తరమును జరుపుటవలన స్వపక్షిపుష్టి తేలియును. శిశువులగుట్టును గనుగొనుటకై సామర్థ్యములను పెంపును పోటోగ్రాఫులను తీయవచ్చుటను గట్టుదురు. అవి మిక్కిలి చిన్నవిగనుండును. వానికి స్వతస్సిద్ధముగ బొమ్మలను దీయు మరల లభ్యపడియుండును. చీట్ల యెగురునప్పుడు రెండు మూడునిమిషములకొకసారి ఫోటోపడును. ఆ ఫిలుమునుండి ఫోటోలను తయారు చేయుటకై సం 4. సాధనము చేయబడినది. ఇట్టి సాధనములను జర్మను వేగులవాండ్లు పరదేశములలోని రహస్యములను గనుగొనుటకు వాడుచుండిరని ప్రతీతిగలదు. కోటలమీద నెగిరిపావురము లిపుడు కాల్చి చంపబడుచున్నవి. సం 2. కామరాలో క్రింది వస్తువులు మాత్రము ప్రతిబింబించును. సామర్థ్యముమెడయుండున్న కామరాలో క్రింద నెదుటనున్న వస్తువులు ప్రతిబింబించి బొమ్మతేర్పడును.

THE 42 C. M. KRUPP HOWITZER

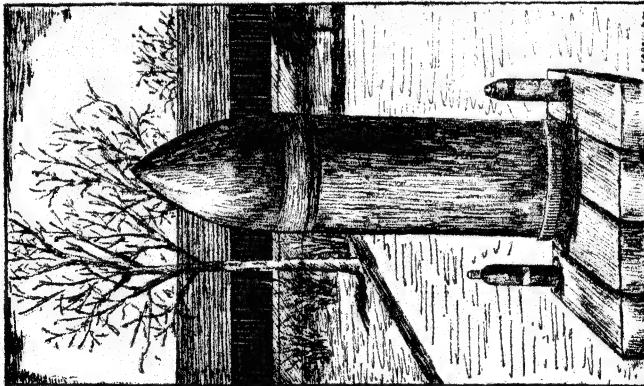
42 సెంటిమీటర్ క్రూప్ హౌవీజర్ ఖరచునందు ప్రయోగించినట్టివస్తువులు

IN ACTION

విజ్ఞాన విజ్ఞాన విజ్ఞాన విజ్ఞాన విజ్ఞాన

A SHELL FROM 42 C. M.

విజ్ఞాన విజ్ఞాన విజ్ఞాన విజ్ఞాన విజ్ఞాన

హౌవీజర్ 42 సెంటిమీటర్ ఖరచునందు ప్రయోగించినట్టివస్తువులు యీ గాత్రానికిందు (సాధారణముగా ఒక మనిషియెత్తు, 5 అడుగుల ఎత్తుది. 7 కి. మైల్ల దూరమునందు వచ్చి వర్షకాళవర్ష పడినది. కాని బ్రద్దలుకాతేదు. దీని బలపు ఒక్కటన్నట్లు 188 గులులెక్కువగా నున్నది. ఇది ప్రయోగించినది వశమునం దివ్వబడుచున్నది.

తెచ్చిరి. కావలినంతవఱకు దోచుకొని ఆగ్రామమున ఈనకవా గరకులు వదిలిపోయిరి. ప్రజలును వీరి బాధలను పడఁజాలక కొద్ది పాటి జన్మకు గొట్టపు దిగముగాని నైదివలు గాని చేసిలో చిక్కి పప్పును పెట్టెయనులును వారిని తగినరీతిని పకాధరించుచుండిరి.

డినాంటు, లీజు, లోవేక్ యుద్ధము

లిజాపట్టణము పడినను కోటలన్నియు వశము కావరకు జనరలు ఎమ్మిక్ గారు పురబహిర్యాగమున నివసించుచుండిరి. 14వ ఆగష్టు తేదిన ఫ్రెంచివైద్యములు డెల్లియనుల సహాయార్థము వచ్చుచున్న వనియు, వారివారి గుఱవోగియులు యుద్ధక్రమమును గురించి పరస్పరంబుగానిరనియు తెలిసినది. 13 ఆగష్టునలు (కోరు అనగా 40,000 నైగిరులు) ప్రాంతము వదిలి డెల్లియనుల కక్షజాగ్రత్తై వచ్చుచున్నారనియు వదలరులు పుట్టెను.

డినాంటు యుద్ధము

డెల్లియనులలోని ఈ డినాంటునును ఫ్రెంచివారి సరిహద్దు గ్రామమును నివేదించున దూరము 14 మైళ్లు మాత్రమే. ఇది మ్యాథాడికి కిలోమీటరు దూర్పుది. ఇచ్చటికి కొంత ఫ్రెంచిసేన వంపఁబడినది. ఇంకొకరును దిగవట్టునకున్న డెల్లియనుసేనకు వచ్చెనునుచు వులుగాని ఫిరంగులుగాని లేవు. జన్మము 15వ ఆగష్టు తేదిన మ్యాథాడికి క్రిందిభాగమున కాటి నామానుమీదికి జ్వేగలమునది ప్రవహించుచుండిరి. ఫ్రెంచివారి రాకస్థితియుగాని ఏదోయి తాళబడినను ప్రాంతముతో పోయింది. ఒక ఫ్రెంచిసేన తాగుటలో నాలుగు ముయ్యికి పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. ఫ్రెంచివారు జన్మనుల పతాకమును గురిపెట్టి కాల్చి పటావంఠలు చేసిరి. ఇచ్చట ఫ్రెంచివారికి తాళబడఁ జివాంటు కోటమయిలు పయిగా నదిని చాటుటకున్న జన్మనులు వెళ్లిపండిరి. ఇచ్చట తాత్కాలిక వాణిజ్య కేంద్రమునైన జన్మనులు ఫ్రెంచివారి ఫిరంగులకు సరియయినరని యయిరి. వంతెన ముక్కలముక్కలుగా చేయబడిన. అనేకులు శత్రువులు జల మరణమున పోయిరి. కాని నుద్ధాగన్నము రెండుగంటలకు జన్మనులు డినాంటుపట్టణమునే ముట్టడించిరి. వారిని ఆట్రుట గెలికెని శిక్షి లేకపోయెను. ఇచ్చట ఫ్రెంచివారి ఆనవలలము మోడించబడినది. దుర్గముపయిని జన్మనులు తమ పతాకమును పాటిరి. దుర్గమునుండి మేషిమ గన్నులను ప్రయోగించి నిరవధాన్యగు పురజనుల ననేకులను చంపిరి. ఇంతలో ఫ్రెంచివారికి కావలిన సేన మోటారు బండ్లలో రాగా సాయంకాల మయినగంటలకు సమీపమునకి నది తీరు పార్శ్వములను సరితీరెనుగా జన్మనులకును, ఫ్రెంచివారికిని పోరు జరుగుచుండెను. దుర్గముమీదికి జన్మనుపతాకమును రెండుపర్యాయములు గురిపెట్టి కొట్టి ఫ్రెంచివారు ఆకాశములో నెగురుగట్టు చేసిరి. ఫ్రెంచి 75వ సెంటు ఫిరంగులు శత్రువులను పప్పునుచేయుచుండెను. జన్మనువారి 7వ కోవ(40,000 వైద్యము) రెండుగా చిల్చిబడి ఒకటి గట్టుప్రక్కనును రెండవది అట్టుప్రక్కనును పరుగెత్తెను. సాయంకాలము 7 గంటలకు డినాంటులో శత్రువులు లేరు. పోవెన్న

నీశ్వేగ్రామములకు పుద్గవున్న నదిరీతువండును జన్మనులకురులు 8000. తెక్కింపబడినది. ముద్రకద్దవాన కెయిజుగారి ఇంటిరులుగాన్లు ఈయుద్ధములో నామమాతావన్న మచ్చెను.

లీజుకోటలు వదలరులకు

ఈకోటలు జన్మనుల వశము కావరకున జనరలు వాన్ ఎమ్మిక్ ఆర్మీచాక్ర తేజికోవని వదలరులు పుట్టెను. లీజును కోటరుమాగుం దుండి 41,000 జనరఖ్యుల సెలంగుగద్ద కలిగినవలయు సరిగెను జన్మనులు రూదూరెడ్లపుటమునుండి సేనుచుండిరి. ఇచ్చట 71వ జన్మను కాన్మమునకు సేనాధిపతియగు బ్రిటన్ వదిలించి అక్కరిల్లి గానును, అతను పరునాలుగువందలముల సేనముంచును క్రిశీమ లయిరి. లీజు సేనాధిపతియగు లీ వేన్ గారికి ఒక మైలదూరము గానును తిరిగినను మదతరప్పిలో నూపుయి యుద్ధవిధానమును నిశ్చయించెను. ఈ పట్టణమున కంఠమును ఫ్రెంచి క్రైడెంటు గాగరు పోయిన కేరుగా రెండు వైశ్యకాన్మములలో వోరించునయి క్రాస్ అఫ్ ది రిజిమెన్ అఫ్ ఆర్ ఆరు గొరమును వోరిగి సన్మారిందిరి.

యుద్ధవిధి

డినాంటు యుద్ధమునాటికి డెల్లియనులో స్థితి యావధముగా నుండెను. కోటలనుగొన్ని శత్రువుల వశ మింకను వారెను. వా మూరుమీది జన్మనులు వెలలేదు. మ్యాథాడి ప్రాంతమున ఫ్రెంచి వారిపట్టె చూచిన సామాన్యును బట్టి గొప్పగా సమాన్ములకువలెను నన్నుము కలిగినది. ఆంట్లెస్టు అక్కపర్వయిన దుర్గముగా బర్గర వీరించు బడిచుండెను. ఒకచేర జన్మనులు ఈ కోటను సహించింది నను కావలెను కేరన్ కిల్లలో మురిచివేయుచున్న నను వైద్యము డెల్లియనులకుండెను. బ్రు వెన్నముఖ్యపట్టణము కోటలను గలదితాళి పోయినను దానికిని శత్రుసేనకును సుదృఢ, డెల్లియను సేనలో నది పరాక్రమసంపత్తియైన పటాలము లున్నది. ఇంగ్లీషువారును డెల్లియనులకు సహాయము చేయుటకు వచ్చుచున్నారని, కాని తిత్కానులు జన్మనుల సుగ్రము ఆవరించెను అనేక లక్షల వైద్యమును దొంగలగుల శిక్షి వారికి కలదని డెల్లియనులు నమ్మిగాని గుర్రజింగి యుండిరి.

జన్మనుల విజృంభణము

మ్యాథాడిని నూరిన సేనలో వైశ్యకద్దవాన లీజు నామాగు లకు పుద్గవున్న డెల్లియను అక్కసేనను పోవోలి 2 లక్షలకుండి జన్మను నైదివలు పచ్చయిన బ్రు వెన్న ముఖ్యపట్టణమును పట్టుట కిలు చనుచుండిరి. జన్మనుసమానములయిందు నిలువఁజాలక అతి పరాక్రమముతో వోరినను, డెల్లియనులు వెనుకకు తగ్గిపోయిరి. నీలు టెట్టాగద్దను, బూడింజొకద్దను అక్కసేనలకు పోరు జరిగెను. 7వ రంగములనుమైగ పాదపుండెను. కాని శత్రు సేన అగ్గిధికునుగులవలన డెల్లియనులు చాల సేపు పారి, గొప్పపర్వమును గలిగించి మరల వెనుకకు తగ్గిరి. తరువాత డిడ్డు, ఏక్ మల్, టెర్రెమంట్, రోవెన్

మూలకానదిని కాటుకుల మరయుక పెట్టెయిట్లుంది. దేశదేశకర్తల వం
దె త్రివర్ణ మైత్ర్యమునకు గొప్ప ఆటంకములను గలిగించుచున్నది. ఈ
వేలలోని మూలకానది జన్మను ప్రాంతం సరిహద్దులు, వారియందు

గల కోటలు, ఆర్
సేన లోకానికి కా
పురియులు మాన
సగును. ఈ మర్త
మును బట్టిన యెడల
వృత్తి వృత్తి నోట
బడుటయేమిట. వేర్వే
యము ప్రోవను బో
వుతున్న బృహదం
నిర్వహించుట. వేర్వే
యమునకు ప్రాంత
నకును పద్ధతినన్న
సరిహద్దులలో కోట
లు గట్టబడలేదు. తార
ణము శత్రువులయందు

అలెగ్జాండర్ దండెత్తినప్పుడు, అలెగ్జాండర్ దండెత్తినప్పుడు, అలెగ్జాండర్ దండెత్తినప్పుడు

గుగా దెలియవలసి వోడించు అన
జన ముందు వనియు, ఇంకొక
ప్రాంతి వైత్ర్యములను పట్టు
దీయవలసియు కాలముండుననియు
ప్రాంతి ఇంగ్లీషువారులు తలంచు
టయే. అదిగాక వేర్వేయమునొక
ఎవరును పడకూడదని యెవం
బడిక జన్మకు ప్రభుత్వమువారి
పరిశీలనతో గూడ వుండెనుగానా.
ఈ యెవంబడిక నే పరిశీలన
కాగితమని జన్మకు ముఖ్యమంత్రి
గాను ప్రోవించెడిది.

44 సం. క్రిందట ప్రాంతి
వారి నోడించి, పార్లమెంటు పట్టు
కొని, గొప్పకప్పుమునుగని, ఆర్
సేనలోలైన్ జిల్లాలను జన్మకులు
ప్రాంతివాడవద్దకుండి తీసికొని.
కాని ప్రజల సానుభూతియు,
ప్రేమయు ప్రాంతివారి మీదనే
వేదించుచు వుండెను. వీరిని జన్మ

నులనుగా కేయలుకు జన్మకు ప్రభుత్వమువారు తీసిన ప్రయత్న
ములు బాగుగా ఫలించలేదు. ఈ జిల్లాలను తిరిగి సంపాదించుటకంటె
భగ్గభగ్గ తోటి భగ్గభగ్గ తీవ్రమైన ఈ యంతకర్తామునుండియు ప్రాంతి

వారు తలంచుచునే యున్నాడు. అందుచే యుద్ధము ప్రారంభము
కాగానే ప్రాంతి సేన లిజిల్లాలలోనికి ఆగస్టు 7 వ తేదీ తుక్కువారు
వారు పంపించెను. జనల యాందమునకు మిలితరీ. ఆఫ్ఫెల్గోనా

లము ప్రాంతి వైత్ర్య
మును ప్రాంతివైత్ర్యము
వెల్లి కావలించు
కొనెను. ప్రాంతివైత్ర్య
సంస్థి గృహముల
మీదను సేను
మండెను. కాని పంప
బడిన వైత్ర్యము గొ
ప్పకూడు. 6000లకు
మించియుండెను
మట్టమెదట. వీరు
8000 ప్రజలు గల
అల్లూరి కిల్లూరు
వెల్లి. అల్లూరియన్న
జన్మకులు 7000

అలెగ్జాండర్ దండెత్తినప్పుడు, అలెగ్జాండర్ దండెత్తినప్పుడు, అలెగ్జాండర్ దండెత్తినప్పుడు

వారి వైత్ర్యముతో పోరాడిరి.
ప్రాంతివైత్ర్యమును అభివృద్ధిపెట్టు
నీవారాలలోని వీరువడలేదు.
జన్మకులతో వైత్ర్యమును ముగియుటకు
దీని అనేకులకు బట్టెయిలతో
పోడిరి యెదల. వీరి కన్నులు ఆకా
శమున సేనుచు క్రమంపేన లున్న
వైత్ర్యము తునానలను గాల్పుట
కయి గురికొన్నప్పుడు యొక
ఆకాశమునను చాల సుఖమును
సేసెను. దోహదమును గురికెట్టి
జన్మకులు కాల్పుట. అది క్రిందికి
బరిగను తిరిగి వాకమున కగురం
గరిగి తిట్టించుకొని దోహదమును
గురికొనియుగా వేకము. జన్మకు
లవృత్తు. వేకమున దిగ్గరి. వారు
వారు ప్రాంతి సేన మార్గమున
మందున్న కొత్తిపొడి జన్మకు సేనల
నోడించుచు పాఠశాలముల దిగంట
లకు మున్నె మువైత్ర్యమును తీవ్రమి.

కాని మున్నెములో ఒకేకొనిన ప్రాంతి సేన ఒకప్పుడు గురుకుల
మార్గమున కొత్తలనుండి వచ్చిన జన్మకు సేన సుఖముగా
గూర్చి వారిని గగనము నిడిచిపోవుట తీవ్రమ.

గోనజన్ ప్రాంతమున నయమిదముల ప్రెంచివారు పోరి ఆర్మీను మాగాణములకు మాగ్గులులకు కనుమల నన్నింటిని పట్టుకొనిరి. ప్రెంచి సైన్యముల వెనుక భాగముమీద పడినందుల ఆర్మీనును వదలవలసి చేయవచ్చునని తలచి పోరాటము పట్టుకొనుటకు అర్హులు సేనను పంపిరి. ఒక్కయిది నదికడ జర్మనులు ప్రెంచివారిని పగాణితులను గా తేసి కనుమలనుండి తరిమిరి. క్రోత్ సైన్యమునందుట వలన నుచువాడే ప్రెంచివారు యుద్ధమునకు గడంగి జర్మనులను పూర్తిగా నోడించి 1000 మంది ఖయిదీలను పట్టుకొనిరి. ఆగష్టు 12 మొదలు 14 వరకును బాల్కంబు, సైరే, ఆలెగోట్టలకడ తిట్ల నయినపోరు జరిగెను. ఇచ్చట జర్మను లోడిపోయిరి. గోనజన్ మాగ్గులన్నియు ప్రెంచివారికి తిరిగి వశమయ్యెను. వీరు సైన్యమును తిరిగి ఆర్మీనుకు జనరల్ పా గారి యధ్యక్షతక్రింది పంపిరి. తెలంగాణ

యునుండి వెడలి, భావముండి 14వ ఆగష్టున జర్మనులను తూర్పులో ముట్టేసుకు 12 క్రైస్తోలోనున్న శరీరమును నీయన పట్టుకొనెను. మరువాకు దన్ను పేరి గ్రామము వశమయ్యెను. కొన్ని దినము రీప్రాంత్యమున అటు నటు జరుగుచు ననుభూయచు వచ్చెను. తిరువారీ జోర్జ్ బుకడ జర్మనుల నోడించి పా గారు 24 కిలోనులను పట్టుకొనిరి. ఈ జయములపై ప్రెంచివారు తెలంగాణ మొదలు కొల్లూరువరకు నేత నుం వశము చేసికొనిరి. ముగ్గురు రెండవవర్గాగ్రామము ప్రెంచివారికి లభించెను. ఆగష్టు 18 వరకు జరిగినపోరులో ఆర్మీను వున్న కనుమ మాగ్గులయిన, ఉత్తర ఆర్మీనును ప్రెంచివారివశ నయినవని చెప్పవచ్చును. మునుపందు జర్మను లెంతగోపునైత్యమును పండి ఆర్మీను నెట్లు తిరిగి వశముచేసికొనినది ను చూడవలయు.

సముద్రయుద్ధ ప్రారంభము

ఈ యుద్ధగ్రామము ప్రారంభము కాకముందు మాడునంగ త్వరములనుండియు సముద్ర యుద్ధాంగములందుండి విప్లవకర్తలను గాని యధ్యక్షతక్రింది లిటిషా యుద్ధవాన లభియగా నట్లుచుటయే కాక ఏకీకరణము యుద్ధము ప్రాప్తించిన అక్షాణమున సీడ్లుగా నుండునట్లొనరింపబడినవి. జర్మను యుద్ధవాన లాక స్థితికముగావచ్చి పరమంతులకు యుద్ధి ప్రయత్నములను చేయబడెను. యుద్ధము ప్రకటించబడగానే ఈభాగమున డెల్టాపములకును, ఆలస్యమునకును ఆగష్టును లేకుండెను. జర్మనువానలు ఇంగ్లీషుభానలు లోగాని అట్లాంటిక్ సముద్రములోగాని ప్రవేశించుట కున్నమాగ్గులు లన్నియు మానుబడెను. నయమును బట్టి చిన్న వాడయినను బుద్ధి సామర్థ్యమునందు నిరుపమానమైన సర్ లాక కెల్లిగో గారు పర్వవేనాధిపతిగా నియోగించబడిరి. ఆయన భాగ్యవశమయి ప్రియమెత్రికును నగు రేగ్ అడ్మిరల్ మాజన్ గారు ముఖ్యధ్యక్షులలో మొదటి వాడు గా నొనరించబడినాడు.

సర్వక మాగ్గుములు

ఈ క్రోసముద్రమునందు నావలను గ్రెటియన్స్ సములను గానాదుటకు యుద్ధాంగము నియమించినతరువాత భోజనపదార్థములను, ఇతరసామగ్రియు, పరదేశములనుండి రావలసిన వస్తుకముగ్గులను కాపాడవలసిన పనిని అడ్మిర్లీ (నావంకాళి) వారు చేయుకొనిరి. ఇంగ్లీషువారి వర్తకావలను ముందుటకును పరిపాలన జర్మను క్రాయుజుత్వ (డెస్ట్రోగో) వేక అనునది మధ్యధరాసముద్రములోను, డెన్మార్క్ కాగ్గులు మా అనునది అట్లాంటిక్ మహాసముద్రములోను విరుగుమున డెన్మార్కుని ముందుటకును పెక్కు క్రాయుజుత్వ పరిపాలనను, సైపాలోని కయోకాపాల్కర్లులనున్న కార్మిక్ పోర్టును, నెయిక్వూన్ న్యూరెక్ వర్తక క్రాయుజులు తిరువంగిని పాలిపోయెదను. ఒక వేళ పోరాడియినను వానిని పట్టుకొని రెండువలకును ప్రయత్నములు గావించు, రెండు ఆగ్నేయ క్రాయుజులను, రెండువలయుట క్రాయుజులను,

అనేక నయన బార్బెస్ బోలులు, రెండవవర్గాగ్రామము, ఆస్ట్రేలియా వారి వాటిగో క్రాయుజు, ఆస్ట్రేలియా లులు క్రాయుజులు మెల్బోర్ను నుండి యున నయను, వానివెనక అత్యంత రాకవనరే నయిన జపాను ముద్రవానలన్నియు సముద్రములను గాదుటకు యుండెను. ఇంగ్లీషు మధ్యవాన లన్నియు ఉత్తర సముద్రమున, ప్రాన్సుకు త్తర దిక్కు గా పోనుటకు యుండుటలే, ప్రెంచీవానలన్నియు మధ్య ధరావళునిమను గాదుటకును, ఆస్ట్రేలియావారు ఏడ్యోటికు సముద్రమున వదిలి మధ్యధరాసముద్రములో ప్రవేశించునట్ల కావలయుండుటకును నిర్ణయమగుడెను. నవంబరానికి వాటికునను ప్రముఖులన్న 4 యుద్ధనావలు, 1 ఆగ్నేయ క్రాయుజు, కొన్ని దిన్న క్రాయుజులు డెస్ట్రోయరులు, వర్తక క్రాయుజులు, అవసరమున వచ్చును జర్మనులకు లోనిదన కలిగించుట కున్నది. మిత్రమండలి వారికున్న ఇంత నాకాలముల ముందు, జర్మను ఆస్ట్రేలియానుల కెంత లబము గలవో యాక్రంద వివరింపబడినది.

విధము	జర్మను	ఫ్రెంచీ	ఇంగ్లీషు	అమెరికన్	ఇతరులు	మొత్తము	
(1) డెస్ట్రోయరులు	22	10	...	32	13	3	16
(2) కేటిక క్రాయుజు	10	10	4	...	4
(3) డెడ్ నావలు కానియు							
జర్మనువానలు	38	18	10	61	22	12	84
(4) ఆగ్నేయ క్రాయుజు	47	21	12	86	9	3	11
(5) సైరే క్రాయుజు	66	8	2	76	45	11	56
(6) డెస్ట్రోయర్లు	202	80	95	277	188	15	148
(7) బార్బెస్ బోలు	106	153	25	28	80	58	188
(8) సర్వక క్రాయుజులు	70	50	25	141	24	8	30

మిత్రమండలివారి ఆస్తియు గలది 1071

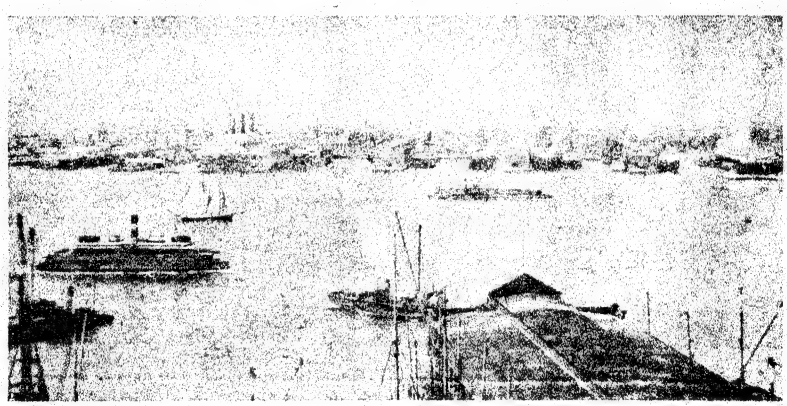
క్రొత్తులవి	జర్మను మొత్తము
	467

ఇక్కడ ఫిరంగులమాట విచారించెదమనిన 3.5 ఇంచి ఫిరంగులు ఇంగ్లీషు యుద్ధనావలలో 188 గలవు. ఈ శ్రేష్ఠమయిన ఫిరంగులు ఇంకొకటి లేవు. 12 ఇంచి ఫిరంగులు మిక్రమండలికి 500 బున, శ్రీశ్రుతుండలికి 158 యు గలవు. 11 ఇంచి ఫిరంగులు శ్రీశ్రుతులకు 90 ఎక్కువగా గలవు. 4.7 యంచి ఫిరంగులు, 4 ఇంచి, 3.9 ఇంచి మిక్రమండలివారికి 302 అధికముగా గలవు. 65 ఇంచి, 6 ఇంచి 5.5 ఇంచి ఫిరంగులు శ్రీశ్రుతులకు 110 సెయ్యగా నున్నవి. ఇటలీగూడ యుద్ధములో నిగుటకల మిక్రమండలియొక్క బలము మిక్కుట మయినదని వ్రాతపరచుచు లేచు.

యుద్ధము ప్రకటించఁబడిన పరిధినియులూ జ్యోతిషశాస్త్రము నెగురవేయుచున్న సముద్రమునొక ప్రక్కనావలన్నియు ఇంగ్లీషు యుద్ధనావలలే ఒక, ఫిరంగికాలబుడవడమే బట్టినవిగాఁడను కనుక దినములలో నే జర్మనీవారి ఎగురది వ్యాధియు అంగీకరించును. కొన్ని

జ్యోతిషశాస్త్రశాఖల తిట్టడకేముల వాక్యాయములను బయగొని కరణుకొన్నెను. జర్మనీవారికున్న యాడల మొత్తము 100 టన్నులకు మించినది 2090. ఇంగ్లీషువారికలన పట్టుకొనబడినది 128. జర్మను లేవులలో నున్నది 788. వాల్చికు, కట్ట సముద్రములలో నుంచబడినది 71. మిక్రమండలివారి లేవులలో నున్నది 166. తిట్టడకేపు లేవులలో కరణుకొన్నది 645. తిక్కువగానుండ 500 టన్నులకు పైగానున్న నావలు 125. తిక్కు లేనిది లేదులేట్టు 358. చిన్న పడవలు నూయి మయినది 381. జర్మనీవారి డ్రైవ్ డెవ్ ప్రాయజను ఆగస్టు 5వ తేదిన లాడిటాను. మరునానకు ముంద జూలైను గాని యది చిక్కులేదు. కులూడిటానుగూడే రెండువార కునందగ్గరము పే నెలలోనత్యైగయి ను కలన ముచివేసినబడినది. లాడిటానుగూడే పోవకపోయిన మారి టానుగూడే కావచ్చుగ్గరమునాన అట్లాంటిక్ సముద్రములో పట్టు కొనజూచుగాని ఎ పెట్టవలయుననరకు దానినిరక్షించె. ఆగస్టు

జర్మనీ వారి యుద్ధనావలను అంగీకరించుచున్నది

5వ తేదీన సముద్రములో గలనుల కప్పలపడిగా వెచ్చున్న జర్మనువారి కోనిగిన్లాయు యునావను అంగీకరించె ఆను ఇంగ్లీషు తైటుప్రాయజను ముందివేసెను. కాని అంగీకరించుద్దకాకను మరు నాడుదయమున కోనిగిన్లాయు వెచ్చలైన మందుగని యొకటి రెగిరి మునిగిపోయెను. ఇందలి నావికలలో 139 మంది శిష్యు లెక్కువగా కాపాడబడిరి. ఆగస్టు నెలయంతయు జర్మనుయుద్ధనావలు బయలు దేరి యుద్ధమునకు కచ్చుకేమోయని అంగ్లనావలు నోరు తెరుచుకొని యుండెను. కాని యొక జర్మను అడ్మిరలు జర్మను యుద్ధనావ లెందు నలన బోరాడనో కారణముల నిట్టిక యుద్ధనావసమునందు దెలిపెను. "మనము నాకోరాడనోగా ఇంగ్లీషువారికి సముద్రమునొక బోరితి మేని యొడిపివుడునుట నిష్కర్తము. బోరితు నావలకు బదులుగా క్రొత్త నావలను కట్టుటకును, అది ఈయుద్ధమునకు పనికివచ్చుననుట కును రీతి ఎంతయారమున లేదు. సముద్రయుద్ధములో తిట్టడ

లయగుల పోరము ఒడిపోలివేసి పడ సముద్రదిగ్గరయని శ్రీశ్రు తులచేత వ్యయములే ముడి జర్మనుప్రాయముని మనశ్రీశ్రుతులు దిగి యుద్ధములేముల కికకామెను సమకూరును. మన యుద్ధనావలను కవల్చునంద కాపాడుకొంటివేరి నంద జరుగునప్పుడు మనమాటలు అనరమతో అలకింపబడును. మన నుప్పుడు బలహీనులముగా కలంక కలసికే యనకముండను." ఇందుకలన సముద్రయుద్ధమునకు జర్మ నులు నికన కత్తెయియచేత హాని కలిగినవ కలముని కలకెట్టి యున్నారు. ఆగస్టు 11వ తేదిన జర్మనుసత్తెయియులు బ్రిటిషు ప్రాయజనుల బర్మినియమును ట్రాన్స్వాల్ చేసి ముంచుటకయి రాగా ఈ యుద్ధనావయు, కొన్ని బ్రిటిషుబిస్ట్రాయరులును వారికి నశ్యము కలుగజేసి రిపబిలేవెను. ఈకోరాడన జర్మనుసత్తెయియు 15 యు నెంబరునదేరినది బర్మినియము ప్రాయజను సముద్రములో ముంది వేసెను.

<p>పాగయోడల్లిన పైనులు సీటింగ్ వేయక పూర్వము ప్రేలముచుండెడి విధము.</p>	<p>పైను సీటియందు నిలిచియుండునీతి.</p>	<p>మేరు ఊడి (మ) యందు గనుచున్న చిన చిన అక్షముచుండినిలుపుగా నిల్గుట.</p>	<p>ఊడిన మేరు కేపుచు ప్రేల్చుటనలన. పైను ప్రేలి యోడలను ముందును.</p>

రుష్యా రణసంగమున ప్రవేశించుట

యుద్ధమునకు గొంతకాలమునకు బాధ్యులను రష్యాలోకి పంపి యి భూయస్యులయ్యుచుండెను. చరిత్రకులవలన జీవించుచారు సమైక్య కట్టులు కట్టి నానాపల్లనల జేయుచుండిరి. అదిరా బర్జును యెత్తపింబిల శాసించగలదిగాను! అని నర్కములు జవ్వించుండిరి. కాని యుద్ధమునకుంజిరి రాజ్యక్షిగా ముప్పిజేసెను. తన బిన్నితములగు సర్వీయవలన ఆస్త్రియా దుర్భాగమునండి కాపాడుటకయి, రష్యాను భర్తాకము కత్తిరి మామెను రష్యా ప్రభుత్వముమీద అపనవ్యకము గలిగియున్న బాంబులను రిగిన వాగ్దానముల జేసియు, కిష్టంజ్ ప్రజలకు సర్వసరిపాలన మొనరించెదమని ప్రకటించి యు. ఆస్త్రియాలో భాగమునకు కేకీయానాలోని సర్వకాలివారగు స్థావరము రిచిలోకి జార్జి భర్తదయమును గోరుదేని యుత్సాహమువలనయు, రష్యాలోని యుద్ధలను ద్వేషించుచు, వారి శత్రుత్వమును లేకుండ జేసియు, రిచి సామ్రాజ్యమునంటిను బాధగాను జేకేభక్తి కర్మముగా బురిగొప్పిరి. జూలయి 28-న రేడి యుద్ధము ప్రారంభమయినది. 2 వ ఆగస్టున కప్పడే కొంత రష్యనుజేన జర్మనీతో ముఖ్యరాజ్యమునకు ప్రవేశి సరి హద్దులలో ప్రవేశించెను. ఇంతకుముందు సర్వలయగు రష్యా వారిక బలమును బోర్ని కిష్టండు గల్యానందు మాసిజేరి జలాంతరద్వీపము నను వశముజేసికొనియెను. రష్యునిదాద శీల యుద్ధమునకు బర్జుని 15 లక్షల సైన్యమును నిర్దముగా పంపినది. రష్యులులేని సహాయులలోని ఆశోకమగు రష్యా గ్రామములను ముందుగా బాన్సులు తిగిలెట్టి ప్రజలను నానాకష్టములపాలన జేసిరి. ఈ యుద్ధములో మొట్ట

మొదటి 15 దినములును చిన్న చిన్న పోరాటములతో గడిచిపోయినది. తూర్పుప్రద్యోగో ముఖ్యక్షేత్రములలో నోక్కుటియగు ఇటూగ్ నెత్తున రహస్యచారు పట్టుకొనెను. జ్యోతులు వాసుదేవముల భగీధ ప్రభుత్వములను పట్టుకొనుచు తిరిగి సంహారించుటకయి చేరిరిగాని జయంబలేదు.

రహస్య యుద్ధభూమికి 80 లక్షలవైశ్యమును కిడ్నాపేయనుచున్నదియను వార్తను విని ప్రెసిడెంట్ ఇంగ్లీషువారికి గతినయ్యెనది మింగిరికాదు. దెబ్బయనుచేకేములో ప్ర్యోధాచార్యములకడ పోయిప్రయత్నించుట విజృంభించుచున్న జ్యోతి వెంకటాగమను రహస్య తాగుట మిగ్గియందటికి వచ్చున రంగమున వెంగ్లీషువారుకాదని తలపలచెను. చురచు నుత్తర నికోల్లు గారి ప్రెస్టాగరవైశ్యముకొంది ఒక వైశ్యును గడిచియామోడికిని, వర మొక వైశ్యునులో కనుమ కిల్చు నుండియు, రెండవగము వార్తా నుండియు తూర్పుప్రద్యోగినికొని వెళ్లెను. ఈ ప్రభుత్వముల కన్నింటికిని ఒక్కొక్క వట్టిదేని. ఈ రెండవ ప్రెస్టామోద గూఢా, బా

కోటి, కై డేకోవలదగ్గ జ్యోతు లుపోరాడి చెల్లువనిపించుచును. ప్రాబుతోనెవ్వరదగియదగ్గము తూర్పురంగమున నిలిగినవానిలో మొట్టమొదటి గొప్ప యుద్ధయధిపతుడయ్యును. ఇచ్చట జ్యోతులురహస్య వాగోకడు కెంపుకో పోరాడిరి. వెంకటాగమనుండి వార్తా మోదగానవుచున్న వైశ్యును ప్రె తను జర్మనులనిచ్చటముట్టించెను. జర్మను సేనాధిపతి కిచ్చట కేమియు తోడవలేదు. అనిన పన్నుగ దలన్నియు వంటగలిగెను. లేన ప్రక్కన చచ్చిన జనులను భూమిపెట్టుటకయిన కొంతకాల మొనంగ కలపడవని రహస్య సేనాధిపతుగగా వాయన జిప్సకోనలేదు. జర్మనులు రెండు వైశ్యులనుగల్గి అరచినముల పోరి తూర్తిగా నోడిపోయి పరుగెత్తిరి. గండిన్నెను అను నరియొక ప్రదేశమున జర్మనులనుంచి అనుమోలయిన ఫలమునండిపోవనను, జయంపజాలకపోయిరి. ఈ యుద్ధములో రహస్యలోని గొప్పతలుగుములకు కేంద్రియావనులను చర పోర్ల మొదట అగ మ్యోధాగధ్యులును, సాధారణ ప్రెసిటల కర పోర్ల రెండు మ్యోదేకాగధ్యులనువగి త్రిందిచ్చిరి. ఇచ్చటనుండి ఇకపూర్వం గోనిగ్గుభయ్య అనే డిప్టేక్ మ్యోగును ప్రతిదర్శయమును

100 మైళ్లు దూరంబయ్యునండి వదలుచు, పట్టుకొనుటకయి రహస్యములు వైద్య ప్ర్యోములను దెప్పించుకొని. జ్యోతులకును కావలసినంత సహాయమువంపబడెను. నీడెంబర్లు, కల్లెవలర్లు, ఆరైల్లవర్లుపోటలు తగువాత రహస్యముల వశించెయ్యెను.

అస్ట్రేలియామోద దాడి

వెస్ట్రావల వైక్లీ సభాద్వల రహస్యవంకటలవ ఎవ్వరినయినను కొద్దిపాటి యెల్లముల కలిగియుటకు క్రైస్తవులకు మలభయము. ఒక అస్ట్రేలియన్ గవర్నరునకును నీ టుంకముగా కెంపు

బాదెప్రొంతున అస్ట్రేలియన్ గవర్నరునకును దుర్ముఖులైన కొంతకాల మొనంగ కలపడవని రహస్య సేనాధిపతుగగా వాయన జిప్సకోనలేదు.

మోడకగెను. వారు వైలోగా గాన పట్టుము కలకు వైక్లీ డోయ కొని వచ్చుచుండగా లూడిక్ గవర్నరుగారు 5000 కొవర్సు అస్ట్రేలియనులను ఒకడే రీయనయన పట్టుగా గడ్డివేరి గివోటా చాచియుంచిరి. లూడిక్ ప్రాంతమున అస్ట్రేలియను గవర్నరు దీక్షియను భవ్యముచేసిన కొవర్సు అస్ట్రేలియనులు అస్ట్రేలియనులు సామాన్యమునకు గాన అగడ్తికముగా వాడికి పడి అందరిని బురదలో త్రొక్కి వేసిరి. ఈసేనానున్న అస్ట్రేలియనులను స్వదేశ తిరిగిరావలెను. గడిచియామోద వంతుడైన రహస్యసేన చాలపట్టుకు ములను పట్టుకొనెను. బుగ్గివివాయన రాష్ట్రములోని ప్రజలు రహస్యముకావూన మొనరి తరు రుత్తులని వారినివన్నిందిరి. అస్ట్రేలియను దేశములోని గండిన్నెక్ మెల్లేనెన్ కోవర్లెక్లైక్ మొదలగు తావులు రహస్యముచేతిలో

రహస్యభూమిలో బ్రచేకిందిన జ్యోతులు రహస్య పోలండులోని కలిగి అను కోటను పట్టుకొని దెంత్రోవ అను జిల్లానగరము వాక మించి, ఈజిల్లాగనులలో విడిచదగుటచేత క్రైస్తవులకు వీలునందరహస్యను జర్మనీకి తెనుమరి చేసిరి. ఈ కలిహగగల్గి ప్రజలను తెన్నగా హించించిరి. ఈగగముమోద 50,000 బాబులు అపరాధము విధింపబడెను. ఈ ప్రారంభకృత్య కార్యక్రమును వినిన రహస్యముల కోమ వశులయ నుభిర దృష్టముగా బోటుటకు వంకర్లించుకొని యుండిరి.

GRAND DUKE NICHOLAS

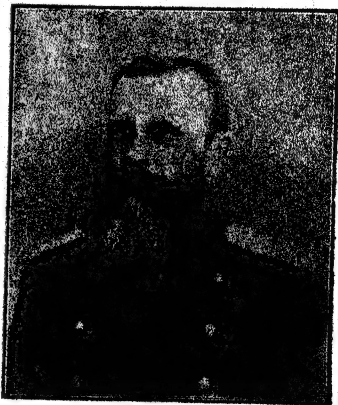
గ్రాండ్ డ్యూక్ నికోలస్, రుష్యా సర్వ సేనాధిపతి

GENERAL RENNENKAMPH

జనరలు రెన్నెంక్ కాంఫ్

GENERAL IVANOFF

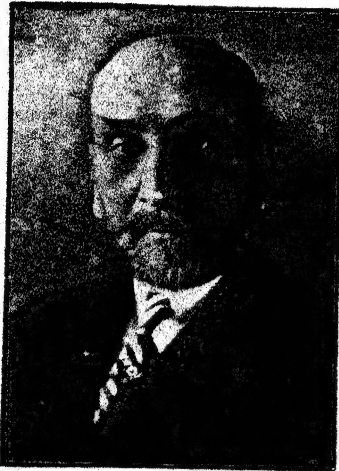
జనరల్ ఇవానోఫ్, రుష్యా సైన్య సేనాధ్యక్షుడు

GENERAL SAMSONOFF

జనరలు సామసోఫ్

M. SOZONOFF

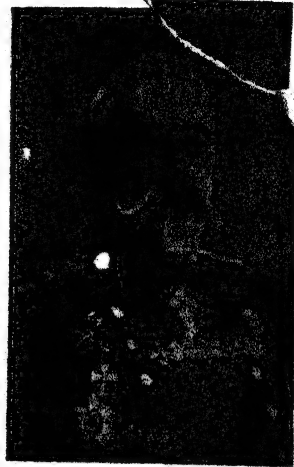
దుష్య విదేశాంగ మంత్రి ఎం. సోజొనోఫ్

KING OF MONTENEGRO

మొంటెనెగ్రో రాజు

ADMIRAL GEORGE VITCH

అడ్మిరలు జార్జి వెయిచ్ సున్నత ముఖ్య నావాంశుర్యం

CROWN PRINCE OF AUSTRIA

ప్రకృత ఆర్చియూ యువరాజు

బుకెల్సులో జర్నలులు ప్రచురించుట

19వ ఆగస్టు బుధవారమునాడు బొంబాయి నుండి వచ్చిన తెల్ల యను వైద్యము చేసేవారు వెళ్లెను. బుకెల్సునగరములో ప్రవృత్తి నులు గురువారమునాడు వచ్చినందున ప్రచురించిరి. ఈ ముఖ్యపట్టణమునకు రోడ్డుముందు కోటలు లేనందున రాజుగారును, పరిపాలకులును ఇతరులుగోరొత్తలను ఒక రాత్రి సాయముగా గయలించిరి. ఆంధ్రవైద్యుని సగరమునకు వెళ్లిపోయెను. జ్యోతుల సెలవింపబడియు ముఖ్యపట్టణములో నుంచబడిన 20,000 వీలుగాడ్డు వైద్యము క్షేత్రపుల లలయునుండి ఆగ లేదని వెనకకు తిరిగిపోవడిన. జ్యోతుల లి యాచరించుచున్న సగరమును ప్రచురించి తెల్లయను పతాకముల స్థానములలో జ్యోతుల పతాకములను చాచి, ప్రజలకు ఫీటి కలుగునట్లు చేక దువ్వకాగ్రములను కేసిరి. స్వామియను ప్రవృత్తి గుత్తుల రోగులు యెద్దరు తెల్లయను వైద్యకోరొత్తలను తన కార్యక్రమమునకు

బహుమతిలో లోకి చేసి యవమానమును తెల్లయను ప్రజల తప్పటికిని మఱువజాలని. పయంగా ఆగ్నిలో ఆద్యము పోసివట్లు భయపడెను. 12వ తేది రూపాయిలను ప్రజలచేత పంపింప చేయబడిన వారి కెంత యనురాగము జ్యోతులయెడ నుంచి వారి వ్రాసినయెటువా?

ఇక బొంబాయి నగరపు ప్రజలకర్తవ్యములును మితిమీరియుండిన. జ్యోతులను జయించబడిన ప్రజలకర్తవ్యముగాని జనల సెల్లెన్లముల సొంపించుట మాత్రములు కలవారే జ్యోతులకు సుప్రజలవై నునయోగ పఱచిరి. 25వ ప్రాంతకర్తవ్యములు లోకభాగ్యములు, అమూల్యములగు లోకముల సుప్రకాశములను కర్తవ్యముచేసి లోక చరిత్రమునందు కాశ్యితయును పఠకర్త వాగ్ధించిరి. ఈ బొంబాయి నగరము లోని ప్రధాన భవనములలో నహలక దేవర్తి తప్ప దిక్కిన వర్తియు జ్యోతుల కీరంకుల కారణమే యున్నది.

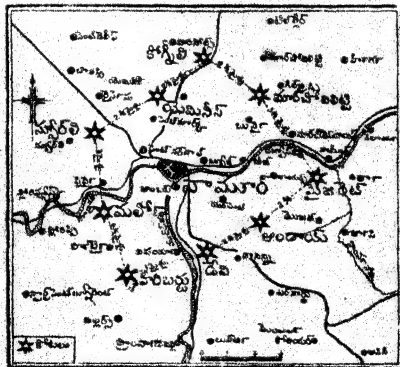
నామూరు మొదలు ఆంధ్రవైద్యమునకు

బుకెల్సులో కొంత సేనను వదిలి మామూరును వాస్తవించిరి కోటను నిర్మించుచును. 18వ తేది తెల్లయను అక్కడకేను పర్యవేక్షణను స్థలమునందే ప్రాప్తులైన పడవయునని జ్యోతుల వారి యెత్తియు. ఆగష్టు 23వ తేదినాటికి 10,000 జర్నలు వైద్యము కోరెల్లెన్న వద్ద నుంచబడిన. గ్రహములు, బొంబాయి నగరకు క్షింభి సేన వెంటాడునట్లుగా బయలుదేరిన. నామూరు, వాస్తవించి, మామూరును వద్దకు వెళ్లి వైద్యములును, తెల్లయనులను ఆంధ్రవైద్యుల వద్ద నావుటకు మామూరు మీదికింకొక వైద్యమును నుంపబడిన. వారి తెలిసించుటకయి మిగిలినందరివారి వైద్యములు మూలకరైన. లక్కంబట్టు నుండే నయ్యయ్య వైద్యమును ప్రశంసి వారి తెలిసించిరి. తెల్లయ మామూరుకు నుద్దయన్న వైద్యము సేనలనుకుకయి కెంద్ర ప్రశంసి సేన తిట్టెన్ను నగరమునందే వుండబడిన. సోమరై, మామూరుకు నుద్దయన్న జ్యోతుల కుడిభాగమునో నోరులవై నుండవ ప్రశంసి వైద్యము నకుమమండిన. ఈ కడవలై వైద్యమునో నో ఇండ్లందు నుండి వచ్చిన సేనయు గలిసియుండిన.

నామూరు ముట్టడి

14వ ఆగస్టు తేదిన జ్యోతులవారి మూడు పెల్లెలు నామూరు మీద పడిన. నామూరు తెల్లయను దీనియ సేన యధ్యక్షునకు

జ్యోతుల కొంత ఆగ్నిదీక్షము నొసంగెను. 21వ ఆగస్టునాటికి గాని పట్టణలో నామూరు ముట్టడించబడిన. తులవారము ముదలు ఆదినానము గావ్రొత్తలను ఒక్క నిమిషమునకును కీరంకరెడ్డు కోటలించిన నగరముగాను. పడవ ఆగ లేదు. కోటలలోని తెల్ల

యను కీరంకుల కీరంకరెడ్డు. జ్యోతుల ముట్టడి కీరంకుల ముంద ఆగ జాలినది కాదు. మామూరు కిట్టి భాంపియన్, మెజిస్ట్రేట్, ఆంధ్రాల్ ఎమిగ్నకోటలు జ్యోతులవారి కాగ జాలకపోయెను. కోటలకు నగరమునుండి క్రొత్త వైద్యము పంపించి యెను జ్యోతులకు వీలుకలగ జేయెను. కోటలలో నుండు గుండు నామూరు దానావు అయిపోయెను. అప్పు డింకొక మాగ్రము లేక తెల్లయను వైద్యులు నామూరు వద్దకి వెనుకకు పోయిరి. ఇట్లు పోయిన 28,000 మందిని 12000 మాగ్రము ఆంధ్రవైద్యుల చేరగలిగిరి. 25వ ఆగష్టున రాత్రి యెనిమిదిగంటలకు జ్యోతులు నామూరు ప్రచురించిరి.

ఈ నామూరు ఇంకొక ప్రయత్నముగా పనిచేయుట మిగిలినందరికే పనోపకారి యయ్యెను. వీరి తన యుద్ధవిధానము నలయు మాన్యు కొనవలసినట్లెను. మామూరునగ్రము లన్నియు జ్యోతుల కేరమయ్యెను.

ఈ లోట పడకుండునన్న పోలీసు సామాన్యమునకు సయితము, శత్రువులు పెట్టుట కవకాశముండ నట్టిది. ప్రెంచివారు వామూరును రక్షించుటకయి పంపిన పసోయను ఆలస్యముగా తేరినందున ప్రయోజనము లేకపోయెను.

మాలిన్సు, ఆఫ్రించులు జర్మనుల వశమగుట

24-న తేదిన తెల్లయము సేన ఆంగ్లేయులవలన బ్రు సెల్సుకు పడకుట 14 మైళ్లలో నున్న లోండర్ కేలు అను పోట మాడు జర్మను డివిజనులతో చలపడినది. జర్మనులు విల్హెల్మ్ వరకును తగవబడిరి. పరుగెత్తుచు వీరు మాలిన్సు కై ప్రవాగారమును సానుచేసిపోయిరి. బృహ్మకులు బ్రు సెల్సునుండి, తిరిగి 40,000 కేనతోచచ్చి తెల్లయనుల కోడెం

చుటచే వారు ఆంగ్లేయులకు పరుగెత్తెరి. మాలిన్సువద్ద తెల్లయను రాజామొక్క, మోటారుబండి ముందరనే ఒక పిల్లు ప్రదర్శించును. దైవవశమున అందున కలహము కలుగ లేదు. బండియొక్క చక్రములు కునక లయినవి. మాలిన్సునుండి బృహ్మకుల సమంత్రాధిపతియన నున్న ఆఫ్రించుకు తెల్లది.

ఇక్కడ కొన్ని కంటలు చుట్టుకే నున్న తెల్లయము సేన బాగుగా పోరాడినది. ఇంగ్లీషు సమంత్ర సేన 7000 ల నంది సేలవార నావికా కేంద్రములో ఆఫ్రించులలో ప్రవేశించి తెల్లయనులకు చాల సహాయముచేసి ఆంగ్లమును కొన్ని దినములు కాపాడినది. కాని బృహ్మకులు అతేక చేరినో వచ్చుటవలన ఇంగ్లీషునావికలు యోధ లేకై లోకై పోయిరి. ఆఫ్రించు జర్మనుల వశమాయెను.

ఛార్లీ రాయ్ యుద్ధము

ఇప్పటికే ఇంగ్లీషువారి సేనయు ప్రెంచివారి సేనయు వధికముగా తెల్లయనుకు చేరెను. ఇంగ్లీషువారు మాన్సు నాక్రమించుట

బుట్టినవారగు) టర్గోనుల వదలబడిరి. కేంద్రమును మాన్సు దీయులకుండు వీరావేశముతో బృహ్మకు లో పరిసారముతో జోరిరి

ఫ్రాన్సులో మొట్టమొదట వివిధ ఆంగ్ల సైనికులకు ప్రెంచివారాత్మనించుట

కయి పంపబడిరి. ఛార్లీ రాయ్ ని రక్షించుపని ప్రెంచివారు పెట్టుకొనిరి. 21-న ఆగష్టు కుకవార ముదయ మాడుగంటలకు శత్రువులు వచ్చుచున్నవార్త తెలిసినది. 1 గంటలకు వారి మొదటి ఫిరంగిగుండు ఛార్లీ రాయ్ లో పడినది. జర్మనుల మీద పడుటకయి ప్రెంచివారి అగ్రాధిపతియనుండి వచ్చిన ఆరబ్బులకును, పిగ్లోలకును

ఈ సమయంలో బోధనములయి వచ్చిన ఆంగ్ల (ఫ్రాన్స్) సైనికులకు ప్రెంచి గృహభూతాస్వాద మొదలగుట

బృహ్మకులతో జర్మనుల కేరములను చీల్చిరి. కాని ఒక పాతకర్యాగారములో దాచియుంచబడిన యంత్రపు ఫిరంగులు వీరి రూపు మాడెను. ఒక్కచుటలములో 100 మంది మృత్యు గాయములు తికక తిరిగి ప్రెంచివారిలో గలియ గలిగిరి.

సంఖ్యాధికత గల జన్మముల వాణ్నిరాయ సగరములోనే తనవారితో ప్రవేశించిరి. నరునా నుదయమున వాణ్నిరాయకర్ణ తిరిగి గొప్పపాదు బరిగెను. ఘోషిధులు పినగల కుప్పలతో నిండియుండెను. ఈ ఘోషము శ్రాంతివారి వశమయ్యెను. ఈవిధముగా నయలపర్యాయము లీ సగరములోనుండుచును. ఒక్కపర్యాయము టక్కలు జన్మములను

రెండుమయ్యకర్ణమను దరిమి కనిపించి వారిని జంపిరి. ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగా నిచ్చుట జరిగెను. కాని జన్మములకున్న అధిక సంఖ్యలను వాణ్నిరాయకర్ణ పోరుట జూపెనుగాని లాభము లేదని శ్రాంతి వారు వదలిపెట్టి వెళ్లిపోయిరి. వాణ్నిరాయ యుద్ధమును జన్మములే జయించిరి.

మాన్యువద్ద జరిగినపాదు

ఇంగ్లీషు సేన ప్రాంతములో దిగగానే ఆ జనుల యానంద మింతవారిని, బ్రతివలెనెరులవలె శ్రాంతివైరుల పూలహాయిలు వేసిరి. అన్నము, పానీయములు వీరికి లేకుండ నొసంగబడెను. అప్పుడు పొలును లోన్నము పంటలతోను, పండ్లతోను పుష్పములతోను పండి వేస్తోన్న మొగలంపు మండెను. జనులు శుభ్రతనలంపు హాయిగా కాలము గడపుచుండిరి. వాణ్నిరాయములలో నీ ప్రియమందితము మారవలసియున్నది. ఇట్లు పంటలు పొలములు సాగునడవ వలసియున్నది. సంపాదములు కూలవలసియున్నవి.

21వ ఆగష్టున కింగ్లీషువారి జన్మము పోరవలసి యున్నదియు, ఫిరంగి శ్రాంతివారికి కిచ్చులుతో జనములను దెలియదు. సాంప్రదించున శ్రాంతి వారి యుద్ధమైత్రువ నున్న వైర్యమును కఠిందానియు కించిమాన్యు. కాండె యను ప్రదేశములకులంపు పండ్లవీధికి పంపబడిన. మాన్యు కాలావత తూర్పున నున్న భాగమును రెండువైపుననుండి సరహాసన స్థితి దోరియనీగాను కాపాడుటకును నిశ్చేషమవడిరి. మాన్యువద్ద యావైర్యములో నొక భాగము బ్రతివలె మొదటి సేనాధిపతియగు సర్ డోన్లెడ్ సాగు గారి పేషన్ ప్రక్కను తొక్కుచుండును. అత్యవసాధిపతియగు అలస్సీ గారి సేన రిజర్వులో నుండుకట్టును ఎవరి కెన్నడు సహాయము గ్రామలయనన సన్నాధి పంపబడుటయు పరిష్కరింప బడినది. బ్రెగ్గిడియను జనలకు సర్ ఫిలిప్ ఘాట్సుడ్ గారి గుఱ్ఱపురారులు కొందరు కేటపులబాడ తీయుటకును పంపబడిరి. ఈ భాగమున ఒకటి రెండు అత్యవసాధిపతియగు ఒక అత్యవసాధిపతి

కంటెను, మాన్యుగా ముట్టడికి జన్మములపంపని శ్రాంతి సేనాధిపతి తో ప్రాంతము ఇంగ్లీషు సర్వసేనాధిపతికి జెప్పయింపెను. ఆకాశ

మాన్యు, ఇంగ్లీషు సేనల మధ్య జరిగిన పోరాటమును చిత్రపటము.

విమానములును, ఘట్సుడ్ గారి రాకలును అత్యవసాధిపతియలను దెచ్చిరి. ఈకార్యములలో శ్రాంతి ఇంగ్లీషు సేనాధిపతులు హెసపోయెను. జన్మము లిచ్చుట నొక చుట్టానయిన యొక్క సేనెరి. వారు బ్రు వెల్సును పట్టుకొనిన లెను వారి వారినైర్యము మూడు దెబ్బ భాగములుగా విభజింప బడెను. ఒక భాగము వాటడ్సాగునాద నీ వెల్లె నువద్దను కెల్లి, అచ్చటికి తిరిగి రెండు భాగములయి ఒకటి మాన్యు మీదికిని, రెండవది కింద. వాణ్నిరాయ రూపికిని వదలెను. మూడవది ఈ సేనాధిపతియగు జనలకు వాన్ క్లాక్ క్రింద హేలుప త్రనము మీదుగా తిరిగి ఎం ఫెయింక్, ఆతుల గండ బొర్నాయమీదికి వెళ్లెను. దినములకు ముప్పదిమైళ్లు విరాచించుటకు లేక, రాత్రి బహు జన్మములు నడుచుటలకు నిరంతర సొక్కపర్యాయము

శ్రాంతివారును, ఇంగ్లీషువారును కామితోన లేకపోయిరి. వారినిశక్తి ముకంటె జన్మమునైర్యము పరికిల్లుండెను.

ప్రారంభము

ఇంగ్లీషువారి సేనలయిన నొకవిమాన మొక బాంబును వేసి నల్లపాగ బయటికి వచ్చుటతో మాన్యువైర్యము ప్రారంభమయినది. ఇరువది నిమిషములలో జన్మములకులంపు వదగిండ్లవలె విరాచములేక నాలుగు దినములవరకు నురిసెను. ఈ నాలుగు దినములును ఒక్క అంగుళము స్థలమయిన నొసంగ బ్రతివలె సేన రాక్షసులవలె తోరారి ఆనకటల జన్మములను బరిహరించెను. బ్రతివలెవారిని గొప్ప వచ్చెను కలిగెను. బ్రతివలెమీదిను వెళ్లు రెడ హేలులు 4000మంది యుండగా

† వచ్చుటకు కలెక్షనరుగారును వైర్యము క్రింద కొడు అక కలియ దొరకెను.

20000 పె యుద్ధానంతర మెక్కువ కానరయి. వారసరు పటాలము 1700 నుండి 250 మంది కేరీరి. రాములుసాగ్రుట్టు అగ్గయిర, నవరలాంశుపటాలములు ఈ యుద్ధములో బాగుగా పవమును పొందెను. జ్యోతి యక్షహిణియ నవ్రమునకు పగతులేయక పయికి వచ్చుచుండగా ఆహా, ఒక్కనికీ ముగ్ధులనను వానిని చెందివలయు. ఒక్కనికీ పదిమం దయినవో ఎంత సౌల్యమున్న నేమి? అని యొక ప్రావీణ్యవ్యక్తి రావీయించటము ఒట్టి చూడగా జ్యోతియెంత సౌల్యమును దెచ్చినదియు దెలిసికొనవలయు.

ఆదివాసులువాడు సాయంకాలము 3 గంటలకు ఇంగ్లీషువారి

క్షేతి తాగుమా గ్రగుచుం డెను. ఆయిదుగంటలకు ఇంగ్లీషువారివీర వారి యూదు జ్యోతియ కిరీటులు (కోరకగా 42,000)వడ చుచున్నవని జ్యోతిగా ను వా గంపీరి ఇంగ్లీషు వారి ప్రావీణ్యవ్యక్తియ న్నెఱచి యెక్కువసేపు వారును వెనుకకులిగియు న్నాడు గాన, విరుగు, జ్యోతి సాయంకాల దిని వెలుగుండెను. జూలై 14 వనకు వైపునకు ఇంకోక సౌల్యమునకు వడి వైపునకు వచ్చుచుండగా చుట్టును ముట్టడింపబడి చాలియు లేచుటకు ననుభవముతో ఇంగ్లీషు సేనాధిపతి ఆదివాసు ను వాడు ప్రాప్తు పొతుచు చుండగా వెళ్ళుచు గా నన్ని యుద్ధ పరికరముల తోడు వెళ్ళియున్నాడని

మూగ్గు (ప్రావీణ్యమున వచ్చి వెను కకు పోయెను. మూముగ్గు కొన్ని ప్రావీణ్యమున వెనుకకు తగ్గనలసివలెను మూలమునైకిలలు మీది నా ప్రావీణ్యమున వెనుకకు తగ్గనలసివలెను. ఈ మూలమున నైకిలలలో కొందరియి జ్యోతియలలో కలపబడినవలెను ఈ కలుగు వారి కందలేదు. అందుచే జ్యోతియలకులాలకుండ్ల వీరిలో కొందరియిగా చిక్కిరి. మరి కొంతమంది ప్రావీణ్యమున జ్యోతియలతో జరిగి యుగా ప్రతి.

జర్మియ రావీ సక్తియేములు మూగ్గు ముట్టినప్పుడు గ్రామములకు జర్మియలు నివసించిరి. బాద గార్వి అనవాయలగు కోగులును జరిగి. కాదై

అను గ్రామములో బ్రవేశించి శ్రీలను చెరిపి విడ్డెలను చంపిరి. ఒక పంజొమ్మిని నవ్రముల ప్రాయముగల పవచుయొక్క చనుకట్టు నొక చుట్టును కోయటమునాది 300 గజముల దూరమునండి యొక ప్రావీణ్య ప్రావీణ్యవ్యక్తి వానిని జరిపివేసెను. ఆట్టి చుట్టి నొందరికొ ఇంకోక పవచువయి పూర్తిగా చుట్టలను దీక్షివేసి ఆహార మున భంగముకొనిరి. ఆట్టి మూమును కానాడుటకు క్రోతు ప్రావీణ్య దొగ్గుల రున పవ్రును దీక్షివేసెను.

వెనుకకు తగ్గులు

ఈ ముట్టములో నేమిదంత ముట్టము దీక్షిగా నవ్రము ఇంగ్లీషు మూలమునై క్షి

వెనుకకు తగ్గులును గా నొక ప్రావీణ్యమును జూచి వరు వెళ్ళుట కాదు. యుద్ధముచేయుచు నేగి వులు చొక్క వినిపించు కుండ వెళ్ళుచి వెళ్ళుచి గా నవ్రకలయెను. పవచుల నవ్రవద్యేవేరి మూము కలుగుకుండ ముందుండి నక్షింప గల యెను. ఆ నక్షి మును, సోలమును, మందును, నిండ్లను, భోజనమునా ములను ఇంకి యుద్ధపరి కరములను దీక్షివేరి పో కలయును. మూలముని పోలేని కోరకమున క్షిగు ఘటచేతిలో బడకుండ పోలరి యంగ్లీషుములను పూడుచేసి వచ్చి వెళ్ళి పోకలయును. అనవకన వయన గుట్టుములను వచ్చువులను క్షిగువుల

వనకు ప్రావీణ్యముతో పోవచున్న జూపి దిగ్గలయుననుట ముఖ్యమనవలెను. నాలుగుదినములు ఈ పధముగా మూమును వచ్చిరి లెటు వాత క్రావీరి ఆంగ్ల సేనలు పోవచు పూరిపోవలసి వచ్చిరి. 26.6 ఆగష్టుచేరిన అయిదు జ్యోతి ఆక్రీయలు ఇంగ్లీషువారిని కండ్లించెను. స్వపమితముగా గురియు చుండుటచేత వెనుకకు పోలుట కష్టపాద్యమయ్యెను. అప్పుడు ఇంగ్లీషు ప్రావీణ్యములలో కొన్ని స్త్రీయిగాయు, ఒక అశ్వసేవకలయు, ఒక రోగులకు పటాలము చేరిలో బడకుండ కార్మికయవలయును. ఎదుటనున్న క్షిగు

అమితమైన స్వచ్ఛతలనుగల జాతి ఇంగ్లీషువారివైన ముత్తమముఖ్య
 పంపిణీ కార్యముగానుండ జేసెను. ఈరథముగా నిర్మితజాతియగు
 గాతినే వారు ప్రముఖములగుచేసి క్రొత్తగాతినే ప్రాచీనములను సమస్త
 నున్న ముత్తముల జేసెను. 18 వేల గాతినే వాడుకలుబాగుచే
 తోచునట్లుగాను జేసెను. 18 వేల గాతినే పుస్తకముగానికే అదాముగట్టి
 నందున్నది. ఇట్లుగా 18 వేల గాతినే పుస్తకముగానికే అదాముగట్టి
 గురుగ్రామములందు, ఈ పుస్తకములను ముద్రింపబడిన మూలకములు

పెనుమూల ఆటన్నిగారి 9వ లాంగును అక్రమీడ ఎట్టు జగ్గుమలమింద
 బడి శ్రీరీసంధాని ద్వందము నేనునున్న శివగురులకు పాదుచేసి
 అపాద రహితమిదము నూడవనును. ప్రసంగివాను వీరవేదాంగ
 గుండు కొండ పేదకు పంపినవనిరి. గాన నందతేనామియిరి. 28 వ శ్రేణి నే
 కిందకి బిడగాయత లాంగూననపేనును, బోర్తాయినిద 700
 వందల ఇల్లినీ వున్నట్లుగాను 8000 మంది అస్త్రాగురినీ దీక్షిం
 వారిని నాటగురిని వనిరి సాయము పోలుయిని.

శ్రీరచినారి సాహసము

[illegible][illegible]

కృష్ణముద్ద 800 వంశి క్రిష్ణమూర్తికుమారుడు రాజమండ్రియందు
ఉన్నప్పుడు వచ్చుచు 1½ గంటల జుట్టులతో బోలెడు కాగపాత
వంటి వస్త్రములుది. ముగిసినవాడు తప్పించుకొని, కాగపాత
చీకటావచ్చును. రాజమండ్రినుండి వచ్చుచు ఇంటికి వచ్చిపోవుచు వేలలో
క్రిష్ణమూర్తి, కమలముకలిగియుండును, వేలములయందు, వెనుకకు నొగి

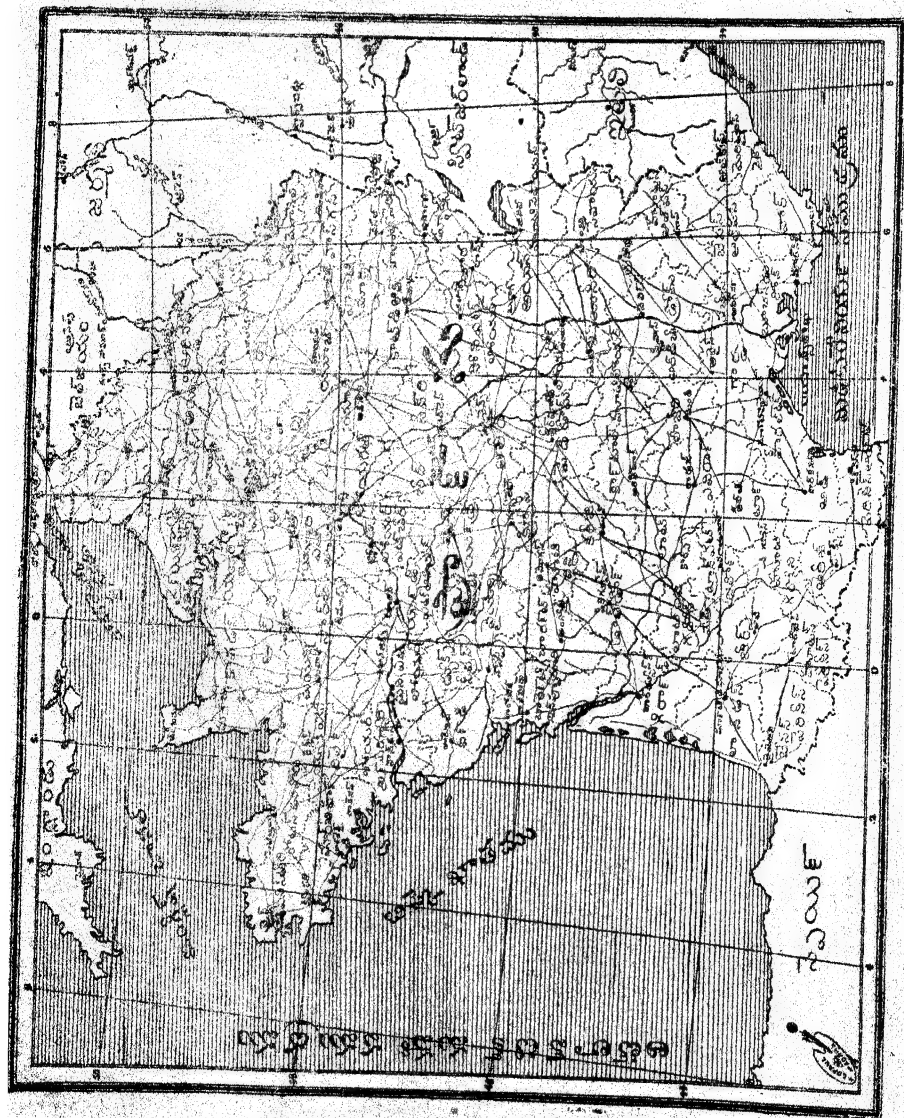
సాక్షులను పరిశీలించగా సాక్షులందరూ తప్పుబట్టించుచు వచ్చినట్లు తెలియవచ్చింది. కాదు విచారణలు ముగిసి పో 800 గల ముల భూమిలోకి ముందు వదిలి వచ్చినవలన బలైపోయి బాటివి

స్వాతంత్ర్యాని ఆశ్రయించియు దురుసులు శ్రేయించుకొనగల సర్వవిధములను
 పట్టి వ్రేలి గాని వ్రాసినట్లు కానివియును వీరిచేసినట్లు బహుశు
 లను నిందించినది. వరుస ఫలితముగను నూరేర్వడు బాగుగా
 పోరిరి. కాని యట్లవుటకు మునుపటి దుర్మతికే కని తెలియజం
 నును మించినది. దానిననుసరించి సేనలును మప్పులు కప్పులుగా చేర్చి
 గూఢము చేసెను.

చదువ సిద్ధి

28. వ. జగన్మోహన్ కి ఇచ్చి పు (శాంతి) నేల జ్యోతిషం
వా. శాంతి నేల జ్యోతిషం వాల. శాంతి నేల జ్యోతిషం వాల. శాంతి నేల జ్యోతిషం

పెద్ద నుమూనా చాలభాగమును వశము చేసికొని, (హంస యును ఈ
జ్వాలలలో బుద్ధియును (పవనంబు, హృదియును పట్టుకొనవలయునని

చూచుచుండిరి. తూర్పున లోనయిన వాని కేసులలో ప్రెంచివారే ముంగురు జ్యూరులను రెండు వర్గాలుండిరి. నావీల్లోను, దక్షిణ లోనలోను గొప్ప పోరాటము లేవియు జరిగిన లేదు. వాట్లకు, పెజ యియ్యబునప్పు జ్యూరీ యుగగాఢా నేన కదలకుండ చేయబడినది. ఏదన ప్రెంచి ఆర్యకొరు ఎముడున్నవరు దక్షిణమునకు కలులుమీద తీసి కొని రాబడినది. ఆరె ప్రెంచి ఆర్యకొరు బ్రిటీషునేన కడవపాస్య మున నుంచబడినది. అందుకన ప్రెంచి ఆర్యకొరు ఆయి నదిక కేసుని లాఫెక్టో జైలు మధ్య స్థలమొకమిందుకొ నెను. ఈ కడపటి ప్రెయ్య మున కేసురుగా జన్మియ వారి ఆయివారు కొరులను ఇంగ్లీషువారి కెదురుగా కెందును, ఆరె ప్రెంచినేన కేసురుగా మూడు వార్లను నుండెను. ప్రతి మిశ్రనందరివారు నేను జన్మియలు మాదు వారుని నేనలలో నెదిరించు చుండిరి.

28వ అగష్టు లేదన ప్రెయ్య జనరలు పొ గారు జన్మియ ప్రెయ్య మును చిందరకందర చేసి నదికి నదిలోనికి ప్రోపెను. ఈ యుద్ధము నందొక జన్మియ విమానము నింగ్లీషు నేన గురికెట్టి కాల్యగా నది ఇంగ్లీషు పండ్లలలో బడినది. వైమానికులను వానిలో కొక ఆరె ప్రెయ్య బాలుడును గాదుములు తీసి కేలమీద బడిరి.

28వ అగష్టు లేదన ప్రెయ్య జనరలు పొ గారు జన్మియ ప్రెయ్య మును చిందరకందర చేసి నదికి నదిలోనికి ప్రోపెను.

29వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు జనరలు జో ప్రెయ్య

వర్ బాక్ ప్రెంచిగారి విడిచికిచ్చి బ్రిటీషువారు కాంచేను సాయ మున్న పండ్లకలకును నేనుకు వేర్వేరుకలకును నేన ప్రెంచి నేన బ్రిటీషు వారికి యంగుండి తొందరకలకును నేన నేనుకలకును నేను నికొయిం చితిరుని చెప్పెను. నేనెంబడు 12వ తేదీన కలకును కొరులయ్యుండ ప్రెయ్య యుల పోరుగావును, పొగొట్టుకుకొట్టి ప్రీములకొట్టి ఆర మెలు నయివనునకున్న కొందరులు జ్యూరులలో పోగానుగా గా బోరిరి. బ్యూరులు యుగనది మంచి ఫింగుల పోరునుకులన ఇంగ్లీషువారి నాకి కొందరు మురుగా వాక్రమించుకొనిరి. వీరు జ్యూరుకింగుల వారికి తొరులక గుట్టుయలనెక్కి మాడిగా జ్యూ నుల పండ్లలలోనికి పొగొట్టి చాలకలకును పొడినను 18 ఫింగులను బట్టుకొని జ్యూరులను రెండువేరిరి. కేసుకింగులను మాక్రము జ్యూ నులు తీసికొని పోగొనిరి. ఇంగ్లీషువారి కంచక ప్రాగునుగావు లును, ప్రీములేలను అక్కడేవారును, వీరువారికి ఆర. ఎ. ఎ. వారును మాక్రమునకువరు పొగొట్టుకు జ్యూరు చెట్టుల పొగొట్టుకు రెండుకు కాగా వారి ఫింగులను పట్టుకొని కలకునుచితికొయింను కొనిరి. బ్రిటీషువారికింగులు వారుకును, జ్యూరులని 12వ తేదీన ఫింగు ముందు చాలకలకొయిను. ఈల చేసునదగా నే వారు కలకువులను చేసింనుకొని కెట్టి 11 ప్రెయ్య ఫింగులను బట్టుకొని తీసికి కచ్చికి. ఇచ్చ

టాక్ 60 అడుగుల స్థలమలో 9 నుండి కుట్టునులను, 18 గుట్టునులను, పంపునదిను. అందుకన బ్రిటీషు ప్రాగునుగావు నయివనిమిందికెచ్చ తీక్కినవారిందరును పంపునదికి. కాంచేనకట్టి పంపునకలకున కొరును

GERMAN ATROCITIES ON FRENCH FAMILIES

ఒక ఫ్రెంచి గృహములో న్యూజీలాండ్ దళంతో వెడలకొట్టి ఇంగ్లీషులోని పదకొండు జ్యోతులైనవలకు బీబియోను చూపాడు. ఒక చేతియందు నానాయిబుట్టి తెండెనచేతిలో కుహార వీరికగలదు.

PIERCE HAND TO HAND FIGHT WITH HUNS IN A BED ROOM

ఒక ఇంగ్లీషులోని పదకొండులలో శ్రీలక్ష్మ బదులుగా ఫ్రెంచిదైనవల నాగియిండ్ల జ్యోతులను పోదుచుట.

బర్మనుల ఆస్తిధిక సంఖ్య ముందు ఇంగ్లీషువారికి నిలవ వీలులేక పోయినను, అందువలన నింక కొంతమార్గము వెనుకకు పరుగెత్తి పూర్తిచేసగగగ మిక 45 మైళ్లదూరములో నుండెను. (ఫ్రెంచి గజ్జను మెంటు వారు రాజధానిని లేక తేదిన బోర్లోర మాత్తుగొనిరి. జనలు సగగమును విడిచిపోవడ మొదలిడిరి. బాంబులను సగగముయొన జ్వలన విమానములు విచ్చల విడిచి వేయుచుండెను. 1870-వ సం. సలను వరగాక జనులు చాలవట్టుకు శాంతమును పొందగములో వసించి యుండిరి. బర్మనులు సగగపు కోటలలోని క్షిరం గులవారి కడ్డము గావచ్చు పూర్తిగోరిలు, ఇండ్లు కొట్టివేయుచుండెను. ముట్టడి ప్రారంభమయ్యి తేని బాధ పడకుండుట కయి భోజన పాన స్రవి పుష్కలముగా నును కూర్చుండెను. అనేక వేల పశువులు మాంసమున కయి గోలొంది గావ

స్వతంత్ర ఆంగ్లముఖములతో కలగజేసిన బర్మనులము

దెను. నాటిక కలలు మూడుబడినది. వేమధారులందరు కణింగమున మండిరి. మోటారుబుడ్లు, ఇతర వాహనములు ప్రవృత్తమువారి పనకయి నూలుబద్దనుండి తిరిగొనబడియెను. గాల్వి శిగంటలు కాగా నేటిధి దీపములన్నియు తొలగిబడుచుండెను. బుధవరము నాడు

(వెసిడెంటుగారి పతాకము రాష్ట్రసంవిరమునుండి తిరుగుదెను. బార్మనులలోని బంగారవంతయు మోటారుబుడ్లవిగా నుడిబియినవకు బంపబడెను. బార్మనుల చుట్టును 25 మైలు పడవులు మాన్సి మైలుల తూర్పున క్షిప్రము నడువను, నుత్తరమున బోమాయి కోట మొదలు దిక్కిలమున పల్లె సాకాటవన, వైస్యములు వ్యాపించియుండెను. బార్మనులకు ఆఖరుకోట 90 మైళ్లదూరములో నున్నది. కలకత్తా నున్న కోటల వద్దలకిని బట్టుకొని సగగమునకు 18 మైళ్లదూరము

నకు రాగలిగిన వారిని ధ్వంసము చేయుటల నుచు గొప్ప కింగులు కోటలవిగా ను కలనని ప్రతిపికలరు.

రండవ సైన్యంబరు తేదిన సేనాధి పంక్తి యగు మాన్సి మొత్తము మిశ్రపండ్లలి సేనలు రాగలిగెను. నీడవనద్ద బార్మనులు 1870-వ సం. యుద్ధములో ప్రా

వారి కోడించుకొన్నలు 80,000 ఖయిలీలను తేదినవనము 2. ఆ దినమున బార్మనులలో నుండుటకయి జనలు వాగాను సుకమ్పిందుగని యుండిరి. వారి గ్లాశ-భంగమునందె నెలకకు నుగల వచ్చినవనయు ముందుప్రకరణమునందు జనుకొలను.

జర్మన్ ప్రవాహ మూపబడుట

మాన్సు మొదలు మాన్సుకు ఇంగ్లీషువారు సమ్యవంధి కలుకు వారు పొందిన వస్తుము 15,000 కుండిమెంటులు, మైనికోవ్యగులు. 19,000 క్రొత్తపెట్టెములు వచ్చినవన. జనరలు జోమ్రెమునుమాన్సు నది ప్రాంతమున లాగ్నె-డిగ్నె-డిగ్నెములకు నడువచ్చు భూమిని కాపాడవలసివచ్చెను. సామర్థ్యము లేని మొదల వంశవలకు సగల గాట్టి, 12 మైళ్లు దిశవలకి తేదిన వర్షపాతమైన దనియు (ఫ్రెంచి గజ్జని కోటికా ముట్టెమొదల లింతకణము మొత్తము తగిన (ఫ్రెంచి సహాయము లేక రిటిఫువాదు లిగ్గిపోవు మండుట చీకాకును కలిగియు మండెను. సమైబరు మాడవతేదిన జర్మనులు సిగ్నెల్స్, సిగ్నెల్స్ బూర్సు, ఖాటాగ్గడద్దకు వచ్చిరి. తివ తేదిన పుట్టెమోవ-కోత కడ్డ మాన్సు నదిని దాటిరి. జర్మనులు మాడవ తేదిన తివ సంకల్పములలో మార్పులను గలుగ తేసిరి. యుద్ధమునకు నూటిగా నిగంటకు బదులుగా (ఫ్రెంచివారి ముఖ్యసేనయొక్క ఎడమభాగము పొడవలపడి చుట్టును మట్టు కొనవలయునని నిర్ణయించిరి. వైస్యముల విభాగమును జూయవచ్చు వైమానికు లి సంకల్పించి మిశ్రపండ్లలి వారికి బెలుగుగా వాడును దగిన ప్రయత్నములను తేసిరి. ఈ పప్పుగడ

జర్మనులకు గొప్ప హాసకారి యయి జర్మనులు తిరుగువేయు బడుట కకాకమున వర్తించెను.

సమైబరు తివ తేదిన మిశ్రపండ్లలిసేన జర్మనుల సేను రొగ్గునుకయి ముందున పడియెను. బ్రిటిషువారికి వచ్చిన క్రొత్తసేనయు, (ఫ్రెంచివారి ఆకరణమునకు సేనయు సహాయము సేయుటలన జర్మనుల వెనుకభాగములో బిన్నుగడి ప్రాంతమున తలపడిరి. పరము దివములపడియెను మాన్సు నుండి మిశ్రులను. తిరుముచు జర్మనులు వెనుకకు సాగారు. బ్రితుల ఆశ్చర్యమును కలిగించెను. ఇందుకు కారణము జర్మను వెనుక భాగము విడియెను ఇంగ్లీషువారిచేతిలో బడుటకు కిద్దముగ నుండటయే. జనరలు క్లక్కుగానికి బార్మనుమొదల నున్న ఆతిథు సిగగలిగెను. కాని మాన్సు ప్రాంతమున జరిగిన యుద్ధములు లోకవార్తాస్రవసంధి ముప్రకృతములని చెప్పక కిచ్చును. బర్మనులు లిగ్గిపోవుట ఇంకొండు ప్రావృలలోని ప్రజలకు సుకమ్ప్రప్రకారముల కవకాకమున గలిగింది సంకల్పమును భుజించెను.

ప్రావృలలో వాక్రమునకోసిన భూమిలో జర్మనులు బెట్టి యములో తేదిన భూకర్మకర్మములను తేదెసిరి. నంది నుండి సరకు

A FRENCH FAMILY MURDERED

అమెరికన్ సైన్యం ద్వారా ఫ్రెంచ్ కుటుంబం చంపబడింది

THE MURDERER KILLED

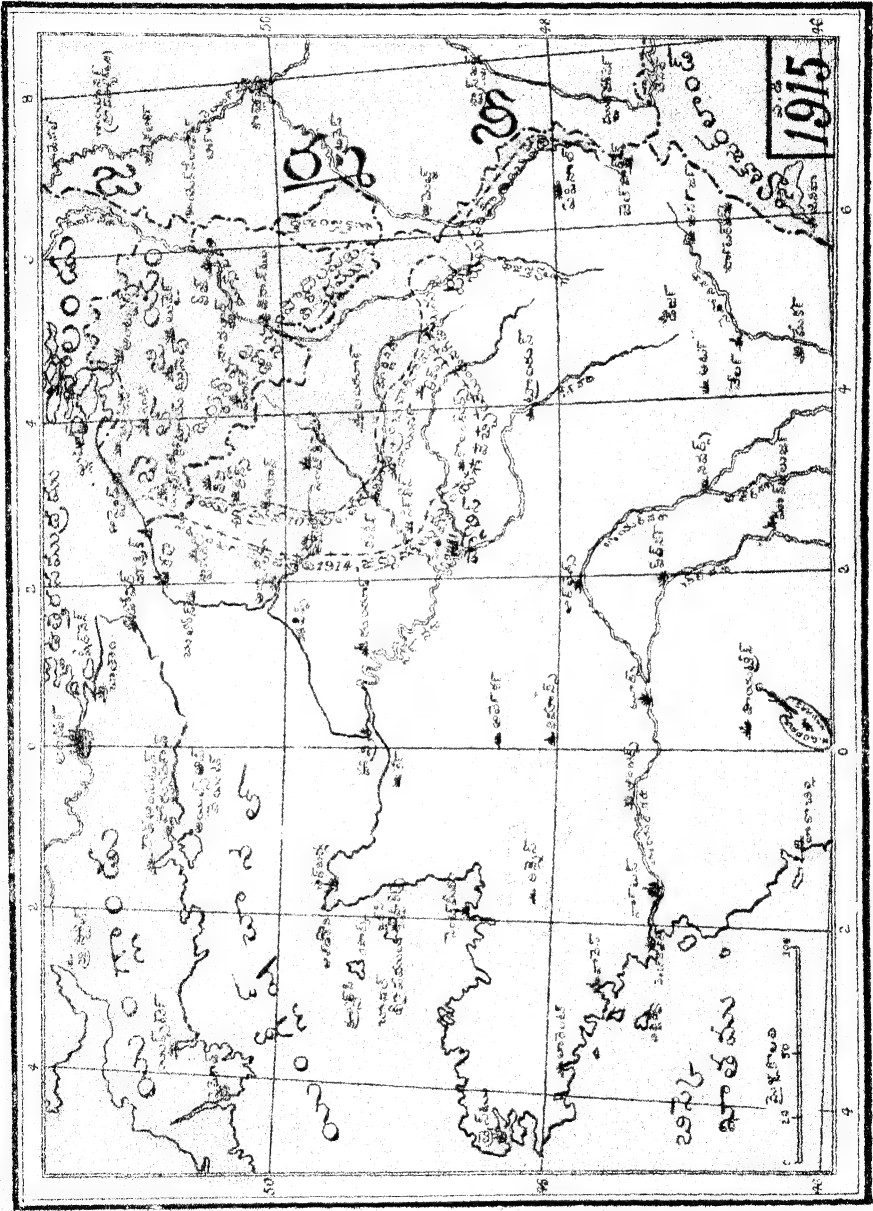
మరణించిన అమెరికన్ సైన్యం ద్వారా చంపబడిన ముఠా

THE MURDERERS TAKEN PRISONERS

అమెరికన్ సైన్యం ద్వారా చంపబడిన ముఠా

1915

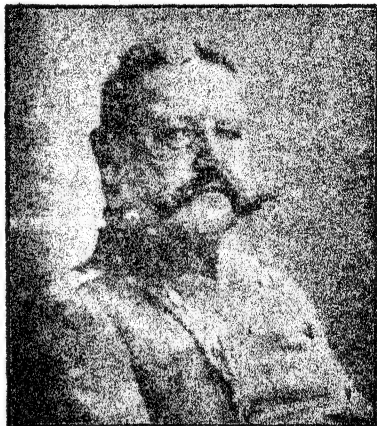

GENERAL VON KLUCK

జనరలు వాన్ క్లక్

FIELD MARSHAL VON HINDENBURG

ఫీల్డ్ మార్షల్ వాన్ హిందెన్ బర్గ్

DUCHESS OF LUXEMBURG

లక్సెంబర్గ్ దుక్

QUEEN OF HOLLAND

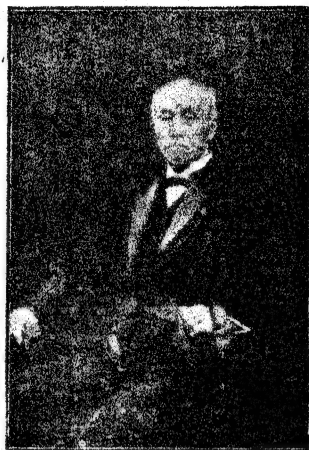
హాలెండ్ రాణి

EMPEROR OF JAPAN

జపాను చక్రవర్తి

COUNT OKUMA

జపాను రాష్ట్రపతి జియామా ప్రభువు

PRINCE HENRY OF HOLLAND

హాలెండు రాజుగారి భర్త (విద్యుచ్ఛక్తి)

A VETERAN SULTAN MAJOR

45 వ గంటకు నిర్దిష్ట పూర్వముగాని పోయినవలె ముఖ్యమంత్రి

దొరికినప్పుడు పెట్టెలలో పెట్టెలలోని యిండ్లకు పంపుకొనిరి. శ్రీలకు మొదటి, రూప వాణిజ్యం కట్టలలో వాడిని చదివిన, కనీసం 50 గ్రామాలను నిర్వహించిరి. పునఃపాలనకు యిండ్లలో గానీవడవెరి.

రెండువారే ప్రైవేట్ ట్రాన్స్ మిషన్లు మిషన్లకు వచ్చి వారి పొరుగు కట్టలలోను వాడి బ్రెయిన్లలోను పెద్ద మూలమున జన్మ పుల పెద్ద పెద్దని నిర్వహణకు వీలవుల సాగునవుల తేసి మిగిలిన

మార్చి యుద్ధము

ఈ యుద్ధములో బొమ్మని జన్మని అక్కిలినలను ఆ కట్టలను నిలవడిరిజమలను మిగిలించిరివాడి 11 అక్కిలినలను, 11 గుడ్డము దగ్గరను పటాలములు ఎదుర్కొనెను. టెన్సెన్లది చాలకుండు ప్రైవేట్ వారిలో కనీసముగా జన్మనుల పోరాడిరి. ప్రైవేట్ వారిని వాడి మొండికాత్మక గువులను బట్టెములలో పొడిచి పట్టుకొనిరి. బ్రిటిషువారిలోను జన్మనుల పోరాడి, 2, 3, గార్డు వారికి పటాలముల సహాయములను వెనుకకు తరలించి, ఇచ్చిన జన్మను అక్కిలిన బ్రిటిషు అక్కిలిన ముందు చాలకపోయెను. గ్రాండుమాస్టర్ నదిని ముందు వాడిన జన్మనులను వారుగా వాణిముతేసి ఇంగ్లీషువారు ఖయిలకు పట్టు కొనిరి. పార్శ్వముకు యిరువదివయ్యిందామున నున్న మూడుపట్టెలు ముందే ప్రేమాయుధములను బదిలెను. జన్మనుల ప్రయత్నము మార్చి 2వ రోజు వాడి పార్శ్వముకు మార్చి మేనల్లుడుకొన వలయునని. ఒక్కోట 16 వ గార్డుములు వాడు యిచ్చిందిరి. ప్రైవేట్ కిరింగు లన్ని పోటులను వారి వాత్సల్యక సలహలను వాణిముతేసి వారి సుఖోద్ధమున సహాయుని వీలులేదు. ఒక్క పంపకార కిరింగువారు నడ్డ 2000 వంద జన్మనులలో 200 బ్రతుకలిగిరి. ఒక్క జన్మను కండ్లకములో 8000 పిడుగులు లెక్కంపడెను. జన్మనుల కియుద్ధములో ముందుసామానుగాడి తిమ్మన యెదుర్కొన. వారి కోరికయి గయ్యుదున్న మితిలేని కిరింగులండ్లబండ్లను కేసి ఎన్-వాణియింద జన్మను పొగారి అక్కిలిన ముట్టికిరి అన్ని బండ్లను పుకారాన గ్రామి చేసెను. ముడిమంటు ఛాటా కోరికయి వారు గు పార్శ్వములు బరిగిన పోయెడి ఆపరేషను తలపపార్శ్వములు ప్రైవేట్ వారికి, రంధ్రపార్శ్వములు జన్మనులకు వశమయ్యెను. వారుగవపార్శ్వమును బట్టెములలో జన్మనులను పొడిచి కాత్మకముగా ప్రైవేట్ వారు వశము చేసికొనిరి. ఇచ్చటి యుద్ధమునకు సంబంధించిన చిత్రపట మొందు (టా) కలదు. ఈపోరు మార్చి యుద్ధములో నుపకర్తవయినది. ప్రైవేట్ వారు ప్రసిద్ధపర్వములను నిలక బట్టికట్టికలయి, సోయి.

మార్చి మొదలు

మార్చి మొదలు సాయుధమునకును మిగిలించిరి వారి సేన బద్ధములను తిరిగివేసిన రెండువారే సాయుధము ప్రాంతమున ఏక నదిని మిగిలించి చాలకుండు జనరల్ వాత్సల్యముగాన సర్వ

వారిని పారదోలిరి. కొంతవరకే కృత్యములను పెద్ద మూలన చేయబడిన సామాను వారివారిను బడిన.

కెప్టెన్లు 5 వ తేదీన కి మ్యూ, ప్రాన్సు, ఇంగ్లండు లీ యుద్ధమును కట్టెమునకువచ్చును పోరుకట్టెమును, ఒకరి యుద్ధములేక ఇంకొకరు కట్టెములలో కంధి తేసికొన వాడినిము కార్గినిములను ప్రాన్సికొని.

బోయి, ఎట్టేము కట్టెలలో, వారికట్టెలు గ్రామములవచ్చు సొప్ప జగడము జరిగెని. ఎట్టే గ్రామములోని కాశీ దురా వాతానయిన వది వచ్చుముల కట్టెలు జన్మనువ్యాగియులతో కట్టెచారమున కట్టె రింపవందన ఆట చంపబడిన. ఈ దుర్భాగముల నందిరి రెండువారి వచ్చిన ప్రైవేట్ నేన చంపి సాపవరిపోగమును తే సెను. ఇచ్చట జన్మనులు 3000 బాడ్ల అక్కిలినలపా రాయుచును పంపెను వొంగింది రాక్షసులకలె కానిరి. ఒక తేప్పిండుకొనిన ప్రైవేట్ ఎట్టె 18 వంద జన్మనులను పొడిచిన రెండువారే సెజన్స్ కట్టె వంపబడిన. రెండు భోజనములు జన్మనులందీ గానందున జన్మను లీ యుద్ధములో వచ్చి అగ్గిబడ్డలను, మరి యేది వొగకన వానిని లిసలపి వచ్చెను. బాట్రియా యిరువది ఇంగ్లీషువారు జన్మనుల సెదుర్కొనిరి. ప్రైవేట్ సహాయము వలన నందరికీ వారిని లిదివేసిరి.

కెప్టెన్లు 10వ తేదీ యిరువయ్యికి మార్చి కట్టె లింపలేక పార్శ్వములో బ్రతేకంయిచ్చుమును పోగట్టెలలోని జన్మనుల వచ్చిన మార్చమున కిరిగవారును బట్టిరి. జన్మనులు మార్చముద్దమున దిశక సాయుధముల బూటలు మొదలు పెట్టి కిరింగుల కలకును నుదరి కట్టిరి. రెండువారే వాణిముతేసి కుటుములవలన మిగిలించిరివేసె ప్రాన్సు నుండి భూత్రిగా జన్మనులను రింపి చేయుటకు సుందరి బూటలులేక యిచ్చిందిపడలపి వచ్చిరి. ఇంకొక జన్మనులందీ కావడినంగి వేసె, పర్వములు ముచ్చుటయు, కంధిములయుద్ధము ప్రాన్సికొని గురుయ సంధివించిరి.

వచ్చు ప్రాన్సికొననున్న జన్మను యురరాజుసేన సాన్సింగును ప్రతేకంయిచ్చును, ఆ పురోత్తమమును అమలకం జన్మనులకు వత్తి కమ్మటయు కట్టెంపెను. రెండువారెగాను సొప్ప అక్కిలినలలో జన్మను వేసె వెనుక సాయుధుడి యుండెను. సాపమాయన వాన్సిని బ్రతేకంయి సో మచ్చుకొన సోయిగలేదు, అకాన్సింగుడెను వెనుకకు వెళ్లినది వచ్చెను.

సాయుధమునవరకు

ప్రయత్ని ములును చేసిరి. ఈనదిని చాటుయన్న పట్టె జన్మనులు తిరుకు బనగయిన కిరింగులను నీటిలో వారచేసిగొయిరి. ఈ పిన్ నది 150 మొదలు 200 అడుగులవరకు వడల్పును, 15 అడుగుల

లోతును గలిగియుండును. క్రిటివుల నాటి నైపుణము 11 వందలకు అర్జునులు దృష్టముకావీరి. 2 కి. నందేన నేగువలనతో చుట్టి వెళ్లిరి. 28 వ తేది ఆదివారము ఈ పలమున యుద్ధముజరిగెను. 9 నిని దాటుటకయి ఇంగ్లీషు సేన ఉత్తర యన కయిను మైక్లూము వలన బడిను. ఇండియన్లు క్రొత్తవందలను ఎంకోకెట్టయిమిద, అనేక ప్రయత్నిములు విఫలము కాగా గట్టిరి. అనేకపర్యాయములు బ్రిష్టులు ఫింగరులు వందలను ఇండియన్లను గుడిచి వేసెను. క్రైందిటక్కలు గూడె 9 నిని దాటె ఎదుటనన్న కొండలనుండి బృహు ఎడమప్రక్క నోడియిట కయి తుపాకులను గాలియినుండి. నాంంకాల మగునప్పటికి త్రేకు వ్రులు తమస్థానములను వదిలి నది కుత్తరమున తిరుండు మైక్లూమున ఉన్న టిప్రదేశమునకు వెళ్లిరి. కాని గాలిఫింగులను పదానులను వారి శత్రువుల సేన గొల్తునుటకై ముందరి వెళ్లిరి. యుద్ధాదుడ యము 10 గంటలకు ఇంగ్లీషువాగి 2 కిటిన రెండవ సేనలకుమధ్య బృహులు ప్రవేశించి రెండింటికని సంబంధము కలుగకుండ విడదీయవలయునని గట్టి ప్రయత్నిమును

హర్ష మెనలపక నందకు 28 వ తేది, జూలై.

వన నదితామయ్య పై వృహు పర్యవేక్షణ గాలి.

నమ్మద్రయద్దము.

మెడిట రేనియను, ఏడిగూటికో, అట్లాంటికో సముద్రములు మధ్యధరాసముద్రములో నన్న గర్భనీవాం క్రూయిజులు, క్రైస్టి, గోడెక్ అనున ప్రాంది ముంగ్లీషు యుద్ధనావలకు తప్పించు

కొని, ఇటలీ కేవులకు వెళ్లి 24 గంటలకు వారు వెళ్లకలసినదని ఆజ్ఞాపించినందున ఎటుల, దార్శిణ్యులనుపనికి అగట్టు 10 వ తేదిన చేరుకున్నది. అప్పటికి యుద్ధమునగలందున ఈరెండు యుద్ధముగా

శేషిరి. ఎంతవందో తెంతపక్కలను రుదేశిగ రెమివాగ ఇంగ్లీషు వారు బృహుల నావలను బ్రష్టియిరి. కొన గలిగిరి. ఇంగ్లీషు వైకొనోగ్లీ గుల్లలను గాల్చి వంతుటకయి చక్కగా గుఱచూచి కొట్టుటకు ప్రసిద్ధి కెక్కిరి మిప్పు సూటగు అని పిలువగలదు వానిని బ్రష్టులు పట్టుమిద వెక్కిరించి అగ్నిపరుల కనబడినప్పుడెల్ల వారిని బరింగి అందుచే ఇంగ్లీషు అగ్నిపరుల లోగి గలిగినకట్టము పెండు. భావోన్ము సాయి కన్ను గోడ్డవద్ద అడ్డకేన కట్టు పెడిను ఫింగరులను కొన్ని వందలనుండి ఖిలువీలు బట్టు కొనెను.

ముట్టిడి ఫింగరులు మాల్యాజి నుండి వాన్ క్లక్ గ్రానికి వచ్చెను. 12 గంటలు, వృములకున ముగ్ధ వందలివారు ముందుకు వెళ్లి శత్రు

కొనియిరి. అప్పుడు వైశ్యము లన్నింటిని కేవల్యకొని ఆయనని రితుడిప్రక్కను గడించగా క్లక్ గ్రామం బృహు లిదిగలకు ముందరి ఎంకో మాగ దప్పిగో కలకముల ను, ఇదిగననుసాయ ములను అనుభవిద్ద మునేపీయన్న బలక త్తరమయిన ప్రదేశ ములకు వెళ్లిరి. ఏన్ యుద్ధములని ప్రతిదిన ము వారావృత్తికతో అడువు రోరాలము రిచ్చుటతో జరిగినది.

శాశ్వతమును తుల్యమును అమ్మివేసివట్టు కాలివలను పట్టింది. వారికి తుల్యపు చేరులను దొడ్డికి ఇవ్వలేకని వనశుడునుగల వశమగు కలవు. అప్పుడప్పుడు వట్లవసుద్రమునాన వట్ల కవులవారు శాశ్వతును వట్లనుండును.

ఏదేమిటో సముద్రములో మాంటిటివలన తనకు అంటి వారివారు కాల్యుటకయి ముంజిన అట్టియనుల ముద్ర వానలు, ఇంది వారి వానలు పోరుటకయి వచ్చుచున్నవని వార్తలని పోలా రేవును పరూర్ణను. కాని ఇందివారు బరికాదును నోక క్రూరులనును, ఇంకొక వానను ముందివేసిన(గలిగిరి. ముద్ర(చూడ) గుండు పని తివములలో అట్టి(గూన)వచ్చునానా. మంచియు ఏదేమిటో సముద్రమున (45 మైళ్ళ పొడవు) ఇందివారు తన వానలను ముని కేములచేత అంతరింపెను. మధ్యభాగమునద్రుమలోను, అదియా ఖండములోను, అట్టి(గలి)వారు ముద్రాణమును పొందుచున్న అట్టియా వ్యాపార వాన లన్నియు ముద్ర(చూడ)వారిచేత ముచ్చెను. అట్టి(గూ) రేవులు ఇందిమధ్యభాగం బానికి గుడియనుటయు. బరికాట్టి(గూ) వ్యాపార వాన అట్టి(గూ)వాని పెట్టివలనుగనిక తనకి 300 వంజ ప్రమాణములలో మునిగిపోయెను. పోలా రేవు మాత్రము బాగుగా కాపాడబడియుండుటచేత మిగిలిన ముద్ర వానలన్నియు పండువారగు గొనెను. అట్టి(గూ) రేవు వ్యాపారముద్రునను ప్రేమింపబడినట్లుండునట్లే తన అనుష్ఠియును కొన్నికొనుటయు దీనికొని వాడేసిపోయిపోయి అనుపేరును బిడ్డనువారి ప్రియవానను ముందివేసి వాటిలను ఖలులనుగా బట్టుకొనెను. పరిశ్రమగోయన దేలనబాను నొద్ద బిడ్డనువారి సత్వవదనకు ఒక ప్రేమింప(గూ)నులని పంజెను.

అట్లాంటిక్ సహాసముద్రము:

ఈ సముద్రములోనున్న బిడ్డనువారి కాల్యుటా. ప్రేమ వడ(గూ)నులనును, వర్తక వానలను ప్రియంను పెట్టుటచే నింపు వానగా ముంజి క్రో(గొ)నెను లులకుం వానయే ప్రేమింపగల వానలను ముందుకుకయి పొందుచుండెను. ప్రేమింప అట్లగు ప్రాయ బిడు సప్తమి. కట్టి(గొ)కపర్యాయము కాల్యుటా పడెను కాని వారి వేగవిధకపరులవలన తప్పెందుకొనెను. తనవారి క్రొద్దలో అను ఇంకొక ప్రేమిం ప్రాయనులని దూరమున కనుచేసి త్వరగా పరాగర్తి రుడవదనమును పెట్టుచుగొనెను.

ఈ బిడ్డను ప్రాయనులచే సముద్రములో కనోపిసానులు వగులగా అందించుచున్న రేడా అనుకర్త వానను సప్తమి(గూ)ను ను పట్టుకొని ఒక ప్రేమింప రేవులో నొప్పజెప్పెను. రయిలని విలియం డేక్ గ్రోసెయను 14,000కున్నుల వర్తక వాన ముద్ర వానగా ముచ్చెడి, యద్రుమ ప్రారంభమున రెండవములలో అట్లాంటిక్ సముద్రములోనికి బిడ్డనులచేత పంపవదగా వచ్చుచుండెను. కట్టి(గొ)ను చేరులనుబాడు, రేవెల్, వైమూరి, కాలవను, ఇంకొక కట్టక వానను ముందివేసెను. ఇచ్చటనుండి ఈ(గూ)నులచే విలంబడక గ్రోసె వాన అట్టి(గూ)నిమునకు వానలను ముందుకుకయి పెట్టెను. కేవులు

వును ముంజినచున్న (గలి)పియను అనుప్రేమింప వానలోని పెని కో(గొ)నెను, వారి వత్తకుని ఖలులనుగా బట్టుకొని, పడమరకుగల కాలివలనుల వదలారంది, అందుకు కనీసద్వి. తగులనేది తల్లియాలయ మను పెట్టివేటి అభిధానమును ప్రేమింపగా ఇందుండలవలన పడమను ముంచని పెట్టి కట్టెను గడిమియను వానను ఇంగ్లండును పోయెను. తనవారి కట్టె(గూ)ని యను ప్రేమింప వానయెకటి దీనిలనునే ముంచుటయే. ఇంకొకటి(గూ)నులని విలియం డేక్ గ్రోసెక్ అనువా యను నుంజెనకు. ప్రేమింపవారి ప్రాయనులను ద్రో(గొ)యర్ యనునది బట్టగలట పోగానే దీనిని పొందిన అట్టి(గూ)నిమున కనోపి డేక్ వద్ద సముద్రమునకు కొప్పజెప్పెను. బిడ్డను వానకో(గొ)నెను ఖలులనుగా బట్టుకొనెటయేన తనకు వర్తకముల మామయి.

గాల్ఫ్ సముద్రములో వత్తకులనున్న వానలన్ని. బిడ్డని ద్రుమ ముద్ర వానల ముంచివేసెనని అనవు. కి(గూ)నిమునిగిడు, అలంబిద్విమములగునని బిడ్డనువారు ప్రియంనులను కాపి అప్పుడప్పుడు సప్తముగనిగిలించెను. రైలు(గూ)వులను పడవట్టెను. గల్ఫ్ అట్టి(గొ)నెను(గూ)ను పెట్టిసంకారము చేసి వచ్చెను.

పెనోసిగోలాంపుట్టి టీలో సముద్రయుద్ధము.

అగట్టు 2 వ తేదీ రుతు ప్రేమింప సర్వోంనులను బిడ్డను వా(గూ)నిమును పెనిగోలాంను తెలుకవచ్చు పెట్టి, గ్రో(గొ)కరేవలయి అనునానలను విలంబడినవారిచేత కదిలిన సముద్రపు వైభాగమున నుండెను. దీనిని క్షీంబులకయి ఇంకొక అనుప్రేమింప(గూ)ను లని పగుగర్తవారివచ్చుచుండెను. కే(గూ)నిని గూడ నిమునములో బట్టుకొనెను, బిడ్డను టా(గొ)నోట్టు, ద్రో(గొ)నిములు, ప్రాయనులను రేవునకు బయటికి వచ్చెను. ప్రేమింప వానల కదిల పోయెను. బిడ్డనులు పెంజెడింది. కే(గొ)నిముగా నుంచి ఎత్తుచేసి బిడ్డనువారుల వారి కొటలలోని ప్రియంనుల పంజె(గూ)ను నుండి నిట్టిచి, కమ్మడెను. కే(గూ)ని కే(గొ)సముద్రములోనికి లాగకొని పోయిరి. బిడ్డను పెనిగోలాంనుకు యిచ్చట ప్రేమింప ద్రో(గొ)నిము లను, రైలు(గూ)నులను వివడ(గొ)నెనట్లే వర్తకమును చేసి ద్రో(గొ)నిముగానెడిను. ఉదయమున గిరిగులచే నుండు దీనినునుండు, ఏలుము, కనవడ(గొ)నిమును యద్రుమ ప్రారంభమయ్యెను. బిడ్డనులు కే(గూ)నో(గొ)నోట్టి. ఇంగ్లీషువారి అగగూగా ద్రో(గొ)నిమును బిడ్డనువారుల రెండు ద్రో(గొ)నిములను గిరి నిమునములు ముట్టించి రూపినిరడవడచే జేసెను, ఇతర సహా(గూ)నులను నీ(గొ)నును ముందివేయబడెను. ఇంగ్లీషువారి లిబర్టీ, లా(గొ)ని ద్రో(గొ)నిములను బిడ్డనువారు ముట్టించి చిత్రాకుంజము. లా(గొ)ని వానను కట్టె అను దా(గొ)నిలో మూడవ 2 వ కట్టె పరుగులకు వరుస పెట్టుటచేసెడిను. ఈ వానకు ద్రో(గొ)నిములు పొందుట వలన పెంజెకు తగ్గిపోయెను. మరీ రెండు బిడ్డను ద్రో(గొ)నిములలో కొకటి ప్రియంనుగడవలన చిత్రాకుంజ మునిగిపోయెను. రెండవది మునిగిపోయిన వాటిలను ప్రేమింప(గూ)నుల కక్షింపబడి ఖలులను

వేయవడి. ఈ యుద్ధమున త్వరలో ధూర్జితయులకయి ద్రాక్షా ఓటబోసే పూనముననున బ్రిటిష్ దేశీయక్రూరులును, లకున్, ప్రిన్స్ సాహెబ్, న్యూజిలాండు, ఇన్ వివిట్ అనుబంధరంగములో అత్యంత బియాహి గారి నాడుకత్వము కింద ప్రవేశించెను. ఈ మహా యుద్ధ వాటలలో 18 ఇలవి ఫిరంగుల ముందర జర్మనావలలోని 4 యింది ఫిరంగుల గాలిగుచ్చారు బాదును. మినిస్కో లోక అను రెండు జర్మన్ క్రూరుజనుల బ్రిటిష్ ఫిరంగుల చే తగులబెట్టబడి ముంచి వేయబడిన. అరియాన్స్ యను నౌక క్రూరుజనుల గూడ నిద్ర గలిపలేదు. మిగిలిన జర్మను నావలు దెబ్బలు తిని కప్పించుకొని నిర్మలము పై వెళ్ల హాస్సులలోకి పరుగెత్తెను. హాస్సులయొక్క ఫిరంగులను తప్పించుకొనుటకు బిలువదనందున ఇంగ్లీషువారు యుద్ధము నాపిరి. జర్మనులు 4 డిప్యూయరులను, మూడు క్రూరు జనులను, 1000 సున ఫుల్సుల బోనట్టుకొనిరి. మిగిలిన ప్రతివాదకును దెబ్బలు తగిలెను. ఇంగ్లీషువారి నావలలో నౌకయులకు దెబ్బలు తగిలివదిలిన ఒక్కటియు మునిగిపోలేదు. 15 దినములలో నావలకు

తగిలిన వుదస్సుకులు లేదు. ఇది తిరిగి సముద్రములో తమ స్థితి స్థానము వ్యాకమించుకొనియును. ఇంగ్లీషు నావలకును నీ బోయలో 14 వందల అక్రమరులను, సుమారులను సమీపింపిరి.

సెప్టెంబరు 1వ తేదిని, సాగ్రట్టుండు తీరమున సెయింటు అల్బు హార్డు అనునొక ఒక జర్మను సర్వేయను, పాల్ స్టెండరు అను బ్రిటిష్ వారి కేసువదనము బూర్బుడో వేసి 268 వను ఫుల్సుల ముంచివేసెను. సెప్టెంబరు 18వ తేదిన బ్రిటిష్ వారి "ఇ 9" అని పిలువబడు బలాంతరీకామి హెలోలాండు వైపుకు కల్గి జర్మను వారి హేలామాను క్రూరుజనుల రెండు బూర్బుడో వేసి ముంచి పాల్ స్టెండరును ముంచివదనము బూర్బులను చెల్లింపవలసిన ఋణమును తీసుకొనినవచ్చెను. కాని సెప్టెంబరు 22వ తేదిన ఇంగ్లీషు తీసుకున ఒక జర్మను సర్వేయను "వెడ్ల అర్మస్ట్రాక్రూరుజనులగు అబ్రోకర్, హోగు, క్రేస్టెలను ముంచివేయబ ఇంగ్లీషువారికి జర్మను సర్వేయను రెండు వచ్చెనును కలుగజేయుగలవో చూపించ గలిగెను.

ఆస్ట్రీయన్-సర్వీయన్ రెండవయుద్ధము

బుల్గేరియాలోని స్ట్రాబుల్దర్ సర్వీయనులచే పరాక్రమమున ను, ఆస్ట్రీయనులు రెండవపర్యాయము తిరిగి సర్వీయాపై వెడలిరి. ఆయుధ దిక్కుల పీఠపర్యాయము అయిదు కోసులైన (2½ లక్షలు ధైర్యము గల లక్షలవరకు) సంపదించెను. సేపు ద్రీనా నడులవద్దనున్న సైన్యము ధూర్జయులచే నే గట్టిగా దూడించబడి తరిమివేయబడిన. ఇచ్చట ఆస్ట్రీయనులకు సాయముజేసిన దాన్యులునదిలోని యుద్ధ నావల దాగులకు సంఘర్షణ సర్వీయనులు జడియలేదు. చాలియోలో నో దిక్కున క్షోభకృతినెట్టి ఆస్ట్రీయనులు రాత్రున సర్వీయనులు కొద్ది సైన్యములను మాత్రమే ముందుంచి. ఇచ్చటికి ఆస్ట్రీయనులు కావలసినంత సేనను బంపి చాలియోలోనోను బట్టుకొనిరి. ఐద్రోకు ముఖ్యపగరమువరకు ఎచ్చటినుండై ఫింగరులను వదలించుచుండి రోలాను అనుకొండవద్ద సర్వీయనుల నోడించి పారదోలి ఆస్ట్రీయానాను దానిని పట్టుకొను వచ్చుటకై ఐద్రోకు సగరమును కాపాడుకొను సమయమున రోదో యను ఫిలి సర్వీయనులకు విశేష సాయమును. అద్భుతశక్తియును నింతలా ఒక్క దినములో జరిమై సుపర గత్తుకొనవచ్చిన పలూల మొకటి సర్వీయనులకు సాయపడెను. వీరిపైను ఆద్రో హంగేరునుల వత్సర వ్యాపామడికొనిరి. మూడుదినములు సర్వీయన్ పర్యాకనుముతో బోరి క్రతువులను వారికండకములనాడి సంఘర్షణ పారదోలి గుక్కప్రెస్ట కొనుట కనకాశక్తియునను గలిగినలేదు. ఈసమయముననే సర్వీయన్ యుగమున రెండంగములకు వచ్చి నేలకు కర్మిత్వానామును బాటికొల్పెను.

ఈయుద్ధములో నది సాహసరంతరమున కార్మము సెమిలిను సగరమును సర్వీయనులు పట్టుకొనుట. ఈసగరమునుండి ఫింగరు

లను గాలిన్య ఐద్రోకుకు సవైము క్రతువుల కలుగజేయుచున్న సంగతిని గురించి సుపను చదివియోయున్నాము. దాన్యులునదికి తాత్రా లిక వందలను కట్టుకొనిదాటి, ఆస్ట్రీయానామిలాని సెమిలినును సర్వీయావంటి సర్వరాజ్యము పట్టుకొనుట సాధారణమయినపని కాదు. ఇచ్చట కావలసినన్ని యుద్ధసామానులు, భోజనపదార్థములు సర్వీయనుల వశమయ్యెను. ఇంతటితో దయచిజయయ్యారే నాపక హంగేరికి ముఖ్యపట్టణముగు బుడాపెస్ట్ నే రవ్యనులకు సహాయము జేసి పట్టుకొనవలయునని యానిన్ని క్షోభాను సుస్థిత్వమును దుండెరి. పొంగి ప్రబలు ఫయకంపీతులయు బుడాపెస్ట్ ను కడించుట కనేక ప్రయత్నములు జేయవలసి. కాని ఆధిగ సేనలు ఆస్ట్రీయనులచే వచ్చినవి. సెమిలినుకు సర్వీయనుల వదిలిపెట్టి పోరలసినవారయ్యిరి. సర్వీయాకు పడమట హద్దులలో ఆస్ట్రీయా తొందరలుకలుగుటచే ఉన్న సైన్యములను పోగుజేసికొని ఎదిరించుట యవసరమగుట సెమిలినునవదిలి పట్టుకలవచ్చుటకు గాక యు. సర్వీయావలనకలుగు చున్న దాధలను తప్పించుకొనుటకయి అనేకలక్షల సైన్యమును సరిహద్దులలో ఆస్ట్రీయా యుంచవలసినచ్చి, తన యావచ్చత్వోను రవ్య సెమిలినున బాలకుండుటచే మిక్రమందలికి సర్వీయా జేయుచున్న సహాయము. బోస్నియాలోనికి పంపబడిన సర్వీయా సేన సచ్చటికి బిచ్చెగాడు సగరమును పట్టుకొనిన. మూటింగ్లీ బోస్నియాకు తన భాగయులకు పట్టుకొనెను. మూటింగ్లీ సేనకట్టారో ముగమును పట్టుకొనుటకయి కొంత పంపబడిన. కేవలనే సగరమునిదికి బుగ్లింగిర వచ్చెను.

అకాశాయుధములు

అట్టివారు ఎనిమిదవ తేదిన దళహదార్హుని జ్వలన శిల్పమును కర్మాగారము మీద బొంబులనువేసి ప్రతిఘటనాని కులు అందరి శిష్టియనులను కలలవైతరి. ఇంతకు ముందాగ్గు 21 తే దిన, అంత్యైర్పు అప్రెండు నగరములమీద జ్వలనలు బొంబులను వేసి నిర్మూలించిరి. పూర్వము మీద నశకపదార్థములు శిష్టి యను బొంబులను వేసి ట్టు వినుచు నే నున్నాము. ఇటీవల ఇంగ్లీషు సేనలను నాల్గవరాత్రుమును బొంబులు వేయబడెను. అందునమీద నయిరము ప్రశాసించబడినది. బొంబులలోని నగర ముల మీదను కలుదుగా మిశ్రమందలి నాగు బొంబులను ప్రశాసించి నింబి నష్టము కలగజేయుచున్నాడు. ఒక నెలకేందట కాలాన్ని రూపట్టణ మిదిధముగా నష్టపడినందున కలుజుగారు వాత్రయి నకు నయిన కాలాన్ని ప్రజలకు శ్రమగలిగించుమున నష్టము

వివిధ దాడులలోని శిష్టియనులను వంతు బొంబులను ప్రయోగించుట చేయుట

కలగజేసినందున కడుపునందు మన్నదలి కెల్లెవార్లు సొంగం యుండిరి. కాకానెల మధ్యమున వారణాశిర్వు అను అంగ్లవైమా నికుడిక శిష్టియను మీద నెగిరి నాలుగు బొంబులను వేసి నానిని భస్మముజేసినందునకయి జాగ్రత్తకర్తగాను విజ్ఞాపనా క్రాసు లిరుదమునొంగిరి. క్రమశిక్షముల హద్దులన్నియు రాత్రిం బగల్గును. ఆ శిక్షవందల విమానములచేత క్రమవిమానములు రాకుండ కావలి కావలయుచున్నది. అయినను అకాశయాగ్ర మలి విశాలమయిన దగుటచే కొన్ని రిష్టియనులొని నష్టము కలగ జేయుచునేయుండును. పెద్ద పెద్ద పట్టణములలో భవనముల కెభవముల

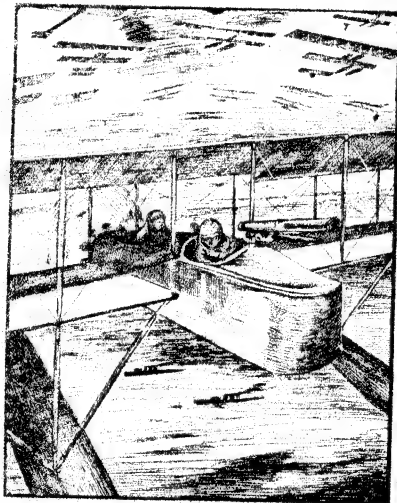
మీదికెల్లె రూపదర్శన యంత్రములను దెట్టుకొని నిలవరము క్రమ విమానములు వచ్చుచున్న వేమిని చూడ బడుచుండును. పెద్దెం బగు రెవ తేదిన కెమ్మనె కర్మముల మీద నెరుచున్న యొక శిష్టి యను భూమిమీద సోజానట్ట జూల్కుబడి ప్రయాణికులందరు ఖయి దీల జేయబడిరి. వచ్చుంతును కేకాలన లెమందు విమాన బాణములను గురించియు, వివిధ విమానగ్రాణమును గురించియు, అసంవిక లోపేతకవోట వ్రాసుబడిన బాణములను ముద్రింపబడిన పటములను జరుకులు చూడనగును.

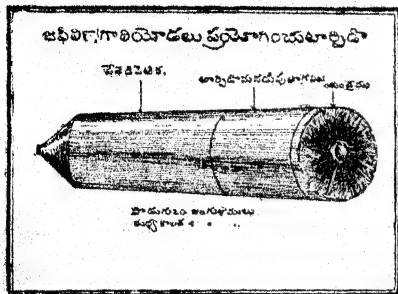
అగ్నిపర్వతం యొక్క అగ్ని నుండి వచ్చే అగ్ని నుండి వచ్చే అగ్ని

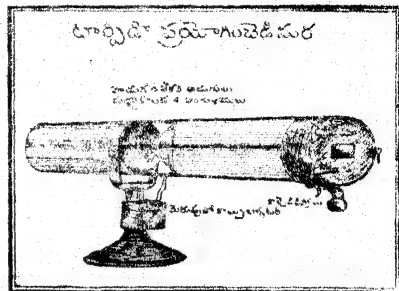
అగ్నిపర్వతం యొక్క అగ్ని నుండి వచ్చే అగ్ని నుండి వచ్చే అగ్ని

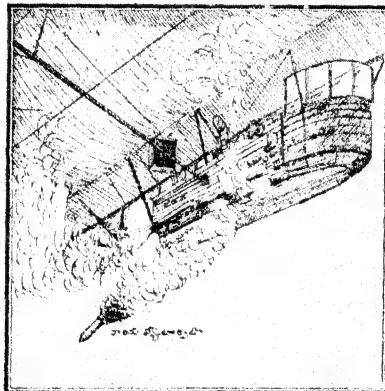
అగ్నిపర్వతం, అగ్నిపర్వతం

అంశములు

25

உரையின் நோக்கம் என்ன?

శా. జయములు

జనరం వాణ్ణి క్కుఱాం ప్పెరన్దు క్కెరన్దు ప్పొరన్దుగనరమ
 లో వివధమమందా గువ్యనలు తూర్పురవ్యన, గణ్ణి నాన పట్ట
 కొనుట కయి సర్వప్రత్యక్తమలన జేయమండి. మొట్టమొదట
 ఆక ప్పెరముగా ప్రాన్నగడించె నెరువా రవ్యన మట్ట ప్పెరమ్మ
 నని కలంచిన కెయజుగారి యుక్తరేణియ కొనసాగరెను. గవ్య
 తూర్పురవ్యలో బ్రజేరియటన వడవట ప్రాంతం
 వడవేరి దుడవేరి క్కెరన్దు. జనరలు సాంసరీక క్కెరన్దు
 నాలవేరియన రవ్యన లాగవమొనగెను. జర్మనీ నాన
 ఒకరిక్కు నుండి రవ్యనబోలయలో బ్రజేరియటన, జర్మియా
 వాన గణ్ణి నానండి క్కెరన్దుగన రవ్యనప్పెరన్దుగన లెనన వాగ

పించుకొని, ఇచ్చిన బహుమతిలో గలనీ కవ్యకునేవను మాత్రమే
 చేయుటకును పూర్వమానుల వన్న బడి యుండెను. ఇంకొకము అచ్చి
 యనుల లిఖించువారి కరిగిన. అచ్చియాచారి కన్నుల తెరిగియున్న కవ్య
 వాని వైద్యమాని లేకుం గా విడిచియుకొని (త్రోసి)మువలె పూర్వ
 మను పన్ను లేకుం సేవలను అచ్చియాచారిని గలనీయను ముఖ్యపత్త
 వమను లేబియలో గలుగుకొనుపట్టు సంకల్పించిరి. లేబియలో
 లిఖించువారిని సేవకు గుర్తుయను చేయుటకయు అచ్చియనులించు
 వమను అచ్చియాచారిను, మూడు అర్థవేలము (డిబిల్యూ) గలవు.
 వీరివిధ కవ్యనులుపడు జనరలు దనీగా గాని అధికమి
 కింద లేంబు నాకమించుకొనిరి. లేంబు లేంబుకు పడనడో అచ్చుడి

వెనుకనుండి రవ్వగులునుగట్టి మీనపడవకుంటుంటున్నట్లును ఆస్త్రియను యువలు బడిచిపెట్టరలవీరవ్వెను. బ్లావానీహాపానడి ప్రాంతమున 20000ఆస్త్రియనులు హతులయిరి. 140 మైళ్లదేశమున 17 దినములలో చాటి గరిషీయలోనున్న ఆస్త్రియనువేలను రవ్వగు లాగడించుచుండిరి. పారిశ్వుకర్త జరిగిన సోమలో ఆస్త్రియనులు 5000 మైళ్లమును గొలుపోయిరి. ఒకచోట 28 మందికోసమగు 282 మందిఆస్త్రియనులుంటును. జూదీకి ఒట్టియనాచీరి అన్నిచేపుల నుండియు పుట్టుకొకటకేసిరి. ఆకేక నుండిలవండి వచ్చునున్నానని ఆస్త్రియనులు ముందులు నేలమీద పడినా దేవుడునుమీదేవుడి వేలనికనయిరి."

లెంబర్గు నాస్త్రియనులు కదిలి పరుగెత్తినప్పుడు. ఆకేకవేల నూటాలు, 300 స్థిరంకులు 20వ యిలు ఇంజనులు ఇరర సామానులు విజయాల వశమాయెను. రవ్వగులకు చిక్కిన ఖియిలీల మొత్తము తెబ్బిదివేలు. ఆకేక పురజనులు 50 రవ్వగుల దిడిచి వియ్యన్నాకు బరుగెత్తిరి. కాని పురజనులనిగాడ ఒక్క స్థిరంగి యుయిన కాల్పుబడి లేను. ఒక్కదమ్మిడి కొక్కయియిన సంక్రమించుచుండేను. ఒక్క దొడ్డయియును వేయబడలేదు. కరువారి జనులే రవ్వగుల కాతురకనో గావోనమెంపంగిరి రవ్వెవారు ప్రకటించిరి. లెంబర్గుకు ముప్పది మైళ్లదూరములో నున్న పోనిట్ల అనుపట్టణము లెంబర్గు పడిన 28 గంటలలో రెండు దినములు కఠిన యుద్ధము జరిగిన పిమ్మట జనరలు బ్రాస్సి లోక్ గారిచేతిలో బడిన లాల్లిన వగరమున పట్టుకలయు తెలిస కలకుల ఆస్త్రియను సేనగతి కోసనయే మయినది. లెంబర్గును

లెంబర్గు సైన్యము

బట్టిన రుస్సీగా కొకదిక్కుచుండి, పోలిట్టనుబట్టి బ్రాస్సిలోక్ గారికోక వయపున, అంతకు ముందు లాల్లిన ప్రాంతములో నున్న రవ్వగుల సేన మూడవ సార్వమునుండి ముట్టడించగా ఆస్త్రియా జనరలు వాక్ ఆశ్చర్యబర్హుగాను తాళిబాలబోయిరి. రవ్వగుల సీసలో కాలభాగము నోడించి ఖియిలీల చేసిరి. ఈ యువజనుమునకయి అక్కడ బర్హుగానడు, మరి యియనుగురు జనరలులను పనినుండి తొలగించుచుడి. లాల్లిన యుద్ధము 3 నారములు 300 మైళ్లదూరము మీద జరిగినది. జర్మను సైన్యములగుడ సహాయమునకు వచ్చెను.

జర్మనులని కొలుబరుగారి వచ్చున గల 30 స్థిరంకులు సుయకము రవ్వగులవశమయ్యెను. ఆస్త్రియావారి బులీషీనా రాష్ట్రమును, వారి ముఖ్యగగనమున ఛక్కా దిక్కిన రవ్వగుల లాక్రిమియకోని రవ్వగుల పురపాలకుడే రవ్వెవారు ప్రలలను బహుస్వాయదవాస్త్రియో గాయమన్నారని ప్రకటించ గలిగెను. దీనిలో సోలెడులో జర్మనులు పట్టుకొని పానుచేసిన కాలిదెనగగనస్థితిని విచారించినప్పుడు రవ్వెవారుపాల పరపాలనా పద్ధతలలో గొప్ప తారతమ్యము నాపట్టినోను. ఇచ్చట రవ్వగుల ప్రజలలో పశువువారిని పట్టుకొని పటాలములలో తప్పి గియి సైన్యమునకు ముందు చేట్టి రవ్వగులపము

జర్మనులు కాల్పుననిరి. పార్లెరియిదేల. వంటివేసెదనునిరి. వగరమును ఇష్టము రవ్వెట్టు మేలమప్రాసు గాయ కోయకొనిరి.

ఆస్త్రియావారు రవ్వెవారి మీదికి పంపిన లాల్లిన, లెంబర్గు సైన్యములు. వెనుకకు పారిపోయి ఒకటి క్రాకోవను, రెండవది కెమి సులుకును చావు తప్పి చేరెను. ఈ కెమిసిలుకోట ఈ సందర్భరములో ఏరైలు నెలలో రవ్వగుల వశమయినది. తిరిగి అలా నెలలో ఆస్త్రియా, జర్మనీ సేనలు రవ్వగులలోడించి, పారడోలి కెమిసిలునవశముచేసి కొనియెను. ఈగరిషీయా యుద్ధము లలో రవ్వగుల సేనలో 50 ముఖ్యము మృతికొందియో, జబ్బు పడియో, గాయములులెనియో పనికిరారయిరి ఆస్త్రియనులలో 2,50,000 నుండి నివారులయిరి. 1 లక్షనుండి ఖియిలీలుగాజిక్కిరి. 400 స్థిరంకులు రవ్వెవారిచేతిలో బడిన ఈ గరిషీయాలోనున్న స్త్రీలొకవర్గకోసి వాయలు భూములు పాలకు 117 కోట్ల

రూపాయలు లభించునట్టి యాకర్లును రవ్వగుల వశమయి వారికి వచాదై శ్వ్యమును సమకూర్చెను. ఈ నూగ భూములు ఆస్త్రియా జర్మనీలకువిమానములకు, పొరుగులకు కావలసిన నూగెనుకన్యాయేయెయింపెను. ఇప్పుడది పోవుటచే రోకోసివాయిలు స్వయంవిమయమయి వారికి భియము కలిగెను. కాశ్చీరయను కనురులను వశమచేసికొని అతి పొరువంతయున పొంగిలొని ధాన్యాదు మగాణియమిదాద దిగవలయునని రవ్వగుల కోసమగుల తన ప్రయత్నములను చేయుచుండిరి.

ADMIRAL SIR JOHN JELlicoe

ఆంధ్రయుద్ధనాకాదర్శకపతి: అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెలికో

ADMIRAL LORD FISHER

అడ్మిరల్ లార్డ్ ఫిషర్

REAR ADMIRAL MADDEN

రీర్ అడ్మిరల్ మాడెన్: ఆంధ్రయుద్ధనాకాదర్శకపతి

REAR ADMIRAL MOORE

రీర్ అడ్మిరల్ మూర్

ADMIRAL SIR HENRY JACKSON

COMMODORE TYRWITT

మధ్యధరా సముద్రములోని యుద్ధనౌకాధిపతి: అడ్మిరల్ సర్ నానాజాన్

కేవల డిజైన్ టైర్లతో

REAR ADMIRAL: BEATTY

శ్రీ అచ్యుత్ బియాటి

COMMODORE KEYS

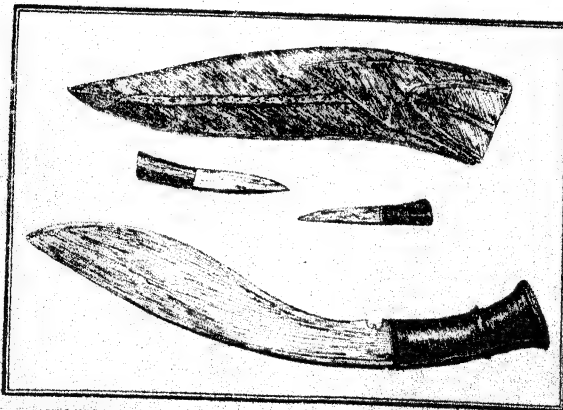
22-5-20

GURKHAS MARCHING TO THE FRONT

గూర్ఖా సైన్యము కుడి వడ్డెముకు

THE DEADLY KUKRI

కూర్ఖా సైన్యము వడ్డెముకు

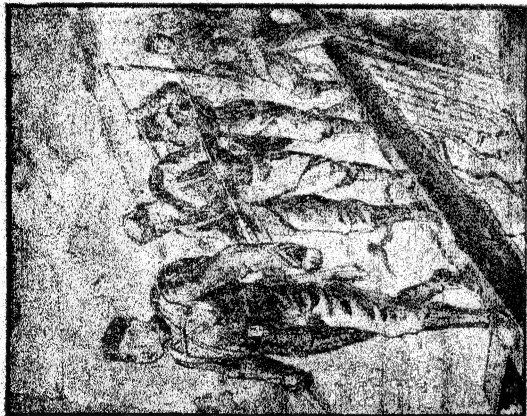
ఇది ముందే వీరు తొమ్మిదవ శతాబ్దము నుండి వచ్చినది గూర్ఖా సైన్యము ప్రతాపము కల్గియున్నది. ఇది కూర్ఖా సైన్యము వడ్డెముకు. ఇది కూర్ఖా సైన్యము వడ్డెముకు. ఇది కూర్ఖా సైన్యము వడ్డెముకు.

KILLING THE ENEMY

తమ ప్రాణములను బలిపెట్టిన గుర్ఖా సైన్యము.

GURKHAS ON A DEADLY ERRAND

గుర్ఖా సైన్యము తమ ప్రాణములను బలిపెట్టిన గుర్ఖా సైన్యము.

CUTTING THE THROATS OF GERMANS WITH THE KUKRI

గుర్ఖా సైన్యము తమ ప్రాణములను బలిపెట్టిన గుర్ఖా సైన్యము.

నిన వస్తువుల నొసంగుటకయి గ్రేటు బ్రిటనులో కొన్ని నిధులేర్పి చూచి వారి వైర్యహాసముల గొనియాడిరి. శత్రులు చేతులకలిసి డెను, రాజాగారు స్వయముగా జైల్ల యధౌధూనిగా వచ్చిరి. బలైముల నుపయోగించు పవక్తును ఒక భాగ తీయునికి పదిమంది జ్యోతుల బాద్ల గాబుర్చు గారును, శరీరవారి నిటీవల ముఖ్యమంత్రి గారును యినను ఆగలేరది జ్యోతుల ముద్దములో ననుభూయించిన తెలిసికొనిరి.

రాండుకావైలెకట్ట లో కొట్టులాంపరు వైదిమను లగ్నమన లగ్నమతో రాండుకావైలె, జగ్గవాడు నేయవర్తి.

భారతీయ వైర్యములే సాలి చొట్టినోడించుట జ్యోతులకు బహులభాకరముగా నుండి నుండియనులలో శత్రులు చేతుల కలిసి పోరాడుట శ్రేయము నున్నా వ్యక్తుల జ్యోతులు గ్రహించి లిగ్న పద జ్యోతిరి. ఇండియనులు పోరి నిగా నవలయరు మానము మెదిలు గొంగుమునకు ప్రవేశ కెట్టబడిరి. జాగి సాహస పరాక్రమములను గొనియాడును సర్ జాన్ ప్రెంచి గారే ప్రాణి యుండిరి. ప్రాముల మీద వారి కంటి యలగ్నకా వ్యక్తులుగా! కండ్లలో వచ్చిన ఆనేక వాగ్విప్రతికలవాని ప్రామ మొనరిడిరి. కొన్ని మానములలో రా జప్రతినిధి గారు 1,25,000

జాగి సాహస పరాక్రమములను గొనియాడును సర్ జాన్ ప్రెంచి గారు

మంది భారతీయ వైదిమను దిక్కి ప్రొంగుకుబండి. రాండుకావైలె కట్ట 5000 మంది దెంగాలు లాల సరులు జ్యోతులగిరి పది ఓడించి 12 కాకాధీరంగులను 1030 మంది ఖియరలను బట్టుకొనిరి. వీరి సాహ సమును గూర్చి ప్రెంచి పత్రిక లును శ్రేష్ఠునికరి గొనియాడుచు ప్రాణిని. ఆనేక పర్యావరములు అడవిలో ముగా జుచ్చిపోయెద రను భయముతో జ్యోతులవిగా పడ తుండ నూత ఆశీసులు హైద వుల నావనడి వయ్యుండెను. నుల్లాంతనేక సాహసకృత్యము లను గాత్రివేళనుకండికములలోను జేసిరి. ఈ సంబంధములు వీర పటము రీ మందిలో గలవు.

కుమారవంశీ పరివ్రజణం. వర్ణన. భారతము

ఈ చిత్రపటము సందికలో గలదు. సవంబరు 20వ తేదీన కేకవీరు పటాలము వలన 70 నంది బెడదొనినటులు చందలడిరి. ఈ మామ మంద బ్రహ్మనుల పతిపాపముతో బంటి వందలకు గంగానీరు తీసి విక్రీరియ్యకావ బడంగలుడను. ఈవిదిక కంకు బేనుల లోను, కొమ్ములోను గుండు దిబ్బలు తగిలెను. ఒక బ్రహ్మను నవోన్ గిని చంటి వానికి త్రివి లాగుకొ నెను. నాలుగుంటి బ్రహ్మనులను బంపెను.

36 వృత్తబ్రహ్మనుల లాహోరు డిరినన్, న్యాయనోరే రద్దీ ప్రముగా పోయెను. అట్లే బయ 24వ తేదీన 47 పటాలభుక్తివ్వలను. కాపుర్రు మొదలవాని కిదిగలవచ్చు గావుకీ త్రిరి కాపాడుకొని గిరిగిరి వనంబరు 22వ గుట్టలను పండ్లులు క్రతువులచేరి వేరింపబడినది. రెండవ గుట్టాపటాలము కన్నులు మోగుగార్చికంద పాపముతో పోగు క్రతువులవడిరి పేను. 44వ నూచినంబరేరవ ప్రాంతపుల ప్రాక్తియులలో కోత వద్దకుల ప్రకాశము పోగాడగలగి చచ్చినను, తిరు గొప్ప కీర్తిని నిలుపుకొను మహర్షులని బనరలు ప్రాంతిగాను యుద్ధాంగ ములకీ తెలిపి ముండిరి. దీపంబరు నెలలో శ్రీరాష్ట్ర ప్రకరక రిగాను యుద్ధధూమికెల్లె అన్ని ప్రాంతములను నాచి ప్రాంతవర్తనలను ప్ర ప్రకముగా పట్టినంది వారిక పరిమితావందలము గలుగ జేసిరి. శ్రీశ్రీయము రాజుగారిని, ప్రాంతి ప్రేషిడెంటును, బనరలు కోశ్ర ప్రాంతముల మాచి వారిలో ముచ్చటించిరి. ఈబయకావర కద్ద 12 బ్రహ్మను ఆర్కీగోలులు 4 అశ్వసేనలు 3 వానములు ద్విమండలి నుండిరి 1,20,000 మందిని కొలువించి, మెనుకకు పోయిని ప్రాంతి వారు దీపంబరు 2వ తేదీన ప్రకటించిరి.

4 వస్తువు మొదటి మనము ఇండియాను సేవకు కొర్రుము కలరా యని నీవముగా చూచితిమి. ఇప్పుడా యల్లిపామయము మామ్య కొన వలయును. వారి బెట్టులకు నడము తోజాలము. వారు మన మును రికాకము పగ్గులుకట్టి ఆయను పొక పడిరి. వారి అడవుల

వంబరులో మాదువానములు ఈ ప్రాంతము లావాని ప్రాంత్యములకున్న ప్రాంతవసేంపము నిలుచుకును నీడ నీయక పోగులను పర్యాయులు పడిరి. 6వ దినమున మోచివనేన వచ్చు గిలు మండెను. క్రతువులను తాను కనవచ్చు. చేతితో పోతుంటికు కంపదము. పనిచేయునది కీరంబు. ఈయనను వచ్చువాతీయుగా నుండెను. ఒక గూర్తాకంపెని బ్రహ్మనుల కిదికములలోని కొక రాత్రివేళ కప్పలది ప్రాంతిపోగులు అంగన్న వారిలో ననేలగొంటులు తోడిరి. ఇంతక కంపమునకు గుంటిల గ్రెస్ట్ అందు సుపాశుకుడు ప్రెస్ట్ గారిని తోనుట్టినో ఆ కంపకమం రియు బ్రద్దలయి లోని బ్రహ్మనుల నచ్చిరి.

ఈచిత్ర పరవాద్దులలో కుగిముద్దులకును లికినీరు ఒంటె పటాలమునకును ఈ వానములోనే పోగుజరు గగా కేకవీరువా కోడించి సురువులను దగిమిచేసిరి.

సిద్ధిశక్తిని గురించిన అంశములను అంశములలో చూపుట. భారతము

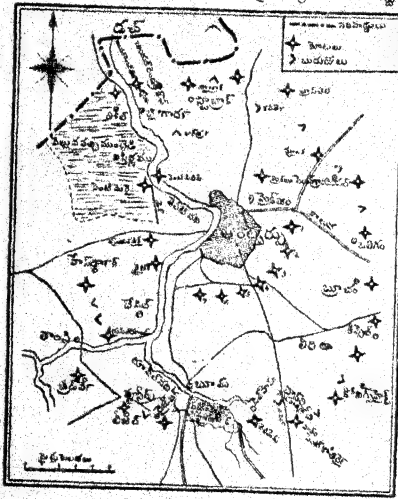
ముందర మన మామగారి పనిని దృఢం చేశాము. వీరియ సులభముగా గోడలు
దురుముట్టు ఆ నేరములను కట్ట వములమీది వచ్చిపడిరి. కత్తెలందుండి కం
రకములలో ఎక్కువ ప్రశంసించినానో గాని బుందరి పండిరి. అది
జగ్గను (ప్రాంతవర్తక నియంత్రణ) పత్రిక ద్వారాను తెలుసో
వా నను.

ఆ కాళానగారు దాతృత్వము నిూరికి సామ్రాటను. ముఖ్యము
కానూదులకును కూడిన ప్రాంతవర్తకము నూయజుక లుకనగో సామ్రా
కాదినో చూచి యున్నామనా ప్రాంతవర్తకముగా వాదనో ప్రయోగించి.
ఆనందమున ముద్రించెరి.

తెలియము

మే 22.న శేనక ఒక కెప్పిలను ఆంధ్రేశ్వరులను తెలిసి
బాంబులు వేశెను. ఇచ్చట 2,500 వందల జగ్గనులను కొద్దిపాటి తెల్ల
యనులాడించి పోదాడిరి. 26 న శేనక తెల్లయనులా ఆంధ్రేశ్వరులను
నదరి జగ్గనులను ఒక పొరలోని
అలాగే నూకమిందుకొనిరి. 26.న
శేనక జగ్గనులు తిరిగి ఈనగరము
లోని నూకమిందుకొనిరి. 26.న
కాని లాభము లేకపోయెను. ఈ
ప్రాంతవర్తకములోని నూకలు, తెల్ల
గ్రామములను జగ్గనులు తిరుగు
తెల్ల. అట్టి 1.న శేనక ఆంధ్ర
యలోని విజ్ఞముకొనినాడ నిం
గులు విజ్ఞముగా గాల్గుటచేసెను.
అట్టి 2.న శేనక కొటలను
నగరము చేయనినో నగరముమీద
కాల్గునమని జగ్గనులు తెలిసిరి.
తెల్లనదిని దాటి నగరములో ప్రక
శించుటకు జగ్గనులు చేసిన ప్రయ
త్నములు విఫలమయినవి. అట్టి 3.న
శేనక తెల్ల యను రాజు
ఆంధ్రేశ్వరుల నదరి పట్టణముగాను

ప్రయత్నము నిష్ఫలముగా జరిగెను. ఆంధ్రేశ్వరుల కంటకు, బ్రూకెన్
నంది, జగ్గనులు కేసులో తెల్లయనులను నడచుచుండిరి. ఈజు
లుక ప్రాంతవర్తకమున తెల్లయను లతిసాహసముగో నడిచుచుం

మునకు తెల్లను. పట్టణములో కేసుగొనిండు కొల్లులూపడి భవనము
లకు నిష్పంతుకొనెను. వేనవేళజులు ఆస్థానముకు పరుగెత్తిరి. పూ
కొట్ట తిరుగుటచేసెను. కిలతుల కనకాదులు చూలకు సరిపాదులలోనికి
చరిగి. నీటివల్లువులయొద్దలు బ్రధ్ధలు చేయుటచేసెను. కిలకొనియాల
యెవులకు నిష్పంతుకొనెను. తెల్లయనువేస ఆంధ్రేశ్వరుల నదరి
పరుగెత్తిరియెను. ఆంధ్రేశ్వరులొటల వశమయ్యెను. జగ్గనులు
నగరమును ప్రశంసించిరి. తెల్లయనులో నుండుట చేసినకరముగాదని
రాజుగారును ముగియును ప్రాంతలోని ఈచేతు చేసిన రాజధాని
మామగారి. అట్టి 3.న శేనక జగ్గనులు బ్రూకెన్ నగరము
కొకమిందుకొనిరి. పెంతున 1,00,000 జగ్గనులు కామలకయ
యనుటచేసిరి. ఈనెలలో తెల్లయనునంది ద్వారాను నగరముకు
తెల్ల బ్రీటిషునాకులను వాగము చేయవలయునని జగ్గనులు చేసెను

ఈ జగ్గ కాలుక లాకులను
తెలుగులకులను కొరకు తెల్లయను
పయ్యిండుమున్న తెల్లయను
జగ్గనులు పట్టణములో నుండి
పోయిను. ఎల్లకులు పోనలలో విక్ర
నట్లు చేసి పనియొననిరి. గోలు
చేసెను. ఇచ్చట కొక్క వాగము
లో 7.83 వందల జగ్గనులు ఖాదు
లుగా పట్టుకొనెడిరి. తెల్లయను
తెల్లయను చేర్చి కాతకు తెల్లయను
ప్రయత్నమును జగ్గనుల
మీద పట్టుకొనెడిరి. తెల్లయను
ఇచ్చి ఖాదు వాగములను కేసుగొ
నెను. కేసుగొనెడిరి. తెల్లయను
ప్రయత్నములు : కేసుగొనెడిరి. తెల్లయను
చేసెనేనెను. ప్రాంతలో విక్ర
యెద్దవందల గోలుల మీదను

మోగారు. అట్టి 4.న
తేలి బ్రీటిషునాకులను పంపించి తెల్లయనులనును బ్రీటిషునాకులను
జగ్గనులకు ప్రాంతవర్తకమున పడి వారి విప్లవము నాటివేసిరి.
జగ్గనుల కీకాల్ ప్రయత్నములకు కొన్ని దినములలో 50,000 వందల
రథ మీదే శేనక చాల పట్టపడి బ్రూకెన్ నగరముకు తిరిగిపోయిరి.
తెల్లయనులో నిచ్చి ఖాదు వాగములను పోనలనున్న కిక్కునందు కేసు
జరుగారు కొన్ని దినములు గడచి తెల్లయను. వాగ పడినది వందల 20
నిమిషములలో బ్రీటిషు ప్రాంతముకు బాంబులువేసి దానిని
తిరుగుతెల్లెను. కేసుజరుగా రచ్చయ్యెనెను దాపు కిక్కునందుకొనిరి.
లాగా : ప్రాంతవర్తకములో, దేవుడు, నూకవర్తక జగ్గనులు
నంబు 26 న శేనక ముందు అతిసాహసముగో బోరిరి. కిక్కు
చేసి నుగు తిరిగివచ్చెను కాల్చి చేసినదని జగ్గనులు క్రూరులను

18. అందుచే జన్మకు పూర్వములలో 100 కి 90 మంది యిచ్చట కల్పకేళిమాలి. తైత్తిరము ముద్రకు చేపవినములు బరిగినది. ఇంగ్లీషు వారు ప్రాంతం ను తొలగించువరకు జన్మకులను వెళ్లి నిలువబడ ఇతర పరిణామక నిలబడిది. జన్మకు లెక్క చేల మైత్రమును గోలబోయి.

ప్రేంచి తెల్లమును ఇంగ్లీషు చేపవినము కావలసినవివర్తము కలిగినది. కాని జన్మకువారిచేత కల్పక మిడినది కాదు. అటు తొలగించు వాగాన్ని పడలేదు. పొద్దునది, కాలేలు తల్లిని ముంద పశము కావేను. అందుచే తెలుజనుగారికి కలిగిన మనస్సంశయమునకు మరి మేక చేపకడెను.

సముద్ర యుద్ధము

అశ్వీబురు కడపటి వాగములలో బ్రటిషువారి తైత్తిరము బ్రాయి జులొదొంగ్గొమ్మనుండి విరిగినప్పుడుండగా జోనరు బులంధిలో తులనబడినది. జన్మకులు విరిగినప్పుడు మూలా ఇష్టమునప్పుడు ముందునకులు వెడలెల్లిరి. వాగములను గనులలో నిండియుం

డెను. అమెరికా, ఇంగ్లీషువారిలకు కొన్ని జీవులు మునిగి పోయెను. ఒక బ్రటిషు కవికి తగిలి మార్పులును జన్మకు బ్రాయిజును కలిగి కుండి వానికులతో జన్మకు తల్లిగమున మున్న వాచాదీభాని ముందు మునిగిపోయెను.

దక్షిణ అమెరికాలోని

రెలిగియస్సు లోనోనో కర్మ వాగమున వాగలను ముందున్న అటు జన్మకు బ్రాయిజులు స్కూలర్ వాగము నుగలను, నైసే నన్, ప్రెచెన్, లిప్సిగు, డెక్టర్ అనునవి వానిని వలెకుటనయి వెళ్లిన మాత్ర మాను. గుడెహో ఫు, వాగలో అను మాడు బ్రటిషు బ్రాయిజుల పెదొంగ్గొమ్మ

చూడతాను గుడెహోను యుద్ధవాగము కిగలబడి మునిగిపోయెను

ఒక్కగంట కాలము పోగా డెను. మాన్ మాను, గుడెహో ఫు, వాగలు మునిగిపోయిన హైగో బ్రాయిజులకు నిష్పంటుగొనినది. అదిలిక్కిం చుకొని పారిపోయినది. జన్మకు వాతలకు కలిగిన వర్తకులగా గొప్పదికాదు. సముద్రయుద్ధములలో జన్మకు లింగనకు కలిగిన దీక్షయుద్ధము.

నవంబరు 8వ తేదిని ఎప్టెనుయద్దవాన కీలింగ్ ద్వీపమునొద్ద అప్టేలియవాని బ్రాయిజును నిశ్చేతనంబున కేడింపబడి, బహువకు తరి

ను చేయబడి, ముంచి చేయబ డెను. నవంబరు కడపటివారములలో జన్మకు నల వశయియున్న జీర్ణుజ్జనగమము ఇంగ్లీషువారిల అనేక దినములు కిగలనులనుచేసి, సర్వోయినలు కట్టబడుచున్న స్థానమును వాడుచేసి, వర్తములేకుండ ఇంద్రాంకను తిరిగివెళ్లెను. జన్మకుల కర్మకవాలకు సర్వోయినలు బూర్బాడోలలేత ముందుట ప్రాంతం ధించి లోకమంకిటను హోవర్తమునకు పాలయిరి.

డిసంబరు 8వ తేదిని దక్షిణ అమెరికాలో ఆర్జెంటియనా

జన్మకు యుద్ధవాగము పూర్ణంబున యుద్ధమున మునిగిపోయెను

లియను ఫూల్బులాంధున కర్మ జన్మకు బ్రాయిజులను నూర్బరెమర్ల స్కూలర్ వాగము నైజిగా, లీవ్ జన్, అనునవి విడిచి ఆడ్మి రలు ద్వర్తి గారి వాతలలేత ముంద విడిచిని. ప్రెచెన్ డెన్ వానలు చిగు కలిగినది. కాని ఇంగ్లీషువారులు తిరుముచుండెను. జన్మకు ఆడ్మి రలు చివరయద్దద ఫులెలపోను. ఈ యుద్ధములో వాతలతో మునిగి చనిపోయెను. ఈ యుద్ధమునకు ఆ యు డు గంటలు పట్టెను.

ఇంగ్లీషుభాషాన రేడియో వ్యవస్థ తయారు చేసినది 1912 వేదిని
 26 వ తేదీన బెంగళూరులోని డార్జిలింగ్ జలసంఘాన్ని ప్రత్యేకించి
 తయారు చేసినది గనులకు రేడియోను కొని వెళ్ళు అను పేర్ల
 యందువలన బాంబేలోనే మంచి రేడియోను కొని వాటి

చేయించుటకు ప్రయత్నములు ఇంగ్లండునకు పంపింపబడినవి
 ఇప్పుడు ప్రాంతాల్లో : బెట్లీ బాంబేజులనుండి ఫిరంగులను గాల్చి
 దీనిలను 18 వ తేదీన గొప్పవృత్తులను గలిగించెను. 200 మందికి
 గానుములు రేడియోను కొంతవరకు వచ్చిరి.

అకాశ సంకము

ప్రాంతంలో కొంత రేడియోను చేసినది వ్యవస్థను తయారు చేసినది
 మంచిగా కనబడు మొదటి రేడియోను రేడియోను వ్యవస్థను
 యిండియనులు వారిని కాల్చి తయారు చేసినది. వనంబరు 6 వ తేదీన
 బెట్లీయనులలోని బ్రూకెస్టునుండి మిక్రమండలివారు బాంబేలను
 చేసిరి. కాకాసివాయలు చేసినపుడు సామాన్యమున నడచెడిగాని
 మీద పడలేదు. బై నెట్లీ రేడియో మిక్రమండలివారి విమలములు
 కాల్చినను వేరొకరాయలు బాంబేలను చేసి వాళ్ళను చాల్చి ప్రత్యేక
 నంబరు 18 వ తేదీన బెట్లీను ప్రెండ్లవారు క్రమశిక్షణగారముచే

చేసెను గు మొదటివారిమూలగా బాంబేలను చేసిరి. వచ్చి మెంట్ల వంధి
 విందికియు వచ్చియులేదు. దీనిలను 24 వ తేదీన ఇంగ్లండులోని
 డిలెట్ నెట్లీయ వ్యవస్థను తయారు చేయించుటకు బాంబేలను
 రాగా ఇంగ్లీషు ప్రాంతాల్లో వారిని పారదోలిరి. అయిన బాంబే
 విమలములు కాల్చినందున 20 వ తేదీన 40 బాంబేలను దీనిలను 28 వ
 తేదీన చేసెను. 21 వ తేదీన కిట్లీయ వచ్చిరి. కొన్ని యిండియన్ నివృత్తులను
 కొనెను.

తుట్టి

బాంబేలను తుట్టిలను చేసిరి. అకాశము చేసెను, యుద్ధము
 ప్రకటించునట్లే (బెట్లీ, గోదెట్లీ యుద్ధములను రహస్యవారి నట్ల
 సముద్రపు కేటెలియోనికి కాల్చింది యుద్ధములలోకి దిగెను.
 ఇంతకు ముందే తుట్టి ప్రాంతము కంతయు బర్మనుద్వారీయులు
 కిట్లీయను చేయించెడిది. కాకాస్టులను నోటికొను బలముచేసి కొక
 ప్రాంతములలో దగిన యేర్పాటులను చేసిరి. గోదెట్లీ, (బెట్లీ
 లోని బర్మనుద్వారీలను, ఫిరంగులను దీనిచేసి అకాశము వచ్చి
 నులో కిట్లీయను చేసినదియు, బాకా వీరపులను అకాశముగా
 గాల్చినందునకు సమాధానము చేసినదిగాని మిక్రమండలివారు
 రేడియో. తుట్టి కొన్ని మంది సమాధానములు చేసెను. ఆల
 గుడు విమలమునని మిక్రమండలివారు కాల్చినందున కాకా
 స్టులలో బోసింబుండి తిరిగివచ్చుట కాల్చింపజేసెడిది. తుట్టిలో దగ
 తుకు ప్రభువైన అకాశములను చాల్చు, యుద్ధాంధమునందేయు
 బ్రతికినవారి వేలలోపడి ఎట్లు దురాగ్రహమునకు తీరినదియు మన రాజ
 ప్రతినిధిగారు తేలు తేలుముగా తయారించిరి. మహావృత్తియుల తీర్పు
 ప్రదేశములు మిక్రమ, మిక్రమ మొదలగు ఇంగ్లీషువారిచే నతి
 పుష్కలముగా గాపాడబడునని తెలుపబడినది. ఇండియాలోని
 మహావృత్తియుల బ్రిటిష్ వింతింపజేయుటకు దీనిలను గాకా
 స్టులని బెట్లీయను చేసిరి. ఇండియాలో బర్మను
 లనుకొని బెట్లీ లొందెయలును ముంబాయినుండి గులగి వారి నిరుప
 మాన రాజ్యమునకు తయారయ్యెను. అకాశము మహావృత్తియు
 బర్మనులకు సమాధానము చేసెను. బాంబేలో తయారయ్యెను. నిజాము
 గారును రేడియోను చేసి దీనిలను గాల్చెడిది, మహావృత్తియు
 లను, తేలు ప్రభులను కాంధివారి, రాజ్యము కిట్లీయను చేసినదిగాని
 ప్రకటించెడిది.

ఇంగ్లీషువారు యుద్ధము చేసెను. బెట్లీయను చేసిరి. వచ్చి మెంట్ల వంధి
 అకాశా లోటలను గాల్చి బెట్లీయను చేసెను. కిట్లీయాయలు చేసె
 తులను నిర్మించుకొనెను. డార్జిలింగ్ జలసంఘాన్ని ఇంగ్లీషువారి
 వారు ఫిరంగులను దీనిలను. కొట్లీయలోని ఫిరంగుల యుద్ధములకు
 తిరులకునది మారు మారుగా గానందెను. ఈ బెట్లీయ ముద్ద లొ
 ప్రకటించు దెను. చాలవరకును బెట్లీయవారు చేసెలలో
 వందెను. ఈ బెట్లీయ మహావృత్తిను నామలందెను రాజ్యము
 గలవారను సేవావాయులగు మనల ముద్దలలో గాని బర్మనులను
 బెట్లీయారు. ఈ బెట్లీయ గాని సరియైనవారిగాని బెట్లీయ
 ప్రయముల నింగ్లీషువారి భరించినదియు, ఈ బెట్లీయ ము
 ముల్లలగున బోతులకు తీసికొని పోదనదియు, ఈ బెట్లీయను
 కాకాశము చేసింది ముందే బాంబేలను చేసెను మహావృత్తిగారు
 ప్రకటించిరి.

ఇండియానుండి అకాశము మీదికి పంపించిన ప్రాంతమున
 పరివృత్తుల గులగి వారి వారి సరి ముఖమునకు పంపించెను బెట్లీ
 కొనెను. తిరువార్ కాకాశమున కాకాశమున కొనబడినది. ఈ గ
 రములను వచ్చి మహావృత్తిని విశ్వగ్రహంకరియెనని. అకాశము
 నురుగులను అతిసామాన్యముగా పోలిగాని భారతీయులను
 చాలవరకును ఈ బాంబేలలో వందెయు బ్రిటిషువారి బెట్లీయ
 యందని బ్రిటిష్ వారు ప్రకటించి, మహావృత్తిను చేసి
 నెట్లీయము. ఈ బెట్లీయ ముద్దలను గ్రామముల పట్టుకొని
 తేలు చేరి ముందెట్లీయ ముద్దలను కొట్లీయ చేసికొనెను
 దీనిలను తేలు ప్రాంత, మహావృత్తిను చేసికొనెను
 సామాన్యమును ముద్దలను గాకాశమును అకాశము, తిరు
 వార్లను పారదోలి వారిని అకాశమున చేసి అకాశమున చేసి.

కురుప్పుల పనులను బోరువున్న అగడ్తలందఱు యుద్ధము నందించుచుండేము, చాలమంది వారిలో జరుపుటలను పూలముల ను వదిలి పోటోవుచుండిరి.

కాశ్మీర్ కొండలు

ఈ ప్రాంతమునందున్న తురికాప్రెములయొక్క వెళ్ల నుడివనని కుమ్మరులగొరగారు కాశ్మీర్ రాజ్యపరిధికి కాజులను బంపిరి. కాశ్మీరునూ మైసోర్, ఈయాడిక్, అనుహాలు కురుప్పుల ప్రాంతముల పొలిమిడిననుడిన. కర్ణాటకములను పొందెను. నవంబరు 4 వ తేదీ రుమ్మలను తేమారము నాక్కుయింపిరి. కరాకీషీనూ ప్రాంతములను కురుప్పులను ముందకుగెవనంద కుమ్మరవారు పోగొట్టిరి. ఎవరెల్ల ప్రాంతమున జర్మను నుమ్మరగియులు క్రైస్తవ కూడియున్న 90,000 కురుప్పులను రమ్మల లనేక దినములు పోరాడి నొందింపగలిగిరి. యూజావేనునందను కురుప్పులను రుమ్మల లోడింపగలిగిరి. నవంబరు 15వ తేదీవారమునాఁడ బ్రెజిడెంట్ కుంటులయిన గార్విరి. యూఫ్రటీసునది తీరమందున్న చాటాను రమ్మలను పట్టుకొనిరి. కురుప్పుల నేనరమ్మలలోని బాటరాప్తము కడ్డక నునడిచెను. కాశ్మీరునులలో కాకర్లి, ఎల్లెరి, అలాన్ కర్ణ, ఖిన్నీ సులలో కురుప్పులను రుమ్మల లోడింపగలవని. వారి నుండుకుండు, సామానులు పట్టుకొనబడినవని నవంబరునెల అంత్యమున రుమ్మల అధికారులు ప్రకటించిరి.

ఈశిపు

కురుప్పులలోను, జర్మనీయోవారిలోను నెట్లలు పన్ని ఇంగ్లీషువారినిద తిరుగబడుటకయి ఈశిపు ఖేదపు యెన్నియులను నేయుటగలన బ్రిటీషువారిలన పుట్టెను. ఇదిని స్థానమందు కురుప్పులను సుల్తానును విరుద్ధం. రాజ్యాధిపతిగా నేయుండి, రాజ్యము నేలు ఖాను ఇంగ్లీషుప్రతిధి యగు సర్ హెన్రీ కుర్మోరానుగారినిద కెల్లెబడినను.

నవ్వీయ

అస్మియనుల నైర్మలము ముందర గెలువకే పోరాడులు వారి ముఖ్యనగరము కెల్లెకను ను వదిలికెల్లె రాజధానిని నిర్మనగరమునకు మార్చుకొనిరి. అస్మియనుల కెల్లెకను ప్రకటించిరి. తరువాత నేకో కెల్లెకను సర్మనూ భూమిలో జరిగె యుద్ధములో 24,000 అస్మియనులనులగురు జరిగెలలో ఖయరీలుగా బట్టుకొనబడిరి. నిర్మనమున పట్టుకొనబడియి అస్మియానేన ఆనగరమునిడిరి. బయరీయను కర్మయనులను లెలపడి గల్గిగా నోడియ కెల్లెకను కెల్లెకను పోటోవులను బంపించిరి. 2500 అస్మియనుల కేనులను భూమియొక లెగిలెంపగలవని. నాటూరానియ్య ప్రాంతములను కర్మయను నేన నడిముయిడెను. 28,000 ఖయరీలు, 7, కెల్లెకను, 44 కెల్లెకను కెల్లెకనులను బంపించిరి. కర్మయను లెలపడిన నాటూరానియ్య కర్మయనులను బంపించిరి.

1,85,000 అస్మియనుల నోడించి వారి ముఖ్యనగరము కెల్లెకనును తిరిగి పట్టుకొనిరి. రాజధాని సకల రాజ్యాధిపతియనులలోను ఈ నగరమును ప్రకటించెను.

రూపురంగము

గల్లీయానా కాశ్మీరునుల భారతవనము జరిగినపోరాటములలో 23-వ అక్టోబరును నవంబరు 4-వ తేదీనకును రమ్మలను 274 మంది అధికారులను, 18,500 సైనికులను, 40 కెల్లెకనులను, 38 కెల్లెకనులను కెల్లెకనులను, 8 హుబులను, అనేక మనులనిరయ్యున పరికరములను అస్మియనులవద్దకుండి పట్టుకొనిరి. కాని తిరిగి రమ్మలను నోడింపగలవన 30 లెలల నైర్మలములను కెల్లెకనులలోవారు పంపిరి. కాశ్మీరు నవంబరు 17-వ తేదీన రమ్మలను సునిపించిరి. 18-వ తేదీ నిర్మలములొని నగరము తగులబడినది. కాని రమ్మలనులతో ములాశెను. కాశ్మీరునుల కొండలయొక కంపలడిన నేన కొన్ని కనులను పట్టుకొనెను.

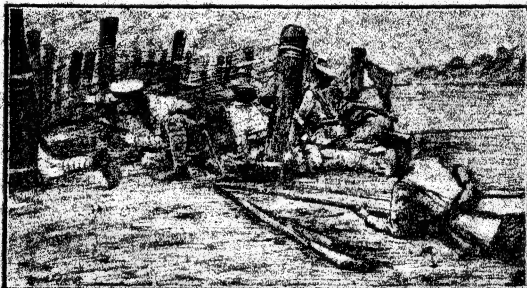
ఈశిపు జరిగెయుద్ధములో రమ్మలలతో జయము సమకూరినవని అధికారులు ప్రకటించిరి. తరువాత రమ్మలను లోడున వద్ద బెట్టును తిని పోవనోము. జర్మనీయను పోలంకునూ కెల్లెకనూ నడి యుద్ధములకెల్లెకను వివరము ముందర తోడి నొందించి, తరువాత రమ్మలను నైర్మలను నోడించుటకై గొప్ప పూర్వమును బన్నిరి. “బెట్టుకొనె” కర్ణ కాశ్మీరింపబడినది 1,70,000 నైర్మలములతో అస్మియనులు కాశ్మీరునులనుండి దూకే వారి కెల్లెకని భయంకరముగ నేమగలన. కర్మయన పంట్లలు భేదింపబడునను భయములేదు.” అని లండను నైర్మలములకై డిసెంబరు 5వ తేదీకి వారమునాఁడ వ్రాసెను. అప్పటికి పోలంకునెక్కిరి అధికము గా నుండినది. జర్మనీయన పోలంకునందయ్యులయొక్క యుద్ధము గల్లీయాన రమ్మలను లోకముయ కొనకుండ నేమనట, నైర్లీయాన వినికి వెడలకుండ నేమనట, కాశ్మీరవారిలో పడకుండ గొప్పకుట్టుయ్యుండును. ఈమునా యుద్ధము తేమారము కొనసాగలేదు. ఈనెలలోనే రమ్మలలో సారము సైనికుల కనుమరచినది కాననము చేయబడినను.

కూర్మనైర్మలలో మహారాయను సురస్సులకును రమ్మలనులు కెల్లెక. అర్చల భారతయుద్ధముల బెట్టుకొనెన అస్మియనరక వార్మలలో జరిగినది. పోర్టా నెయిడను బల్లెయియెద్దను బెట్టుకొనెను రమ్మలనులను పట్టుకొనించి. పోర్టా మెదలల వార్మ కరకును ఇంకొక యుద్ధము మొగిలిడెను. బెట్టుకొనెన పోర్టా వార్మలను రమ్మలనులను కెమకకు క్రోగిలేనది. కెల్లెక మెదలల నెయిర్ డాక్ కరకును పోలంకునలో బెట్టుకొనెను నైర్మలము నుంచగా క్రమమును గార్మలను రమ్మలను పోలంకునెక్కిరి.

పోలంకునలో రమ్మలను ఇంగ్లీషు జిగి అను అధికరమునలె పూర్వమును పన్ని బెట్టుకొనెనాము చేయబడిరి కాని వారు పోరిపోయిరి. జర్మనీయనులైన రమ్మల నైర్మలములలో నేకో కెల్లెక పోవుట, బెట్టుకొనెనాము ముందునది.

కయ్యోధా

జ్యోతిషాను నైవాసండ్ అపహరించిన కయ్యోధా రాష్ట్రమున పట్టణములకుయు జపాన వారు పంపిన నైవ్యముతో అట్టోబరు నెలలో నిండియానుండి పంపబడిన కొంతసేరయుఁ గలిగిన. గతంబున జేసినది తీర్చుముగా సింగపూర్లోనుండి జపానీయులు శీతగ్రహములను కడలికి పట్టెనుకొండకు చాలకడము కలిగినది. ముట్టడినగాలిగొన్నగము కఠినమువచ్చినది. పెట్టెలు సింగపూర్లోనుండి బయలుదేసెను. కొన్ని దినము లిముట్టడి అతితీవ్రముగా జరిగెను. రాత్రింబ గంతుల జపాను వారు కేరళపట్టణమును గురిపించుచుండిరి. ఈ

సింగపూర్ నుండి పంపబడిన జపానీయులు

ధూళి రాత్రిలోలక నవంబరు దిన చేదిన జర్మనులు ఉదయము ఏను గంటలకు తెల్లవావులా వొక కోటమున చేసిన తెలిరి. మంగళవారము నాడు కోట కడము చేయుటలు నిర్మించుచుండెను. జపానువచ్చితి రిటిషన్ గురులకును తమ సైనికులకును సింగపూర్ పట్టణంబునకును అభివృద్ధియందు సంక్షేమము నందిరి.

జర్మనుఖియదీ లిచ్చుట 25,000 మంది లభించిరి. కినివాసునాడుంకలము 7½ గంటలకు జపానువారి వగతుల కన్నింటి నంకినంది జర్మను సేనాధిపతి సంగకానిమూచిన సంభక్తియు పెట్టెను. 45 గ

మును చేరాయనంకకలకు రక్షించిని. వారికే చేతగా నందున జపాను వారికేము చేయవలసి వచ్చినది. అని తెలుసుకొనిరి. జర్మను జంకలు తెచ్చినానని వచ్చెను. సింగపూర్ జపానువారికే చేయకముందు చూపునాటి వారలన్నీంటిని సేనాధిపతి పొడుచేసి ముందిచేసెను. వారి కినుకలలయిన వస్తువులన్నీంటిని కాల్చివేసెను.

సింగపూర్ జపానువారికి దొరకెనవస్తువులు 2500 మహాకులు, 100 యుద్ధపురి సేనికులు, మూడు స్పీడ్ గేటకులు, 40 మోటారు బుద్ధు, 5000 వరుసపులకు మూడు నెలలకు సరిపెపు భాస పద్ధానములు. పోర్టులోనున్న వానలన్నియు పొడుచేయబడినవి.

యుద్ధ సిద్ధి

నవంబరు, మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్.

గర్వమాన చుహానల్ గాను నుయొక్క చుధారసిటి నాహించుటకు నమనలవి గాను. యుద్ధము మాడు ఖండములందు వ్యాపించి యున్నది. జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, రుక్స, రుస్సె, ఫ్రాన్సు, జపాను, రిటిషన్, పాకీస్తాను, చక్రయా, మాంటినిగో యుద్ధమునందు చేరినవి. పేరిన నైవ్యముయొక్కయు చేగనున్న నైవ్యముయొక్కయు సంఖ్య రెండింకోట్లకు పాటునవచ్చును. రెండింకోట్ల సైనికులకు కావలసిన యుద్ధోపకరణములకు, ఆహారపదార్థములకు, దుస్తులకు, నైవ్యసహాయమునకు కావలసిన ద్రవ్యమును తెక్కించిన గుండెలు జల్లుపడును. అనుదినము 15,00,00,000 రూప్యములు వ్యయమును మండవచ్చును. యుద్ధసామగ్రిలను సిద్ధముచేయుటకై లక్షలకొలది పనివాల్చు నియమింపబడుచున్నాడు. యంత్రకాల లన్నియు యుద్ధ ద్రవ్యములను నిర్మించుటకై యుపయోగింపబడుచున్నవి. భూమినిండి యుద్ధరంగములు ఫ్రాన్సు, బెల్జియము, ప్రష్యా, హాలండ్, గలిషియా, ఆస్ట్రీయా, రుక్సయా, కాకషియా, పరస్సె, ఈజిప్టు, అక్కికా మొదలగు దేశములందు వ్యాపించియున్నవి. నైవ్యములను గొన్ని దేశములందును 3,000 సైనికులందు వ్యాపించియుండును.

భూమినిండి రంగము లిందిటి కాలమైన ప్రక్షేపము వ్యాపించుచుకొని యుండెను, సముద్రరంగ మెందిటి ప్రక్షేపము వ్యాపించుకొని యున్నది, నౌకాచింతలపి యున్నది. నుత్తర సముద్రము, పచ్చనరానము పుత్తరముందలి నౌకాశ్రయముచే వాగింపబడినది. జర్మనునౌకాడల రాకపోకలు బంధించబడినవి. వాల్టిక్ సముద్రమునందు మూర్తిను జర్మనునౌకాడల రాకపోకల కనకాశ్రయ గలదు. జర్మనుల వ్యాపారనౌకలు మాడుమైనవి. యుద్ధనౌకలు క్రియకాలకు కావలవాల్సియున్నవి. యుద్ధనౌకలమీద 3,00,000 వాకామెనికు లుండవచ్చును. నావికులు రెండువంతుల పురుష యుద్ధమునకు సంసిద్ధులై యున్నారు.

భూరంగమునకును సముద్రరంగమునకును వాద్దులు గలవు కాని యాకా రంగమునకు వాద్దులులేవు. మాను గాలిగొడవ 2000 విమానములు ఆకాశమునందనవగలవు పోరు నులుపుచున్నవి. జైమునికులు చూపు పాపసత్తాగ్రము లాన్యుట్టపదములు. ముద్దకీతిని గ్రహించుట కనివనియు భూమిమీదను జలమీమీదను ఆకాశము నందుకు జరిగుచున్న యుద్ధముల ఫలమును గ్రహింపవలయును.

THE CHARGE OF THE BENGAL LANCERS AGAINST THE GERMAN

బెంగాల్ లాంసర్లకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన ఛార్జ్

CHARGING ON FOOT WITH THE LANCE

బెంగాల్ లాంసర్లకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన ఛార్జ్

LAND TO HAND FIGHTING

కందకములో జ్యోతులను గుళాబులలో వాడుట

THE TRENCH CAPTURED

కందకములోని శత్రువుల పందెములను దాడిని వశము చేసికొనినట్లుగా వాడుకగా వాడుట.

FIELD MARSHAL VON DER GOLTZ

జర్మనీలోని వాన్ దర్ గోల్ట్. ఈయన సర్వ సేనాధిపతి

THE EX KHEDIVE OF EGYPT

పదవ్రక్షాదేయిన ఈజిప్టు పాలకుడు

SULTAN HUSSAIN

ప్రస్తుత ఈజిప్టు పాలకుడు సుల్తాన్ హుస్సేన్

BIKANER CAME

AND TO HAND FIGHTING

14

భక్తవల్లభుని కుమారులతో పోరాటం

ఈ సమయంలో భక్తవల్లభుని

RENCH CAPTURED

HAND TO HAND FIGHT

24 హైదర్ అలీకి వ్యతిరేకంగా పోరాడే సమయం

ఈ దారుణ పరిణామమునకు ప్రతిఫలమును ప్రయోజనమును నిర్ణయించుట సుదీర్ఘము.

జనాభిజయములు ప్రాకృతికములు నాకాబలమును నిరూపించుమున ననుసరించి కాక యుద్ధమున ప్రకృతిలయము ననుసరించి యుండును. యుద్ధస్థితిని నిర్ణయించుటకు గాను ప్రాకృతిలయమున, కాకాబలమును, ఓమగలమును, ప్రవృత్తిలయమును, భృగ్యులయము మూడు ఖండములందుగల గంకములకు పదుకర్తయము చేయవలయును. ప్రతి భావములైన నేనాధ్యక్షులకు యుద్ధ మిది యలది గాని పని యని గ్రహించుచు.

చివరకు పాపాధ్యక్షులముట తేలుగ తెచ్చవలసిన పని చేయవలయును. సకల బలములను పరస్పరము చేసి యుద్ధస్థితిని నిర్ణయించవలసి యుండును. యుద్ధవార్తలందును మనము ప్రతిదినమును చదివెడి జయపటముల చాచుటలను యుద్ధస్థితిని గ్రహించుటకు వీలుండును. కాని యుద్ధఫలమును నిర్ణయించుటకు వీలుండదు. యుద్ధఫలమును ప్రస్తావన ప్రయుక్తముకాని సకల మైన సాధనాధికారులను పదుకర్తయము చేసి నిర్ణయించుట ప్రయోజనకరము.

జర్మనులతొలగెత్తము

జర్మనుల యుద్ధ ప్రస్థానకరములు మొదట ఫ్రాన్సును విచ్ఛేదించుచున్న తరువాత రెండువందల మిలియన్లకు నోడించుట యనియు నీ పని యతిశ్రీశ్రీయగు ముగియవలయు ననియు జర్మను యుద్ధ తొలగెత్తాడు. అర్థ శతాబ్ది గాను రెండువందల గ్రంథమునందు వివరముగ తేలవలసిగలిగింది. ఆ ప్రాధాన్యమునందు జర్మనుల మహిమములు వివరములైన నవి ప్రసవవీరికె. జర్మనీ దైవికమున నోడించి యా తేజము కాక్రమించుకొనినది. ప్రాప్తమందును సుఖ్యులయను కొంతభాగము జాక్రమించుకొనినది. కాని ఫ్రాన్సును మహిమ కల్పించుటను నోడించుటలొనర్చుచుంది. జర్మనుల తమ మొదటి సంకల్పము మొదటి ప్రాంతీయములను క్రొత్త ప్రాధాన్యము పన్ను కారణించిరి. యుద్ధ చరిత్రము శత్రువుల చేకములందు జనగణయము ననియు

జర్మనులచేయు యుద్ధోపద్రవమునకు లోనుగాకుండవలయు ననియు జర్మనులు తలచెడివి. ఈ పద్ధతి వలలించుటలకు జర్మనులకు యుద్ధము చిరకాలము చేయుట కకకాళము కలుగును. జర్మను చేకమునందు గాఢాప్రకారము పంటలు పట్టికలలు పాగుటకు వీలుండదు. అన్ని ప్రకృతులను జర్మనీ గనువాగమన మార్గములు బంధించబడినవి. దీనికతేడు యుద్ధమును జర్మను భూములందు బాగిన జర్మనులు ప్రయత్నింతు పైత్ర లేకుండును. జర్మను లీదహస్యమును గ్రహించి తమ భూమిని యుద్ధోపద్రవమునందు కాపాడుటకై

విశేష మైన నష్టమును భరించుచున్నాడు. జర్మనులు శత్రువుల చేకములందు కంకములను క్రొత్త స్థితి పాపములను నిర్మించి శత్రువు లాక స్థితి కమున విరాడ పడవించుటకు తమ పదుపాదములను కల్పించి పదుయము కల్పించు ప్రధాన శత్రువుల చేకమున్నాడు. కాలచారణము గాకుంటుంటు జర్మనుల యుద్ధతొలగెత్తము నంగీకరించుకొనియున్నది. తమని తమ కాలచారణ మైనపుడు యుద్ధములను శత్రువుల చేకములను చేయుట లేకుండ యంత్రము.

మిత్రమండలి

యుద్ధతొలగెత్తము

మిత్రమండలి యుద్ధ తొలగెత్తములో మొదటి యుద్ధ తరము శత్రువులను తమ చేకమునందు తెడలకొట్టుట యను పని పాద్యము గాన ప్రధాన కాలచారణము చేయుటలను కై యున్నది. జర్మనులు తమ ప్రాంతములను మొదటి పూర్వరంగమునందు పడవలగెత్తగమున నుండి పూర్వరంగమునకు వననమునుపట్టి మోముచుందురు. మిత్రమండలివాడు జర్మనుల ప్రాంతము పాడు చేయుటకు పూర్వరంగము నందును పడవలగెత్తగమునందును జర్మనుల ప్రాంతమును తెడలకొట్టవలసివచ్చుచుండును. మిత్రమండలి నిహ్మగణమున ప్రాంతము విరాళమున కలిగిరింపదు. ఈ విషయమును గమనించువారల కిదయ పక్షముల ప్రవృత్తియు ముందుకు వెనుకకు పోవుటలకు గల వాగణంబులు విదితములు. ఆ వాగణంబుల నరయుచు యుద్ధతొలగెత్తము క్రతుల

జర్మనుల దుర్బలతను జర్మనుల కారణమునకు వివరించు చిత్రము

బును నిలొకేందినపు దుర్భయపరముల జయోపజయముల, బలదృష్ట్యములు, లాభోపద్రవమును కుబోధ్యము లగుచున్నది.

ముట్టి యువము

మిత్రమండలి వైద్యములు ప్రాప్త్య తైల్యమును కేశములలోని కొన్ని ప్రదేశములందు జ్యోతి వైద్యములను కొన్ని కందల జలములు ముందుకు నెట్టిన కలియూను, మరొకొన్ని ప్రదేశములందు జ్యోతి వైద్యములు మిగిలినవందలి వైద్యములను వెనుకకు నెట్టిన కలియూను వాస్తవ సారాంశమై యున్నది. కాని పడమటి రంగమునందు ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయ వెనుకటి గలదు. ఆ తేల్చునందు ప్రైంది వైద్యములు క్రమక్రమముగ లోరబడుచున్నది. ఆ మార్గమున ప్రైంది వైద్య వివరములు జ్యోతి కేశములందు లోరబడుననియును జ్యోతి

ప్రహృతముల యవ్యముల పురోగమనమునకు జ్యోతి వైద్యములవలన నిరోధ మేర్పడినటులు యవ్యముల ప్రతిబలవలన పుచ్చ మగుచున్నది. జీర్ణిటునకుట పోయిన యవ్యముల వైద్యములు విఫలమైన జ్యోతి వైద్యములవలనను యుత్తిదలన వెనుకకు తగ్గుచున్నటులు తెలియుచున్నది. జ్యోతి పుక్తవృత్తి కేవాద్యములకు పొందినవ్య ఇకొక్కటి బద్ధమందు నూడి యుద్ధప్రస్థానక్రమమును మోలించునటులు తెలియుచున్నది. తూర్పు ప్రహృ ప్రాంతములందు యవ్యములు యుద్ధారంభమునందునకె వెనుకకు పడవలసినవ్యుటలు లోయచున్నది. పోలాంతునందు జ్యోతి యవ్యముల వైద్యము లెప్పటి స్థితియందున్నది.

గల్పియాయందు యవ్యముల గలుపు

కాశ్మీరియను కనుమలందు యవ్యములకు విజయమును వాల్మీకియనుకు పరాజయమును గలుగుచున్నది. తూర్పురంగమునందు పరులైదు నిలములలో 40,000 మంది జ్యోతి ఆట్టిగనును వైదిముల సహాని వైదములు దృష్టాంశము గలదు. తూర్పుములు ఆత్మీయ, పండియ, నూతన ప్రాంతములందు పరాజయ లగుచున్నటులు వాస్తవవలన తెలియుచున్నది. నల్ల సముద్రమునందు దాడి నెల్ల కందకు మిత్రమండలి యుద్ధభాగాలు తురుష్కుల వావలన వైద్యములను పదార్థములను వాశము చేయుచున్నటులు తెలియుచున్నది. ఆ ప్రకారము రాజకాళముల కకు లైది. జ్యోతి కేశములందు ఆంగ్ల వైదిములు లోరబడుచున్నాడు. నర్మయనులవృత్తాంతములలో శేషము వివరములు లేదు. సులత్రిమన యుద్ధ ప్రస్థాన క్రమము గ్రామియందు మిత్రమండలి కనులకుముగ నున్న దని గ్రాహ్యమగుచున్నది. ముట్టి యుద్ధ మారంభమైన తరువాతి యుద్ధ ప్రస్థాన క్రమమునందు నూతన విధాన మేర్పడినది. వివిధములైన ప్రాంతములను పట్టుటకు గాని కొన్ని విజయములను పొందుటకు గాని యవ కాళములు తగ్గినవి. జుర్భయ పరముల వైద్యము లాండోరులను మాగ్నిముటకు కందకములు వనము నున్న పొగుండ్లవానలో కందకములను వాశము చేసిన గాని వైద్యవివరములు కొక గజమైనను ముందుకు పోవుటకు వీలు గలగుట లేదు. అందువలనకె యాయుద్ధము ముట్టి యుద్ధముగ పరిణమించుచున్నది.

గాజుకొన ప్రైంది వైదిముల వైదిములు కలియూను కలియూను

సోమరాష్ట్రంలో రాష్ట్ర మైన బిజోయాయందు కలవను గలుగుచున్నటులును వదంతి. జ్యోతియు మిత్రమండలి వైద్యములను కత్తి, తల్లినెన్, సిస్సోన్న మార్గములందె గాక ప్రాప్త్య కేశమునందలి ఆగ్నేయ దిశనందె శేషముల ప్రయత్నించుటలై 20,00,000 వైద్యునిక సోమారు వాడు క్రిమజయచున్నటులు యుద్ధరక్త్రా లూషించుచున్నాడు.

యవ్యములు వెనుకకు మరటుట

పడమటి రంగపు స్థితియిటులుండఁగా, తూర్పురంగపు స్థితియును సంకల్పముగ నున్నటు లూహించవలయున్నది. తూర్పు

ప్రాము

ప్రైంది కేవాద్యములకు లోకే మార్పి యుద్ధము ముగిసి తరువాతి వైద్య వివరములను విధిము చేయుచుండెను. జనకరి మొదలు మూర్ఖకాశీరీరమునకు దున్న క్షీణకాచియెద్ద గుండ్ల వానకుకునింది జ్యోతిములను పరామ లోడింది. జనకరియందరీరీతుని విస్మయమునకు తక్కువైనవద్దకు నున్న పరీముల వైద్యముల ముందు వెనుకకు పోవుచుండినవి. జ్యోతి పుక్తవృత్తి రహితములకు వ్యయముగ 17వ తేదిని విధియుండెను. సిస్సోన్నువద్ద జ్యోతియు 1,000 మంది పరామ వైదిములను పట్టుకొనిరి. వానలు 36

రెవ్యూ పట్టణమునది నియంత్రణమున వచ్చు కలెక్షనరు కార్యాలయమునందు

యజ్ఞులను యదవము బాగుగ సాగుటకు వీలు లేవనెడను. ధాన్యము ప్రాంతమునందు జన్మము గలిచిరి. జన్మము లవ్వవచ్చును కిమ్ము పట్టణమును మంగుండవో నాశనము చేయునుండి. ఆదైవము ద్రిశ్శిల్లు ప్రాంతములందు జన్మములు వెనుకకు వెళ్లుచుండి. పడమటి రంగమునందు 20,00,000 మంది జన్మము మైకులను యదవము చేయుచున్నాడు. లక్షలమంది వ్యక్తికొందరి. ఆదైవము మొదలు వాడైనను నుటకును వ్యాపించియున్న తెల్లనిము ద్రిశ్శిల్లు ప్రాంత మైకులు కూడ లక్షలముగ నిగారు లైరి.

పరమల నిశ్చయము

నాక క్లెక్టు - నాచుకలెక్టును జన్మముల పునీకృష్టి నాల్గుటకు ప్రాంతమైన్మము పెంపుటు మహిల వంశమును పొడుచే నెను. జనవరి మధ్యమున ప్రాంతి పార్లమెంటు కూడినపుడు సభ్యు లభ్యులతో తానాముతో యదవము సంభూజనము కలుగుటకు చేయట యనవర చని తీర్మానించిరి. జన్మములను కలెక్షనులు, తెల్లయమునకు విముక్తి కలిగించుట, ఆదైవము లా కేయములను తిరిగి సాగ్రాధనమునకునుట ముఖ్యమని భక్తు మని తీర్మానించబడినది.

ద్రోహము మైన్మములు జనవరి మాసమునందు దక్షిణంకి సానాన మైన్మములతో కమమై గుండవన మరయుచున్నను, లాబానీ యను పట్టణమును జన్మములయొద్ద నుండి లాగుకొని సాగ్రాధనము చేసికొనెను. ఈనర ప్రాంతమునందు జన్మము లాంగ్ల సేవను తాళిరి కాని, ద్రోహజనము కలుగలేదు. తెల్లయము మైన్మము లాంగ్లమైన్మములతో కలసి పోరాడినది.

తూర్పురంగము

తూర్పురంగమున బాల్మిక్కు - సముద్రమునుండి సజ్జ సముద్రమునకును వ్యాపించియున్నది, తూర్పురంగము,

పోలాండు, గరిష్ఠియా క కేషియా, ప్రతేకము తీ రంగమునందు చేరి యున్నది. రుద్రములు ప్రవృత్తుచుండిరికొట్టెను, గుండెనెను, పుల్లెలెను ప్రాంతములందు జన్మముల పోడింది క్లిల్లులు ధానములనుటకు పోయిరి. కాని, క్లిల్లలకి మానానమునందు జన్మముల యొత్తిలికలన రుద్రములు వెనుకకు పోకులనెక్కెను.

పోలాండునందు జన్మములు క్లిల్లులనుకొనుకొన్న యెడనువైపు నకు వ్యాపించిరి. బుజురానదిని వారు యొత్తిలికలెక్టుకు రుద్రములు వారి ప్రయత్నములకు క్లిల్లుమును కలిగించిరి. క్లిల్లలకి మానానంధియు నందు వారాన నగరమునకు సమీపమున జన్మములు కందకములను ద్రిశ్శిల్లు ప్రాంతములను చేర్చుటచిరి. కోనకులు ద్రిశ్శిల్లును కడుముల యొద్దను జూరానదియొద్దను జన్మముల పోడింది క్లిల్లులను పట్టుకొనిరి; వారియొద్ద నాక్రమించుకొనిరి. జన్మములకడగ్గల విజయము నొందిరి. రుద్రము చక్రవర్తి క్లిల్లులకు కలుగంగమున కేగి మైన్మనికహంబులను చూచి యల్పించెను.

గర్హియాయంగు రుద్రముల గెలుపు

గర్హియాయంగులి బాల్మిక్కును, కలెక్షనరు, బుజులివా ప్రాంతములందు రుద్రములు కొట్టియెనును పోడింది 5000 మంది క్లిల్లులను పట్టుకొనిరి. కాశ్మీరమును పట్టుకొనులలోని క్లిల్లువానాకను మూర్ఖము రుద్రములు కలెక్షనరి. క్లిల్లలకి సమయ బుజులివా ప్రాంతము నందు రుద్రములు కొడించబడిరి, 1040 మంది క్లిల్లులను పట్టుకొనబడిరి. తూర్పున పట్టుకొను రుద్రముల కలెక్షనరి. ఒక నెలలో రుద్రములు 18, 33, 10 మంది క్లిల్లులను 185 క్లిల్లులను పట్టుకొనిరి. రుద్రములు కాశ్మీరమును పట్టుకొనును వాటి పొంగిరావచ్చునునందు ప్రవేశించ నాగనొంది; రాకానదివారి వంశమును పొడుచేసి మూడు జన్మము పటాలములను నాశనము చేసిరి.

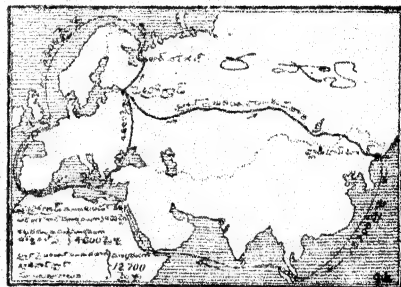
లారాకలెక్షనరు క్లిల్లుల కలెక్షనరు క్లిల్లులతో కలెక్షనరు కలెక్షనరు

జాన తెల మొదట వారు బాల్లివు సమద్రతీరమునం
దన్న రీతి వర్ణనలు నకవలదొకిరి; వాగ్ధాను నడవలెనక
నంది రున్నారమునందు నొకటయి రుద్రులను యుత్తర దక్షిణ
వైపులను నీలదీని నొకడించుటై వచోవ్రాసామును పన్నకి.
బద్ధుల బాల్లివడికి వాగ్జాలక రుద్రములు వెనకబడి నాగ్గిం
చి; కామ్యోదయలనుండి వెనకకు పోయిరి. కనుమలు ప్రెమముల
వర్ణముల తిరిగి యాల్లివడులను వశ మైయిరి. పోలంతునందును గలిడి
యాయందును బద్ధులు బలము పొల్లివడిరి.

మిత్రనూడలి యుద్ధతంత్రమా

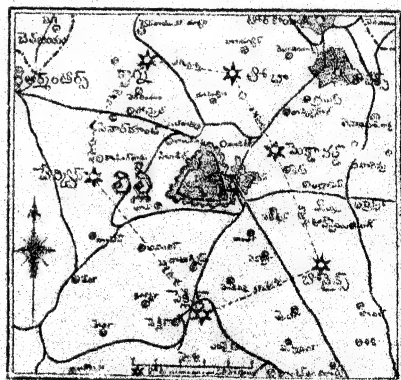
కాని, యీ విజయ ఫలమును స్వయంమటకు తన సాధనములు లేవు. 1870-వ సంవత్సరమున జరిగిన ఫ్రెంచి జ్వోను రాజ్యముల యుద్ధముయందు ఫ్రెంచి వైస్రములు చక్రములనుండినను, యేమిటాగ దుర్గములు ముట్టడించుచుండి వచ్చుకొనబడినది. ఫ్రెంచి వైస్రలకు జ్వోనులు ఖియలీగా చేసిన, ఆ యుద్ధమున ఫ్రెంచి సేనాధ్యక్షుడు యునువలేను, సైన్యము మానవలయునని భర్తవన వైస్రములు ప్రాముఖ్యముకై రాజు పరిచినపుడు సేనాధ్యక్ష కోటలకాగ వైస్రలకు కోటలకు వచ్చి వెనుకకు సోవుచు మిగిలినపు చేసెను. మాం కోట ముగ్గమి వచ్చి నవలగించెనును నవల ఫ్రెంచి వైస్రమున విశేషమైన శక్తియు కలిగినది. జ్వోను వైస్రములకు చిక్కుకుంట ఫ్రెంచి వైస్రములు ప్రభుక్రమముగ వెనుకకు పడినపుడు జ్వోను సేనాధ్యక్షుడు రాజు వాహుక్లక్కు-గారి యుద్ధరంగములను పోలేను; జ్వోనులు నాగరములను పట్టుకొని పోయెను. ఏకాగ వైస్రముల విశేషమైన శక్తియును, వైస్ర సైన్యసాగమునకును బలమును, విభాగమునకును దొర్లుటయును కలుగు నను నిశ్చారమును స్వభావమునను గలిగియున్న సాధనమునను రుద్దు సేనాధ్యక్షుడు విశేషము ప్రభువు వైస్రముల ప్రతిభకై బలమును కోల్పోక వైస్రసంహారమునకు భంగము గాకుండుటకై వైస్రములను వెనుకకు పోక నాశ్రయించి వచ్చు యుద్ధరంగములను కలందుచున్నాడు. ఇంతకుమును నెమ్మదిగా వైస్రములు భేదియించుచు జ్వోనులకు సాధ్యము కాకను, గలిగిన యాచరముననుగించి జ్వోనులకు బలము కలిగినను విశేషమైన శక్తియు కూడ కలిగిన దని జ్వోనులకు తెలియుచున్నది. రెండు రంగములందును నీ విధముగ విశేషసంభావ్యత లగు జ్వోను వైస్రలకు విశాసముపాలు చేసి విజయముకై కాలభర్తయును నమ్ముచుండుట మిగిలించుచున్నది. యుద్ధరంగములకల్గి మన వారి పక్షపు యుద్ధకాగిధిలు కలందుచున్నాడు. గలిగినయందు జ్వోనుల విజయమునకు ముఖ్యముగాను వారికెగల భుమిలమైన యుద్ధరంగమునకు, సమ్రముల వారిని యుద్ధరంగములకు పోక మునుకునకును చేసి, ఈ యుద్ధరంగముల ముఖ్యము వారిచేయుచున్నాడు. ఇంతకు, భాండు, పోలియించి పంపుటకు

హాజీరీలకు మార్గములను తురుపులు మూసివేసిరి. బాల్కన్లను ముప్పున జగ్రుగుల వశమందున్నది. ఆ పాకితాలా కొని జహాను శీతమునకును పంట, వాడికాబ్బకుండు 10,000 మైక్రూరములను పోషిస్తాడనియు రెండువందల తేల్పించుచున్నాడు. జహానునుండి రావలయు, వనినను ఇంగ్లీషురము రెండువందల పంచవదిని ఇచ్చట ముద్రింపఁబడిన పటమును చూడవచ్చును. దీనివలన లింకను కొన్ని ప్రాంతములందు పెనుకకు పోవుచున్నాడు. ఏలయు పేయి నిలవకుండు దుర్గములు విడుదాములైనను దివ్యద్రవములను ప్రసారము చేయ వారంభించిరి. ఇది కూడ, దుర్గముల పరాజయమునకు కాగములు

పశ్చిమ రంగము

పదమూడవ రంగమునందు యక్షక్రమము కలఁపఱుకొను ముట్టి
యక్షమనకు నూనినది. జగముల కంకమలను మిక్కిలించెడియును
మిక్కిలించెడి కంకమలను జగములను నాక్రమించుకొనునట్లే
విజయమున నూల మొనడి. పదమూడవ రంగమునందు లీలి కలక

0270

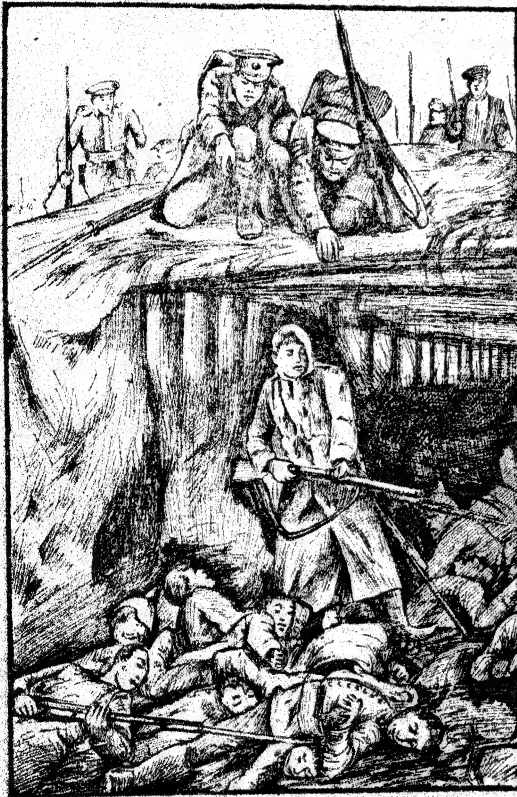
మైనది, లిల్లికి పెక్కు లైలు మృగములు పొటలు గలవు. దాని యాక్రమణములన జన్మకుల క నేకనగుపాములు రలిగినవి. మిక్రమండలికిని కలుగగలవు. సరే జాత ప్రాంత లిల్లి నాకమింతులై ప్రవృత్తి చెను. ఈనయ కాలువతో వాంఛ మైన ప్రస్థానక్రమము న్యూనాపరితో నంతము పొందినది. న్యూనాపరియొద్ద మిక్రమండలికి విజయము కలిగినను, జన్మకుల మోద్యమనలనను సేనానాయకుని విలంబమునకును లిల్లి పట్టునవలెదు. ఈపరు, మృగములై, గిలక వెంబరు కొరడ, డిక్కుమాండు మొదలగు ప్రదేశములందు ముట్టడి యుద్ధములు జరిగినవి. లెల్లియను లాంగ్లయుల కీ యుద్ధములందు పోద్యమ ముండిరి.

పరాసులు మెట్టిగా మూడునకు పోవుట

ప్రాంతియారు అర్రాను, హం వెయిను, అగ్నియోక, అల్సెను,

కందములకుండి యుద్ధము గ్రాయు

కామియమైనందు జరగ కందములలో దిక్కిరే

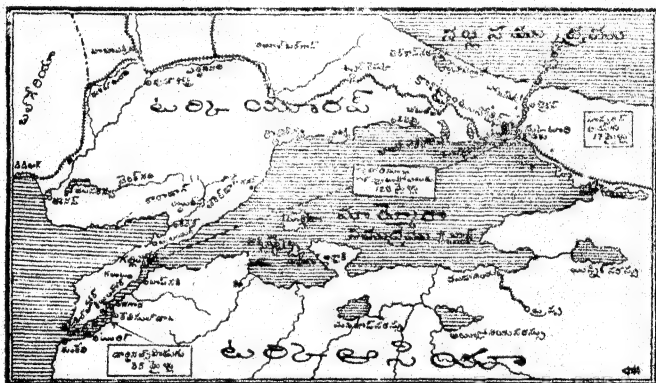
లోకయోక, వాస్టెను, వెయింటు బార్బి మొదలగు ప్రదేశములందు క్రమ క్రమముగ విజయములను పొందుచుండిరి. ప్రాంతి సేనాధ్యక్షులైన జోధురు యుద్ధరత్నాచార్య, ఆయన వర్తమాన సలగామము వందు క్రొత్త యెత్తు తెల్లెను. ఆయన యనవగముగ ఈగ వైవిధ్యల నాకనమున కొప్పకొనడు; నెప్పుడుగ శ్రమ వైకల్యమున నాకనము చేయుటకు యత్నించును. ఈ యుద్ధరత్నము ప్రాన్యను గమించినది. గంటప గెలకు లక్షల మెల్లల వరకున ప్రయోగించెడి సామగ్గము కలుగకంతరమున శ్రమ వైకల్యమై బడిట కనకాశము లే నని జోధురు పరిచు. ప్రాన్యదేశమునండి జన్మకులు నెప్పుడుగ నెట్టబడుచున్నారు. అల్సెను లొకయిను ప్రాంతి ములందు పరాసులు నెప్పుడుగ జన్మకు దేశములో చొరబడుచున్నారు. జన్మకులు తిరిగి కలెయి మార్గమున పార్వతికును సమీపించుటకు యత్నించి విఫలమనోరథు లైరి. ఆ సమయమునందు జన్మకు సక్రమ ల్లి స్వయముగ నాయకత్వము వహించి కేసలను విజయమునకు పురికొలిపెను. మే జాత మానములందు హంగ్రిదేశమునకు దిక్కుముగ నున్న ముప్పమ రెప్పించుటలై జన్మకు బలములలో విశేష భాగము పడవటి గంగమునుండి తూర్పురంగము నకు మరల్చబడినది. ఆ మార్గములన ప్రాన్యనలకు జన్మకు వైకల్యములకు విలము లిల్లి పరాజయమును, తూర్పు రంగమునందు బలము హెచ్చి విజయమును కలిగినది. కాను మాన మంతమునకును పడవటి రంగమునందలి కందకుములను స్వాధీనమునకుగొని ముందునకు మెట్టిగా పోవుటయే మిక్రమండలి ప్రస్తావనము మై యున్నది.

తూర్పు

రువ్వనల విజయము

కాకత్యుల ప్రాంతములందలి తెదానా-యి సరికావడిని అడ్డు
చేయు గ్రామములను రువ్వనలు వశపఱచుకొని 41,500 చుట్ట
లై దీలను కేరంగులను పట్టుకొనిరి. కాకాగూడు ఎనిగెత్తె అడ్డునెలల
వద్దకు రువ్వనలు సంపూర్ణముగ తురుష్కలని వోడించిరి. వీరియ
యొద్ద తురుష్కలు లోడించబడిరి. టాలిజి వాంగ్ల పేరున వశపఱచు
కొనినవి. ముగ్గురు వశకరావద్ద బ్రతిమి పైనివల తురుష్కలు

వోడించిరి. హొంజి ప్రభువు సాహసీక సంయత్యుగమునకు
పోయి బహుగి మోమర మొదలగు స్థలములను సంవర్ధించెను.
రువ్వనలు తెలిజించును వశపఱచుకొనిరి. దాక్షిణ్యము జలసంధిని
వశపఱచుకొని కాకాగూటితోడియను స్వాధీనపఱచుకొనుటకు
విమ్రాంతదేలి ప్రయత్నించుచున్నది. అప్పుటి వంతునము తీసి
జేయవలయుచున్నది.

దాక్షిణ్యము ముట్టడి

తుర్కీ దండయాత్రయందు నుండి ప్రయోజనము కలదు.
తురుష్కల రాజధాని యైన కాన్ స్టాంటినోపొలును ముట్టడించుటకై
పుత్రమందలి చేయు ప్రయత్నము తురుష్కల సైన్యముకు సూ
యజా ప్రాంతమునందీయ అసీరుఖాగములనుండియు స్వదేశసం
రక్షణకై మై నల్లుచున్నది. తురుష్కల సహాయమునకై జగ్గన
సైన్యమునందు విభాగ మేర్పరుచున్నది. దాక్షిణ్యము జలసంధియు
బాన్సురు జలసంధియు స్వాధీన మైనపుడు రువ్వన దేశపు సంపదలు
తలచుకుటకును రువ్వన యుద్ధసాధన కిష్టముగ చేరుటకును
వీ లేర్పరును. అన్ని కారణములకంటె ముఖ్య మైనది బాల్కను
దాక్షిణ్యములందు విమ్రాంతదేలి ప్రతిధి పోయి సంశయోత్పన్నుల
దున్న బాల్కను రాజ్యములు విమ్రాంతదేలి వశమున చేరవచ్చును.
ఈ కాకత్యసిద్ధికి నల్లవయ్యద్రవమునందీ రువ్వనలును దాక్షిణ్యమునందీ
యాగ్గ శ్రేణి సైన్యములను ప్రయత్నింపుచున్నారు.

మార్చియం దాగ్గ శ్రేణి యోధులు దాక్షిణ్యమునందీ నిప్పు
గుండ్లను ప్రయోగించ వారంభించినది. ఎరిజిల్లు యుద్ధకాకనుండి
కెడ్డ పిల్లలు దాక్షిణ్యము ముఖద్వారమునందు దున్న కిల్లుచున్నరు,
కాంకతేసి, కులాస్, మెట్టి, కోక, నగర కోటలపై ప్రయోగించబడి
కోటలు వాశనకు చేయబడినవి. ఆంగ్ల జూలూగ్రామినులు యుద్ధ
వశము దాక్షిణ్యమునందు చొరబడి తురుష్కలకు భయము పుట్టె
దినవి. పొయి నెల మొదటి వారమునందు బ్రిటీషు సైన్యములు
గ్యాల్లిపోలియందును శ్రేణి సైన్యములు లాహోరియందును నిగి
తురుష్కలకు పారలతోల వారంభించినవి. రువ్వన యుద్ధవశము
బాన్సురు ప్రాంతములందు సప్తము కలిగించినది. పొయి చివర గను
లు తగిలి యాంగ్ల యుద్ధవశము బ్రతుంపు మెట్టికు దాక్ష
సైన్యమునందు మునిగిపోయినవి. ఇత్రుడు తిరిగి దాక్ష సైన్యముట్టడి పెట్ట
మెట్టి గ పొందుచున్నది.

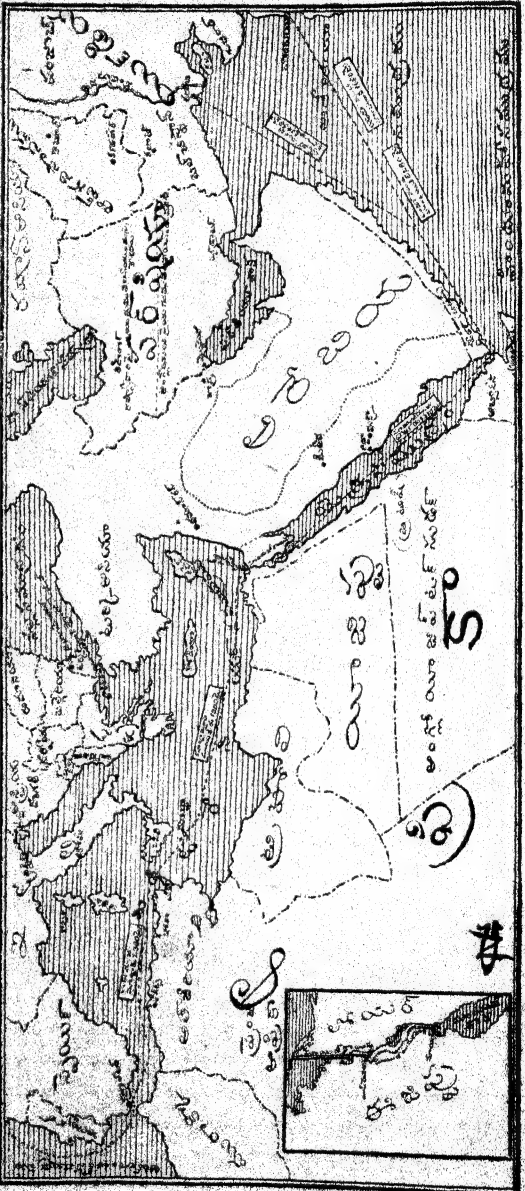
కాకనమి యుద్ధము

కాకనమి ప్రాంతములం దిట్లు మెయిలెల లలో నుండుప్పుడు పరాజితులైరి. ఈజిప్టుందును నుండుప్పుడు కపజయము గడిగింది. నూరుజాతాలు పను గడించుటకై యెండువేలవలము వార్షిక్ యలు నియమించిరి. ఎర్ర ఇయస్ క్రొవెల్లను చుట్టవరం సముద్రములోని యొంగ్ల వైశ్యమునకు నేవాధ్యక్షుడుగ నియమించుటదేను. అతడు వాణిజ్యవ్యవస్థలకు రాజ్యసేల్పు యుద్ధపసానకుల ర్థంగా ముగియంగల దని నిశ్చయింపబడుచున్నది. నుండుప్పుడు మెసపొటేమియ నూరుజా ప్రాంత ములందును నోడింపబడిరి. మిలిటరీందరి వైశ్యము గృహము ముట్టిడించినది. సాహసానుడి నుండు పులు వెడలంగట్టబడిరి.

సముద్రరంగము

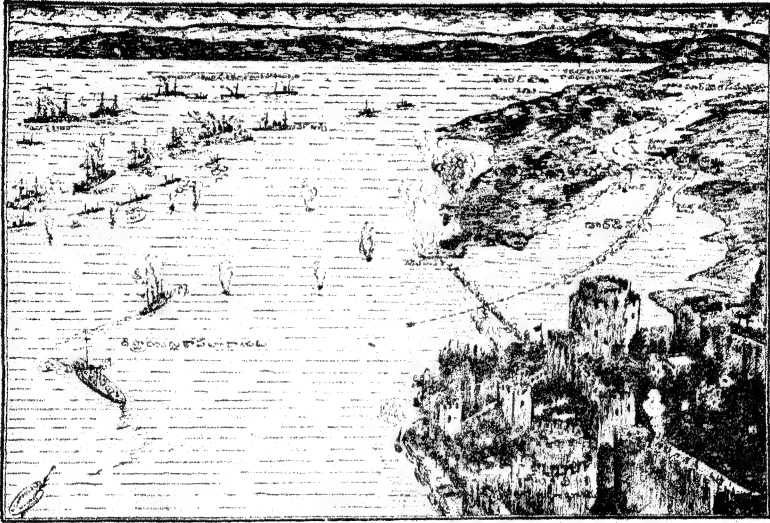
జన్మకల పరాభవము కాండ్లములు పన్నివ వాకాపురము ప్రవృత్తము. అంగ్లవాకాదికము గుర్తుల వ్యాపార. వాకాదికమును పానుచేసి వారి శక్తిమునకు రాకపోకలను బంధించినది. అప్రూరము జన్మకల కాగ్రహమును కలిగించినది. అన్ని యోధ లను విడచిరి. లేక ముందుకు జన్మకల కీలకరి నెలలో నిద్దపడిరి. జనగరి కీలకరలందు ముందర బడిన మిలిటరీందరి వారి వాకల వివరము:— ఛార్మి డెబలు (యద్దవాక) ముగిసినపుడు 517 గురు వారికులు న్యువనోందిరి; మిలిటరీందరి వారి వాకుల పొగనొడలను క్రోక్ ప్రెంజివర్ హెల్పు ముంది గది; 10 డాంగ్లీకుగులు, 26 క్రాలరు, ఒక క్రెంబి జలాంధ్రాదిని, దర్వాన్లు స్త్రీయను ముంది చేయబడినది. పంకాన మునుగునకు 210 మంది న్యువనోందిరి. నుండాబాంధి, వాకావ్రతకా, బోకోబాంధి, వైద్యవాక ఆన్ డ్రెయిన్, ఇకానివాక, దర్మిలి, కాంబాంధి, డికోర, ఎరిటను, క్రాన్మి మైకా, రియోనాన్నా, వార్మిలివాక, డిక్ల, వాకావాకా బును, తనల ముందిచేయబడినది.

కాన్డెనెల్సుందును కల్లముద్రమునందును కొన్ని నుండుప్పుడు వాకలు, వాల్లికునందు రిజన్మక స్త్రీయలు, ఉత్తరముద్రమునందు కొన్ని జన్మక స్త్రీయలు ముందరబడినది.

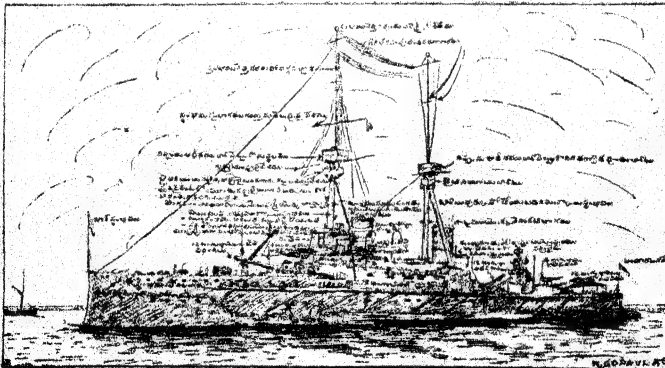
కాకనమి ప్రాంతముల పటము

THE DARDANELLES

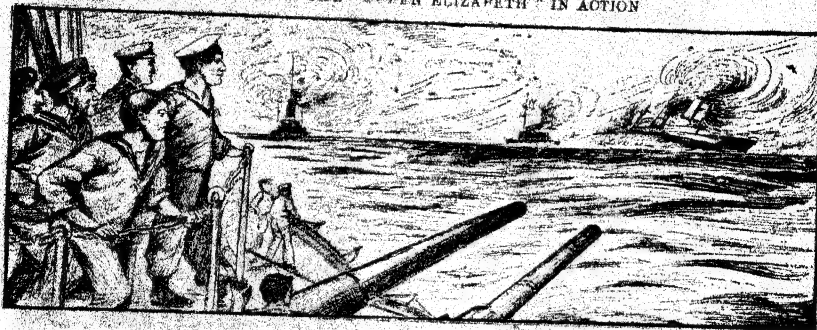
దార్డెల్స్ సరిహద్దు ముఖ మిగ్రేటుండలివారి యుద్ధ కారణం బంగ్లాదుఖ.

A DREADNAUGHT

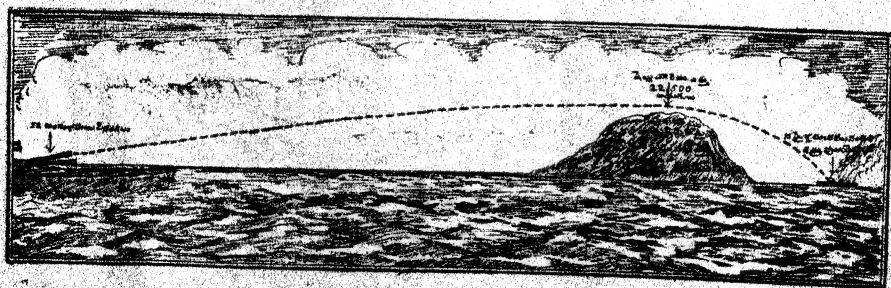
దార్డెల్స్ సరిహద్దు ముఖ మిగ్రేటుండలివారి యుద్ధ కారణం బంగ్లాదుఖ.

THE GUNS OF THE "QUEEN ELIZABETH" IN ACTION

క్రీస్తు ఎలిజబెత్తు యుద్ధవాహనం ఢిల్లీలోని శత్రువాగ్రహించిన దాష్టాల్ముల్ 20 మైళ్ల దూరమునకు గాల్చుచుంటు

DISTANCE COVERED BY THE MODERN NAVAL GUNS

దాష్టాల్ముల్ విడిచివేసి యుద్ధవాహనం ఢిల్లీ 12 మైళ్ల దూరమున 22,500 అడుగుల యెత్తున 30/30
15 మైళ్లదూరమున 30/30 మైళ్లదూరమున పోవుచున్న దుష్టవాహనం పడకు

MR. JOHN REDMOND

MR. JOHN REDMOND

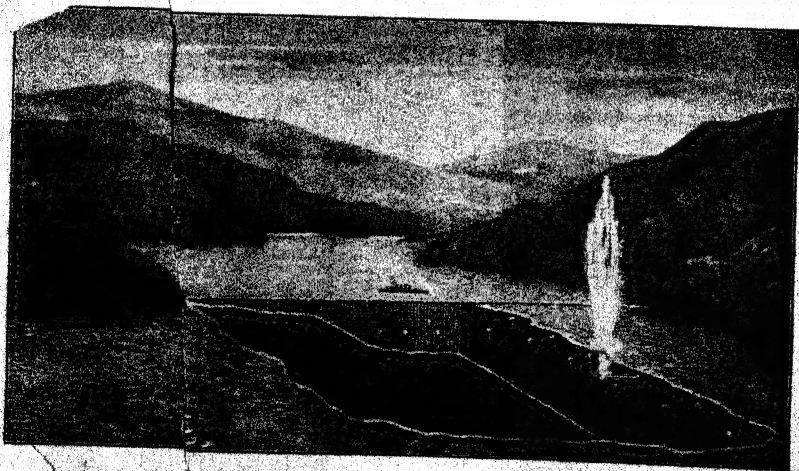
MR. JOHN REDMOND

THE GUNS OF THE "QUEEN ELIZABETH" IN ACTION

క్రీస్తు ఎరిజెక్టు

HARBOUR DEFENCE AGAINST SUBMARINE

సబ్మరైన్లను వదిలి వేయడానికి వాడే టోర్పెడో

హార్బరులలోని యెడ్జింగులను గాఢపరచుట అనేకమందు గలను. వైబ్రేటింగు టోర్పెడోలు ఈ పనిమందు వాడవలెను. ఏదైనా తోలినను సబ్మరైన్లును వాటివలనను హార్బరులను దుక్కు-ప్రభములు నింపుటచే వాని ముట్టును తెగని యింక పక్షాలు ఏదోలా తట్టవలెను. సబ్మరైన్లును అవలంబించు టోర్పెడోలును, వైబ్రేటింగు టోర్పెడోలులను యెడ్జింగులను వాడుట హార్బరులకు సబ్మరైన్లును నింపుట.

నది. ఇంకు యంత్రములందును వస్త్ర పరిశీలముగ జర్మనులతో కలిగిన దని తెలియుచున్నది. జర్మనులు తా మరలంభించిన మాన్యమునుబట్టి యనేక వ్యాపారశాఖలను ముంచిరి.

జర్మనులుముంచిన నౌకలు

పిటి ఆఫ్ శేల్బర్గ్, బ్రాక్ ఆఫ్ కాన్స్టాంటిను, పెరిస్, పోర్టుఫో, లూట్టెన్, డోర్, పియర్బుర్గు, ఎలిస్ ఫెంటిను, ఉనిట్టా, క్లాండేయా, రూకు, ఈజీలు, గల్ ఫ్రేటు, లూసి టూనియా, గోలియరు, బ్రయల్ఫ్ర, కొన్ని వార్సే, పోర్టుగీసు, స్వీడను, డచ్చి స్ట్రీరుదుగు, కొన్ని ట్రాలరులు జర్మనులచే ముంచ బడినవి.

మిత్రమండలిముంచిన నౌకలు

మిత్రమండలివాదు జర్మనుల ద్రెస్డెను, కార్ల్ ఫూహ్, స్ట్రాసుబర్గ్, డ్యూరెలాండు మొదలగు యంత్రవాళులను, ఏ డెనిమిది జలంబద్ధములను, కొన్ని టూప్రిడ్ హోట్లను, కొన్ని వ్యాపారనౌకలను ముంచిరి మరియు నల్ల సముద్రమునందును, మాల్మోరొ సముద్రమునందును కురుస్కూల నౌక లనేకములు మిత్రమండలిచే నాశనము చేయబడినవి.

జర్మనుల ద్వారా సముద్రము ద్వారా నౌకలను పొందుటకు చేయు

జర్మనులనౌకా వనోధఫలము

జర్మనుల నౌకావనోధపథతెలవన తీలినదానికంటె ప్రజలకును వ్యాపారమునకును వస్త్రము కలుగుచున్నది. నిరపరాధులు జర్మనుల దోహదమునలన నడియుచున్నారు. అతిపాతక ప్రభుత్వమువారు జర్మనుల పద్ధతిని నిందించి, అగ్రహాపనకు లైక. కాని యింతటిజరుగు జర్మనులు ప్రతికారమును కల్పింపలేదు. జర్మనులవలంబించిన నౌకావనోధ పద్ధతివలన వార్షిక వ్యాపారమునకు విశేష మైన నష్టము కలుగలేదని వాస్తవాలవలన తెలియుచున్నది. అంగ్ల నౌకావ్యాపారమును మహాత్తరముగ జర్మనులవలన బాధించుచున్నది. అంగ్ల నౌకావ్యాపారులు జర్మనుల దగ్గరయనులకు వరింపక తమ వ్యూహమును నిర్దిష్టముగ నడపుచున్నారు. యంత్రవల నిర్మయ మాన్యనౌకాదగ్గర వ్యూహమువలననే తేలు వరి యంత్రకర్తల్లాటలకు దృష్ట నిర్మయము గలదు.

ఆకాశరంగము

భూరంగమునందు జర్మనుల బలము మొదటి సెయ్యెను నున్నను, కాలక్రమమున మిత్రమండలి బలము కూడ సెయ్యెను నున్నది. జలరంగమునందు బ్రిటీషు నౌకాబలమును జర్మనుల నౌకాబలము మించుట దుష్టధము. ఆకాశరంగమునందు ఇంకు పక్షముల బలాబలములను నిర్ణయించుట దుష్టధము. జర్మనులకు జెట్లినలందు సమర్థము గలదు ప్రెలచివారికి విమానములయందు విశ్వాసము గలదు. అంగ్లేయులకు పెంటియందు సమానాధికారముగలదు. ఆకాశయానములను గురించి ప్రకటించిన వ్యాకమును చదివిన ప్రభుకు సాకశనుపాక్షములకు వారి గుణాగుణములు బోధకా గలవు. కాని జెట్లినలను విమానములను నూతనవిద్యారము లగు టంటిషియు, యెలరెవిర్యాణములందు లోపము లందుటవలనను వారి ప్రయోజనమును బలమును చెక్కిరి నిర్ణయించుట సాధ్యము కాదు. జెట్లిన లాకృతి యందు పెద్ద వైచన, నుపయోగమునందు కిమానలకు సాటిరావని వస్త్రమానవల్ల కాదునందు బుహు వలయున్నది. మొదలైన నౌకావనోధబలమునందు మిత్రమండలి పక్షము జర్మనులకుఁ దీసిపో దని జర్మను విమర్శకులును బట్టి నిర్ణయింపవచ్చును. జన వరి క్రితరత్నమానముల దాకాశరంగమున వడిదిన విషయ నిగ్రాహ పరిపాలనబడినది.

జర్మనుల ప్రయోగములు ముందగములు

జనవరి మొదట జర్మనులు జెట్లినలనుండి నిష్క్రమింపవలసిన కలెయి దంకర్లు నాన్సి పట్టణములమీఁద ప్రయోగించి జనవరి 17 ధమున కలిగించిరి. ఈ నెల 16వ తేది జర్మను విమానము కుసాకర్లో కాలబడినది. 20వ తేది ఛాం నెయిను ప్రాయమున నలువురు ప్రయోగింప నట్లునడిగి; జర్మనులు 21వ తేది వార్సకు నుండల మునందలి యార్మకుమీఁదను 23వ తేదిని ఏయటాబలమీఁదను నిష్క్రమింపవలసిన ప్రయోగించి; రుస్సెలోని రీబామీఁద కూడ బాంబులను జేసిరి కాని, దుష్టములు విమానమును కుసాకర్లో కాలి

వైమానికుల పట్టుకొని; క్లిషతరీతుల జ్యోతులు తిరిగి పంకంబు-
మీదకు నిండ్లుచుటాని యెప్పుడుచూచిన వాంఛలు చేసి.

మిత్రమండలివైమానికులు ఆధిక్యత

మిత్రమండలి వైమానికులు జనవరి 16వ తేదీన న్యూఢిల్లీ
అంబ్రెస్సులవారిచే, 29వ తేదీన శీబిన్ ఆమెంబలవారిచే, 30వ
తేదీన బ్రూక్లీన్లవారిచే, ఫిబ్రవరి 12వ తేదీ శీబిన్
వారిచే, 18వ తేదీన యుద్ధకాకలవారిచే వాంఛలు ప్రకా-
శించి వచ్చుచు కలిసింది. ఆకాశరంగమునందు జ్యోతుల యాకాశ
యానములకు మిత్రమండలివారి యాకాశయానములకున గలిగిన
యుద్ధములందు మిత్రమండలి వైమానికులే లోబడి విజయము సం-
ప్రాప్తమైనది. గతచరిత్రకు వివర్ణించినట్లు డాకాశ రంగమునందు
భాద్రపదము మిత్రమండలికే హెచ్చుగ కలదని తేలుచున్నది.

ఆకాశరంగమునందు జ్యోతుల బల మంత హెచ్చుగ లేదని
గలిగిన మానములందు సంభవించిన విషయములను పరీక్షించి
నపుడు విజయమునున్నది. జ్యోతులు కలెయి, డీసు, ప్యాంసు, రీయ్యు,
నాన్లంబులకు, ఎస్పెక్టు, కంటి, ఇప్పీచి, డెంకర్లు, మొదలగు
బోల్ల వాంఛలు చేసి సంపీడ్యము కలిగించి. కాని ప్రతి శీ-
బింబుల కలవాలుండి స్వయము ప్రాయమున్నాడు. మిత్రమండలి
వైమానికులు డీబల్లు, కుక్లెయ్య, ప్యాంబెల్లి, ఆంబ్రెస్సు, హైనుబల్లు
మొదలగు ప్రదేశములవారిచే వివర్ణించిన ప్రత్యానింది జ్యోతులను
వివాదాత్మకతలకు చేరినది. ఏప్రిలు 22వ తేదీ జరిగిన యాకాశ
యుద్ధమునందు ఫ్రెంచివైమానికులే ప్రతిష్ఠయు స్వస్థపాదములు
స్వక్రములైనవి. గలిగించిన యాన మానములందు జ్యోతుల డిష్టిన
లక్షణములు నాశనము నొందినవి. యుద్ధారంభమునందు వివిధరాజ్యము
లకుం గల యాకాశయానముల క్రింద వివరింపబడినవి:—

నావికములు

జానములు

ఉప్పియా	7	100
క్రాస్సు	16	834
క్రొయ్రియ	6	250
జ్వెని	30	400
ఇటలి	8	220
నవ్య	10	160
నవ్యగా		20

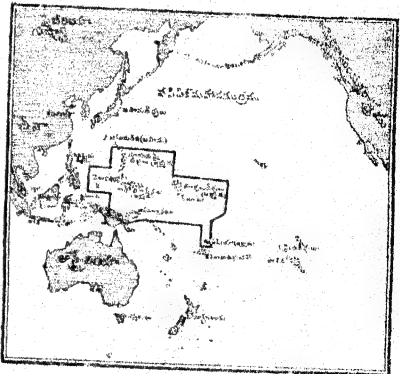
వై లెక్కలను బట్టి వివర్ణించినట్లు డాకాశరంగమునందు జ్యో-
తుల బలము మిత్రమండలి జయము మీదే యుంచుచున్న ప్రదేశము
నున్నది. యుద్ధమాంభేష్టమై పుట్టెదగుమానములు ముగిసినవి. లక్షల
కొలది ప్రజలు నాశనము నొందిరి. కోట్లకొలది మానములు సాద-
యినవి. జ్యోతులు బాహిరించుటలు మానుమానములలో విజ-
యవం గలుగలేదు. పండితుల తెలలైనను గలుగు నది నమ్ముటకు
నిలచును.

మేము 21వ తేదీ ఇటలి యుద్ధరంగమునందు కేరది, జ్యోతు
లకు మతోకయుద్ధరంగము తిరిగింది. ఇప్పి రంగము లందిరి

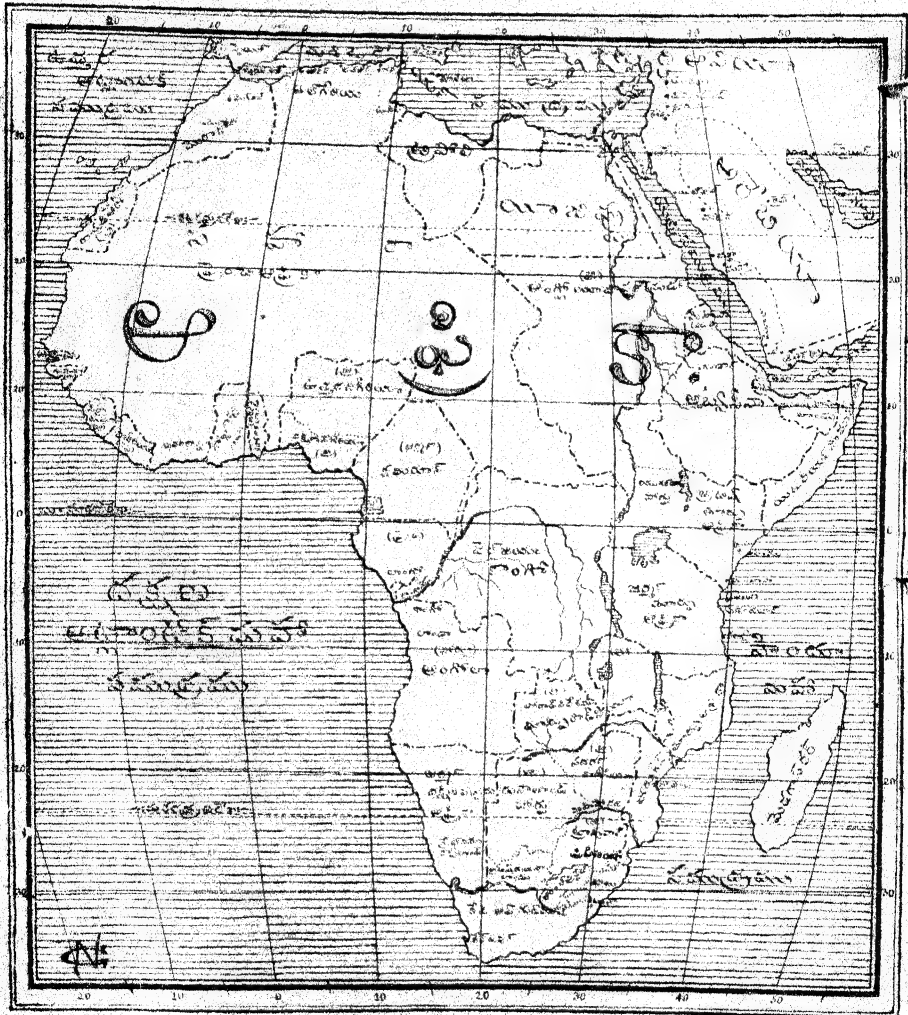
ప్రస్తుత జైనులతో జ్యోతుల సోపానము పలిపి విజయమును గాంతురకు
కలగా నుండగలదు. కాని వైమన్ద్యమును లభింపజేయుము. లోక
పరిశానమునకు యోజిత మహాద్రాగమును భగవదచ్చి సమల
మనుచును పరిసమాప్తి నొందుట ముంధనము.

ఆస్తి కా రంగము.

యూరప్షుభుడమునందు చింత పడుములవాటికిని జయప
జయములు నిర్మాణ చేయటకు వీలు లేకపోయినను, ఆసియా
ఆఫ్రికా భుండములందు నిర్మాణము చేయుట సుకరము. ఆసియాభుం-
డములలో జ్యోతు రాజ్యభాగములు మిత్రమండలికే వశమైనవి.
కియానో సామము ద్వీపములు జయము ఆస్తికియే రాజ్యములవశ

మైను, ఆసియాకుర్చీ, యునందు వాంగ్ల నున్నవను మిలుములవిజయము
గలిగినది. ఆఫ్రికాభుండమునందు కూడ మిత్రమండలివేరుమునకే విజ-
యము గలుగుచున్నది. జరక మొదలి కానయానమునందు సగానము
జ్యోతులనేడించిరి. జరక పడుచు నీవట్లు కేటెవు మిత్రమండలికే ప్రతి
కులము ప్రస్తుతియు నాన్లంబులు కుంగుని వానిని రాజ్యమనుండి
కోలగించి పూర్వకు కుంగునుగా నాన్లంబులను చేసి యాకాశము
క్రేటిపు ప్యాంబెల్లును కేటెవు, మిత్రమండలి బలములు ఎల్
కాలముగా ఇక్కానూ, సియె, నూయెజులమొదల కునుబ్బుల
నోడించినవి. ఈకట్టుప్రక్కలందు సమస్త మార్కెకలయందు మానకము
నందు భారతములు కునుబ్బులు నోడించుటలో హొన్రతాపము
లను కనబడినది. పోరాడిన వీరులలో నాథానిగునకు గాయ
ములు కలిగినవి. కునుబ్బులు నూయెజు కాలము నీరుయెగ
ముగ చేయబడుచు, నది తేడిన ప్రయత్నములు చివరము లైనవి.
జ్యోతులను హైందవమైనులు కూర్చున్నకానూ నోడించి,
మిత్రమండలి వీర్యములు బంబాకనుల ద్వారా సోమ సిరాటియూ
గ్రాయును పట్టుకొనినవి. జ్యోతుల మాకియా లంకలు మిత్రమండలి
వశమైనవి.

కేసాధిపతి ద్వారా ఆఫ్రికాయందు జన్మించు నోపించెను. పొంట్ను, నువ్వపానకు పట్టుకొనెను. క్రమక్రమముగ నాఫ్రికాలోని దక్షిణ పశ్చిమ ఆఫ్రికాలోని జన్మించు నూటలొకటికే రెండు జన్మించిన కుంతరము మిత్రమందలికి వలెనునున్నది. తొమ్మిది, దక్షిణాఫ్రికా ప్రాంతములు వాతావరణము, కాలము.

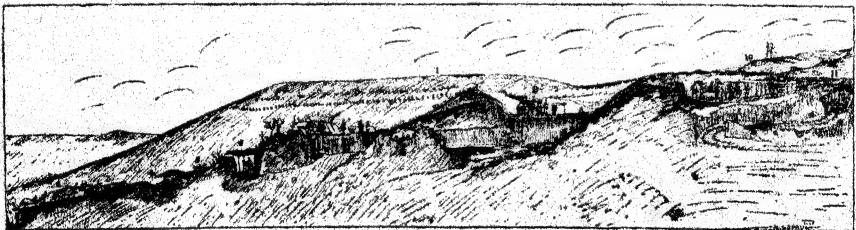
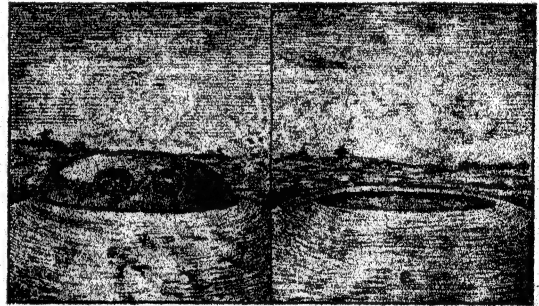
కోటలు కందకములు మొదలైనవి

కోటలు

జర్నలుల దిగ్విజయయాత్రకు బెంగళునకు లీజు నామూరు కోటల యాధారమువలన మైంధపురివలె స్థూపమి ప్రైవి ప్రైన్యము కూడుట కవ కాశము కల్పించి వాకి చేసిన సహాయము వల్లకాపాకరులకు విధియము. కాని, కోటలలో నవినవృత్తి ననుసరించి బ్రయోల్గుంటు అనునతడు నిర్మించిన కోటలకును ప్రాతే కోటలకును వ్యత్యయము కలదు. ఆ కోటల నిర్మాణ క్రమము నీ పటము తెలుపుచున్నది.

కోట మొక్క రక్షణమునకై యనేక సాధనములు నిర్మింపబడినవి. కోటల పునాదులు మూలము సామాన్యముగ సింధు చేయబడియుండును. యద్దము ప్రారంభము కాగానే, అదివఱకను ర్బొబడియుండిన భాగములందు యుద్ధోపకరణము లుంచబడి శత్రుబలము లను భేదించుటకు తగియుండును.

1. పిరంగుల బువర్కబడిన కోట. 2. మండ్ల తోటకు దాటుటపై శత్రువైక్యములు బెల్లబడు తీరికొనిపోవుట. 3. మల్లతీగెలు. 4. భూమియందు నుండును నింపి వైస కాల్గెను చేసి కప్పి శత్రువులు నర్చినపుడు పెట్టువుకే క్రిందన ప్రేల్పబడడి మందు గవలు. 5. మల్ల తీగెలు. 6. కాల్పుల మందు స్థలము. (పదాతులు నిరు లేని కందకములందు దాగియుండును.) 7. ఫిరంగుల దళము. 8. యంత్రకళిఘ్నుల దళము. 9. మట్టి యంత్రకళిఘ్నులు. 10. యంత్రకళిఘ్నులు. 11. లోనలి కందకపు దాటులు, రైలుమార్గములు.

శత్రుబలము ముగిలేఁగలను సమాపించినపుడు వారి ఫిరంగుల శబ్ద మాఁచబడును. అపుడు కోటలోని ఫిరంగులు శత్రువులపై కాల్పులును, మందుతోనింపిన గనులు ప్రేలుబడును. శత్రువులు కోటను గాఢివేళ్లందు ముట్టించినపుడు విద్యుద్దీప్తము వారిపై ప్రసరింపఁజేయబడును. వారి మాపులు మెఱుపుకాంతివలన కనుపింపకుండును. కందకములందు పొందియుండు పదాతులు శత్రువులను తాఁకి నాశనము చేయుదురు.

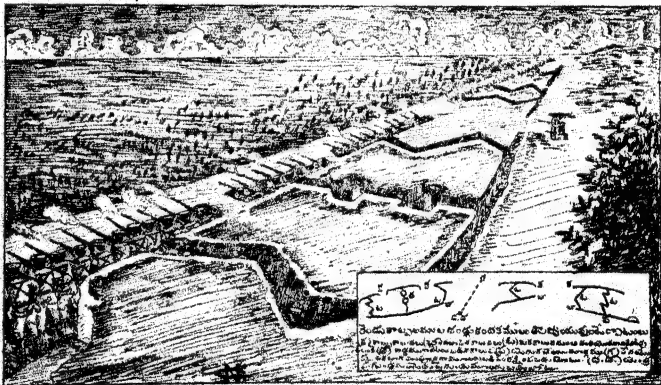
ఇట్టి కోటలను జెల్లియనులు జర్జునులు ప్రాచీన వారు తమతమ సరిహద్దు ప్రదేశములందు శత్రుసైన్యముల నాఁపుటకై కట్టిరి. కాని యవి 12, 14, 15 అంగుళముల ఫిరంగులవలన నుద్గతులగు చేయబడిన విషయము లీజ నామూరు ఆంట్వర్పు లిల్ మాబ్యూక్ మొదలగు కోటల చరిత్రమువలన తెలియుచున్నది.

కందకములు

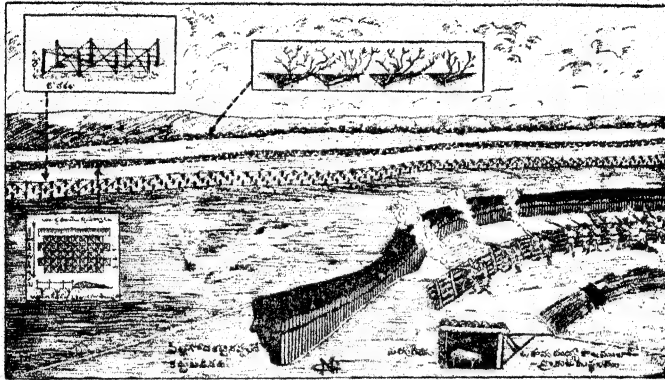
కందక మను పడ మింత వఱకు కోటకు చుట్టును నుండు నట్టి యగ్ర ద్భక్త వాడఁ బడుచున్నది. కాని యిచట కందక మను పడము పైని కులు భూమియందు గుఱాల వలె నిర్మించుకొనిన పొడవైన స్థలముల కన్వయించుచున్నది. రెండు సైన్యములును యుద్ధమునకు సిద్ధముగ నున్నపుడు సరంక్ష గాక రెండు కందకములు నిర్మింపఁబడుచున్నవి. పైనికల మొన

పెక్కు మోక్ష దూరము వ్యాపించియుండును. కొన్ని ప్రదేశములందు కదలుటకు ఏలు లేకుండును. కొన్ని ప్రదేశములందు సులభముగ శత్రువులు మీఁదఁ బడుటకు ఏలుండును. అట్టి సులభ మైన స్థలములందు కందకములు నిర్మింపఁబడి సైన్యరక్షణ సాయములు బలపఱుపఁబడును. ఒక పక్షపు సైన్యములు కందకములను వాఁలిన గాని రెండవ పక్షపు సైన్యమును తాఁకుటకు ఏలుండదు. సైన్యసమూహములు కందకముల చాలిన నుండి కందకములలోని పైనికలకు విశ్రాంతి నిచ్చుచు బడులు పంపుచు పిల్లనవ్వలను శత్రువులతో యుద్ధము చేయుచుండును. కందకములందు సేనానాయకులకు పైనికలకు ఫిరంగులకు యుద్ధద్రవ్యములకు భోజనాదులకు యథాయోగ్యముగ ఏలు చేయబడియుండును.

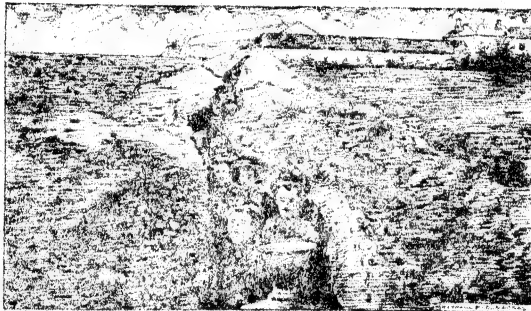
సరిహద్దు మాన్యములను సాకాశములను పడిముఖములను పరస్పైన్యమునుండి రక్షించుటకై వర్తమానకాలమునందు ఇనుపకోటలు నిర్మింపఁబడుచున్నవి. వానికి కృత్రిమ యని పేరు గలదు. ఆ కోటలయందొక్క యంత్రశిల్పియు లవర్చుబడి గుండ్లమొన గోపురములను పోలియుండును. ఆవరణము దట్టమైన యుక్కుచే నిర్మింపఁబడును. ఆ కోటలు సిమెంటు పునాదిమీఁదఁ గాని యుక్కు పునాది మీఁదఁ బుట్టి గాని యుద్ధవర్చుబడి చుట్టిచుట్టి తిరుగుచుండును. నున్నది శిఖరములు మాత్రము కనుపించుచుండును. అవసరమైన దిక్కులందు కోట తిరుగుట నాది సులభము కుఁపించి శత్రుసాహసము చేయుటకు ఏలుగలదు. ఈ క్రింద చూపిన చటములోని కోట యిట్టి విధమున నిర్మింపఁబడినదే.

కందకములతో పైనికల కురిపించు తల్లియొక్కను. ఒక కందకమునుండి యంత్రసాధన కందకములను కలెత్తు.

ఈ రంగును బలము చేయుటకు నులియు, మట్టియు వాడుటకు వర్తించు నలపు బుట్టి కట్టెలుగా ర్థ దీక్ష కట్టించుట
గట్టించుటకు గట్టి బాటగా నుండు. చుట్టుపట్టును చూచుటకు దొంగులు దిగివచ్చే బాటలును చూపించును.

కందకములు భూమియందగు చా రహస్యముల లోతు కలిగి యుండును. కందకముల గోడలు కేల సిమెంటు పూయబడి నివసించుటకు తగియుండును. పైభాగము కప్పు కలిగి యుండును. కొన్ని ప్రదేశము లందలివి సామాన్యపు నేల కంటె గట్టిండుచుండును. పైసి

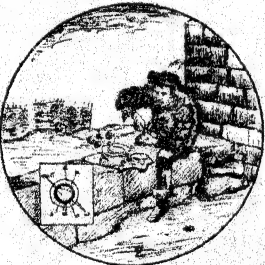
కును తుపాకులను ఫిరంగులను కాల్పుటకును కాండరులు చూచుచుండుటకును కంతయుండును. కందకముల విధ్యమున నచ్చుట చ్చుట యంత్రతంత్రము లగోచరముగ నవర్తనబడియుండును. కందకములమూడు ముండ్ల తీరగొలుండును. ఫిరంగిగూర్చు కందకములను సంగ్రహ

ముగ్గ పాడుచేయబాలవు. శత్రువులపై పడుటకు ముందు ముండ్లతీగెలను కంధకములను పాడుచేయవలయును. లక్షల కొలది ఫిరంగిగొండ్లు వానవలె కురిపించి కంధకములను పాడుచేసి శత్రువులను తాళి యోడింప వలయును.

గ్రామాదులు

గ్రామాదులను పదము దానివృథాపండు అను సర్వము నిచ్చుమాటనుండి పుట్టినది. అవి దానివృథా పండువంటి యాకృతిని గలిగియుండుట వలన నీచేరుగలిగినది. ఇవి మొదటను 16 వ శతాబ్దమునందు వాడుకకు వచ్చినవి. 1660 సంవత్సరానంతర మీసాధనముల గ్రామాదీయగులను ప్రత్యేక నైదిరులచే వాడబడుచుండెడివి. పది యేడు పదునెనిమిది శతాబ్దములలోని యుద్ధములందు విలీనుగ నున్నను పందోమ్మిదవ శతాబ్దమునం దివి అనునది యోగములైనవి. కాని పోర్చుగీసు ముట్టడియందు తిరిగి ఇవి వాడుకకు వచ్చినవి. ఆఫ్ఘను నాటియందు స్వల్పమునవలె బలముగ ప్రేరితి మందుంచుట వాడకకు వచ్చినది. స్వల్పాలవలె ప్రేలి సప్తమును గలుగజేయగలవు. వర్షిమాస మహాసౌగ్రామమునందు పరాసులు విడిచి విశేషముగ నుడయోగించు చున్నారు. ఈకలములందు పనునారు పడునేడు శతాబ్దములందు గ్రామాదులను వేసెడి విధము, ప్రస్తుతము నాటివి వేసెడివిధము వేసెడి విధము చూపబడినది.

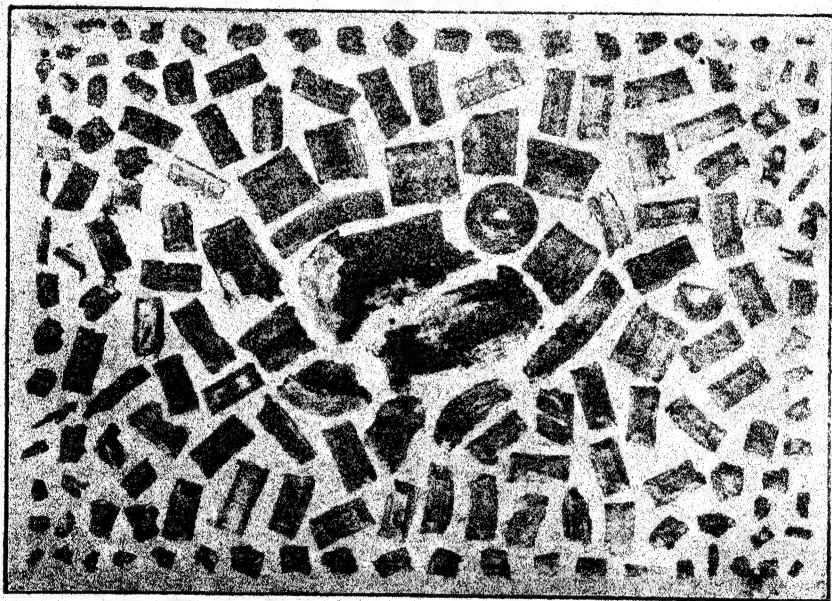

కంధకములను పాడుచేసి కంధకములలోని నైదిరులను చంపుటకు గ్రామాదులను నాక్సేయగోళములు వాడబడుచున్నవి. ఫ్రాంచి నైదిరులు వానిని తోటాలవలె కాల్చి జర్మనుల కంధకములపై వేసి సంక్షోభము కలిగించుచున్నారు. గ్రామాదుల నమను గంధకము సురాకారము తుపాకిమందుగలవు. ఇవి యిసుప గుల్ఫయందుంచుటకీ నిష్ఫలమిది రిగిలివినపిదప శత్రువులపై వేయబడును.

గుండు ప్రేలి ముక్కలగుట

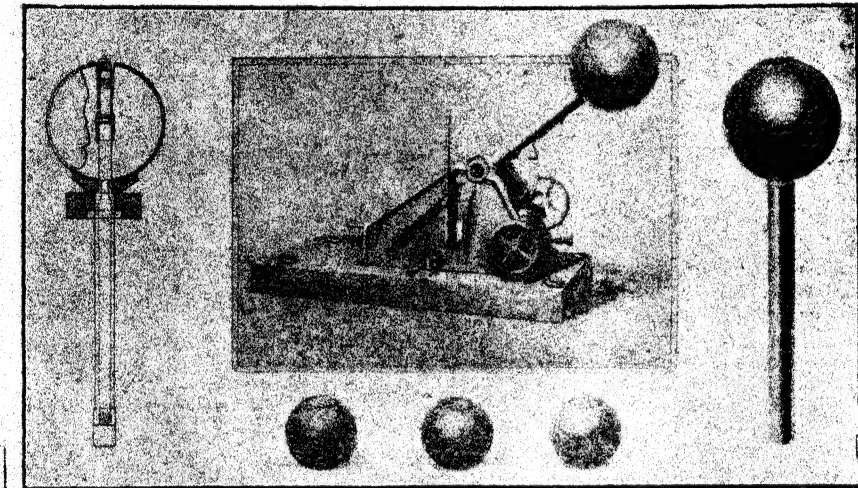
ఫిరంగుల ముఖములనుండి వెలువడే గుండు ప్రాప్తేలులు పెల్లులు అని రౌండు విధములుగా నున్నవి. ప్రాప్తేలునందు సుమారు 300 చిన్న రవ్వ లుండును. ఫిరంగిని కాల్చిన తరువాత ప్రాప్తేలు కొంత దూరము పోయి ప్రేలివపుడు కవచము చిన్న చిన్న ముక్కలగును; రవ్వలన్ని దిశలందును వ్యాపించును. ఇనుపముక్కలు రవ్వలు జనులను చంపుటకు చాలియుండునే కాని గోడలను గృహములను భేదించజాలవు.

పెల్లులు నిర్మాణమునందు ప్రాప్తేలును పోలియున్నను, కవచమునందు తుపాకినందు లిక్కలు మొదలగు ప్రేలివ పదార్థము లుండును. పెల్లు ప్రేలుటకు రౌండు కారణములు. పెల్లుమొన పేజిక పదార్థమునకు కొట్టుకొనవలయును; లేక పెల్లునందు, ఫిరంగులను కాల్చుటవలన గలిగెడి వేడికి రగిలెడి వత్తి యుండుట వలన, నది ప్రేలవలెను. పెల్లు ప్రేలి ముక్కముక్కలుగ బ్రన్నలై పరస్పరసంఘర్షము చేయును. పెల్లుల బరువు 60 మొదలు 2,500 రతులవలె గుండును. ఈ పటమునందొక పెల్లు పగిలిన విధము చూపబడినది.

గుండ్లవాన కురిపించు యంత్రము

జర్మనులు తమ కందకములనుండి పెల్లులవాన కురిపించుటకై యొక యంత్రమును నిర్మించిరి. ఆ యంత్రము ముఖమున పెల్లులను శాంబులను నుంచి మఱిను త్రిప్పిన, నవి దూరమునం దుండు శత్రువులవైఁ బడి శత్రుసంహారమునకు బోడ్చుదురు. ఈ పట మా యంత్రాకారమును చూపుచున్నది.

జర్మనులు రాత్రులందు పెల్లులను గాల్చునపుడు చీకటివలన గురిపెట్టుటకు బిల్లుండుటకై ఒక యుపాయమును గవిపెట్టిరి. ప్రతిపెల్లునకును నొకపారచూట్టు కట్టియుండును. పారచూట్టు ముడచబడియుండును. పెల్లు పడినపుడు పారచూట్టు ఏడి పెల్లులోని రవ్వలంటు కొని పెద్దదీపమునలె కొన్ని నిమిషములు వెలుతురు నిచ్చును. ఆ వెలుతురునుబట్టి

శత్రువైస్యములను గుర్తుచు పెల్లులను గాల్చుటకు విలుగలుగును. దీనిని క్రూపు యంత్రాలయాధి పతులు నిర్మించిరి. ఇట్టి నిర్మాణము లితర రాజ్యములకునుగలవు. వాటికి నంత్రగుండ్లని పేరు గలదు.

ఈ పటమునందు జర్మనులు పెల్లునకుగట్టిన పారచూట్టు ఏడివెలిగి వెలుతురు నిచ్చుడి విధము చూపబడినది.

సుషీరియరు లీవరు జ్యూవెల్స్ (రిజిస్టరు) వాచ్

మూడు

పెనుక

ఈ గడియార కండ్ల తదవల స్వీడ్జర్లాండునండి తక్కువవలె... నా గడియారమును కన్నీటియందలవల స్వీక్షింకముగా ముఖమందలది యాది చేడకలేదు. ఈ గాఢము దృఢవలయనున, ప్రత్యక్షప్రమాదలకు వెనుకదాక మునుపటికప్పు చేడిమగ నుండగలయెను కలంపులో వైచిత్ర్యమున నందమూరి గడియారములను ఈ మాడగారికి కన్నీడినది. దీనితమకు కట్టుబడి ఖచ్చితము అధికముగ కలిగిన దీనిసాదలను కొని యాగకర్తులను నచ్చేమిటి కడ కలంపు యెక్కువ. మనకలిగి యున్నది మానవ ప్రాణులు, ఇప్పుటికి కొంతమో మెరుగుదల వారికి దీనికి భేదము నిశేషముగ నందకును. దీనిని వానిని నుచితముగా యెడలేదములు తెలియను. ఇందు ముకంపెనీలకు ఎక్కువగానో కేటగిరావలె నందును. ఎందునకు? గొలుసుతో మామీరు గడియారము పెనుకమారినో పెక్కుబడి ముందున, ఇదియే మాకు రిజిస్టరు ప్రీతమార్గము. దీనినివారినిదే వలెనగును. ఇది ద్వారముల కంపులను కట్టుముందును. దేవుల్రామ అను గ్లాసు దూముందును, దీనిలో గడియారమున దుమ్ము ముందల నవి చేరవు. కదలు. ఒకటి కేప్పించి మామీరు. ఈ గడియారము నుంచి వెల్లెవిన మా కంపెనీలకు గడియారముమీది కొలుతున్నములలో నందకును. పెట్టెమీదలోకట్టిన గ్యారంటీపుత్ర ముందును.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

దీనికి 3 నంబర్ గ్యారంటీపుత్ర మివ్వలనును. గొలుసుతో సహా 2-4-0

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూము లేదు) గొలుసుతో 2-0-0

ఈ గడియారములను మానవ దొంగలకు

ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0

రంగున్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0

దీనికి 3 నంబర్ గ్యారంటీపుత్ర మివ్వలనును.

గొలుసుతో సహా 2-4-0

రాసుకోప్ లీవరు గడియారము

ఈ గడియారము మామీరుకు బహు ముందరముగాను కలిగియున్నామును మామీరుకు, కొక ప్రక్కకు వచ్చి మును అద్దముతో మాని చేయబడినది, పెనుక ప్రక్క రెండుమారులకలది ముల్లెలపైపట్టుకున్నా కేరెమియపుటను కలలోను మరకలది, ఇది జోడికి అనుబంధముగానుండును. కత్తువునునున్న గడియారమునకొని మనకలిగిన దుమికినను నిలక కట్టగానడయను ఒకటికొని నిజముయొనును. గొలుసుతో సహా 2-4-0

మామీరునామా:—సుషీరియరు వాచి కంపెనీ,

హాస్టల్ నెం 167, మదరాస్.

పోలండు రాజ్యచరిత్రము

పూర్వము నందల సంస్కారముల క్రిందను ప్రవర్తనయ్యె

ఆస్త్రియా దేశమును ప్రబలని కాలుమున విశాపా నవ్యభాగమునను పోలండు రాజ్యము కర్మభూమియైను. ఇది నొంతుకే ప్రత్యేకముకాదు; ప్రభాస్వయముకను, స్వతంత్రరాజ్యము. ప్రబలముల సంపన్నము. ప్రత్యేక స్వల్పరాజ్యముగ నే యుండెను. ప్రబలమైన నాగరికము కలదును. ఆస్త్రియా మాత్ర మిక్కిలి చిన్న రాజ్యము. కన్ను దేశపు పూర్వ కట్టనట్లుయగు లేదు. ఉత్తరపురైవము ననుసరించిన పోలండునకు కాలుగనకును పరుల రావ్యము కిచ్చులేదు. అది సమీపరాజ్యములనలన నేటికిని అప్రకప్తములను పొందుచున్నది. దైవసర్వస్వపాకమువలన పోలండుదేశ మిప్పుడు సాంకేయముగ మాత్రమే కలదు. పోలండు మహాసముద్రము కన్నుదేశము నుద్ధరించెను. ప్రపంచము శరన్నుల సామాజ్యమును నిర్మించెను. తమనాగరిక విశాస్యములను ప్రభువు రాజునివలన బుద్ధిభాగ్యుని గాజ్యమున ముందుకు నచ్చిననది. ఒకప్పుడు కురుక్షేత్రసామాజ్యములలో నేటికే బోస్నియ మొట్టికొనినా పరగణాలు ఆస్త్రియా మాంకే రాజ్యములలో చేరెను. కన్ను జగ్గరిలపాటా ఆస్త్రియా మాత్ర మిప్పుడు విభింభించిన నాగరికము. ఈ మాత్రు రాజ్యములకు ఆక పోలిక, నేడు పోలండునందు భూగోళముగా నున్నదమును చాల్చి బోకమును కల్పింపు లేయందున్నది. ఇప్పుడు పోలండు దురవస్థ నన్నునాతీతము. తిమిటనే అన్నము లేదు. నిలవ నీడ లేదు. దేశములోని గాడ్లకలకు లంఘనము బోరాడుచున్నాను. కృష్ణులను శ్రీలును మాత్ర మైనిలకు కావలసిన కష్టసానుగ్రహి తిమాత్రులేయచున్నాను. ముఖపన మైన వృత్తులు లేవు. వర్తకము మూల పడినది. కష్టసానుము బుగుట లేదు. ప్రబలము లేదు కల్పింపదలకు కల్పములు నాకేమను లేదును టై వినియోగించుచున్నాను. ఇంక కాలుముండియు దురవస్థలో నున్న పోలండు దేశము ప్రస్తుతముగాను పరిత్రయము విముక్తి నొందు నను నన్నుకను కలుగుచున్నది. విశాపా నవ్యభాగ్యముల గతి పోలండుసంకరగణమున విధ్వంసముబడి, పోలండు రాజ్యవిధిగణమును మాత్రమేకము ప్రాచీనమగు కని యుద్ధవిభులును రాజ్యవేత్తలును చెప్పుచున్నారు. పోలండు పీఠములకు లండు సుఖాధిపతి కన్ను టకు దివకాలము పట్టును. ఎప్పుడో కై నుట లేదు కొట్ల మహామము మహారథము నెట్లనేటి పోలండునకు స్వంతరాధికార మున్న గొరక స్థితి రాకపోయినను, సంయుక్త పాలన మైనను స్థాపించుటకు నేటికే యోగ కలుగుచున్నది.

బాకులు ఊనియటము పర్వతమును సహజములే. ఏ బాటియు పూర్వగ నంతరించదు; ఎన్ని దురవస్థలు పొందుచున్నను, తన సహజహితమును వ్యక్తీకరించుచునే యుండును. దేశము

ఆనాట్రాకం నుకురాక! పంపన ఊనియగాక! దేశములో నొక్కొకడు మిగిలియున్నాడు. ఆ బాటి మలన, బులులు వానియందే చిచ్చి రై ముండును. బాటి నుగిరిగమున ప్రవేశింపగలుగును. కేరమునకే కాలుగది, ఆస్త్రియాను. తాత్కాలికము బాటియంగమును కృచించి, సాక్ష్యము కేరమునవచ్చును. కాని బాటి నంతరంబాగు. బర్గును కేరము లెట్లయను. దేశమునై దండెత్తెనెరిగినది కాని, దేశము నహంపాదుచును తినివేయును తన తనముగే యున్నా లెట్లయను. నీ సాక్ష్యముగ నేటికిని శరన్నులను మాన్పించి పరిమాన్పించుచు. ఆస్త్రియా జగ్గరి కన్ను దేశమును పోలండును పుండుకొని రాజ్య మేలుచున్నది. పోలండు సాంకేయమును మాత్రము. భూమి పూర్వమునది నేటికే పోలండు యున్నది; దేశభూమియును దేవభూమి ప్రవృత్తు లెన్నియో బయలుదేలుచున్నది; దేశమునుకల్ప మిక్కిలి గాంపించును గాంపించున కరిసాన్యకేయలను తన్నుకే లేదు; మాత్రముకల్ప మానరి మూర్తి నికల్పములతో చ్చితింపగల కనానిపుణులకు కలువు లేదు; పోలండు నూగభూమియును నేటికిని నీ యుండుచునే యున్నాను; ప్రబల స్వాంత్రాజ్యలిఖము కాన్యకీకము పట్టుచలము కిగిలేదు. పరస్పరగా నీ మన కిచ్చినా నమియు పూర్వము వలెనే కూలంకమును నిండి ప్రవేశించి బాటికు పరిపామిదమున నుండుచుకునున్నది. ఇది ప్రవేశించునంతకును, దేశము పూర్వము వలెనే పునరంతయు నుండును; ఎప్పుడోనై నే నుండునను లమాల్గు చును తిరుమివన పోలండుచున్నది.

పోలండు కల్పమిప్పుడు ప్రాచీన మైనదియు నెవలకు నీ రకల్పముండి వచ్చినదియు నుగా తెలియదు. దీనినిగుఱించి పలు పురు పలు తెలుగుల తెలియలేదునున్నాను. పడియన కేరాజ్యము నకు పూర్వము వీనినిగుఱించి గ్రంథములలో నొక్కొక విధము మైనను కానవచ్చు లేదు. ప్రధమమున స్థాపుకాంతిలో ననేకకాలముండిన. పోలం లీకాంతిలో నొకదానికే పలుంధించెట్లు ప్రతీతి. వీరి పూర్వము రాచులునది ప్రవేశించుచున్న ప్రదేశములనుండి, అప్పుడుపడిన విశ్వము నమలలే పగలె దుకుచున్న విశాల ప్రదేశములకు నచ్చి యుండిట్లు చెప్పుచును. వీరు కాంక్షనూపులు, కష్టసానుములన కరించువాను.

పడుకొందెన కేరాజ్యము ప్రాచీనమన, పోలండు కైర ప్రధమమున స్వీకరించిన స్థాపులలో ననేకకాలమువారు గ్రీకు ఆధికము నురిగిలు. అందును పోలండు నేటికేఅతను పోలండు కేరమి నురిగిలుగ నే యున్నాను.

కనుకాల్లక కేరాజ్యమున పోలండు రాజ్యము నుద్ధిపించ

నాంబించెను. కాకిమాన గ్రామము 1938 క. సంవత్సరము మొదలు 1970 క. సం. వఱకును రాజ్యము చేసెను. ఈయనకు బ్రతుల గుడు మిక్కిలి యభిమానము. "బ్రతుల ప్రభు"ని యాచనకు నాన్య కనాదును. ముద్రపెట్టినగు (కాకో విశ్వవిద్యాలయము నీయనడే స్థాపించెను. గొల్లపిరా రాష్ట్రమును, లెంకర్ల వోలగొనినూ పర గణాదును ఈయన రాజ్యకాలములోనే సంపాదించబడినవి. జన భరితముగు బీదనానినూ రాష్ట్రమును ఈశ్వరభాగమున బాల్చిన సముద్ర ప్రాంతములయందు తూర్పుభాగమున దానాపు మాస్కో పట్టణము వఱకును వ్యాపించియుండెను. 1985 క. సంవత్సరమున దీ రాష్ట్రము పోలంకుదేశమునకు కలపబడినది. కందులకుల వీరి విశిష్టము స్థిగు శిక్వర సమర్థులు. ఈ క్రొత్త రాష్ట్రమును పోలంకులో కలుపుటకు ప్రయత్నము జరిగినది కాని చివర కది కొనకపోయెను.

పరునాట పరునేను కొత్తలయలందు పోలంకు దేశము మిక్కిలి యుక్తివృద్ధులకయం దుండెను. ఆపద్ధిదైనది చివర నుం దాన రాష్ట్రము లేనినూ చేయుండెనే కాని గుడి యేక రాజ్య మగు నుండలేదు. వీరికి పూర్వమైన స్వాధీనస్థలము లేవు. భావనం దును, ఆచారగ్రంథాలములందును, వ్యవసాయమున ఒక రాష్ట్రము లాది ప్రజలనును, పరిమిత రాష్ట్రములలోని ప్రజలనును పోషింప నైరుద్యము కలదు. వీరియందు సమాప్త్యయభావము లేదు. ఒకరిని చూచిన పరిమితకరి చూడకుచును, చిట్టిదివనకు పోలంకునకు దానబలమైన గుర్రుల సంధిపించినది. దేశములలోని లోనుపావులను కొంతలను చూచి వారికి సముదాయము, దీవికల్పి యనగ్రు తప్ప దను సంకతి మొనరింపనేయు గోనరెండును చేయుండెను.

కొరరనము విజయ నూరిందిలిమా, పోలంకు చేరునకు మూలము ప్రజాస్వామికమే యైనను విజయ నెల్లప్పుడును నియమ బద్ధ పరు పోలంకుముక్తిదనే నుండుండెను. ఆంధ్రదేశలో పోలంకునకు రాజ్యాధిపత్యము సంకరాంధ్రత్యముగ వచ్చెడిది. పల్లెదొడన కొత్తా ములంకమున సామంతులు కొందఱు బయలుదేలి క్రమక్రమముగ రాజ్యగ్రహారముల వచ్చితిని లోకబలముగొని తామే స్వయముగ నిర్వహించినాఁడు. రాజుల పరరాజసంకరము ఈ సామంతులు రాజ్యాధికారముల కొకరితో నొకరు పెండ్లలూకు ముండెడివారు. వీరికి చేబు చేబుగ ఆస్తిగ నారంభ్యప్రాప్తి స్వాధీనస్థలము రాజవంతుల ముల సహాయములై నిలిచి వీరి కట్టబడు సేయదు, దేశమును కోల మనాకక స్థితిలోనికి తెచ్చివది. ఈకారణమున రాజ్యాధికారము వంశసారంభ్యమున వచ్చు ప్రాకార్యారామ రణయగ వల్లికమింపం బడుచుండెను. ఇట్టి సారంభ్యరియా కయము చేసిపండున సంకసనము కొఱకు లెక్కలేని మట్లయను దురంతములును ప్రబలుచుండెడివి. మేటివర్తకప్రదానములగు మేగ్యులి మేగరనుల నాటి యొకసా యందు నూడ నిట్టి వారుబయలు జరిగిట్లు లోకచదు.

పోలంకు దేశపాలనార్థమునం దొక విశిష్ట ముండెను. లోకమునది దెచ్చియో ప్రతినిధిపద బున్నది. వీనిలో కొన్నిటియందు

ఎక్కువకును సభ్యుల మాట చెల్లుచుండును. కొన్నిచోట్ల కందు కంతులయనికి యభిప్రాయమును బట్టి క్యవహారములు నిర్వహింపం దుండును. కాని, పోలంకులో సభ్యులందఱు నదేకరించి క్యవహారము నైనను ఒక సభ్యులకు క్యవహారముగ నిలిచి నాన్య పోకయ్యును; "నా కిష్టము లే" దని పలికి క్యవహారము చేసి, సభను విచ్ఛేదము చేయవచ్చును. రాజ్యాంగమునం ది వారు మెక్కడను లేదు. ఈ ఆస్పత్రివానానీనా పద్ధతి విల్లము చేసినినానయను తెచ్చి తెట్టికది. సామంతులలో ముక్తికాననం ది సానను. ఇందులకు ఏ విదేశగ్రంథమునూ లేక యభిప్రాయస్థితి జరిచుకలక, ముందునకు వచ్చి కొందఱు జుగళానానను నియోజ్య ప్రతినిధిరాజ్యాంగములను జరపుట నులగసాధ్య పర్యయము.

దేశములోని పరితరగతివారు బద్ధములు. వీరు వ్యవస్థలు, కన్యకలను క్రమము మున్నగు చేరిపలంకు చాలి చేరవారు. వీరిలో కొందఱు రాజ్యసంకల్పము కలరు. పోలంకులో సామాన్యజనులు క్యవహారములు, వీరు గ్రామములలో నివసించుచుండును. వీరి దు ర్వస్థ కన్యకాకరము, క్యవహారము, వీరికి స్వాధీనస్థలము లేదు. వీరు బానిసరినము చేయుదు దనివల భూములను దున్ను జీవించెదను. వీరి మాట కనువా రెన్నడు కే నుబయలును నిరంబరెడివారును. కనుక వోలంకుట్టి వారు చేరుదును.

క్యవహారములందును సాంఘికాధికస్థితిగతులలోను 17-18 శతాబ్దములందు పోలంకుదేశము తక్కిన యొకసా రాజ్యముల ముందుగ కనకరేఖ నుండలేదు. ఈ దేశములకుం దె నుక్తనాగరక లక్షణములందు పోలంకు లేకపోయి నుండెడిది. లెక్కలేనన్ని విశ్వ విద్యాలయములను పాఠశాలలను నుండెను. ప్రజలు విశేషముగ వీనిలో చదువుకొనుచుండెను. భాష ప్రవర్ధమున ముందును. నేల కొలదిగ్రంథములు వెలువడుచువచ్చినవి. కాకో విశ్వవిద్యాలయము నుండి కొన్ని కను బయలుదేలి, విశ్వవిద్యమును సభ్యులమున సుమన్వయించుకొని సంపదించుచుండు లగు మావులకు లోభింప నారంభించెను. ఈయన వోధించిన ప్రకృతికత్తియను నుగ్గుటను మహాకేయుడు లెగువార సంప్రద్యముగ లోకమునకు ప్రసరించెను. గానమునందు తిదికర కళలందు పోలంకు ప్రతినిధియనకలక లోక ప్రసంకాపాఠ మైనది.

రాజ్యాంగమునం దేను, కాగ్యంధరియనం దేను, కొర్రు విజృంభణమునం దేను, పోలంకుదేశము వన్నె కెక్కుచు వచ్చెను. 1693 క. సంవత్సరము పోలంకు రాజ్యవ్యవస్థలనుచును ముద్రపెట్టెను. పంకకనకాలి యగు జాను సానిన్స నాచుకర్తయ్యులైన పోలంకు దేశపు నేలను తునుమచ్చునైదినికానయను చిల్చి చెందాడి వియన్నా నగరపు ముట్టిని విడిచిపించెను; ఈ నగరరాజమును విశాఖాపుర ముటి భాగముల నాగరకమును తునుమచ్చు నేలల కాపాలి కాగుండె రవీంద్రులగిరినది.

సాన్య పరిత్యమునకలపాధ్యమకులను మూలము. ఈ సిద్ధాంతము

మానవులందువలెనే బాతులకును రాజ్యములకును కూడ వర్తిం
చున్నది. ప్రజలకు స్వాధీనమైనట్లు మోచినవలె" అనిది దేశాధిపత్యము
క్షీణించి దేశ సంస్కరణలచేయుటకును పరివర్తనమునకును లోనగు
యందును, పోలందు దేశపు సామంతులలో స్వలాభము పెరిగినది.
మాన్యము వృద్ధియైనది. క్రోహించి రుద్రపడెనది. రాజ్యాంగము
నానాటికి దుర్బల నుద్భవము. ప్రహ్వ ఆస్త్రినూ రహస్య రాజ్య
ములు పోలందు రాజ్యపు సమమైలులో నున్నవి. పోలందు రాజ్యపు
క్షీణతలే కీ మూడు గాఢముల యాకావరణమును తోడుపడెనది.
మానవుల సంపదవలెనే రాజ్యముల సంపద కూడ కన్పింపము, చంద
లము. శతాబ్దములనుండి పోలందులో స్వేచ్ఛన గుహరచదు
యన్న రాజ్యలక్ష్మి క్రోధకముగను రహస్య ఆస్త్రినూ దేశముల
నాశించుచు. దీనికి సోడు, దేశమునందలి కేంద్రీకృతాధికారము
లు ప్రభు కావాలి. పరిరాజ్యాధికారమును కేంద్రీకృతము చేయగల
వాడును లేజేరాలి. సామంతుల యధికారావ్రాణము యొక
కథమున పోలందు రాజ్యపు క్షీణతకు కారణమని చెప్పవచ్చును.

పదునెనిమిదవ శతాబ్ద మారంభమున వివేకరావుగారి దిగు
రండవ భాగ్యమలన దేశము వాతవచన రుద్రపక్షి స్థితి వచ్చినది. కాని
కన్నాదేశపు రాజగు పిడుగు వచనమును ప్రతిధ్వనిన ఆహ్వాని
కా స్థితి వచ్చినది.

ప్రహ్వదేశపు రాజగు ప్రహవర వచన పరాలకు ప్రహ్లా
దగుడు, స్వరహారేంద్రుడు. క్షీణతలకు నమ్మయడెన పోలందు
రాజ్యమున పంపిణీని లిలపు తెంట్టుమునకు ప్రహవర రాజున
కునముండిట్లు చెప్పవచ్చును. పురుషులు దొంగలనా మ్రులనుచు
యని కనిపెట్టించియున్న సుఖరాజ్యములకు కొంత భాగము
నిచ్చి మిగిలినమున నుపాదించుట కీరణ దానించుచు. ప్రహవర
1740-వ సం. రాజ్యాధికారమునకు వచ్చి సకల క్షిపామాన్యము
లను రాజ్యభాగిత్వ పరిపాలనకు పంపిచ్చెను.

కాని దాస్త్రినూ సామ్రాజ్యమునో పోరాడి పోరాడుక
నిలను యందగు సీతమ్మ గావడవేయము నలపాదించగలిగెను. తగు
వాత దానునకు- పరిపాపమునకు దున్న పోలందు రాజ్యముగాని
భాగములను మ్రులకుట్టె నగుయము జేరియుండెను. అంతటి వ్రా
మునుండి ను కన్నాదేశపు ప్రకడర్పి నుగు లింపక కాకులైను పోలలు
రాజ్యాధికారముల నమర కన్పిస్తో మామయ ప్రకర్తి కనిగించు
కొనుచుండెను. కన్నా పన్నులింపినే గాని దేవమున పంపు
కొనుటకు కలు లేదని ప్రాధిక ప్రాధింది ముండకపోలేదు. అందు
వలన ప్రహవర లనవచ్చిన రుహ్యజైత్రునకు నుగిరించి 1762-వ సం
స్థన మారంభమున దేశమున పంపు కొనుచుయును పెట్టగ
వచ్చుదేశపు రాణికి నుచ్చించెను.

ప్రహవరమున నీ భాగము కన్నావారికి కంటకముగ నుండెను.
పోలందు రాజ్యమున విధిలేదనిగూడ దని మైసోరా రాజ్యము
లన్నింటిలోను రుహ్యరాజ్య మొక్కటే లన యగుచున్నది గట్టిగా

ప్రకటింపెను. కాని యాస్త్రినూ సాకస్సని టిప్పూ మున్నగు నిరం
రాజ్యము లిండునకు తిరు యంగికారము నిచ్చినది. తిరిగిరాజ్య
ముల సంయమి భాగము కూడ వని చెప్పకపోయినది.

దేశములను నానాటికి క్షీణి ప నారంభించెను. అంతరికలహ
ములు వృద్ధి యొనరి. కరుణ పెరిగెను. పోలందు ధిరావ్రాధమున దుం
డెను. ఎవరికి పోడినది వారు పంపిణీనలించిరి. నోరు కలనాటికి
పలుకులండి యుండుటయు లెక్కునకనాన మాట పెట్టబోవుటయు
సహజము. దీనివలన అధికారావ్రాధ్యముల క్షయము వృద్ధిచగును.
ప్రతిరాజ్యాధికారమునీ చి యుద్ధమునపడెను. అందుచేరి రాజులు ప
వచ్చినారు పోలందును పంపుకొనుట నుభాగ్య మని యెంచిరి.

పోలందు గానుండునకత్తనలకు లెలయంగినివచ్చడంతటి కతి
నాగుల కైవడు గావచ్చునది విచారము కలుగకమానదు. పోలందు
రాజ్య భాగమును మెదట ప్రాధేయము యొడిచెను. దీనికి నాను పం
లిగియులకు వలెనే దేశస్థిని కోరవలయును నుండెను. రాజ్యాధికార
ములను గాన మామట మారినదే యు. దేశము వచ్చువాకాంత మైనది.
నీవ తిప్పి నుండునది. కోరాధికారము ప్రజల ప్రభును పరపాఠించి
పొనుపకు నుండు. దేశ సురక్షాన మై మ్రంగ నారంభించెను. ..

1765-వ సంవత్సరమున ప్రజ లాకవారి కన్ను తెరిచిరి. కాని
యూ ప్రవర్తించు వారి కాలము నిలిచినది కాదు. అంధకారముకల
బుగ యుద్ధవానలంకాన వచ్చెను" గన్నాదేశమునడిచి. ప్రాధేయ
యహారభావని నట్లంటలన దుష్కన్తి తిరిగి కలను తిరిగి. పోలందు
లికరాజ్యము వచ్చెనయ్యనీ స్వాంత్ర్యమును నిలుపుకొనుట యా
వలెనకత్తి కింపమైని నిచ్చును లేదనెడిను.

దైవదర్శయమును గుర్తించగలము. శత్రువులు మిగిలెలుగు
మిగిలెను శత్రువులగును మానుమొనరు. ఆస్త్రినూ ప్రహ్వల నొం
లికత్తెము క్రమక్రమముగ మిగిలెయును మాటి ప్రాధేయవచ్చునడ
ఫలించెను. పోలందురాజ్య భాగములను కన్నా తెనుకనీ వచ్చున
ప్రాధేయకు లు కైత్తిని దాస్త్రినూమాటి ప్రవర్తించెను. కన్నాపల్లె
గాఢము నేనుమలను మీసూత్రలెటాను పోలందు రాజ్యాధికారము
గట్టిలేదు. కాని యామెదమనెందు లెదవకతోపపున ప్రహ్వవచ్చులి
యగు కొట్టును జేరివచ్చు నూమ నూరడంపదినవ్వక ప్రహ్వ
వారను పుష్కరాగును పోలందును పంపుకొనుమండ కాము చేగులు
మునుచుకొని మిచ్చుకుంటు- యనుచిరి నని మె నెట్లు కట్టించి
సోచి. ఈ స్వాధీనపరత్వవాదమును నుకటించువులు కూడ లెనకు
సాధ్యమైనకతికతిక బలములచు, రాజ్యవికేసిని క్షయిచితికిని సం
బంధ మెంతి మార్చు లే దని వాచించి యామెను లెన నికాధిరా
యమునుండి మరలించి వలించిరి. ఈవికలే ప్రోత్సాహము నామె
నికాధిపతేక యొక మూల వచ్చెయము కంటగిలయకొను మండినను
పోలందు విభాగమునకు లెన యనుచుచి నియ్యకేక యుద్ధకేక
యచ్చెను.

మేరయూ తిరిగికలకే కన్నావరక కైవయి నీ సామ్రాజ్య

విభాగమును కంటగింటిగా చేసెను. పోలంతు రాజ్యమును కెమ్మన్నచెరువ నీయ నది యా పై నిర్మల్లచట భాగముతో లెను యా వాగ్దానము చేయుచు వచ్చినది. కమ్మన్న ప్రాబల్యమును వ్యాపింపజేయుటయే యా మాయ ప్రణాళి. పోలంతు పంచుకొను లలం గీతుల కలుగలేదు. కాని యాస్త్రియావారి సలకల్లుమున కీమె కూడ లాంగిపోవలసివచ్చెను. క్రైస్తవకు మహావీరులని లెక్కప్రాబల్యము ఫలంబు మైవడి. ఆస్త్రియా రెహ్మన్ బేగముల వచ్చిచేసి నన మహారథమును నెఱచేర్చుకొని వారివలె దురు కష్టము లేని కార్యమును చేయుట కలెడు సమకట్టించెను. క్రైస్తవకు చేసిన యా మామోపాయమును కేతి ర్మను గాక మఱచిపోలేదు. ఆస్త్రి రెహ్మన్ మైగాను కీ కర్తవ్యకారములే కావలయు లని యూహించుటయు మచ్చుది.

పోలంతును పంచుకొనుటకు 1772-3 సంవత్సరము ఆగష్టు నెల 15 వ తేదీన పీఠుగ్రామం (సియంటుపీఠుగ్రామం)లో సంత జరిగెను. దేశము లోని స్థితిగతులు వాగుగ నుండవలయున సమీపరాజ్యముల కాంతికి ధృఢము కలుగునని రెహ్మన్ ఆస్త్రియా ప్రహ్లాద బేగముల వారు లోతులకు సచ్చరిత్యమును, నీరు కంటిపోట్ల పోలంతు కేయము సమాధానము చెప్పులేకపోయెడి. సొండుమిక్కిల పోలంతులో నాలా వింపవలెను లేదు. నీరు లేదు లేకయు పంచుకొందు నని పోలంతు కలలకొనెన నమెకాని యుండలేదు.

ఈ విధమునలన పోలంతులో వాల్లం సంకుకంటె కెమ్మన్న రాజ్య మిరులపో లయినది. ఆస్త్రియా కెమ్మన్న వంతు వచ్చెను. ప్రహ్లాద చక్రవర్తి నాను ప్రత్యేకము కొనుగోనిన భాగమును తీసికొనినను. దీనినే యిప్పుడు కెమ్మన్నప్రహ్లాద యి పిలుచుచు నున్నాడు. లింగ్వియా రాష్ట్రమును ముగిసి జిల్లానును గవ్వంకునకు నకు వచ్చినది. న్యాయ మాలోచింపవలసివచ్చిననుడల, నీ జిల్లా లాకాకాక కాలమున విహారాజ్యములైన సుండివల్లే చేపవలసి యున్నది.

ఈ విభాగమునలన కొంత కాలమునకునే పీఠమై యిట్లుండియు కలుగలేదు. ఆస్త్రియా రెహ్మన్ బచ్చగిలు పంచుకొనిన భాగము లన్నివిధముల మంచి స్థితిలోనికి వచ్చినది. దీనిని కూచి, పంచుకొనిగా మిగిలియున్న పోలంతులోని ప్రబలంతుల దేశమును కూడ నుంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుకొనుటకై ప్రయత్నింపసాగెను. రెహ్మన్ వారి రాజ్య ప్రకృతి కనుపించి 1776 సంవత్సరములో పోలంతు రాజ్యమునందు మారినపద్ధతు లేర్పాటు చేయబడినది. మూడు సంవత్సరముల తరువాత, పొద్దు మెంటువా రెస్సియా పంపులొలుముల చేసిరి. అల సంపదలకు నిలుయును లగు రెహ్మన్ ఆస్త్రియా సామ్రాజ్యముల పోలంతును కెమ్మన్ పోలంతుగ ముచ్చది. చిరకాల పోలంతు నీరు చెక్కింట్లు సమముకొనవలసివచ్చు లైరి. ఈ సామ్రాజ్యములవారు పంచుము కొరకవచ్చును దేశములోని యిరవభాగములను కూడ ముంగిలేయుటకు కనిపెట్టకొను నుండెడి.

ఆస్త్రి సంగమును 30 సంవత్సరములకు వచ్చినది. 1791 వ సం

వత్సరములో దేశమున నూరివోద్యమును బయలుదేరినది. ఇరులు సంబంధము లేకుండ పోలంతు సూతరరాజ్యపద్ధతి సేగ్గులు చేసికొనిరి. రాజ్యము నంతవారంపర్యముగ సావయ నడిచి యాచారులు తిరిగి నెలకొల్పుబడినది. "సర్వవారి కావవంతి" రద్దుచేయబడినది. పట్టాభిప్రసాదనలకు పొద్దు మెంటు పద్ధతులుగ నంతరింపబడిరి. కర్తవ్య సాయకుల యధిపాత్యము లేకుదమై నుండుచియు కలుగకుండ తిరిగి కావనములు కాసింపబడినను. ఎన్నడును నైతు రిక్తి కరుణమును పొందియుండగ. పోలంతు స్వతంత్రులని రాజ్యాంగమునం దిట్టి మాగులులే చేసికొనట ప్రహ్లాద రెహ్మన్ కు లెనుకొనిన నుండెను. పూర్వము రెహ్మన్ వారు రాజ్యపద్ధతికి పోలంతు లంకరింపలేదు. రెహ్మన్ పద్ధతులకు కొవ్వం వచ్చినది. వారు పోలంతుమీఁద పడి యుండును చేసి రెహ్మన్ చెప్పిన రాజ్యపద్ధతి నంతరించుటకు నిష్పాదకబడిరి. రాజ్యాంగములో మంచి పద్ధతుల సేర్పకముకొనుటకు యత్నించుటయే గొప్ప కేర మైనది. పోలంతులో పోగొమిగిలియున్న సంగము దేశమును వారి కపరాధములైన యింకా పుల్లంపలనెగలేవును. ఈ సంగమును ప్రహ్లాద రెహ్మన్ మూలమే పంచుకొనినది. 1793-4 సంవత్సరము జనవరినెల 4 వ తేదీన చేసి కొనబడిన పద్ధతిని నెమ్మగులుల జరిగెడి.

ఇక పోలంతునకు లక్ష సంవత్సరముక్కి వేలవంతుల మైపు మిగిలియున్నది. అనగా పొద్దు రాజ్యవిధానము వారు సంగము ముందును, రెహ్మన్ ప్రహ్లాదు లేసిన కార్యము పోలంతు కనుమ్ర నుంటును కలిగించినది. కాసియప్పోయను మహాధీశుడ మెరికా కష్టమునందు పని చేసెను. ఇతడే సతయమునకు నాయకత్వము వహించి, పోలంతు కావేశము కలిగించెను. వీ రెండు నేతృత్వించి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు సునిమిత్రులనిలిచి.

యొద్దము ప్రాంగం మెంతు పోలంతు లభివృద్ధిముగో పోడి. కాని విజయమ్మి కేసులకు కలిగెను. ప్రాంపు ప్రహ్లాదభగవత్తు పోతు రెహ్మన్ సామ్రాజ్యము చేయునని పోలంతు గంతు దాక పెట్టుకొనిరి. చిరకాల నూర నింత యిచ్చును. రెహ్మన్ ప్రహ్లాద ఆస్త్రియా లేకము కాకుండ పోలంతు ప్రయత్నించిరి. కాని యిదియు ధ్వంసమయ్యెను. దేశమునందు ప్రభుల కంతకలహములు ప్రత్యేక. దేశ విమోచనమునకై యారు నెలలు ప్రాబల్యముకు తెలిచి మాగొ మాగొ పోగాడిన పోలంతు రక్తము ప్రవాహములే పోలెనది. నేన షీనించిని. నిష్ఠమై యున్న దేశము క్రమసాగుల కధన మైనది. పోలంతుదేశపు రాచగు స్థానికులు ప్రవాహములకు దగు జగలు కాసియప్పోయను రెహ్మన్ మత్తుపట్టణముకు ప్రవాహము సంపాదించిరి.

పోలంతుదేశపు కమ్మకాలము సమాపించినది. దీనిని సంకలనం దలంచినవారిలో కలెరెలు కర్పించున కొంతకాలమునకు కూడకుండి 1796 సంవత్సరము జనవరినెల 15 వ తేదీన రెహ్మన్ ఆస్త్రియాను పోలంతును యాదన సారి పంచుకొనినది. దీనికి ప్రహ్లా

యొప్పుకొనెను. ఓడపర బగు నీ మొద నమల నుత్తమున నున్న రాష్ట్రము ప్రత్యేక సంకటన వచ్చినది. ఆస్త్రియా-హంబుర్గుల క్రాకో, వారి దక్షిణ నున్న పుర తొడు గాష్ట్రములను నచ్చెను. మిగిలిన ప్రత్యేకా లైంది. పోలంబు జేయ మనస్సగులులందఱి యుత్తరించిన పొత్తాగ్య యుద్ధాభివో నుద్దమించెడిది. జేయ సంకర్షణములనుండి స్వాతంత్ర్యమును నిలుపుకొనుటకై ధానోపిగ గర్జము చుర్రా యునది. వాటితో స్వాతంత్ర్యసంకీర్తనకు పోలంబు ప్రపంచము ముసంది నుడిచివేయబడినది. పోలంబు తమ దేశమును వదిలి పోయెనులకు వెళ్లి నేలలలో చేరిరి. సెనోలియను వాడుకర్తయు క్రొంది వీరు తమ గర్జమును వీరువలె నెక్సోపానోలంగములను ప్రసరింపజేసిరి.

రష్యావ్యక్తరత్తి యగు మొరిటి ఆలిస్టాండును సలహాపొంద 1807-వ సంకర్షణములో సెనోలియను వాగ్ధాను స్వతంత్రులనుల ముగా చేసెను. దీనివలన పోలంబు యాత్ర మేల్కొనినది ముందు వెనుక లాగించింపవలెన వాగ్ధానము నిర్వహణబడినది. ప్రత్యేక సంకటనకు వచ్చిన సమగ్రతాంబు కొన్ని దినాలో చేరినది. 1809-వ సంవత్సరమునాటికి దీనియందు 15 లక్షల మనులొచ్చిరినువారి తొమ్మిది శాతము మామే నిండుగా చేర్చబడినది. ప్రాప్త దేశపు రాజ్యాంగము వంటి రాజ్యాంగ మేర్పడుపడుచున్నది. సెనోలియనుకాడ్డు అయిలు లో నెట్టబడినది. పరిస్థానాన్నిగ్గ మి నుద్దమించెడిది. మేమును యోద్ధాతము వానినిగము నిర్దుతములయెడిది. క్రొందివల ఆగర్జము దీనికి రాజాగ్ర మేములడెను. అందు జగ్గమునే ముందు, సెనోలి యనునను నిర్దుతులు.

వీరివలన పోలంబులో స్వాతంత్ర్యము వలన సంకటంబు మున్న నని పోలం బోతులు తలచెడిరి. కాని కావీ మనోగ్ర మున్నగు వారి కనుమానముగ నే యుండును. తిరిగి ప్రాగ్ధాపు మాక్సలను కలగజేయుదు నని బహిరంగముగ చెప్పినది. సెనోలియను కొద్ద నేర నే ముటుకు కావీ మనోగ్ర సమ్యుతింపలేదు.

పోలంబు దేశాధిపతులకు కాక యొకను వలంబెను. 1812-వ సంకర్షణములో సెనోలియను రష్యాపొందికి దండెత్తుదు పోలంబులో ప్రమాణము చేసెను. అప్పుడు మాడ పోలంబు తమకు స్వాతంత్ర్య మిప్పించవలసిన దని యాతని నేడుకొనిరి. 60 వేలమంది సేనలో చేరిరి. మాస్కోవగరమునకు వెళ్లిరి సెనోలియను నేన వెనుకకు మరలినపుడు వానావాధుల పడినది. వీరితో పోలు పోలంబునైకితలు కాడ ననేక బాధలకు పాల్గొని. కాని సెనోలియను వీరి మాట నైనను వలంపలేదు. తరువాత గండు సంకర్షణములకు సెనోలియను నిధికాగ ముద్దమించెడిది. వానితో పోలంబు యాగ్రాలోగ్గి మాడ చల్లగనది.

దొరపొగష్ట్రములు 1814-వ సంకర్షణములో వియన్నా నగరమునందు సగ్గ చేసి పోలంబుకు గుటింది కొంత విచారించివచ్చి, దీని నేకరాజ్యముగ చేసి తన యధికారముకొని మందుకోసలయ

నరరష్యావ్యక్తరత్తి యలిస్టాండును కొండ, ఇతడు తన యల్లిపాను మును 1811-వ సంకర్షణమునాటికి పోలంబు ప్రమాణములకు తెలియజేసెను. ప్రత్యేక పోలంబునకు వియత్తి రష్యావలన నే గాని ప్రాప్తములకు దాని మాడ తప్పెను. కాని పోలంబు నేక రాజ్యముగ నిర్మించు భావము నియన్నావర్తలో సమావేశమైన రాజ్యము లొప్పుకొనలేదు. వాగ్ధానము దేశమును సమగ్రమునకి వికరకు తీర్చానింపబడినది.

1772, 1793, 1795 సంకర్షణములందు జాగిన విభాగములలో తిన్నానిగా మొదలగు జిల్లా తిప్పుడు మాడ రష్యావారిక్రింద నే మున్నది. ఆస్త్రియా ప్రత్యేకలకు వచ్చిన భాగములలో కొన్ని మాన్యు కలిగినది. ఇది మా జనసంఖ్య 15 లక్షలు. ఈ రాష్ట్రము వాస్తవికావారు పుచ్చుకొనిరి. పోలియ ప్రత్యేక వివేచనకి భాగమును భావణంబును ప్రత్యేక ముగ్రాణములైరిక కచ్చెనది. వీరి జనసంఖ్య పది లక్షలు. మిగిలిన రాష్ట్రమును పోలంబురాజ్యముగ నిర్మించి వారిని రష్యావ్యక్తరత్తి మాక్సలముక్రింద నుండునెట్లెట్టులు జగము.

ఇంతికో వ్యవహారము ప్రాగ్ధా కాసెను. క్రాకో పట్టణ పరిస్థిరాగిన మైసెని జనసంఖ్య 61 వేలు. దీనిని స్వాతంత్ర్యము గల తిరుగు నును ప్రాగ్ధాపుత్యముగ నిర్మించి. ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఆస్త్రియాను దీని తిరుగుభావమునకు సంయు కుంకుంవల మామగట్టు వాగ్ధానము చేసెను.

ఈ రెండు రాజ్యములను పోలంబు సంతోషము కలిగినది. పోలంబు అను పేరు తిరిగి ప్రపంచమునకు నగపడినది. ఈ క్రొత్త రాజ్యములకు రాజ్యవర్ధితి మేల్కొలుపవలసివచ్చెను. దీనివలన పుచ్చుకులను వియముచుకొను నగ్రకామ ప్రలంబు కలిగినది. ప్రజలు పొగ్గ మెంటు సర్దుల సెన్నుననవచ్చును. ఇంట్లందు ప్రాప్త ప్రజలకులె వీరి కన్నునకు వచ్చు నిమ్మబడినది. జాతిమనస్తా కము లాతీతుషేన మేల్కొలుపు చేయబడినది. ప్రజలే యామగ్గ యుంబుల ముచ్చువికనవచ్చును. పరిస్థానాన్నిగ్గము ప్రతిరాస్యా తంత్ర్యము కొనగబడినది. కచ్చెనలలో దేశభావను వాడుకన వచ్చును.

తన రాజ్యముక్రిందికి వచ్చిన మాగనోలను పోలంబురాజ్య ములో తిరిగి కలుపుటకు రష్యావ్యక్తరత్తి వాగ్ధానము చేసెను. కాని యది యట్లు జరగలేదు. పోలంబుదేశ ప్రభుత్వమునకు రష్యాకున తీరిక కలతలు ప్రాగ్ధా మైసెని.

1830-వ సంకర్షణములో ప్రాప్త పట్టియను ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించిరి. దీనివలన పోలంబు కావేము కలిగినది. రష్యావారి దాగ్ధామునంద విముక్త నొందుటకు పోలు లొక్కసారి తిరుగుబాటు చేసిరి. వాగ్ధానమునంద వివేచన నీ సంకీర్ణము కాలునిమ్మగరి ప్రత్యర్థిత్వము. ఈ తిరుగుబాటు నజయలు నుల ధిమే కాని, సామానించి యావనిరి తలనెట్లెవ రొక్కనైనను

దేశ పోయి.

ఈదిన 1831 వ సంవత్సరములో తిరుగుబాటు అణచి వేయబడినది. పోలండు రాజ్యము వారసమైన తిరువార రెడ్డు ప్రహ్వ ఆస్త్రియా దేశములలోని పోలండు లలము తగ్గినది. వారు వానా బాధలను పాల్యవలసినవచ్చును.

పోలండులో స్వాతంత్ర్యము ననుభవించునుండిన క్రాకో ప్రహ్వ ప్రభుత్వము తూడ ఆస్త్రియాలో కలిసివేయబడినది. దీని నెప్పటికైన వాస్త్రియాలో కలుపుకోవలమని మాటిమాటికి పోలండును పండుగొనెన గాస్త్రియును పరుకొకరినొకరి సంవత్సరముల క్రిందటనే నాచిందిమగొనినది. దీనితో పోలండు పరిపాలనముక్రింద నుండిన పోలండు లేవనడ నంతరించినది.

ప్రహ్వరాజ్యముక్రింద నుండిన పోలండు లేవన యుగవాయు నలంకరిన లెక్కను కల్పించినమున ధయవడి కొంతనిచ్చులై యుండినది. 1861 వ సంవత్సరములో రష్యన్ పోలండునందు పెద్ద విప్లవము పుట్టి లెన్సాగ్ నా మున్నగు పూగజా లన్నిటికొనగిది వ్యాపించెను. కొలండు కాలమున బహు స్వభావులందరు కందవ యిత్రాగండున రష్యన్ ప్రకృతి యున్నది. ఇతర దేశములలో, ముఖ్యముగ నిటయియుండు, జాతీయత విజయము పొందుచుండెను. ఈ కాలముల వలన శివుడ బూడ విలయము కలగు నని పోలండులో ప్రహ్వనాగలను నుండినది. కాని దీని కవ్వము లేన లేదు. స్వదేశ ప్రభుత్వము లేదు. ధనము లేదు. కావచ్చు దీని లేకున విజయము పడలేముల సాహాయ్యములనడ కలుగవలయు నని భాించి యిదిగ రాజ్యముల సాహాయ్యమున కోరెను. కాని యొక్కరైనను సర్దు మని సాహాయ్యము చేయలేక పోయిరి.

ఆస్త్రియా సామ్రాజ్యముక్రింద నుండిన పోలండు స్థితిగతు లంత హిమముగ లేవు. 1869 వ సంవత్సరములో ప్రహ్వలను కడించబడినది. మొదల ఆస్త్రియావారు లేవన రాజ్యములలోని విజయములను సరిగ నాడరిచుకొనిచ్చిరి. పోలండు విస్తరియై యుండెడి ప్రావిన్సును కోసపును తెప్పించి, 1869 వ సంవత్సరములో కడిగిన గాస్త్రియునకు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి, దీనిలక ఆస్త్రియా సాధన తెలియునది 80 లుండి సంవత్సరముల పంపుకొను పధికమును వీరిక వచ్చి నది. కాని గాల పోస్టు మున్నగు లుట్టి సంపన్నము కడిగి నాలో నున్నందు ఆస్త్రియా సామ్రాజ్యమున కమాత్యవక పుల నలంకరించి కేసుకున కర్తి లేచ్చిరి.

ప్రహ్వరా పోలండు కేటికిని చాల బాధించుచున్నవారు. పోలండు జర్మన్ ప్రాంతలమున పోలండునొకటి వీరికి లేలనిచ్చున కేమా యిగ ఒక్కను సామ్రాజ్యములో నాయకత్వము వహించకలేక వడి యామత్వముతో నుండిన ప్రహ్వ ధయవడి సాగను.

ఈ కాలముగా ప్రహ్వను పోలండు లక్షణములను రూపు మాపుటకు నున్నట్టిది. పోలండు నిర్మయై వానాబాధలనెట్టిలేన ప్రాంతలమున వ్యాపించినది. వారంభించిరి. నుట్టియుగ ప్రహ్వ నులంకరిన కోరిక నెఱవేర్చు కొనకై కందవ పక్షము నవలంబించిరి. మొదటికి పోలిషుభాషను నొక్కయును చేయుట. జర్మనులను పోలండుకును వలస పంపించుట కందవన. వీనిలకు పోలండు వారసకమును ప్రత్యేక జాతి లక్షణములను అంతరించునది వారు కోరుచును. జర్మన్

భాషలోనే స్థిలము నడుపు చెప్పవలసినది 1872 వ సంవత్సరము వారికి యధికారు లుత్తరువు చేసిరి. రాజ్యాధిపతి వైన ప్రహ్వను జర్మన్ భాషలో చేయుటకు నిరాకరించినపుడు కొకడా దొంగలు కొట్టించిరి. 1906 వ సంవత్సరములో లక్షలగుండు విద్యార్థులు సమ్మె కట్టిరి. వీరు చేసిన యపరాధము గుఱచు గుం లేన జర్మన్ భాషలో పడి పుట్టించుట గ్రాహ్యలేదు.

పోలండులో భూములను కొని జర్మనుల కిమ్మిలకై 1843 వ సంవత్సరమున నొక సంగమేర్పాటు చేయబడినది. ఇందులకై రహదారు 7 (కొట్ట 5) లక్షల రూపాయలు వెచ్చించబడినది. పని సంపూర్ణములయిన తిరువార దీనికి కుటరెట్లు సామగ్రి కన్ను చేయబడినది. పరు నైసునడవత్సరములలో కొనబడిన రి నందలవలనను మైన్ భూమిలో నాలుగు తెల కుటలులయలంకరి స్థిరావాస చేర్చబడుచున్నది. కాని తూర్పు పక్షముల నికరభాగముల నుండి జర్మనులంబు చేయుటగ నోలంలే నచ్చునడ వాదించింది. తరువాత తూర్పు ప్రహ్వలోని జర్మనుల సుఖ్య క్రమగతమును క్షిణించ వారంభించెను.

సర్వకళా కులకూలమున్న యాధునిక ప్రపంచమున కెలాదియు నిట్టి కష్టసంపదల ననుభవించి నుండలేదు. జి కొక స్వభావ నిలమి యిదిగ పోలండు రాజ్యములను కేరెన లును కొట్టి యను జలంకరించుచున్నవారు. వీరిలో కోటి నుండిన జర్మన్ పోలిషుభాష నే మార్చుభాషగా మార్చుచున్నవారు. పోలండు వానిమునధించుట కాకావలసివచ్చినది. నేటివారికి స్వాతంత్ర్యమునా పొందినపుడ నిందుకొను వీలును నుండవలసివచ్చెను. వీరు హాడ పోలండు యని పిందుకొనక పోవుగాక కొన్ని కాలమానాస్థియులను సేవారికి వీరిలో పగము పంపించుకొను మాడన నుండు యిది యాస్త్రియా వారు ముగిసిన వారు ప్రహ్వను లోకంబకరించినవిచ్చిరి. రష్యన్ ప్రహ్వలో పోలండు జాతీయనిచ్చుచున్న లన్నియునకర్తి లెగి వానాబాధమును తెలుపవలసివచ్చెను. ఆస్త్రియాలో హాడ లేని పడిన కష్టసంపద ముండవలె ప్రకృత ప్రావిన్సు పట్టి జాతీయ నివాసమున కనుకలుము నున్నలేవన తెచ్చుచున్నది. ఎన్ని యాక్రమణల కప్పునను అంతిరానిచ్చున చావు లేదు కదా. పోలండు గృహభిక్షానలేవన మృతి విషయకరిన పక్షము ప్రాణభిక్షానలేవన నుండుము నెందున యాచుచున్నది. దేశాధిపతియను వాజ్మయ సంపదయందు నేను లేవనలేవన దిలకలేవన గా నాది కళలయందు చేయి కాన్త్రు పరిచయముగ చేయి వారంగను వైన ప్రహ్వ లందలం పోలండు. ఇదికంటె పోలండు జాతీయ లక్షణములను చేసే నివర్తన చేయవలసివచ్చెను. కలకత్తా యుదుర్మున దేశాధిపతియను కొందలం పోలిషు ద్రావ్యాలనుపట్టిక 1860 వ సంవత్సరములో కలకత్తా కేటికినడగా భూగర్భ జాతీయ చేటికిలలను రష్యన్ ప్రహ్వ ఆస్త్రియా దేశములలో చెల్లదెచ్చి యున్న పోలండు పుట్టనందుం రోగకములందు నిరంతరము కేవలం భూగర్భజాతీయ చేటికొలం లను వారిని సేవకర్తలముల కాకవించుచు సర్వకాల సర్వగత్యలందును కట్టెనొకాద్ధరణమునకు సామంతుడనున్నాడు. ప్రహ్వలతో సం గ్రామారణియనుకడనను నీ దేశ సేవాపరాధముల ప్రయత్నములు సఫలత్వము లగును గాక!

మాంటినిగ్రోచరి త్రము

కనాదో యద్యమలంబు బాల్మీకీ రాష్ట్రములలో నొక్కటగు
 మూటిగ్రీకుల పుష్టివేదమున నున్నది.
 మూటిగ్రీకులు నామ సర్వసమములకై నూరునకు, స్వేచ్ఛాసమకా
 లనామనకును స్వరాష్ట్రములకొంతైనలవాడును నగుటచే నీను
 తను ప్రకృతుండిన యోజ్యమేకస్వమునకులూ గోనకనాస్రాష్ట్ర
 మువారి స్వేచ్ఛాసమకలూ కాలునకును నుండిరి. అందులకు గోన
 కనాస్రాష్ట్రమువారు, అష్టను బాణ ప్రస్థులయు భూధులయు నీ
 దేశమునకు స్వారాష్ట్రము లేదనచేటి వీరిని సామంతులైయు
 నుంచునది. గోనకనాస్రాష్ట్రమునకు గ్రీకు సామ్రాజ్యమునకును
 పదును నుండుటచేత ముఖ్యముగ గ్రీకు సామ్రాజ్యము. కలకే నుం
 డుటచేత మూటిగ్రీకుల గ్రీకులారో సమంధ మెచ్చున నుండెను.
 అందునకు స్వేచ్ఛా ప్రభు హెచ్చున నుండిన దివలులూ ముఖ్యముగ
 బాహుగకో ప్రస్థులకాదును, వివి స్వేచ్ఛానామ సామంతులైయును
 నుండును. తొలి కాలముననున్నట్లు స్వరేణుగ్రాష్ట్రము నుండి
 నను, నెరుపగుల ప్రస్థ హెచ్చుట, కనాదో యద్యమలంబు వారిచే
 పూర్వముగ జేడించుట నెను. ఈ యువకులము మూటిగ్రీకులారి
 లిలకలముల భేదపడుటచే నీనది.

నవంబరు ౧౯౫౫ వారము

1889-వ సం. మొదలు 1516-వ సం. వరకు మాంటిస్కోలో
ఈయన శుక్రివై కలహముతోపాటు సుఖించెను. క్రీ.శ. 1421-1426 సం.
క్రొనేటి అను మాంటిస్కోరాజు కాలములో 1421-1426 సం.
లోపల 83 యేడముల బరికి హక్కు కలిగిన సురుషుల బయలు
బడిరి. అయినను, క్రొనేటి రాజు తురుష్కుల పాదను బడిరి,
యననర మగునపుడు రెండు సవనములు చేయుచు నామ వ్రకి
వర్తతో సంద చేసికొనెను. శుక్రినా రెవీ నా మైదు, పర్వయా,
అల్బుగియాతో యుద్ధము చేయుదుడనె న్ననుచునందు క్రీ.శ. 1426
క్రొనేటి అల్బుగియా సేనాధిపతితో చేరి సురుషులపైకి గోరును.
కానీ స్టాంటిపోలు రా జగు కాదన వివాదము ముగిసికొనగా
లోనికి సాగిరివుట్లు చేయుడనె. 1466-వ సం.లో క్రొనేటి
చనిపోయెను. క్రైస్తవులకు దను ఇవాన్ రా బడియెను. తురు
ష్కులు 1459-వ సం.లో పర్వయాను, పిర్కెట హక్కియా, ఆల్బీ
నిగా హక్కినినా ముగ్గురు రాజులను పట్టి దిగి బక్రి-కొల్కె-
నిగ శరణుమరినాడు. ఇంతకాలము, పహలాను లగు పర్వయాను
క్రొనేటిని ముగించి మాంటిస్కోపై తురుష్కుల దృష్టి ప్రసరించెను.
శుక్రి-ముగ్గు నగు సాలామును పానా ముగ్గురిని ముట్టించెను.
మాంటిస్కో క్రొత్తిడి కలిగెను. మాంటిస్కోపై ముగ్గువట్టుల మగు
బులి-బాక్ ముట్టించెనుడనె. తన ముగ్గువట్టుయను తురుష్కులను

విశ్వక్సేనుడు కాలయః వారిని తిరుగుబట్టి నిలువారు మరక
చేసి ముఖ్యక్షుణ్ణియు హేల్యునుగోశిని; ముఖ్యుని కొనివలయు
యని శీతవనరుల తొంగులు లేని 1490 వ సం. ౧౯ ముడించెను.
ఇతని నీమూడు ఇవాని అనంతరము రాజ్యమునకు వచ్చెను. తరు
వాత బాగనకాగడి యగు జెహమ ప్రాప్తుడు. కపిలవర్ణుడు తాను
జెహమ వారివలెని పెద్దాధికారియైనను, చివరకు తిరువున నీమూ
వరకపు కొండ జెహమచందరుల చేతనేము, కొండటి యాతడు తన
జేహమకును తన చిన్నారి ముఖ్యుడనగు చాలెలానో అను చుడిననువున
పాల్ తొజ్జలకు ప్రభులను పునఃపాల్ వై తనకు ప్రభువైయు
నానరుతువు కొమ్మనెరుచు. 1516 వ సం. ౧౯ ప్రాచీనక మయి
యూ యేర్పాడు కొండయు కొండయు ముమ్మలనో 1551 వ సం.
౧౯ను 2౦ నను. ఈ మురుగువురాజ్యాధిపతియగు కపిలము కనక
దివిది, తిరుప్పల జాబ్బయి కుని భాగ్యము పానరులరాజులనో
కూడ కళ్యాణ వర్ణమునాడు పునఃపెరిచి. ఈ పరిసరాను ప్రభులకు
చాల కష్టముగ నుండెను. తిక్కనో రాష్ట్రము లన్ని నునుకుండుకొని
యెక్కినముగో ననరుల ముడిగొట్టి యాతడు స్వాధీనవైయు
నుండుటకు వారి, అందులకును వీరు స్వాధీనవైయును ముఖ్యుగ
నగునో యని యాశ్చర్యము కొందుమంటే.

పజ్జాపా తిసేభ్యము

1516__1696

పోడి నాయకులలో నొకరు గాక, పోషకము నందించుచు
 పిండవనమునకు వచ్చుచేటి, నాయకులలో నొకరూ నుండుట
 యంతకలహము లుండునె. దేవుడొకడే నీటిలో భాగ్యభాగము నొంది
 యుండెనట నని బాధితిలవలెను; దేవునిపేరే నొకటి దేవుని
 నైతికభావములందు నొకడని నీటిలో గవ్వను నొకడని నిత్యముం
 డును. ఈయన ప్రజాప్రాతినిధ్యవిధాని యగుటచే నవ్వనాలోగి
 కృపించును. బాబిలానునది పిన్నుల ముగ్గురు నుండినపుడు ప్రాచీ
 నావే శాంతిస్థానముతో ప్రభుత్వముచేరిరి. ఈ కాలమునందు మీరు
 జైలును ప్రచారమును నొమ్ము చేసితి. గురుప్పురానినెడలిపామును
 కూరులగు మూడినీగినినాన కన్నులు కట్టుటకు నిరాకరించినందున,
 1604 న మ. లో మాంటెసిగ్రోస్సు నునప్పులను దండెత్తినపుడు కాని
 శిక్షపట్టుమునో ఓడిపోయిరి. ఈ ప్రాధికములను కూర్చున్న లతి
 శిక్షముతో ఎరియది సంతకమునకు చేరుటకు 1613 న మ. లోగి
 మరల మాంటెసిగ్రోస్సుకి వచ్చిరి. ఈ పోగు మాంటెసిగ్రోస్సు
 నుండి విడియనట ననిన వారి సంకల్పము. యుద్ధమునందుగి జయము
 జనుము లొక పైగి సంఖ్య నేనే యాధారపడి యుండినవో మాంటె

సిగ్లో లోగోని చెందిడివారే. కాని మాంటిసిగ్లో పర్వత ప్రాంతము లలో, తమ యశ్వలముల నివసయోగ మొనఁచున గుర్తిచా రపజము ము సొందిరి. తుర్కీచా రింటికి నట్లు పోవుచు నొందియుండలేదు. అరిస్టోటెల్ సాహిత్య గాయములు లెగిలెను. రెండవ నీవానియొక్క ను ముట్టి నూగురు గట్టికాయలయొక్కయు తలలు గొనిపోలుడి సెటింగి కొలయుక్క యుజులను తగిలించుటచేయె.

ఈ యపజయమునకు తురుష్కుల కపట్టి పోవుచు, మాంటిసిగ్లోనుల ప్రతిభ ప్రబలెను. 1823-వ సం. లో సాలూరుకు పాపాయన తురుష్కులవలె 80,000 వైస్యముగో మాంటిసిగ్లోనుల వ్యసము చేయ నున్నట్టి యిరువది దినము లభింపఁచుగ పోని సరికి మాంటిసిగ్లోనులను వారి ముఖ్యపట్టణ నకు తెలిపిరి తీయిచేసెను. సెటింగి వాక్యమిందుకొనెను. మాంటిసిగ్లోనులు లోలబడి; తురుష్కులకు కన్ను ముక్కికవసిన వారైరి. కాని మాంటిసిగ్లోనులు తమ జీవించిని యుద్ధములలో గొప్ప నేలలు తొలగినట్లు చేసినందువలనను స్వల్పవై వ్యాధివలనను జయుతు రనియు నిరీక్షణ కుండిన సిద్ధాంతమును మనమునందుకొని కొంత వైస్యము సాధ్యమైన వైపునండి చురల్చి తురుష్కులను ముట్టడించి వారిని వధుల జయించిరి.

మాంటిసిగ్లోనులతోను ఆశ్చర్యమునగునటు గల సరిత ధేయము వీరి వైకమర్మిహీనులను జేసి యుద్ధయుద్ధము తురుష్కులయొక్క ప్రతాపమునకు లొంగునట్లు చేసెనది. మాంటిసిగ్లోనులకును తురుష్కులకును జరిగిన పోరాటముల నెన్నఁతోచ్చిన వేలకొలది గలవు. పాఠకులకు వినుట ప్రత్యుక్త. తురుష్కులొకసారి ఆరుమెటు పాపా యుద్ధపర్వముకింద 80,000 వైస్యముగో మాంటిసిగ్లోనై కచ్చిలవుచు జరిగిన ఘోరయుద్ధములో నిమగ్నమై మరణి తురుష్కులు రెండుగమున చనిపోయిరి. మున్నూ ననుండి మాంటిసిగ్లోనులొక్క సప్తమైరి. మాంటిసిగ్లో విశేషింది పర్వతప్రదేశకు నుడుచే నెంతటి సంఖ్యగల వైరులును నచటి యుద్ధముననకింతురు. తరువాత యిరువది సంవత్సరములలో తురుష్కులు మాంటిసిగ్లోనైకే ముహూర్త దండెత్తిపోయి మోడింపఁబడిరి. ఒకయుద్ధములో చేయునది మాంటిసిగ్లోను 20 వేల మంది గల తురుష్కుల నేన నిరువది సాయలు పొందెననిరి. ఈ నిరంతర కలహములనల నొక జిల్లాలో కూసులగు మాంటిసిగ్లోను 40 మంది మాత్రమే మిగిలిరి. కాని శ్రీపురదేశము లన్నిటిలోను వీరి ప్రతాపము సాచెను. 1735-వ సం. లో మాంటిసిగ్లో రాజును మొదటి కానిలో మగడిందివలె తరిసి తమూడవ సావాకు వర్జియను యెర్రది క్రిమ్యునికే.

సావా కచ్చి జన్మకులలో స్త్రీపామ చేకొనెను. కచ్చి చక్రవర్తియైనది గొరముగ చూచెను; ఇతని దేశమునకు సాలు నకు 8000 లోలి లను వాతెను లొంగునందుడెను; తుర్కీతోడ కలహములో నంతరించిన పోరాటల యుద్ధాంధము నిమిత్తమిత్తని దేశమునకు సాలునకు 1000 దూకెట్లు నిచ్చుచుండెను. సెంటు పీటర్సు బర్బలో నన్ను వైసిగట్టికలయములో మాంటిసిగ్లో బాలురు

పశువైరుగురు విద్యాకితలు మొగురునుండెను. ఏమట్లు 1766-వ సం. లో సావా చురణించెను.

1782—1830

ఒకటవ పీఠము కనుగురుగుడు, కూసులగు, పట్టువల గల వారెను. ఈతని పరాక్రమమునలన ఆస్తినిగా గవ్య యుగ్గండుల కూడ నిగి నభూయ మేక్షించుటకు సంగయింపబడుచుండెను. అతని హేలు వైనియలు సెనోలియనుకు నావ హాయికపలుక గలిగెను 1789-వ సం. లో ఆస్తినిగా గవ్యలు ఆర్కి-వై ముద్దము ప్రకటించి నవుచు మాంటిసిగ్లోనై. పోయమును గోరెను. 1801-వ సం. లో జరిగిన టిక్కెట్టి సంధిలన పోత ప్రబలివారికింద కచ్చియు. సెనోలియను మాంటిసిగ్లోను లసాగ్యునియు వారి నణచుటకు ప్రయత్నించుటకై వాగో మిత్రిభూగను గలిగియుండట మేకకు మనియు గ్రహించెను; తన సోత కచ్చిలో మాంటిసిగ్లోలో బాటలను చేయించెన నని చెప్పెను. కాని మాంటిసిగ్లోనులు ముట్టు రాగలిగిన బాటలలో కిలకులు నూడ గుణవుగ తమ వైక రాగలనని గ్రహించి యాబాటల ననుసానుమును నిరాకరించిరి. తమ దేశములలో రాక పోకలకు తగిన సుసాములు లేమిచ్చె, తమ స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుమన్న దించు, ఆ ప్రకృతికల సాధనములను మార్చుట తనకును హానికర మనియు వీరి సిద్ధాంతము. మాంటిసిగ్లోను నీరీతిని తన్ను నిరవించి నకు జోపముచే సెనోలియను వారి దేశమును యాత్ర మార్చుటకు కలఁగెను చేసెను.

1830—1860

మొదటి పీఠము తనంతర పరిణి పురుగు. రెండవ పీఠము నిరహాసమునకు వచ్చెను. ఇతడు మహాబలియుడు. 1820-వ సం. గలిగిన యపజమును మొదలు తురుష్కులు మాంటి సిగ్లో మాటలెలపెట్టె రయిరి. 1832-వ సం. లో ఆర్మీ-నూ తిరిగి తురుష్కులకు స్వాధీన మాయెను. కాని తురుష్కులు మాంటిసిగ్లోనుల శాస్త్ర పరాక్రమములను మరచలేదు. వీరిని నయమున సాధింపవలె తమ సంకల్పముగో 1856-వ సం. లో మాంటిసిగ్లో రాజునకనుయొక్క పారంపర్యపు హక్కును తామువ్వకొనెన మనియు మాంటిసిగ్లోకు మరీకొంత దేశమును గూడ నిచ్చెన మనియు తురుష్కుల యుద్ధారమును మార్చెను మాంటి సిగ్లోను లంగీకరింపవల ముననియు తురుష్కులు మాంటిసిగ్లోనులను కోరిరి. వీరిని మాంటిసిగ్లోనులు నిరాకరించిరి. క్షుల్పదేశమున కాళపడి నుల్లములకు తలమొడ్డుల కే మాంటి సిగ్లో మార్చెనును నొప్పుకొనఁ డాయెను. తురుష్కులను తిరిగి దండెత్తి కచ్చి ప్రార్థముగ నోడిపెయిరి. రెండవ పీఠము నాలుగు కూరుడు; 6 అడుగుల రి అంగురములయొక్క గలవాడెను; కచ్చును హితుడు 1845-వ సం. వలె దేశమున గలిగిన ముముముని నితడు తన నగల నన్నిటి నమ్మి పీఠములలోంచి వ్యాసమును తెచ్చింది ప్రజలకు పంచివెట్టించెను. ఇట్టి మహామూడు 1851-వ సం.లో చురణించెను. ఈతనికి పీఠము రెండవ దాలో రా జయ్యెను.

ఇతరుల విశేషము మరెవరికీ గలవాడు కాదుచే, నిరీతి కాలములో రాజ్యాధికారము మరెవరికీకాదు మేలుచేయుటకై. ఇంద్రుడు పీఠము కాలమున శాంతముగ నుండిన కురుక్షేత్రము తిరిగి ఇంద్రుడు దానిలో కాలమున మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికి, ఓరుగల్గి పాపము కురుక్షేత్రము మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికి, కుర్గి నాకాలము ఆల్బర్టా రావును ముట్టడించెను. దానిలో కచ్చి ఆస్తియల సహాయమునకై రాయబారి పంపెను కాని రాయబారి తిరిగిరాక భూకర్మ 1450 క సం. జనవరి నెల 20 వ తేదీ రాత్రి మాంటిన్గ్రాన్డె కురుక్షేత్రము పై 17 పాపాలములు నాశనము చేసి 370 మంది గోరీకురుక్షేత్రము తలలను గలిపించెను. ఇంతలో ఆస్తి-రా కచ్చిలు కాకాస్తాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికి పాపము ముట్టడించెను. ఇది యన్నియు లక్ష్మీపైక కురుక్షేత్రమున ఆస్తిగ్రాన్డె కచ్చికి, కాని, విశేష పద్ధతి నొందెను. ఇంతకు పక్క కాలము కచ్చి, నదులు దాటుట కలది కావడము, దీనికి తోడు కుర్గియు యుద్ధము నాశ్రయ కుర్గి రువులిచ్చెను. ఈ యుద్ధము జరిగిన మూడు మాసములలోను 4,500 మంది కురుక్షేత్రము యుద్ధభూమి కచ్చికి తైరి. ఇంతకుపై నెక్కువమంది వికలాంగులైరి. 900 మంది పై పీఠము కచ్చికి, ఈ విధముగ కురుక్షేత్రములో పీఠ పోరాడిన యుద్ధము లెక్కువ మిక్కిలిగ నున్నది. వారి నన్నిటిని గూర్చియు నచిదివర, నెక్కి మానవులకును మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికి యెగురుల తీరని తోడుకమాదు, ఎన్ని యుద్ధములం దెక్కి పాపము లపజయు నొందినను కచ్చియునో, తమ వైరుల శౌర్యము నెక్కి గీయు నిరుత్సాహము గాక, యుద్ధమునకు పునఃపునఃపునయు లేయు కురుక్షేత్రము కచ్చికి మరమాన మని కూడ తోడుకమానము.

మారుల కొలది యుద్ధములం గలిగిన యుద్ధములే వైరిక కీర్తిల నుకళ్ళి మని తోడు 1850 క సం. దానిలో వైరికానమును నిర్మించుచుదలి డెను, ఇప్పటికేకనుకు మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికిలకు కీర్తిల ము లేదు. యుద్ధము నచ్చిని దీనితోడనే మూలములనుండి ప్రజలందఱు కొన్ని గంటలలో ప్రోగ్గిగురు, ప్రాచీనాయుధము లగు కచ్చిల కచ్చిల తీరికె గల యుద్ధములు. పీనికి తోడు కచ్చి కచ్చిలనుండి యుద్ధమునకు యుద్ధములలో పట్టుకొనిన యుద్ధములము లగు కీర్తిలము కుపాకులు మాండ గలవు. యుద్ధము ముగిసినతోడనే యెక్కి పచ్చికు వారు పాపము పేదలను చేపొను ముండెడివారు. దానిలో 18 మంది 80 సం. ల వయసు గల ప్రతిమానవుని వైరికు నిగ చేర్చుకొ నెను.

1850 క సం. లో క్రిమియా యుద్ధము పాపము. మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికు తప్పియుగ నుండు మనియాస్త్రియా రా కొత్తిడి చేసెను.

యుద్ధపున వినితోడనే యుత్సాహము లగు మాంటిన్గ్రాన్డె ప్రజలు కలచుమునకు కాలు ద్రవ్యముండెను; సరిమాట్లలోని కురుక్షేత్రము ను కచ్చిపాపిరి.

1851 క సం. లో దానిలో పాపమును సంపదించువును కుర్గియునకు పాపముకచ్చి కాన లోలడినతో దానికి ప్రతిఫలముగ కొంత జేయు నిష్పించెన మనియు, కుర్గిల కచ్చిలలో మాంటిన్గ్రాన్డె పాపక ముండునట్లు చేసిన మనియు చెప్పెను. ఈ పద్ధతి నిరుపది యైదు ముగ్గురులకుండెను ఇంద్రుడు పీఠము నివాసించెను. దాని నిపుడు ఇంద్రుడు దానిలో యాంగీకరించెను. ఈ విధపు శౌర్యముల పాపిలకుప్రతియులును ద్రాగ్రహణమునకు మాంటిన్గ్రాన్డె ప్రజల కచ్చికు కచ్చిించెను. జేయునకు పంతుచ్చి ప్రు లేను. పాపంత నాయకు లక్షములు తిరుగఁబడిరి. వారి నలంబుకు దానిలో కచ్చికి కచ్చి యయ్యెను.

ఇంతయు నిట్లుండెను, కుర్గిని సమతలము కురుక్షేత్రము 7,000 మంది పీనికులతో పాపము కచ్చికి ప్రాంతికజేయు పైకె పండి. ఆస్తియా కచ్చిలు దానిలో ములుకు పెడచెరి నిడెను. కచ్చికి కచ్చికి కచ్చి మూడన నెక్కియను ముక్తము పీరికి తోడుచి తమ నాకాడియును కచ్చిపాప పంపెను. దానిలో పాపము దచ్చి మిక్కిలి వైరము నడచెను. ప్రాచీనాయుధ యుద్ధము లచ్చిగ. పీనికుల కచ్చిని యుద్ధ మూర్తి మాయము. ముక్తము వచ్చింపుం తైరినే కురుక్షేత్రము మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికి కచ్చి కచ్చికి మిక్కిలి కురుక్షేత్రములను కుర్గియును చేసెను. ఎక్కడ కచ్చిగలకడ నుండు యోధు లక్కడనే కచ్చిండెడిరి. ముక్తిపాపముల పీని కచ్చిడ కచ్చికు దచ్చియన కొక నేన కావలి యుండెను. కొన్ని వాగములకు విచ్చియు యుద్ధభూమిని యాచిన యొక గూర్జ్రియ సచ్చిగా యచ్చికి కచ్చి 2,237 కచ్చియు యుద్ధ భూమియు కచ్చిట్లు చేసెను. 4,500 మంది మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికి 400 మంది ముక్తము పాపము తైరి. కురుక్షేత్రముల పచ్చి మంత కచ్చిమిది కచ్చి కచ్చి మాయెను.

1855 క సం. లో గొప్ప రాజ్యముల రాయబారు లందఱును కాకాస్తాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికు మాంటిన్గ్రాన్డె కచ్చికు కుర్గికి గల గరిపాట్ల వివాదము నాలోచించిరి. కాని కీరి తీర్పుమయు సరలము కాకపోయెను. పిచ్చికు జరిగిన తొడు యుద్ధములలో సచ్చి మయ్యెను. 1855 క సం. దానిలో ప్రాచీన కచ్చి నము 1885 క సం. కచ్చి కచ్చిలలో కచ్చి. పిచ్చి కచ్చి ము గచ్చికునుకే 1860 క సం. లో నిరీతి

ఒకటవ సికోలాన్ ప్రభుత్వము

1860-1896

డానిలోకు పిమ్మట నరసి యన్న కుమారుడగు మొదటి సికోలాన్ వింహాసమునకు వచ్చెను. ఇతఁడు కడు సమర్థుడు; ఖ్యాతిన నగరములో విద్యాక్షేత్రము మొదలు, ప్రైవేట్ భాష నతివాకవక్త్యముతో మాట్లాడెడివాఁడు. ఇతని చూచినవారిలోనితని గొప్ప లక్షణములను కనిపెట్టినవాడు లేదు. ఇతని ప్రభుత్వ మాంధ్యము ననేకురుప్పులతో యుద్ధము పోవఁగను. ఇందుమాత్రము తురుప్పులతో జయము కలిగెను. కాని తునకు ముట్టచీయెదన పంపి జరగెను. ఇం దలికొన మైన మరతులు మాంటిస్సిగోనులపై నిర్ణయింపఁబడెను. పరువా శ్లేష్ఠు గడచినతర్వాత దేశములో డొముము ప్రవేశించెను. కలరా వ్యాధింపెను. ఈసందర్భమున ప్రైవేట్ చాల సహాయము చేసిరి. వైవాగ్రహమున నిది త్వరలో కాంచి నొందినది.

కడచిన యుద్ధమునకు ఫలితముగ, నిరంతర ముండిన యుద్ధపు కట్టుబాట్లు చాల వదిలగొనింది సికోలాను ప్రాప్త్యుగా పెక్కు కుపాకులను లాటరీలో కొనెను. మూడవ పెహోలియను, బాబు, పర్వయా రాజుని మిశ్రయిలో, మఱియొక పుట్టు ప్రముఖుఁడను కలసి నేయు పెట్టుబడి పెట్టిరి. పర్వయా రాజు ఫిరంగుల కర్మగారమును నిర్మించువారి నొకనిని పంపెను. వీనిని పెహోలిగా స్థాపించిరి. ఇవి యన్నియు సమకూర్పుకొని సికోలాన్ వైదికాభివృద్ధికి ప్రాంఠింపెను. 1870.వ సం. లో క్లౌన్ వ్లానోవిక్ అనునతఁడు సైన్య శిక్షణావకతము వ్రాచు మొదలిడెను. యక్షనయము నచ్చిన ప్రతిమముజానము ఒక కుపాకరుని కొన్ని తోటలును కొనంగఁ

బడెను. వారు కుపాకులను తమ బిల్లులకన్న పెక్కుదగ్గ ప్రేమించిరి. 1895.వ సం. లో డి.వి.కా. బారు తన పేరున బహుమతిగ 30,000 కుపాకులను పెక్కు ఫిరంగులను తోటలు మున్నగువానిని అంటికొక పంపెను. డి.వి.కా. వైదిక శత్రువులు పోవఁగోరకాలో నొక మైదికొన్నత శత్రు దాయమును స్థాపించిరి. పెహోలియెదన వైదిక లండుకు కొక యుద్ధవరము కట్టబడెను. ఈ విధముగనే విద్యాభ్యాస గూడ నేర్పడి విద్య యభివృద్ధియయ్యెను. అప్పటికి ప్రయతురీ విద్య ముఖ్యముగ నెంచబడెను. కాని యుద్ధసమయములో కిరంతులు కలములకు నిరులు కత్తులను మార్చెడివారు.

1876.వ సం. లో మాంటిస్సిగోనులు తురుప్పులపై యుద్ధము ప్రకటించిరి. ఇందు కూడ పూర్వముగ జయము నొందిరి. ఈ యుద్ధ మునందు వీ రేడియాక్ట్ సముద్రదళమున ముప్పది మైళ్ల దేశమును సంపాదించిరి. ఇది యింగ్లీషువారి సహాయములన వచ్చిన దని నేటి వఱకు ప్రతిదేశభక్తుఁడును వ్లాదీమిర్ మృతివరకు నామము న్యుద్ధమొందును. దేశమునందు బాటుల విస్తృతము దేశమున కపా యుకర పను ప్రాచీన విధానిమును కడిచి, సికోలాను దేశమునందలి ముఖ్యపట్టణముల నన్నింటిని వందల బాటలతో కలిపెను. పిమ్మట మిక్రిన్తో కొకపారి కలహము కలిగెను. అన్ని మైలులను మట్ట కొనియెండుటచే లక్షియా కుక్కికన్న గొప్ప క్రీత్రు వామెను. డి.వి.యా వక్తవర్తి కుటుంబముతో చేసిన సంబంధములన మాంటి సిగ్రోకు రహస్య పరమమిత్ర మాయెను.

దుమేసియూ రాజ్యము

దుమేసియూ యూరపుదేశ మంటిటిలో ఫలవంత మయినది. ఇక్షుద్రి, బొల్గను రాష్ట్రములలో చేరెడి కాకుండుటచే 1912.13 లో జరిగిన బొల్గను యుద్ధమునందు శోకవ్రతు కలుగఁ జేసికొనలేదు. కాని చిట్టచివరకు బల్గేరియా తక్కిన బొల్గను రాష్ట్రములతో వ్యతిరేకముగ నుండినపుడు దుమేసియూ బల్గేరియాపై ండెట్టి బల్గేరియానుండి 2,85,000 మంది జనులు గల 7,609 తోపు మైళ్ల భూమిని సంపాదించఁగలిగెను. కలహము దేశమునకు పీటెర్బురుగ్గల్గెను.

ఈ దేశపు వైశాల్యము 52,700 చతురపు మైళ్లు. జనసంఖ్య 7,500,000; ఆదాయము 22,000,000 సుతరములు; బుద్ధిమము 68,000,000 సుతరములు; వ్యాపారము 41,000,000 సుతరములు; సైన్యము కాంతిపయమునందు 98,700 మంది, యుద్ధసమయము లందు 420,000 మంది; ఇందు 56,184 టన్నుల పరిమాణము గల 34 వర్షకపుష్టిములును, 56,842 టన్నుల పరిమాణము గల 36 షాధూగ బొటములు గలవు.

రెవ్యూ సామ్రాజ్యము

వ్యవ

కులకపవలె బాతులకును బాల్య కామర యావన వార్షికములు సహజావధులు. ఇప్పటి యూరపుబాతుల వీధిని

గమనించిన నీటికి తెలియుచున్న దిగ్గిరుగోరుక బాతులు గలించినది. కాని స్థానములందు కొరత బాతులు ప్రతీది విభజింపించినది. ఆ బాతుల తీర్పును దశాభేదములందున్నది. కొన్ని బాతులు యావనదళము వాటి న్ను తరిగిన్ని బాతులు యావనదళముందున్న వి.క తిగిన్ని యావన దళము పొందుచున్నవి. జన్మసూత్రి యావనదళముందున్నది. ఆ బాతియొక్క తీర్పుబులు కా దళము కాంబలమై యుండును. రుహ్య దేశమునకు యావనదళ యింకను రానున్నది. ఇదియే యీ బాతి నేనుకలుడి ముండుటకు కాంబల మయియున్నది. రుహ్యదేశ చక్రత్రము శివకేశవమఠాలో వాంధ్రమైనట్లున్నను, నిశ్చయముగ 11వ శతాబ్దమునందు పీఠను నుపశుమహానితో వాంధ్రమైన దనియెంచవచ్చును.

రక్షియసామ్రాజ్యపు వైకాల్య తథావధులు. జనసంఖ్య యతి బలశాసము. తక్కిన రాష్ట్రముల చరిత్రముల పీఠిని దీని చరిత్రమున ప్రాచుర్యము యిచ్చ గ్రంథములు నింపుటయే యగును. వైకాల్యమున ప్రీతిను సామ్రాజ్యమునకు పిమ్మట నిడియే నెద్దది. ఈ దేశ మంతయు వాదాం దేశభావముగ నున్నది. యూరపుఖండమునందు సగపాటును ఆసియాఖండమునందలి యుత్తరభాగ మంతయు నిది యాక్రమించి యున్నది. పూర్వాగ్నేయనందలి యుత్తరభాగము నంతటి నిది యాక్రమించియుండుటచే నిది యంతరితలముగా నుండును. దీని తీరములు సుందర్యములో సగముకంటె నెక్కువ కాలము ఘనీభవించియే యుండును. ఆ ప్రాంతములు పంటల కనుకూలములై కొంత కాలము నలువ మూత్రము చచ్చికబయ్యెను నవయోగపరము. ఈ సామ్రాజ్యపు వైకాల్యము 8,770,708 చతురశ్ర మైపు, జనసంఖ్య 178,869,900. ప్రజలలో నూటికి 65 గురు మూత్రమే రక్షియములు, 6 గురు పోలులు; తక్కినవారిలో కాల్వలు ఆస్థినియములు కక్షియములు టాబ్బారులు ఫిడెలు మంగిలియములు మున్నగు ననేక బాతులవారు గలరు. రహస్య గులు చాలవంది గ్రీకు చరిత్రక సంబంధించిన వైర్విప్రులు.

ఈ యఖండ నయన వికాసజేయు, జనసంఖ్యను బట్టిచూచి నచో, వాదాపు నిర్మానుష్యవర్జితమునలె రెగన్నట్లును, యూరోపు రహ్యలో, బాల్కన్ ట్లాక్ సముద్రముల నడుమ నుండు దేశము మూత్రము ప్రవాహాశక్త్యము గలది. ఇదియే కొంతకాలము ఫలవంత నయియు భూమియు నయియున్నది. 1912వ సం. పు రెక్కిలను బట్టి యంత వికాస మను దేశములో 861,045 688 ఎకరములు మూత్రమే సాగుబడిలో నున్నవి. ఈ విధముగ పశుసంరక్షణమునకు తగిన భూమి రెక్కిన ప్రదేశములలో సమృద్ధిగ నుండుటచే, 1912వ సం. లో 48,896,000 పశువులును, 74,066,000 గాలిలు మేకలు మున్నగునవియు, 18,508,000 పండులును, 83,169,000 గుజ్జుములును రహ్యదేశమునందుండినట్లు తేలినది. దీనిని బట్టి ప్రస్తుతము సంగ్రామములో పీరికి గల యాక్వికబలాధికర నిర్విచారావధులు.

వైస్వయము

రక్షియా సామ్రాజ్యములోని యాదీయా భాగములలోను యూరపునందలి ఫిన్లండులోను తప్పు, తక్కిన రహ్యలోని ప్రజలంద

అత నైది క్షిణము విధియు యున్నది. 21—45 సం. లనడిచును గలవా వందలుకు వై రెక్కిలకు పొందవలసినవాతే.

విద్య

ఒక్క శిష్యులలో తప్పు, తక్కిన రహ్యదేశ మంతటిలోను ఏవో యొక భావము నదనును ప్రాయము నేర్పినవారు నూటికి పది మందికంటె నెక్కువక లేరు.

రైలుమార్గము

1912వ సంవత్సర మారంభమున నీదేశములో 46,839 మైళ్ల రైలుమార్గము గలదు. దీనివై 1912వ సంవత్సరములో ప్రయాణము చేసిన 235,179,600 మంది ప్రయాణికులను, కొనిసోబడిన 229,283,479 టన్నుల సరకులనుండి మంతులనను 112,419,600 పసరముల యాదాయము వచ్చెను.

వర్షపు బొదెలు

1912వ సం. లో 790,076 టన్నుల పరిమాణము గలిగిన 716 పొగయోడెలును 184,108 టన్నుల పరిమాణము గలిగిన 500 పొగారణపు టోడెలును రక్షియా పశాతములో సముద్రమునై నదయములైనవి. పొగయోడెలవై 17,151 గురును సాధారణపు టోడెలవై 12,388 గురును వావితులగ నుండిరి. సముద్రమునై నీరి వా కాన్వీతి తక్కువకన్నట్లుయన్నను, శోధారతక్కినములగు సరస్సులలోను నదలలోను నింతకు మించిన పరిమాణము గల నారలును వానికి తగినంతమంది వావితులును నుండుట కవకాశము గలదు.

ఉదాహరణ వ్యయములు

1912వ సం లో 800,000,000 నరరముల యాదాయము వచ్చెను; శరీరులు 945,000,000 నరరములు; 268,000,000 నరరముల వర్తకము జరగెను; వైనికస్యమును 2,82,20,000 నరరములు; నాకావ్యయును 26,149,294 నరరములు.

నిర్బంధ వైనికస్యము

కాంతి సమయమునందు 15,00,000మంది వైనిక బంధుర; యుద్ధసమయములందు వీరికి రోడు మొదటి రెండు మంత్రిలోను మూత్రము 19,25,000మంది వైనిక లభికముగా నుండురు. అసాధారణ సమయములందు విశేష వైస్వయము సమకూడుట కవకాశము కలదు.

పౌరవాదశము

వాదాభిప్రాయము	విదేశీయ విద్యుర	విదేశీయ విద్యుర
యూరపుభాగము	8	7
బాల్కన్ ప్రాంతము	11	4
ఆస్ట్రీయ ప్రాంతము	6	11
ప్రాంత ప్రాంతము	6	6
ఇతరమైన ప్రాంతము	4	11
విస్తారము	96	45
టాబ్బాకో బొట్టు	28	11
సర్వేయము	29	11
మొత్తము	176	78

ఇటలీ సామ్రాజ్య చరిత్రము

ఇటలీ సామ్రాజ్య ప్రాచీన చరిత్రము అత్యంత హాకర మయినది. ప్రస్తుత చరిత్రము క్రీ.శ. 176వ సం. తో ప్రారంభ మగును. హనరీయను బలమును బహుసీనినిగి చేసిన ఒహోవ గను వాతకుఁ డీ కాలములో నిటలీపైకి దండెత్తి వచ్చి యిటలీకి రా జయ్యెను. సుల్తాన్లకు సంరక్షకములగు పర్షియను నీ రాజ్యము తిమిహోగ్ ది గ్రేటరు అట్టోగకు సంరక్షకుల కు మయ్యెను. పర్షియను బిజాం లైన్ నేవలనల వీరు జయింపబడుటచే, ఇటలీ తూర్పు చక్రవర్తుల పరిపాలనములోనికి వచ్చెను. 662వ సం. లో లాంబార్డు లను సోక జగ్గునకానికి చేసిన ఆల్ఫ్రెయిన్ అను రాజు పోయెను వది ప్రాంతముల దేశమును స్వాధీనము చేసికొని పొందినాను ముఖ్యపట్టణముగ చేసికొనెను. ఈ లాంబార్డులకింద ఇటలీ యుత్తరభాగమును పిసిని ఆర్మియాలును కొన్ని సరిహద్దు జిల్లాలును చేరియుండెను. వీరికి ముఖ్యపట్టణము రావెనా. కాని యీరాష్ట్రపాలననుకందలి వారు స్వతంత్రులుగనే యుండి, 687వ సం.లో వెనిసియ ప్రజా స్వాధీనము (రిపబ్లిక్) ను స్థాపించిరి. అయినను రావెనా రోమాగ్నా లతోనాంబు, ఆర్దియోనో సముద్రతీరముకందలి వెక్కు ప్రభుత్వములును, సిసిలీయును, రోముతోకాడ వాగాల్పు ఇటలీ దక్షిణ భాగ మంతయు వీరికి స్వాధీనము కాకయే యుండెను. ఎనిమిదవ శతాబ్ద మారంభమున నీ దేశముపై బిజాంటియ ప్రభుత్వమునకు గల యధికార మంతరించెను. ఈ సందర్భమున లాంబార్డు రాజుల ఓడీ కలహములలో పోపుయొక్క యధికారము క్రమక్రమాభివృద్ధి జొందెను. అష్టోధవ రాజు నెదుర్కునదిక్రము తనకు సహాయము కావలసియుండుటచే, మూడవ ఫ్రెంక్ అను పోపు ప్రాంతల రా జగు వెనీస్ అనునాయనకు పరిశుద్ధుని చేసి రోమునకు గవర్నరుగ నియమించెను. దీనికై ప్రతిభముగ వెనీస్ రావెనా ప్రభుత్వమువారికి అయినను కేవుల నిచ్చెను. ఈ విధముగ పోపుయొక్క యధికారము హెచ్చెను.

ఒకటవ హుడ్రెసులో అను పోపుయొక్క యాహ్వానముపొంద ప్రాంతల రా జగు చార్ల మేను లాంబార్డుల రా జగు డెసిడెరియసుతో యుద్ధము నులికి యురిసి 774వ సం. న తన ముఖ్యపట్టణ మగు పొందియలో ఖయిష్ గుండుకొని వారి రాజ్యమును ప్రాంతం సామ్రాజ్యమునకు చేర్చెను. 774వ సం. లో దెనెవెంటో రాజ్య మును దక్షిణ ఇటలీయు తప్ప మిగిలిన యిటలీ యంతయు ప్రాం తుల ప్రభుత్వములలోనుండెను. 800 సం.లో చార్ల మేను పోపాల్స్ కిరిటమున ఘరించెను. కాల్డోనిజియన్ రాష్ట్రమును భిన్న మయి పోయినపుడు, ఇటలీ ప్రత్యేక రాష్ట్రాని మయి ట్యూటన్ దండయా త్రమల కాలపట్టయ్యెను.

961వ సం. లో అటో ది గ్రేటరు కలిడు రోము నీంహోవ

మునకు వచ్చి యురిచి నం. న పర్షియ మయిన రోమకసామ్రాజ్య మునకు చక్రవర్తి యాయెను. పర్షియ కేరాష్ట్రములలో సా త్తెఇటలీ మధ్యఇటలీలలోని జిల్లాలను పట్టణములును స్వాంతంత్ర్యము చెంది ప్రత్యేకపరిపాలక సంఘములుగను రాష్ట్రములుగను మారినవి. ఇట్టి స్థితిలో, వెనీస్ కలన నీయబడిన దేశములతో కూడ మధ్య ఇటలీలోని విశేషభాగము పోపుల ప్రభుత్వములలో నుండెను. ఈ దేశము పర్షియ వశేకలనయములలో వ్యాప్తి చెందెను. దక్షిణ ఇటలీలో చార్ల మేను కాలమునది నేక స్వతంత్రమండలములు లుండెను. పోమునకు కేరాష్ట్రమున నీ భాగము సిసిలీతో కూడ సరాసనులచే గాకయింపబడెను. పదునొకవవ శతాబ్దములలో నీ రెండురెండు న్యాయలకు స్వాధీన మాయెను, పిమ్మట వెక్కు సానుల దీని రాజులు మారినను, 1282వ సం. వలకు నిది ఒక క్రమముగ నే యుండెను.

ఆ సంవత్సరమున దప్పటి ప్రభుత్వ లుల ఫ్రెంచివారి యధికారమునండి సిసిలీ స్వాంతంత్ర్యము నొంది 1433వ సం. వలకు ప్రత్యే కముగ నుండెను. అది సిసిలీకు 1438 మొదలు 1503వ సం. వలకును కూడ స్వతంత్రముగ నే యుండెను. కాని, ఆ సమయమునకు సిసిలీ సిసిలీలు చెండును 1713వ సం. వలకు స్పెయినునకు సంబంధించి యుండెను. అప్పుడు యుక్రైన్ సందర్భలన నేపియ ఆస్ట్రీయా వారికిని, సిసిలీ కావాయ ప్రభుత్వనమను చెందెను. 1720వ సం.లో నిది చెండును తిరిగి ఆస్ట్రీయాకు సంక్రమించెను ; కాని 1784వ సం. లో ఆస్ట్రీయానా రోమోపుటచే స్పెయిను దేశములోని బోర్గో కుటుంబమునకు చేరెను.

ఇటలీ దేశము యొక్క మధ్యకాలపు చరిత్రము గొర్లెపు ఫురెస్టెసు అను తెగవారికి కలిగిన కలహములతోడను మధ్యఇటలీ ఉత్తరఇటలీలయొక్క విశేషములతోడను సంబంధించి ట్యునిలో స్వతంత్ర్య కేదవాని ప్రజాస్వామ్యమునకై స్థాపనను అనువాని నాయకత్వమున నొక సంఘము చేర్పజమకొనిది. ఫురెస్టెసుల పక్షమున పిజా ఆర్మీ లుండిరి. వీరికి గల వర్తకవాదపాఠముల పోటీ వీరిని యుద్ధయులలోనికి దించెను. 1284వ సం. లో మెలారి యాయొద్ద జరిగిన రోకాయుద్ధములో పిజనుల నొకలను వాతనము చేసి, 1298వ సం. న కర్జొలాయొద్ద జరిగిన యుద్ధములో కజనా వారు సముద్రముపై తమ యధికారమును నెలకొల్పుకొనిరి.

నెపోలియను యుద్ధకాలమునకును ఇటలీ యంతర్భాగముల కలహములతోడనే ఆస్ట్రీయా స్పెయిను సావాయ కుటుంబముల దుర్మత్తాత్రాగములవలననో కలనము చెండును నే యుండెను. నెపో లియను కాలమునకు సిసిలీ వెక్కు మార్పులను చెందెను. 1816వ సంవత్సరపు వియన్నా కాంగ్రెసు ఆట్టి ప్రకారము ఇటలీ పది ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగ నిలిచింపబడియుండెను.

ఈ రాష్ట్రముల యన్నిటి యొక్కయునై కుక్కానలము గలిగి ఆయా రాజధానుల ముఖ్యపట్టణము లగు నేపిలలో రోము లాం బార్డీ మున్నగు పట్టణములలోని ప్రభుత్వములవారు తలచునగు క్షుటలు పన్ను టింగ్‌డెస్, యుద్ధములు చేయుటలోడెస్ కాలుము కల్గెనున్నది. 19-వ శతాబ్దము ప్రారంభమునండి కలవాములలో ముఖ్య నాయకుడును ఇటలీ మోనీకారకుడును అయిన నుహోపురు ఘోడు స్థితిపైనున్నది 1848-వ సం. పు శ్రాంతి కలగములలో లాంబార్డీ కేసీను మున్నగు పరగణాలవారు తిరుగబడి ఆస్ట్రీయా నైస్వమున వెరోనా పర్వతము పాశ్చాత్యలిక సాన్నియా గా జను చాల్లను ఆల్బర్ట్ ఆస్ట్రీ గూర్త యుద్ధము ప్రకటించి మొదట జయించినను, పిమ్మట నోవరామ్మెన్ 1849-వ సం. వ జరిగిన యుద్ధ ములలో నోడించబడిన. అప్పు డాల్బర్ట్ తన కుమారుడైన కెక్టర్ ఇమాన్యుయలవనకు నిరంశనము కదలిపినను.

ఇంతలో పోపు రోమునండి తలమీచేయుచి, మానసి గారి బార్డీలచే ప్రభాస్వాత్య ప్రభుత్వము స్థాపించబడినది. కాని 1849-వ సం. వ పోపు శ్రాంతివారి సహాయము పడసి, వారి సంతోషానికింద 1850-వ సం. నుండి తన నిరంశనాధికారము సాగించ మొదలిడినది. సిసిలి కేసీలలోని యరాజకలగుములు కూడవలచి చేయబడినవి. కాని రహస్యపు సంఘముల మూలము తన పనిని తాము చేయుచునే యుండెను. 1859-వ సం. నం బార్డీయావారిలో శ్రాంతివాచను సార్డినియావారును చేసిన యుద్ధమునకు పిమ్మట, ఆస్ట్రీయావారు లాంబార్డీని సార్డినియా కేయవలసినవా రైరి. ఆ సంవత్సరములలో నే, రోమాగ్నా మోడెనా పార్మా ఓయాసెంజా మున్నగుచు కూడ చేయబడినవి. కాని సావాయి నిక పరగణాలను మూలము శ్రాంతివారి కేయవలసినవచ్చెను. దక్షిణమున సిసిలి యనులు కలసిపోయిరి. జనోవానుండి వెయ్యివందల సైనికులతో గారి బార్డీ సహాయముగ వచ్చి సిసిలిలో నున్న బోస్కోలో ప్రభుత్వమును ప్రాపికెను. కెక్టర్ ఇమాన్యుయల్ పతమున గారిబాల్డి యాక్టా పతుడుగ ప్రకటించబడినది. ఆగష్టునెలలో గారిబాల్డి కేసీలునకు పోయి యక్కడి ప్రభునైస్వము నోడించి రెండవ శ్రాంతియును గలుగుటకు తలమీచేసి 1-వ స్పెషెంబరున ముఖ్యపట్టణము ప్రవేశించెను. ఇంతలో సార్డినియా కూడ నీ పోరాటములో చేరి జయమును కొనసాగించెను. అంతట గారిబాల్డి తాను జయించిన భూములను రాజధానుల కప్పజెప్పి కాపిరాకు వెల్లెను.

కెక్టర్ ఇమాన్యుయల్ ఆరే పున పర్వతములనుండి సముద్ర

గర్భంము గల యిటలీదేశ సంతటికిని రాజగ ప్రకటించబడినది. కాని కేసీనుపరగణాయము రోమున రాష్ట్రమును నిలి రెండును మూలములు యటలే వినిగియుండెను. 1866-వ సం. నం బార్డీయావారిలో ప్రముఖ యుద్ధము కలిగినప్పుడు జరిగిన స్నేహసంధిలో కేసీను ఇటలీకి చేరెను. 1870-వ సం. లో ఫ్రాంకో-జర్మన్ యుద్ధము పొనగినపుడు శ్రాంతివారు తమ నైస్వములను ప్రామ్మనకు తీసికొనిపోవునపుడు పోవున కాపాడుచునే యుండిరి. అప్పుడు ఇటలీయను నైస్వములు రోమును తీసికొనెను. 30-6-1871 లో ఇటలీ ముఖ్యపట్టణము స్థాపననుండి రోమునకు మార్చబడినది. 1878-వ సం. లో విక్టర్ ఇమాన్యుయలు పనిపోగా, ఆతని కుమారుడు మొదటి హర్మన్స్ రాజ్యమునకు వచ్చెను. 1900 సం. లో నిరంశన కలగబడినది. ఇతని పుత్రుడు మూడవ కెక్టర్ ఇమాన్యుయల్ నిరంశనమునకు వచ్చెను. కొన్ని సంవత్సరములనుండి శాంతిసాపాదక మాస్ట్రీయా బ్యూనెలలో నిటలీకి గంధి యుండెను. అది యీ యుద్ధములో నిటలీ వారితో నిరంశనకలగబడినది.

ఈ దేశముయొక్క 1914-వ సం. పు లెక్కల ప్రకారము 35,000,000 వందల జనులు కలరు; 184,824,000 సవరణల పశువులు దిగువటి చేయబడినది; 86,772,000 సవరణల సవరణ పశువుల చేయబడినది; ఆకాయము 114,000,000 సవరణలు; వ్యయము 108,000,000 సవరణలు; బుణము 598,590,898 సవరణలు; 1,480,475 టన్నుల పరమాణుము గల 687 స్పీడ్ మిలరులు, 237,921 టన్నుల పరమాణుము గల 523 ఓడలును గలవు; 310,000 వందల గల ప్రధాన నైస్వమును 250,000 వందల గల మూలములను గలవు.

సౌకామలము

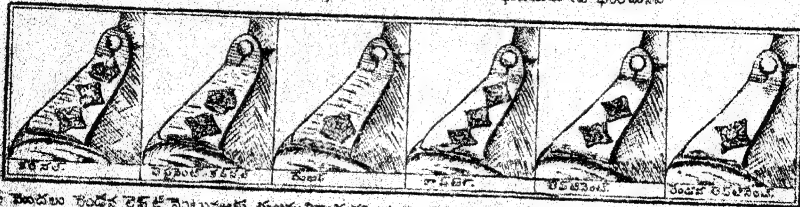
సౌకామలము	ప్రభుత్వ మున్నది	కరువు రెగిస్ట్రేషన్
యుద్ధనాకల	9	5
ఆర్థిక ప్రాజెక్టు	11	"
రైల్వే ప్రాజెక్టు	"	8
సామూలు	8	"
డిప్రెషియరులు	25	10
టార్మెంటు	76	24
సర్వేయరులు	12	8
మొత్తము	136	40

ఈ సెప్టెంబరు గొహుపీకముము హిందుజనాభి శిరస్సుమంబులలో నొక్కొక సంతకనినోదము సల్పుచునుండ భాగ్యలో నవవసుధారలెంద్రు సకలాభిపు జ్ఞా యురస్థమూలక నున్నట్లు గంధనీక కలుపున గలిగి పుము శ్రీజనార్దనా!

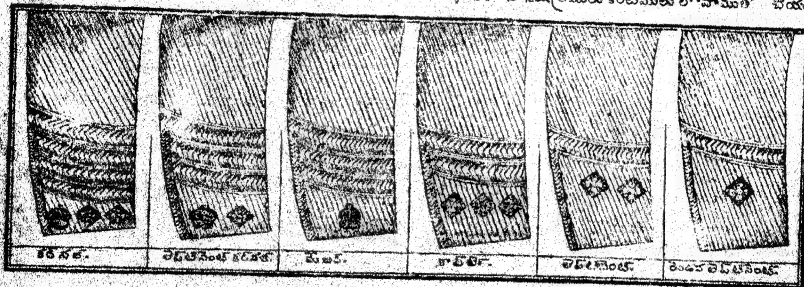
దీప్తిమన్ శైవోద్యోగ చిహ్నములు

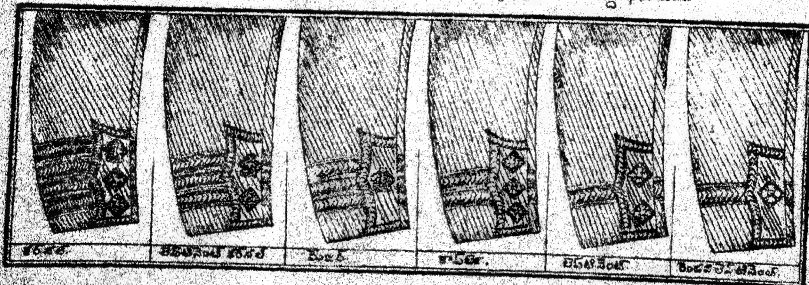
శైవోద్యోగ మొదలు ప్రాగ్దియ జనరణములకు భుజముమీద ధరించునది

కర్నలు మొదలు రెండవ దిక్కుటి సెంటునకు భుజముమీద ధరించునది, గొత్తిలలోని నక్షత్రములు కిరీటుములు లోహముతో చేయబడినవి

కర్నలు మొదలు రెండవ దిక్కుటి సెంటునకు చొక్కాకు చేతులయొద్ద ధరించునది

చొక్కాకు చేతులయొద్ద కర్నలు మొదలు రెండవ దిక్కుటి సెంటునకు చొక్కాకు చేతులయొద్ద ధరించునది
తె, కిరీటులలోని నక్షత్రములు, కిరీటుములు బియ్యపుతో చేయబడినవి.

THE EMPRESS OF RUSSIA AS COLONEL-IN-CHIEF

యోధ వేషధారిణి, రుష్యరాజ్మాత

THE GRAND-DUCHESS OLGA AS COLONEL-IN-CHIEF

యోధ వేషధారిణి, రుష్యరాజ్మాత

A RUSSIAN PRIEST BLESSING THE SOLDIERS

Cossacks crossing the Vistula on their favourite horse

అంబేద్కర్లు అజ్ఞానములను నివారించుటకు వాడుకగా

చిత్ర పటముల నివరణము

అల్పజ్ఞప్రభువు:—ఇట్టి యుద్ధ సౌకాగములో నైను అడ్డిరలు. కొన్ని ఇటాలియను యుద్ధనావలకు సేనాధిపతి. హిందూదేశమునకువచ్చి హిమాలయ పర్వతములలో బలవత్సన్నత శిఖరముల కేక్కి-పర్వతా శ్వేతగమును చేసెను.

అశ్వసేన:—ఈనైస్యము పదాతులు కనపడ కుండ వానిదామటకును, వారుపనుగిత్తునప్పుడు రక్షించుటకును, పదాతులు పోరగానే శత్రుసేనలపనుబడి జనుమును పూర్తిగా గ్రహించుటకును, శత్రుసేనల అంత యుద్ధమునకు ముందుగా తెలిసికొనుటకును, ఉపయోగింపబడును. ఈనైస్యలకు తుపాకీ, ఖర్గము, ఈశు యుండును. ఒక్కదినమునకీ నైస్యము 30 మొదలు 50 మైళ్ళు నడచును. 326 అశ్వనైస్యలు, ఒక్క-ఆఫ్రిస దు కలిపి ట్రాన్స్ అని పిలువబడును. ఇటువంటివి మూడు ట్రాపులు ఒక్క స్వాధ్వడను. మూడు స్వాధ్వడలు ఒక్క-తెవటిసంటు కర్వలు క్రిందనుండి రెడమెంటు యనిపించుకొనును. కంపమూడు రెడమెంటులు ఒక్క-జైగెడియరు జనరలుక్రిందనుంచబడి జైగెడుఅని పిలువబడును. వాలుగు జైగెడులు కలిపి ఒక్కడివి జగ్గయగును. డివిజనులో 8000 మొదలు 4000 వరకు గుట్టపుశాతులుండును.

ఆకాశ విమానములు:—యుద్ధ ప్రారంభమున ప్రాచ్యుకు 16 గాలియోడలు 834 ఆకాశవిమానములు, గ్రేటుబ్రిటనుకు 6 గాలియోడలు 250 విమానములు, జర్మనీకి 80 గాలియోడలు, 400 విమానములు, ఆఫ్రియాకు 7 ఓడలు, 100 విమానములు, రుష్యాకు 10 ఓడలు, 160 విమానములు, ఇటలీకి 8 ఓడలు, 220 విమానములు, స్వీడయాకు 20 విమానములు ఉండెను. ఇప్పుడు వైస్య దేశములవాదిన పేని సంగ్రహ నవలీమితముగా వృద్ధిచేసి యున్నాడు.

ఆంగ్ల మేజరు జనరలు:—ఇన్ని సేకలింగు అశ్వనైస్యములో శరీర మేజరుజనరలు పడువెని బాంబునంత వృద్ధిలోనికి వచ్చెను. జాబ్బాలాండ్, డబ్ల్యు.కా.యు ధములలో రాజగారిపరత్తము నాలు గొలుసులలోను, రాజగారి పరత్తమును రెండు గొలుసులలోను బడిసెను.

యుద్ధమునకు ముందు అశ్వసేనాధిపతిగా ఇంగ్లండునకు దండెను. మాన్యు యుద్ధములో, ఇంగ్లీషువారు వెనుకకు తగ్గవలసి వచ్చినప్పుడు పదాతులు పాతము కాకుండ తన యశ్వసేనతో శత్రువులను దాకి సర బాక ఫ్రెంచిగారి కపటమితమగున సహాయ మొనరించెను. సామ్రాజని మొదల శత్రువులతో దలపడి, వారి నాపి తరువాత వెనుకకు తగ్గిపోయెను.

అల్పజ్ఞ:—తెలియమురాజు. జర్మనుల బాధల ననుభవించుచున్న ప్రజలతో పాటియందు నానా కష్టములను గుఱుచుచున్నాడు. మాల్కును నగరముపై జర్మనులు శత్రువులను కాలూచున్నప్పుడు వైబిల్ దోస్త గీయు లీయనను సురక్షితమైన ప్రదేశమునకు వెళ్ళిమని ఎంతో బ్రతిమాలనలసినవచ్చెను. సాధారణ నైస్యకుని యుడుపులను ధరించి ప్రాణములు పోవునను భయము లేక రంగరంగమారెయ తిరుగుచుండును. ఈయన డిసెంబరు 17, 1907 వ సం.లో సింహాసన మెక్కెను. యూరపురాజులలో నింతపొడుగువాఁడు లేఁడు. యంత్రాదుల నడపువీధ్యను బాగుగా నేర్చెను. రెయి లింజనులను తనదేశమందు స్వయముగా నడపిన మొదటిరాజు. పూర్వము నైస్యములో కొలువుచేసెను.

తన ధర్మతో పాలు రాజీయు నానాకష్టములను పుగుచున్నది పీఠముగ్గురువిడ్డెలును ఇంగ్లండులో కర్జను ప్రభువుగారి గృహమునందుంచబడినాడు ఈమె జర్మనీ లోనొక భాగమును బవేరియాకు ప్రభువగు కార్లత్ ఖిజు డ్దారు గుమాస్తా. ఈమె జర్మన్యుములో దేవమాత యగురాణి యని పిలువబడుచున్నది.

ఆస్టిగ్నోల్ టైట్ ఆనరబిల్:— యార్కుషయకు నివాసి. జీవితమునందు వృద్ధికినప్పుటగల స్వతంత్రత పు మరెయ్యెస్సహాయమును లేదు. లండనునగర పాత శాలలో జరిగి, బాలియలు కళాశాలలో విద్యాధిపేత నమువలన జరిగి, సుప్రసిద్ధ బ్యాంక్ లు, పార్సమెంటులో బ్రవేశించి నిరుపమానశక్తి వలన ముఖ్యమంత్రి యయ్యెను. ప్రధానమంత్రిగారు ఈయనపుత్రినములలో అన్ని కడులవారి మన్మలకును బాత్రుడాయెను.

నైవ్యవిభాగములు

ఆస్టిగ్నోల్:— బ్రిటిషు సేనలో ఒక్కోరు ఆన గా 38,000 మంది నైనికులు, 152 ఫిరంగులు. కోరు రెండు డివిజనులుగా విభజింపబడియుండును. అందశ్వ సేనయు నుండును. ఫ్రెంచి ఆస్టిగ్నోల్లో 34 వేలు మొదలు 48 వేల వరకు పదాతులు, 1200 మొదలు 1800 వరకు సుష్టపుదళము, 15000 మొదలు 6000 వరకు ఫిరంగులను మాత్రమే ప్రయోగించునైవ్యము ఉండును. ఫిరంగులు 148 మొదలు 160 వరకుండును. రమ్యకోరులో 600 మంది అశ్వనైనికులు, 32,000 కాల్బలము, 4500 శతఘ్ను సేన, 152 ఫిరంగులు, ఉండును. జర్మను కోరులో 1200 గుర్రపుదళము, 30,000 పదాతులు, 6000 ఫిరంగిసేన, 160 ఫిరంగులుండును. ఆస్టిగ్నోల్ యను కోరులో:— 1600 సుష్టపుకౌతులు 42,000 కాల్బలము, 5000 శతఘ్ను సేన, 120 ఫిరంగులు ఉండును. ఈ సేనలుగాక మోటారుపైకిలు లెక్కిపోరు నైనికులు, మోటారుబండ్లమీద నుండి పోరువారు వేరుగా గలరు. బ్రెజిల్:

రెజిమెంటులో 2000 మొదలు 4000 వరకు పదాతులు, 500 మొదలు 1000 వరకు అశ్వసేనయు నుండును.

కంపెనీ యనగా 120 మంది నైనికులుండు పటాలము.

ఆస్టిగ్నోల్ మెడికలు కోరు:— యుద్ధములో దెబ్బలు తినినవానికి శస్త్రములు చేయుట, ఔషధముచ్చుటయు ఈ యుద్ధోగ్గియులపని. ఇంగ్లీషు నైవ్యములో 5000 మంది యుద్ధోగ్గులు, పరిచారకులునుగలరు. కానియూమెడికలు ఆఫీసుల సంఖ్య మహాసంగ్రామముచే అనేకరెట్టి ప్పుడు పెంచబడినది.

ఆస్టిగ్నోల్ నన్నుకోరు:— ఇందుండువారు కమ్మర పనివాండ్రు, కంచరపనివాండ్రు, ఫిట్టరులు, వీలరులు, కాలరుమేకరులు, గుమాస్తాలు మొదలయినవారును వారిపై యుద్ధోగ్గులును. వీరికిని యుద్ధభూమినుండి తిరిగివచ్చిన తుపాకులు, ఫిరంగులు వగలరాలను మర మృతుచేయుట, క్రొత్తతుపాకులను, ఫిరంగులను, మందు గుండు సామానులను, ఇతరయుద్ధ సాకరములను క్రమ ముగా మూటలుకట్టి యుద్ధభూమికి బంపుట.

ఆస్టిగ్నోల్స్ కోరు:— భోజన పదార్థములను నైనికులకు బంపుట ఈ కోరుయొక్కవిధి. పులుగా గుడ్డలు కట్టుట, గుర్రములకు నాడాలుకొట్టుట, జీనుల నుకుట్టి సిద్ధముచేయుట వదంగిపని వీరిది.

ఇటలీరాజు:— 1869లో జన్మించెను. 1900లో జంపబడిన తనతండ్రికి ననంతరము రాజ్యాధిస్థాతయై యె్యెను. 1896లో మాంటిస్క్రి రాకుమారి (ప్రింసెస్) పెరినను పెండ్లియాడెను. ఈయనమునకు జనులను పురికొల్పుచు తేసిన ప్రసంగములు వాటిహృదయముల నమితముగా రమింపజేసినవి.

ఇవనోఫో జనరలు:— జెరోస్లావును పట్టుకొనిన జర్మను సేనానాయకుడు.

ఇంగ్లీష్ ఆర్టిలరీలు వాన్:— జర్మను నౌకా సేనాధిపతి. 40 సంవత్సరములు కొలువుజేసెను. కెయి జరుగారికి ప్రియతమము. జర్మను యుద్ధసౌకాల్యమును వృద్ధిచేసి గ్రేటుబ్రిటను బలమయిన తరువాత లోక ములో రెండవదిగా జేసినవాడు.

ఎస్టేను యుద్ధనావ

కోకోస్ కీలింగు దీవులు:—ఎస్టేన్ యుద్ధనావ యుచ్చట సిడ్నీ క్రూయిజరుచే ముంపబడెను. 1609 లో కెప్టెన్ కీలింగునలన కనుగొనబడెను. ఈ దీవులు సింహళమునుండి ఆఫ్ఘ్నిలియాకు వెళ్ళు సముద్రమార్గమునందున్నవి. ఈ లంకలు రాస్ అను స్కాటి కుటుంబము వారి హక్కు. సిడ్నీ రాస్ అనునతడు గవర్నరు. శీతోష్ణపరిరమణీయము. కాని తుపానులు ఘోరఃప్రవృత్తమున కలుగ జేయుచుండును.

ఎస్టేనుయుద్ధనావ చైనాలో జర్మనీవారిదేశమున కై యోధాహార్యురునుండి ఆగస్టునెలలో తప్పించుకొని బంగాళాఖాతములో చేరెను. దీనిబరువు 3600 టన్నులు. ఇది గంటకు 24 మైళ్ళు పరుగెత్తును. నాలుగు ఇంచు ఫిరంగులు 12 ఉండెను. చెన్నపట్టణముమీద 15 నిమిషములు గతించిన నెపైఠెబరునెల 22-వ తేది రాత్రి 9 గంటలకు సుమారు 25 ఫిరంగులను గార్చెను. బర్మా ఆయిల్ కంపెనీ వాడవి రెండు కోకినినాయులు తహకీములకు నిప్పంటించి నాశముచేసెను. హైకోర్టు ప్రాంత్యమునను, చూళిలోను, హార్బరులోని స్త్రీమరులమీదను గుండ్లు పడెను. 8 మంది జనులు మృతులయిరి. 30 మందికి గాయములు తగిలినవి. జనులు చెన్నపట్నమును భయముచేత విరువ మొదటిడిరి. ఎస్టేనునుగురించి లెక్కలేనన్ని పుక్కిటిపురాణములు బయలుదేరెను. ఎస్టేను ముచ్చటలలో దేశమంతయు ముగిసిపోయెను. సనంబరు మాసములో కోకోస్ ద్వీపమునందలి (నైర్ లెస్) తిగలేని తృప్తి సమాచారపు కార్యాలయమును పాడుచేయుటకయి ఎస్టేనువెళ్ళగా, ఆఫ్ఘ్నిలియావారి సిడ్నీయను క్రూయిజరుచే 10 నిమిషములలో నోడింపబడి, బర్మానకు రేడియోచేయబడి, కాల్పితేయబడెను. చాలమంది సైనికులకు చనిపోయిరి. ఎస్టేన్ కెప్టెన్ గు ముల్లరుకును, అందున్న జర్మను రాకొమారుడు ప్రిన్సు ఫ్రాంసిస్ జోసెఫునకు గాయములు తగులలేదు. ఖయదీలుగా బుష్కొనబడిరి. సిడ్నీ నావలో హుగ్గురు మృతినొందిరి. 15 మందికి గాయములు తగిలినవి.

ఎస్టేను 23 నావలను ముంచెను. అది కలిగించిన నష్టము 1 కోటి 50 లక్షల రూపాయలకు తక్కువ యుండెను. మారువేషము వేసికొని, సింగపూరువద్ద జెంఘెన్ అను రష్యనుక్రూయిజరును, మానుకెట్ అను ఫ్రెంచిలూ ర్మెజో ఖోటును ముంచినవెసెను. దీనిని పట్టుటకయి సముద్రముల నన్నింటిని ఫ్రెంచి, రష్యా, జపాను, ఇంగ్లీషు క్రూయిజరులు అనేకదినములు కోధించెను. జెన్సోరు, ఫిల్బాన, స్టాన్ గ్రాంటు, స్టాన్ మథెసన్, షిప్లూబ్, ఇండస్, కామాగటమారు (జపాను) కిల్లెన్, కింగు లడ్, లోవట్, రిచేరియ, ట్రాజోక్, ట్రోయల్స్, బ్రెమెరిక్ అనునావలు ముంపబడిన వానిలో ముఖ్యమయినవి. బుర్నెక్, ఎర్నస్టు, అనురెండు బొగ్గు స్త్రీమరులలోని బొగ్గు సంగ్రహింపబడి అవి ముంపబడెను. కాబింగా యను స్త్రీమరును సెయింటు ఎగ్నెట్ అనుస్త్రీమరును పట్టుకొని, వానిని ముంచక, ఇదివరకు ముంచిన స్త్రీమరులలోని నావికులను, ప్రయాణికులను సంకు కూర్పుండబట్టి దగ్గరి చేవులకు బంపివేసెను.

ఎస్టేను నావా:—తుక్కి-దేశమునకు యుద్ధాంగి మంత్రి. జర్మనీకి ముఖ్యమంత్రి. ఈ యుద్ధములోని కిరడేతుక్కినిడించెను. అశ్వసైన్యమును సడపుటయందు మంచి ప్రవేశుడు. రెండవ బాల్యను యుద్ధములో ఏడి నోపిలును బల్గేరియనులనుండి లొగికొని తిరిగి దానిని తురుష్కుల విశము చేసెను. ఇందుకయి తురుష్కు సామ్రాజ్యమునం దంతటను అభిసంధనములకు బాత్రుడాయెను.

ఎం. గయోల్స్:—ఇటలీకి విదేశాంగమంత్రి. ఈ ఇటలీ నియుద్ధములోనికి దించుటకు గారకు లయన వారిలో నొక్కఁడు.

చెర్న్ క్రాస్:—బ్రిటిషు సైనికులకు విక్టోరియా క్రాసు ఎంత యమూల్యమయినదో జర్మను సైనికులకు చెర్న్ క్రాసంత శ్రేష్ఠతమ మయినది. ఇది గొప్పయుద్ధములో జయించినప్పుడు, గొప్పశత్రువును పట్టినప్పుడు, కోటలను ఛైర్యముతో గాపాడినందుకు నొసంగఁబడు చుం

దేశీయములు. ఈయుద్ధములో 38,000 ఐరన్ క్రాసులను
కేయిజరుగాను పైబికులకు పంచివెట్టెదరు. ఈకాను
ఇనుముతోఁ జేయుబడి కొన వేడితో పూయబడి
యుండును.

ఒకూమా ప్రభువు:— జపాను ముఖ్యమంత్రి.
1888 లో జన్మించెను. జపాను నింత గొప్ప స్వాధీన
జ్వముగా జేసిన వారిలో నొక్కఁడు. కోశాధ్యక్షుడు,
విదేశాంగ మంత్రి, వ్యవసాయ మంత్రి, వర్తక వ్యా
పార మంత్రి మొదలగు పనులను జేసెను. జన్మనీతో
యుద్ధమునకు దిగి, కైయోహా రాష్ట్రమును వశము
జేసికొని, జర్మనీవారిని పసిఫిక్ సముద్రమునుండి తరి
మివేసెను. డ్రానాను బలవంతపెట్టి తన కిష్టమయిన సం
ధిని జేసికొనెను.

ఒకసా ప్రభువు:— ఇటలీరాజుగారి పితృక్షిణి
మారుడు. ఇటలీవారి యునునైనది కీయుద్ధముడు
నాయకుఁడు.

కప్పములు:— జర్మనులు పట్టుకొనిన పట్టణము
లలో నీక్రిందివిధముగా కప్పములనుగొనిరి. ఇది ప్రాచీ
నాచారముగాని ఆధునికాచారము కాదు. డబ్బులేక
పోవుటచే జెల్లియనులసేవిధముగా దోచిరిని లంఘ
నముచున్నాడు. సొమ్ము నియ్యనియెడల పట్టణములను
గాల్చి భస్మము చేసెదమనిరి.

	రూపాయలు
బ్రుసెల్సు	12,00,00,000
లీజ్ రాష్ట్రము	3,00,00,000
లీజ్ నగరము	60,00,000
లావేక్	60,000
బ్రాబంటు రాష్ట్రము	27,00,00,000
లిల్	42,00,000
అర్డెంటుయర్సు	3,00,000
మీయెన్సు	6,00,000
(1 లక్ష పిగర్లుపక్ష)	
లెమ్మ	4,20,000

రాజే, చిక్స్ నగరములు
టర్మాండి
మొత్తము. 43,27,80,000

మొట్ట 1 లక్ష పిగర్లు, 2200 గాలనుల
కొరిసియలు, 220 టన్నుల పానీయపదార్థములు,
150 టన్నుల ట్లు, 100 బ్రెస్కలులు, 10 మోటారు
నైకిలులు.

కందకములు:— మొట్టమొదట నివి కొలదిపాటి
గుంటలుగా నుండెను. ఈయుద్ధములో ననేకమైదనలు
కును భూమిలో త్రవ్వబడి ఒకకందకమునుండి యింకొక
కందకమునకు మార్గమేర్పడుటచే యుండుటయేగాక
తెలివోనులతోను, విద్యుద్దీపములతోను, వంటకు సదు
పానములతోను, పడుకకుతగిన పిల్లతోను అమర్పబడి
యున్నవి. చాలకందకములు సీమెంటుతో కట్టబడి సిద్ధము
చేయబడినట్టివి. ఈకందకముల యుద్ధము దీర్ఘకాలము
వట్టును. కందకములలోని శత్రువుల నొడిచిగాని
వారినిదాటి పోవుటకు ఎదుటివారికిమీలులేదు.

క్రవ నిర్మాణము:— యుద్ధపరికరములను నిర్మి
తులయం దిదితంతు పెన్సర్ రాగ్నారము భూలోకములో
మరెచ్చటనులేదు. జర్మనీదేశములో వెన్న ఫేలియా
రాష్ట్రములోని ఎస్సెన్ అనుపట్టణమునందీదిగలదు.
మొట్టమొదట నొక పలుసంఘమున దేని పీటర్ ఫ్రెడరిక్
క్రవ అనువానివలన స్థాపింపబడెను. ఈతనికుమారుడు
అతుకులులేనిరయలు చక్రములను జేయవచ్చెని కను
గొని ధానివలన ననేకలక్ష లాభించెను. ఆసొమ్మంతయు
నీకర్మాగారములో ఫిరంగులు చేయుపనికయి వివిధ
గింపబడెను. మూడుతరములవాఁబుట్టిబలుమున్న, పరిశ్ర
మయు నీకర్మాగారము నింతమహోన్నతస్థితికి దీసికొని
వచ్చినది. 1870లో ఫ్రెంచివారిపై పూర్ణజయమునుగొని
నది విడిఫిరంగులే!! ఈ కర్మాగారము ప్రజలపైనిక
నావిక భౌంధార మని పిలువబడుచున్నది. ఈక్రవ
నిర్మాణములో నరచదిగ కర్మాగారములు మొత్తముమీఁద
గలవు. ఒకకర్మాగారమునుండి యింకొకకర్మాగారము

వకు సామానును తీసికొని వెళ్లుటకు 30 మైళ్లపొడుగున జనరలుగా నుండెను. ఈయన గతించిన 40 సంవత్సర క్రియలు ఆవరణములో పల కలదు. ఇందు సిద్ధముచేయ బడిన సామానును బాహ్యప్రపంచమునకు తీసికొని వెళ్లుటకయి ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటుపరచుటలు 40 మైళ్ల పొడవున కర్మాగారములచుట్టున గలదు. యుద్ధ సునకుపూర్వము 40,000 పనివాండ్లను, 4000 మంది యువ్యగులును నిచ్చట పని జేయుచుండిరి. ఇప్పుడు 1,50,000 మంది పనివాండు దూరము పారు ఫిరంగు లనుమాత్రమే (అన్ని పనులనువదలి) చేయుచున్నారు. ఇవిగాక జర్మనీలోని విరి సాంతబాగ్గనలను (త్రవ్వకర్మా గారములకు పంపుటకు 10,000 మంది క్రిష్ణవారి హిలివాండుగలరు. ఆనెక్, గులసనులలో విరికె గల రోలింగుమిల్లులలోను, డైన్ హాసెక్, మాస్ బర్గ్, న్యూ బిచ్, ఎంగరు గ్రామములలో విరికున్న స్లాష్టర్స్ ను లలోను 15,000 మంది కూలివాండు పనిచేయు చుండురు. టేలుగరములో విరికున్న నౌకానిర్మాణ కర్మాగారమునందు 7000 మంది పనిచేయుచున్నారు. స్వయినులో విరు కొనిన యినువగనులలో 5000 మంది త్రవ్వచున్నారు. ఈవంశములో నాలుగవవాడగు ప్రాక్రవ్ గాకే వీరికన్నింటికిని ప్రాప్తుటరు.

క్లక్, జనరలువాక్:— 68 సంవత్సరముల వయస్సు. ప్యాలెసును పట్టుకొనుటకయి ఈయనములో కెంజరుగారివలన ఉత్తరప్రాంతునుండి 2 లక్షల పైన్య ముతో బంపబడెను. ప్యాలెసువజుకు పోగలిగినను మాత్తే వద్ద మిగిలనుండలివారే నోడింపబడి తఱిమి చేయబడెను. అందుచే కెంజరుగారియనుగ్రహమును గోలుపోయెనట.

కాశేవ జనరలు:— ఇటలీకి సర్వసేనాధిపతి 'ఇటలీకివన' రని పిలువబడుచున్నాడు. బుద్ధిశాలి, కీర్తి నొందిన సేనాధి.

కిచ్చెరు ప్రభువు:— ఇప్పటి యుద్ధాంగములట్రీ. ఇండియా కేసుసంవత్సరములు సర్వసేనాధిపతిగా నుండెను. యుద్ధమునకు పూర్వము ఈజిప్టులో కాస్టల్

జనరలుగా నుండెను. ఈయన గతించిన 40 సంవత్సర ములనుండియు పోరాడని బ్రిటిష్ వానియ్యుద్ధము లేదు. తెఫ్టిసెంటు పదవినుండి సర్వ క్రివలన నిష్క్రమణముచేసి చున్న మహానైతికపదవిని బడసెను. జోయరుయ్యుద్ధ మును సాంతముగాజూచి సోభి చేసినదీయన. అప్పుడు పార్లమెంటువారు 7 లక్షల 50 నూసాయలు బహు మతిగానిచ్చిరి. మొట్టమొదటనుండియు జర్మనీలో పోరు టకయి అనేకలక్షల పైన్యము గానలయునని గుత్తెడిగ 11 మాసములలో 20 లక్షల పైన్యమును సిద్ధముచేసి రణభూమి కంపెను. ఈయనకార్మికర్యావారాక క్రి అపారము. ఈయనములో బ్రిటిష్ విజయభారము కిచ్చెరు గారి భుజములపై గలదు. ఈయన కున్న చేతయి, విదే శీయ చిరునములకు లెక్క లేకు. నయస్సు 65 సంవత్స రములు.

క్విక్ స్టైలింగ్ ఏక్ గెన్:— ఫ్రెంచి ఏక్ పక్ష ద్వితమ విమానములలో సిఫరింగులు తీసికొనిపోబడుచున్నవి. సేలమీదనుండు శత్రు సేనలను, ఆకాశమున నెగురు శత్రువిమానములను వీరితో గాల్చెదరు.

టేలుకాలన:— బాల్టికు సముద్రతీరముననున్న టేలుహాన్సురు మొదలుకొని హంబర్గ్ వరకము నటకును త్రవ్వబడినది. ఇటీవల క్రొవ్వులు యుద్ధనావలు సయి తము నడచుటకును, లంగరు నేపకొనుటకును, రెండింటిని విశాలము చేయబడి కెంజరుగారి వలన 14 వ జూన్ 1914 న తెరువబడెను. పొడుగు 60 మైళ్లు, లోతు 360 అడుగులు, వెడల్పు క్రొవ్వుగమున 334 అడుగులు. కాలువ లోపలి భాగమున వెడల్పు 147 అడుగులు. కాలువకు మొదటను కడపటను వచ్చి లానులపొడుగు 1082 అడు గులు, వెడల్పు 147 అడుగులు, లోతు 45 అడుగులు. 60 మైళ్ల పొడుగునను కాలువ విద్యుచ్ఛక్తితో రాత్రివేళ వెలిగించబడుచున్నది. బాల్టికు సముద్రమునుండి యుత్తర సముద్రమునకు జర్మనీ తనయుద్ధనావ లన్నింటి నిప్పుకు పడునారు గంటలలో బంపగలదు. విశత్యాలమున నే యువాయము లేకుండ యుద్ధనావ లన్నింటిని ఈ కాలు వలో పట్టకొని కాపాడుకొన వచ్చును.

కేస్, కమిషోర్:—ఇప్పుడు సర్వేయింగు నావల కథపడిగా నున్నాడు. వైసా, దక్షిణాఫ్రిక, తూర్పు ఆఫ్రికాలలో యుద్ధమును చేసెను. వైకి వచ్చుచున్న నౌకాసేనాధిపతులలో నొక్కఁడు. హెల్సిగోలాండు బైటు యుద్ధములో మొదటివాడు.

కెయిజరుగారి పుత్రులు:—అరుగు రున్నారు. యుద్ధభూమియందున్న వారు (1) యువరాజు (2) ప్రిన్సు ఈటల్ ఫ్రెడెరిక్ (కర్నలు) (3) ప్రిన్సు ఆస్కార్ (5-వ బైపుగాడ్డుపటాలము) (4) ప్రిన్సు అడల్ బర్ట్ అను నాలుగువ వాడొక యుద్ధనావలో చెబ్బితిని మృతిపొందెనని వదలిగలదు. ప్రిన్సుతోఫిం అను కడపటివాడు ఒక వర్షాయము ఫ్రెంచివారిచేతిలో పడకుండ ఆకాశవిమాన మెక్కి పారిపోయెను. అయిదవవా డెచ్చట నున్నాడో తెలియదు.

కోసకులు:—రష్యాసామ్రాజ్యమునందు దక్షిణ రాష్ట్రముల సరిహద్దులలో నుండువారు. వారు లోకము లోని అత్యవైసికులలో నుప్రసిద్ధులు. ఈ సేన మొత్తము 1,80,000. వారికున్న అత్యములు 1,70,000. ఫిరంగులు 240. ప్రభుత్వము వారిచ్చిన జమీనుల ననుభవించుచు వీరు వైసిక సేవ చేయుచుండురు.

గంగాసింగునేగి:—గంగాస్వామి పటాలములలో వైసికుడు. జర్మను కందకిములలో జొరబడి అనేకమందిని తా ననేకగాయములు తినినను జంపెను. అందు కయి శ్రీరాజచక్రవర్తిగారు విప్రోయీయా క్రాసురు స్వహస్తములతో నీతని వక్షస్థలమునకు రణరంగమున గ్రుచ్చిరి.

గ్లాడ్ స్టన్ ప్రభువు:—మహా మంత్రి గ్లాడ్ స్టన్ గారి పుత్రుడు. ఇంగ్లండుకు స్వదేశాంగ మంత్రిగానుండి దక్షిణాఫ్రికాకు గవర్నరు జనరలుగా వెళ్లెను. వీరి యుద్వ్యంగ కాలముప్పుడే నిరపరాధనిరోధకమును గాంధీ గారు ప్రారంభించుటయు, తరువాత వ్యవహారము పరిష్కారమగుటయు దట్టించెను. వీరి యుద్వ్యంగ కాల మయినందున నిత్య డింగ్లండుకు తిరిగి వచ్చినారు.

గూఢాదులు:—నేపాలు దేశమునుండి వచ్చు పర్వత వైసికులు. వారి సాహసము ఘోరసిద్ధము. వారి ఖడ్గము లగు కుక్రిలతో నొకమరుజుని రెండుగా కీ ఘనకాలములో నరకగలరు. వారి తుపాకీనిరి అమోఘము. వీరి పటాలములు 10 గలవు. ఈపటాలములో వీరి మొత్తపుసంఖ్య 20,000. నిరంధరు యుద్ధమునకు వెళ్లిరి. హిందూ దేశమును ఇంగ్లీషువారికి 1814 మొదలు జయించి పెట్టుటలో వీరు చేసిన యువకారము మొద.

క్రీ, సర్ సిద్ధపు:—పది సంవత్సరములనుండి బ్రిటిషు విదేశాంగమంత్రి. ఈయుద్ధము జటాగతుండ నెన్నో ప్రయత్నములను తీరకరణస్థితిలో చేసెను. కాని ఫలము లేకపోయెను. వైకి ఆఫ్రిది గార్డర్ అను సాధారణముగా నెంతగొప్పవారికయిన నొసంగబడిన బిరుది యన కీయబడెను. జర్మనులు యుద్ధమునకు పూర్వమును, తరువాతను తేయుచున్న దురాగతముల విషయములు కొన్ని పుస్తకములను వ్రాసి పార్లమెంటువారి యెదుటను, నాగరికలోకము యెదుటను బట్టి వారిని పరిహాస పాత్రులగుగా తేసెను.

చర్చిలు విప్లవ:—యుద్ధనావాంగ మంత్రిగా నుండెను. వైస్ర్యములో గొన్ని సంవత్సరములు కొలువు చేసి, సాహసవంతుడను క్రిటి నాజించి, పార్లమెంటు మెంబరును, సహాయకార్యదర్శిగా నుద్వ్యంగములను తేసి చివరకు గొప్పమంత్రి యయ్యెను. ఈయన మేధావీ క్రినిరుపమానమైనది. లోకసంచారి యగుటచే నిసంబంధమున గొన్ని గ్రంథములను వ్రాసెను. తన తండ్రి లాస్ట రాండ్ లు చర్చిలుగారి చాక్రితమును మూడు గ్రంథములుగా రచించెను. ఇంతకును నలుబది సంవత్సరములు 1914 నవంబరు 30-వ తేది నుండినవి. ముఖ్యమంత్రి కాగల సూచనలన్నియు గలవు.

జగో, హర్ వాన్:—50 సంవత్సరములవయస్సు. జర్మను విదేశాంగమంత్రి. రాజకార్యములను నడపుట యందు ప్రవీణుడు. ఇంగ్లండునెడ యుద్ధారంభము వఱకును అనురాగమున్నట్లు నటించెను. రోములో జర్మను రాజుబారిగా గూడ నుండెను.

బాక్సను అడ్మిరలు:— మధ్యధరా సముద్రము లోనున్న బ్రిటిషు యుద్ధనౌకల కధిపతి. ఇప్పుడు నౌకా యుద్ధాంగ మంత్రికి సహాయముగా నున్నాడు.

జనోవా ప్రభువు:— ఇటాలియను యుద్ధనౌకలు కొన్నింటికి అడ్మిరలు. 1854-లో జన్మించెను. బ్రిస్టు ఫర్డ్ నామకు మృతినొందిన పిమ్మట రెండవ జనోవా ప్రభువయ్యెను.

శెల్లికో అడ్మిరలు:— ఇప్పుడు సముద్రముమీద నున్న బ్రిటిషు యుద్ధనౌకల కన్యింటికి అధిపతి. 1872 లో నౌకా సేనలో బ్రవేశించెను. ఈజిప్తీయను యుద్ధ ములోను, బాక్సరు యుద్ధములోను సముద్రముమీద ను నేలమీదను బోరెను. చైనా బాక్సరుల తుపాకి గుం టాకిటి ఈయనయూపితిత్తులలో బ్రవేశించినను బ్రతుకగలిగెను. కృలోల్ ఆఫ్ సేవి, డైరెక్టర్ ఆఫ్ సేవర్ అడ్మిరలు, మొదలగు నుద్యోగములను జేసెను. 1912 మొదలు రెండవ “సముద్రప్రభువు” గానున్నాడు. ఈయుద్ధము మొదలు కాగానే సర్వసేనాధిపత్య మొసంగబడెను. ఫిరంగులను సరిగా గురికి కొట్టుటలో స్వయముగా నతిప్రసిద్ధుడేగాక అందరు నావిక సైనికు లను ప్రవీణులనుగా జేయగలిగెను.

జోఫ్రే జనరలు:— ఫ్రెంచి సర్వసేనాధిపతి. రెండవ లెఫ్టెనెంటుగా సేనలో బ్రవేశించి, ప్యారిసు మ్యుజిలో 1870 లో బోరాడెను. టింబక్టూ పట్టణ మును బట్టుకొనినవారిలోను, ఇండా చైనాలో బోరిన వారిలోను నొక్కడు. మెడగాస్కరుకు మూడుసంవత్సరములు గవర్నరుగానుండి అధీవపుసంరక్షణములను వర్ధిల్లించెను. క్రింది వారిని పనిని జేయుచులుతుందు కనుడే యని చెప్పవచ్చును. ఫ్రెంచివిద్యాసములలో నయిదుగురు జనరలులు క్రమముగా బనిచేయలేదని యుద్యోగమునుండి తొలగించెను. గతేతకాత్రమునందు గొప్పపాపిణ్యము గలడు. ఇతనిసంకల్పము లమోఘములు. మనోదౌర్భాగము ఉక్కువంటిది. తొందరపడడు. నమ్మదిగా తనసంకల్పముల నీడేర్చును. ఫ్రెంచి సేనకారని

యందు పితృవాత్సల్యమున్నది. సముద్రములో దూకు మనినను దూకుదురు. జర్మనులను సెన్సాది నమ్మదిగా ముట్టడించుచు, కాలము తనపక్షమున నుంచుటచేత నోడించగలనను ధైర్యమును గలిగియున్నాడు.

టార్పెడో:— కెక్కుతో వేయబడిన ఆయుధము, 300 రతుల తుపాకీప్రతితోను, ముగ్గురెడపెట్టు పదార్థములతోను పాడుగబడును. ఈటార్పెడో 28 హ్యాడ్రెసు సెయిట్లు బరువును 24 అడుగుల పొడుగును గలిగియుండునుగాన నది యొకపెద్ద యింజననియే చెప్పవచ్చును. ఇది పెద్దపెద్ద యుద్ధనౌకలందున్నప్పోయరులు క్రూరుజరులు, టార్పెడోబోటులు, సెల్మెరలునుల యందును నుండు టార్పెడో గొట్టములనుండి ప్రయోగించబడుచుండును. 800 గజములు మొదలు 7000 గజములవఱకు పొడగలవు. 7000 గజములు (సుమారు నాలుగు మిలియన్లు) హేవులకు 4 నిమిషములు పట్టును. ప్రయోగించబడిన నావకుతగులగానే టార్పెడోయొక్క ముక్కు చితికి లోపలనున్న ప్రతికి నిప్పుంటింది పిడుగు వలె ప్రేలుకల్లు చేయును. అదెట్లుకు నావబద్ధలగును.

టిక అడ్మిరల్ వాక్:— జర్మనుయుద్ధనౌకాంగ మంత్రి. గతించిన 25 సం. ల నుండియు కెక్కువందల కోట్ల రూపాయలను వ్యయము జేయించి జర్మను నావికా దళమును ఇంగ్లీషువారి దళము తప్ప లోకమునందెవ్వరియముగా జేసెను. సెల్మెరలును చేయుచున్న నుష్కల్పత్రములను ప్రవేశించుచున్న దీయనయే.

టిర్విట్ కెప్టెన్:— హెలిగ్ లాంకు జైటు యుద్ధములో జర్మనునావలను ముచిన ఆంగ్ల నౌకాధిపతులలో నీయన యొక్కడు.

ట్రీప్లీ:— 19 వ శతాబ్దములో జర్మనుదేశ చరిత్రము అనునొక సుప్రసిద్ధగ్రంథమును వ్రాసి వచ్చిన కెక్కుడు. ఈయనవ్రాతలు జర్మనులలో దేశభక్తి నమితముగా బురికొల్పినవి. 1894 లో బుక్తను. ఇతడు 1896 లో మృతినొందిన.

జెల్లెను. ఎం:- ప్రాంతమునకు యుద్ధాంగముగ
గను, అధినివేశ మంత్రగను నుండెను. 1905వ రాజీనా
మా నొసంగును. యుద్ధారంభమున విజృంభణముగ
గా నెప్పుకొనబడియెను ఈతడవన జర్మను ప్రభుత్వము
నాటికి బహుశంతుకము. ఫాసాదానంబుధమున ఇంగ్లీషు
వాటికిని ఫ్రెంచివాటికిని గొప్పతగవును పరిష్కరించి
అంగ్లో-ఫ్రెంచిమిత్రులకి కాగుడుడయ్యెను.

దైవమైటు బాంబు:- బిక్క-బాంబు 90 రతు
లుండును. శత్రుసేనల బలిమార్పులకు, కర్మాగారముల
గూల్పుటకు, నం తేనల ధ్వంసము చేయుటకు, నగరము
లను నాశము చేయుటకు వివి యుపయోగింప బడును.
వైమానికులకు మూడుముప్పులు గలవు. (1) అకస్మా
త్తుగా వారివిమానము నిర్వాణాగోపమువలన గూలుట.
(2) శత్రుఫిరంగులు తగిలి నాశపరుగుట (3) విమాన
ములోనున్న తుపాకీమండే ప్రేలి విమానము భస్మ
మగుట. కాని యీ యుద్ధమందు వైమానికులు చేయు
చున్న సాహసకార్యములు వర్ణనాతీతములు.

నికోలస్. గ్రాండ్ డ్యూక్:- రష్యా సర్వసేనాని
రుష్యాచక్రవర్తికి ద్విగిరికి జ్ఞాతి. అత్యవై న్యాధిపతులలో
గొప్పప్రభావతి గలను. పూర్వములను పన్నులయంద
ద్వితీయము. ఇదివఱకు పెక్కు- గొప్పవైనికోవోగ్
ములను తేసెను. ఈయధిముగ్ మిత్రమండలివారి ఆశ
లన్నియు ఈయనమీదఁ గలవు. వయస్సు 58 వత్స
రములు

సిమ్లీ:- జర్మనీలో బుట్టినవాడిలో సలిసాహపికుఁ
డయిన వ్రాతగాడు. ఆధునిక జర్మను విజ్ఞానము లోక
మంతలను ప్రసరింపవలయునను సిద్ధిమాలిన తలం
పులకును, ప్రయత్నములకును ఈతని వ్రాతలేమూలా
భారములు. 1844 లో జన్మించెను. బాన్-విశ్వవిద్యా
యమునకు దుపాధ్యాయులగుగా ముండెను. పుట్టినపుటి
నుండియు నేదో జీవితకాలంబు బాధ్యుఁ డనిపొనుచుండెడి
వాడు. 1900 వ సం.లో నికొడన్స్ తైత్తద్యాయమును
నందు కీర్తితేజుం దామెను.

సాకాఫిరంగులు:- 16 ఇంచి ఫిరంగులు 22
మైళ్ళు, 15 ఇంచి ఫిరంగులు 15 మైళ్ళు 21 మైళ్ళు
13. 5 ఫిరంగులు 12 మైళ్ళు, 12 ఇంచివి 10 మైళ్ళు,
11 ఇంచివి 10 మైళ్ళు, 9.4 ఫిరంగులు 9 మైళ్ళు, 9.2
ఫిరంగులు 9 మైళ్ళు 8.2 ఇంచివి 8 మైళ్ళు, 7.5 ఇంచివి
7 మైళ్ళు 6 ఇంచివి 6 మైళ్ళు దూరమును సోపును.

సాకాఫేనాఫికారి పదవులు:- మొదటివానిని
'అడ్మిరల్' అధి దిగ్గిట్' అని పిలిచెదను. రెండవవాడు
అడ్మిరల్ అతనిక్రిందివాడు వ్రైస్ అడ్మిరల్. ఇంతకు
తక్కువద్రాజ్ అడ్మిరల్, దీనితరువాతికి కమ్మిజోర్,
పిన్ను కెప్టేన్, కమాండర్, లెఫ్టినెంటు, సబ్ లెఫ్టె
నెంటు, అను నధికార పు పదవులు గలవు.

పల్లిన జనరలు:- మార్చి యుద్ధమునకుముందు
మూడవ అగ్రికోరుకు వై న్యాధిపతిగా నియమింపబడెను.
ఇచ్చట తనసాహస కార్యములవలన ఫర్ జాఫ్ ఫ్రెంచి
గారు వ్రాసినట్లు మంచి శక్తి సమతుషని ప్రకటించ
గలిగెను

ప్రతాపసింగు; చుహారాజానక్:- ఇదాగుచుహా
రాజు. దోధాపురమునకు రాజప్రతినిధిగా నుండెను.
వై నా యుద్ధమునందును, ప్రరాదండయాత్ర యందును
మరియితర యుద్ధములలోను బోలిన రాజపుత్ర సింహ
ము. 70 వండ్లు నిండినను జర్మనీమీద సోదరుల తపవిధి
యని, యనేక కష్టములను గుడుచుచు పశ్చిమ రణా
రంగము నందున్నాడు.

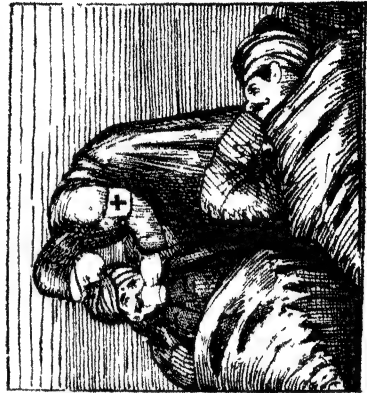
పింఛములు:- చచ్చిపోయిన, లేక రోగమువలన
గాని బెల్లెపలనగాని మృతికొందిన నావికుల లేక సైని
కుల భార్యలకు వారము 1-కి రూ 5-10-0 లు, వారి
మొదటి బిడ్డకు వారము 1-కి రూ 8-12-0 తరువాత
నున్న బిడ్డలకు తల 1-కి రూ 1-14-0 లు పింఛముగా
నొసంగబడును. మరీ దారిద్ర్యపు క్షిణిలో నుండి వృద్ధా
ప్యవేషన కష్టపింపారు పింఛము చేసికొనక భార్యకు
వారము 1-కి రూ 9-8-0 ల వరకు పింఛ నొసంగ
వచ్చును. ఈవై లోకి పేటాకనిని వృద్ధి చేసికొనవచ్చు

CARRIED INTO THE OPERATION ROOM

పైకితుడు శస్త్రాంశుయ్యుగాని నొంపోలకట

GIVING HIM MEDICINE

కోమిథ్ ముసంగ దుం

A WOUNDED SOLDIER CARRIED FROM THE FIELD

కాయపడిన సైనికుడు కల్యాణముకుండి రెడ్ క్రాస్ గారితల
మంచు కండ్ల పైకికొనిపోలుతుంటు

TAKING HIM TO HIS BED ROOM

పడకనర్థ బాగ్గుడు తీర్చివేయి దుం

NURSING THE INDIANS IN ENGLAND

ఇది కొంతమంది భారతీయ వైద్యులను చూపుతుంది.

THE KING EXAMINING A WOUNDED INDIAN'S HAND

THE QUEEN CHATING WITH THE INDIANS

2౩. గాంధీజీని సత్కరించే భారతీయ వైద్యులు.

గాంధీజీని సత్కరించే భారతీయ వైద్యులు.

GERMAN PRISONERS PAYING RESPECTS
TO THEIR MAJESTIES

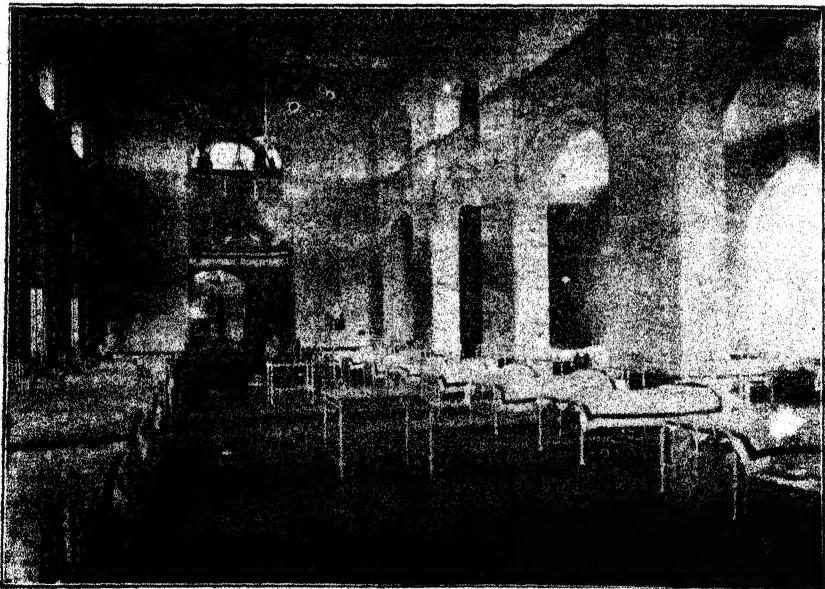
జర్మన్ ఖైదీలు బ్రిష్ కాలలో రాజదంతులను
దర్శించుకొను వస్తువు

THEIR MAJESTIES DEPARTURE

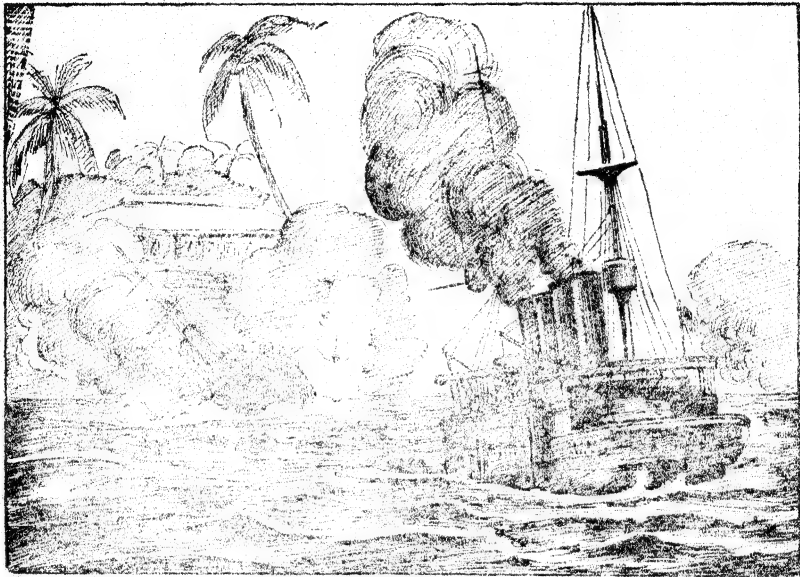

సైన్య
బాధ్యత
వహించు
సైన్య
అధికారి

THE INTERIOR OF LADY HARDINGE HOSPITAL IN LOMBAY

THE "EMDEN" DRIVEN ASHORE AND BURNT

జర్మనీ యంత్రుల యిట్లా దురుష్టతలు

THE EXPLOITS OF THE "EMDEN"

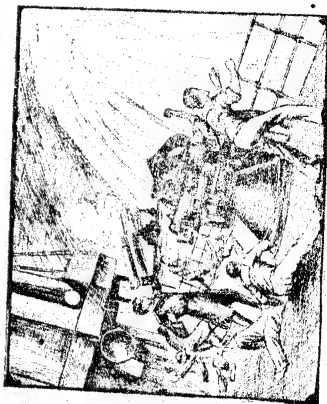
జర్మనీ యంత్రుల యిట్లా దురుష్టతలు

SURVIVORS FROM THE "EMDEN"

ఎమ్డెన్ తలలందుమంతగా బోల్చి నావికులు చిట్టచుక్కలు

THE GUNS OF THE "SYDNEY" IN ACTION

సిడ్నీ యుద్ధవాతనంతటి ఎమ్డెన్వలెద కిరంగులు ప్రయోగింపబడినట్లు

విధమున ఆపబడుచుగాని రెండు సంవత్సరముల పింఛను 555 ధూలు పెండ్లి కాగానే కట్టుముగా గవర్నమెంటు వారివలన నొసంగబడును. ఆపెట్టిల కొసంగబడు పింఛను యివ్వబడుచునే యుండును. కుమార్తెల కీ పింఛను 16 సం. ల వయస్సువఱకు, బాలురకు 14 వఱకు మాత్రమే యివ్వబడును. బాలుకు 16-వ యేటవఱకు వదపుకొన దలచెనేని అంతవర కివ్వబడును.

యధమువలన పూర్తిగా నంగవిహీనులయిన పోర్టులు, సెయిలరులకు బ్రహ్మచారులుగా నుండినేని వారము 1-కి రూ 16-8-0 లు ఉపకార వేతన మొసంగబడును. వీరిలోనే పెండ్లియయి చిక్కులు లేనివారికి రూ 12-6 0 లు వారమున కీయబడును. చిక్కులు సెయిలమున్న వానికి వారము 1-కి రూ 17-4-0 లు యివ్వబడును.

పోవు:—లోకములోనున్న రోమనుక్యాకలిక్కు మతస్థులందరికను నధ్యక్షుడు. పూర్వము యూరపుఖండమునంతయు నీపోవులు బాటనవ్రేలివూడ త్రిప్పిరి. ఇప్పుడదిపోయినను వారికి చాల ప్రాబల్యము ఈలోకములో కలదు. ఈ ప్రకృతి పోవుగానిదేరు పయన. ఈయధములో సంతతి కేయింపవలయునని చాల ప్రయత్నములు చేసినుగాని లాభము లేకపోయినది.

ఫిషరీ. లాన్సు:—1854 లో ఆంగ్ల సాకాసేనలో బ్రవేశించెను. క్రిమియను యుద్ధము, ఫ్రెన్చిస్ యుద్ధము, అల్బాన్ డియా ముట్టకులలో సముద్రసాకాధికారిగా నుండెను. తరువాత ననేకోద్గోగములను జేసి 1904 మొదలు 10 వరకును సాకాసేన కధ్యక్షు డాయెను. బ్రిటిషు యుద్ధనావల నభివృద్ధికి చెప్పుటయం దీయన జేసిన కృషి లేస్స. సముద్రయుద్ధాన భవమున నీతనికి మించినవారు లేరు. 74 సంవత్సరములు నిండినను ఈయధమారంభముకాగానే సముద్రయుద్ధాంగ మంత్రితరువాత రెండవ యుద్గోగ మొసంగబడెను. ఈయన కుమ, సముద్రయుద్ధాంగ మంత్రులుగా చనియిగానికిని డార్టెనల్లు జలసంధిని బట్టికొను విషయములు భేదాభిప్రాయము లంకురించి ఇద్దరును వారివారిపదవులకు రాజీనామానిచ్చిరి.

ఫిరంగులు.

ఫిర్లుగన్సు:—ఇవి గుట్టుములవలన లాగబడును. 1831 రతుల బరువుగల ఫిరంగి గుండ్లు మొదలు 35 రతుల గుండ్లవఱకును 5500 మొదలు 9000 గజముల దూరము ప్రయోగింపబడగలవు. మావిజరులు:—వీటినుండి విడువబడుగుండ్లు ఆకాశము వైపునకు వెళ్ళి, పగిలి, శత్రుసేనలమీద గురియును. ఇందు 300 సీసపు చివ్వగుండ్లుండును. ఈగుండ్లు వైవానికేంటు కొంచెము ఎక్కువగా బరువుండును. ఇంతకంటె పెద్ద గుండ్లను ప్రయోగించు ఫిరంగులను సావి అల్పి, లాని పిలిచెదరు. గుండు బరువు 60 మొదలు 90 రతులు. పోవుదూరము 10,000 గజములు. నీకాల్బిల్లి:—ఈ ఫిరంగులు కోటలను ముట్టడించుటయందు ప్రయోగపడును. వీనినుండి 250 మొదలు 2000 రతులవఱకు బరువుగల గుండ్లు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. జర్మనులు లీజి నామూరు అంట్వర్పు కోటలను పట్టకొనినప్పుడు 880 మొదలు 2000 రతులవరకు బంపుగల యీ గుండ్ల నుపయోగించి వానిని పట్టకొనిరి. ఈమధ్య జర్మనులును, ఫ్రాంచిసారును ఒక్కటయై బరువును 5 లబ్బునుల ఎత్తునుగలిగి, 8 మైళ్ల దూరము పోగల గుండ్లను గొప్ప ఫిరంగులనుండి ప్రయోగించిరి. ఈ విచిత్రము లోకము నాశ్చర్య మగ్నమౌనసము జేసినది. ఇట్టి పెద్ద ఫిరంగులు మోటరు బండ్లవూడ నుంచబడి కాల్పుబడుచున్నవి. వీటిని రయులుమీద మోసికొని వచ్చెదరుగాని ఏగుట్టుములును లాగలేవు. మెషీన్ గన్:—ఇది తుపాకులతో జెల్లుతోటాలనే నతిశీఘ్రముగా గాల్పును. ఒకసారి విడువబడిన తోటాల వలన గలుగు చలనము వలననే ఇంతతోటాలు యంత్రములోని కెక్కునుగాని చేతితో కూర్చనలసిన పనిలేదు. గురి బహుసరిగా నుండును. చేతితో మోసుకొని పోవచ్చును. బహుప్రాచోపద్రవ కరములను యంత్రము. నిమిషమునకు 228 తోటాలను విడువగలదు. తుపాకీ:—దీనిని అధునిక చైఫిల్ అని పిలిచెదరు. ఇంగ్లీషు పైనికుల తుపాకీలోని గుండు 2500 గజములు లేక 1 మైలు, 3 ఫర్లంగుల,

106 గజముల దూరము పోగలదు. దాని బరువు 8 రతుల 10 పౌండులు. పది తోటల నొక్క పర్యాయ మందె క్కించి యుంచవచ్చును. ఇటువంటి స్థితిలో యూరపు సేనల కన్నుంటికిని గలవు గాని ఒక్క పర్యాయము రికగలు తోటలు ఎక్కించుటకు పీలు లేనట్లుగా వారు నిర్మించుకొనిరి. తుపాకీ గుండు:—ఇది రాసి, తుక్కునాగముతో చేయబడును. ప్రేల్పుబడునప్పుడు రాసి తుపాకీ కంటుకొనకుండ పులుభాగము నిశ్చలము (మన దేశములోని అశానాశము చేయబడు అహమర్) గప్ప బడును. బ్రిటిషువారి తుపాకిగుండు 14 తులము బరు వుండును.

ప్రెంచి. ఫ్రిమ్మాల్ సర్జన్:—వయస్సు యుప్పుకు 62 సంవత్సరములు. మొట్టమొదట నాకా సేనలో ప్రవేశించి తరువాత అశ్వ సేనాద్యోగిగా పనిచేసి, బోయరు యుద్ధమునందు జనరలు బల్లరుక్రిగ దను, లాల్ బాబుక్రిగ ను బాగుగా సేవ చేసి వారి మన్ననలకు గౌరవపాడెను. 1907-మొదలు 1911 వఱకు వైస్రాయులో ఇన్స్పెక్టరు జనరలు పదవిని నిర్వహించెను. 1913లో ఫ్రిమ్మాల్ లను అశ్వసైన్యతలై నికగౌరవ మొసలబడెను. అధునిక యుద్ధవిధానమును బాగుగా నడపుటయగు దీయనతోడివారు ఇంగ్లీషు సేనాధి పతులలో బహుకొద్దిగా గలరు. ఈ యుద్ధమును నతి బాగుగా తీసి, ధైర్యసాహసములతోను నడుపుచున్నాడు.

చికనీరు మహారాజు:—ఆంగ్ల వైస్రాయునందు కర్నల్ ఇన్ ఫీల్డ్ పదవియందున్న గాజపుత్ర యోధుడు. యుద్ధభూమిలో బోరి కొంతకాలము స్వదేశమునకు నచ్చి యున్నారు. రాజ్యకార్యవైత్త. దేశమును చక్కగా పరిపాలించుటయేగాక శాసనసభను గూడ ప్రజల కొసగా ను. చికనీరులో ఎచారు లుండుటవలన బంటల సేనలు తయారు చేయబడును. వీరి బంటల సేన లిప్పుడు ఈజిప్టు, అశోరియాలలో బోరి వీరి కీర్తి నార్జించు చున్నది.

వియాటి. అడ్మిరల్:—1884లో బ్రిటిషునాకా సేనలో ప్రవేశించెను. నైలునది యుద్ధమందు, వీకి

గును పట్టుటయగును బోరెను. రెండు పర్యాయములు గాయముల దినెను. 38-వ సంవత్సరము నిండకమునుపే నైస్ అడ్మిరలు అను గొప్పపదవిని పొందెను. ఇప్పుడు మొదటి బ్రిటిషు స్క్వాడ్రను కెప్టెన్. హెల్లిగోలాండు-బైటులో అనుచు జర్మను డెప్టాయరులకు ముంది ఘనత కెక్కిన. ఇంగ్లండులో తూర్పుతీరపు పట్టణములను కొన్ని నెలల క్రిందట గాల్పుటకు వచ్చిన బ్లైచ్చెరు బర్మల గాటిల్ కూలుజరుకు ముంది, మరెముడింటికి గొప్పనష్టము కలుగజేసెను. ఈయన పర్యామెంటుకు లయోర్ యుద్ధనావలోని బాగులరు, శత్రువుల గుండుచే బ్రద్దలగుటవలన మరమ్మత్తుకలు పంపబడెను. ఈ సముద్రయుద్ధములో జయించుటవలన గియాటిగారి కీర్తి మరింత వృద్ధియయినది.

బెర్తన్ హార్వెక్. మార్ వాన్:—జర్మనీ ముఖ్య మంత్రి “సంఘటన పనికిమాలిన కాలిత్రపునుక్కలు. మేమూగజాలము. పాగిసు పట్టకొనలయును. అందుచే లక్ష్మింబర్న, బెర్లియముల గూడ సమీపమార్గమున మేము వెళ్లక తీరదు” అని జర్మను పార్లమెంటులో నుడివి జర్మను మర్యాదయందు నమ్మక మంతవఱకు గల వారి భ్రాంతిని పాడొలెను.

బోనర్ లా:—కస్సురు వేటివుల నాయకుడు అన్ని కమలవారు మంత్రులుగా నియమింపబడిన తరువాత అధిపతి మంత్రితృ మొసగబడెను. మంచివక్త. ముఖ్యమంత్రి కావలసివచ్చెను.

మందుగుండుసామాను:—ఒక్కవైనికునికి 120 తూటాలును అక్కవైనికునికి 100 ను ముందుగా ఇచ్చి యుద్ధములోని కంపురు. ఒక యగ్రేపరంగికి 21,000 మొదలు, 80,000 వఱకు సాధారణమున తూటాలులిసి కొనిపోబడును. హవిజర్ పెర్మెరంగులకు 100 రతుల మెల్లులు 50 గొంపోబడుచుండును. యుద్ధభూమి వెనుక సప్లయచేయుట కనేక దిపోలుండును. ఈ దిపోలనుగడి మందుగుండ్లు, శరీరములో రక్తమెల్లు ప్రవహించుచుండునో ఆవిధముగా నిరంతరము బంపబడుచుండును. ఫింగులు:—ఆనేక రకములవి. అన్ని రకముల ఫింగులును

జన్మియాకు 2500, జెలియమునకు 204, ప్రాన్సుకు 1000, గ్రేట్ బ్రిటన్ ఇండియాకలిపి 1070, జర్మనీ 6500, ఇటలీ 2200, రష్యా 6000, స్పెయిన్ 500, అస్ట్రీ 600, జపానుకు 2000 లును గలవు. యుద్ధారంభమునుండి ఈ సంఖ్య విశేషము పెరిగియున్నది.

మరై. జనరలు:—సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి సహ యోధ్యోగులలో నధ్యక్షుడు. జూలు యుద్ధమునందు జోరెను దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధములో అపాయకరమయిన గాయములను దినను. ఎడతెగక యెల్లప్పుడు పరిశ్రమ చేయుచుండును.

మూడవ. అడ్మిరల్:—అడ్మిరల్ జెన్రికోగారి సహయోధ్యోగులలో ప్రథముడు. ఆయన బావమరిది. 1882 ఈ జన్మయుద్ధముం దుండెను. 1905 లో నేవల్ అసిస్టెంటు కంట్రోలరువనిని తేసెను. ఇంక చాలగొప్ప పనుల నిర్వహించెను.

మాంటిస్గ్రోరాజు:—74 సంవత్సరముల వయస్సుగల సుప్రసిద్ధరాజు. యూరపులోని రాజులకందరి కంటె తక్కువభూమికలను కాని పరాక్రమమందుడు. తుర్కీని బాల్కను యుద్ధములో నోడించినవారిలో నొకడు. అప్పుడు రాజ్యమును వృద్ధి చేసికొనెను. ఇప్పుడు ఆఫ్రికామీద యుద్ధమునకు దిగెను. కవి. తన ప్రజలకు కీర్తనలను పాడుటకయి ప్రాసిద్ధులందురు. సాధారణ మయిన గుట్టమునెక్కి అనేక చోటుల సంచారము సామాన్యపౌరునివలె చేయుచుండును. ఈయన కుమార్తె ఎలేనా రాజామారి ఇటలీరాజును పెండ్లాడినది.

మారిస్. ట్రిన్పు:—జాజ్జిచక్రవర్తిగారికి దాయాది. 28 సంవత్సరముల వయస్సు. కింగ్స్ రాయల్ డ్రైఫ్టు కోర్సులో టెంటెనెంటుగానుండి గాయములుతిని మృతి నొందెను.

మూర్. రే. అడ్మిరల్:—ఇప్పుడు మూడవ సముద్రప్రభువు. ఈజిప్టు సముద్రయుద్ధమునందు కొలువు చేసెను. 1907లో నేవల్ అసిస్టెంటు పదవిని, 1908లో ఫీల్డ్ మార్షల్ పదవిని నిర్వహించెను. వయసు 63 సంవత్సరములు.

మూపూరపు. రాయ బహదూర్:—మదరాసు దక్షిణముహారాష్ట్ర ఇనుపదారి ఏజెంటుగారికి వర్సనల్ అసిస్టెంటు. ఈగొప్పపదవి లభించిన రెండవ హైందవుల డియన్.

మోనిటరులు:—లోతులేని సీటిలో బిల్లుకు సామాన్యముగా ప్రయోజముతేయుచుండు ఒక తరగతి గన్ బోటు యుద్ధనానలు. ఫిటి బరువు స్వల్పముగా నుండును. వీనిలోని 6 ఇంచి ఫిరంగులనుండి 100 రతులగుండును 5 మైళ్లదూరమునకు వేయవచ్చును. ఇంగ్లీషువారి సెనరన్, మెర్సి, హంబరను మోనిటరులు జెలియము తీరము తీరకుండి జర్మనులమీద గొల్చి వారికి బాల నష్టమును గలిగించెను.

మోల్ట్. జనరలు వాన్:—జర్మను జనరలు ప్లాఫకు ముఖ్యుడు. 1870 లో ఫ్రెంచివారి నోడించిన జనరలు మోల్ట్ కి సోదర కుమారుడు.

యుద్ధనిధులు:—ఈయుద్ధమువలన నష్టమును బొందుచున్నవారి సహాయార్థము అనేక నిధులు స్థాపింపబడినవి. ఈనిధుల కన్నింటికీ ప్రజలే ధనసహాయమును చందాలమూలకముగా జేయుచున్నారు. అందులో నీ క్రిందివి కొన్ని. (1) యువరాజుగారి యుద్ధనిధి. ఓనికింతవరకు వసూలయినసొమ్ము 4½ కోట్ల రూపాయలు భర్తలుపోయిన భార్యలకు, అనాథలయిన బిడ్డలకు, కుమారులు పోయిన తల్లితండ్రులకు, పై నికులమీద నాధారపడియున్న సామాన్య బంధువులకు ఈసొమ్ము వినియోగింపబడును. (2) మేరిరాజిగారి కుట్టుపని సమ్మేళనము. ఇందలి స్త్రీలు పై నికులకు నావికులకు వారువదిలివెళ్లిన సంసారములకు గుడ్డలనుకుట్టి ఉచితముగా నొసంగుదురు. (3) బ్రిటిష్, రెడ్ క్రాసు సొసైటీ. రణరంగమున దెబ్బతినినవారికి సమస్త యవచారములను చేయుదురు. వీరివలన వనేకవైద్యశాలలు పోషింపబడుచున్నవి. (4) జెలియము సహాయనిధి. ఆచేపు దిక్కుమాలిన ప్రజలకు సహాయముతేయునది. (5) స్పెయిన్ సహాయనిధియుబిడ్డయే (6) మేరిరాజిమారినిధి. ఇదిక్రిస్మస్ బహుమానములను పైని

కులకును, నావికులకును గతదేశంబున నెలలో పంపుటకై ప్లాపింపబడినది. ఈ రాకుమారి ఏరందరికిని మికాయిలను, పాలడబ్బాలను, పాగాకును, కొన్నిగుడ్డలను క్రైస్తవ మనీ వండుగరోజుకు పంపెను. (7) ఇండియనుసోబ్యరల ఫండు. ఇది భారత సైనికులకు ఆవరణకే మందు కావలసిన యునుపులను తినుబండారములను పంపుటకయి ప్లాపింపబడినది. (8) ఇంపీరియల్ రిలీఫ్ ఫండు. ఇది ఇండియానుండి వెళ్లిన సైనికుల సంసార పోషణమునకయి రాజ్య పత్రినిధి హాండ్లింజి ప్రభువునలన ప్లాపింపబడెను. దీనికి మహారాజులు మొదలు పేదకాపులవరకును చేతనయిన సహాయము జేసిరి. సుమారుకొక కోటి రూపాయలవరకును ఈవిధికి సొమ్ము పోగొనునది.

యువరాజు జర్నలు:—1882 లో జన్మించెను. పుట్టగాప్పులో తొలి నెలలుగా నుండెను. బాన్ విశ్వ విద్యాలయము నందభ్యసించెను. 1910 లో హిందూ దేశమును జూచినెల్లెను. ఈ ప్రయాణములను గురించి యొకపుస్తకమును సమీక్షము వ్రాసెను. ప్యాణినుపట్టు కొనుటకయి ఈయుద్ధములో బంపబడిన సేన కధ్యక్షుడు గాదుండెనుగాని సంకల్పము ఈదేరి లేదు. ఈయుద్ధములో సంత గొప్పగా బోరిక్లిరి వహించినట్లులేదు. ఇప్పుడు తూర్పురంగమున రష్యాపై బోరుచున్న సైన్యమున కధిపతిగా నున్నాడని వినికిడి కలదు.

రావిల్స్. జనరలు:—బర్మా, నూజా, దక్షిణ ప్రదేశాలలో గొలుపుచేసెను. ఇంగ్లండులో సేనానివాసములగు ఆర్మీహౌసు, సామీనబీ మైదానములలో సైన్యాధికారిగా నుండెను. 1887లో ఇండియానర్వసేనాధిపతియగు ఫర్ ఫ్రెడరిక్ రాబర్టుగారికి సహాయోద్యోగి. ఈయుద్ధములో 1915 మార్చి 9 వ తేదిన న్యూపాపెలులో జర్మనులను తన నాలుగవ సైన్యముతో తాకి వారి నా ప్రదేశమును విడిచి పోవనట్లు చేసెను.

రాయలు ఇంజనీయరు పటాలములు:— ఇందు 10,000 సైనికులు, (నావర్సు, మైనర్సు) 1000 ఆఫీసరులు గ్రేటు బ్రిటనుకు గలరు, వీరు చేయవలసిన పని యుద్ధభూమిలో కందకములు వగలురాలను త్రవ్వ

దానినిపోరు సలుపుటకయి సిద్ధముగా నుంచుట. నదులు వగలురాలుదాటుటకయి వంతెనలురక్కాలము కట్టుట, చెట్లను నడుకుట, అల్పిగాపుతగలను, అల్పిఫోనులను భూమిలో నెలకొలుపుట, తిదితర యింజనీయరింగుకనులను జేయుట. ముందుగా వీరువెళ్ళి పనిజేయవలసిన వారగుటచే ఏరిజీవిత మెల్ల పూనుగాపు యువదవములతో గూడుకొని యుండును.

రుష్యాచక్రవర్తి:—1868 మేరవ తేదీజన్మించెను. జార్జిచక్రవర్తిగారి తల్లి ఈయవత్లి ఆక్స్-చెల్లెండు. నిరంకుశాధికారియైనను ఈయుద్ధముచే ప్రజలకభేద్యమగు ప్రేమాబంధములచే బంధంపబడియున్నారు. వారికి రాజ్యపాలనమందు నూతనానుభవముల గల్గింపెను. రణరంగమునకు స్వంతగా వెళ్ళియుండును. సారాయి అమృతమును దేశములో నాపి 100 కోట్ల రూపాయలకు పయ్యి రాజాదాయమును పోగొట్టెను. ఈయొక్క సంస్కరణమాయనకీర్తి స్మృతాలములకును న్యాయపజేయగలదు. ఈయన భార్యయు, ప్రభువుపుత్రికయు, రుష్యాపటాలములలో గౌరవోద్యోగులగుటచే మోదతేషములను పటములలో ధరించియున్నారు.

రెన్నెన్ కాంఫ్. జనరలు:—జనరలు కురుపాట్లనుక్రింద జపానువారిమీద రష్యాజపాను యుద్ధములో బోరెను. అశ్వసేనాధిపత్యమునందు గొప్పనిపుణుడని ప్రతీతికలదు. యుద్ధారంభమున తూర్పుప్రదేశాలలో ప్రవేశించి జర్మనులను గూతెన్నెన్ వద్ద నోడించెను. కాని తరువాత జనరలు హిందెనుబర్చుచే పూర్తిగా నోడింపబడి తరిమివేయబడెను.

రెడ్లండు. బాన్:—ఎరిషు బాలీయ నాయకుడు. అత్యంత దేశభక్తుడు. ఇంగ్లండుకు స్వపరిపాలనము నొసంగు శాసనమును జేయించెను. ఆ శాసనము యుద్ధానంతరమున నాచరణములోనికి జేపడును. యుద్ధ మారంభమయినపిమ్మట ఇంగ్లండు దేశమంతటను దిరిగి ఉపన్యాసములిచ్చి, అనేకవేలమంది స్వదేశీయులను యుద్ధమునకు సిద్ధము జేయించి పంపెను. వారెంగ్లండుకు శాశ్వత కీర్తి నాన్వించుచున్నారు.

లక్కెంబర్ల రాష్ట్రము:—ప్రాంసు జైయము, లక్కెంబర్లకు మధ్యనున్న యొక చిన్న రాష్ట్రము. వైశాఖము 1000 మైళ్ళు. జనసంఖ్య 2½ లక్షలు. పార్లమెంటు కలదు. చాలకురాలు గ్రాండ్ డిప్యూటీ అనునామ. జర్మనులు ప్రాంసుపయిన పడుటకయి సంఘటన నుల్లం పొంది ఈ రాష్ట్రమును ప్రవేశించిరి. ఆదివారము ఆగస్టు 20వ తేదిన ఈ రాష్ట్రములో బ్రవేశించుచున్న జర్మను సైన్యము నడుటతనమోటాబుడినెక్కిరానలదని ఈమె అడ్డుముగా నిలిచెను. పిస్తోలుతో జర్మనులీమెను చంప బోయిరి. ఇది అక్రమమని ఈమెకొలుబుగానికి తెలియ జేసెను. ఈమె మొరల నెవరును వినినది లేదు. జర్మనీకి ఖయీదీగా తీసికొని పోబడినదను వదలి గలదు. ఈ రాష్ట్రమునంతయు జర్మనులు జైయమును వశము చేసికొనినట్లు వశముచేసికొని యేలుచున్నారు.

లాయడ్ బాద్విగారు—1890లో పార్లమెంటులో బ్రవేశించెను. సాలిసిటరుగా జీవిత మారంభించెను. కంగ్రెసు ప్రసంగములయందు పెట్టినది పేరు. కోశాధ్యక్షుడుగా నుండి, ఇప్పుడు యుక్తవరకముల మంత్రిగా నియోజింపబడెను. మహావక్త. వృథాపృథేతనముల నింగ్లండులోని బీదల కిప్పించెను. జబ్బుపడిన పనివాండ్రకును, అనయవములు కర్మాగారములలో సోయినవారి కిని ఉపకార వేతనము లిచ్చుపద్ధతిని ఆచరణములోనికి తెచ్చెను. ఈయన కుమారు లిద్దరు యుక్తభూమిలో నున్నారు.

లూసిటానియా:—32,500 అన్నుల బరువుగల వర్తక నావ. దీనివంటి నావలు లోకములో నుండుదాన కంటె నెక్కువలేవు. నిర్మించుట కయిన వయసు 1 కోటి 85½ లక్షల రూపాయలు. మే 7 వ తేదిన వర్గంకు తీరమునకు 20 మైళ్ల దూరములో నుండగా జర్మను సైన్యరయను టార్పెడోవేసి ముంచెను. ఇందు 1959 మంది ప్రయాణికు లుండిరి. 900 మంది రక్షింపబడిరి. మిగిలినవారు మరణించిరి.

లేమన్. జనరలు:—లీజుకోటల ననేకదినములు జర్మనుల వశముకాకుండ జేసి లోకప్రసిద్ధినిందిన సేనా

నాయకుడు. నగరము శత్రువుల వశమయినపిమ్మట లూసిం కోటలోనికి వెళ్లి ప్రభుచివారి సహాయము వచ్చునమో యను ఆశతో చాలవారలు సోరాడెను. జర్మను లొక్కొక్కకోటను పిరికిపిడిచేసి ఈకోటను వశముచేసికొనినప్పుడు కోటకప్పు రూలుబవలనకాల్లకు దెబ్బతగిలి స్ఫూర్తకములేక్కి పడియుండెను. తరువాత జర్మను జనరలువద్దకు తీసికొనిపోగా లూసికోటని నూచించుట కాతనికి తనఖగ్గము నందించెను. ఆయన విశాలహృదయముతో “నీవే ఉంచుకొనుము. నీ ఖగ్గము పై నికమర్యాదల నుల్లంఘించియుండలేదు.” అని యనె నట. లేమన్ గా రిప్పుడు జర్మనీలో ఖయీదీగా నున్నారు.

వాండరుగోట్టు. ఫీల్డుమార్షల్:— జర్మనుసేన లో గొప్ప నాయకుడు. జెర్మియముకు గవర్నరు జన రలుగా నియోగింపబడెను. కాని యిప్పుడు కాన్ స్టాంటి నోపిలులో తురుష్కుపై సైన్యముల కధపతిగానుండి యుద్ధమును నడపుచున్నాడు. డాక్టరెనల్లు జలసంధి కిరుప్ర క్కలనున్న కోటల నొత్తో గట్టిపరచెను.

విక్టోరియా క్రాస్:—క్రిమియను యుద్ధమయిన తరువాత 1850 సం.లో నీవతక మేరటుపబడెను. అద్భుత ధైర్యకార్యములకు మాత్రమే సశ్యతుగా పైనికులకు నావికులకు ఒసంగబడుచుండును. క్రాంజులోహముతో చేయబడును. విక్టోరియా క్రాసు సంపాదించిన వాడు బ్రిటిషు సామాజ్యమునందంతటను గౌరవింపబడు చుండును.

వియోగ వేతనము:—భర్తలు సేనలోగాని నా వలలోగాని యుద్ధముజేయుచున్నంతకాలమును వారికొ సంగబడు జీతములుకాక భార్యలకు వారము 1 కి బ్రిట నులో రు.9-6-0లు వేతన మొసంగబడును. ఇందులో రు. 2-10-0 లు మాత్రము పైనికుని జీతమునుండి తీసి యియ్యబడును. నలుగురుబిడ్డలవరకు బిడ్డ 1 కి రు. 1-14-0 లును, అటుపలనున్న బిడ్డలకు రు 1-8-0 లును వారమున కొసంగబడును.

వియాలి, అడ్మిరలు:—ఇటలీవారి యుద్ధ నౌకా శాఖాధ్యక్షుడు. ఈయుద్ధములో ఆస్ట్రీయావారి యుద్ధ

నాకలు నిర్మించుచుండేము నప్పుడే పట్టుకొని, 14 అన్ని రోజుముల యుద్ధనావలను ఇటలీకి వీసికొని, పోయెను.

విమానములందుండు ఆయుధములు:—ఉక్కుట ములు:—ఒక్క అమ్ము 2½ తులముల బరు వుండును. 1000 అమ్ముల నొక్క పెట్టెలో పెట్టి శత్రునైత్యముల మీఁద ప్రెంచి వైమానికులు చల్లుచుండును. భూమి మీఁదికి వచ్చునప్పు డొక్కొక్క బాణము 100 రతుల బలముతో వచ్చి స్వాదిని, గుట్టమునుగూడ చీల్చుకొని పోవును. ఇట్టి పెట్టె లనేకములు ప్రతివైమానికుడును గొంపోవుచుండును.

సశ్చరయునులు:—మొట్టమొదటి సశ్చరయును ఇంగ్లీషువారివలన 1901-వ సం. నవంబరు 2వ తేదీనిర్మింప బడెను. మొట్టమొదట ఏని శక్తినిగలదని చాలమంది కనుమానములు కలిగినను ఈ యుద్ధములో సశ్చరయునులు చేయుచున్న ఘోరకార్యములవలన అట్టి అనుమానము లన్నియు అంతరించినవి. ఇది ఉక్కుతో చేయబడి పోగొట్టుట అకారమును గలిగియుండును. నీటిలోనికి మునుగుటకయి బోటులోపల నున్న తలుపులను తెరచెదరు. అప్పుడు నీరు కొన్ని తటాకములలో నిండును. అంతట పడవ మునుగును. నీటిని పదినిమిషములలో పారబోయగల సాధనమువలన తేలికగా కావలసినవచ్చి నప్పుడు బోటు సముద్రముపయికి వచ్చును. కరోసి నాయలు మండుటవలన సశ్చరయునులు నడువబడుచున్నవి. కాని బాగువలనగాదు. నీటిలో మునిగి యున్నప్పుడిందుకు విద్యుచ్ఛక్తి యింజను పనిచేయును. సశ్చరయున్నుబోని కరోసి నాయలు చెరువులు నిండి యుండెనేని మూడువేల మైళ్లు గంటకు 21 మైళ్ళ వొత్తున ప్రయాణముజేసి రాగలవు. వీనిలో నీటిబరువు 2000 టన్నులుండును. సుమారు నలువదిమంది మనుష్యులకు పీల్చుటకయి కావలసిన గాలి కొన్ని గదులలో వత్తి యుండుటకును. కాన వాటి నిర్వలనాయువు తేడను భయములేదు. ఈబోటులకు కొనింగు టవరను శిఖర ముండును. అది యొక తెరచాప కొయ్యవలె నీటిపై

భాగమున నెల్లప్పుడును కనబడుచుండును. దీనిలోనే పెరికోస్ అను ఒక యంత్రము కలదు. ఈ పెరికోస్ పోవు సులోచనములవంటిది. నీటిపై భాగమున జేమి జరుగుచున్నదియు వీనివలన బోటులోనివారు తెలిసికొనుచుండురు. ఒక వేళ పూర్తిగా శత్రువులకు కనపడగూడదనిచో శిఖరమునుగూడ నీళ్ళలో ముంచవలయును. అప్పుడు సశ్చరయును కన్నులు మూసికొనిపోవు మనుజునివలె సముద్రములో పలనడవలయును. వీనియందు 6 టార్పెడోగొట్టములు లుండును. ఆగొట్టములనుండియే టార్పెడో శత్రునావలయని ప్రయోగింపబడును. ఒక్క టార్పెడో విలువ 1 లక్ష రూపాయలు మొదలు 1 లక్ష 50 వేల రూపాయలవర కుండును. 12 రతుల గుండును ప్రయోగింపగల నాలుగు ఫిరంగులును వీనియందుండును.

సాంసకాఫ్. జనరలు:—అగస్టు 1914లో హార్పు ప్రవ్యాప్తైన వెడలిన జనవలు రెన్నెక్ కాంపుగారిచాల సాయముజేసెను. ఇంతకుముందు రవ్యా జపాన యుద్ధములో కీర్తిగడించినవాడు. టానెన్ బర్గవద్ద జరిగిన ఘోరయుద్ధములో మృతినొందిన రివ్యన్ జనరలులు ముగ్గురిలో నొక్కఁడు.

సాలాండ్ర. సిగర్:—ఇటలీకి ముఖ్య మంత్రీ. పోపు మొదలగు మతాధిపతులును మరె యితర గొప్ప వారును యుద్ధము వల దని తమశక్తి కొలఁది నివారించినను, లెక్కనేయక ఇటలీనుండి యిదివఱకు అష్టియో యువహరించిన రాష్ట్రములను తిరిగి సంపాదించి ఇటలీకి శాశ్వతశక్తి నిచ్చించుటకయి యుద్ధములోనికి దిగెను. ప్రజల కాలేనియందు శారవము మోడు.

స్కిత్ డోయన్. జనరలు:—వయస్సు 56 వత్సరములు. తన జీవితకాలములో నిప్పటికి పది యుద్ధములలో నయిన బోలెడ రణవీరుడు. దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధములో బ్రసిద్ధిపడెనను, మాన్సునుండి ఇంగ్లీషుసేనను సీ యుద్ధములో హతముగాకుండ బహు తెలివి తేటలతో రక్షించి మార్చేచరకును తీసికొనిపోయిన ఫీరుడు. ఇంగ్లీషువారి రెండవసేన కధ్యక్షుడు.

సింట్టా:—1898 లో ఇద్దరు జర్మనుమనరీలను ప్రసావారు చంపినారను విషమిద వారితావునండి బట్టివారు 117 చతురపుమైళ్ళుభూమి నవహించిరి. ఇదియే కయోభాజిల్లా. దానికి ముఖ్య శేవులట్టము సింట్టా. దీనిని జర్మనులు బహు దిట్టముగా బలపఱచి యుద్ధనావలకునికీపట్టగా పసిఫిక్ సముద్రములో జేసిరి. తేవల్ గామమునుండి విశ్వరవంతముయిన శేవులట్టముగా మారెను, చక్కని భవనములును, బాటలును గలవు.

పైనికోద్యోగ చిహ్నములు:—ఈ చిహ్నములను కోటుకు చేయటవద్దగాని, భుజమువద్దగాని, వక్షస్థలమునగాని ధరించెదరు. సెకండు లెఫ్టినెంటుకు 1 నక్షత్రము, లెఫ్టినెంటుకు రెండు నక్షత్రములు, కెప్టనుకు మూడు, మేజరుకు కీరీటము, లెఫ్టినెంటు కర్నలుకు 1 కీరీటము 1 నక్షత్రము, కర్నలుకు 1 కీరీటము రెండు నక్షత్రములు, బ్రేగేడియరు జనరలుకు వక్షస్థలమున అడ్డముగా చాటునట్టి ఖడ్గములు, మేజరు జనరలుకు ఖడ్గములు, నక్షత్రము, శింగోలును, లెఫ్టినెంటు జనరలుకు పైవన్చియు పుంజుగా నొక కీరీటము, జనరలుకు లెఫ్టినెంటు జనరలుకున్నచి గాక పయన నొక నక్షత్రము, ఫీల్డు మార్షలుకు అడ్డు శింగోలులు, కీరీటము, పతకముల మాట యుండును.

ప్రాప్ నెల్:—ఇది పెల్లు మోస్తరుగానే యుండును గాని పైకప్పు బహుపలచగానుండి ఎక్కువ సీసపుగుండ్లు పోయెటకు వీలుండును. బ్రిటిషు ప్రాప్ నెలలో 375 గుండ్లుండును. గురికి కొంచెము దూరముండగా భగ్గన బ్రద్దలయ్య గుడ్డెను నానాముఖముల చల్లును. మునుష్యులను చంపుటయందు ప్రాప్ నెలు బహు ప్రయోజనకారిగాని యిండ్లకెట్టి యపాయమును గలుగజేయజాలదు.

పెల్లుపిట్టలు:—తెప్పెలిను యోడలవయ్య ప్రయోగించుటకు నిర్బంధపడినవి. బిక్కగుండు వీనినుండి తెప్పెలినుకు దగిలినయెడల నది నిరర్థకమును.

పెల్లు:—ఇది చిక్కిముటుతో గాని తుపాకిమందు

తోగాని చేయబడును. 10 రతులపెల్లు మొదలు 1 టన్ను బరువుగల పెల్లువఱకును ఫిరంగులనుండి ప్రయోగింపవచ్చును. ఈ పెల్లులు విడువబడిన పిచ్చుట భూమిమీదపడి ఆదెబ్బకు బ్రద్దలయి లోపల 100 మొదలు 1000 వఱకుండు సీసపుగుండ్లను శత్రువులమీదను, గుఱుముల మీదను నెదజల్లి చంపివేయును. పెద్దపెల్లులు ఇండ్లను ధ్వంసముచేయగలవు. రెండవ రకపు పెల్లులు ఫిరంగి నుండి విడువబడగానే వానికొక ప్రక్కనుండు చారము నకు నిప్పుంటుకొనును. అనిప్పు అర సెంజులోనో, ఒక సెకండులోనో, లేక కొన్ని సెకండులలోనో పెల్లులో బ్రవేసింది దానిని బ్రద్దలగునట్లు చేయును.

హాలండు రాణి:—ఈమె పేరు విస్తాల్మియా. ప్రిన్సు హెన్రీని పెండ్లియాడెను. హాలండు, జర్మనీకి నామిష్యమున నుండుట చేత ఎప్పుడో మూడునోయని పైసమమును, యుద్ధనాకలను సిద్ధముజేసికొని యున్నది.

హాల్లేను ప్రభువు:—బ్రిటిషు యుద్ధాంగమంత్రి గారి సెం. లుండి ఈ యుద్ధమునకు సేనను బాగుగా తరీఫీయకు చేయించెను. జర్మను భాషలో గొప్పగా పరిశ్రమ జేసిన వండితుడు. తత్వశాస్త్రమునందు పేరు పొందిన వేత్త. మూడు సంవత్సరము లార్థ ఫ్యాన్సెల్లరు (ప్రీవీకౌన్సిలులో మొదటి న్యాయాధిపతి) పనిని జేసెను. ఇప్పుడు మంత్రియలో మార్పు జరుగుటవలన నా పనిని మానుకొనెను.

హార్కోటు లాంటి:—ఈయన తండ్రి గ్లాడ్ స్టన్ గారి కాలమందు మంత్రిగా నుండెను. ఈయన యు లిబరలు ప్రభుత్వములో బ్రిటిషు అధిని వేతములకు మంత్రిగా నుండెను. ఇప్పుడన్ని కక్షలవారును మంత్రి లగుటవలన నీయన తన యుద్వోగమును బోనర్ లాగారి కొప్పుజేప్పెను.

హామిల్టను. జనరలు సర్ వియన్:—అప్ ఘో యుద్ధము, బోయరు యుద్ధము, చిత్రల దండ యాత్ర లలో నుండెను. పైనిక వ్యవహారములను గురించి ఉత్తమ గ్రంథములను వ్రాసెను. ఇప్పుడు బాన్స్ నెల్లు జల

సంధి కోటలపయికి పంపబడిన మిశ్రమండలి సేన కధ్యక్షుడు. కాన్ స్టాంటినోపు లీయన చేతిలో బడవలసి యున్నదట.

హిందెన్ బర్గ్. స్టీమ్మూర్లాట్:— 1870 లో ఫ్రెంచివారిలో బోలెన పైనికులలో నొక్కడు యుద్ధా రంభమున నుపకారవేతనమును గైకొనుచుండెను. కెయిజరుగారు రమ్య నోడించు పనిని బెట్టి తూర్పు సేన కధ్యక్షుడుగా చేసెను. టన్నెంబర్గ్ వద్ద జనరలు రెన్నన్ కేంపు నోడించెను. రష్యను సేనలను తూర్పు పరిష్కారలో నోడింప చేసి సరస్సులలోనికి ప్రోసెను. పోలందులో రష్యనులకు కురిసి వార్షాను పట్టుకొను నంత విజయమును పొందెను. రష్యనులను విస్ఫులా వార్తా ప్రాంతములందును తరిమివేసెను. కాని రష్యను లీతని పైన్యమును రెండుగా జీర్చి చాలభాగమును నాశము చేసిరి. ఈతడు తూర్పు రంగమున పొందిన జయములతో జర్మనీ దేశమంతయు ప్రతిధ్వనించు చున్నది. ఈతనిని దేవతగా ప్రజలు పూజించు చున్నారు. హిన్డెన్ బర్గ్ గారి నభినందించుచు పంపబడిన తగ్రి వార్తలను నందజేయుటకయి బులిగ్రాఫు శాఖ వారికి శక్తి లేక పోయినదట.

హేగ్. సర్ డాగ్లస్:—ప్రాంతంలో ఇంగ్లీషు వారి మొదటి పైన్యమున కథవతి. ఏన్ యుద్ధములో

బ్రిటిషుసేన సరిహద్దు పరాక్రమములతో బోలెం చేను. ఈయుద్ధమును వడపుచున్న బ్రిటిషుజనరలులలో సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగా రంతవాడు. ఇంతకుముందు సూ డా, బోయరు యుద్ధములలో పోరు సలిపెను. ఇండి యాలో సర్వ సేవాధిపతి యుద్వ్యగమును మూడేండ్లు తేసెను. యుద్ధారంభమునకు బూర్వము ఆరుమారు లోని సేనల కథవతిగానుండెను. ఈయనస్వాత్మంతువాసి.

హైందవ మహారాజులు:—70 సం.ల వయస్సుగల సర్ ప్రతాపసింగు, ఆతని అన్న కొడుకు 16 సం. ల వ్రాయమున్న బాహురు మహారాజు, బికనీరు, జాంనగరము, ఇడన్ మహారాజులును మరెకొంత మంది యు శత్రువులతో బోరుటకు వెళ్లిరి.

హైందవ సేన:— పదాతులు 138 బంగాలియ నులు, 40 రైజమెంటులు, సావర్కు మైసర్సు 27 కంపె నీలు, పర్వత బేటలీలు 12 ను గలవరు. మొత్తపు సంఖ్య 1,59,000 మంది పైనికులు. రిజర్వులో నుండువారు 85,000. పదాతులకు శతము నెల 1-కి 11 రూపాయలు, ఈ శతముతో సోబోబోసికొని కొన్ని పైనిక యునుపు లనుగూడ కొనవలయును. సాధారణముగా 32 సంవత్స రములు పిరు కొలుపుచేసి పింఛను పుచ్చుకొనెదరు. గుఱ్ఱమును స్వంతముగా తెచ్చుకొని దానిని పోషించు కొనుచుండు కాతునకు నెల 1-కి 35 రూపాయలు శత మొసంగబడును. గుఱ్ఱము లేనివానికి 18½ రూపాయలు.

అమృతాంజనము పరమామృతము

అన్ని నొప్పులకు సంచీవి వంటిది

తలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పడువారములు, వాపులు, గాయములు,

పుండ్లు, ఏటి కన్నటికి అమృతాంజనము అమృతము.

అమృతాంజనం డిపో, పోర్టు, బొంబయి లేక మదరాసు.

THE ANDHRA PATRIKA PRESS

THE BEST HOUSE

FOR

Printing, Binding and Job Work

TELUGU, TAMIL, CANARESE AND ENGLISH

All Most Neatly Executed

ART AND COLOUR PRINTING A SPECIALITY

The Highest Value for the Lowest Price—Only Here

6 & 7, Thumbu Chetty Street, George Town, Madras

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాలయము

తెనుగు, అటవము, కన్నడము, ఇంగ్లీషు

ముచ్చటగ అచ్చుపేయబడును

పుస్తకములు, కుగళిఖలు—ఇతర పైక యన్ని పనులు చక్కగా చేయబడును

జైంజింగు బహురహ్యము

రంగురంగులుగ ముద్రించుటకు మంచి యేర్పాట్లు గలవు

చటముల ముద్రణము చుండుగా నుండును

గమనింపఁదగినవి :—

రేటులు చతుక ; పనితనము బాగు

6 & 7, తంబుచెట్టి వీధి, జార్జిటౌను, మదరాసు

విజయవాడ

టర్కీ రాజ్యము

ఈ రాజ్యము యొక్క ప్రాచీన చరిత్ర మధ్యతర్వాత్త మై నది. సర్వీయ మాంటెనీగ్రో ఆస్ట్రీయాల చరిత్రములను పరిచినవారికిది స్పష్టము కాంగలదు. దీనికి సంబంధించినది యూరపు లోని టర్కీ మాత్రమే కాదు; అసియాలోని టర్కీయు, ఆఫ్రి కాలోని ట్రీపారి బార్బారులు కూడ దీనికి చెందియుండినదియే. యూరపులోని టర్కీలో బాల్కను ద్వీపకల్ప మంతయు చేరి యుండెడిది. ఏషియాలోని టర్కీలో ఆరేబియా, ఆస్ట్రేలియా, ఏషియా మైనరు, మెస్టయను, ఫీరియాలు చేరియున్నవి. 1898వ

(సా.శా.) క్రింది పరిపాలనలో నున్నవారు. దీని ప్రాంతములందు ఎత్తునముద్రము పరిపిష్ నిర్ణయము గలవు. ఈజిప్టు నామ మాత్రమున టర్కీ ప్రభుత్వమునకు చేసిన దయనను 1841వ సం. నుండి యు స్వతంత్రముగానే యుండి యున్నది. 1881వ సంవత్సరములో బ్రిటిషువారి యధిపతీత్వమునది.

1912.13వ సం. లో జరిగిన టర్కీ బాల్కను యుద్ధములో యూరపులోని భాగము చాలవఱ కంతరించినది. ప్రస్తుతపు యూలోపియను టర్కీ కింద యేజిజిస్ పడుద్రవనమందలి

సామంతాదులను గూర్చినపుట్టు దుక్కుమందివారి పైబిరు

సం. లో వీరికి చెందియుండిన క్రిటునకు గోటుబ్రలను ప్రాన్సు ఇటలీ రష్యాలు యాజమాన్యము క్రిందను, టర్కీవారి నామమాత్రపు టర్కీవారియు క్రిందను స్వాతంత్ర్యము విధించెను. ఈ రాష్ట్రవాసు లలో మెక్సికోద్రు బలిస్థయను స్వతంత్రములును స్వతంత్రములును నశువారు ఏషియా మైనరులో గలరు. వీరు సంఖ్య కనేక లను బింది, రోక్కిన కుర్కీ రాష్ట్ర ప్రజలలో ప్రతి జాతివానికం జేను మొత్తముకంటెను నెక్కుడుగఁ గలరు. సాహుస్ మైత్రవ నివాసులవలెఁ గాక, వీరు స్వయముగా కుర్కీ ప్రభుత్వము

ఈ సాహుస్ వందే ఏడ్రెయిన్ పిలువించుగ న్నాకు సముద్రతీరము నందలి మిడియానూకును గల రెండు దక్షిణ భాగమున నుండు దేశము మాత్రమున్నది. 1911.12వ సం. లో ఆఫ్రికాలో టర్కీకి గల ట్రీపారి పీఠ నెయివారును ఇటలీవారు లాగుకోనిరి. టర్కీ ప్రభుత్వమునకు 1914వ సం. నవంబరు నెలలో క్రితుమండలివారి పక్షమున చేరి నది. ఈ యుద్ధములో వీరికి కలుగఁబోవు ఫలితముయొక్క చిన్న ములు అనుదినమున కిల్లెవాన్లలన పొరకు లూహించుచునే యున్నారు.

ఇటలీ-యుద్ధరంగము

ప సుర మాస్త్రియా దేశములోని భాగములగు బ్రీష్టు ట్రైకోలువగడాల పూర్వము ఇటలీ దేశమునకు కెం దివది. బ్రీష్టు వగడాల ఇటలీ సరిహద్దులకు తూర్పున, సైకోలు ఇటలీకి పడమట గలవు. బ్రీష్టు వగడాలకు చెందినవండి సేన పంప బడినది. ట్రైకోలుకు ట్రెంటికోనుండి పంపబడినది. ఇటలీ బలహీనముగా నున్న పర్వతా వగడాలను ఆస్త్రియా అపహరించెను. ఆల్బెనులోగయను వగడాలను జగ్జునులవద్దనుండి సంహరింపబడి కయ ట్రెంటికో రెంటికోపై దీక్షనుచు హిందీ యుద్ధా కో అంత దీక్షను ఇటాలియనులు తమ చెను వగడాలను చంపాడునుటకయ ఇటలీ కాలమునుండియు వహించిరి. ఈ రెండువగడాల ప్రజలలో 100 కి 80 వాళ్లు ఇటాలియనులే యని వ్రాసినవనరులేరు. ఈయుద్ధ ప్రారంభమునుండియు ఇటలీదేశము ఆస్త్రియా జగ్జులతో కేక తపవగడాలను సంహరించు కొనుటకయ యుద్ధపన్నాహములను జేయుచు, ఆస్త్రియా ఎట్రీరాకయ

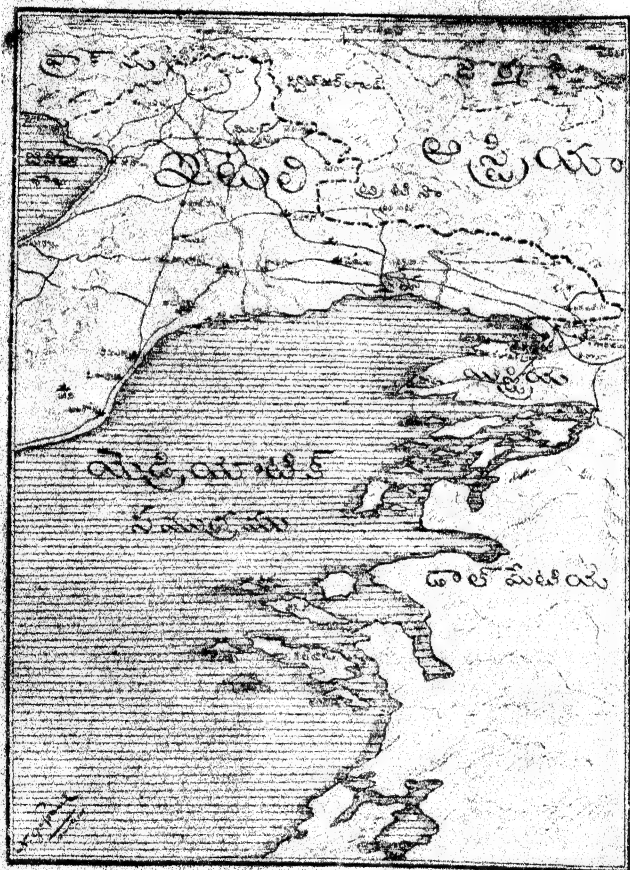

నను వచ్చుచేసెనని రాధాబాగములు 10 మాసముల కఠినము చేసెను కానివారికినందఱి పరిత్రులు దుడకనందుకలనను, ఇటలీ ప్రజలు యుద్ధము యుద్ధమని పొనుమను చుండునలనను మౌక్తిక యెంతమాత్ర మానుటకు వీలులేక కత్తిని దూయలసిన వారయిరి. ఆస్త్రియా కిం కొక ప్రక్కనుండి బలవంతమగు శత్రువు లెసొక్కొనుట నలన రహస్య యొక్క భాగము కొంతకఠిన తగ్గగలదు. మిత్రులందఱి వారి పక్షమున కొక గొప్ప దేశము చేరుటకలన వారి పక్షము నురింగుల పడినది.

ఇటలీకి తూర్పున జార్జిలియో అల్బు కొండలు, బ్రీష్టు రాష్ట్రములవు. ఈ కొండలు సముద్రపు తీరపున నున్న బ్రీష్టువగడము నరీ బహుగాదిగను. ఈ కొండలలోని ముఖ్యమయిన ఇటాలియను సేన ట్లెబ్బో, 7800 అడుగుల యెత్తున నున్న హంటు వీకో, వోలారియ, కావోలెబ్బో, బోల్మికో, ఇసోంకోనడి కొంతర్వము, పాకో ఫ్లోయెకో, గోరీటియ, గ్రాడిపాగ్న, మాకో ఫోల్గ్రాన్ అను పైకెటల పేర్లుబడియున్నవి. మాకో ఫోల్గ్రాను మీద ఇటాలియను యుద్ధవాళులను ఫిరంగులను గార్చు టార్పెడో ఘోనములను పొడు చేసెను. ఈ తూర్పు ట్రైకోలు యొక్క గవ్యస్థానము బ్రీష్టు వగడ

ము. బ్రీష్టు రాష్ట్రము. ఇసోంకో నడిదేశము. ఇప్పటికి సే ఆనోక వేల అడుగులను యెత్తుననున్న కొండలకు ప్రాకో గొప్ప ట్రైకో సాహసములతో ఆస్త్రియనుల వైమదహరించిన వన్ని తావుల నొడించి పారబోలుదున్నది. బ్రీష్టు వగడపు రయలు బాంబులకలన పొడు చేయబడుట కలన వాహ్యా ప్రపంచముతో సంబంధము లేకుండ జేయబడినది. ఇది పూర్వము ఇటాలియనుల దేశమగుట నలన ఇటాలియను సేన ఎచ్చటికి వెళ్లినను సోదరులకలె నాదరింపబడుచున్నాను. ఈ యుద్ధములో చితి కలిగినయిన దెబ్బ లిప్పటికి ఈ తూర్పు సేనలకునే ఆస్త్రియనులకు నాకుచున్నది. గడిసీయా రంగమునుండి సేనను ఫిరంగులను పోగుటకయ ఈ రంగమునకు దిసికొని రావలసి వచ్చినది. ఆస్త్రియాకు యుద్ధవాళల ప్లానను సోలూనిద ఇటాలియను విమానములు బాంబులను వేసి వారి పట్టమున గలగజేసినది.

ఇటలీ పర్వత సేన ట్రెంటికో రాష్ట్రమునుండి బయలుదేరి దాని పయనమున్న ఆస్త్రియా వారి ట్రైకోలు రాష్ట్రములో బోయటను ప్రారంభించినది. కాని 10,000 అడుగుల యెత్తున యచ్చట కాత్తుకు అల్బును కొండలగలవు. రయలు మార్గములులేవుగనా, మంచి బాటలయినలేవు. దేశము పర్వతమయనగుటచేత ఆస్త్రియను లనేక పందర్శనముల నుండియు దృఢమయిన కొటలను గట్టి, కందకములకు త్రెప్పి, ఫిరంగులను పెలకొలిపి, ఇటలీని దూపుమాపుటకయ సన్నద్ధము యున్నాను. అందఱే యచ్చట యుద్ధము బహు నెమ్మదిగా జరుగును. ఎవరికి హెచ్చు దూరము పొరగల ఫిరంగులకు, పుష్కలముగా యుద్ధ పరికరములను నండుకో వారిదే ఈ దిక్కున విజయము. ఈ ట్రైకోలు ట్రెంటికో ప్రాంతమున నిటాలియనులు అలాను పట్టుకొని స్థిరవాసమేర్పరిరి. ఇదో సహమిదిదన్న ట్రైకో వాడమిందు కొనిరి. గార్డా సనస్సుకు తూర్పున నున్న ప్రదేశములో కేరీరి. ట్రెంటు కయను మైల్ల దూరముననున్న బోగ్గోను పట్టుకొనిరి. వాకోతెమ్ముల సేన లాకరీనిపో గారియా పంతులమీద కాల్పుయన్నది. ఆస్త్రియా వారి కోకలడో కొటమీద గాలగుల వేలితో కొండనుకళముచేసికొనినది. కాని యంతకవకును పక్కమున జరిగిన పోరాటములు పిల్ల పోరాటము లనియే జెప్పవలయును. కోనరేడో ట్రెంటుకొటలు ఇటాలియనులకు పడినప్పుడు ట్రైకోలు రాష్ట్రములో కాలుదురున్న కొనివాగని చెప్పవచ్చును. ఇచ్చట టెల్లిమును ప్రాంసులలోవరి కందకముల యుద్ధము ప్రారంభమగును. అప్పు డెన్ని మాసములు పోకనను ఏపక్షము వారియనను 10 మైల్ల దేశము దొరకుట దగ్గరము.

KING OF ITALY

రాజు

QUEEN OF ITALY

రాజు

DUKE OF ABRUZZI

రాజు

THE POPE

రాజు

ONOR BALANDRA

సింగ్ పాల్ (మొక్కయిల్)

ADMIRAL VIALE

అడ్మిరల్ వీలే, ముద్దనాకొల్లూరుకు

DUKE OF AOSTA

డ్యుక్ ఆస్టా, శివనామలకుడు

M. GIOLITTI

ఎం. జియోలిట్టి, విశ్వకామయిల్

GENERAL CANEVA

జనరల్ కానెవా, ఎం. శివనామలకుడి

DUKE OF GENOA

జనరల్ జెనోవా, అడ్మిరల్

యుద్ధములో వైద్య సహాయము

యుద్ధమున దెబ్బలు తగిలిన వారికి వైద్య సహాయము చేయు

నేర్పు తోపుకు సర్వత్ర వ్యాపించి యున్నది. ఇట్టి సద్భుతి యేర్పడినూ శిక్షణ వాటివది. అంతకు పూర్వము దెబ్బలు తగిలిన స్వాస్థ్యులను మిత్ర దేశముల వద్దకు పంపింపటమున దీనికిని పాటుపడినారు. తేడా నాటి జగదము ముగియునంతకు నచ్చట నుండిన ఆచారమునాటి ఇంతకు నాలస్యముగనో సహాయము చేసినది. ఇందుకలన చాలానంది విను వైద్య సహాయము లేక మృత్యువు తొలగుచుండెడిది. సిద్ధిగతు లీవిధమున నుండగా 1792 న గల, మున ప్రెంచి సేనకు సంబంధించిన ఒక యుద్ధమున దెబ్బలు తగిలిన వారిని

దెబ్బలందున కలెను శుభ్ర శిక్షణ పైదును శిక్షణ పైదును వచ్చును

శిక్షణముగా తీసికొని పోయి క్రొత్త సంబంధమును ప్రారంభ సహాయము చేయు నవధి నేర్పబడెను. దీనికి సహాయకు చక్రవర్తి మిగుల సంకల్పించి ముందుగ తన సేనయందే యీ క్రొత్త విధానము నుపక్రమించెను. ఈ సమయముననే మతి యొక పంజాబు వైద్యుడు దెబ్బలు తగిలిన వారిని తాసికొని పోవు నిబంధన నిర్ణయ చేసెను. వీరందలను పోయినారు. దెబ్బలు తగిలి పడిపోయినవారిని సురక్షిత మగు స్థలమునకు గొనిపోవుటయే వీరిధని. అచ్చట తిరువైద్య సహాయ సంస్థముగ నుండును.

1864-5 సంవత్సరమున గాని దెబ్బలు తగిలినవారికి వైద్యముని సమహాయము కలిగినదికాదు. ఆయోను జీవినాటో ఒక గ్రంథ బాసినది. దాని ప్రకారము దెబ్బలు తగిలినవారిని వారి వైద్యుల సహాయము నపై పంపింపినవారిని, ఖయిదీలుగ పట్టుకొనిపోవడము. ఇందునకు సంబంధించిన వస్తు సామగ్రిని తీసికొనిపో జనము. ఈ ప్రకారము కాగ సేవకు బూనిన వారి కేదిభవగల పోనియ్య, చేయగూడదని యంగీకరింప బడినది.

శిక్షణ పైదును

అనలు, అమెరికా సీట్లో యుద్ధమున గాని ఆధునిక పద్ధతుల ప్రకారము వైద్య సహాయము ప్రారంభ మైనదికాదు. ఈ యుద్ధమున, దెబ్బలు తగిలిన వారికి సమ స్వైద్య సమహాయమును సమస్య, రయిలుబండ్లతో గొనిపోయిరి. ఇట్టి విధమున 1870 సం. న ప్రాన్స్ జర్మనీలకు జరిగిన యుద్ధమునందును రష్యాంగమునందీ సముద్ర దీర్ఘము నందలి వైద్యులకు కోగులను వైద్యకటములపై దీసికొనిపోయిరి. అప్పటినుండి యీ యేర్పాటు లన్ని దేశములందును నవలంబించ బడుటయే గాక, వాని బోధములను సంస్కరించి క్రొత్త సమహాయములు సరి-తము చేయబడినవి.

వైద్య సహాయ సంఘములు జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, రష్యా మున్నగు అన్ని దేశములుయందును స్థాపింపబడినవి. కాని, ఈ వ్యాధిముచం బాంగ్లేయ దేశ పద్ధతి ముగ్రము దిశలించినదిను. రష్యాంగమున దెబ్బలు తగిలినది ముందు ఇట్లో లేక వల్లపటి కెందు లింగ రూప

లపా చేసేవలకు గల వ్యర్థ వ్యవస్థలన్నీ తీసి విశేషించిన చదువగుల కిందయను వాగున బోధ పడగలకు.

యధుమనం నొక మైకునికి చెప్పుల రిగి పడినావుట నోడనే ఆ పటాలమునకు సంబంధించిన వైద్యమును, వానాపతులను నెంటు చే వచ్చి రక్త మేమైన ప్రయయించిన ముదల వాటి. గాను ములకు కట్టు గట్టినను. ఈ పనికి గానలిన గుప్తలన్నిటిని సాధారణంగా ప్రతివైకుకును నెంటు చే తీసికొని పోవును. ఇది సామాన్యపు గానముల చికిత్సకు సరిపోయను. కట్టుకట్టిన తరువాత వానాపతుల నోనిని ఐక్యమేసి చెప్పుల తిగిలిన వారికెట్ల కేర్చు కలమునకు నూసికొని పోవుచును. అప్పుడు నోనిని తిగి యొక బండిలో పుంపడెట్టి చికిత్సాలయమునకు బంపుచును. ఇప్పుడు తిగి గానములను వైద్యులకు పరీక్షించి అనవలయును చికిత్స చేయును. రక్తము కాగు యాజిక, ఏదియో యముక బిరగిన, మొదటికట్టును వివృతగుని గాని, లేనిమొదల వాని జోలికి పోయి. కత్తిరికిన్ని యేమైన ననవరమైన మొదల తేసి, బునాకరమును వాడధము తిచ్చి, బండిలో పుంపడెట్టి రిగింగుపు వైద్యశాలకు బంపుచును. సాధ్యమైనందులలో యిలు బండ్లలో నెక్కించి, జడలో అప్పరికిని, అప్పు డినుడి చేసినవ్వనందు వైద్యశాలమునకు పంపిచేయుచును. ఇక్కడ గంగకాలముండిన మదప తిగిని పటాలమున చేర్చిన వారిని పటాలమునకును, అట్లు చేసినవారిని వారవార వ్యక్తులములకును పంపుచును. ఇది సాధారణముగా గాననిది.

హృదయమున బలవంత ప్రయత్నము

ప్రతిపటాలమునకు, రిగింగుమునకు పోవుచు గా, ఒక వైద్యుడు నియమింపబడును. ఈయన పోవుటకు అంగగర్భ రక్షణమునకును, సారవస్త్యమునకును, సంబంధించిన కలకల నివృత్తియందును. చెప్పుల తిగినవారిని నూముల పుడిచిన వానాపతులపై యాచూకము కూడ చేయించును. వీరు సాధారణముగా నిరువురుండెదరు. చెప్పులతిగినవారికి రిచ్చాంతి క్రీముల నుపయోగించుట యందును, వాని బాగుగ నూసికొని పోవు చుండుచును, పీడితులై యుండినవారు, వీరికంటె వాయుధములుండవు. ఎట్లయిన

చిచ్చమును ధరించెను. ఈ చిచ్చము గల నునుపులకు, వానాపతులకు, గృహములకు సంకువులకు హానియేమును చేయగూడదు. అయినను, సెలకేము మానమునందుండి యంత్రమునముచే యుద్ధము జరుగు అప్పునికి కాలమున తిరుమి చేసి సంధి విందుల యందు వింతయేముములేను. ఎట్లయిన వేదవాసు వాని, గొంతులు మిక్కిలి వైద్యులవద్దను బనలించెనుటయు గలను. వానికి సంకుములకు జేసినవాడు నోగులకు రిచ్చాంతి క్రీముల నొప్పి, వీరందలను కేర్చు వైద్యులమునకు నొనినావుచును. అక్కడనుండి బండ్లలోనో, మలేయొక విధమునో కట్టు కట్టు కలమునకు పంపి చేయుచును. ఇది సాధారణముగా కిరగిగుడ్డు పడవంతి మారమున నుండును. మంచి వీటివలెనుడ నుండగల నియమ ఇక్కడ నోగి తిగిన మారవారమును పండులను విచ్చి, పటాలపు వైద్యశాలకు పంపిచేయుచును. మిక్కిలి బలవంత పయములందును, చెప్పుల తిగిన వారిని పటాల చే తీసికొని పోగులకు వచ్చివుచును, పరిమిత నోడ్లు, బండ్లలో పుచ్చుచును, వానాపతుల పిశేషముల నివృత్తియందు గుని. అనవలములని ఆయోధులకేములవారిచే యాకాశ్యముల వికాసించి కొద్దిపాటి తీక్షణ గలుగెదరు.

హృదయమున బలవంత ప్రయత్నము

దీక్షిస్తాకాశా టూల్స్ గ్లాస్ వియెట్ బనిన యుద్ధములకు వలకొని వైకులు చెప్పుల తిగి పడిపోయిరి. అప్పుడు వైద్యము నాకే గాంచిరి. ఇట్టి బహువాయున వంగోలియాలాని చివాటాలోను నెంటులించి. తిరు పోలిలను మాయవారగుటచే నివసించు వారు చాకచక్యమునో నెక్కిరి. మన విందునాదేశమునందు చాల కేలు, జోలీలు, మున్నగువానిని మాయ బాకులనుండి యుట్టి పనులకు నునుజుల నియోగించెను. వంకపరంపరానగతుకు వృత్తి యగుటచే తీసికొని స్థానానియమున నెక్కిరియ, రిగింగమున నియమానుకు వైద్యులములతో వచ్చెదరు.

నొకటి యుడును. వివిధ వైద్యశాలలకు రాయల్ ఆఫీస్ హెడికర్ కోగునకు సంబంధించిన వైద్యుచోకకు యాజమాన్యము వహించి యుండును. లెక్చరర్ వైద్యులు, శస్త్రచికిత్సకులు, నర్సులు, డ్రెస్సింగ్ వీరంటలు సివిలియన్లుగ నుండెదరు. ఈ వైద్య సంబంధమున వైద్య శాఖలో ఎట్టొలక వంతుములు మున్నగు పకోపకాగో సహాయ్యవంతుములు అనుబంధముగ చేర్చబడి పనిచేయును.

తెలంగాణ ప్రాంత, పరమపూర్ణి వైద్యశాల

ఇట్టి వైద్యశాల లన్నిటిని కాటింగోనవాటి, గోగుల వైద్యశాల వీరలలో పెంచి పోషించుదురు. ఈ వైద్యశాలలో నర్సుల పోకర్తములు అప్పుడు 200 మందిలు 250 మంది గోగులకు వందరి కలిగియుండును.

వైద్యశాలలో గొంతులు

పెయింటు బాక్ ఆంధ్రప్రదేశ్ అసోసియేషను అని పిలువబడు వైద్యసహాయ సంఘమునా రియూర్బములో హిందూదేశపు

శాఖా సమాజములనుండి గొప్పసహాయము దొర్లుట తిని గోగులకు చేసి యున్నాడు. 10 లక్షల సూర్యముల బిరుగుల సామానులను యుగంకముగను వీరు పంపిరి. 14 మాటానుబంధము గోగులను నేలవొడ వైద్యశాలలకు గొంపోవుటకును, పరిష్కారము గల్గులో నీలవొడ తినినీని పోవుటకు మోటారు ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలులను పంపిరి. ఇండియాలో వైద్యకుల చికిత్సాగ్రహణ సాధించబడిన వైద్యశాలల కన్నుంటికిని వారే కావలసి యుంకరములు నొంగిరి. విశ్రమించుచు వైద్యులుగోనర్న యజ్ఞాలకు సమాజములకు చేత పంపించి పహారము చేర్చిరి. ప్రాంతము పల్లియము, పల్లియలో పెయింటు బాక్ ఆఫ్ కెరూసులు సుభయమునా పోషించిన వైద్యశాలలో 17 వార్డుల కను గ్రహముల నీ ఇండియాలోని వారు గృహం చేయవచ్చు.

విశ్రాంతి పోషకము

గోగులకు రహస్య సర్వీసులకు పరీక్షాధమము వారివారసంగ్రహం భయము కలది. విశ్రాంతికి చికిత్స కాగలది ప్రాంతవైద్యకులకు ఇండియాలో వైద్యశాలలను స్థాపించి పోవుచున్నాడు. 6 సం. ల క్రిందను ఈ గ్రామము స్థాపించి పరిష్కారము చేసి మాత్రం కావలసి మూల భయము కొన్ని గొంతుల దూరములు దూరపు ముండ్లు. యుద్ధము ప్రారంభము కాగానే ప్రాంతవైద్యశాలలను సహాయముగా, కాటాను, పహారాముల వైద్యులకు కావలసివచ్చిన సామగ్రి నొంగిరి. కిరీటమునా వే బొంబాయి ప్రాంతవైద్యశాలలను అనేకలక్షల యువపురుషులకు వైద్య సేవలను గలగొనములకు పంపుచున్నాడు. కావలసివచ్చి మిథాయిలను గొడవ క్రిందను పంపుగవచ్చును పంపిరి. చేతపంపించు వీరిచే స్థాపించబడిన చిన్న కమిటీ లెట్టిపనులను చేయించుచుండును. టాంకు మొదలు పిరుమనాల్లి వరకును ఆవా మొదలు గోవావరకును వీరు చేయుచున్న సేన లెన్సు అని రాజపతిధిగాను బావ 20-క లేదని పిలవాలి. ఈ అసోసియేషన్ వారి సాంకేతికతాత్మకమైనముగ కెప్పిరి.

ఆస్తియా-హంగరీ దేశచరిత్రము

[illegible]

బాబీసుబర్నివంశపాలసము

ఇట్లు జగ్గునరాజులే స్థాపిత మగుటచేత, జగ్గునరాజుల ప్రాంత
మలకే పాలియైన రాష్ట్రపు సమస్తపు ఇతరుల జగ్గునరాజుల
మధ్యను. నాటినుండి జగ్గుని యాస్త్రియా (ప్రాచీనరాజ్యము) ల
రాంధర్వము 16.8 శతాబ్దమునకును విడిపోయెను. అంతకుమును
లోలోనుండి ఆస్త్రియా ఎన్ను మాన్యులను ఎన్ను యాధికములను
గాంచినను, గర్వోచితరాజ్యము నాక సంక్షోభరాజ్యమునకే ముప్పు
యగుచుండెను. గీతీతరాజ్యముగుటచే దీని చాలమును జగ్గునరాజు
పున కధీనులై, వానిలే పడమర మాన్యులను మూర్త ముపయోగించి
మను, ఆ మాన్యులకు ప్రతిఫలముల కొన్నిటిని నిర్వహించినవా
రైనది. ఇంకటి ఆస్త్రియా కాలమున ఈ ప్రాచీనరాజ్యములకు లితుల నా బ్లను
నాటినుండి చాలవలకే దేయ్యెను. అతనినే రావిమహర్షి మంశాలా
మూలంబు మేయ్యెను. ఈ సంలితాలావాని దను దూర్పుకు పాల్గి
యొక్క చాలనకాలములో 1186 శ సంవత్సరము గలదిని కట్టినది.
అప్పటి జగ్గునరాజు వగు విజయవర (శివవర) అంబికాజు కేవలము
రాష్ట్రపు సమస్తాదుగ నుండి రాజుని శాశ్వతకారము లేనివాని నొక
దేవునిగా నిర్వహించి, నిమిషమానసాగ్రత్యమునకే పాల్గిన దానికి

సామంతాదులు (వర్మకూట) గా నియమించెను. ఈ రాజ్యాధికారము పెద్దాచి నంబేయనకు సాంబంధ్యముగ వర్తించియున్నట్లును, భువన సంకల్పి లేక పోయినను శ్రీమల రా వామకూట వర్మకూటమున, సంధిచేసి నేనియడల అప్పటి రాజు లేన కన్పడును నానందు స్వయంబివో ఆ రాజును రాష్ట్రాధికారమును స్వీకరింపఁజూపజులను నేర్పాటు లేకఁబడినది. ఈ వామకూటకు ప్రతినిధియును, మాత్రమే మగు జ్యోతురాజ్యమునకు చేరువగు నుపేయ కూడ నీను ములభయును వర్మలయందు నుం యుండెను. అనంతము వర్మవర్మకూట పైకి పైకివచ్చెను మహారాష్ట్రలోని బలయిన కంభటయు అధ్యక్షవర్మను బట్టును ఇతఁడై వివేచితులలో నెవఁడగుచు వచ్చెనో మాత్రమే నందఁగునందును చివకు, పేలు విధము నిష్కయించుచుండెను. ఈ యే రాజులవలన, విశాఖ్యవయమున జ్యోతు రాజ్యమున మహారాష్ట్రను, స్థానికవర్మవలనయులను మాత్రమే స్వేచ్ఛాను సామంత వర్మకూటనులకు నీయ నవచ్చెను. అందుచేతనే 1156లో స.ం. లేనవారి బానిసయగునంతలుల కర్మచర్యమునకు సామంతులము రాజ్య వ్యాప్తకళికి ముగ్గురు రాజవర్మలయల వర్మకూటు లయ్యెను. నీరి పరిపాలనకాలమున ప్రాకారాజ్యము జ్యోతురాష్ట్రములలో ప్రముఖత గాంధీనిగినది. అందువా నగరము చేరు పోయితి జ్యోతున వర్మల యందు వెల్లవచ్చుచు వచ్చెను. నీరు ప్రవృత్తముగ పుష్కలము నాఁటి డావర్మలవచ్చి ప్రాంతములలో ప్రవేశించి, అంతకును జ్యోతునకు పోయితిని పోయి, పూర్వము ముఖ్యవర్మలకు మగు “వర్మకూట” నంది “పెల్లూ” వలెనును, పెల్లూనదికి 4లెను” వలెనును, నునును నులవనంది “అయినవా” నగరమునకును రాజ్యమును వ్యాపిం పుచునీ, నానాం పిష్టపి నూర్చియా విస్తీర్ణమున గడిపించునీ, దేశవ్యాప్తిచేసి గాక, వర్మపానిబిల్వంబులమును భూభాగమును కూడ సొంతిగ చేసి, నీయ నాఁటి సాయంబులలో పెద్దగ నిలిపిందొండెరి. మొత్తముగను, నీ రెన్నటికి పోయినను వర్మల వెల్ల బంతునై, క్రతువుల ముగ్గురు, ప్రోక్షింపవోను వెల్ల బిల్వ, నీరింపచిలు వెల్ల వచ్చునుండెను. నీరి యున్నచో బానిసయగునంతలు రాజు లును కట్టకడపటి రాజులకు పూర్వం దగు మాత్రమే గంధక విజయపూర్వం నానకాల (1184-1230)మని చెప్పవచ్చును. నీని తరువాత నిరుచి నంపర్మయమున బానిసయగునంతల నుంబింపవలసి కలపైయునుంది యేలునుండిన బానిసయగునంతల నుంబింపవలసి కలెను. “అది సర్వత్ర వర్మదేశ”మను లోకము క్రి నానిగినివాఁ డెరులవలనక, వర్మలబ్ధా నాజీయునకునువిందివలె వర్మకూటమునకే, బానిసయగునంతలము దగు ఇచ్చెదరు” తన ముగ్గురు మగు రాజ్యశ్రీ విడి, 1156వ సంవత్సరమున మాత్రరాజ్య మగు జ్యోతు రాజ్యమునకు ప్రమాణము చేసెన విశాఖ్యబానిసతనను తెలి

జెట్టి, తనపరి మిస్ట్రీలుగని మిందనర తస్యను ప్రభుత్వమునకే యట్టులు పాఠించెను. పొరుగువారు లయ్యును కాన్యకానకూన్య లగు దర్వాజికిములకు గన్యభంజనమును కాన్యభంగమును అనివ్యాధులము లగుచున్నవి. అప్పుటి జస్యకు ప్రభువును ధిక్కరించి, ప్రభువు తన్ను గాన్యభ్రష్టని చేసినను నుగళనానక, అతడు బైటికి చవచాది దొంగతక్కులర గొప్పరమున వచ్చి ప్రజలను హింసించు దొడఁ గెను. కాని, 1266 క. సం. న హంసేరియల వారి బడి తనగో తన వంశము వంశము నొడ వంశము పొందించెను.

మధ్యపత

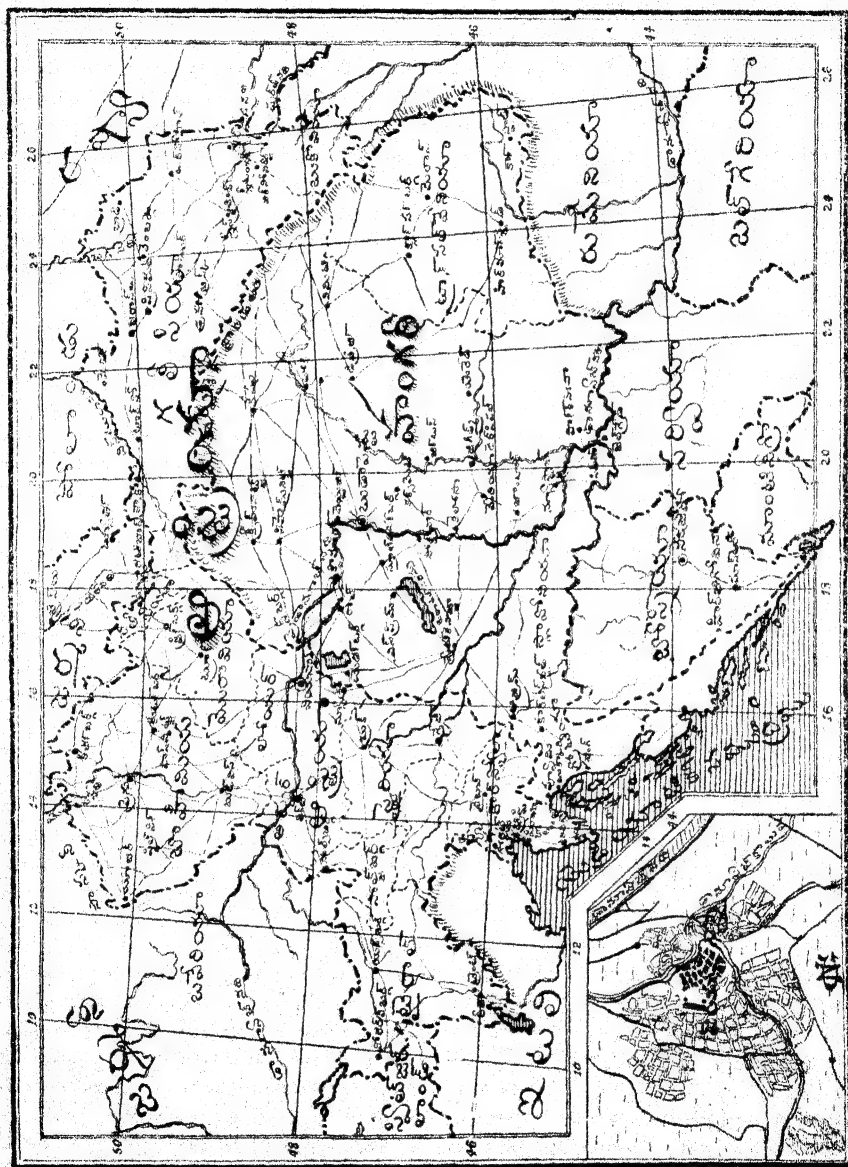
హాసినపువ్వనికి మరలమున దేశ మరాజకముగ నుండెను. జస్యకు గాన్యస్థానము కరుదురస్య మగుటచే ప్రభువునకు ననుకూల కాన్యమును పఱాయించుట కిచ్చ గాదుండెను. మఱియున, ఆకాలమున జస్యకు ప్రభువునకు పోవునకును జైలులు ప్రవృత్తిలగుండెను. ఆ ప్రయత్నము నిషేధించు పరిపాలకుడు చేపాటుట దుర్బల మయ్యెను. ఎందుకొ అట్టికా" నను నాతని నేర్పాటు చేసిరి కాని, ఆ ప్రయత్నమును నుత్తర వారి కావలయువాడని ఒకరికిని స్వాధీనము కాక జస్యకు రాజ్యాధి కాన్యమును లిరిగి ధిక్కరింపబోయెను. నున కప్పుటి జస్యకు ప్రభువు నుద్దోల్చి ఒక యాలాచన చేసెను. తన రాజ్యముతో బాటు ఆస్తి యారాష్ట్రమున నుండ నెట్లుగా" కానే కొంతకాలము పరిపాలించి, జస్యకు రాజ్యమునకు ఆస్తిని నూపించుచునకు గల్గుచున్న కలత లన్నియు, ఆస్తియా పరవంశజుల యధిక మగుటవలన సంభవించుచున్నవని గ్రహించెను. అందుచేత, ఆస్తియాకు పరవంశజులను నియమించుటకంటె, దానిని స్వాధీనముగ గణించి స్వీయవంశజులకే యొసంగ వలెను. ఈ యేగ్గాటులవలన జస్యని యాస్తియాకు తేక తేకవంశజులును పరిపాలకు లయి, ఇంకవంశజుల వధికారాధీన రాజ్యములకు నెచ్చలను రాజ్యములకు రక్షణాధ్యక్షమునకు గలయుట సంభవించెను. నుటియున పరిచి యాస్తియా రాష్ట్రమునకు స్వీయవంశము (హొల్లబర్త వంశము)ను స్థాపించి, ఆస్తియా నక్షితయందు తృలియన దేశ వారంభింపబోసెను.

హొల్లబర్తవంశపాలనము

హాసినండి యుద్ధజితులను ఈ హొల్లబర్త వంశజుల రాజ్యాధికారము నకువచ్చెనుదున్నార. తీరికామఱలో ఆస్తియా రాష్ట్రమునకు కహాజులులగు నప్పికధముల కలహములను, విప్లవములను, నుద్దేశములను అప్పుడప్పుడు ఆశేపించుచునే యుండెను. అయినను, పీఠ కాలానుగుణముగ నేలబడి బల్యయ, ఆస్తియా రాజ్యవ్యవస్థలను నిర్వహించి, ప్రభుత్వసాధనమును స్థాపింపగ లగిగిది. నిత్యమును, ఆస్తియా హంసేరి సామ్రాజ్యవంశ ఒక్క బాటిగాని ఒక్క మతము గాని న్యవహరించుట యెప్పుడను నుండలేదు. ఈ సామ్రాజ్యము ముట్టును జస్యని, కమియా, రుమీరియా, బల్లెరియా, నురువచ్చుము, గ్రీను, ఇటలి, కిల్లియలందు, బల్లెరియా మున్నగు దేశము నుద్దరించుచునుండచేత, సామ్రాజ్యమున దాదా నేటియు

లగు, బల్లెరులు, సావులు, మాగియానులు, యూధులు, జిల్లిలు అట్టియునును, నూగములు, రుమీరియులు, ఇటలియులు మొదలగు దేశములను జూచి బాగులందుట కలపవలయును. మతములన్నియు, నోమను కేథలిక్ మతమును, దానియొక్క (క్రికానియను, సాటి, వైలును) మతమును, దాని వివిధభాషలను అవలంబించుటకునుండెను. ఇట్లు గలవలన కర్మలత నొకరితో నొకరు పొందుకట్టి యాన్యోన్యమెవ్వముల కాటవ ట్టును యీ సామ్రాజ్యము కను విశ్వమై, దాస్తో నేకమై నాటివచ్చుకొమ్మ పరిపాలనక్రమమునకు బహుశవంతులను కల్పించుచునుండెను. అట్టిదాని నేక రాజవరిపాలనకు నోరటయుటయు, ఏకవరాజులయినది ప్రశాంతియును చేయుటయు హొల్లబర్త వంశజుల మేధావి క్రికిని సాకేల్లమునకును దానిని పోషించుటకును నిర్వహము లగుచున్నవి.

ఈ దుర్బల కాన్యనిర్వహమున కుజిజయమున విజనాను నొకరి దాల్తులను స్థాపకులగు నాల్లర మదోల్ల సంహారించెను. ఇదిని యాన్యము ఆస్తియాకును జస్యకునుబంధమునుండి విడదీసి కన్య స్వతంత్రరాజ్యముగ చేయ నుత్తరమై గాని, యెట్టిటి ప్రజల గాంధేయకహాయన, ఇంకవంశ "దచ్చి" గా నున్న దానిని "అచ్చ దచ్చి" గా మంచి యాస్తియా రాష్ట్ర మనిభాజు మనియు, హొల్లబర్త వంశజుల స్వతంత్ర రాజ్య మనియు నిర్ధారించగలిగెను. అనక నాల్లర కేవల ప్రభువనంతరిత లేక నిత్యప్రయత్నములవలనదలన కొమార్తె మేమనా కహా రాజకి రాజ్యాధికారమును పొందుకొనుట ద్వితీయజయమునకు కాకగి నయ్యెను. అప్పుడు ప్రాముదేశముల ద్వితీయజయమునకు ఆస్తియాకును ఆస్తియాకును లగు నీ హొల్లబర్తవంశజులకును చోకాలమునుండి వచ్చుచుండిన మనస్సుని గ్గులు బలరత్తరము లయ్యెను. 1740. క. సం. న చాల్లన చనిపోవునప్పు టికి రాజ్యము అంతరికలహములవలనయు పరుల కాళలు నొచ్చుచుండెను. చాల్లన తన కొమార్తె పరమమున జీవించుటకును దానిని కన్య సామన్యముగ నొరవించుటచేతెదు. ఎంతటి వారు దేశభావనలము కొలుకు యిచ్చించుచుండిరి. 1740. క. సం. నకే ప్రదేశకు మహా మహారు గొప్ప సేనతో "కెలిషీయా"నకు దిండువెడలెను. కెలిషీ యు" యంగా భనదికి యన్నును. దీనిని వధులుం కన్యకును నిచ్చునందు. ఇచ్చుట కర్మమున్ను పుష్కరములవలన నేయి, నాన్యహాని విశేషములవలన నేయి, ఖనిజసంపదవలన నేయి, ఇది ప్రతిపాలనిని ముఖ్య గొలుపుచుండెను. ఇట్టిని ప్రతిపాలనావంశకేక బడెను, ఇదియే యద నని ప్రాముని, బల్లెరియా, కెలియను, సాన్సేసి, సాన్సేరియాను మొద ననుము కట్టి యాస్తియాకు కట్టి యానెను. కిల్లిరాజుల భయము బయట బొందుచుండిన, దేశములోని వ్యవహారములు కను దుష్కరమైయుండుండెను. భనమా లేదు. కెలిషీ బలము తగ్గి యుండెను. అధికారములు దుస్వస్థన నారాధనపరులు. అందుచేత, ప్రజలందఱును కై భయభక్తులు నదరిచేసిరి. నురువచ్చులలో సారాది పోరాడి తిప్పి కొనిన హంగీరాష్ట్రము మొద ఆస్తియాకునుండి విడదొందుట కుత్సహించుచుండెను. ఇట్టి పరిణామమున రాజ్యభాగము ఒక శ్రీమతి వాన

సోమము. మేరినూ ధీరూ రాణి సవానానందపురంబునకుండును. గూఢ
 లాఠియులులకు గోఢు ఆమెకు బుద్ధికిలెల నూడ మేయకు కలదు.
 ఆమె యీ కంఠి ప్రాధమ్యములను ప్రలు మనముల వాకర్చించి
 ఆనూ బాతులకు నలయు హేతువులను మనుజులముగ నిమ్మురు. వారి
 సోదాసులు పల్లవించిరి. సోమకు కంఠికింబుంబుల నబంబి,
 సంభాషణములు పుట్టెన్చి. అట్టియునా కలగరాజుల బానిసయిందె
 నేనుచిరి. ఈ సమయమున సునకృత్యముం దే. లోక విద్యా
 లిని నేనుచిరించు. ఈ ను పరిపాలన కాలమునంద మౌ. గోదానామ
 గూడ తమ కాన్తియులకో నుండు సమయమున తేలికెనాగి,
 వారికో సతే వాంకర్చును తేవచ్చును. ఏక రాజానాదికల్పలంప మైన
 ను కలననియు, లిరు శ్లోతిక మంలియు అట్టియాలలతో దైకర్తయ
 యొప్పు దనియు గ్రహించిరి. నకును నకును నేనె తేలికయు లక్ష
 విధము, ధీరూ రాణి యా కథముల వాంఛుములిన భాగంబున
 మూఁగొనవలయు ప్రస్తుతి. అట్టియు హాగిని, అపిందంధుం
 బునకు ముఖ్యులను మునువచ్చుది. తివనకలము 1843, 1861, 1865
 సంవత్సరములందు హంసేతనానకును అట్టియులకును సానియు
 లను రాజ్యులెల్లములను పన్నిరి గాని, యొక్కటియు బుడప్రవము
 గాకపోవుటచే, కడపటి సంవత్సరమున ప్రస్తుత ప్రకర్త యగు
 ప్రాంతము తో నేపు గ్రయుముగ హంగికి నేనెనే హంగి ముఖ్య
 పట్టణమగు బుడాపెట్టె నగ మున హంగియుకొక్క కర్త సాన్తోర్త
 మును ఆహించి, సామూఖ్య సమరవాననాను స్వీకరించు. తరు
 వానకు సంబంధించుములకు, అట్టియు హంగిని సమరూపి సమ
 ప్రాంతికామమున సోక రాజ్యులెల్లముల నానా విధి అట్టియు హంగి
 గి సామూఖ్యమున సోపించెను.

రాజ్యశాసనము

ఇట్లే స్పష్టమైన యాజ్ఞాని మామోనిని సామ్రాజ్యము వెల్గినాకువలె
 మధ్యకరించినది. తూర్పునకు రాజ్యాన్ని స్థాపించు నయి, వెల్గినానా
 సామ్రాజ్యములలో కలదుత్తుగని యీ వాటికిని పట్టణమున్ని. ఇది
 విస్తృతమున ఏక రాజధానిల మధ్యన, రాష్ట్రాన్నియము గావున,
 విశేషత్వవశముల నున్నట్టిక సమరంబుకొనుచున్నది. కేవలం
 దంకికవలె యులులను, రాష్ట్రాని మామోనిని కేవలము నొక్కరింపు
 నయి నున్నది. విదేశములకు రాను వారులకు ప్రభుత్వము, సామ్రాజ్య
 గంగాతమున సైనికవర్తమును నిర్మించుచును, ఉత్పత్తి గ్రహముల కేక
 కోశక్తిగ్రహముల కిచ్చియుంచును— ఈమామోనిక యులులను రాష్ట్రాన్ని
 యులులను సమస్తవిధాలనును జూచుచున్నది. దీనికి విదేశవాసులకు
 ముగ్ధులై యనియు, సేవాంగములై యనియు, కోశామృతము దేనియు
 మున్నందు ప్రభుత్వ లేర్పడుటలవలెనున్నది. తమ కాశాధికారి
 యులను సేవకులుగా నొక్కరించుచు, రాష్ట్రాని మామోనిని కేవల
 మాత్రము జీవితము కలుగునీవినెను, దీని సమయమున సామ్రాజ్య
 విస్తారమును కలుపుచున్నది. ప్రభుత్వ దేని కైవలములైన రాజ
 విస్తారమును కలుపుచు నొక సమయము దేనికలకున చక్రకర్త విదేశ

చారి శ్రీకృష్ణము తుదకునియదల, గంకు భాగములనుండియు సమ భాగములుగ నప్పుల నొకటో చేర్చి వారి నొట్లు మూలకము సారాంశమున నిర్ణయించుకొని, కట్టకపడలేనియొకమానశమున మూక కొనముతో తమ యంగీకారమున వ్యక్తపఱచుట నప్పు చొప్పుపెచ్చ ముండెను. ఈ ప్రకారము సామ్రాజ్యస్థాపనార్థమగు ద్వైతముఖరుణ లోపన నర్హము, సామ్రాజ్యమిషు నుముల నేకాత్మమునకే నిష్ఠ పాదుకనున.

పై సుదహరించిన సామ్రాజ్యోల్లమునకు మూడు మాతా నాగములు కలవు. 1861 న సంకల్పమున నాల్గవ మిట్లోల్పు నప్పుబగ్గవంజుల వ్యవస్థాపనముగాను ఆవిభాగము లని చేసిన

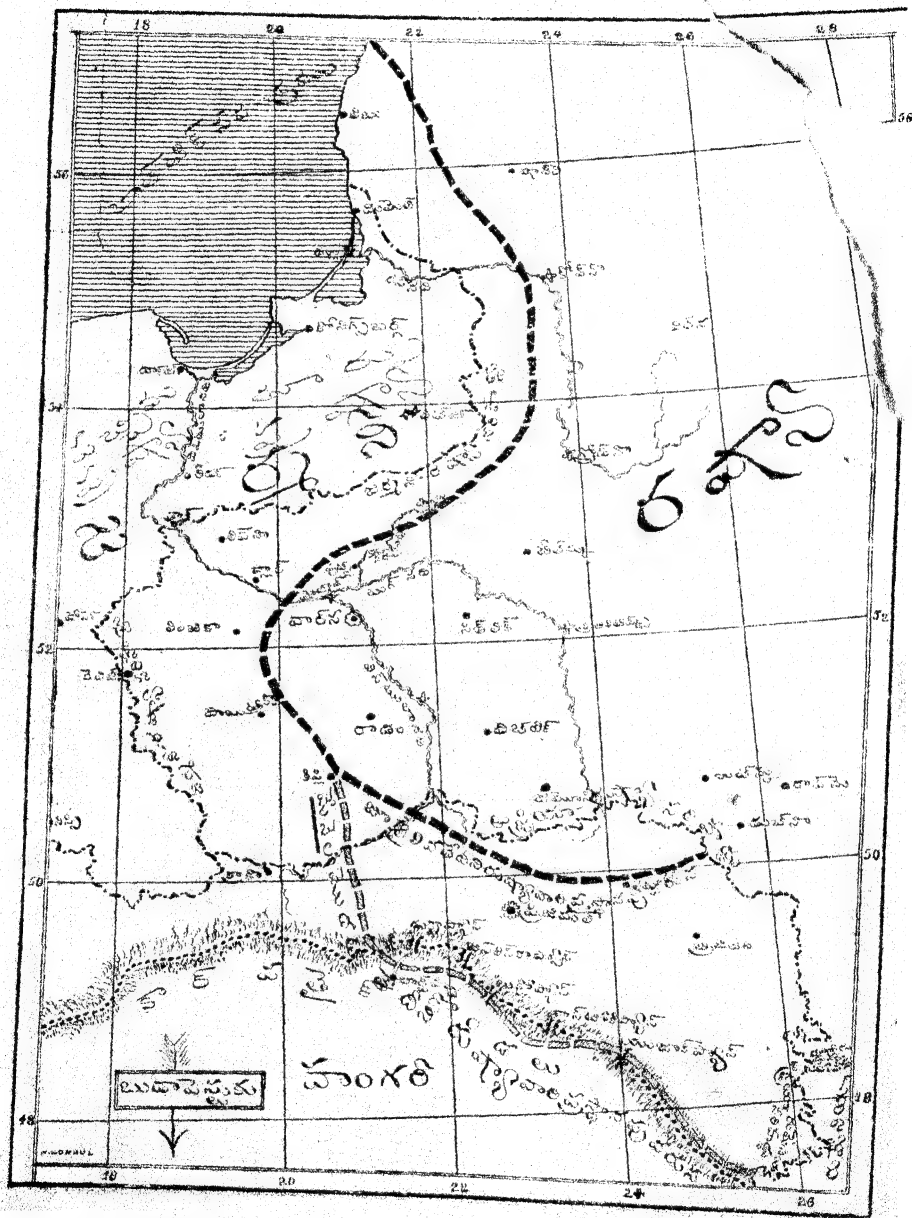
శ్రిరస్మిద్భాగమును, 1713 న సంకల్పమున ఆరవవార్షము పురుషునకు కలి తనివాడము తనకోమాల్ల మేరినూళ్ళిబారు సామ్రాజ్యధికార మలవదలయు నని శోధి యెన్ని శ్రియమున కై శాసనాపనుల యంగీకారము నొకసమయ పొందిన “సామ్రాజ్యోల్లము” యు; 1818, 1860, 1867 సంకల్పములలో పెకటిన తో నెల్ల ఆస్తిగనూ కాంగనీల మున్నగులను పుడచి, చారి ప్రస్తుతినామోగొట్టితిని నియమ బద్ధమగు నభురహారలకమును నినిపించునూతనామా పుత్రికయును— ఈ మామోడు ముక్కలనియును జుట్టి నూ మూలన సామ్రాజ్య పాలనారీగ్నాచార్యమున కాకకరభూతిము లును నిల్పువైసి.

ఆంధ్రేయనిజనాస్తార్థనము

చారాల మేరిటాత్రినారు

- కృ పేకుని వత్తమున నుపను ప్రివతలె గనుచూ మరుండెనె
సుషమగ నుండు నే సుగంధకోభితు సత్పరిచాలనూలు నా
ధమణుడు జూన్చి భూవరుడు దిగ్విజయం బొనర్చి మున్ను స
ద్వపయుని శ్రీజనార్ధుని విష్ణుని నెప్పుడు భక్తి గొల్పెదన్. 1
- మ. మనుసామ్ర్యుడు జనాద్వయంబు సుసన్నాధ్యుడు దేవుడు స
ద్విరుణ్ బూజ్య స్వప్రేగు సర్వజ మిలన్ విశ్వోన్నతరై మెయి
గ దిగిరింబుగి ధౌభిధిర్మ మగుచున్ గావ్విండుగొం జేయగొం
గదనంబుడు రిపుమూపతులకున్ గంధోయి మిర్చిన్ గా
నదరుగుండెలు చేసి పాణిగను కేయక ద్వు మూర్త్యునన్ 2
- చ. హరినూరు దున్ను మండగి హలాగ్నిముచేతను గీటకాచులున్
వలిచిలి చూచుఁ బచ్చి క్రిము నాశనమొన రిపుకీరీకీర్తయల్
కలహమునంద ను బొన్పపు ఖగ్గముచేతను శ్రీజనాద్వయ
డలఘుతెరయగారు గదూహవృత్తిద్వైలి జేయుఁగాపురన్. 3
- జా. శ్రీరమ్యులుగి లుడ న న్నరమునన్ చెల్వొడ మున్నోలుండై
మేరీరాశిని సూడి సంతసమునన్ మిత్రాభి యుష్సంగగన్
భారంబు చది యెంచ కీ పృథవిన్ బాలించు జార్జిప్రభున్
గామ్యమునన్ శ్రోమఁగాపుర భువి గాశేవ్యుం జేమెచన్. 4
- ఉ. హరిదనరాజ్యలక్ష్మీ దగ నంది కుమూహలుఁ జొను జాయతో
నందముగాను హస్తేపురముంగున గడ్డియ నెక్కి మేలునే
వొందగఁజేసినట్టి కడు యోగ్యుని జాణిదరాధినాథు నా
నందుని జేయుఁగాత దగ న్యాయమునన్ భగవంతుఁ డెప్పుడున్. 5

అమృతాంజనము

నామకము ప్రతిదినమున

యీమధ్య మెరుగైనది.

నోలు మూడును గొప్ప మోసముగలదును.

తలనొప్పి మాన్పును.
అన్నికొప్పల బారదోలును.
వాపులనూపు నూపును.
దూరదను నొలగించును.
పేలకువేలు చిక్రియము.
వాయుపోట్ల బాపును.
బెనుమల భేదించును.

దగ్గును తగ్గించును.
తేలుబాధను తీసివేయును.
నెల (1-8-1) లు హఠాత్తమే.
ఎమిడినల వెడలనొట్టును.
కీళ్ళనొట్ట పోనొట్టును.
కడిశముల చగ్గించును.
పక్షవాతమును పోనొట్టును.

పంచభాషి గుర్తుగల యీఅమృతాంజనమునే చూచి గొనవలయును.

అమృతాంజనమును కొనవలెనను లేదు.

అమృతాంజనము జగత్ప్రసిద్ధిని గాంచెయున్నది.

చిరునామా:-

అమృతాంజనం డి పో,

7, తంబు సెట్టివీధి, మదరాసు.

వైద్యరత్న, పండిత డి. గోపాలాచార్యులు ఏ. సి. ఎస్; ఎ. ఎం. బి. వారి

సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద ఔషధములు

జీవామృతము.
ఏకాకిణిముచేత
వైను శరీరదార్ధ్య
ము తగ్గినప్పుడు
మందు నీసాల మం
దు సేవించిన తోడ
నే యథాస్థి శరీర
బలము పొందును.
ధాతువులను తక్షణ
మున పుష్టి చే
యును.
వెల నీసా 1-8
రు. 3—0—0.
వెల డబ్బా 1-8
రు. 32—0—0.

అమృతామలక
తైలము.

జ్ఞాపకంతులకు
మెదడు వజ్రాయు
ధము. ఈ అమృతా
మలక తైలాభ్యంజన
ముచే నీఫింగమునకు
వాడిగలుగును.
ప్రధానాంగుడు శివస్వ
చ్ఛబురుపమకుటలే సర్వావయ
ములకును సంరక్షింతును.
6 బొట్టుల నీసా 1-8
రు. 0—12—0.
6 బొట్టు నీసాలు 12
రు. 8—0—0.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల

వైద్యవృత్తి నవలంబించు దులందివవారికి
గాక సాంప్రదాయ వైద్యశాస్త్రముగల వారలకు
సముత్తము మిక్కిలి ఉపయుక్తములు. ఇందొకొక్క
గ్రంథము నొకొక్క విషయమును విచిత్రములక
ముగ నొనర్చును. విశేష విషయముల నెఱుంగ
గోరువారు మాపుస్తకములవట్టికొనుటకు ప్రోత్సా
హించు బంధువును. పుస్తకముల నన్నింటిని గ
గోరువారు మాగ్రంథమాలకు శాశ్వత చందా
దాసులగుట మంచిది.

ఇప్పటికి తయారైన గ్రంథములు.

చందాదారులకు	ఇతరులకు
మాధవవిద్యానము	రు. 3—0—0 3—0—0
ఆర్యప్రసాదము	„ 1—8—0 2—0—0
ఆయుర్వేదపరిభాష	„ 1—2—0 1—8—0
పథ్యాపభ్రమ	„ 0—12—0 1—0—0
శేషజలము	„ 0—12—0 1—0—0
అగస్త్యవైద్యము	„ 0—8—0 0—4—0
వస్తీకర్మము	„ 0—3—0 0—4—0
ఆయుర్వేదాంగశాస్త్రగర్భము	„ 0—3—0 0—4—0
ఆయుర్వేద చరిత్రము	„ 0—3—0 0—4—0
సుక్తిసంహిత - చరకసంహిత (అమృతామృతము)	

మహర్షి ప్రాక్రమలకు అనేకాయుక్తమైన ఔషధములు
ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగనుండును.

కేటలాగు ఉచితము.

కెలిగ్రాఫిక్ అక్షరము:—

పండిట్, మదరాసు

ఆయుర్వేదాశ్రమం. మదరాసు, 56 ఆచారపుర వీధి, జ్యోతిపుర మదరాసు.

